

Tad Williams

Sjenovita međa:

I. dio trilogije Sjenovita međa

Knjigu posvećujem svojoj djeci, Connoru Williamsu i Devon Beale, koji su, dok ovo pišem, još maleni, ali iznimno moćni. Svaki me dan zadivljuju.

Jednog dana kad odrastu, a njihova majka i ja odšećemo u Vječna lovišta, nadam se da će ih grijati spoznaja koliko smo ih žarko voljeli, ali i da će se malčice stidjeti koliko su to zločesto iskorištavali - ta dražesna, šašava, mala derišta.

Nijedna se knjiga ne piše bez pomoći, a malo pisaca treba toliku pomoć kao ja, dakle... samo naprijed s povorkom zahvala!

Mnogo hvala, kao i uvijek, mojoj predivnoj supruzi Deborah Beale, za njezinu pouzdanu potporu, briljantnu pomoć i pronicavo čitalačko oko, te mojem izvrsnom agentu Mattu Bialeru, što mi je čuvao leđa dok su sofizmi frcali.

Hvala također našoj nadarenoj asistentici Deni Chavez, koja pomaže Deborah i meni da očuvamo barem toliko razuma koliko nam je uopće dostupno, dijelom svojom nevjerojatnom organizacijskom vještinom, dijelom sprječavajući da mi moja voljena djeca previše pomažu kad doista moram nešto dovršiti.

Moji prekomorski urednici, Tim Holman u Ujedinjenom Kraljevstvu i Dr. Ulrike Killer u Njemačkoj, bili su veliki podupiratelji mojega posla te mi pružaju mnogo samopouzdanja sa svakim projektom kojeg se prihvatim. I njima sam neizmjerno zahvalan.

Naravno, svi moji prijatelji u DAW Booksu - koji su također (prikladno!) moji američki izdavači - uključujući Debru Euler, Marshu Jones, Petera Stampfela, Betsy Wollheim i Sheilu Gilbert, ne mogu utjeći energičnim zahvalama. Betsi i Sheila bile su moje urednice i partnerice u zločinu otkad sam započeo s ovim ludim spisateljskim trudom prije dvadeset godina, a što godine više prolaze, to više shvaćam kakav je to veliki dar bio i koliko sam zapravo sretan. Hvala, cure. Bilo nam je zabavno, ha?

Kao šećer na kraju, moram također spomenuti da ova knjiga duguje veliku zahvalnost i nadahnuće svim ludim, divnim ljudima na oglasnom forumu Shadowmarch.com, riznici mudrosti, potpore, šašavosti i recepata za rabarbaru koji se malo gdje mogu naći. Zahvalnost za Shadowmarch (online projekt) posebno pripada Joshu Milliganu i neprispodobivom Mattu Dušeku, od kojih ovaj posljednji još upravlja portalom kao stolujući Tehnički Čarobnjak. Nadam se da će nam se mnogi od vas novih čitatelja pridružiti - provodim puno vremena kibicirajući na tamošnjem forumu, i rado bih vas upoznao.

Piščeva bilješka

Za one koji se žele osjećati dobro potkovanima u pitanjima Tko, Što i Gdje, tu je nekoliko zemljovida i, na kraju knjige, kazalo likova, mjesta i drugih važnih podataka.

Zemljovidi su sastavljeni iz iscrpnog niza putničkih priča, gotovo nečitljivih starih dokumenata, transkripata proročanskih iskaza i iz mrmljanja pustinjaka na samrti, da ne spominjem sadržaj jedne drevne škrinje katastarskih zapisa otkrivene na svanskom sajmištu. Jednako zagonetan i zamoran postupak zaslužan je za stvaranje kazala. Upotrijebi ga pametno, imajući na umu da su mnogi umrli, ili barem ozbiljno oštetili svoj vid i učenjački ugled, kako bi ta pomagala učinili dostupnima tebi, čitatelju.

Kratka povijest Eiona,

u kojoj se posebna pozornost poklanja usponu Pograničnih kraljevina Sjevera, koju je rezimirao Finn Teodoros, učenjak, iz Clemonove Povijesti našeg kontinenta Eiona i njegovih naroda, na zahtjev njegova gospodstva Avina Bronea, grofa Zemljinkraja, vrhovnog zapovjednika Južne Međe, predstavljena ovog trinaestog

dana Enneamena, u godini 1316. Svetog Trigona

Već gotovo tisuću godina prije naše Trigonske ere, povijest je bila pisana jedino u starodrevnim kraljevinama Xanda, južnom kontinentu koji je bio prvo svjetsko sjedište civilizacije. Xandijci su znali malo o svojem sjevernom susjedu, našem kontinentu Eionu, jer su velik dio njegove unutrašnjosti skrivale neprohodne planine i guste šume. Južnjaci su trgovali samo s nekoliko bljedolikih divljaka koji su obitavali na obalama, a znali malo - što biČuli od učenjaka - ili ništa o tajanstvenom Sumračnom narodu zvanom Qari, koji je živio na raznim područjima diljem Eiona, ali je bio i ostao najbrojniji na dalekom sjeveru našeg kontinenta.

Kako su se naraštaji smjenjivali, a xandska se trgovina s Eionom povećala, tako se razvijao i Hierosol, glavni od novih trgovačkih lučkih gradova na eionskoj obali, sve dok nije postao nadaleko najnapučeniji grad sjevernih zemalja. Otprilike dva stoljeća prije došašća blaženog Trigona, mogao se veličinom i rafiniranošću mjeriti s mnogim dekadentnim glavnim gradovima južnog kontinenta.

Hierosol je za svojih ranijih godina bio grad mnogih bogova i mnogih konkurentnih svećenstava, a pitanja dogmatskih sporova i božanskog suparništva često su se rješavala klevetom, paležom i krvavim neredima na ulicama. Napokon, sljedbenici triju najmoćnijih božanstava - Perina, vladara neba, Erivora od voda i Kerniosa, gospodara crne zemlje - sklopili su sporazum. Taj trigon, koalicija triju bogova i njihovih sljedbenika, brzo se uzdigao u moći iznad svih ostalih svećenstava i njihovih hramova. Njegov je vođa uzeo ime Trigonarh, a on i njegovi nasljednici postali su najmoćnije vjerske ličnosti u cijelom Eionu.

S bogatom trgovinom koja mu je navirala u luke, vojskom i mornaricom čija je moć rasla, te vjerskim autoritetom sada učvršćenim u rukama Trigonata, Hierosol je postao ne samo dominantna sila u Eionu, nego s vremenom i cijelog znanog svijeta, pogotovo kako su carstva južnog kontinenta Xanda propadala u dekadenciju. Hierosolska nadmoć potrajala je skoro šest stotina godina prije nego što se carstvo napokon urušilo pod vlastitim teretom, propavši pred valovima pljačkaša s Kracijskog poluotoka i južnog kontinenta.

Mlađa kraljevstva u srcu Eiona uzdigla su se iz Hierosolova carskog pepela. Syan je nadmašio sve ostale, te se u devetom stoljeću dokopao samog Trigonata, premjestivši Trigonarhiju i svu njezinu veliku crkvu iz Hierosola u Tessis, gdje su ostale do današnjeg dana. I premda je Syan postao sjedište mode i znanosti čitavog Eiona - dan-danas je, prema mnogim mjerilima, vodeća sila našeg kontinenta - njegovi su susjedi odavna zbacili jaram Svanskog Carstva.

1 oš od pamtivijeka ljudi Eiona dijelili su svoje zemlje s neobičnim, I poganskim Oarima, koji su bili poznati pod različitim imenima poput Sumračni narod, Tihi narod, ili, najčešće, vilenjaci. Iako priče kazuju o golemoj qarskoj naseobini na dalekom sjeveru Eiona, mračnom i drevnom gradu na zlu glasu, Qari su isprva živjeli na mnogim područjima diljem zemlje, iako nikad u takvu mnoštvu kao ljudi, te većinom u ruralnim, zabačenim krajevima. Kako su se ljudi rasprostranjivali Eionom, mnogi pripadnici Qara povukli su se u brda, planine i duboke šume, no na nekim su mjestima ostali te čak živjeli u miru s ljudima. Međutim, povjerenja je bilo malo, te se velik dio prvog tisućljeća nakon Trigona neizrečeno primirje između dvaju naroda moglo uglavnom pripisati malom broju Sumračnog naroda i njihovoj izoliranosti od ljudi.

Kad se približila tisućita godina, nastupila je Velika smrt, strašna pošast koja se pojavila najprije u južnim lukama, proširila zemljom te prouzrokovala veliku patnju. Ubijala je za nekoliko dana, a malo je onih koji su joj bili izloženi

preživjelo. Seljaci su napuštali svoja polja, roditelji svoju djecu, liječnici nisu htjeli njegovati umiruće, a čak su naći svećenici Kerniosa odbijali izvoditi obrede za mrtve. Cijela su sela bila napuštena: ostala su samo mrtva tijela. Do kraja prve godine govorilo se da je četvrtina naroda u južnim gradovima Eiona podlegla, pa su kad se pošast vratila s toplim proljećem, i još ih više pomrlo, mnogi vjerovali da je došao smak svijeta. Trigon i njegovi svećenici objavili su da je pošast kazna za bezbožnost ljudskog roda, ali većina ljudi isprva je krivila strance, pogotovo Južnjake, da su im otrovali zdence. No uskoro se nametnuo još očigledniji krivac - Qari. Na mnogim se mjestima tajanstveni Sumračni narod već smatrao zlim dusima, pa se ideja da je pošast prouzrokovana njihovom pakošću brzo raširila preplašenom populacijom.

Vilenjake su klali gdje god bi ih zatekli; cijela su plemena bila zarobljena i uništena. Bijes se širio Eionom, predvođen četama ljudi koji su se nazivali Cistioci, posvećeni istrebljenju Qara, iako se sumnja da su ubili više pripadnika svoje vrste nego vilenjaka jer su mnoga ljudska sela, već uništena velikom smrću, spalili do temelja kao pouku onima koji bi se mogli oduprijeti njihovoj, kako su smatrali, svetoj misiji.

Preostali Sumračni narod pobjegao je na sjever, ali se vratio ne bi li pružio otpor kod qarske naseobine zvane Hladnosiva vriština, manje od dana hoda od mjesta gdje sjedim, pišući ovo u današnjoj Južnoj Međi. (Hladnosiva, iako točan opis poprišta bitke, očigledno je bio pogrešno shvaćen Qul Girah, što prema Clemonu znači mjesto rasta na vilenjačkom jeziku, premda su mi njegovi izvori nepoznati.) Bitka je bila strašna, ali Qari su bili poraženi, uglavnom zahvaljujući dolasku vojske koju je vodio Anglin, gospodar Otočnoga naroda Connorda koji je bio daleki rod svanske kraljevske obitelji. Sumračni narod potpuno je istjeran iz zemalja ljudi natrag u samotne, šumovite sjeverne krajeve.

Poput tisuća drugih manje slavnih, smrtnika, Karal, kralj Syana, pao je u bitki kod Hladnosive vrištine, ali njegov sin, koji će vladati kao Lander III., te biti poznat kao Lander Dobri i Lander od Vilenjačke Kobi, darovao je Pograničnu zemlju Anglinu i njegovim potomcima kao njihovo leno, kako bi mogli čuvati granice čovječanstva od Qara. Anglin od Connorda bio je prvi Kralj Međe.

Nakon Hladnosive vrištine, sjever je doživio stoljeće relativnog mira, premda su trupe plaćenih vojnika, znane kao Sive čete, koje su se pojavile za strašnih vremena koja su uslijedila iza Velike smrti i rušenja Syanskog Carstva, ostale moćna opasnost. Ti odmetnički vitezovi prodavali su se raznim despotima kako bi se tukli s njihovim susjedima, ili izabirali lakšeg neprijatelja, otimajući plemiće za otkupninu te pljačkajući i ubijajući seljaštvo.

Anglinovi potomci podijelili su Pograničnu zemlju na četiri Pogranične kraljevine: Sjevernu Među, Južnu Među, Istočnu Među i Zapadnu Među, iako je Južna Međa bila najvažnija među njima - a one, pod vodstvom Anglinove obitelji i njezina klana plemenitih rođaka, vladale su sjevernim zemljama u općenitom skladu. Tada, u godini Trigonata 1103., vojska Sumračnog naroda spustila se sa sjevera bez upozorenja. Anglinovi potomci žestoko su se oduprli, ali su bili istjerani iz velikog dijela svojih zemalja i prisiljeni povući se na najjužnije granice. Samo potpora malih država duž te granice, znanih kao Devetorica, pomogla je Pograničnom narodu da zadrži Qare dok je čekao pomoć iz većih južnih kraljevina - pomoć koja je pristizala neizdrživo polagano. Govori se da se upravo usred te strahotne borbe prvi put javio osjećaj prave sjevernjačke solidarnosti

- kao i izvjesno nepovjerenje prema južnim kraljevinama.

Samo je oštra zima te prve godine omogućila ljudima da zadrže Qare u Pograničnoj zemlji. U proljeće, vojske su napokon stigle iz Syana i Jellona te gradova-država Kracea. Iako su ljudi brojnošću kudikamo nadmašili Sumračni narod, rat protiv Qara bjesnio je na mahove diljem sjevera dugo godina. Kad su Pogranične kraljevine i njihovi saveznici 1107. napokon porazili zavojevače te pokušali prognati Qare natrag u njihove zemlje kako bi jednom i za svagda uklonili prijetnju, vilenjaci su, povlačeći se, stvorili barijeru koja je, premda nije zadržavala ljude vani, zbunjivala i opčinjavala sve koji bi je prešli. Kad je nekoliko četa naoružanih ljudi nestalo - vratilo se samo nekoliko preživjelih, izbezumljeno - smrtni su saveznici odustali i proglasili maglovitu prepreku, koju su nazvali Sjenovita brana, novom granicom zemalja ljudi.

Dvorac kraljevine Južne Međe ponovno je posvetio sam Trigonarh

- Qari su ga iskoristili kao svoju utvrdu tijekom rata - ali Sjenovita je brana presijecala Pogranične kraljevine, a cijela Sjeverna Međa i najveći dio Istočne i Zapadne bile su izgubljene iza nje. I premda su njihova sjeverna lena i dvorci bili izgubljeni, Anglinova loza preživjela je u njegovu prapranećaku Kellicku Eddonu, čija je hrabrost u borbi protiv vilenjaka već postala legendarna. Kad su se Pogranični narodi znani kao Devetorica udružili i prisegnuli svoju vjernost novom kralju u Južnoj Međi (dijelom i zbog zaštite od grabežljivih Sivih četa koje su opet ojačale u kaosu koji je uslijedio nakon rata sa Sumračnim narodom), Kralj Međe ponovno je postao najveća sila na sjeveru Eiona.

U našoj današnjici

Sadržavajući mišljenja Finna Teodorosa, glavom, i bez obveze prema pokojnom Meštru Clemonu odAnverrina

U ovoj 1316. godini Trigona, tri stotine godina nakon Hladnosive vrištine i dva stoljeća od gubitka sjevernih Pograničnih zemalja i nastanka Sjenovite brane, sjever se nije mnogo promijenio. Sjenovita granica ostala je stalna, i činkovito obilježava vanjski rub poznatog svijeta - čak i brodovi koji se izgube u sjevernim vodama rijetko se vraćaju.

Syan je gotovo posve izgubio svoju prevlast nad bivšim carstvom, te je sada tek najjači od nekoliko velikih kraljevstava u srcu Eiona, ali postoje i druge prijetnje. Moć autarha, božanskog kralja Xisa na južnom kontinentu, raste. Prvi put u gotovo tisuću godina, Xandijci naprežu svoju moć diljem sjevernog kontinenta: mnoge zemlje na južnoj obali Eiona već su počele plaćati autarhu danak, ili njima vladaju njegove marionete.

Kuća Eddona u svoj svojoj časti još vlada u Južnoj Međi, a naša Pogranična kraljevina jedina je prava sila na sjeveru - Brenland i Settland, kako ih obično znaju, malene su, ruralne i sebi okrenute nacije - ali potomci Kralja Međe i njihovi odani sluge počeli su se pitati koliko će još duboko autarhova ruka posegnuti u Eion i kakav bi nam jad to moglo zadati, kao što svjedoče nesretni događaji koji su zadesili našeg voljenog monarha, kralja Olina. Možemo se samo moliti da će nam se vratiti živ i zdrav.

To je moja priča, pripremljena na vaš zahtjev, moj gospodaru. Nadam se da vam se svđa.

(potpisan) Finn Teodoros Učenjak i vjerni podanik Njegove Visosti, Olina Eddona

PROLOG

Dođi, sanjaru, dođi. Uskoro ćeš svjedočiti stvarima koje samo spavači i vračevi vide. Popni se na vjetar i pusti da te nosi - da, brz je to i strašan plemeniti jahaći konj, ali čekaju nas milje i milje puta, a noć je kratka.

Leteći više od ptica, prijeći ćeš brzo preko suhih zemalja južnog kontinenta Xanda, ponad autarhova zapanjujuće golema hrama-palače koji se prostire milju za miljom uzduž duž kamenih kanala njegova velebnoga grada Xisa. Ne zastaješ - danas ne uhodiš kraljeve smrtnika, čak ni najmoćnije među njima. Umjesto toga, letiš preko oceana do sjevernog kontinenta Eiona, preko bezvremenskog Hierosola, nekoć središta svijeta, a sada igračke razbojnika i vojskovođa, ali ne zadržavaš se ni ondje. Žuriš se, dalje leteći nad kneževinama koje već duguju svoju podaničku vjernost autarhovim osvajačkim legijama i drugima koje to ne duguju, ali uskoro hoće.

Iza do oblaka visokih planina koje odjeljuju južni dio Eiona od ostatka, preko nedirnutih šuma sjeverno od planina, stižeš do zelene postojbine Slobodnih kraljevina i spuštaš se nisko iznad polja i ledina, hitajući preko bujajućeg srca moćnog Syana (koji je nekoć bio još moćniji), ponad širokih majura i prometnih cesta, pokraj drevnih obiteljskih sijela od trošnog

kamena, i dalje do krajina koje graničе sa Sivom zemljom iza Sjenovite brane, najsjevernijim područjem u kojem ljudi još žive.

Na samom pragu tih izgubljenih i neljudskih sjevernih zemalja, u postojbini Južne Međe, visok, drevan dvorac stoji gledajući na širok zaljev, utvrda izolirana i zaštićena vodom, dostojanstvena i tajnovita poput kraljice koja je nadzivjela svojega kraljevskoga supruga. Okrunjena je veličanstvenim kulama, a šarenilo krovova nižih zgrada njezina su suknja. Uski nasip koji spaja dvorac s kopnom pruža se poput nevjestina vela, šireći se kako bi stvorio ostatak njegova grada, koji leži u naborima bregova i duž kopnenog ruba zaljeva. Ta je drevna utvrda sada dom smrtnika, ali ima ozrčje nečeg drugog, nečeg što je upoznalo te smrtnike te ih sečak udostojalo zaštititi, ali ih u potpunosti ne voli. Ipak, prilično je mnogo ljepote na tome golome mjestu koje mnogi zovu Sjenovita međa, na njegovim ponosnim, od vjetra pohabanim barjacima i ulicama, zapljusnutima okomitim sunčanim zrakama. I premda je ta bregovita utvrda posljednje svijetlo i srdačno mjesto koje ćeš vidjeti prije nego što stupiš u zemlju tišine i magle, i premda će ono što ćeš doskora tu iskusiti imati teške posljedice, tvoje putovanje neće završiti u Južnoj Medi - ne još. Danas si pozvan drugamo.

Tražiš zrcalnog blizanca tog dvorca, daleko na opsjednutom sjeveru, velebnu utvrdu besmrtnih Qara.

A sada, naglo kao da prelaziš preko praga, zalaziš u njihove sumračne zemlje. Iako poslijepodnevno sunce još obasjava dvorac Južne Međe, samo nekoliko trenutaka jahanja preko Sjenovite brane, sve što obitava na ovoj strani tog nevidljivog zida u vječitom je tihom povečerju. Livade su duboke i mračne, trava sjajna od rose. Zavaljen na vjetru, primjećuješ da ceste pod tobom blistaju blijedo poput jeguljine kože i naizgled tvore suptilne šare, kao daje neki bog ispisao tajni dnevnik na površini maglovite zemlje. Letiš dalje ponad visokih, olujama okrunjenih planina, i preko šuma beskrajnih poput naroda. Sjajne oči blistaju iz tamnih prostora pod drvećem, a glasovi šapću u praznim udolinama.

A sada napokon vidiš svoje odredište kako stoji visoko, čisto i ponosno pokraj divljeg, mračnog, kopnenog dijela mora. Ako postoji išta onozemaljsko u dvorcu Južne Međe, vrlo je malo toga zemaljskog u ovom drugom: milijuni, milijuni kamenja u tisuću nijansi tame naslagani su visoko, oniks na jaspisu, opsidijan na škriljevcu, i premda simetrija krasi te tornjeve, to je takva simetrija od koje bi se običnim smrtnicima okrenuo želudac.

Napokon sjahavši s vjetra, spuštaš se kako bi mogao pohitati labirint-skim i često uskim hodnicima, ali drži se najširih i najjasnije osvijetljenih prolaza: nije dobro nepromišljeno zalutati u Qul-na-Qaru, toj najstarijoj građevini čiji je kamen, kako tvrde, izvađen prije toliko eona, kad su oceani mlade zemlje još bili topli. U svakom slučaju, nemaš vremena za gubljenje.

U sjenama nastanjeni Qari imaju izreku koja u grubom prijevodu znači: "Čak i Knjiga kajanja počinje s jednom riječju." To znači da čak i najvažnije stvari imaju jedinstven i jednostavan početak, iako se on katkada može opisati tek mnogo vremena poslije - prvi udarac, sjeme, gotovo nečujan udisaj zraka prije nego što se pjesma zapjeva. Zbog toga se sada žuriš: slijed događaja koji će u idućim danima potresti, ne samo Južnu Među, već i cijeli svijet u korijenu, počinje ovdje i sada, a ti ćeš mu biti svjedok.

U dubinama Qul-na-Qara nalazi se dvorana. Ruku na srce, mnogo je dvorana u Qul-na-Qaru, toliko koliko je grana na drevnom, ogoljenom stablu -čak i na cijelom, do kosti suhu voćnjaku takvih stabala - ali čak i oni koji su vidjeli Qul-na-Qar samo u nemirnom snu u ružnoj noći, znali bi koja je to dvorana. To je tvoje odredište. Dođi. Vremena je sve manje.

Od jednog do drugog kraja Velebne dvorane treba sat vremena hoda, ili barem tako izgleda. Osvijetljena je mnogim bakljama, kao i drugim manje poznatim svjetlima koja trepere poput krijesnica pod mračnim gredama, izrezbarenima u obliku grančica božikovine i gloga. Zrcala obrubljuju oba dugačka zida, svaki oval posut tako gustom prašinom da se čini čudnim što se iskričava svjetla i baklje uopće mogu vidjeti u mutnim odrazima, a još čudnijim što se drugi, mračniji oblici također mogu nazreti kako se pomiču u tmastom staklu. Ti oblici prisutni su čak i kad je dvorana prazna.

Dvorana sada nije prazna, nego puna likova, istodobno i prelijepih i prestrašnih. Kada bi istog trena pobjegao natrag preko Sjenovite brane do koje velike tržnice u južnim lučkim kraljevinama, i ondje ugledao čovječanstvo u svim njegovim oblicima, veličinama i bojama, okupljeno sa svih strana širokoga svijeta, još bi se uvijek čudio njihovoj

istovjetnosti nakon što si vidio Qare, Sumračni narod, okupljene tu, u svojoj visokoj, mračnoj dvorani. Neki su zapanjujuće krasni poput mladih bogova, visoki i stasiti poput najgracioznijih kraljeva i kraljica ljudi. Neki su maleni poput miševa. Drugi su likovi iz noćnih mora smrtnika, s pandžama na prstima, zmijskim očima, prekriveni perjem, ljuskama ili masnim krznom. Ispunjavaju dvoranu s jednog kraja na drugi, svrstani prema zamršenim praiskonskim hijerarhijama, tisuću različitih oblika koji dijele tek strastvenu odbojnost prema ljudskom rodu i, u ovom trenutku, duboku tišinu.

Na čelu duguljaste, zrcalima urešene odaje dvije prilike sjede na visokim kamenim stolicama. Obje imaju sličnosti s ljudima, ali s nezemaljskim svojstvom zbog kojeg ihčak ni pijani slijepac ne bi zapravo mogao zamijeniti za smrtnike. Obje su mirne, ali jedna je tako nepomična da je teško povjerovati kako nije kip isklesan iz bijelog mramora, kamena poput stolice na kojoj sjedi. Oči su joj otvorene, ali prazne, poput naslikanih očiju lutke, kao da joj je duh odlutao daleko iz njezinog naizgled mladolikog, u bijelo odjevenog tijela i ne može naći put natrag. Ruke joj počivaju u krilu poput mrtvih ptica. Nije se pomaknula godinama. Samo slabo komešanje, njezine grudi koje se dižu i padaju u bolnim razmacima ispod njezine halje, kazuje da još diše.

Onaj koji sjedi pokraj nje viši je dva pedlja od većine smrtnika, i to je najčovječnija stvar na njemu. Njegovo blijedo lice, koje je nekoć bilo zapanjujuće lijepo, ostarjelo je tijekom stoljeća u nešto tvrdo i oštro poput vrha vjetrovite litice. Još zrači nekom strahotnom ljepotom, opasno zamamnom, poput veličanstvenosti oluje koja juriša morem. Njegove oči, za koje si siguran da bi trebale biti jasne i duboke poput noćnog neba, da bi se trebale činiti beskrajno i hladno mudre, skrivene su iza krpe vezane na zatiljku, većim dijelom pokrivene njegovom dugom, poput mjeseca srebrnom kosom.

On je Ynnir, Slijepi Kralj, a sljepoća nije sva njegova. Malo ga je smrtnih očiju vidjelo - nijedan živi smrtnik ili smrtnica nisu ga vidjeli izvan snova.

Gospodar Sumračnog naroda podiže ruku. Dvorana je utihnula, ali nepomičnost se pretvara u nešto dublje. Ynnir šapće, ali sve u toj odaji ga čuje.

"Dovedite dijete."

Četiri zakukuljene, čovjekolike prilike iznose nosiljku iz sjene iza jednakih prijestolja i polažu je pred kraljeve noge. Na njoj leži sklupčano nešto nalik na smrtno muško dijete, meke kose boje slame, slijepljene u vlažnim kovrčama oko njegova usnula lica. Premda slijep, kralj mu se priginje kao da ga promatra i pamti njegove crte lica. Poseže u vlastite sive halje, nekoć raskošne, a sada neobično otrcane i gotovo prasne poput zrcala u dvorani, te vadi malu vrećicu na komadu crnog užeta, onu vrstu jednostavnog predmeta u kojem bi smrtnik mogao nositi talisman ili ljekovite trave. Ynnirovi dugi prsti pažljivo spuštaju uže iznad dječakove glave, a onda spremaju vrećicu pod grubu košulju, uz djetetova uska prsa. Kralj pjeva cijelo vrijeme, glasom koji zvuči kao pospano mrmljanje. Samo su posljednje riječi dovoljno glasne da ih se čuje.

"... Zvijezdom i kamenom, djelo je spravljeno, Ni kamen ni zvijezda djelo satrt ne zna."

Ynnir je zastao na dug trenutak prije nego što je nastavio govoriti, s oklijevanjem gotovo svojstvenim smrtniku. No sada su njegove riječi jasne i sigurne. "Uzmite ga." Četiri prilike podižu nosiljku. "Neka vas nitko ne vidi u Sumčanim zemljama. Jašite brzo, tamo i natrag."

Zakukuljeni voda jednom naklanja glavu, a onda odlaze sa svojim usnulim teretom. Kralj se na trenutak okreće prema blijedoj ženi pokraj sebe, kao da očekuje da će prekinuti svoju dugu šutnju, ali ona se ne miče i posve sigurno ne kani progovoriti. Okreće se ostalima koji ga promatraju: pohlepnim očima i tisućama nemirnih oblika - i tebi, sanjaru. Ništa što je Sudbina već satkala nije nevidljivo Ynniru.

"Počinje", govori on. Muk u dvorani je prekinut. Rastući žamor ispunjava zrcalnu odaju, val glasova koji jača sve dok ne odjekne u mračnim, poput trnja izrezbarenim gredama. Dok se graja pjesme i usklika prosipa beskrajnim hodnicima Qul-na-Qara, teško je reći je li strahotna buka pjesma pobjede ili tugovanja.

Slijepi Kralj polako kimne. "Sada, napokon, počinje."

Sjeti se ovoga, sanjaru, kad uvidiš što će uslijediti. Kao što je Slijepi Kralj rekao, ovo je početak. Ono što nije rekao, a što je unatoč tomu istina, jest da je ovo početak kraja svijeta.

PRVI DIO

Krv

"Kao što šumar koji postavlja zamke ne može uvijek

znati što će uloviti", rekao je veliki bog Kernios mudracu,

"tako i učenjak može otkriti da su mu njegova pitanja

donijela neočekivane i opasne odgovore."

(iz Kompendija Poznatih Stvari, Knjiga Trigona)

Lov na gujocrva

SUŽENI PUT

Podno kamena je zemlja

Podno zemlje su zvijezde

Podno zvijezda je sjena

Podno sjene - sve stoje znano

(iz Kostopadnih proročanstava, uzeto iz qarske Knjige kajanja)

Lavež pasa već se gubio u udolinama iza njih kad je napokon prestao. Konj mu je bio nemiran, željan vratiti se lovu, ali Barrick Eddon čvrsto je povukao uzde da zadrži kobilu, plešući u mjestu. Njegovo uvijek blijedo lice djelovalo je gotovo prozirno od umora, oči grozničavo svijetle. "Hajde", rekao je svojoj sestri. "Još ih možeš dostići."

Briony strese glavom. "Ne ostavljam te samog. Otpočini ako moraš, a onda ćemo nastaviti zajedno."

Namrštio se kao što se samo petnaestogodišnjak može namrštiti, izraz učenjaka među idiotima, plemića medu seljacima blatnih nogu. "Ne treba mi odmor, slamnata glavo. Samo ne želim da mi dodijavaju."

"Grozan si lažljivac", nježno je rekla svojem bratu. Blizanci, bili su međusobno povezani, na načine bliske poput ljubavničkih.

"Uostalom, nitko ne može ubiti zmaja kopljem. Kako su ga ljudi kod Sjenovite brane mogli propustiti?"

"Možda je prešao noću pa ga nisu vidjeli. Uostalom, to nije zmaj nego gujocrv - puno manji. Shaso kaže da ga se može ubiti jednim dobrim treskom po glavi."

"Što i ti i Shaso znate o gujocrvima?" upita Barrick. "Oni ne tučkaraju po bregovima svaki dan. Nisu to proklete krave."

Brionv je smatrala lošim znakom što je trljao svoju osakaćenu ruku ne pokušavajući to skriti od nje. Izgledao je još beskrvnije nego inače, modar pod očima, kože tako tanke da se ponekad činio gotovo šupljim. Bojala se da je opet mjesečario, zadrhtavši od te pomisli. Živjela je u dvorcu Južne Međe cijeli svoj život, ali ipak nije voljela prolaziti ni kroz jedan njegov labirintski, odjekujući hodnik nakon sumraka.

Prisilila se na osmijeh. "Ne, to nisu krave, budalice, ali vođa lova pitao je Chavena prije nego što smo krenuli, sjećaš se? A Shaso kaže da nas je jedna posjetila u vrijeme djeda Ustina - ubila je tri ovce na farmi u Zemljinkraju."

"Tri cijele ovce! Nebesa, koječudovište!"

Pasji lavež postajao je sve glasniji te su sada oba konja počela raditi uzrujane male korake. Netko puhne u rog, jauk gotovo prigušen drvećem.

"Vidjeli su nešto." Osjetila je iznenadan ubod. "Oh, milosrdna Zorijo! Sto ako taj stvor ozlijedi pse?"

Barrick s gađenjem odmahne glavom, a onda odmakne vlažan uvojak tamno crvene kose s očiju. "Pse?"

Brionv se iskreno bojala za njih - odgojila je dva lovačka štenca, Racka i Dadu, koji su na neki način ovoj kraljevoj kćeri bili stvarniji od većine ljudi. "Oh, dođi, Barrick, molim te! Jahat ću polako, ali neću te ostaviti ovdje."

Njegov podrugljiv osmijeh nestane. "Čak i samo s jednom rukom na uzdi mogu te prestići kad god hoćeš."

"Onda pokušaj!" nasmijala se, podbovši konja niz obronak. Nastojala gaje izvući iz njegova bjesnila, ali predobro je poznavala tu hladnu praznu masku na njegovom licu: samo bi mu vrijeme, i možda uzbuđenje potjere, mogli opet udahnuti život.

Brionv se osvrne uzbrdo i s olakšanjem spazi da ju Barrick slijedi, mršava sjena na sivom konju, odjevena kao da je u koroti. Ali njezin se brat blizanac tako odijevao svakog dana.

O, molim te, Barrick, slatki srditi Barrick, nemoj se zaljubiti u Smrt. Njezina ju je ekstravagantna misao iznenadila - pjesnički osjećaji obično bi u Brionv Eddon pobudili osjećaj kao da ima svrab a ne može se počešati - i, dok se rastreseno osvrtala, zamalo je pregazila malenu priliku koja se odjedanput iskobeljala s utabane staze kroz visoku travu. Srce joj je tuklo u grudima; zaustavila je Snješku i sjahala, uvjerena da je gotovo ubila dijete kakva maloposjednika.

"Jeste li dobro?"

Majušan čovjek prosijede kose, čija glava nije dosezala više od trbušnog remena njezina sedla, ustade iz požutjele trave - sredovječni Funderling, kratkih, ali mišićavih nogu i ruku. Skinuo je svoj bezoblični pusteni šešir i izveo mali naklon. "Posve dobro, moja gospo. Lijepo od vas što pitate."

"Nisam vas vidjela..."

"Mnogi me ne vide, milostiva." Nasmiješio se. "A trebao bih također..."

Barrick protutnji pokraj njih, jedva pogledavši svoju sestru i njezinu zamalo pa žrtvu. Unatoč najvećim naporima, štedio je ruku te opasno loše sjedio na sedlu. Brionv je opet zajašila Snješku, zapetljavši pritom svoju jahaću suknju.

"Oprostite mi", rekla je čovječuljku, a onda se nisko pognula nad Snješkin vrat i pojurila za svojim bratom.

Funderling je pomogao svojoj ženi da se pridigne. "Htio sam te predstaviti kraljevni."

"Ne budi blesav." Ona otrese čičke s debele suknje. "Imamo sreće što nas onaj njezin konj nije zgnječio u kašu."

"Ipak, to ti je možda bila jedina prilika da upoznaš nekoga iz kraljevske obitelji." Zatresao je glavom u tobožnjoj tuzi. "Naša posljednja šansa da popravimo svoj položaj, Opal."

Zaškiljila je, odbijajući se osmjehnuti. "Popravio bi nam se položaj kad bismo imali dovoljno bakrenjaka da ti kupimo nove čizme, Cherte, i lijep zimski šal za mene. Onda bismo mogli ići na sastanke, a da ne izgledamo poput prosjačke djece."

"Prošlo je puno vremena otkad smo izgledali poput bilo kakve djece, draga moja starice." Odstranio je još jedan čičak s njezine kose prošarane sjedinama.

"A proći će još i više prije nego što dobijem novi šal ako ne krenemo." Ali ona je bila ta koja je zastala, gledajući gotovo čeznutljivo niz utabanu stazu kroz visoku travu. "Je li to zbilja bila kraljevna? Što misliš, kamo su krenuli u takvoj žurbi?"

"Slijede hajku. Nisi čula rogove? Ta-ra, ta-ral Plemstvo danas po brdima naganja neko siroto stvorenje. U loša stara vremena to bi bio jedan od nas!"

Ona šmrcne, sabravši se. "Ne obazirem se na te stvari, a da imaš pameti, ne bi ni ti. Ne petljaj se s Velikim narodom bez potrebe i ne privlači im pozornost, kao što je moj otac uvijek govorio. Ništa dobro neće proizaći iz toga. A sad nastavimo s poslom, starce. Ne želim lutati blizu ruba Sjenovite brane kad padne mrak."

Chert Modri Kvare zatrese glavom, opet ozbiljan. "Ni ja, ljubavi."

Zečari i hrtovi djelovali su kao da oklijevaju ući u šumarak, iako ih njihova neodlučnost nije nimalo utišala. Premda je graja bila neizdrživa, čak su i najstrastveniji lovci bili voljni pričekati malo dalje uzbrdo dok psi ne istjeraju njihov plijen na otvoreno.

Privlačnost lova za većinu ionako nije imala mnogo veze s plijenom, čak ni s ovako neobičnim ulovom poput ovoga. Barem dvadeset plemića i plemkinja i još mnogo više njihovih slugu razmiljelo se po obronku; plemstvo se smijalo, pričalo i divilo (ili se pretvaralo da se divi) konjima i odjći onih drugih, dok su vojnici i sluge klipsali za njima ili vozili volovska kola krcata hranom, pićem, posuđem, čak i smotanim paviljonima u kojima je družina bila prionula svojem zajutarku. Mnogi štitonoše vodili su rezervne konje, jer nije bilo neobično da se tijekom posebno uzbudljiva lova pokoji sruši slomljene noge ili prepukla srca. Nijedan lovac ne bi podnio propustiti ulov te da se mora odvesti kući na kolima samo zbog uginuloga konja. Među momcima i višim slugama stupali su vojnici noseći koplja ili helebarde, konjušari, psetari u blatnoj, otrcanoj odjći, nekoliko svećenika, pa i Zagonetalo, kraljev koštunjavi stari lakrdijaš koji je svirao prilično neuvjerljiv lovački napjev na svojoj lutnji dok se nastojao zadržati na osedlanom magarcu. Zapravo, tiha brda pod Sjenovitom branom sada su sadržavala više-manje gotovo cijelo selo u pokretu.

Brionv, koja je uvijek voljela izaći iz kamenih dosega dvorca, gdje su kule ponekad zaklanjale sunce skoro cijeli dan, posebno je uživala u kratkotrajnom bijegu od te velike mase ljudi i u tišini koja je bila

sastavni dio bijega. Nije mogla ne zapitati se kako li je izgledao lov u doba golemih kraljevskih dvorova Syana ili Jellona - čula je da su katkada trajali tjednima! Ali nije imala puno vremena o tome razmišljati.

Shaso dan-Heza izjahao je iz gomile ususret Barricku i Brionv dok su se spuštali s vrha. Glavni oružnik bio je jedinčlan plemstva koji je doista izgledao odjeven za ubijanje: nije nosio fino ruho za lov kao većina plemića, nego svoj stari crni kožnati oklop koji je bio samo nekoliko nijansi tamniji od njegove kože. Golemi ratni luk lupkao mu je o sedlo, svijen i napet kao daje svakog trenutka očekivao napad. Brionv su glavni oružnik i njezin natmureni brat Barrick nalikovali na par olujnih oblaka koji klize jedan prema drugome, te se pripremila na grmljavinu. Nije joj dugo trebalo.

"Gdje ste vas dvoje bili?" zapovjednički je upitao Shaso. "Zašto ste ostavili stražare za sobom?"

Brionv se požuri preuzeti krivnju. "Nismo namjeravali izbivati tako dugo. Samo smo razgovarali, a Snješka je malo hramala..."

Stari tuanski ratnik potpuno ju je ignorirao, uperivši svoj neumoljiv pogled u Barricka. Shaso je izgledao gnjevniji nego što je trebao biti, kao da su blizanci učinili nešto puno gore, a ne jednostavno nakratko odlutali od vreve ljudi. Nije valjda mislio da su bili u opasnosti ovdje, samo nekoliko milja od dvorca u zemlji obitelji Eddon koja je njome vladala naraštajima? "Vidio sam kad ste se odvojili od ostalih u lovu i odjahali, a da se nikome niste javili, dečko", rekao je. "Što vam je palo na pamet?"

Barrick slegne ramenima, ali visoko na obrazima pojavile su mu se crvene mrlje. "Ne zovi me 'dečko'. I što se to tebe tiče?"

Starac se lecne, a šaka mu se stisne. Na trenutak Brionv zastrašeno pomisli da bi doista mogao udariti Barricka. Podijelio je dosad dječaku mnogo pljuski, ali uvijek tijekom poduke, legitimne borbene udarce; pljusnut članakraljevske obitelji u javnosti bilo bi nešto posve drugo. Shaso nije bio omiljen - mnogi plemići otvoreno su tvrdili da nije bilo prikladno da tamnoputi Južnjak, i k tomu bivši ratni zarobljenik, zauzima tako visok državni položaj u Južnoj Međi, da sigurnost kraljevstva počiva u rukama stranca. Nitko nije sumnjao u Shasovu vještinu ili hrabrost - čak i kad su ga razoružali u Hierosolskoj bitki, u kojoj su se on i mladi kralj Olin susreli kao neprijatelji, trebalo je pola tuceta ljudi da zarobe tuanskog ratnika, a on se ipak uspio osloboditi dovoljno dugo da obori Olina s njegova konja zamahom svoje, poput malja snažne šake. Ali, umjesto da kazni zarobljenika, oca blizanaca zadivila je Južnjakova hrabrost, te je, nakon što su Shasa odveli u Južnu Među gdje je preživio gotovo deset godina neotkupljenog zarobljeništva, nastavio rasti u Olinovim očima sve dok napokon nije bio oslobođen svega, osim obveze časti prema obitelji Eddon, te dobio odgovorni položaj. U više od dva desetljeća od Hierosolske bitke, Shaso dan-Heza obnašao je svoje dužnostičasno, s velikom vještinom i gotovo zamornom nepopustljivošću, zasjenivši sve ostale plemiće tako temeljito - i zaradivši kivnost zbog toga više nego zbog boje svoje kože - daje naposljetku promaknut na uzvišeno mjesto glavnog oružnika, kraljeva ratnog ministra za sve Pogranične kraljevine. Bivši zarobljenik bio je nedodirljiv dokle god je otac blizanaca sjedio na prijestolju, ali sad se Brionv pitala hoće li Shasovi naslovi, ili čak sam Shaso, preživjeti ova mračna vremena odsutnosti kralja Olina.

Kao da je slična misao prošla i kroz njegovu glavu, Shaso spusti ruku. "Vi ste princ Južne Međe", reče Barricku, osornom ali šutljivom. "Kad riskirate život bez potrebe, nečinite meni zlo."

Njezin blizanac prkosno uzvrati pogled, ali starčeve riječi ohladile su nešto od plamsaja njegova gnjeva. Brionv je znala da se Barrick neće ispričati, ali neće doći ni do sukoba.

Uzbuđen lavež pasa postajao je sve glasniji. Stariji brat blizanaca, Kendrick, mahao im je da se spuste tamo gdje je stajao zabavljen razgovorom s Gailonom Tollvjem, mladim vojvodom od Ljetopolja. Brionv se, jašući, uputila s brda prema njima, s Barrickom odmah iza nje. Shaso im je dao nekoliko koraka prednosti prije nego što ih je krenuo slijediti.

Gailon od Ljetopolja - tek šest godina stariji od Barricka i Brionv, ali s nelagodnom formalnošću za koju je znala da skriva njegovo neodobravanje nekih liberalnijih ekscentričnosti njezine obitelji - odstrani svoj zeleni baršunasti šešir i nakloni im se. "Princezo Brionv, prince Barrick. Zabrinuli smo se za vas, rođaci."

Sumnjala je daje to u potpunosti bilo istinito. Izuzev samih Eddona, Tollvji su bili najbliža obitelj u nasljednoj liniji, a znalo se da su ambiciozni. Gailon se dokazao sposobnim barem održati prividčasne pokornosti, ali dvojila je da bi se isto moglo reći za njegovu mlađu braću, Caradona i uznemirujućeg Hendona. Brionv je mogla samo biti zahvalna što su ostali Tollvji naizgled više voljeli zapovijedati nad svojim golemim imanjem dolje u Ljetopolju nego izigravati vjerne podanike ovdje, u Južnoj Medi. Taj su zadatak prepustili svojem bratu vojvodi.

Brionvjin brat Kendrick djelovao je iznenađujuće dobro raspoložen s obzirom na to da je za očeve odsutnosti na svoja mlada ramena preuzeo teret regentstva. Za razliku od kralja Olina, Kendrick je bio sposoban zaboraviti svoje nevolje dovoljno dugo da uživa u lovu ili na svečanosti.

Već mu je haljetak od sessianskog finog platna bio raskopčan, a zlatna kosa nemarno zamršena. "Dakle tu ste", doviknuo im je. "Gailon je u pravu - zabrinuli smo se za vas dvoje. Nije nalik na Brionv da propusti uzbuđenje." Svrnuo je pogled na Barrickovo pogrebno ruho i raširio oči. "Zar je Povorka pokore ove godine uranila?"

"O, da, trebao bih se ispričati zbog svoje odjeće", zareži Barrick. "Kako strahovito neukusno od mene što se ovako odijevam, kao da nam oca negdje drže u zarobljeništvu. Ali, čekaj - naš otac i jest zarobljenik. Zamisli samo."

Kendrick se lecne i upitno pogleda Brionv, koja načini grimasu koja je govorila Proživljava jedan od svojih težih dana. Princ regent okrene se prema svojem mlađem bratu i upita: "Bi li se radije vratio?"

"Ne!" Barrick divlje odmahne glavom, ali onda uspije prizvati neuvjerljiv osmijeh. "Ne bih. Svi se previše brinu za mene. Ne želim biti nepristojan, zaista. Ruka me samo malo boli. Ponekad."

"On je hrabar mladić", reče vojvoda Gailon bez i najmanje natruhe poruge, ali se Brionv svejedno naroguši poput jednog od svojih voljenih pasa. Prošle godine Gailon joj je ponudio brak. Iako je bio prilično dugu-Ijastobrado naočit, i njegovo je obiteljsko imanje u Ljetopolju veličinom zaostajalo samo za Južnom Medom, bila je sretna što se njezin otac nije žurio naći joj muža. Brionv je imala osjećaj da Gailon Tolly ne bi bio toliko tolerantan prema svojoj supruzi kao što je kralj Olin bio prema svojoj kćeri - da bi se on, kad bi bila njegova, pobrinuo da ne jaše u lovu u jahaćoj suknji, objahavši konja poput muškarca.

Psi su sada još prodornije lajali, a nemir je prostrujao lovačkom družinom okupljenom na brijegu. Brionv se okrene i spazi pokret u šumovitoj udolini pod njima, bljesak crvenog i zlatnog, poput jesenskog lišća nošenog brzim potokom. Tada nešto izleti iz žbunja na otvoreno: golem zmijoliki oblik koji je bio potpuno vidljiv u razmaku od pet ili šest treptaja, prije nego što je našao visoku travu i opet nestao. Psi su već mahnito nagrnuli za njim.

"Bogovi!" Brionv će u iznenadnom strahu, a nekoliko ljudi oko nje načini troprsti znak Trigona na grudima. "Taj stvor je golem!" Okrenula se prema Shasu i rekla optužujućim tonom: "Mislila sam da si rekao kako ga se može ubiti jednim dobrim udarcem po glavi."

Čak je i glavni oružnik izgledao zapanjeno. "Taj drugi... bio je manji."

Kendrick strese glavom. "Taj stvor je deset lakata dug, ili sam ja Skim-mer." Zatim je viknuo jednom od gonča: "Donesite koplja za veprove!"

te podbo konja nizbrdo dok je Gailon od Ljetopolja jurio pokraj njega, a ostali plemći hitali kako bi jahali što bliže uz mladog princa regenta.

"Ali...!" Brionv utihne. Nije imala pojma što je željela reći - zašto su bili tu ako ne da ulove i ubiju gujocrva? - ali odjednom je bila sigurna daće se Kendrick naći u opasnosti ako mu se previše približi. Otkad si to proročica ili vračara? upitala se, ali je briga bila neobično snažna, kristalizacija nečeg što ju je mučilo cijelog dana poput sjene u kutu oka.

Neobičnost bogova danas se ćutjela u zraku, taj osjećaj da je okružena nevidljivim. Možda nije Barrick bio taj koji je tražio Smrt - možda je prije mrko božanstvo, Zemljin Otac, lovio sve njih.

Odmahnula je glavom kako bi odbacila brz studen straha. Glupe misli, Briony. Crne misli. Sigurno je Barrickov tugaljiv govor o njihovu zarobljenom ocu bio uzrokom tome. Sigurno dan poput ovog nije donosio nikakva zla, ovako kasno u Dekamenu, desetom mjesecu, ali svejedno je bio obasjan tako smionim suncem da se činilo kao da je sredina ljeta - kako su mu bogovi mogli išta prigovoriti? Cijela lovačka družina sada je jahala Kendrickovim stopama, konji su grmjeli niz brijeg za psima, goniči i sluge trčeći u skokovima za njima, uzbuđeno vičući, i ona je odjednom poželjela biti naprijed s Kendrickom i ostalim plemićima, jureći ispred svih sjena i briga.

Ovaj put neću ostati na začelju poput djevojčice, pomislila je. Poput prave dame. Želim vidjeti gujocrva.

A što ako ga upravo ja ubijem? Pa, zašto ne?

U svakom slučaju, trebala je pripaziti na obojicu svoje braće. "Hajde, Barrick", viknula je. "Nema vremena za durenje. Ako odmah ne krenemo, svećemo propustiti."

Djevojka, princeza - zove se Brionv, zar ne?" upita Opal nakon što su opet planinarili dobar dio sata.

Chert prikrije osmijeh. "Govorimo o Velikom narodu? Mislio sam da se ne smijemo petljati s tom sortom."

"Ne rugaj se. Ne sviđa mi se ovdje. Iako je sunce iznad nas,čini se mračno. A trava je tako mokra! Sva sam se usplahirila."

"Oprosti, draga. Ni meni se ovdje baš ne sviđa, ali upravo se uz rub nalaze zanimljive stvari. Gotovo svaki put kad se malčice povuče, naiđem na nešto novo. Sjećaš se onog kristalnog Edrijeva jajeta, onog velikog poput šake? Pronašao sam ga kako leži u travi, kao nešto naplavljeno na obalu."

"Cijelo ovo mjesto - nije prirodno."

"Naravno da nije prirodno. Ništa u vezi sa Sjenovitom branom nije prirodno. Zato su je Qari i ostavili za sobom kad su se povukli pred vojskama Velikog naroda, ne samo kao granicu između njihovih zemalja i naših, nego i kao... kao upozorenje, pretpostavljam da bismo ga tako mogli nazvati. Ne ulazi. Ali rekla si da danas želiš ići sa mnom, i evo te ovdje." Pogledao je uz povlaku magle koja se protezala travnatim brežuljcima, zbijenija u udolinama, ali svejedno gusta poput paperja na vrhovima bregova. "Skoro smo stigli."

"Tako ti kažeš", ona promumla umorno.

Chert osjeti ubod stida zbog načina na koji je zadirkivao svoju dobru staru ženu. Mogla je biti kisela, ali takva je mogla biti i jabuka, a da je to ne čini ništa manje ukusnom. "Da, usput, kad već pitaš. Djevojka se zove Brionv."

"A onaj drugi, odjeven u crno. To joj je drugi brat?"

"Mislim da jest, ali nikad ga nisam vidio izbliza. Nisu baš ljubitelji pokazivanja u javnosti, ta obitelj. Stari kralj, Ustin - djed te djece - taj je volio svetkovine i povorke, sjećaš se? Teško bi ijedan praznik prošao..."

Opal naizgled nije bila zainteresirana za povijesna prisjećanja. "Izgledao je tužno, taj dječak."

"Pa, za oca mu traže otkupninu koju si kraljevstvo ne može priuštiti, a sam dječak je sakat. To su dovoljni razlozi, možda."

"Što mu se dogodilo?"

Chert odmahne glavom kao da nije bio od onih koji prenose neutemeljene glasine, ali, naravno, bilo je to samo radi vanjske forme. "Čuo sam da pričaju kako je konj pao na njega. Ali Stari Pirit tvrdi da ga je otac bacio niza stube."

"Kralj Olin? On to nikad ne bi učinio!"

Chert se opet gotovo nasmiješio na njezin zagrižen ton; za nekog tko je tvrdio da ne haje za poslove Velikog naroda, njegova je žena imala vrlo određena mišljenja o njima. "To se čini nategnutim", priznao je. "A bogovi znaju da Stari Pirit svašta govori kad popije dovoljno mahovnjače..." Zastao je, mršteći se. Uvijek je to bilo teško odrediti, tu na rubu gdje su udaljenosti i u najboljem slučaju bile varljive, ali nešto definitivno nije bilo u redu.

"Što je?"

"Po... pomakla se." Sada su bili samo nekoliko desetaka koraka od granice - onoliko blizu koliko joj je uopće želio prići. Zurio je, isprva u tlo, a onda u poznati šumarak bijelih hrastova, sada napola obavijen maglom i blijed poput lutajućih duhova. Prvi put otkako ga služi pamćenje neprirodni mrak napredovao je pokraj njihovih debala. Dlačice na Chertovu vratu se nakostruše. "Pomaknula se\"

"Ali uvijek se pomiče. Tako si rekao."

"Povlači se malo s ruba, a onda mu se opet vraća, poput plime", šapnuo je. "Kao nešto što udiše i izdiše. Zato ovdje pronalazimo stvari kad se crta povuče natrag prema Sjenovitim zemljama." Mogao je osjetiti težinu u zraku, neobičnu čak i za to ukleto mjesto, pojačanu budnost: od nje je oklijevao čak i progovoriti. "Ali od trenutka kad ju je prije dva stoljeća Sumračni narod prvi put začarao, nikad se nije primaknula bliže nama, Opal. Sve dosad."

"Kako to misliš?"

"Pomaknula se naprijed." Nije želio u to vjerovati, ali proveo je jednako toliko vremena na tim brdima kao i bilo tko drugi. "Poput bujice koja preplavljuje obale. Barem dvanaest koraka dalje nego što sam je ikad vidio."

"I to je sve?"

"I to je sve? Ženo, Sumračni narod načinio je tu crtu da zadrži ljude izvan Sjenovitih zemalja. Nitko je nije prešao i vratio se, barem ne koliko sam ja čuo. A u dvije stotine godina, sve do danas, nije se pomaknula ni palac bliže dvorcu!" Bio je bez daha, ošamućen time. "Moram nekome reći."

"Ti? Zašto bi se ti petljao u to, starče? Zar ne postoje veliki stražari koji paze na Sjenovitu branu?"

Razdraženo je odmahnuo rukom. "Da, ti si ih vidjela kad smo prošli pokraj njihove stražarnice, ali oni nisu vidjeli nas, niti ih je bilo briga. Mogli bi isto tako čuvati Mjesec! Ne obaziru se ni na što, a taj zadatak dobiju najmlađi i najneiskusniji vojnici. Na ovoj se maglovitoj granici tako dugo nije ništa promijenilo da čak ne vjeruju da se išta i može promijeniti." Zatresao je glavom, odjednom uznemiren tihim zvukom na rubu njegova sluha - drhtajem zraka. Daleka grmljavina? "Jedva i sam mogu vjerovati, a već godinama hodam ovim brdima." Nejasno komešanje postajalo je sve glasnije te Chert napokon shvati da to nije grmljavina. "Pukotine mi i procijepa!" prokune. "To prema nama idu konji!"

"Lov?" upita ona. U rosnom se obronku i zgusnutu drveću moglo doista skriti bilo što. "Rekao si da je danas ovdje lov."

"Ne dopire iz tog smjera - oni nikad ne bi došli ovako daleko u ovom smjeru, tako blizu..." Srce mu poskoči u grudima. "Bogovi sirove zemlje - dopire iz Sjenovitih zemalja!"

Zgrabio je ženu za ruku i povukao je, posrćući niz brijeg, dalje od maglovite granice, grabeći kratkim nogama, kližući se po vlažnoj travi dok su se probijali prema zaklonu drveća. Topot kopita sada je odzvanjao nemoguće glasno, kao da je točno iznad teturajućih Funderlinga.

Chert i Opal domogoše se drveća te se baciše u bodljikavo grmlje. Chert privuče ženu bliže sebi i izviri prema obronku dok su četiri jahača izletjela iz magle i zaustavila svoje nemirne bijele konje. Životinje, visoke i vitke i ne nalik niti

jednom konju kojeg je Chert ikad vidio, trepnuše kao da nisu navikle čak ni na tako prigušeno sunčevo svjetlo. Nije mogao vidjeti lica jahača jer su nosili plašteve s kukuljicama, koji su se isprva činili tamnosivi ili čak crni, s treperavim sjajem uljane mlake, dok su sami jahači izgledali zapanjeni blještavilom tog novog mjesta. Jezičac magle ovijao se oko nogu konja, kao da ih njihova Sjenovita zemlja nije u potpunosti htjela pustiti.

Jedan od jahača polako se okrene prema drveću gdje je dvoje Funderlinga ležalo skriveno, a bljesak očiju u dubinama zasjenjene kukuljice bio je jedini znak da nije bila prazna. Dugo je jahač samo zurio, ili možda osluškivao, i premda je svaki njegov djelić govorio Chertu da skoči na noge i bježi, ležao je što je mirnije mogao, stišćući Opal tako čvrsto da je mogao osjetiti kako se nečujno vrpolji ne bi li se otrgnula iz bolna zagrljaja.

Napokon se zakukuljena prilika okrene. Jedan od njezinih suputnika podigne nešto straga sa sedla i spusti na tlo. Jahači zastadoše još trenutak, zureći preko doline u daleke kule dvorca Južne Međe. Tada se bez riječi okrenuše te potjeraše svoje sablasno bijele konje natrag u otvor u zidu magle.

Chert je još čekao desetak preplašenih treptaja prije nego što je pustio svoju ženu.

"Zdrobio si mi crijeva, budalo stara", jaukne ona, podižući se na ruke i koljena. "Tko je to bio? Nisam mogla vidjeti."

"Ja... Ne znam." Dogodilo se tako brzo da se činilo gotovo poput sna. Ustao je osjećajući kako mu bol njihova nespretnog, paničnog bijega počinje brujati u svim zglobovima. "Samo su izjahali, a onda se okrenuli i odjahali natrag..." Zastao je, zureći u taman zavežljaj koji su jahači ispustili. Pomicao se.

"Chert, kamo ćeš?"

Nije ga namjeravao dotaknuti, naravno - nijedan Funderling nije bio tolika budala da zgrabi nešto što čak ni oni iza Sjenovite brane nisu željeli. Dok se primicao bliže, nije mogao nečuti kako veliki zavežljaj ispušta tihe, preplašene zvukove.

"Nešto je u njemu", doviknuo je Opal.

"Nečega ima u mnogim stvarima", reče ona namrgođeno, idući za njim. "Ali nema mnogo toga između tvojih ušiju. Ostavi to na miru i vrati se. Ništa dobro neće iz toga proizići."

"Ži... živo je." Sinula mu je jedna misao. Bio je to goblin, ili kakvo drugočarobno stvorenje prognano iz zemalja s one strane. Goblini su ispunjavali želje, tako su govorile stare priče. A ako ga oslobodi, neće li mu ispuniti te želje? Novi šal...? Opal bi mogla imati kraljičinu škrinju punu odjeće ako želi. Ili bi ih goblin mogao dovesti do žile vatrenog zlata, a meštri Funderlinškog ceha uskoro bi dolazili u Chertovu kuću s kapama u rukama, moleći ga za pomoć. Čak i njegov tako ponosan brat...

Vreća se ritne i prevrne. Nešto unutra zareži.

Naravno, pomislio je, možda postoji razlog što su ga prenijeli preko Sjenovite brane i odbacili poput kostiju na smetlište. To bi moglo biti nešto iznimno neugodno.

Još jači zvuk dopre iz vreće.

"Oh, Chert." Glas njegove žene bio je sad potpuno drukčiji. "Unutra je dijete! Slušaj - plače!"

Još se nije pomaknuo. Svatko je znao da su, čak i s ove strane Sjenovite brane, postojale vile i bauci koji su mogli oponašati glasove voljenih kako bi namamili putnike na put sigurne propasti. Čemu očekivati bolje od nečeg što je došlo ravno iz zemlje sumraka?

"Zar ništa nećeš učiniti?"

"Što? Unutra bi mogao biti kakav zloduh, ženo."

"To nije zloduh, to je dijete - a ako se ti previše bojiš da ga pustiš van, Cherte od Modroga Kvarca, ondaću ja."

Predobro je poznavao taj ton. Promumljao je molitvu bogovima dubokih prostranstava, a onda se približio vreći kao da je sklupčana zmija, stupajući oprezno kako se ritajući ne bi obrušila na njega i možda ga ugrizla. Vreću je vezivao čvor od nekakva sivog konopca. Oprezno ga je dotaknuo i otkrio da je uže sklisko poput ulaštena steatita.

"Požuri, starce!"

Ošinuo ju je pogledom, a onda stao oprezno odvezivati uže, priželjkujući da je sa sobom ponio nešto oštrije od svojeg starog noža, otupljenog iskapanjem kamenja. Unatoč hladnu, maglovitu zraku, kapljice znoja izbile su mu načelu prije nego stoje uspio odriješiti čvor. Vreća je ležala tiho i nepomično već neko vrijeme. Zapitao se, napola se ponadavši da je tako, nije li se stvor u njemu možda ugušio.

"Što je unutra?" dovikne njegova žena, ali prije nego što je imao vremena objasniti kako niječak ni otvorio prokletu stvar, nešto izleti iz teške vreće poput kugle ispaljene iz topa i sruši ga na leda.

Chert pokuša viknuti, ali stvor mu je stisnuo vrat vlažnim rukama i pokušao ga ugristi za prsa kroz njegov debeli haljetak. Bio je toliko zaposlen borbom za vlastiti život da nije mogaočak ni razaznati oblik svojeg napadača sve dok se treće tijelo nije umiješalo u tučnjavu i povuklo s njega čudovište koje ga je stiskalo i davilo te su se svi izvalili na hrpu.

"Jesi li... ozlijeđen?" dahne Opal.

"Gdje je taj stvor?" Chert se otkotrlja u sjedeći položaj. Sadržaj vreće čučao je nedaleko odatle zureći u njega stisnutim modrim očima. Bio je to tanašan dječak, dijete od možda pet ili šest godina, znojno i raskuštrano, mrtvački blijede kože, i kose koja je bila gotovo bijela, kao da se godinama nalazio u vreći.

Opal sjedne. "Dijete! Rekla sam ti." Promatrala je dječaka na trenutak. "Jedan od Velikog naroda, sirotan."

"Sirotan, dakako!" Chert nježno dotakne ogrebotine na svojem vratu i obrazima. "Mala me zvijer pokušala ubiti."

"Oh, umiri se. Prepao si ga, to je sve." Ispružila je ruku prema dječaku. "Dođi ovamo - neću te ozlijediti. Kako se zoveš, dijete?" Kad dječak nije odgovorio, pročeprkala je po širokim džepovima svoje haljine i izvukla okrajak crnog kruha. "Jesi li gladan?"

Sudeći po divljem bljesku u njegovu oku, dječak je očito bio vrlo zainteresiran, ali joj se još nije primaknuo. Opal se nagne naprijed i stavi kruh na travu. Promatrao je kruh i nju, a onda ga zgrabio, onjušio i utrpao u usta, jedva se trudeći da ga sažvače prije nego što ga je progutao. Kad je završio, dječak pogleda Opal s divljačkim iščekivanjem. Ona se zabrinuto nasmije i pretraži svoj džep sve dok nije pronašla nekoliko komadića suhog voća koje je također položila na travu. Nestali su još brže od kruha.

"Kako se zoveš?" upitala je dječaka. "Odakle si?"

Tražeći jezikom među zubima moguće ostatke hrane, samo joj je uzvratio pogled.

"Nijem je, čini se", reče Chert. "Ili barem ne govori našim..."

"Gdje je ovo?" upita dječak.

"Gdje... kako to misliš?" zapanjeno će Chert.

"Gdje je ovo...?" Dječak preleti rukom po krugu, obuhvativši drveće, travnati obronak, maglom obavijenu šumu. "Ovo... mjesto. Gdje smo?" Zvučao je nekako starije od svoje dobi, ali i mlađe, kao da mu je govor bio nešto novo.

"Na rubu smo Južne Međe - koju neki zovu Sjenovita međa zbog ove Sjenovite brane." Chert pokaže prema maglovitoj granici, a onda se okrene kako bi pokazao u suprotnom smjeru. "Dvorac je onamo."

"Sjenovita... brana?" Dječak zaškilji. "Dvorac?"

"Treba mu još hrane." Opaline riječi imale su prizvuk donošenja nepobitne odluke. "I sna. Vidiš da se jedva drži na nogama."

"Sto znači?" Ali Chert je već vidio naznake odgovora i nisu mu se nimalo svidjele.

"Što znači da ga vodimo doma, dakako." Opal ustane, otresajući odlomljene travke sa svoje haljine. "Nahranitćemo ga."

"Ali... ali on sigurno nekome pripada! Nekoj obitelji Velikog naroda!"

"A oni su ga vezali u vreću i ostavili ovdje?" Opal se prezirno nasmije. "Onda sigurno nečeznu za njegovim povratkom."

"Ali došao je... došao je iz..." Chert pogleda dječaka koji je cuclao prste i proučavao krajolik. Snizio je glas. "Došao je s druge strane."

"A sad je tu", reče Opal. "Pogledaj ga. Zar zaista misliš da je neko nadnaravno biće? On je mali dječak koji je zalutao u sumrak, a oni su ga ponovno izbacili. Sigurno mi, od svih ljudi, najbolje znamo da ne smijemo vjerovati kako je sve što ima veze sa Sjenovitom branom zlo i naopako. Znači li to da namjeravaš baciti natrag i dragulje koje si ovdje pronašao? Ne, on vjerojatno potječe iz nekog mjesta uz granicu - miljama i miljama daleko! Zar da ga ostavimo da umre od gladi?" Potapšala je svoje bedro, a potom mahnula rukom. "Podi s nama, dijete. Odvest ćemo te kući i pošteno nahraniti."

Prije nego što je Chert mogao ponovno prosvjedovati, Opal uzme put pod noge, stupajući duž obronka prema udaljenom dvorcu dok joj se porub stare haljine vukao po mokroj travi. Dječak zastane tek toliko da baci pogled na Cherta - pogled koji se čovječuljku isprva učinio prijetećim, ali je potom zaključio da se isto tako moglo raditi o strahu kao i o razmetanju - prije nego što ju je počeo slijediti.

"Ništa dobro neće izaći iz ovoga", reče Chert, ali potiho, već pomiren, zahvaljujući dugom iskustvu sa složenim usudom koji su mu bogovi bili namijenili. U svakom slučaju, bolje i srditi bogovi nego srdita Opal. Nije morao dijeliti malu kuću s bogovima, koji su imali svoja prostrana i skrivena mjesta. Uzdahnuo je i uhvatio korak za svojom ženom i dječakom.

Gujocrv bijaše uhvaćen u škripac u drugom šumarku, gustom prstenu oskoruša pokrivenom sagom bujadi. Čak i kroz uskomešani krug pasa, podivljalih od uzbuđenja ali još dovoljno opreznih da se drže na udaljenosti, možda smeteni neobičnim mirisom ili čudnim zmijolikim pokretima njihova plijena, Brionv je mogla vidjeti dugačkoga stvora dok se neumorno kretao s jedne strane šumarka na drugi, a blistave mu ljuske treperile u sjenama poput šikare u plamenu.

"Kukavičke beštije, psi", reče Barrick. "Pedeset ih je prema jednom, a oni se još suzdržavaju."

"Nisu kukavice!" Brionv se odupre nagonu da ga gurne s konja. Izgledao je još ispijenije i bljeđe, a ljevicu je zavukao pod plašt kao da je štiti od studeni, iako je poslijepodnevni zrak još bio ugrijan suncem. "Miris im je nepoznat!"

Barrick se namršti. "Mnogo toga prelazi Sjenovitu branu ovih dana. Još proljetos to su bile one ptice sa željeznim kljunovima koje su ubile pastira u Zemljinkraju. I gorostas u Dolinčevoj vjeri..."

Biće u šumarku se propne, glasno sikćući. Psi su uzmaknuli, cvileći i štekćući, a nekoliko je goniča vrisnulo od straha i pobjeglo iz prstena drveća. Brionv je mogla vidjeti još vrlo malo od zvijeri dok se provlačila između sivih oskoruša i zamršenoga grmlja. Činilo se da ima glavu usku kao u morskog konjica, a, kad je ponovno zasiktala, opazila je gubicu punu bodljikavih zuba.

Gotovo da izgleda preplašeno, pomislila je, ali to nije imalo smisla. Bila je to neman, nadnaravno biće: u njezinu mračnom umu nije moglo biti ničeg osim zlobe.

"Dosta!" krikne Kendrick koji je zadržavao svojeg preplašenog konja u mjestu tik do ruba šumarka. "Donesite mi koplje!"

Stitonoša pohita k njemu, lica beskrvna od straha, odlučno gledajući u bilo što, samo ne u siktavi oblik tek nekoliko koraka dalje. Mladić, jedan od sinova Tynea Aldritcha, bio je u takvoj prestravljenoj žurbi da doda koplje i pobjegne, daje zamalo dopustio da mu duguljasti, zlatom optočeni štap s poprečnom drškom i teškom željeznom glavom padne na tlo dok je princ posezao za njim. Kendrick ga dohvati, a onda se razdraženo obruši na mladića dok se ovaj povlačio.

Ostatak lovačke družine također je tražio koplja. S plijenom u takvoj blizini, dvadesetak besprijekorno počešljanih i odjevenih plemkinja, koje su pratile lov, većina donekle jašući postrance, a tek nekoliko njih u nosiljkama - čije je nespretno napredovanje, na Brionvjino gnušanje, prilično usporilo sve ostale - iskoristile su priliku da se povuku na obližnji humak odakle su mogle promatrati kraj sa sigurne udaljenosti. Brionv je primijetila da su Rose i Moina, njezine dvije glavne dvorske dame, prostrte za nju prostirku na obronku i gledale je s iščekivanjem. Rose Trelling bila je jedna od nećakinja vrhovnog zapovjednika Bronea, a Moina Hartsbrook kći rudomorskog plemića. Obje su bile dobrodušne djevojke, što ih je učinilo Brionvjinim miljenicama iz, prema njezinu mišljenju, prosječne skupine dvorkinja, ali ih je katkada smatrala jednako budalastima i uskogrudnima poput njihovih starijih rođakinja, koje bi se skanjivale i na najmanji odmak od formalne etikete ili tradicije. Stari lakrdijaš Zagonetalo sjedio je s njima ugađajući svoju lutnju, čekajući povoljan trenutak da vidi kakvu hranu gospečuvaju u svojoj pletenoj košari.

Pomisao da se povuče u sigurnost brijega i promatra ostatak lova dok njezine dvorske dame naklapaju o nakitu i odjći bila je odveć bolna. Brionv se namršti i mahne jednom gonču dok je teturao pokraj nje s nekoliko teških koplja u naručju. "Daj mi jedno."

"Što to radiš?" Sam Barrick nije mogao lako baratati dugim kopljem samo jednom rukom, te se nije ni trudio zatražiti jedno. "Ne smiješ se približiti onom stvorenju. Kendrick ti neće dopustiti."

"Kendrick ima dovoljno toga na brizi... O, bogovi ga prokleli." Namr-štila se. Gailon od Ljetopolja ju je vidio i sada je jahao prema njima.

"Moja gospo! Princezo!" Nagnuo se kao daće joj oduzeti koplje, i tek u zadnji tren shvatio da bi time prekoračio granicu. "Ozlijedit ćete se."

Uspjela je jedva jedvice obuzdati svoj glas. "Znam koji se kraj uperi prema van, vojvodo Gailone."

"Ali ovo ne dolikuje gospi... posebno ne kad se radi o tako strašnoj zvijeri...!"

"Onda se morate potruditi daje ubijete prije mene", reče ona, malko blaže, ali ne i slađe. "Jer ako stigne do mene, neće poći dalje."

Barrick zastenje, a onda pozove nosača, uzevši od njega koplje - stiskavši ga nespretno pod rukom dok je još držao uzde.

"A što ti radiš?" zahtijevala je ona.

"Ako ćeš ti biti budala, slamnata glavo, netko te mora zaštititi."

Gailon Tolly ih pogleda oboje, a onda odmahne glavom i odjaše prema Kendricku i psima.

"Mislim da nije baš zadovoljan nama", veseloće Briony. Odnekud s brda iza sebečula je kako glavni oružnik izvikuje njezino ime, a onda ime njezina brata. "A ni Shaso neće biti. Hajdemo."

Podboli su konje i jurnuli naprijed. Psi, sada okruženi kopljanicima, opet su se ohrabrili. Nekoliko ih je skočilo u šumarak ne bi li pokušali ugristi brzo crvenkasto tijelo. Briony opazi kako se duguljasti vrat pomiče, brzo poput biča, a jedan od pasa skvikne od užasa našavši se u duguljastoj čeljusti.

"Oh, požuri!" ona će nesretno, ali neobično uzbuđeno. Opet je mogla osjetiti prisutnost nevidljivih stvari i njihovo kovitlanje poput zimskih oblaka. Uputila je molitvu Zoriji.

Psi su navirali u šumarak hrpimice: bujica niskih prilika koja se komešala pod pjegavim svjetlom ispod drveća, lajući od preplašenog uzbuđenja. Čuli su se novi bolni cvileži, ali i čudan, škripav urlik gujocrva kad je jedan od pasa zario zube u osjetljivu točku. Lavež se iznenada divlje pojača dok se neman probijala kroz čopor, pokušavajući pobjeći iz tamnice drveća. Zgnječila je barem jednog psa pod svojim pandžama te rasporila nekoliko drugih tresući jednu žrtvu toliko snažno da je krv posvuda štrcala poput crvene kiše. Tada je izletjela iz lišća i nemirnih sjena na čisto poslijepodnevno sunce, i Briony ju je prvi put mogla vidjeti u cijelosti.

Bila je većinom zmijolika tijela, velebna cijev mišića prekrivena svjetlucavim crvenim, zlatnim i smeđim ljuskama, s parom jakih nogu, trećinu tijela niže od glave. Neka vrsta ovratnika od kostiju i kože napela se iza uske glave te se još više raširila kad se stvor osovio na noge, mašući glavom iznad ljudi dok se bacao prema Kendricku i dvojici plemića koji su mu bili najbliži. Kendrick je pričekao da ga udarac promaši, a onda zamahnuo prema njušci stvorenja svojim kopljem. Gujocrv zasikće i izbjegne udarac, ali je u međuvremenu jedan od muškaraca - Briony je pomislila da bi to mogao biti Tyne, lovom opsjednuti markgrof od Modre obale - zario vrh svojega koplja stvoru u rebra točno iza ramena. Gujocrv izvije vrat ne bi li zagrizao držak. Kendrick uhvati priliku da zabije svoje koplje u vrat stvorenja, a onda podbode konja naprijed kako bi upotrijebio njegovu snagu da pribije gujocrva o tlo. Koplje klizne kroz kanal crveno-crne krvi sve dok ga poprečna drška, namijenjena sprečavanju vepra da se probije uz koplje, nije zaustavila. Kendrickov se konj propne, prepavši se bolnog, bijesnog siktaja stvorenja, ali princ ostane u svojim stremenima i prisloni svoju težinu na koplje, odlučan zadržati stvorenje pribito o zemlju.

Psi su opet navrli naprijed; ostali lovci također su se počeli približavati, željni sudjelovati u usmrćivanju. Ali gujocrv nije bio pobijeđen.

Iznenadnim, eksplozivnim pokretom stvor se ovio oko koplja i istegnuo vrat do zapanjujuće udaljenosti kako bi ugrizao Kendrickovu ruku u rukavici. Princev se konj ponovno propeo te je on zamalo potpuno izgubio koplje iz zahvata. Rep čudovišta švigne i ovije se konju oko nogu. Crni uškopljenac zanjišti od strave. Nakratko su svi bili međusobno začarani poput kakva fantastična prizora s jedne od drevnih tapiserija u Prijestolnoj dvorani dvorca, sve toliko čudno da Brionv nije mogla posve povjerovati da se uistinu događa. Tada se gujocrv stisne oko nogu Kendrickova konja, drobeći kosti u nizu zapanjujuće glasnih prasaka, nakon čega su se i princ i konj stropoštali na tešku gomilu crveno-zlatnih navoja.

Dok su Barrick i Brionv užasnuto buljili dvadeset koraka udaljeni, vojvoda od Ljetopolja i markgrof od Modre obale divlje su zabadali koplja u uznemireno čudovište i njegov plijen. Ostali plemići pohitaše naprijed, vičući u strahu za princ regentov život. Od stiske gorljivih pasa, zgrčenih navoja duguljastog, ranjenog tijela gujocrva i ritanja smrtno ranjenog konja bilo je gotovo nemoguće vidjeti što se događa na tlu. Brionv je osjećala vrtoglavicu i mučninu.

Tada nešto iznenada izleti iz visoke trave, jureći prema njoj poput figure na pramcu vuttskog dugog broda dok presijeca vodu - gujocrv, u očajničkom pokušaju bijega, još za sobom vukući Kendrickovo koplje zabodeno u vrat. Poletio je najprije na jednu stranu, a zatim na drugu, opkoljen prestravljenim konjima i probadajućim kopljima, a onda se bacio kroz otvor u prstenu lovaca, ravno prema Brionv i Barricku.

Otkucaj srca poslije uzdigao se pred njima, blistavog crnog oka, glave koja se njihala poput zmijine dok ih je odmjeravao. Kao u snu, Brionv podigne svoje koplje. Stvor zasikće i propne se još više. Pokušala je pratiti pokretljivu glavu, zadržati vršak čvrsto između njega i sebe, ali njegovi vijugavi pokreti bili su brzi i žitko varljivi. Trenutak poslije, Barrickovo koplje isklizne iz njegova nespretnog, jednorukog zahvata i, tresnuvši postrance o Brionvjinu ruku, izbije joj oružje iz šake.

Uska čeljust gujocrva široko se rastvori, kapajući krvavom pjenom. Glava nasrne na nju, a onda iznenada švigne u stranu, kao povučena konopom.

Čudovište je u svojem napadu došlo tako blizu nje da je te noći, kad se razodjenula, Brionv otkrila kako je jetka pljuvačka stvora progorjela rupe u njezinu haljetku od jelenje kože: izgledalo je kao daje netko držao taj komad odjeće nad plamičcima desetaka sićušnih voštanica.

Gujocrv je ležao na tlu, iz oka mu je stršila strijela, a mali se drhtaji mreškali njegovim dugim vratom dok je umirao. Brionv je zurila u nj, a onda se okrenula i ugledala Shasa kako jaše prema njima, s ratnim lukom još u ruci. Spustio je pogled na mrtvu neman prije nego što je podigao svoje gnjevne oči prema kraljevskim blizancima.

"Budalasta, ohola djeco", rekao je. "Da sam bio nepromišljen kao vi, sad biste oboje bili mrtvi."

Hrid

2.

PLAČNA KULA

Tri se okreću, četiri stoje

Pet udaraca maljem u dubinama

Lisica skriva svoju djecu

(iz Kostopadnih proročanstava)

To je bilo jedno od Vansenovih najdražih mjesta, visoko na starom zidu, točno ispod gruba, tamna kamena Šiljka Vučjeg zuba, te također jedna od najugodnijih stvari u vezi s danim mu zadatkom: imao je dobar razlog da bude tu gore na oštru povjetarcu što je puhao preko Brennova zaljeva, s pogledom na gotovo cijelu Južnu Među, dvorac i grad, poredanima iza sebe na jesenskom suncu poput predmeta na stolću plemenite gospe. Zar je sramota što je u tome toliko uživao?

Kad je bio dijete u Dolinama, Ferras Vansen i dječaci sa susjedne farme voljeli su se igrati "kralja na brdu", svaki nastojeći zadržati svoje mjesto na vrhu kakva humka od zemlje i kamena koji bi izabrali za svoje bojište, ali čak i u trenucima kad bi se ostali otkotrljali do podnožja a Ferras ostao sam, gospodar visoćja, pobrežja bi se još uzdizala nad svima njima, a iza tih bregova i same sjeverne planine, bolno visoke, kao da mladog Ferrasa čak i u trijumfu žele podsjetiti na njegovo pravo mjesto u životu. Kad je poodrastao, naučio je voljeti te visove, barem one koje je mogao dosegnuti; povremeno bi namjerno pustio ovce da odlutaju, premda je znao da će za to zadovoljstvo praćenja zalutalog stada u visine dobiti koju od očevih katkada nasilnih kazni. Sve do muževne dobi nije poznavao većeg užitka od djelića poslijepodneva kad bi se popeo na vrh kakva brda i zagledao preko nabora brežuljaka i dolina koji ležahu pod njim poput zgužvana pokrivača - duboka, mračna mjesta i prozračne uzvisine koje nitko drugi od njegovih nije vidio, premda su ležale ni milju daleko od obiteljskog imanja.

Vansen se ponekad pitao je li ta glad za visinama i samoćom koju su bogovi usadili u nj, sada možda bila jača nego ikad, pogotovo sada, kada je u Južnoj Međi živio mnogo veći broj ljudi, rojevi kojih ispunjavahu dvorac i grad poput pčela u košnici. Je li ijedan od njih, plemić ili pokućarac, vojnik ili rob, ikad pogledao uvis poput njega i divio se uznositosti Šiljka Vučjeg zuba, crnom žezlu koje se uzdizaločak i iznad drugih kula dvorca kao što su se snijegom prekrivene planine izdizale iznad brežuljaka zemlje njegova djetinjstva? Je li se ijedan od ostalih stražara čudio samim dimenzijama mjesta dok je hodao zidovima, tim dvama velebnim nepravilnim kamenim prstenima koji okrunjivahu Midlanov brijeg? Zar je bio jedini kojeg je potajno oduševljavala živahnost tog mjesta, krozčije su vratnice ljudi i životinje navirali unutra i van od zore do sumraka, i njegova veličanstvenost, antikni sjaj kraljevske dvorane i masivne rezidencije čiji su krovovi naizgled imali isto toliko dimnjaka koliko šuma ima stabala? Ako nije, Ferras Vansen to nije mogao razumjeti: kako ste

mogli provoditi svaki dan pod čudesnim kulama godišnjih doba, sve četiri različitih oblika i boja, a ne zastati i zagledati se u njih?

Možda je, pomislio je Vansen, bilo drukčije ako ste se rodili usred takvih stvari. Možda. On je stigao ovamo prije šest godina i još se nije počeo privikavati na veličinu i životnost mjesta. Ljudi su mu rekli da Južna Međa nije ništa u usporedbi s Tessisom u Syanu ili s kompleksnom, prastarom grad-državom Hierosolom i njezinih četrdeset vratnica, ali ovdje je bilo blaga i više nego napretek za mladića iz mračne, samotne Dolinčeve vjere, gdje su zemlja i nebo gotovo uvijek bili podjednako sumorno vlažni, a zimi se sunce jedva uzdizalo iznad bregova.

Kao prizvan hladnom uspomenom, vjetar se promijeni donoseći iglice ledena zraka s oceana koje su probilečak i Vansenovu verižnjaču i surku. Omotao je svoj teški stražarski plašt čvršće oko sebe, prisiljavajući se na pokret. Imao je posla. Samo zato što su kraljevska obitelj i, činilo se, pola plemića Pograničnih kraljevina lovili preko vode u sjevernim brdima, nije značio da si je mogao priuštiti provesti poslijepodne izgubljen u jalovim razmišljanjima.

To je bilo njegovo prokletstvo, naposljetku, ili mu je barem tako jednom rekla majka: "Previše sanjariš, dijete. Ljudi kao mi probijaju se kroz život snažnim plećima i zatvorenih usta." A ta mu se izrekačinila čudnom, budući da su priče koje je kazivala njemu i njegovim sestrama u dugim večerima, dok bi jedna jedina vatrica dogorijevala, uvijek bile o domišljatim mladićima koji pobjeđuju okrutne divove ili vještice i osvajaju kraljevu kći. Ali na svjetlu dana poučavala je svoju djecu: "Razljutit ćete bogove budete li tražili previše."

Njegov vuttski otac imao je puno više razumijevanja, barem ponekad. "Upamti, morao sam daleko doći da te pronađem", znao je govoriti Ferrasovoj majci. "Daleko od onih hladnih, vjetrovitih hridi usred mora do ovog lijepog mjesta. Katkada čovjek mora posezati za nečim višim."

Mladi Ferras nije se u potpunosti slagao sa starcem, posebice u vezi sa samim mjestom - njihovo imanje u vlažnim zelenim sjenama bregova gdje sečinilo da voda kaplje s drveća više od pola godine, njemu je bilo mjesto odakle mora pobjeći, a ne odredište - ali bilo mu je lijepo čuti oca, bivšeg mornara, koji je po navici, ili krvi, bio čovjek od vrlo malo riječi, kako govori o nečem drugom osim o zadacima koje je mladi Ferras zaboravio obaviti.

A sad mu se činilo da je napokon dokazao kako njegova majka nije bila u pravu jer je stigao u grad bez čega, a sad je bio tu, kapetan kraljevske straže Južne Međe, kojemu se najveća utvrda sjevera prostirala pod nogama, a sigurnost njezine vladarske obitelji počivala u rukama. Svatko bi se ponosio takvim postignućem, čak i muškarci rođeni u mnogo višem staležu.

Ali u svojem je srcu Ferras Vansen znao da je njegova majka imala pravo. Još je previše sanjario, i - stoje bilo najgore i kudikamo sramotnije - sanjario je o nedopuštenim stvarima.

Poput jastreba je, taj momak", tiho će vojnik u rezidencijskoj stražarnici svojem kolegi dok se Ferras Vansen udaljavao, ali ne tako tiho da ga ovaj ne bi čuo. "Ne smiješ se odmorit ni trenutka jer će se obrušit na tebe ko iz vedra neba." Vansen ih nije čak ni kaznio zatekavši ih kako svučenih oklopa bacaju kocku, ali je njegova srdžba bila zajedljivo jasna.

Vansen se okrene. Dvojica stražara podigoše poglede koji odavahu krivnju i ogorčenost. "Drugi put bi to mogao biti lord Brone umjesto mene, a vi biste se mogli naći u lancima na putu za tamnicu. Razmislite o tome, momci." Ovaj put nije bilo došaptavanja dok se udaljavao.

"Mogu te voljeti ili te se mogu bojati", uvijek je govorio njegov stari zapovjednik Donal Murrov, a čak i u svojim posljednjim godinama Murrov nije oklijevao upotrijebiti svoje kvrgave šake ili dlanove kako bi potkrijepio taj strah u vojniku koji je bio ili drzak ili prespor u svojoj poslušnosti. Nakon stoje bio promaknut na Murrovevo mjesto, Vansen se nadao da će uspjeti zamijeniti strah poštovanjem, ali nakon gotovo godine dana počinjao je smatrati da je stari Connorđanin imao pravo. Stražari su većinom bili premladi da bi znali za drugo osim za mir. Bilo im je teško povjerovati da bi mogao doći dan kada bi ukradeni san na dužnosti ili lutanje sa stražarskog mjesta mogli imati kobne posljedice za njih ili za ljude koje su štitili.

Ponekad je i samom Vansenu bilo teško u to povjerovati. Bilo je dana tu na rubu svijeta, u maloj kraljevini okruženoj maglom, zlogukim planinama na sjeveru i oceanom gotovo posvuda drugdje, kad se činilo da se nikad ništa neće promijeniti osim vjetra i vremena, a i daće to biti samo poznate, sitne promjene - od vlage do malo manje vlage, te opet natrag do vlage, od uskovitlanog povjetarca do žestoke oluje - koje su toliko zamarale stanovnike te male hridi u morskom plićaku.

Dvorac Južne Međe bio je ograđen trima zidovima: golemim glatkim vanjskim zidom od sivo-bijelog južnjačkoga granita, koji je okruživao brežuljak i čiji su temelji na mnogim mjestima zapravo bili ispod vode Brennova zaljeva, suknja ugrađenog kamena koja je sa samim zaljevom činila od malog, ponekad otoka, utvrdu koja se već stoljećima mogla oduprijeti svakoj opsadi; Novim zidom, kako su ga zvali (iako se nitko nije sjećao vremena prije njegova postojanja), koji je okruživao kraljevsku utvrdu i doticao sve glavne kule, osim one nazvane po ljetu; te Starim zidom koji je omeđivao unutarnje srce utvrde i učijoj su zaštitničkoj sjeni ležale Prijestolna dvorana i kraljevska rezidencija. Ta dva zdanja bila su ispresijecana hodnicima i dvoranama poput mravinjaka, prastarim, golemim i pritisnutim stoljećima isprekidanog nemara - bilo je tu prostorija i prolaza u koje se godinama nije ulazilo ili se na njih čak zaboravilo.

Manje zgrade koje su ih okruživale od donjeg su dvorca stvarale jednako zakučast labirint poput rezidencije i Prijestolne dvorane, zbrku hramova i trgovina, staja i kuća, od visokih plemićkih vila ugniježđenih unutar Starog zida, do naslaganih potleušica nižih staleža, poredanih tako visoko da su pretvarale uske ulice između sebe u mračne sjenice od tamna drva i žbuke. Većina zgrada u Južnoj Međi povezao je tijekom godina klimav sustav natkrivenih šetališta i tunela koji je trebao zaštititi stanovnike od vlažna sjevernog vremena i često nemilosrdna vjetra. Katkada se činilo da su se sve raznolike građevine dvorca, sagrađene tijekom više naraštaja, stopile međusobno poput sadržaja kakve škrape na hridima uz rub oceana Brennova zaljeva, gdje su kamen, biljke i školjke srasli u jednu poluživu - i sada neodvojivu - masu.

Ipak, ovdje je bilo sunca, rekao je sebi Ferras Vansen - više u jednoj godini nego što ga je vidio tijekom cijele svoje mladosti u Dolinama, da ne spominje svježe vjetrove s mora. Zbog toga je sve bilo podnošljivije, i više od toga: bilo je trenutaka kad ga je samo boravak u tom mjestu ispunjavao radošću.

Prije nego što je poslijepodne počelo blijedjeti, Vansen je prešao gotovo cijeli nepravilni prsten Starog zida, zaustavivši se kod svakog stražarskog mjesta, čak i kod onog gdje se nalazio samo usamljen vojnik s kopljem koji je stajao pred zaključanim vratima ili dverima i nastojao ne zadrijemati. Opijen morskim zrakom i rijetkom prilikom da se pozabavi vlastitim mislima neometan zapovjedničkim dužnostima, Vansen nakratko uzme u obzir put oko mnogo dužeg Novog zida, ali pogled na luku i jedra netom pridošle karake iz Hierosola podsjetili su ga da nema vremena za to. Čekat će ga još stotinu poslova prije kraja dana: trebat će goste smjestiti, čuvati i paziti, a Avin Brone, vrhovni zapovjednik, očekivat će od Vansena da preuzme mjerodavnost i nad tim zadatkom. Brod je imao četiri jarbola - plovilo pristojne veličine, što je značilo da je poslanik stigao s povećom tjelesnom stražom. Vansen tiho opsuje. Više od jednodnevne ugodne osame bit će žrtvovano tom brodu i njegovim putnicima. Moratće držati svoje ljude što dalje od Južnjaka. Dokle god kralj Olin bude zarobljenik hierosolskog Ludisa Drakave, bitiće podosta zle krvi između Hierosoljana i naroda Južne Međe.

Kad je izašao iz male stražarske kule pokraj Zapadne poljane, od kovanja planova odvukla ga je jedna prilika na zidinama, plaštem ovijena i zakukuljena, koja sečinila dovoljno nježnom da bude žena ili dječak. Jedan nerazuman trenutak zapitao se je li to mogla biti ona, ona o kojoj se nije usudivao prečesto razmišljati. Je li ju usud nekako doveo samu na ovo mjesto gdje neće moći a da međusobno ne progovore? Pomisao na sve ono što joj je mogao reći, pažljivo, s puno poštovanja, iskreno, proletjelo mu je glavom u tren oka prije nego što je shvatio da to ne može biti ona, jer je još bila s ostalima u lovu u brdima.

Kao da je taj vrtlog zbrkanih misli stvorio zvuk čujan i strašan poput roja stršljena, zakukuljena ga je prilika odjednom spazila; odmah je zakoraknula sa zida na stubište i nestala mu s vida. Učasu kad je Vansen stigao do stuba, više nije mogao razaznati taj tamni, zakukuljeni plašt u gužvi naroda na uskim ulicama pod zidom.

Dakle, nisam jedini koji voli pogled s visina, pomislio je. Osjetio je bol u duši; trebao mu je trenutak da shvati, na svoje iznenađenje, da je to bila usamljenost.

Zbilja si previše zatvoren u sebe, Vansen", rekao mu je jednom stari Murroy. "Više misliš neggovoriš, al' to nije od velke koristi kad ostali jasno mogu vidjet što misliš. Znaju da visoko misliš o sebi i dačesto ne misliš tako visoko o njima. Posebno se starijima, Laybricku i Southsteadu, to ne svida."

"Ne volim ljude koji... koji izrabljuju svoj položaj", odgovorio je Vansen, nastojeći objasniti što mu je na srcu, ali ne nalazeći u potpunosti riječi. "Ne volim ljude koji uzimaju što im bogovi daju i pretvaraju se da im to i pripada."

Čuvši to, Murroyevo se grubo i preplanulo staro lice nabralo ujedan od njegovih rijetkih osmijeha. "Onda sigurno ne voliš većinu ljudi."

Otada se Ferras Vansen pitao jesu li kapetanove riječi bile istinite. Samog je kapetana Murroya volio malko više nego što ga se bojao, ili mu se barem svidala njegova gruba nepristranost, nesklonost pritužbama, povremeni bljesci trpka humora. DonalMurroy ostao je takav do kraja:čak i kad mu je teška bolest otela život, nije se tužio na usud ili bogove, nego je samo rekao kako bi volio da je znao štoće se dogoditi kako bi ženina lažljivog, hvalisavog brata namlatiti dok je još imao snage. "Kako stvari stoje, moratću to prepustit idućem čovjeku čiju gostoljubivost U' zdrav razum uvrijedi. Nadam se da će to bit netko tko će imat vremena da ga premlati na mrtvo ime."

Vansen se divio kako se stariji čovjek mogao smijati unatoč mučnu kašlju i krvi na usnicama i čekinjastoj bradi, kako su njegove zasjenjene, duboko upale oči još bile sjajne i neumoljivo divlje kao u ptice grabljivice.

"Ti ćeš me naslijedit kao kapetan straže, Vansene", rekao ječovjek na umoru. "Kazao sam Broneu. On osobno nije imao većih prigovora, iako misli da si malko premlad. To je pravo velikana, naravno, al onom magarcu Dyeru ne bih povjerio ni čep prazne bačve, dok su svi ostali stariji ljudi predebeli i lijeni. Ne, toćeš bit ti, Vansen. Samo hajde i zabrljaj ako želiš. Oni će mi samo češće stavljat cvijeće na grob i pričat koliko im nedostajem." Još jedan smijeh, još jedno prskanje crveno obojene pljuvačke.

"Hvala vam, gospodine."

"Ne trudi se, momče. Ako to dobro obaviš, provest ćeš cijeli život radeć na tome, a da ne zaradiš više od malo zemlje da podigneš kuću, i na kraju možda mjesto na pristojnom groblju umjesto na onom za siromahe i bezimene. " Obrisao je bradu čvornatom rukom. "Što me podsjetilo - nemoj da zaborave da su mi ostavili mjesto na stražarskom groblju. Ne želim skončat negdje na zapadnim brdima, al ne želim ni da mi Mickael Southstead piša po grobu, pa me pazi kad me više ne bude."

Nije plakao kad je kapetan umro, ali ponekad se osjećao kao da Donal Murrov želi da baš u tom trenutku misli o njemu. Kapetanov način odlaska bio je sličan odlasku njegova oca, sada kad je

0 tome razmišljao. Nije plakao ni za Pedarom Vansenom, i godinama nije posjetio očev grob u dvorištu starog hrama kod Malog obora, ali to nije bilo toliko iznenađujuće: Vansenove sestre, sve što je preostalo od maloposjednikove obitelji, nastanile su se u gradu Južne Međe sa svojim supruzima i djecom. Dolinčeva vjera nalazila se nekoliko dana jahanja od bregova na zapad. Njegov je život sada bio tu, u toj vrtoglavo golemoj i napučenoj citadeli.

Vratio se do zapadne kule Gavranovih dveri. Muškarci u toj stražarnici naložili su lijepu vatru te je zastao da ugrije ruke prije nego što pođe vidjeti što lord Brone želi poduzeti glede Južnjaka. Bezbrižnočavrljanje utihnulo je kad je ušao, kao uvijek, i svi su stajali u neugodnoj tišini osim Colluma Dyera, glavnogčasnika, koji je bio nešto najbliže prijatelju što ga je Ferras Vansen ikad imao. Užasavao se dana kadće morati povući crtu o kojoj je Murrov tako često govorio i kazniti Dyera zbog nečeg - ono što je Dyer osjećao za Vansena svakako nije bio strah, ali nije baš bilo ni poštovanje - jer bio je siguran da će to biti dan kada će njihovo prijateljstvo, krhko kakvo je bilo, puknuti.

"Lutali ste zidinama, kapetane?" upitao ga je Dyer. Vansen je bio zahvalan što ga je Dyer barem nazvao počinu pred ljudima. To je bilo malo priznanje poštovanja, zar ne? "Ima li traga napadačkim silama?"

Vansen si dopusti smiješak. "Ne, a hvala Perinu na tome, danas

I svakog dana. Ali u luci je hierosolski brod na kojemće biti i ratnika, pa nemojmo stvari uzimati olako."

Ostavio ih je i spustio se stubištem do strme ulice koja je vodila prema Velikim dvorima. Vrhovni zapovjednik imao je svoje radne odaje u labirintu hodnika iza Prijestolne dvorane, a u ovo doba dana Vansen je bio siguran daće ga ondje naći. Dok se penjao ulicom prema velebnom isklesanom pročelju, gdje su se stražari već uspravljali zbog dolaska njihova mladog kapetana, podigao je pogled prema visokom zdanju ugniježđenom usred kula Brijega poput dragulja na kraljevskoj kruni i osjetio pritisak brige da bi se nešto moglo promijeniti, daće mu zbog neke njegove pogreške ili hira traljavih bogova sve to možda biti oduzeto.

Sretan sam čovjek, rekao je u sebi. Nebo mi se nasmiješilo, puno više nego što sam zaslužio, i imam sve što bih mogao poželjeti - ili gotovo sve. Moram prihvatiti te velike blagodati i ne tražiti više, da ne razgnjevim bogove svojom pohlepom.

Sretan sam čovjek i nikada ne smijem,čak ni u ludosti moga skrivenog srca, to zaboraviti.

3.

Pravi Modri Kvare

PTICA KOJA JE ZAGONETKA

Kljun od srebra, kosti od hladna željeza

Krila od zalazećeg sunca Kandže koje hvataju samo prazninu

(iz Kostopadnih proročanstava)

Dječak s one strane Sjenovite brane zastane kako bi se zagledao u strišće kule dvorca. Njih je troje sada bilo na nižem predjelu brdske ceste, koja je zavijala kroz obradiva polja do ruba grada na obali. Visovi Midlanova brijega još su se nazirali daleko na drugoj strani, a Šiljak Vučjeg zuba uzdizao se nad svim tim poput mračne kandže koja para trbuh neba.

"Koje je ono mjesto?" upita dijete gotovo šaptom.

"Dvorac Južne Međe", reče mu Chert. "Barem onaj dio s kulama, ondje na hridi usred zaljeva - dio na ovoj strani je ostatak grada. Da, Južna Međa... neki je zovu Sjenovita međa, jesam li to već rekao? Zato što je tako blizu..." Sjetio se odakle je dječak došao i utihnuo. "Ili ga možeš zvati Svjetionik pograničja ako voliš poeziju."

Dječak odmahne glavom, stoga što nije volio poeziju ili iz nekog drugog razloga, nije bilo jasno. "Velik je."

"Požurite vas dvojica." Opal je stupala naprijed.

"U pravu je - još nas čeka dug put."

Dječak je i dalje oklijevao. Chert stavi ruku na dječakovu mišicu - činilo se kao da se skanjuje, kao da su same daleke kule bile nešto prijeteće, ali je napokon dopustio da ga potjeraju naprijed. "Nemaš sečega bojati, momče," reče mu Chert, "sve dok si s nama. Ali nemoj odlutati."

Dječak opet odmahne glavom.

Dok su se spuštali s bregovitih polja u kopneni grad, zatekli su široku Tržničku cestu načičkanu ljudima. Na trenutak se Chert zapitao zašto je toliko ljudi izašlo iz kuća i trgovina kako bi znatiželjno buljili u dvoje Funderlinga i odrpanog, bjelokosog dječaka, a onda je shvatio daje lovačka družina kraljevske obitelji vjerojatno prošla ovuda malo prije njih. Gomila se sada počela razilaziti, pa su ulični trgovci očajnički smanjivali cijene svojih kestena i prženih hljebaca, otimajući se za nekoliko preostalih mušterija. Čuo je mrmljanja o veličini nečega što su lovci uhvatili i čime su paradirali, te druge opise - ljuski? zuba? - koja su imala malo smisla ako su lovili nešto drugo osim divljači. Puk je djelovao potišteno, čak nesretno. Chert se nadao da su princeza i njezin mrgodni brat bili živi i zdravi - smatrao je da ona ima ljubazne oči. Ali da im se nešto dogodilo, zaključio je, narod bi sigurno o tome pričao.

Trebao im je dobar dio kasnog poslijepodneva da se probiju kroz grad do obale, ali kad su stigli na bliži kraj nasipa, preostalo im je malo vremena prije nego što plima opet pretvori Midlanov brijeg u otok.

Nasip između obale i dvorca na Brijegu bio je tek malo šira cesta od naslaganog kamenja - većina bi nestala pod visokom plimom - ali mjesto gdje se spajala s dokovima pred dverima dvorca dograđivali su naraštaji ribara i pokućaraca sve dok se nad vodom nije uzdigao pravi mali grad, neka vrsta trajnog sajmišta na vjetrom šibanom pragu Midlanova brijega. Dok su Funderling, njegova žena i njihov novi gost klipsali preko molova i drvenih platforma ispunjenih traljavim, zbijenim kućama čiji su podovi stajali tek nekoliko lakata iznad dosega visoke plime, izbjegavajući kola i teško natovarene pokućare koji su hitali natrag preko nasipa prije noći, Chert pogleda kroz pukotinu između dviju trošnih trgovina, kroz vrata Brennova zaljeva prema oceanu. Unatoč posljednjim zrakama žarkog poslijepodnevnog sunca, oblaci su se raširili, gusti i crni na obzorju, a Chert se odjednom sjetio šokantnečinjenice koju mu je dolazak jahača i tajanstvenog dječaka istjerao iz glave.

Sjenovita brana! Nekome moram reći da se pomaknula. Volio bi misliti kako je kraljeva obitelj gore u dvorcu već znala za to, da su pažljivo razmotrili sve činjenice i zaključili kako to ništa ne znači, da je sve još bilo dobro, ali nije se posve mogao natjerati da u to povjeruje.

Nekome moram reći. Pomisao da se sam popne u dvorac bila je zastrašujuća, iako je bio u utvrdi nekoliko puta kao član funderlinških radnih skupina, čak ih je nekoliko i predvodio, radeći izravno s lordom Nvnorom, kaštelanom - ili s njegovim posrednikom, u svakom slučaju. Ali da ode sam, kao da je netko važan...

Ali ako Veliki narod ne zna, netko im mora reći. A možda će u tome čak biti neke nagrade - dovoljno da kupim Opal onaj novi šal, ako ništa drugo. Ili da barem platim ono štoće ovaj mladi stvor pojesti kad ga Opal dovede kući.

Promotrio je dječaka na trenutak, užasnut iznenadnom spoznajom daće ga Opal možda vrlo lako htjeti zadržati. Žena bez djece, pomislio je, bila je nepredvidljiva poput rahla sloja u naslagama pješčenjaka.

Čekaj malo, jedno po jedno. Chert je promatrao kako oblaci hitaju preko oceana, a njihovo crno prostranstvočini moćne kule odjednom krhkima, nježnima poput tijesta. Netko je morao obavijestiti kraljeve ljude o Sjenovitoj brani, u tome nije bilo dvojbe. Odem li do Ceha, tamoće se danima prepirati, a ondaće Cinnabara ili nadutog Mladog Pirita imenovati glasnicima, a ja neću dobiti nikakvu nagradu.

A nećeš dobiti ni kaznu ako nisi u pravu, podsjetio se.

Iz nekog razloga, ponovno je u mislima ugledao mladu princezu Brionv i njezina brata, njezin preplašeni pogled kad je pomislila da ga je pregazila, prinčevo lice izmučeno i bezlično poput neba tamo za Brijegom, te je osjetio iznenadnu toplinu koja se, da to nije bilo toliko smiješno, gotovočinila poput odanosti.

Moraju biti obaviješteni, zaključio je, i odjednom je ideja o onome što se približavalo iza one crte pokretljive tame potisnula sve druge apstraktne stvari, kao naklonost kraljevske obitelji, iz njegova uma. Postojao je još jedan način da prenese vijest, a on će ga iskoristiti. Svi moraju znati.

Iako mu je konj uginuo, ostavljen da ga trojica sluga pokopaju na obronku gdje je gujocrv skočio, sam princ Kendrick nije pretrpio više od nekoliko modrica i opeklina od otrovne pljuvačke stvora. Od cijele družine on je naizgled bio jedini dobro raspoložen dok su se vraćali prema dvorcu s golemim truplom gujocrva što je ležalo ovijeno u otvorenim

kolima na čuđenje naroda. Tržnička cesta bila je krcata ljudima, stotine i stotine čekale su da vide princa regenta i njegovu lovačku družinu. Ulični trgovci, akrobati, glazbenici i džepari također su bili tu, nadajući se da će zaraditi štogod sitniša na spontanom uličnom sajmu, ali Brionv je smatrala da većina naroda izgleda mrko i zabrinuto. Malo je novca prelazilo iz ruke u ruku, a oni najbliži cesti motrili su prolazak plemića gladnim očima, govoreći malo. Tek ih je nekoliko razdragano pozdravilo i blagoslovilo kraljevsku obitelj, posebno u ime odsutnog kralja Olina. Kendrick bijaše poprskan krvlju od glave do pete; čak i nakon što se umio te obrisao krpama i umirujućim lišćem, i dalje je bio umrljan tamno crvenim. Unatoč svrbežu gdje gaje gujocrvova pljuvačka opekla, nastojao je mahati i smiješiti se građanima natisnutima u sjenama visokih kuća duž Tržničke ceste, pokazujući im da krv nije njegova.

Brionv se osjećala kao da je i ona prekrivena nekom bolnom tvari koje se nije mogla otresti. Njezin blizanac Barrick bio je toliko ojađen svojim nespretnim neuspjehom da makar podigne koplje kako treba da nije progovorio ni riječ, ni njoj, niti ikom drugom, na povratku kući. Markgrof Tyne i ostali šaptali su među sobom, nedvojbeno nezadovoljni što ih je stranac Shaso lišio zabave usmrtivši gujocrva strijelom. Tyne Aldritch bio je pripadnik one škole plemića koji su vjerovali da streljaštvo pristaje samo seljacima ili lovokradicama, aktivnostčiji je primarni rezultat bio oteti slavu viteškim konjanicima u ratu. Samo zato što je glavni oružnik vjerojatno spasio živote mladog princa i princeze, lovci su o svojem nezadovoljstvu mrmljali umjesto da ga javno ističu.

Više od dvanaest pasa, uključujući umiljatu Dadu, kujicu koja je prvih mjeseci svojeg života spavala u Brionvjinu krevetu, ležalo je hladno i nepomično na lisnatom obronku pokraj Kendrickova konja,čekajući da ih se pokopa u istu jamu.

Da barem nikada nismo došli. Podigla je pogled prema zastoru oblaka na sjeveroistočnom nebu: kao da je neka prijeteća stvar visjela nad cijelim danom, vranino krilo, sovina sjena. Otići će kući i upaliti svijeću na Zorijinu oltaru, zamoliti djevičansku božicu da pošalje Eddonima svoju iscjeljujuću milost. Da su barem otišli i ubili to biće strijelama. Onda bi Dada bila živa. Onda Barrick ne bi pretvorio svoje lice u kamen samo da ne zaplače.

"Čemu mrgodno lice, sestrice?" upita Kendrick. "Prelijep je dan i ljeto nas još nije posve napustilo." Nasmijao se. "Pogledaj odjeću koju sam upropastio! Moj najbolji jahaći haljetak. Merolanna će mi oderati kožu."

Brionv uspije izmamiti mali osmijeh. To je bilo točno - već je mogla čuti ono što će njezina pratetka reći, i to ne samo o haljetku. Merolanna je imala jezik kojeg su se svi u dvorcu bojali, osim možda Shasa, a Brionv bi se kladila da je stari Tuanac samo skrivao svoj užas bolje od ostalih. "Samo sam... ne znam." Ogledala se kako bi se uvjerila da je njezin, u crno odjeven, blizanac još nekoliko desetaka koraka iza njih. "Bojim se za Barricka", tiho je izustila. "Tako je gnjevan u zadnje vrijeme. Današnji je dan to samo pogoršao."

Kendrick se počeše po glavi, pritom se ponovno umrljavši krvlju koja se sušila. "Treba očvrsnuti, sestrice. Ljudi gube ruke, noge, ali nastavljaju sa svojim životima, zahvalni bogovima što nisu gore prošli. Neće mu pomoći stoje neprestano opsjednut svojim ozljedama. Osim toga, previše vremena provodi sa Shasom - najukočenijom šijom i najledenijim srcem u cijelom pograničnom kraju."

Brionv zatrese glavom. Kendrick nikad nije shvaćao Barricka, iako ga to nije sprječavalo da voli svojeg mlađeg brata. A nije baš shvaćao ni Shasa, premda je starac uistinu bio ukočen i tvrdoglav. "Nije samo to..."

Prekinuo ju je Gailon Tolly koji je dojahao natrag cestom prema njima, praćen svojom osobnom svitom, s veprom-grbom Ljetopolja na njihovoj zeleno-zlatnoj livreji, sjajnijim od tmurna neba. "Visosti! Stigao je brod s juga!"

Brionv stisne u grudima. "Oh, Kendrick, misliš da je nešto povezano s ocem?"

Vojvoda od Ljetopolja odmjerio ju je snošljivo, kao daje bila njegova mlađa i na svijet nenavikla sestra. "To je karaka - Podensis iz Hierosola," kazao je princu regentu, "a kažu da je na njoj poslanik kojega je poslao Ludis s vijestima o kralju Olinu."

Potpuno nesvjesno, Brionv ispruži ruku i zgrabi Kendrickovu krvlju umazanu mišicu. Njezin se konj sapima sudari o bratova. "Nebesa, nisu mu valjda naudili?" upitala je Gailona, nesposobna zadržati strah u glasu. Hladna sjena koju je cijeli dan osjećala kao da se još više primaknula. "Je li kralj dobro?"

Vojvoda od Ljetopolja kimne. "Rečeno mi je da čovjek tvrdi kako je vaš otac i dalje neozlijeđen te da, između ostalog, donosi pismo od njega."

"Oh, bogovi su dobri", promrmlja Brionv.

Kendrick se namršti. "Ali zašto Ludis šalje tog poslanika? Razbojnik koji se naziva Protektorom Hierosola ne misli valjda da smo već skupili cjelokupnu otkupninu za kralja. Stotinu tisuća zlatnih dupina! Trebat će nam za to barem ostatak godine - iscijedili smo i posljednji bakrenjak iz hramova i trgovačkih kuća, a seljaci već stenju pod novim daćama."

"Seljaci uvijek stenju, moj gospodaru", reče Gailon. "Lijeni su poput starih magaraca - mora ih se šibati da bi radili."

"Možda je poslanik iz Hierosola vidio sve ove plemiće u njihovoj finoj odjeći, u lovu", gorko nabaci Barrick. Nitko od njih nije opazio da je dojahao bliže. "Možda je zaključio da smo, kad si već možemo priuštiti tako skupe zabave, sigurno prikupili novac."

Vojvoda od Ljetopolja pogleda Barricka s nerazumijevanjem. Kendrick okrene očima, ali je zanemario zajedljivu primjedbu svojeg mlađeg brata: "Sigurno ga dovodi nešto važno. Nitko ne bi prevalio sav taj put iz Hierosola samo da donese pismo zarobljenika, pa bio to i kraljevski zarobljenik."

Vojvoda slegne ramenima. "Poslanik moli za audijenciju sutradan." Ogledao se oko sebe i spazio Shasa kako jaše podalje straga, ali je svejedno snizio glas. "I još nešto. Crn je poput vrane."

"Kakve veze Shasova koža ima s biločime?" upita Kendrick razdraženo.

"Ne, poslanik, Visosti. Poslanik iz Hierosola."

Kendrick se namršti. "To je čudno."

"Cijela ova stvar je čudna", reče Gailon od Ljetopolja. "Ili barem tako čujem."

Ako je bezimeni dječak izgledao kao da gaje uznemirio prvi pogled na dvorac, posve su ga prestravile Baziliskove dveri u masivnom vanjskom zidu dvorca. Chert, koji je kroz njih ušao i izašao toliko puta da im nije pamtio broja, dopustio si je da ih sada promotri očima stranca. Granitno pročelje četiri puta veće od čovjeka - a još i više od Chertova malena stasa - bijaše isklesano u obliku iskešena zmijolikog stvorenjačiji su isprepleteni navoji pokrivali vrh dveri i vijugali prema dolje sa svake strane. Glava nemani stršala je točno iznad golemih vrata od hrastova drva i željeza, njezine buljave oči i zubata gubica obloženi tankim pločicama dragulja i bjelokosti, ljuske obrubljene zlatom. U funderlinškim cehovima, ako ne medu Velikim narodom, bilo je općepoznato da su vrata ondje znatno dulje od ljudskih stanovnika.

"Ta neman nije živa", blago je rekao djetetu. "Niječak ni stvarna. Samo je isklesana u kamenu."

Dječak ga pogleda, a Chert pomisli kako se nešto u njegovu izrazu doimalo dubljim i čudnijim od običnog užasa.

"Ja... ne volim je gledati", rekao je.

"Onda zatvori oči dok budemo prolazili kroz njih, inače nećemo moći stići do naše kuće. Ondje nas čeka jelo."

Dječak zaškilji uvis prema nadvijenom crvu kroz svoje blijede trepavice, a onda čvrsto stisne oči.

"Hajde, vas dvojica!" dovikne Opal. "Uskoroće mrak."

Chert povede dječaka kroz dveri. Stražari u visokim kacigama i kratkim crnim pelerinama znatiželjno su ih promatrali, nenavikli vidjeti Funderlinge koji vode ljudsko dijete. Ali, ako je te visoke muževe koji su nosili Eddonski grb sa srebrnim vukom i zvijezdama i privukla ta neuobičajenost, nije ih privukla dovoljno da podignu helebarde i pomaknu se s posljednjih toplih sunčevih zraka.

Princeza i njezina pratnja već su stigli do svojeg odredišta. Dok su se Funderlinzi i njihov novi štićenik približavali arkadama ograđenoj Tržnici pred velebnim Trigonskim hramom, Chert je mogao vidjeti sve do novog zida u podnožju središnjeg brijega, gdje su svjetla unutarnje utvrde bila brojna poput krijesnica za ljetne večeri. Gavranove dveri bile su otvorene, a desetci sluga s bakljama izlazili su iz rezidencije ususret lovcima koji su se vraćali, kako bi im prihvatili konje i opremu te poveli plemiće do vrućeg jela i tople postelje.

"Tko tu vlada?" upitao je dječak.

Činilo se to čudnim pitanjem, pa je sada Chert bio taj koji je oklijevao. "U ovoj zemlji? Misliš po imenu? Ili zapravo?"

Dječak se namršti - značenje je bilo preslojevito za njega. "Tko vlada u onoj velikoj kući?"

Činilo se to i dalje čudnim pitanjem da bi ga postavilo dijete, ali Chert je danas doživio ičudnijih stvari. "Kralj Olin, ali on nije ondje. Zarobljenik je na jugu." Skoro pola godine minulo je otkako je Olin otišao na svoje putovanje kako bi potaknuo manja kraljevstva i kneževine u srcu Eiona da osnuju federaciju protiv Xisa. Nadao se da će ih ujediniti protiv rastuće prijetnje autarha, božanskog kralja koji je posezao iz svojeg carstva na južnom kontinentu Xandu kako bi dograbio teritorij na donjoj obali Eiona poput pauka koji hvata muhe u zamku, ali, umjesto toga, Olin je izdajstvom svojeg suparnika Hespera, kralja Jellona, predan u ruke Protektora Hierosola, pustolova zvanog Ludis Drakava, koji je sada bio gospodar toga drevnoga grada. Ali Chert je jedva i sam razumio pojedinosti. Bilo je pretjerano pokušavati ih objasniti majušnom, gladnom djetetu. "Kraljev najstariji sin Kendrick je princ regent. To znači da vlada dok mu nema oca. Kralj ima i dvoje mlađe djece - sina i kćer."

Sjaj se pojavi u dječakovim očima, svjetlo iza zavjese. "Mero-lanna?"

"Merolanna?" Chert se zabulji kao da mu je dijete opalilo pljusku. "Čuo si za vojvotkinju? Sigurno si iz ovih krajeva. Odakle si, dijete? Možeš li se sada sjetiti?"

Ali mali bjelokosi dječak samo mu nijemo uzvrati pogled.

"Da, tu živi i Merolanna, ali ona je kraljeva tetka. Kendrickov mlađi brat i sestra zovu se Barrick i Brionv. Oh, a kraljeva žena čeka novo dijete." Chert refleksivno načini znak Kamenog ležaja, funderlinškog talismana za sretan porođaj.

Neobičan sjaj u dječakovim očima izblijedi.

"Čuo je za vojvotkinju Merolannu", reče Chert Opal. "Sigurno je iz ovih krajeva."

Ona okrene očima. "Vjerojatno će se sjetiti mnogo više kad nešto pojede i odspava. Ili si kanio stajati na ulici cijelu noć, razgovarajući s njime o stvarima o kojima nemaš pojma?"

Chert frkne te mahne dječaku da krene naprijed.

Više je ljudi naviralo iz dvorca nego što ih je ulazilo, većinom stanovnici kopnenog dijela gradačiji ih je posao doveo na Brijeg, a koji su se sada, u smiraj dana, vraćali kući. Chert i Opal su se s poteškoćama probijali kroz plimu puno krupnijeg naroda. Opal ih je povela s Tržnice kroz odjekujućeg, natkrivenog šetališta u tiše, pomalo sumorne pokrajnje ulice iza južnog plovnog kanala, zvanog Skimmerska laguna, i njegovih dokova, u jedno od dvaju velikih pristaništa unutar vanjskog zida dvorca. Skimmeri su izrezbarili drvene lučke pilone u neobične oblike, životinje i ljude izobličene i rastegnute do neprepoznatljivosti. Žive boje potamnilo je zalazeće sunčevo svjetlo, ali Chert je smatrao da izrezbareni

piloni izgledaju čudnije nego ikad, poput u zamku uhvaćenih stranih bogova koji gledaju preko vode, pokušavajući nazrijeti djelić izgubljene domovine. Činilo se da nepomični oblici glasno ridaju: dok su čamci puni polugolih skimmerskih ribara iskrcavali dnevni ulov na nekoliko manjih molova, zrak lagune bio je pun njihove jecave (i Chertovu uhu gotovo potpuno nemelodične) pjesme.

"Zar onim ljudima nije hladno?" upita dječak. Kako je sunce sada već zalazilo za bregove, kanalom su počeli puhati ledeni vjetrovi, razbijajući valove s bijelim kapicama o pilone.

"To su Skimmeri", reče mu Chert. "Njima nikad nije hladno." "Zašto nije?"

Chert slegne ramenima. "Iz istog razloga zašto Funderling može pokupiti nešto s poda brže od vas velikih ljudi. Mi smo mali. Skimmeri imaju debelu kožu. Bogovi su tako htjeli."

"Izgledaju čudno."

"I jesu čudni, pretpostavljam. Žive povučeno. Neki od njih, govori se, nikad ne stupe na kopno dalje od ruba doka za iskrcaj. Imaju i noge s plivaćom opnom kao patke - pa, nešto malo između nožnih prstiju. Ali ovdje ima još čudnijeg puka, neki tvrde, iako ih se baš i ne vidi." Nasmiješio se. "Zar takve stvari ne postoje tamo odakle dolaziš?"

Dječak ga samo pogleda, a izraz lica bijaše mu dalek i zabrinut.

Brzo su izašli iz pokrajnjih uličica Skimmerske lagune i zašli u jednako tijesno zbijena susjedstva velikih ljudi koji su radili na vodi ili pokraj nje. Dan je brzo gasnuo i, premda su baklje označavale križanja, a tu i tamo neke važnije ljude vodili nosači fenjera, većinu blatnih ulica obasjavalo je tek svjetlo svijeća i ognjišta što je prodiralo kroz prozore koji će se uskoro zatvoriti. Veliki narod rado je gradio svoje trošne zgrade jednu povrh druge, s ljestvama i skelama gustim poput ježevih bodlji, tako da su gotovo posve zagušile uske ulice. Smrad je bio nepodnošljiv.

Ipak, cijelo ovo mjesto ima dobre kosti, Chert nije mogao a da ne pomisli, snažan i zdrav kamen, živu stijenu Brijega. Bilo bi zadovoljstvo sastrugati sve ovo ružno drvo. Mi Funderlinzi u trenu bismo ovo mjesto uredili kako spada. Izgledalo bi kao nekad...

Odgurnuo je čudnu misao - kao prvo, kamo bi onda sav ovaj veliki puk otišao?

Chert i Opal povedoše dječaka niz uzak i strm Klesarov put te kroz nadsvođene vratnice u podnožju Novog zida, vodeći ga dalje od večernjeg neba u kamene dubine Funderlinškoga grada.

Ovaj put Chert se nije iznenadio kad je dječak zastao i zapanjeno zurio: čak i oni veliki ljudi koji nisu posebno vjerovali ili voljeli Mali narod, slagali su se daje veliki svod nad Funderlinškim gradom bio pravočudo. Pružajući se stotinu lakata iznad gradskoga trga Malog naroda i nastavljajući se iznad fenjerima osvijetljenih ulica, svod bijaše praiskonska šuma isklesana do svake savršene pojedinosti iz tamnog temelja Brijega.

Na vanjskim rubovima Funderlinškoga grada, najbližima površini, otvori sučak bili isklesani između grana kako bi nebo prosijavalo kroz njih, ili kako bi se, kad bi pala noć (kao što je upravo sad padala), kroz pukotine u kamenu moglo vidjeti treperenje prvih večernjih zvijezda. Svaka grančica, svaki list bijaše isklesan iznimnom pažnjom; sve u svemu, stoljeća pomnog rada, jedno od glavnih čuda zapadnog svijeta. Ptice s perjem od sedefa i kristalačinile su se kao da će svakog trena zapjevati. Puzavice od zelenog malahita isprepletale su se oko stupova, a na ponekim nižim granama bilo je čak i draguljima ocakljenog voća koje je visjelo s peteljaka nevjerojatno tanka kamena.

Dječak prošapće nešto što Chert nije mogao posvečuti. "Divno je, da", reče čovječuljak. "Ali moći ćeš se nagledati do mile volje sutra. Požurimo se za Opal, inače će te ona naučiti kako jezik može biti oštriji od svakog dlijeta."

Slijedili su njegovu ženu niz uske, ali ljupke ulčice, svaka kuća uklesana u stijenu, jednostavnih pročelja koja su davala malo naznaka o veličanstvenim interijerima iza njih - brižna, ljubavlju ispunjena djela generacija. Na svakom skretanju ili raskrižju uljane svjetiljke blistale su na zidovima u kamenim mjehurima, tankima poput žuljeva na izrabljenim rukama.

Nijedno svjetlo nije bilo sjajno, ali bilo ih je toliko mnogo da se cijele noći činilo kao da prolazi Funderlinškoga grada trepere u praskozorje.

Iako je sam Chert bio prilično utjecajna osoba, njihova kuća na kraju Klinske ulice bila je skromna: samočetiri sobe škrto ukrašenih zidova. Chert je osjetio trenutak stida sjetivši se obiteljskog vlastelinstva Modrih Kvarcova i njegovečudesno goleme dvorane prekrivene duboko urezanim prizorima iz funderlinške povijesti. Opal, uza svu povremenu oštrinu jezika, nikad mu nije predbacivala što njih dvoje žive u tako skromnoj nastambi dok njezine šurjakinje caruju u lijepoj kući. Želio je da joj može dati što zaslužuje, ali Chert nije mogao ostati na onom mjestu, podređen svojem bratu Nodulu - ili Magistru Modrom Kvarcu, kako se sada nazivao - ništa više nego što je mogao skočiti na Mjesec. A budući da mu je brat imao tri jaka sina, više nije bilo upitno hoće li Chert išta naslijediti ako mu brat umre prvi.

"Sretna sam ovdje, budalo stara", tiho mu je rekla Opal kad su ušli kroz vrata. Vidjela gaje kako pogledom luta po kući i naslutila njegove misli. "Baremću biti ako odeš i počistiš svoj alat sa stola da možemo jesti kao sav pošteni svijet."

"Hajde, dečko, i pomozi mi to pospremiti", rekao je malome strancu, bučnim i razdraganim glasom, kako bi prikrio žarku, iznenadnu ljubav koju je osjetio prema svojoj ženi. "Opal je poput odrona - zanemariš li njezinu početnu potmulu tutnjavu, kasnije ćeš požaliti."

Promatrao je kako dječak briše prašinu s rupičastog stola vlažnom krpom, više je premještajući nego zapravo čisteći. "Jesi li se napokon sjetio svojeg imena?" upitao je.

Dječak odmahne glavom.

"Pa, moramo te nekako zvati - Oblutak?" doviknuo je Opal, koja je miješala lonac juhe nad vatrom. "Da ga zovemo Oblutak?" Bilo je to uobičajeno ime za četvrto ili peto muško dijete kada dinastijske tražbine više nisu bile tako važne, a roditeljski je interes oslabio.

"Ne budi glup. Imat će pravo ime obitelji Modrog Kvarca", uzvrati ona. "Zvatćemo ga Flint. To će biti šaka u oko tvojem bratu."

Chert nije mogao a da se ne nasmiješi, iako baš i nije bio oduševljen idejom da djetetu daje ime kao da ga usvajaju za nasljednika. Ali pomisao na to kako će se njegov samoljubivi brat osjećati kad dozna da su Chert i Opal primili jedno od velike djece i dali mu ime škrtog starog strica Flinta bila je zaista prilično ugodna.

"Flint, onda", reče, te raskuštra dječakovu svijetlu kosu. "Dokle god budeš kod nas, uostalom."

Valovi su oplakivali pilone. Nekoliko morskih ptica pospano se prepiralo. Tugaljiv, isprepleten napjev dopirao je iz jedne spavaće teglenice, zbor visokih glasova pjevao je staru pjesmu o mjesečini na otvorenome moru, ali inače je Skimmerska laguna bila tiha.

Daleko odatle, stražari na zidu oglašavali su ponoćnu stražu, a glasovi su im tanašno odjekivali preko vode.

I dok je zvuk blijedio, svjetlo zaiskri na kraju jednog doka. Gorjelo je na trenutak, a onda se ugasilo, pa ponovno upalilo. Bijaše to zasjenjeni fenjer; njegova zraka bijaše uperena preko mračnog prostranstva lagune. Nitko u dvorcu ni na zidovima nije ju naizgled primijetio.

Ali svjetlo nije prošlo posve neopaženo. Malen, crno obojen skif kliznuo je nečujno i gotovo nevidljivo preko maglovite lagune i zaustavio se na kraju doka. Nosač fenjera, lik skriven teškim plaštem s kukuljicom,čučne i šapne na jeziku kojim se rijetko govorilo u Južnoj Međi, ili zapravo bilo gdje na sjeveru. Sjenoviti ladar odgovori jednako tiho na istom jeziku, a onda doda nešto osobi koja je čekala gotovo sat vremena na hladnu molu - mali predmet koji je smjesta nestao u džepovima tamna plašta.

Bez ijedne druge riječi, lađar okrene svoje malo plovilo i nestane u maglama koje su prekrivale mračnu lagunu.

Prilika na doku utrne fenjer te se vrati prema dvorcu, krećući se oprezno od sjene do sjene, kao da je nosila nešto iznimno dragocjeno, ili iznimno opasno.

4.

Iznenađujuća ponuda

SVJETILJKA

Plamen njezini su prsti

Palucanje njezino je oko kao što je kiša pjesma cvrčka Sve se može proreci

(iz Kostopadnih proročanstava)

Zagonetalo žalosno pogleda golubicu koju je upravo izvukao iz svojeg rukava: glava joj je naherena pod vrlo neprirodnim kutom - zapravo, činila se mrtvom.

"Ispričavam se, Visosti." Od namrštena se izraza lakrdijaševo ispijeno lice nabralo poput zgužvana rupčića. Nekoliko ljudi zločesto se smijalo u pozadini Prijestolne dvorane. Jedan od plemića ispustio je slab i pomalo pretjeran uzvik žalosti za nesretnom golubicom. "Trik ječudesno uspio dok sam bio vježbao. Možda bih trebao naći pticu čvršće građe..."

Barrick zakoluta očima i prezrivo frkne, ali njegov stariji brat bio je bolji diplomat. Zagonetalo je bio stari miljenik njihova oca. "Nezgoda, dobri Zagonetalo. Ne sumnjam daćeš je riješiti daljnjim proučavanjem."

"I s pomoću još nekoliko desetaka mrtvih ptica", šapne Barrick. Njegova se sestra namršti.

"Ali još dugujem Vašoj Visosti današnju dozu zabave." Starac pažljivo spremi golubicu u svoje kockasto ruho.

"Pa, barem znamo što će imati za večeru", Barrick reče Brionv, koja ga ušutka.

"Smislit ću neke druge šale koje će vas zabaviti", nastavi Zagonetalo te dobaci tek kratak ranjeni pogled na blizance koji su šaputali. "Ili možda nađem koju od mojih legendarnih lakrdija? Već dugo nisam žonglirao plamenim bakljama za vas - još od žalosne nezgode sa svanskom tapiserijom. Smanjio sam broj baklji pa je trik sada puno sigurniji..."

"Nema potrebe", blagoće Kendrick. "Nema potrebe. Dovoljno si nas zabavio - sad nasčekaju dvorski poslovi."

Zagonetalo žalosno kimne glavom, a onda se nakloni i povuče od prijestolja u pozadinu dvorane, stavljajući jednu dugu nogu iza druge kao da radi nešto što je bio prisiljen pažljivije uvježbatičak i od trika s golubicom. Barrick nije mogao ne primijetiti koliko je starac nalikovao na skakavca u šarenom odijelu. Okupljeni dvorjani nasmijali su se i šaptali skrivajući se iza dlanova.

Svi smo ovdje lude. Njegovo mračno raspoloženje, malčice ublaženo promatranjem Zagonetalove šeprtljavosti, silovito se vratilo. Samo stoje većina nas bolja u tome od njega. Čak i u najboljim trenucima bilo mu je teško sjediti na tvrdim stolicama. Bez obzira na to što su prozori visoko iznad Prijestolne dvorane bili otvoreni, unutra je bilo zagušljivo od mirisa tamjana, prašine i drugih ljudi - previše drugih ljudi. Okrenuo se da pogleda svojeg brata koji je vijećao s kaštelanom Steffansom Nvnorom te usput ispričao šalu od koje su se vojvoda od Ljetopolja i ostali plemići nasmijali, a

stari Nynor porumenio i zamucao. Pogledaj Kendricka, pretvara se daje otac. AHčak se i otac pretvarao - mrzio je sve ovo. Zapravo, kralj Olin nikad nije volio ni snobovskog Gailona od Ljetopolja, ni njegova glasnog, dobro utovljenog oca, starog vojvodu.

Možda je otac želio da ga zarobe, samo da pobjegne od svega ovoga...

Bizarna misao nije imala vremena u potpunosti se oblikovati, jer ga je Brionv bubnula laktom u rebra.

"Prestani!" zarežao je. Sestra ga je uvijek nastojala navesti da se nasmiješi, prisiliti ga da se zabavlja. Kako ne vidi kašu u kojoj su se nalazili - ne samo obitelj, nego cijela Južna Međa? Zar je on doista bio jedini u kraljevstvu koji je uvidao kritičnost situacije?

"Kendrick nas treba", rekla je.

Barrick dopusti da ga odvuče prema stolici starijeg brata - ne prema pravom prijestolju, Vučjem stolcu, koji bijaše prekriven baršunastom tkaninom otkad je Olin otišao, i otad neupotrijebljen, nego sljedećoj najboljoj stolici koja je prije stajala na čelu velikog stola za blagovanje. Blizanci se nježno proguraše pokraj nekoliko dvorjana, željnih uhvatiti trenutak s princom regentom. Barrickova ruka je bridjela. Poželio je da je opet vani na obronku, da jaše sam, daleko od tih ljudi. Mrzio ih je sve, prezirao svakog u dvorcu... osim, morao je priznati, svoje sestre i brata... i možda Chavena...

"Lord Nynor mi govori da poslanik iz Hierosola neće biti s nama sve do podnevne ure", objavi Kendrick kad su se približili.

"Rekao je da se ne osjeća dobro nakon puta." Stari kaštelan izgledao je, kao i uvijek, zabrinuto: vršak njegove brade bio je izgrizen - uistinu odvratna navika, prema Barrickovu mišljenju. "Ali jedan mi je sluga rekao da je vidio tog poslanika kako razgovara sa Shasom ranije jutros. Prepirali su se, ako se ljenčini može vjerovati, što ne mora nužno biti slučaj."

"To zvuči zlokobno, Visosti", upozori vojvoda od Ljetopolja.

Kendrick uzdahne. "Obojica su, u svakom slučaju, izgledom iz istih južnih krajeva", rekao je strpljivo. "Shaso vida malo pripadnika svojeg roda ovdje na hladnu sjeveru. Možda su imali o mnogočem razgovarati."

"I prepirati se, Visosti?" upita vojvoda od Ljetopolja.

"Čovjek je sluga očeva tamničara", istakne Kendrick. "To je dovoljan razlog da se Shaso s njim prepire, zar ne?" Okrenuo se prema blizancima. "Znam koliko ne volite besposleno stajati, pa možete poći, a ja ću poslati po vas kad nas taj momak iz Hierosola napokon počasti svojom prisutnošću." Govorio je lakim tonom, ali Barrick je mogao vidjeti da nije bio presretan poslanikovim kašnjenjem. Moj stariji brat, pomisli Barrick, počinje patiti od vladarske nestrpljivosti.

"Ah, Visosti, umalo zaboravih." Nynor zapucketa prstima, a jedan njegov sluga dobrza naprijed s kožnom vrećom. "Dao mi je pisma koja je donio od Vašeg oca i takozvanog lorda Protektora."

"Očevo pismo?" Brionv pljesne rukama. "Pročitaj nam ga!" Kendrick je već razlomio pečat, grb Eddonskoga vuka i srpaste zvijezde u tamnocrvenom vosku, te škiljio u riječi. Odmahnuo je glavom. "Kasnije, Brionv."

"Ali Kendrick...!" U glasu joj je bilo istinske boli.

"Dosta." Njezin je stariji brat izgledao odsutno, ali glas mu je kazivao da neće tolerirati prepirku. Barrick je mogao osjetiti napetost u Brionvjinoj iznenadnoj šutnji.

"Kakva je to halabuka?" upita Gailon Tolly trenutak poslije, ogledajući se. Nešto se događalo na suprotnom kraju Prijestolne dvorane, komešanje među dvorjanima.

"Gledaj", šapne Briony svojem bratu blizancu. "To je Anissina sluškinja."

Tako je i bilo, a Barrickova sestra nije bila jedina koja je šaptala. Sada kad je pomajka blizanaca bila tako blizu poroda, rijetko je napuštala svoje odaje u Proljetnoj kuli. Selia, njezina sluškinja, postala je izaslanica kraljice Anisse, njezine oči i uši. A što se očiju ticalo, čak je i Barrick morao priznati da su bile iznimno dojmljive.

"Pogledaj je kako se razmeće." Briony nije skrivala svoje gnušanje. "Hoda kao da ima osip na stražnjici i želi se o nešto očešati."

"Molim te, Briony", reče princ regent, ali dok je vojvoda od Ljetopolja izgledao iznenađen njezinom nepristojnom primjedbom, Kendrick je bio uglavnom zabavljen. Ipak, njegova se pozornost na pismo izgubila te je sada promatrao dolazak sluškinje poput svih ostalih.

Selia je bila mlada, no oku ugodnih oblina. Nosila je crnu kosu visoko skupljenu, kao sve žene iz Devonisa, svoje i gospodaričine rodne zemlje, ali premda je svoje oči dugih trepavica držala spuštene, nije baš nalikovala stidljivoj seljančici. Barrick je promatrao njezin hod s izrazom koji je nalikovao bolnoj pohlepi, ali sluškinja je, kad je podigla pogled, naizgled vidjela jedino njegova brata, princa regenta.

Naravno, pomisli Barrick. Zašto bi ona bila išta drukčija od ostalih... ?

"Ako vam je po volji, Visosti." Provela je tek jedno godišnje doba u Pograničnim zemljama te je još govorila s teškim devonijskim naglaskom. "Moja gospodarica, vaša pomajka, šalje svoje srdačne pozdrave i moli da joj se dopusti razgovarati s kraljevskim liječnikom."

"Zar joj je opet loše?" Kendrick je doista bio obziran čovjek: iako nitko od njih nije volio očevu drugu ženu, čak je i Barrick vjerovao da je bratova zabrinutost bila iskrena.

"Malo nelagode, Visosti, da."

"Naravno, smjesta ćemo poslati liječnika našoj pomajci. Hoćeš li mu sama prenijeti poruku?"

Selia ljupko porumeni. "Još ne poznajem ovo mjesto toliko dobro."

Brionv ispusti razdražljiv zvuk, ali Barrick se oglasi. "Ja ću je odvesti, Kendrick."

"Oh, to je previše muke za sirotu djevojku," glasnoće Brionv, "da ide sve do Chavenovih odaja. Neka se vrati da pomogne našoj bolesnoj pomajci. Ići ćemo Barrick i ja."

Pogledao je bijesno svoju blizanku i na trenutak požalio što ju je stavio na popis ljudi koje nije prezirao. "Mogu i sam."

"Idite oboje, i prepirite se negdje drugdje." Kendrick mahne rukom. "Pustite me da pročitam ova pisma. Recite Chavenu da smjesta posjeti našu pomajku. Oboje ste slobodni do podnevne ure."

Čuj ga samo, pomisli Barrick. Zaista misli da je kralj.

Čak i praćenje ljupke Selie nije moglo popraviti Barrickovo raspoloženje, ali se ipak pobrinuo da mu bolesna ruka, omotana u nabore njegova plašta, bude na suprotnoj strani od nje dok su izlazili iz Prijestolne dvorane na svjetlo sivog jesenjeg jutra. Dok su silazili stubištem u sje-novite dubine Hramskoga trga, četiri dvorska stražara koji su dovršavali jutarnji obrok pohitala su uhvatiti korak s njima, još žvačući. Barrick na trenutak uhvati djevojčin pogled i ona mu se stidljivo nasmiješi. Umalo se osvrnuo kako bi provjerio da kojim slučajem ne gleda preko njegova ramena u nekog drugog.

"Hvala vam, prinče Barrick. Vrlo ste ljubazni."

"Da", odgovori njegova blizanka. "Vrlo je ljubazan."

"I Vi, princezo Brionv, naravno." Djevojka se osmjehne malko

opreznije, ali ako ju je i prenulo rezanje u Brionvjinu glasu, to nečim

nije pokazala. "Oboje, tako ste ljubazni."

Kad su prošli kroz Gavranove dveri i uzvratili na pozdrave tamošnjih stražara, Selia zastane. "Odavde idem ka kraljici. Sigurni ste da ne trebam ići s vama?"

"Da", reče Barrickova sestra. "Sigurni smo."

Djevojka se još jednom nakloni i uputi prema Proljetnoj kuli na vanjskim zidinama utvrde. Barrick je gledao za njom.

"Au!" rekao je. "Ne guraj me."

"Oči će ti ispasti iz glave." Brionv požuri korak i skrene u dugu ulicu koja je zavijala duž zida utvrde. Ljudi koji su vidjeli blizance s poštovanjem su im se sklanjali s puta, no kako je to bila pretrpana, prometna ulica puna kola i glasnih prepirka, mnogi su ih jedva opazili, ili su se trudili da tako izgleda. Dvor kralja Olina nikad nije bio formalan poput dvora njegova oca, a dvorski stanovnici bili su navikli na to da njegova djeca hodaju po utvrdi bez fanfara, praćeni samo nekolicinom stražara.

"Nepristojna si", reče Barrick svojoj sestri. "Ponašaš se poput pro-stakinje."

"Kad smo već kod prostog," odgovori Brionv, "svi ste vi muškarci isti. Svaka djevojka koja trepće očima i njiše bokovima kad ušeta u sobu, pretvara vas u slinave medvjede."

"Neke djevojke vole da ih muškarci gledaju." Barrickov gnjev sveo se na ledenu potištenost. Zar je to bilo važno? Koja bi se žena uostalom zaljubila u njega, sa svim njegovim problemima, uništenom rukom i njegovim...čudaštvom? Pronaći će ženu, naravno, čak i neku koja će se pretvarati da ga poštuje - bio je princ, naposljetku - ali to će biti uljudna laž.

Nikad neću znati, pomislio je. Dokle god sam pripadnik ove obitelji. Nikad neću znati što netko zapravo misli o meni, što misle o osakaćenom princu. Jer tko bi se ikad usudio narugati se kraljevu sinu u lice?

"Neke djevojke vole da ih muškarci gledaju, kažeš? Kako ti to znaš?" Brionv je sada okrenula lice od njega, što je značilo da je bila zaista ljutita. "Neki muškarci su jednostavno grozni, načinom na koji zure."

"Misliš tako o svima njima." Barrick je znao da je trebao šutjeti, ali osjećao se strano i jadno. "Mrziš sve muškarce. Otac je rekao kako ne može zamisliti da će ti pronaći ikoga za koga bi se pristala udati, a tko bi, s druge strane, pristao podnositi tvoju tvrdoglavost i ne baš ženstvene psine."

Začuo se oštar udisaj zraka, a onda smrtna tišina. Sad više nije s njime ni razgovarala. Barrick osjeti ubod grizodušja, ali si reče kako je Brionv prva započela. Osim toga, to je bila istina, svi su o tome govorili. Njegova se sestra držala rezervirano prema ostalim ženama na dvoru, a prema muškarcima još i više. Ipak, kako nije progovorila ni nakon pedesetak koraka, počeo se brinuti. Bili su prebliski, njih dvoje, i premda su oboje bili žestoke naravi, povrijediti onog drugog bilo je jednako vrijedanju sebe. Njihovi verbalni sukobi gotovo su uvijek završavali brzim puštanjem krvi, a onda zagrljajem prije nego što bi rane i prestale krvariti.

"Žao mi je", rekao je, premda to baš i nije zvučalo poput isprike. "Zašto te, uostalom, zabrinjava što vojvoda od Ljetopolja, markgrof od Modre obale i one druge budale misle? Oni su beskorisni, svi do posljednjeg, lažljivci i nasilnici. Želio bih da rat s autarhom zaista počne pa da ih sve spali poput trave na livadi."

"To je grozno!" odbrusi Brionv, ali u obraze joj se vratila boja, zamijenivši onu jezivu, zaprepašćujuću bljedoću od maloprije.

"Pa? Nije me briga za njih", rekao je. "Ali nisam ti smio reći što je otac kazao. Samo se šalio."

"Meni to nije šala." Brionv je još bila Ijutita, ali mogao je vidjeti da je najgori dio svađe završio. "Oh, Barrick," rekla je iznenada, "upoznat ćeš horde žena koje će željeti očijukati s tobom. Ti si princ - čak i tvoje nezakonito dijete bilo bi zgoditak. Ne znaš kakve su neke djevojke, kako razmišljaju, što su spremne učiniti..."

Iznenadila ga je preplašena iskrenost u njezinu glasu. Dakle, ona ga je pokušavala zaštititi od nezasitnih žena! Bio je bolno dirnut, ali i zabavljen. Čini se da nije primijetila kako mi se ljepši spol zasad odupire bez poteškoća.

Stigli su do podnožja brežuljka na kojem bijaše podignuta Chavenova zvjezdarnica, čiji je temelj bio ugniježđen točno unutar Novog zida, a vrh se uzdizao iznad svega ostalog u dvorcu, osim četiriju glavnih kula i gospodara svega, Šiljka Vučjeg zuba. Dok su se uspinjali spiralnim stubama, ostavili su za sobom teško oklopljene stražare.

"Oj!" dovikne Barrick vojnicima koji su se teškom mukom uspinjali. "Puževi! Što da nas ubojice čekaju na vrhu uspona?"

"Ne budi okrutan", rekla je Brionv, ali je prigušila hihot.

Chaven - vjerojatno je imao drugo ime, nešto puno ulosijskih as i os, ali blizancima ga nitko nikad nije rekao, a oni nikad nisu pitali - stajao je u jezeru svjetla ispod velikog krova zvjezdarnice, koji bijaše otvoren prema nebu, premda su oblaci nad njim bili tamni, a nekoliko osamljenih kapljica kiše poškropilo je kameni pod. Njegov pomoćnik, visok, mrzovoljan mladić, stajao je, čekajući pokraj složene naprave od konopaca i drvenih poluga. Liječnik je klečao pokraj velike drvene škrinje obložene baršunom koja je naizgled sadržavala niz poslužavnika različitih veličina. Na zvuk njihovih koraka Chaven podigne pogled.

Bio je nizak i okrugao, krupnih, sposobnih ruku. Blizanci su se često šalili o nepredvidljivosti božanskih darova s obzirom na to da je visoki, koščati Zagonetalo, sa svojim snuždeno-zamišljenim ponašanjem, više odgovarao slici kraljevskog astrologa i liječnika, a veseli, živahni, vješti Chaven bio savršeno građen za dvorskog šaljivca.

Ali, naravno, Chaven je također bio vrlo, vrlo mudar - kad bi mu bilo stalo do toga.

"Da?" rekao je nestrpljivo, zirnuvši u njihovu smjeru. Liječnik je živio u Pograničnim zemljama toliko dugo da mu je govor jedva imao prizvuk stranog naglaska. "Tražite nekoga?"

Blizanci su već prolazili kroz to. "To smo mi, Chaven", objavi Brionv.

Osmijeh mu ozari lice. "Vaša Visočanstva! Ispričavam se - zaokupljen sam nečim što sam upravo primio, oruđem koje će mi pomoći proučavati i zvijezdu i mrvu prašine s podjednakom lakoćom." Pažljivo je podigao jednu od ploča, koja se pokazala načinjenom od čvrstog stakla i prozirna poput vode. "Recite što hoćete o odbojnosti njegova guvernera, ali nitko u ostatku Eiona ne izrađuje leće poput brusača iz Hierosola." Njegovo pokretljivo lice potamni. "Žao mi je - to je bilo nepromišljeno, dok je vaš otac ondje zarobljenik."

Brionv čučne pokraj škrinje i ispruži nesigurnu ruku prema jednom od staklenih krugova, koji je blistao na ukošenoj sunčevoj zraci. "I mi smo primili nešto s tog broda, pismo od našeg oca, ali Kendrick nam još nije dao da ga pročitamo."

"Molim vas, moja gospo!" Chaven će brzo, glasno. "Ne dirajte to! Čak i najmanja napuklina može im pokvariti upotrebljivost..."

Brionv naglo povuče ruku i ogrebe je o kopču drvene škrinje. Zastenjala je i podigla prst. Crvena kapljica pojavi se na njemu te kapne na njezin dlan.

"Strašno! Oprostite. Ja sam kriv što sam vas prenuo." Chaven počne prekapati po džepovima svoje prostrane halje te izvuče šaku crnih kockica, potom zaobljenu staklenu cijev, rukovet perja, te napokon rubac koji je izgledao kao da je korišten za čišćenje stare mjedi.

Brionv mu zahvali, a onda neprimjetno spremi prljavi četverokut tkanine u džep te umjesto toga posiše krv s prsta.

"Dakle, još niste dobili nikakve vijesti?" upita liječnik.

"Poslanik neće vidjeti Kendricka do podneva." Barrick se opet osjećao gnjevno, zlovoljno. Pogled na sestrinu krv uznemirio gaje. "U međuvremenu, mi smo tu po zadatku. Naša pomajka te želi vidjeti."

"Ah." Chaven se ogledao kao da se pita gdje mu se zadjenuo rubac, a onda je zaklopio lđe u njihovu škrinju. "Odmah idem k njoj, naravno. Hoćete li poći sa mnom? Želim čuti o tom lovu na gujocrva. Vaš brat mi je obećao da mogu pregledati i secirati truplo, ali još ga nisam dobio, iako čujem uznemirujuće glasine daje već razdijelio najbolje dijelove kao trofeje." Već se žurio prema vratima te je samo preko ramena doviknuo:

"Zatvori krov, Toby. Predomislio sam se - mislim daće noćas ionako biti preoblačno za promatranje."

S izrazom pravog, umornog očaja, mladić stane okretati golemu ručicu. Polako, prst po prst, uz zvuk nalik na samrtnički hropac kakve mitološke nemani, velebni se strop zatvori.

Uto su i četvorica teško oklopljenih stražara stigla pred vrata zvjezdarnice, i upravo kad su se zaustavili kako bi došli do daha, blizanci i doktor pohitali su pokraj njih niza stube prema Proljetnoj kuli.

Djevojčica, ne starija od šest godina, otvorila je vrata Anissinih odaja u kuli, naklonila se te potom povukla s puta. Prostorija je bila iznenađujuće svijetla. Desetci voštanica gorjeli su ispred cvijećem posuta oltara Madi Surazem, božice porođaja, a u svakom kutu sobe novi svežnjevi žita stajahu u vrčevima kako bi prizvah blagoslov plodnog Erila. Šest šutljivih dvorskih dama vrebalo je oko velikog kreveta poput krokodila koji plutaju u jednom od jaraka Xisa. Starija žena mrzovoljne, praktične pojave primalje ili lutajuće vještice baci pogled na Barricka i reče: "On ne može unutra. Ovo je mjesto za žene."

Prije nego što je princ mogao učiniti išta više osim narogušiti se, njegova pomajka razgrne zavjese kreveta i proviri van. Kosa joj bijaše spuštena; nosila je prostranu bijelu spavaćicu. "Tko je? Je li liječnik? Naravno da me može vidjeti."

"Ali tu je i mladi princ, moja gospo", objasni starica.

"Barrick?" Izgovarala je to ime Ba-riik. "Zašto si tolika budala, ženo? Pristojno sam odjevena. Néu roditi danas." Ispustila je uzdah i zavalila se natrag kako bi se skrila pogledima.

Kad su Chaven i blizanci došli do kreveta, zavjese je ponovno razgrnula i privezala sluškinja Selia, koja je uputila Barricku brz osmijeh, a onda uhvatila Brionvjin pogled i promijenila ga u smjerno kimanje. Anissa je ležala nauznak, poduprta brojnim jastucima. Dva sićušna psa režeći su navlačila komad platna između njezinih stopala u papučama. Na licu nije imala svoju uobičajenu blijedu šminku, pa je izgledala gotovo rumena od zdravlja. Barrick, koji se za razliku od Brionv nije ni trudio zavoljeti svoju pomajku, bio je uvjeren da su bili pozvani po besmislenom poslučija je prava svrha bila tek ublažiti Anissinu dosadu.

"Djeco", rekla im je, hladeći se lepezom. "Ljubazno od vas što ste došli. Tako sam bolesna, nikoga ne vidam ovih dana." Barrick je mogao osjetiti Brionvjin neznatni trzaj kad ju je ta žena nazvala djetetom.

Zapravo, promatrajući je s njezinom raspuštenom tamnom kosom i bez uobčajene šminke, iznenadio se koliko njihova pomajka izgleda mlado. Uostalom, bila je samo pet ili šest godina starija od Kendricka. Bila je i lijepa, na neki nemiran način, iako je Barrick njezin nos smatrao malko predugim za pravu ljepoticu.

Ne može se usporediti sa svojom sluškinjom, pomislio je, pogledavši je kradomice, ali Selia je zabrinuto promatrala svoju gospodaricu.

"Loše se osjećate, moja kraljice?" upita Chaven.

"Bolovi u trbuhu. Oh, ne mogu vam ispričati." Iako je bila sitnih kostiju i još vitka, premda tako blizu porođaja, Anissa je posjedovala izvjesnu vještinu dominiranja prostorijom. Brionv ju je ponekad nazivala Bučnom Mišicom.

"A jeste li redovito uzimali eliksir koji sam vam pripravio?"

Ona odmahne rukom. "To? Svezuje mi utrobu. Smijem li to reći, ili je nepristojno? Crijeva mi se nisu pokrenula danima."

Barrick je čuo dovoljno tajni bolesničke postelje za jedan dan. Naklonio se pomajci, a onda povukao prema vratima i ondje čekao. Anissa je zadržala njegovu blizanku na trenutak nestrpljivim pitanjima o manjku vijesti od hierosolskog poslanika i o pritužbama što Olinovo pismo nisu prije predali njoj, a potom Kendricku, a tada se Brionv napokon naklonila i odšuljala da mu se pridruži. Zajedno su promatrali kako Chaven ljubazno i brzo pregledava kraljicu te postavlja pitanja, tako normalnim tonom da Barrick gotovo nije ni primijetio da joj je mali okrugli liječnik podizao vjeđu ili njušio dah dok je to radio. Druge žene u sobi vratile su se svojem vezenju i razgovoru, izuzev stare primalje, koja je motrila liječnikove radnje s izvjesnom teritorijalnom ljubomorom, te sluškinje Selie, koja je držala Anissinu ruku i slušala kao da je sve što je njezina gospodarica rekla bilačista mudrost.

"Vaša Visočanstva, Brionv, Barrick?" Unatoč činjenici da je jednu ruku zavukao u stražnji dio kraljičine spavaćice, Chaven iz džepa svoje halje uspije izvaditi mali sat koji je nosio na lancu. Podigao ga je da ga vide. "Podne se ubrzano bliži. Što me podsjetilo - jesam li vam rekao za moj plan da postavim veliki sat s klatnom ispred Trigonskog hrama kako bi svi znali točno vrijeme? Iz nekog razloga, hijerarh se protivi ideji..."

Blizanci su na trenutak pristojno saslušali Chavenov grandiozan i prilično zamršen plan, a onda se ispričali svojoj pomajci prije nego što su pohitali van iz Proljetne kule; čekao ih je dug put natrag kroz utvrdu. Njihovi stražari, koji su naklapali s kraljičinim čuvarima, umorno se otisnu od zida kule i potrče za njima.

Gomila koja se okupila u velebnoj dvorani Kraljeva Marke - samo ju je obitelj Eddon zvala Prijestolna dvorana, možda zato što im je dvorac bio istodobno i dom i sjedište moći - više je nalikovala ozbiljnijem skupu od jutrošnje neorganizirane svjetine. Brionv opet osjeti grč brige. Dvorac se gotovo činio kao pod ratnom opsadom: pola stražara stajala je uokolo velike dvorane, ovaj put ne držeći se lijeno i međusobno ne šapćući poput tjelesnih čuvara blizanaca, nego ukočeno uspravni i nijemi. Avin Brone, grof Zemljinkraja, bio je jedan od brojnih plemića koji se pojavio na audijenciji. Brone je bio vrhovni zapovjednik dvorca Južne Međe, stoga jedan od najmoćnijih ljudi u Pograničnim kraljevinama. Desetljećima prije odabrao je, a to se pokazalo oštroumnim, dati svoju bezrezervnu potporu tadašnjem djetetu-nasljedniku Olinu Eddonu nakon iznenadne smrti Olinova brata, princa Loricka, dok je kralj Ustin, njihov otac, bio na samrtničkoj postelji zbog slaba srca. Neko se vrijeme građanski rat činio izglednim dok su se razne moćne obitelji nudile za najbolje zaštitnike maloljetnog nasljednika, ali Brone je sklopio nekakvu nagodbu s Tollvjima od Ljetopolja, rođacima Eddona i glavnim pretendentima na veću ulogu u upravljanju Južnom Međom, te je tada, sa Steffansom Nvnorom i nekolicinom drugih, Brone uspio sam zadržati malog Olina na prijestolju sve dok nije bio dovoljno star da neupitno vlada. Otac blizanaca nikad nije zaboravio tu presudnu odanost, te su naslovi, zemlja i visoke dužnosti otada zapadali Bronea. Je li odanost grofa Zemljinkraja bila posve iskrena ili potaknuta činjenicom da bi izgubio svaku priliku za moć pod protektoratom Tollvjevih? Ta dvojba bila je izlišna: svi su znali da je bio oštrouman te uvijek razmišljao unaprijed. Čak i sada, usred razgovora s dvorskim gospama i gospodom, pogled mu je lutao Prijestolnom dvoranom prema četama njegovih stražara, ne bi li uočio pogurena ramena, savijena koljena ili usta koja se mrču u šaputanju sa suborcem.

Gailon Tolly, vojvoda od Ljetopolja, također je bio u Velikoj dvorani, zajedno s većinom Kraljeva vijeća: kaštelanom Nvnorom, posljednjim od Broneovih izvornih saveznika; prvim rođakom blizanaca Rorickom, markgrofom Dolinčeve vjere; Tvneom Aldritchem, markgrofom rod Modre obale; te sa desetcima drugih plemića, koji su svi nosili svoje najbolje ruho.

Promatrajući ih, Brionv osjeti plamen gorčine. Taj poklisar dolazi od čovjeka koji je oteo mojeg oca. Što to radimo odijevajući se za nj kao da je kakav počasni gost? Ali kad je došapnula tu misao Barricku, ovaj je samo slegnuo ramenima.

"Kao što dobro znaš, to je za izložbu. Pogledajte, ovdje se okupila naša sila!" rekao je ogorčeno. "Kao kad puštaš pijevce da se šepire prije borbe."

Pogledala je bratovu potpuno crnu odoru i zanemarila njegovo zapažanje. A kažu da smo mi žene opsjednute izgledom! Bilo je teško zamisliti dvorsku damu kako nosi ekvivalent besramnih nakurnjaka koje su nosili markgrof Rorick i ostali muški plemići - masivne izbočine posute draguljima i zakučastim vezom. Pokušavši zamisliti kako bi izgledao ženski ekvivalent tome, umalo je glasno prasnula u smijeh, ali osjećaj nije bio ugodan. Strah koji ju je izjedao cijelog jutra, kao da su bogovi pojačavali stisak oko nje i njezina doma, ostavljao joj je dojam da takav smijeh, jednom započet, ne bi prestao - da bi je na kraju morali iznijeti iz dvorane, nasmijanu i uplakanu istodobno.

Ogledala se po prostranoj dvorani, osvijetljenoj većinom voštanicama, čak i usred dana. Tamne tapiserije na svakom zidu, oslikane prizorima mrtvih vremena i mrtvih eddonskih predaka, pobudivale su joj osjećaj zagušenosti i vrućine, kao da su bile teški, preko nje prebačeni, prekrivači. Iza visokih prozora vidjela je samo sivu vapnenačku izbočinu Zimske kule s blaženom pukotinom hladna neba sa svake strane. Zašto, pitala se, u dvorcu okruženom vodom nije postojalo mjesto u toj velikoj dvorani odakle se moglo vidjeti more? Brionv se odjednom osjeti bez daha. Bože, zašto već jednom ne počne?

Kao da su joj se nebeske sile smilovale, žamor se uzdigne iz gomile blizu vrata dok je malačeta oklopljenih muškaraca, u kratkim plaštevima urešenima nečim što je s te udaljenosti nalikovalo na hierosolsku zlatnu puževu kućicu, zauzimala položaje sa svake strane ulaza.

Kad je tamnoputa prilika prošla kroz vrata, Brionv doživi trenutak zbunjenosti, pitajući se: Zašto svi dižu toliku strku oko Shasa? Tad se sjetila riječi vojvode od Ljetopolja. Dok se poslanik približavao podiju i Kendrickovu privremenom prijestolju koje je postavio ispred očeva raskošnijeg stolca, mogla je vidjeti da je tajčovjek bio mnogo mlađi od glavnog oružnika Južne Međe. Stranac je bio i naočit, ili je barem Brionv tako mislila, ali odjednom je bila nesigurna kako prosuditi nekog tako različitog. Koža mu je bila tamnija od Shasove, gusto nakovrčana kosa duža i privezana iza glave, a bio je visok i mršav, dok je glavni oružnik bio zdepast. Kretao se kompaktnom, samouvjerenom graciozношću, a kroj njegovih crnih hlača i rasporena sivog prsluka bio je jednako moderan kao u bilo kojeg svanskog dvorskog miljenika. Vitezovi Hierosola koji su ga slijedili izgledali su poput zveketavih, bljedunjavih lutaka u usporedbi s njim.

U zadnji tren, kad se cijeloj dvoraničinilo kao da će poslanik izvesti nezamislivo i popeti se na sam podij gdje je sjedio princ regent, vitki muškarac stane. Jedan od vitezova s puževom kućicom stupi naprijed, pročistivši grlo.

"Ako je po volji Vašoj Visosti, predstavljam vam lorda Daweta dan-Faara, poslanika Ludisa Drakave, lorda Protektora Hierosola i svih kracijskih teritorija."

"Ludis je možda Protektor Hierosola," polakoće Kendrick, "ali je također gospodar nasilne gostoljubivosti - koje je primatelj moj otac."

Dawet jednom kimne, nasmiješen. Glas mu je bio poput predenja velike mačke koja još nema potrebe rikati. "Da, lord Protektor je nadaleko čuven domaćin. Vrlo malo njegovih gostiju napusti Hierosol nepromijenjeno."

Na to nastade komešanje ogorčenosti u gomili. Poslanik Dawet krene reći nešto drugo, a onda zastane, jer su mu pozornost privukla velika vrata na kojima je stajao Shaso u svojem kožnatom oklopu, lica namještena u bezizražajnu masku. "Ah," reče Dawet, "nadao sam se da ću barem još jednom vidjeti svojeg starog učitelja. Pozdrav, Mordiva Shaso."

Gomila ponovno stane šaptati. Brionv pogleda Barricka, ali ovaj je bio jednako zbunjen poput nje. Što su značile riječi tamnoputog čovjeka?

"Imate posla", nestrpljivo mu reče Kendrick. "Kad završite, imat ćemo vremena za razgovor, čak i za obnavljanje starih prijateljstava, ako su to uistinu bila prijateljstva. Budući da to još nisam rekao, obznanjujem svima da je lord Dawet pod zaštitom Pečata kralja Međe, i dok je angažiran u svojoj mirnodopskoj misiji, nitko mu ne smije nauditi ni prijetiti." Lice mu bijaše mrko. Učinio je samo ono što je uljudnost nalagala. "A sad, gospodine, govorite."

Kendrick se nije nasmiješio, ali Dawet jest, proučavajući narogušena lica oko sebe s izrazom tiha zadovoljstva, kao da je sve što je mogao poželjeti bilo okupljeno u toj dvorani. Njegov pogled preleti Brionv, a onda zastane i vrati se na nju. Osmijeh mu se raširio, a ona je nastojala potisnuti drhtaj. Da nije znala tko je on, možda bi to smatrala intrigantnim, čak i

ugodnim, ali sada je bilo poput dodira tamnog krila što ga je umišljala dan prije, poput sjene koja je lebdjela nad svima njima.

Poslanikova duga šutnja, njegovo besramno procjenjivanje, stvarali su u njoj dojam da stoji gola u sredini dvorane. "Što je s našim ocem?" upitala je naglas i grubo, umjesto mirno i samosvjesno kao što je željela. "Je li dobro? Nadam se, za dobrobit vašega gospodara, da je dobra zdravlja."

"Brionv!" Barrick bijaše smeten - postiđen, možda, što je govorila na taj način. Ali ona nije željela da u nju zure kao u konja za prodaju. Bila je kraljeva kći.

Dawet izvede mali naklon. "Moja gospo. Da, vaš otac je dobro, i zapravo sam donio pismo koje je napisao svojoj obitelji. Možda vam ga princ regent još nije pokazao...?"

"Nastavite s tim." Kendrick je zvučao neobično obrambeno. Nešto se događalo, znala je Brionv, ali nije mogla posve dokučiti što.

"Ako ga je pročitao, princ Kendrick vjerojatno sluti što me dovodi ovamo. Tu je, naravno, pitanje otkupnine."

"Dana nam je godina dana", prosvjedovao je gnjevno Gailon Tolly. Kendrick ga nije pogledao, iako je i vojvoda progovorio preko reda.

"Da, ali moj gospodar, Ludis, odlučio vam je predložiti drugu opciju, jednu koja bi vam išla u korist. Što god mislili o njemu, lord Protektor Hierosola je mudar, dalekovidan čovjek. Shvaća da svi imamo zajedničkog neprijatelja te bismo tako trebali tražiti načine da spojimo naše dvije zemlje poput dva jednaka bedema pred prijetnjom pohlepnoga gospodara Xisa, radije nego što se prepiremo oko zadovoljština."

"Zadovoljština?" reče Kendrick, boreći se da zadrži glas mirnim. "Nazovite to onim što jest, gospodine. Otkupninom. Otkupninom za nedužnog čovjeka - kralja! - otetog dok je pokušavao učiniti upravo ono što vi tvrdite da želite, a to je organizirati savez protiv autarha."

Dawet gipko slegne ramenima. "Riječi nas mogu razdvojiti ili spojiti, pa se neću nadmudrivati s vama. Postoje mnogo važnija pitanja, a ja sam tu da vas upoznam s najnovijom i velikodušnom ponudom lorda Protektora."

Kendrick kimne. "Nastavite." Lice princa regenta bijaše prazno poput Shasova, koji je dalje promatrao sa suprotnog kraja dvorane.

"Lord Protektor će smanjiti otkupninu na dvadeset tisuća zlatnih dupina - petinu onog što je tražio i na što ste pristali. 7.dM7NXdX, traži nešto što će vas stajati tek malo, a što će koristiti i vama i nama."

Dvorjani su sada zamorili, pokušavajući naći smisao u onome što se zbivalo. Nekim se plemićima, posebno onima čiji su seljaci postali nemirni pod davanjima za kraljevu otkupninu, na licima nazirala nada. U usporedbi s njima, Kendrick je djelovao pepeljasto.

"Prokleti bili, recite cijenu", protisnuo je napokon - zagraktao.

Lord Dawet namjesti izraz pažljivo izgrađenog iznenađenja. Izgleda poput ratnika, pomisli Brionv, ali izvodi ovu scenu poput glumca. Uživa u ovom. Ali njezin stariji brat nije, i vidjeti ga tako blijeda i nesretna ubrzalo je rad njezina srca: Kendrick je izgledao poput čovjeka uhvaćena u zamku ružna sna. "Vrlo dobro", reče Dawet. "U zamjenu za smanjenje otkupnine za povratak kralja Olina, Ludis Drakava, lord Protektor Hierosola, uzeće Brionv te Meriel te Krisanthe M'Connord Eddon od Južne Međe za ženu." Poslanik raširi duge, graciozne ruke. "Manje bombastičnim izrazima, to bi bila vaša princeza Brionv."

Odjednom, ona je bila ta koja je propadala u noćnu moru. Lica su se okretala prema njoj poput polja medunika koje slijede sunce, blijeda lica, zaprepaštena lica, proračunata lica. Čula je kako Barrick zaustavlja dah pokraj nje, osjetila kako

je njegova zdrava ruka grabi za mišicu, ali ona mu se već istrgnula. U ušima joj je hučalo, šapati okupljenog dvora bijahu sada glasni poput groma.

"Ne!" viknula je. "Nikad!" Okrenula se prema Kendricku, odjednom shvativši njegovu hladnu, nesretnu masku. "Nikad neću pristati!"

"Nije tvoj red da govoriš, Brionv", muklo će on. Nešto mu se nazrelo u očima - očaj? Gnjev? Predaja? "I ovo nije mjesto na kojem će se raspravljati o tome."

"Ne može!" vikne Barrick. Dvorjani su sada razgovarali glasno, iznenađeni i zagolicani tom situacijom. Neki su ponovili Brionvjino odbijanje, ali ne njih mnogo. "Neću ti dopustiti!"

"Ti nisi princ regent", izjavi Kendrick. "Oca nema. Dok se ne vrati, ja sam ti otac. Oboma."

Namjeravao je to učiniti. Brionv je bila sigurna. Namjeravao ju je prodati lupeškom princu, okrutnom plaćeniku Ludisu, kako bi smanjio otkupninu i zadržao plemiće sretnima. Svod velebne Prijestolne dvorane i njegove nakošene slike bogova kao da su se zavrtjeli i strmoglavili na nju u oblaku vrtoglavih boja. Okrenula se i oteturala kroz gomilu koja je mrmljala i pakosno je gledala, ne osvrćući se na Barrickove zabrinute povike i Kendrickovo dozivanje, a onda pljusnula Shasovu ruku koja ju je pokušala zaustaviti te se progurala kroz velika vrata, već plačući tako žestoko da su se i nebo i kamenje dvorca spojili i zamutili.

5.

Pjesme Mjeseca i Zvijezda

JAKI GLAS

U puževoj kućici,

Pod korijenom gdje safir leži

Oblaci se priginju bliže, osluškujući

(iz Kostopadnih pročanstava)

Mladi Flint nije izgledao oduševljen kašom od repe, iako je bila zaslađena medom. Pa, pomislio je Chert, možda je pogrešno očekivati od pripadnika Velikog naroda da voli gomoljike kao mi. Budući da je Opal izašla do oduška topla podzemnog zraka iza Trga starog kamenoloma da osuši rublje koje je oprala, smilovao se dječaku i odstranio zdjelu.

"Ne moraš dovršiti", rekao je. "Izlazimo van, ti i ja."

Dječak gaje pogledao, ni zainteresiran, niti nezainteresiran. "Kamo?"

"U dvorac - unutarnju utvrdu."

Čudan izraz preleti dječakovim licem; brzo se i s lakoćom ustao s niskog stolca i zatrčao prema vratima prije nego što je Chert skupio svoje stvari. Iako se Klinskom ulicom bio spustio prvi put prethodne noći, dječak bez oklijevanja skrene nalijevo. Chert bijaše zadivljen njegovom memorijom. "Bio bi u pravu da idemo gore, dječko, ali nije tako. Idemo Funderlinškim putovima." Dječak ga upitno pogleda. "Idemo kroz tunele. Bržećemo stići sljedeći tvoj put. Osim toga, sinoć sam ti želio pokazati nešto od onoga što je iznad zemlje - sadćeš vidjeti više od onoga što je tu dolje."

Prošetali su do dna Klinske ulice, a potom duž Kornjaševa puta do Ulice rudače, koja je bila široka i prometna, puna kola i skupinica kopača i rezača na putu do različitih poslova - mnogi su odlazili na dug put do dalekih gradova gdjeće izbivati pola godine ili dulje, jer je rad Funderlinga od Južne Mreže visoko cijenjen gotovo posvuda u Eionu. Imalo se što vidjeti u pravilno zrakasto prošaranom kotaču ulica u središtu Funderlinškoga grada: pokućarce koji su donosili proizvode s tržnica u gradu iznad, brusače i laštioce kako oglašavaju svoje zanate, te plemena djece na putu za cehovske škole, a Flint je širio oči. Dnevni fenjeri bijahu upaljeni posvuda, a na nekoliko mjestačisto jesenje svjetlo prodiralo je kroz otvore u velebnom krovu, bojeći ulice u zlatno, premda se dan doimao uglavnom mračnim.

Chert je vidio mnogo ljudi koje je poznavao, i većina mu je uputila pozdrave. Nekolicina njih također je pozdravila mladog Flinta, čak i po imenu, premda su ostali odmjerili dječaka sa sumnjom i jedva prikrivenom odbojnošću. Isprva, Chert se zapanjio što itko zna dječakovo novo ime, ali je tada shvatio da je Opal razgovarala s drugim ženama. Novosti su putovale brzo u uskim granicama Funderlinškoga grada.

"Obično bismo skrenuli ovdje," rekao je pokazujući prema mjestu blizu Sastajališta šljunčara, gdje je uredni prsten ulica počinjao biti manje uredan, a Ulica rudače račvala se u dva prolaza od kojih je jedan bio ravan, a drugi se naginjao nizbrdo, "ali tamo kamo idemo tuneli još nisu dovršeni paćemo se najprije zaustaviti kod Slanog jezerca. Kad stignemo tamo, moraš šutjeti i ne smiješ izvoditi lakrdije."

Dječak je bio zaposlen promatranjem isklesanih pročelja kuća, od kojih je svaki prikazivao složenu mrežu obiteljske povijesti (nisu sve povijesti bile strogo istinite) te nije upitao što bi Slano jezerce moglo biti. Hodali sučetvrt sata niz Ulicu niže rudače, sve dok nisu stigli do grube, uglavnom neurešene stijene koja je obilježavala rub grada. Chert povede dječarca pokraj muškaraca i nekoliko žena koji su besposličarili uz cestu - uglavnom čekajući pokraj ulaza u Jezerce u nadi da će negdje naći kakav dnevni posao - te kroz iznenađujuće skromna vrata umetnuta u zid od golog kamena, u obasjanu špilju.

Samo Jezerce bilo je vrsta podzemne stajaćice; ispunjavalo je veći dio goleme prirodne špilje. Bilo je slano, ruka oceana koja je prodrla u sam kamen na kojem je dvorac stajao i bila razlog što sučak i u najmračnijim udubinama svojega skrivenoga grada Funderlinzi uvijek znali kada je plima, a kada oseka. Obala jezera bila je gruba, stijene oštre i šiljaste, a desetak Funderlinga koji su već bili tu oprezno su se kretali. Trebalo bi tek nekoliko tjedana posla da se špilja i njezina stjenovita obala urede poput gradskoga središta, aličak i oni pripadnici Chertova naroda koji su bili najviše opsjednuti napretkom, nikad o tome nisu ozbiljno razmišljali. Slano jezerce bilo je jedno od središta najranije Funderlinške legende - jedna od njihovih najstarijih priča kazivala je kako je bog Velikog naroda, zvan Kernios, kojeg su Funderlinzi na svojem tajnom jeziku zvali "Gospodar Vrućeg Vlažnog Kamena", stvorio njihovu rasu točno tu, na obalama Slanog jezerca u Danima hlađenja.

Chert ništa od toga nije objasnio dječarcu. Nije bio siguran koliko će dijete ostati s njima, a Funderlinzi su bili oprezni s uljezima; bilo je prerano čak i pomišljati na to da ga upozna i s jednom od Tajni.

Dječak se uspentrao po neravnom, kamenitom tlu poput pauka i već je čekao, budnog lica obojanog žuto-zelenom svjetlošću iz jezera, kad je Chert stigao na obalu. Chert je samo skinuo svoj zavežljaj i odložio ga uz dječakove noge kadli se sićušna, krivonoga prilika pojavila iz hrpe krupnih stijena, otirući bradu dok je gutala posljednji zalogaj nečega.

"Jesi li to ti, Chert? Oči su mi danas umorne." Čovječuljak koji je stajao pred njima dosezao je tek Chertu do struka. Dječak se zapilji u pridošlicu s neskrivenim iznenađenjem.

"To sam zaista ja, Gromado." Sad je dječak pogledao Cherta, iznenađen imenom podjednako kao i strančevim stasom. "A ovo je Flint. Boravi kod nas." Slegnuo je ramenima. "To je bila Opalina zamisao."

Čovječuljak zaškilji uvis u dječaka i nasmije se. "Slutim priču. Jesi li u prevelikoj žurbi da mi je danas ispričaš?"

"Bojim se da jesam, ali dugujem ti je." "Dvije, dakle?"

"Da, hvala." Izvadio je bakreni žeton iz džepa i dao gačovječuljku, koji ga je spremio u tobolac svojih mokrih hlača.

"Natrag sam za tri kapljice", reče Gromada, a onda se sjuri niz kamenitu obalu prema vodi, gotovo jednako vješt poput dječaka, usprkos iskrivljenim nogama i mnogim godinama.

Chert primijeti kako Flint zuri za njim."To je prva stvar koju moraš naučiti o našem narodu, dečko. Mi nismo patuljci. Ovo je naša prirodna veličina. Postoje pripadnici Velikog naroda koji su maleni - ne djeca poput tebe, nego jednostavno maleni - a to su patuljci. A postoje i Funderlinzi koji su sitni u usporedbi sa svojim sunarodnjacima, a Gromada je jedan od tih."

"Gromada...?"

"Roditelji su ga tako nazvali, nadajući se da će od toga porasti. Neki ga zadirkuju zbog toga, ali rijetko više od jednom. Dobar je on čovjek, ali ima oštar jezik."

"Kamo je otišao?"

"Roniti. Postoji vrsta kamena koja raste u Slanom jezercu, kamena što ga prave male životinje, kao što puž sebi pravi kućicu, zvan koralj. Koralj koji raste u Slanom jezercu stvara vlastito svjetlo..."

Prije nego stoje uspio dovršiti objašnjavanje, Gromada je stajao pred njima držeći po komad sjajne tvari u svakoj ruci; iako je počelo tamnjeti nakon što su ga izvadili iz vode, svjetlo je još bilo tako žarko da je Chert mogao vidjeti žile u čovječuljkovim prstima. "Ovi su se netom raspirili", rekao je sa zadovoljstvom. "Trebali bi vam potrajati cijeli dan, možda dulje."

"Nećemo ih trebati toliko, ali hvala." Chert izvadi dva komada šupljih rogova iz svojega zavežljaja, oba izbrušena do debljine stakla, te spusti komad koralja u svaki i napuni ih s malko slane vode iz Gromadina vjedra kako bi probudio svjetlo i održao životinjice u koralju na životu. Uronjeni u vodu, kameni grumeni počeše opet svijetliti.

"Želite li zrcalne zdjele?" upita Gromada.

Chert odmahne glavom. "Nećemo raditi, samo putovati. Samo želim da možemo jedan drugog vidjeti." Začepio je oba šuplja roga koštanim čepovima, a onda izvadio podešenu kožnu kukuljicu iz svoje torbe, svezao je na Flintovu glavu te umetnuo jedan od sjajnih kaleža morske vode i koralja u malenu ormu na prednjoj strani kukuljice iznad dječakovih očiju. Učinio je isto i sebi, te su potom pozdravili Gromadu i zaputili se natrag preko špilje Slanog jezerca. Dječak se kretao u nepravilnim krugovima, promatrajući kako svjetlo s njegova čela baca čudne sjene dok se uspinjao od stijene do stijene.

Iako je cesta bila ograđena i popločana, nalazila se tako daleko u mreži tunela da još nije imala imena. Dječaku, koji je i sam dobio ime tek noć prije, to naizgled nije bilo važno.

"Gdje smo?"

"Sada? Usporedno s vratima Funderlinškoga grada, više ili manje, ali dug je put dotamo. Krećemo se dalje od njih, duž linije zidina unutarnje utvrde. Mislim da se posljednja nova cesta koju smo prešli, Zelenkamen ili kako je već sad zovu, penje natrag i izlazi prilično blizu dveri."

"Onda prolazimo pokraj... pokraj..." Dječak razmisli na trenutak. "Pokraj podnožja kule sa zlatnim perom na vrhu."

Chert zastane, iznenađen. Ne samo da se dječak sjetio sitne pojedinosti na krovu kule tijekom šetnje proteklog poslijepodneva, već je izračunao i udaljenost i smjer. "Otkud to znaš?"

Mali Flint slegne ramenima, a prodorna inteligencija opet mu se naglo skrila iza sivih očiju, poput srne koja prelazi s tračka sunca u sjenu.

Chert strese glavom. "Imaš pravo, prolazimo podno Proljetne kule - iako ne točno ispod nje. Kad izađemo iz najdubljih dijelova Funderlinškoga grada, nećemo ići ravno pod unutarnju utvrdu. Nijedna od visokih funderlinških cesta ne ide tuda. To je... zabranjeno."

Dječak je cuclao usnicu, ponovno razmišljajući. "Po kraljevu nalogu?"

Chert svakako nije kanio odmah uroniti u dublji kraj Tajna, ali nešto u njemu nije željelo lagati djetetu. "Da, kralj svakako ima veze s tim. Ne žele da kopamo pod srcem dvorca u slučaju da vanjska utvrda, i Funderlinški grad, padnu u opsadi."

"Ali postoji i drugi razlog." To nije bilo pitanje nego uznemirujuće mirna tvrdnja.

Chert je mogao samo slegnuti ramenima. "Rijetko postoji samo jedan razlog za bilo što na ovom svijetu."

Poveo je dječaka prema gore kroz niz sve nasumičnijih rudnika. Njihov krajnji cilj nalazio se u unutarnjoj utvrdi, ali to što su do njega zapravo mogli stići kroz tunele Funderlinškoga grada bila je tajna koju je jedini Chert od cijelog svog naroda znao - ili je barem vjerovao da je tako. Vlastito mu je znanje bilo rezultat davno učinjene usluge, i premda je bilo moguće da se netko mogao koristiti tim putom kao jednim od načina da uđe pod zidine unutarnje utvrde i napadne sam dvorac, nije mogao zamisliti da bi itko nefunderlinške krvi i odgoja pronašao put kroz labirint napola dovršenih tunela i grubih škripaca.

Ali što je s dječakom? pomislio je iznenada. Već je pokazao da ima odlično pamćenje. Ali sigurno se čak i te pametne oči pod opuštenim vjeđama nisu mogle sjetiti svakog zavoja i skretanja, desetaka serpentina, križanja načičkanih desetcima lažnih puteljaka koji bi bilo koga, osim Cherta, odveli niz beskrajne prazne prolaze i, ako bi imao dovoljno sreće da se zauvijek ne izgubi u labirintu, napokon izbacili natrag na glavne ulice Funderlinškoga grada.

Ipak, je li zaista mogao riskirati tajni put s ovim djetetom o kojem je znao toliko malo?

Zurio je u dječaka koji je klipsao pokraj njega na bolećivom koraljnom svjetlu, stavljajući nogu pred nogu bez riječi pritužbe. Unatoč djetetovu čudnom podrijetlu, Chert u njemu nije mogao osjetiti ništa zla, a bilo je teško povjerovati da bi itko izabrao nekog tako mladog za uhodu, a kamoli planirao s toliko vještine da bi baš jedina osoba koja poznaje te tunele primila dijete u svoj dom. Sve je to bilo malko prenategnuto. Uz to, kad bi se sad predomislio, ne samo da bi protratio većinu dana, nego bi se morao pojaviti na Gavranovim dverima i pokušati nagovoriti stražare da uđe u utvrdu na taj način. Nije mislio da bi ga lako pustili, čak i kad bi im rekao koga ide posjetiti. A kad bi im otkrio srž svojega zadatka, za nj bi do večeri doznao cijeli dvorac, što bi pak potaknulo strah i nemoguće priče. Ne, morat će nastaviti dalje i vjerovati svojem razumu, svojoj sreći.

Tek kad su skrenuli niz zadnji prolaz i zadnji tunel, sjetio se da je Chertova sreća - barem unutar njegove obitelji Modrog Kvarca - bila drugi izraz za nikakvu sreću.

Dječak je zurio u vrata. Bilo ih je prilično iznenađujuće pronaći na kraju pola milje tunela koji su bili tek nešto više od na brzinu izrovanih jazbina, vrste grubih iskopina kakve su pravila funderlinška djeca prije nego što bi postala dovoljno stara da ih na šegrtovanje uzme koji od cehova. Ali ova su vrata bila prelijepa, ako se takvo što moglo reći za obična vrata, izrezbarena od tamna bjelogoričnog drva koje se sjajilo na svjetlu koraljnog kamenja, sa šarkama od teškog željeza prekrivenima filigranskim uzorcima u bronci. Sva ta muka, a za koga? Chertu nije bilo poznato da ih je itko, osim njega, ikad upotrijebio, a njemu je to bilo tek treći put u deset godina.

Nije čak ni imala ručku ili kvaku, barem ne izvana.

Chert podigne ruke i povuče isprepleteno uže koje je visjelo kroz rupu u vratima. Bilo je teško, ali kakvo god da je zvonce aktiviralo, ono se nalazilo predaleko da bi se čulo, pa ga je Chert povukao još jednom za svaki slučaj. Činilo se da dugo čekaju - Chert se upravo spremao povući uže treći put - kadli su se vrata otvorila prema unutra.

"Ah, to je meštar Modri Kvare?" Obrve okrugla muškarca se nadignu. "I prijatelj, vidim."

"Oprostite na smetnji, gospodine." Chert se odjednom osjećao nelagodno - zašto je pomislio da je dobra zamisao povesti dječaka sa sobom? Sigurno ga je mogao samo opisati. "Ovaj dječak... pa, boravi kod nas. I on je... on je dio onoga o čemu sam s vama htio razgovarati. Nečeg važnog." Sad mu je bilo neugodno, ne zato što je Chavenov izraz lica bio neljubazan, nego zato što je zaboravio koliko su oštre liječnikove oči bile - poput dječakovih, ali bez ičeg skrivenog: prodorna, prodorna mudrost koja je uvijek bila na oprezu.

"Pa, onda moramo ući tamo gdje možemo ugodno razgovarati. Žao mi je što ste mečekali, ali morao sam otpustiti momka koji radi za mene prije nego što sam došao. Ne otkrivam tajne ovih tunela tako lako." Chaven se nasmiješio, ali Chert se upitao nije li liječnik na uljudan način rekao Premda to nekičine.

Poveo ih je nizom praznih hodnika, vlažnih i bez prozora jer su se nalazili ispod prizemnih odaja, prolazi umetnuti ravno u stjenovit brijeg ispod zvjezdarnice.

"Rekao sam ti istinu", šapne Chert dječaku. "O tome da se ispod utvrde ne kopa. Vidiš, upravo smo prošli ispod njezinih zidina, ali zapravo tek kad smo ušli u kuću ovog čovjeka. Kraj našeg tunela nalazi se izvan utvrde."

Dječak ga pogleda kao da je Funderling izjavio da može zviždeći žonglirati ribom, a čak ni Chert nije bio siguran zašto je osjetio nagon da upozori na tu značajku. Kakvu je odanost dječak mogao gajiti prema kraljevskoj obitelji? Ili samo prema Chertu, što se toga tiče, osim zahvalnosti na krevetu i nekoliko obroka?

Chaven ih je poveo uz nekoliko niza stuba sve dok nisu stigli u malu, tapeciranu sobu. Ćupovi i drvene škrinje bijahu naslagani duž zidova i na policama, kao da je prostorija podjednako bila i smočnica i soba za odmor. Mali prozori bijahu pokriveni tapiserijama čije su boje noćnog neba bile oživljene treperavim draguljima u obliku zvijezda.

Liječnik je bio u boljoj formi nego što je izgledao: od njih trojice, jedino se Chert zadihao tijekom uspona. "Mogu li vam ponuditi nešto za jelo ili piće?" upita Chaven. "Možda će mi trebati trenutak da to donesem. Poslao sam Tobvja po nekom zadatku, a radije ne bih rekao ijednom slugi da imam goste koji nisu ušli ni na jedna vrata - barem ni na jedna vrata za koja oni znaju..."

Chert odbije ponudu mahanjem ruke. "Volio bih piti s vama na civiliziran način, gospodine, ali mislim daje bolje da se bacim na posao. Je li u redu što dječak zvjera naokolo?"

Flint se polako kretao po sobi, promatrajući, ali ne dirajući raznolike predmete koji stajahu uza zid, većinom poklopljene posude od stakla i ulaštene mjedi.

"Mislim da jest," reče Chaven, "ali možda bih se trebao suzdržavati od mišljenja dok mi ne kažete što vas točno dovodi ovamo - i njega s vama."

Chert opiše ono što je vidio dan prije u brdima sjeverno od dvorca. Liječnik je slušao te postavio nekoliko pitanja, a kad je čovječuljak završio, dugo nije govorio. Flint je završio s pregledavanjem sobe te je sada sjedio na podu, promatrajući tapiserije i njihove isprepletene uzorke zvijezda.

"Nisam iznenađen", napokon će Chaven. "Nešto sam... dočuo. Nešto vidio. Ali to su ipak zastrašujuće vijesti." "Što to znači?"

Liječnik odmahne glavom. "Ne znam. Ali Sjenovita brana je neštočije umijeće daleko nadilazi naše, i čije tajne nikad nismo otkrili. Gotovo nitko tko je prijeđe ne vrati se, a oni koji se vrate izgube razum. Naša jedina utjeha bila je ta da se

stoljećima nije pomaknula - ali sad se ponovno mrče. Moram uzeti u obzir da će se nastaviti micati ako je nešto ne zaustavi - a što bi to bilo?" Ustao je, trljajući ruke.

"Nastaviti micati...?"

"Da, bojim se da će se, sad kad je počela, Sjenovita brana nastaviti micati sve dok ne obuhvati Južnu Među - možda cijeli Eion. Sve dok zemlja ne potone natrag u sjenu i Drevnu Noć." Liječnik se namršti na svoje ruke, a onda opet okrene prema Flintu. Glas mu je bio trijezan ali oči su ga izdavale. "A sad pretpostavljam da bi bilo najbolje da pregledam dječaka."

Moina, Rose i njezine ostale dvorjanke, unatoč svim svojim ljubaznim riječima i upitima, nisu mogle zaustaviti Brionvjin žestok plač. Bila je gnjevna na samu sebe što se ponašala tako divlje, tako djetinjasto, ali osjećala se izgubljena, bez ičije pomoći ili čak nade. Bilo je to kao da je propala u duboku jamu te ju više nitko nije mogao doseći.

Barrick je lupao na vrata odaje, zahtijevajući da razgovara s njom. Zvučao je gnjevno i preplašeno, ali premda joj se činilo kao da otkida dio vlastita tijela, dopustila je Rose da ga otjera. Bio je muškarac – što je on znao kako se osjećala? Nitko ne bi ni sanjao da njega proda onome tko najviše ponudi, poput svinje na tržnici.

Osamdeset tisuća dupina odbitka zbog mene, pomislila je ogorčeno. Velika količina zlata - otkupnina većine kraljeva, zapravo. Trebala bih se ponositi što mije cijena tolika. Bacila je jastuk o zid i srušila uljanicu. Gospe vrisnu dok su hitale kako bi nogama pogasile plamenove, ali Brionv nije marila ni da cijeli dvorac izgori do temelja.

"Što se ovdje događa?"

Izdajnička Rose je otvorila vrata, ali kroz njih nije ušao Barrick, nego samo Brionvjina pratetka, udova vojvotkinja Merolanna, njušeći. Oči su joj se raširile kad je spazila Moinu kako zapreta posljednje plamenove te se oborila na Brionv. "Što izvodiš, dijete, pokušavaš nas sve ubiti?"

Brionv je željela odgovoriti potvrdno, ali ju je svladao novi napadaj plača. Dok su ostale gospe pokušavale prozračiti odaju od dima kroz otvorena vrata, Merolanna pristupi krevetu i posjedne svoje gojazno, ali pažljivo njegovano tijelo na nj, te ovije ruke oko princeze.

"Čula sam", rekla je tapšući Brionvjina leđa. "Ne boj se toliko - tvoj brat mogao odbiti. A čak i da ne odbije, to nije najgora stvar na svijetu. Kad sam prvi put došla ovamo udati se za strica tvojega oca, prije mnogo, mnogo godina, jednako sam se bojala kao i ti."

"Ali Ludis je č-čudovište!" Brionv se borila da prestane jecati. "Ubojica! Razbojnik koji je oteo našeg oca! Prije bih se udala... za bilo koga - čak i za starog Zagonetala - prije nego što bih dopustila da netko takav..." Nije bilo koristi. Opet je plakala.

"Hajde, dijete", reče Merolanna, ali se očito nije mogla sjetiti što bi joj drugo rekla.

Iako je pratetka otišla, njezine su se dvorske dame i dalje držale podalje, kao da je njihova gospodarica imala neku zaraznu bolest - a tako je i bilo, pomislila je Brionv, jer je nesreća bila ambiciozna.

Glasnik je upravo stigao na vrata, treći po redu u sat vremena. Nije vratila nijednu poruku svojem starijem bratu, i nije se mogla dosjetiti ničeg dovoljno zajedljivog da pošalje kao poruku natrag Gailonu, vojvodi od Ljetopolja.

"Ova je stigla od sestre Utte, moja gospo", reče Moina. "Pita zašto je danas niste posjetili, i jeste li dobro."

"Sigurno je jedina u dvorcu koja ne zna", reče Rose gotovo se smijući što je itko mogao biti toliko udaljen od dnevnih događaja. Samo jedan pogled na Brionvjino suzno lice bio je dovoljan da se nećakinja vrhovnoga zapovjednika brzo otrijezni. "Reći ćemo joj da ne možete doći..."

Brionv se uspravi. Posve je zaboravila na svoju učiteljicu, ali odjednom ništa nije toliko željela koliko vidjeti mirno Vuttkinjino lice, čuti njezin odmjereni glas. "Ne. Idem k njoj."

"Ali, princezo..."

"Idem!" Dok se borila s ogrtačem, dvorkinje pohitaše navući svoje cipele i plašteve. "Ostanite tu. Idem sama." Budući da ju je sad obavila tama koje se pribojavala, nije osjećala potrebu da troši snagu na uljudnost. "Imam stražare. Ne mislite li kako je to dovoljno da me spriječi da ne pobjegnem?"

Rose i Moina zurile su u nju s povrijeđenim iznenađenjem, ali Brionv je već zakoračila kroz vrata.

Utta je bila jedna od Zorijinih sestara, svećenica djevičanske božice nauka. Zoria je nekoć bila najmoćnija božica, govorili su neki, gospodarica tisuća hramova i ravnopravna čak i sa svojim božanskim ocem Perinom, ali sad su njezine sljedbenice spale na davanje savjeta Trigonu o tričavoj domaćoj politici i na podučavanja plemenite ženske djecečitanju, pisanju i razmišljanju, iako se ovo potonje nije smatralo prijeko potrebnim u većini aristokratskih obitelji.

Utta je bila gotovo stara kao vojvotkinja Merolanna, ali dok je Brionvjina pratetka bila kraljevska barka, pažljivo nalčena i urešena, Vuttkinja je bila štura poput brzo-ploveće brodice, visoka i tanka, sijede kose podšišane gotovo do tjemena. Šivala je kad je Brionv stigla, a njezine blijedomodre oči raširile su se kad je djevojka smjesta briznula u plač. I premda je postavljala suosjećajna pitanja i pažljivo slušala odgovore, Zorijina svećenica nije bila tip koji bi ovio ruke čak ni oko svoje najvažnije učenice.

Kad je Brionv dovršila priču, Utta polako kimne. "Kao što i sami kažete, naš usud je težak. U ovom životu, nas žene predaju od jednog muškarca do drugog, i možemo se samo nadati da će onaj posljednji do kojeg stignemo biti milostiv upravitelj našim slobodama."

"Ali tebe ne posjeduje nijedan muškarac." Brionv se malko oporavila. Nešto snažno u vezi Utte uvijek ju je smirivalo, vjerojatno njezina skromna čvrstina nalik starom drvetu na vjetrovitom planinskom obronku. "Tičiniš što te volja, bez muža ili gospodara."

Sestra Utta se žalosno osmjehne. "Mislim da se ne biste željeli odreći svega čega sam se ja odrekla da bi bilo tako, princezo. I kako možete reći da nemam gospodara? Kad bi me vaš otac - ili sada vaš brat - odlučili otpustiti, ili čak ubiti, klipsala bih Tržničkom cestom za sat vremena ili visjela s kojeg miljokaza."

"Nije pošteno! I neću to učiniti."

Utta opet kimne, kao da je doista razmatrala ono što je Brionv rekla. "Kad do toga dođe, nijednu se ženu ne može okrenuti protiv njezine duše ako ona to ne želi. Ali možda je prerano da se zabrinjavate. Još ne znate što će vaš brat reći."

"Oh, ali znam." Riječi su imale gorak okus u njezinim ustima. "Vijeće - zapravo, gotovo svi plemići - mjesecima se tuže na visinu očeve otkupnine, i također su govorili Kendricku da bi me trebalo udati za nekog bogatog južnjačkog princa kako bih je pomogla otplatiti. A kad im se on odupro, došaptavali su se da još nije dovoljno star za vladanje Pograničnim kraljevinama. Ovo mu je prilika da prekine njihovo jaukanje jednim potezom. Ja bih to učinila, na njegovu mjestu."

"Ali vi niste Kendrick, i još niste čuli njegovu odluku." Sad Utta učini nešto neobično, nagne se i na trenutak primi Brionvjinu ruku. "Međutim, ne kažem da su vaše brige neutemeljene. Ono što čujem o Ludisu Drakavi nije ohrabrujuće."

"Neću pristati! Neću. Sve je to tako nepošteno - odjeća koju uvijek žele da nosim, stvari koje žele da govorim ičinim... a sad ovo! Mrzim što sam žena. To je prokletstvo." Brionv iznenada podigne pogled. "Mogla bih postati svećenica, kao ti! Postanem li Zorijina sestra, moje djevičanstvo bilo bi sveto, zar ne?"

"I trajno." Utta se ovaj put nije uspjela u potpunosti osmjehnuti. "Uostalom, nisam sigurna da biste mogli pristupiti sestrinstvu protiv bratove volje. Ali nije li prerano razmišljati o takvim stvarima?"

Brionv se odjednom sjeti poslanika Daweta dan-Faara, očiju ponosnih i divljih kao u leoparda. Nije djelovao kao jedan od onih koji tjednima čekaju da poraženi neprijatelj pristane na uvjete predaje. "Mislim da nemam mnogo vremena - do sutra, možda. Oh, sestro, što da radim?"

"Razgovarajte sa svojim bratom, princem regentom. Povjerite mu što osjećate. Vjerujem da je dobar čovjek, poput vašeg oca. Ako zaista ne postoji drugi način... pa, možda vam u tom slučaju mogu dati savjet, čak i pomoći." Na trenutak je Uttino duguljasto, snažno lice djelovalo zabrinuto. "Ali ne još." Uspravila se. "Imamo sat vremena do večernjeg obroka, princezo. Hoćemo li ga korisno provesti? Učenje vam možda odvrati misli od tuge, barem nakratko."

"Valjda." Brionv se toliko isplakala da se osjećala mlitavom. Odaja je bila poprilično mračna, sa samo jednom upaljenom voštanicom. Većina svjetla u škrto namještenom apartmanu dopirala je s prozora, ukošena zraka koja je završavala blistavim pravokutnikom koji se postojano uspinjao sve više po zidu kako se sunce spuštalo prema svojoj večernjoj luci. Nekoć je bila uvjerena da se dogodilo ono najgore, ali sad joj sečinilo da još može osjetiti sjenovita krila kako udaraju nad njom, kao da je postojala neka još neotkrivena prijetnja.

"Nauči me nešto, onda", rekla je teškim glasom. "Što mi drugo preostaje?"

"Preostaje vam nauk, da", reče joj Utta. "Ali preostaju vam i molitve. Ne smijete zaboraviti svoje molitve, dijete. A imate i Zorijinu zaštitu, ako ju zaslužite. Postoje i gore stvari kojih se možete držati."

Završivši pregledavanje dječaka, Chaven posegne u svoje džepove i izvadi stakleni disk zadjenut u mjedenu ručku. Flint mu ga uzme i pogleda kroza nj, isprva zureći uvis u treperavu svjetiljku. Zatim ga je primaknuo bliže zidu kako bi mogao proučiti teksturu kamena između tapiserija.

Još će od njega postati Funderling, pomisli Chert.

Dječak se okrene prema njemu smiješeći se, jednog izbuljenog, golemog oka iza stakla. Chert se nasmije protiv volje. U tom trenutku, Flint je izgledao točno onako kako je i trebao: poput djeteta od pet ili šest ljeta.

I Chaven je to pomislio. "Ne nalazim ništa neobično na njemu", tiho će liječnik dok su promatrali kako se dječak igra povećalom. "Nema viška prstiju na rukama i nogama, niti tajanstvenih biljega. Dah mu je sladak - za dijete koje je danas, čini se, jelo začinjenu repu - a oči bistre. Sve je na njemu - obično. To ništa ne dokazuje, ali ako se ne pojavi neka druga tajanstvena osobina, moram zasad reći da je on, kao što je vaša žena naslutila, neko smrtno dijete koje je odlutalo iza Sjenovite brane i, umjesto da doluta natrag kao što nekičine, srelo jahače koje ste vidjeli, koji su ga pak iznijeli van." Chaven se namršti. "Kažete da se slabo sjeća tko je. Ako je to sve što je izgubio, onda je sretnik. Kao što sam već spomenuo, oni koji su dosad odlutali na drugu stranu i vratili se, imali su pomračen, ako ne i potpuno uništen um."

"Sretnik. Da, čini se da je tako." Chert je trebao osjetiti olakšanje, pogotovo zato štoće dijete, barem zasad, dijeliti njihov dom, ali nije se mogao otresti upornog osjećaja da se tu još nešto trebalo otkriti. "Ali zašto, ako se Sjenovita brana pomiče, zašto bi... Tihi narod tako ljubazno prenio smrtno dijete preko crte? Čini se vjerojatnijim da bi mu prerezali vrat kao zecu i ostavili ga negdje u maglovitoj šumi."

Chaven slegne ramenima. "Nemam odgovore, moj prijatelju. Čak i kad su poklali smrtnike davno prije na Hladnosivoj vrištini, Sumračni narod činio je stvari koje nitko nije mogao razumjeti. Posljednjih mjeseci rata, jednačeta vojnika iz Faela, premještajući logor u ponoć, nabasala je na vilenjačku gozbu, ali umjesto da ih zakolju - bili su brojem kudikamo nadmoćniji - Qari su ih samo nahranili i poveli na bučnu pijanku. Neki su vojnici čak tvrdili da su se te noći parili s vilama."

"Q... Qari?"

"Njihovo staro ime." Chaven odmahne rukom. "Proveo sam velik dio života proučavajući ih, ali i dalje znam tek malo više nego kad sam započeo. Mogu biti neočekivano ljubazni prema smrtnicima, čak i velikodušni, ali ne dvojim da će Sjenovita brana, prijeđe li preko nas, donijeti sa sobom crno, crno zlo."

Chert zadrhti. "Proveo sam previše vremena na njezinim granicama da bih u to i na trenutak sumnjao." Promatrao je dječaka na trenutak. "Hoćete li reći princu regentu i njegovoj obitelji da se crta pomakla?"

"Pretpostavljam da ću morati. Ali najprije o ovom moram razmisliti kako bih im mogao doći s nekim prijedlogom. U suprotnom, odluke će se donositi u strahu i neznanju, a oni rijetko vode sretnom rješenju." Chaven ustane sa svoje stolice i zagladi svoju zgužvanu halju sve dok se opet nije izravnala. "A sad se moram vratiti na posao, čiji će povelik dio uključivati i razmišljanje o vijestima koje ste mi donijeli."

Dok je Chert vodio Flinta prema vratima, dječak se osvrne. "Gdje je sova?" upita Chavena.

Liječnik se ukoči na trenutak, a onda se nasmiješi. "Kako to misliš, momče? Ovdje nema sove, niti ju je ikad bilo, koliko ja znam."

"Bila je", tvrdoglavo će Flint. "Bijela."

Chaven ljubazno strese glavom dok je držao vrata, ali Chertu se učini da je bio malo uzrujan.

Nakon što je provjerio da mu nijedan sluga nije na vidiku, liječnik propusti Cherta i dječaka kroz glavna vrata zvjezdarnice. Iz razloga koje ni sam nije znao objasniti, Chert se odlučio vratiti površinom, kroz Gavranove dveri. Stražari su se promijenili u podne pa nije trebalo biti razloga da oni koji su sada na dužnosti posumnjaju kako njihovi prethodnici nisu podrobno ispitali Cherta prije nego što su njega i njegova malog štićenika pustili u unutarnju utvrdu.

"Što si to mislio o sovi?" Chert upita dok su se spuštali stubama.

"Kojoj sovi?"

"Upitao si onog čovjeka gdje je sova, sova koja je bila u njegovoj odaji."

Flint slegne ramenima. Noge su mu bile dulje od Chertovih i nije trebao spuštati pogled na stube pa je motrio poslijepodnevno nebo. "Ne znam." Namrštio se, zureći u nešto iznad sebe. Jutarnji oblaci su se razišli. Chert nije mogao vidjeti ništa osim slabašnog luka Mjeseca, bijelog poput školjke, kako visi na modrom nebu. "Imao je zvijezde na zidovima."

Chert se sjetio tapiserija prekrivenih zviježđima od dragulja. "Imao je, da."

"List, Pjevače, Bijeli korijen - znam pjesmu o njima." Razbijao je glavu, sve više se mršteći. "Ne, ne mogu se sjetiti."

"List...?" Chert bijaše zbunjen. "Bijeli korijen? O čemu to govoriš?"

"O zvijezdama - zar im ne znaš imena?" Flint je stigao do kaldrme na dnu stubišta i počeo brže hodati pa je Chert, koji se još oprezno spuštao visokim stubama, jedva mogao razabrati stoje rekao. "Postoji Medeno sjeme i Slap... ali ne mogu se sjetiti ostalih." Zastao je i okrenuo se. Njegovo lice podčuperkom gotovo bijele kose bilo je puno tužne zbunjenosti i u tom je trenutku nalikovao na omalenog starca. "Ne mogu se sjetiti."

Chert ga dostigne, bez daha i zabrinut. "Nikad prije nisam čuo ta imena. Medeno sjeme? Gdje si to naučio, dečko?"

Flint je opet hodao. "Nekoć sam znao pjesmu o Zvijezdama. Znam i onu o Mjesecu." Promumljao je dječji melodije koji je Chert jedva uspio razaznati, ali su mu se od njezine tugaljive miline nakostriješile dlačice na zatiljku. "Ne sjećam se riječi", reče Flint. "Ali kazuju kako je Mjesec sišao da pronađe strijele koje je ispalio na Zvijezde..."

"Ali Mjesec je žena - nije li to vjerovanje vas, Velikog naroda?" Trenutak gorkog smijeha na vlastite riječi - dječak je bio Chertove visine, čak i nešto niži - nije probio njegovu zbunjenost. "Mesiva, božica Mjeseca?"

Flint se nasmije čistim dječjim užitkom na glupost odraslih. "Ne, on je Sunčev mlađi brat. Svi to znaju."

Odskakutao je naprijed, uživajući u uzbuđenju ulice pune ljudi i zanimljivih prizora, pa je Chert ponovno morao požuriti da ga sustigne, uvjeren da se nešto upravo zbilo - nešto važno - ali ni za živu glavu nije mogao zamisliti što bi to moglo biti.

6.

Krvne veze

SKRIVENO MJESTO

Zidovi od slame, zidovi od kose

Svaka odaja može zadržati tri daha

Svaki dah po jedan sat

(iz Kostopadnih proročanstava)

Nije sebi stvorila dom u prastarom, labirintskom gradu Qul-na-Qaru, premda je ondje dugo posjedovala pravo na počasno mjesto, po svojoj krvi i svojim djelima - a i po krvavim djelima. Umjesto toga, načinila je sebi dom na visokom vrhu planina zvanih Reheq-s'Lai, što znači Lutajući vjetar, ili nešto približno tome. Njezina kuća, iako dovoljno velika da prekrije većinu vrha, bila je bezlična iz većine kutova, kao i sama gospa. Tek kad bi se sunce našlo u pravojčetvrti, a promatračevo se lice okrenulo točno kako treba, kristal i nebeski kamen mogli su se opaziti kako se ljeskaju među tamnim kamenjem zidova. Nekako je njezina kuća bila poput velikog Qul-na-Qara: pružala se duboko u stjenoviti greben, s mnogo odaja ispod danjeg svjetla i s obiljem tunela koji su se prostirali ispod njih poput korijenja starog, starog drveta. Iznad tla, prozori bijahu uvijek zatvorenih kapaka, ili se barem takočinilo. Njezini sluge bili su tihi, a rijetko je imala posjetitelje.

Neki od mlađih Qara, koji su čuli o njezinoj opsjednutosti privatnošću, ali nju, naravno, nikad nisu vidjeli, zvali su je Gospa Dikobraz. Drugi koji su je bolje poznavali, nisu mogli a da ne zadrhte na slučajnu vjerodostojnost imena - vidjeli su kako bi se u trenucima bijesa nimbus bodljikavih sjena rascvao oko nje, mrtvačka prostirka od sablasnog trnja.

Njezino dano ime bilo je Yasammez, ali rijetkima je bilo poznato. Njezino pravo ime znala su samo dva ili tri živa bića.

Gospina visoka kuća zvala se Shehen, što znači plač. Zato što je to bila s'a-qarska riječ, označavala je i druge stvari - nosila je priopćenje neočekivanog svršetka i tračak mirisa biljke koja se u Sunčanim zemljama zvala mirta - ali više nego išta drugo značila je - plač.

Govorilo se da se Yasammez nasmijala samo dvaput u cijelom svom dugom životu: prvi put kad je kao dijete vidjela bojište i nanjušila krv i dim, i drugi put kad su je prognali, otjerali iz Qul-na-Qara zbog zločina i drskih djela koje je odavna zaboravila većina živih. "Ne možete me skriti, niti se skriti od mene", govore da je rekla onima koji su je optužili, "jer me ne možete pronaći. Izgubila sam se kad sam prvi put uvukla dah." Yasammez je bila stvorena za rat i smrt, svi su se slagali, kao što se stvara mač, predmet čija se prava ljepota može vidjeti samo kad donosi razaranje.

Također se govorilo da će se nasmijati treći put tek kad posljednji smrtnik umre, ili kad ona sama uvuče svoj posljednji dah.

Nijedna priča ne kazuje ništa o zvuku njezina smijeha, osim da je bio strahotan.

yasammez je stajala u svom vrtu niskih, tamnih biljaka i visokih sivih stijena, oblikovanih poput sjena prestravljenih spavača, i gledala preko svojeg strmog posjeda. Vjetar bijaše oštar kao uvijek: omatao je njezin plašt čvrsto oko nje, raspleću ći joj kose iz koštanih igala koje su ih sputavale, ali još nedovoljno jak da rastjera maglu što je vrebala u gudurama koje su izdubile obronak podno nje, poput ožiljaka pandži. Ipak, puhao je dovoljno glasno da njezini blijedi sluge, čak i da su stajali pokraj nje, ne bi mogli čuti melodiju koju je gospa Yasammez pjevala sebi u bradu, niti bi povjerovali da bi njihova gospodarica mogla učiniti takvo što. Sigurno ne bi prepoznali pjesmu koja bijaše starodrevna, prije nego što se planina na kojoj je stajala uzdigla iz zemlje.

Glas joj je počeo govoriti na uho i pradavna se glazba prekine. Nije se okrenula, jer je znala da glas ne dopire ni od koga u pustom vrtu ni visokoj kući. Tajanstvena, gnjevna i otuđena kakva je bila, Yasammez je ipak poznavala taj glas gotovo bolje od vlastitog. Bio je to jedini glas koji ju je ikad nazvao njezinim pravim imenom.

Opet je zazvao to ime.

"Čujem, o srce moje ", reče Gospa Dikobraz govoreći bez riječi.

"Moram znati."

"Već je počelo", gospodarica kuće na planinskomu vrhu odgovori, ali pogodilo ju je štočuje takav nemir u mislima svojeg ljubljenog, svojeg veličanstvenog vladara, jedine zvijezde na njezinu mračnom, hladnom nebu. Naposljetku, ovo je bilo vrijeme da volje postanu kamene, da srca puste trnje. "Sve je stavljeno u pokret. Kao što si želio. Kao što si zapovjedio."

"Onda nema povratka."

Gotovo je zvučalo poput pitanja, ali Yasammez je znala da to nije moguće. "Nemapovratka", složila se.

"Dakle, onda. U punom raspletu vremena vidjet ćemo kakve će se nove stranice ispisati u Knjizi."

"Vidjet ćemo." Čeznula je da kaže više, da upita odakle ta iznenadna briga koja je gotovo djelovala poput slabosti u nekome tko nije bio samo njezin vladar, nego i učitelj, ali riječi nisu dolazile; nije mogla oblikovati pitanje čak ni u tišini zajedničke misli. Riječi nikad nisu bile Yasammezini prijatelji - bile su gotovo poput svega drugog pod Mjesecom ili Suncem.

"Zbogom, onda. Razgovarat ćemo opet uskoro, kad se tvoj veliki zadatak ispuni. Zahvalan sam ti."

Tada je Gospa Dikobraz opet bila sama s vjetrom i svojim mislima, svojimčudnim, ogorčenim mislima, u vrtu kuće zvane Plač.

Duži, teži mač klizne preko Barrickove kratke, plosnate oštrice i tresne o mali okrugli štit na njegovoj ljevici. Munjevit bljesak boli prostrujao mu je kroz rame. Kriknuo je, kleknuo na koljeno, i jedva uspio podići svoj mač na vrijeme da odbije drugi udarac. Osovio se na noge i uspravio, hvatajući dah. Zrak bijaše pun piljevine. Jedva je mogao držatičak i svoj vitki mač uspravno.

"Stani." Ustuknuo je, puštajući da mu zakrvljeno sječivo klone, ali umjesto da spusti svoj mač, Shaso iznenada nasrne naprijed, usmjerivši vršak svoje oštrice u Barrickove gležnjeve. Uhvaćen na prepad, princ oklijevaše na trenutak prije nego što je skočio kako bi izbjegnuo zamah. Bila je to pogreška. Kad se princ nespretno doček ao, starac je već okrenuo svoj mač tako da je stiskao sječivo u svojim željeznim rukavicama. Mlatnuo je Barricka snažno u grudi bat akom mača,

izbacivši ostatak mladićeva daha. Sopćući, Barrick načini korak natrag i sruši se. Na trenutak ga poklope crni oblaci. Kad je nakon nekoliko trenutaka otvorio oči, Shaso je već stajao nad njim.

"Proklet bio!" zahropće Barrick. Ritnuo se prema Shasovoj nozi, ali starac to vješto izbjegne. "Nisi ličuo? Rekao sam da staneš."

"Jer vam se ruka umorila? Jer sinoć niste dobro spavali? Hoćete li tako postupiti u bitki? Tražiti milost jer se tucete samo jednom rukom, a ona vam se umorila?" Shaso ispusti zvuk gnušanja i okrene leđa mladom princu. Barrick se jedva obuzdao da se na te riječi prezira ne osovi na noge i razbije starom Tuancu lubanju svojim obloženim mačem.

Ali nisu ga preostali trunci uljudnosti i časti spriječili, niti vlastita iscrpljenost; čak i u svojem bijesu, Barrick je dvojio bi li uspio zadati udarac.

Polako je ustao i skinuo okrugli štit i rukavice kako bi mogao protrljati svoju ruku. Iako mu je ljevica bila svinuta u nešto nalik ptičjoj kandži, a podlaktica tanka kao u djeteta, nakon bezbrojnih bolnih sati podizanja željeznih utega zvanihpoises, Barrick je dovoljno ojačao tetive nadlaktice i ramena da učinkovito može upotrebljavati mali štit. Ali - a mrzio je to priznati i svakako to ne bi izustio na glas - Shaso je bio u pravu: još nije bio dovoljno snažan,čak ni u zdravoj ruci koja je morala vitlati njegovom jedinom oštricom. Naime,čak je i kratki mač bio previše za njegove osakaćene prste.

Dok je navlačio meku rukavicu od jelenje kože koju je nosio da skrije svoju iskrivljenu ruku, Barrick je još bio bijesan. "Sad se osjećaš velikim kad si potukao čovjeka koji se može braniti samo jednom rukom?"

Oružari, koji su danas imali razmjerno tih zadatak rezanja novih kožnatih remena na golemoj klupi uz južni zid prostorije, podigoše poglede, ali samo na trenutak - bili su navikli na takve stvari. Barrick nije sumnjao da su ga svi smatrali razmaženim djetetom. Porumenio je i tresnuo željeznim rukavicama o pod.

Shaso, koji je otkopčavao svoj podstavljen prsluk za vježbanje, iskrivi usta. "Tako vam stotinu sisa Velike majke, dječko, ja vas ne tučem. Ja vas učim."

Cijeloga dana bili su izbačeni iz ravnoteže. Čak i kao način da se utroše zamorni, razvučeni sati dok njegov brat ne sazove vijeće, ovo je bila pogreška. Brionv bi od toga učinila nešto pristojno, čak i ugodno, ali Brionv nije bila tu.

Barrick se spusti na tlo i počne svlačiti svoje nožne štitnike. Zurio je u Shasova leđa, razdražen starčevim gracioznim, neishitrenim pokretima. Tko je on da je tako miran dok se sve oko njega raspada? Barrick je želio nekako žacnuti glavnog oružnika.

"Zašto te nazvao 'učitelju'?" Shasovi prsti uspore, ali se ne okrene. "Molim?" "Znaš ti. Poslanik iz Hierosola - onajčovjek Dawet. Zašto te nazvao 'učiteljem'? I nazvao te još nekako - 'Mor-ja'. Što to znači?"

Shaso svuče prsluk. Njegova lanena potkošulja bila je natopljena znojem, tako da je svaki mišić na njegovim širokim, smeđim leđima bio vidljiv. Barrick je to vidio toliko puta, ali čak i usred gnjeva, osjetio je nešto poput ljubavi prema starom Tuancu - ljubavi prema bliskom i poznatom, premda nezadovoljavajućem.

Što ako Briony zaista ode? Pomislio je iznenada. Što ako je Kendrick zbilja pošalje u Hierosol da se uda za Ludisa? Više je nikad neću vidjeti. Njegova sablazan što jedan razbojnik traži ruku njegove sestre, i što njegov brat o tomečak i razmišlja, odjednom se sledila u jednostavniju i kudikamo razorniju misao - na dvorac Južne Mede bez Brionv.

"Zamoljen sam da na to odgovorim pred vijećem", polako će Shaso. "Čut ćete što ću ondje reći, prinče Barrick. Ne želim o tome dvaput govoriti." Ispustio je prsluk na pod i udaljio se od njega. Barrick nije mogao a da ne zuri za njim. Shaso je obično bio ne samo pretjerano pedantan u brizi za svoja oružja i opremu, nego i britka jezika prema svima koji to nisu - svakako uključujući i Barricka. Glavni oružnik odloži dugi mač na policu ne nauljivši ga, čak i ne skinuvši oblogu, uzme svojti košulju s kuke i izađe iz oružarnice bez ijedne druge riječi.

Barrick je sjedio bez daha, kao da ga je Shaso opet udario u trbuh. Odavno je osjećao da među svim bezglavim pukom u Južnoj Međi, on jedini shvaća koliko su stvari postale loše, koji primjećuje obmane i okrutnosti koje bi drugima promaknule ili koje su namjerno ignorirali, jedini koji osjeća rastuću opasnost što je prijetila njegovoj obitelji i njihovu kraljevstvu. Sada kad je taj dokaz cvjetao pred njim, poželio je da može učiniti da nestane - da se može okrenuti i pobjeći bezglavo natrag u svoje djetinjstvo.

Nakon večere, Chertov je želudac bio pun, ali u glavi mu je još vladao nemir. Opal se veselo vrtjela oko Flinta, mjereći dječaka zauzlanim komadom užeta dok se on vrpoljio. Potrošila je nekoliko bakrenih žetona koje je spremila za novi lonac kako bi kupila malo platna, namjeravajući djetetu sašiti košulju.

"Ne gledaj me tako", rekla je svojem suprugu. "Nisam ja ta koja ga je izvela van i dopustila da ovu toliko razdere i uprlja."

Chert odmahne glavom. Nije ga brinulo plaćanje za dječakovu novu košulju.

Zvono na ulaznim vratima se oglasi, par kratkih trzaja konopa. Opal doda dječaku svoje uže za mjerenje i ode otvoriti. Chert ju je čuo kako govori: "Oh, zaboga - uđite, molim vas."

Obrve su joj bile nadignute kad se vratila u pratnji Cinnabara, načitog, krupnog Funderlinga, vođe važne obitelji Žive.

Chert ustane. "Meštre, činite mi čast. Hoćete li sjesti?"

Cinnabar kimne, stenjući dok je sjedao. Iako je bio mlađi od Cherta nekih desetak godina, njegov mišćav obujam već se pretvarao u salo. Um mu je međutim još bio gibak; Chert je poštovao njegovu domišljatost.

"Mogu li vam štogod ponuditi, meštre?" upita Opal. "Pivo? Maločaja od modrog korijena?" Bila je istodobno uzbuđena i zabrinuta, pokušavajući uhvatiti mužev pogled, ali on se nije dao smesti.

"Čaj bi mi prijao, gazdarice, hvala."

Flint se ukočio na podu pokraj Opalina stolca, promatrajući pridošlicu poput mačke koja uhodi nepoznatog psa. Chert je znao da bi trebao pričekati dok se ne posluži čaj, ali njegova je znatiželja bila jaka. "Vaša obitelj je dobro?"

Cinnabar frkne. "Pohlepni kao slijepe krtice, ali to nije ništa novo. Primjećujem da ste i vi dobili prinovu."

"Zove se Flint." Chert je bio uvjeren daje to bio smisao posjeta. "On je jedan od Velikog naroda."

"Da, vidim to. I naravno, već sam mnogo toga čuo o njemu - cijeli grad o tome bruji."

"Je li u redu što boravi kod nas? Ne sjeća se svojeg pravog imena ni roditelja."

Opal bane u sobu s pladnjem, najboljim čajnikom i trima šalicama. Osmijeh joj je bio malko prevedar dok je najprije nalijevala meštru. Chert je mogao vidjeti da je uplašena.

Pukotine mi i procijepa, zar je već toliko privržena dječaku?

Cinnabar puhne u šalicu, ugniježđenu u njegovim krupnim rukama. "Dokle god se ne prekrši koji od zakona Funderlinškoga grada, možete ugostiti i jazavca što se mene tiče." Svrnuo je svoje pronicave oči na Opal. "Ali ljudi pričaju, i sporo prihvaćaju promjene. Ipak, pretpostavljam da je prekasno da se ova tajna otkrije na delikatniji način."

"To nije tajna!" reče Opal malčice oštro.

"Očigledno." Cinnabar uzdahne. "To je vaš posao. Nisam zato ovamo večeras došao."

Sad je Chert bio zbunjen. Promatrao je kako Cinnabar miriše svojčaj. Čovjek nije bio samo glava svoje obitelji, nego i jedan od najmoćnijih ljudi u Cehu klesara. Chert je mogao jedino biti strpljiv.

"Dobar je, gazdarice", napokon će Cinnabar. "Moja gospođa kuha jedan te isti korijen iznova i iznova sve dok mi se ne učini da pijem kišnicu." Svrnuo je pogled s njezina zabrinutog lica punog iščekivanja na Chertovo i nasmiješio se. Osmijeh je posuo njegovo široko lice snažnečeljusti sićušnim borama, poput udarca čekićem po pločici od škriljevca. "Ah, mučim vas, a to mi nije namjera. Nema ništa zlonamjerna u ovom posjetu, to vam obećajem. Potrebna mi je vaša pomoć, Chert."

"Zbilja?"

"Da. Znate da usijecamo u kamen stanac unutarnje utvrde? Škakljiv posao. Kraljeva obitelj želi proširiti grobnicu i povezati nekoliko svojih građevina tunelima."

"Čuo sam, dakako. Onaj stari Hornblende zadužen je za to, zar ne? Dobar ječovjek."

"Bio je zadužen. Dao je otkaz. Tvrdi da su razlog njegova leđa, ali sumnjam, iako je prilično star." Cinnabar polako kimne. "Zato trebam vašu pomoć, Chert."

Odmahnuo je glavom, zbunjen. "Što...?"

"Želim da vodite taj posao. To je osjetljiva stvar, kao što znate - kopanje pod dvorcem. Ne moram ništa više reći, zar ne? Čujem da su ljudi nemirni, što je možda povezano sčinjenicom da Hornblende više ne želi imati ništa s tim."

Chert bijaše zapanjen. Barem desetak drugih Funderlinga imalo je iskustva da preuzme Hornblendeovo mjesto, svi stariji i važniji od njega, uključujući jednog od njegove braće. "Zašto ja?"

"Jer imate razuma. Jer trebam nekoga kome mogu vjerovati kao vođi ovog zadatka. Radili ste s Velikim narodom, i to se pokazalo dobrim." Bacio je letimičan pogled na Opal, koja je dovršila svoj čaj i ponovno mjerila dijete, iako je Chert znao da je slušala svaku riječ. "Možemo o tome više popričati poslije, ako mi kažete da pristajete."

Kako je mogao reći ne? "Naravno, meštre. Bit će mi čast."

"Dobro. Vrlo dobro." Cinnabar ustane, ne bez malog zvuka napora. "Evo, dajte mi ruku u to ime. Svratite k meni sutra pa ću vam dati planove i vaš popis radnika. Oh, i hvala vam na gostoljubivosti, gazdarice Opal."

Njezin je osmijeh sada bio iskren. "Bilo nam je zadovoljstvo, meštre."

Nije otišao, nego je načinio korak naprijed i zaustavio se iznad Flinta. "Što ti kažeš, dečko?" upitao je šaljivo-strogo. "Sviđa ti se kamen?"

Dijete ga pažljivo promotri. "Koje vrste?"

Cinnabar se nasmije. "Dobro pitanje! Ah, meštre Chert, možda bi od njega mogao postati pravi Funderling, ako ne poraste prevelik za tunele." Još se hihotao dok ga je Chert ispraćao.

"Kakve divne vijesti!" Opaline su oči blistale. "To će naučiti tvoju obitelj da nas ne prezire."

"Možda." Chert se radovao, dakako, ali znao je daje stari Hornblende bio staložen momak. Je li postojao razlog što je napustio tako ugledno mjesto? Je li ta ponuda bila nečim zatrovana? Chert nije bio naviknut na ljubaznost od gradskih glavešina, iako nije imao razloga da ne vjeruje Cinnabaru, koji je bio na glasu po poštenom poslovanju.

"Mali Flint nam je donio sreću", prela je Opal. "Imat će košulju, a ja ću imati onaj zimski šal a... a ti, moj mužu, ti moraš imati lijepi par novih čizama. Ne možeš hodati dvorcem Velikog naroda u tim jadnim starudijama."

"Nemojmo potrošiti srebro koje još nismo vidjeli", rekao je, ali blago. Možda je bio malko nesiguran glede svoje iznenađujuće dobre sreće, ali bilo je lijepo vidjeti Opal tako razdraganu.

"A ti si htio ostaviti dječaka ondje", rekla je pomalo lakomisleno. "Ostaviti našu sreću da sjedi u travi!"

"Sreća je čudna stvar," podsjetio ju je Chert, "i kao što kažu, treba mnogo kopati dok se ne otkrije cijela žila." Sjeo je da ispije svoj čaj.

Kendrick je sazvao vijeće u Erivorovoj kapeli dvorca, posvećenoj bogu mora koji je uvijek bio poseban zaštitnik obitelji Eddon. Glavnom dvoranom dominirao je kip boga od zelene milovke, ukrašen sjajnom kovinom, sa zlatnom algom koja se uvijala u Erivorovoj kosi i bradi te velebnim zlatnim kopljem, dignutim visoko da umiri vode kako bi Anglinovi preci mogli prijeći more iz Connorda. Naraštaji i naraštaji Eddona bijahu kršteni i ženjeni na nisku kamenom oltaru ispod kipa, a mnogi su tu ležali i na odru. Odjeci koji su dopirali s visokog, crjepovima pokrivenog svoda kapele ponekad su zvučali poput glasova iz drugih vremena.

Barrick je ionako imao dovoljno poteškoća s neželjenim glasovima: nije baš volio kapelu.

Danas je prsten stolica bio postavljen na podu, točno ispod stuba koje su vodile do niskog kamenog oltara. "To je jedina dvorana u dvorcu gdje možemo zatvoriti vrata i imati malo privatnosti", objasnio je Kendrick plemićima. "Išta važno što se izreče u Prijestolnoj ili Hrastovoj dvorani proširit će se Južnom Međom prije nego što govornik završi."

Barrick se nelagodno promeškoljio na tvrdoj stolici visokog naslona. Iako je žvakao vrbinu koru od večere, sakata ruka ga je još grozno boljela od Shasovih udaraca. Dobacio je kiseo pogled glavnom oružniku. Shasovo lice bilo je maska, oči uprte u freske koje su, pokraj toliko mnogo upaljenih svjetiljaka, blistale kao za dana, kao da su Erivorovo rođenje i trijumf bili nešto najzanimljivije što je ikad vidio. Barrick nije nazočio mnogim vijećanjima: on i Brionv bili su na njih pozivani tek nakon odlaska njihova oca, a ovo mu je bilo prvo bez nje, što je povećavalo njegovu nelagodu. Nije se mogao otresti osjećaja da je dio njega nestao, kao da se probudio i otkrio da ima samo jednu nogu.

Gailon od Ljetopolja tiho je govorio u lijevo uho princa regenta. Sisel, hijerarh Južne Međe, dobio je počasno mjesto s Kendrickove druge strane. Hijerarh, vitak, aktivan muškarac od otprilike šezdeset zima, bio je vodeći svećenik Pograničnih zemalja, i premda je u nekim stvarima bio prisiljen djelovati kao ruka Trigonarha u dalekom Syanu, bio je također prvi Sjevernjak na tom položaju, te tako neobično odan Eddonima. Trigonarhija je bila nezadovoljna što je Barrickov otac Olin odlučio ustoličiti jednog od mjesnih svećenika umjesto njihova kandidata, ali ni Syan ni sam Trigon nisu uživali toliku moć na sjeveru kao nekad.

Poredani oko stola, sjedili su mnogi drugi vodeći plemići kraljevstva. Tyne od Modre obale, kaštelan lord Nynor, medvjedoliki vrhovni zapovjednik, Avin Brone, te Barrickov rođak, gizdelin Rorick Longarren, koji je bio markgrof od Dolinčeve vjere (nimalo u skladu s tim mrkim, istinoljubivim narodom, oduvijek je smatrao Barrick) kao i još šest drugih plemića, od kojih su neki očito bili pospani nakon podnevnog obroka, a neki slabo prikrivali svoju razdraženost što su morali propustiti dan lova ili sokolarenja. Ti plemići ne bi ni bili tu da ih nije zanimalo svjedočiti kakvoj olakšici od kraljeva poreza, Barrick je u to bio siguran. Činjenica što je njegova sestra bila žeton u pogodbi, nije ih nimalo mučila.

Rado bi ih sve vidio nabodene na Erivorovo zlatno riblje koplje.

Samo je Shaso izgledao prikladno ozbiljno. Zauzeo je stolicu na najdaljem kraju stola, sa slobodnim mjestom između sebe i najbližih plemića sa svake strane; Barricku se učini da pomalo izgleda poput zarobljenika dovedenog pred sud.

"Svi bi trebali čuti tvoje obrazloženje", glasnoće Kendrick Gailonu, koji mu je još šaptao. Na taj znak, ostali plemići svrnuše pozornost prema čelu stola.

Vojvoda Gailon zastane. Nešto rumenila prišulja mu se vratom na načito lice. Osim Barricka i princa regenta, bio je najmlađi čovjek na okupu. "Jednostavno sam rekao da mislim kako bismo pogriješili kad bismo tako lako dali princezu Ludisu Drakavi", počeo je. "Svi mi jedino želimo da nam se naš kralj Olin vrati, aličak i kad bi Ludis poštovao pogodbu i predao ga bez varke, što onda? Olin, neka ga bogovi dugočuvaju, jednog će dana ostarjeti i umrijeti. Mnogo se toga može dogoditi prije tog dana, i samo budne Sudenice sve znaju, ali jedno je sigurno - kad našeg gospodara ne bude, Ludis i njegovi nasljednici imat će trajno pravo na prijestolje Kraljeva Marke."

A njegovo će pravo biti bolje od tvoga, pomisli Barrick, što je pravi razlog tvojeg prigovora. Ipak, obodrilo ga je što je otkrio da ima saveznika, čak i jednog tako mrskog kao što mu je bio Gailon Tolly. Pretpostavljao je da je trebao biti zahvalan što je Gailon bio najstariji od Tollvjevih sinova. Možda je bio častohlepni snob, ali je izgledao plemenito poput Silasa kad bi ga posjeli pokraj njegove braće, nesnalažljivog Caradona i mahnitog Hendona.

"Lako je vama govoriti, vojvodo od Ljetopolja," zareži Tyne Aldritch, "kad ste svoj dio otkupnine već prikupili. Što je s nama ostalima? Bili bismo budale da ne prihvatimo Ludisovu ponudu."

"Budale?" Barrick se uspravi. "Budale smo ako ne prodamo moju sestru?"

"Dosta", Kendrick će teškim glasom. "Vratit ćemo se na to kasnije. Najprije ćemo se pozabaviti prečim pitanjima. Može li se Ludisu i njegovu poslaniku uopće vjerovati? Očigledno, ako pristanemo na tu ponudu... a govorim samo o mogućnosti Barrick, stoga se molim te smiri... ne možemo dopustiti da moja sestra ostane bez naše zaštite sve dok kralj ne bude slobodan i na sigurnom."

Barrick se promeškolji, gotovo bez daha od bijesa - nikad ne bi povjerovao da bi Kendrick mogao tako nehajno govoriti o predaji vlastite sestre razbojniku - ali princ regent je prozborio s drugom nakanom.

"Zapravo," nastavio je Kendrick, "malo toga znamo o Ludisu, osim počuvenju, a još manje o njegovu poslaniku. Shaso, možda nas možeš prosvijetliti u vezi s tim Dawetom dan-Faarom, s obzirom na to da ga, čini se, poznaješ."

Njegovo pitanje palo je na glavnog oružnika nježno poput svilene omče. Shaso se pomakne. "Da", reče teškim glasom. "Znam ga. Mi smo... rođaci."

Na te se riječi uskomešao cijeli stol. "Onda ne biste trebali sjediti na ovom vijeću, gospodine", glasno će markgrof Rorick. Kraljevski rođak bio je odjeven po posljednjoj modi, raspori na njegovu tamno purpurnom prsluku bili su jarko žuti. Okrenuo se prema princu regentu, blistav i samouvjeren poput mužjaka kakve ptice prilikom udvaranja. "Ovo je sramotno. Koliko smo vijeća održali, govoreći, premda nesvjesno, u korist ne samo Pograničnih zemalja nego i Hierosola?"

Napokon, činilo se da je Shaso obratio pozornost. Poput starog lava probuđenog iz sna, trepnuo je i nagnuo se naprijed. Jedna mu je ruka pala na bok, blizu drška njegova bodeža. 'Čekajte. Nazivate me izdajnikom, gospodaru?"

Pogled koji je Rorick uzvratio bio je bahat, ali obrazi su mu problijedjeli. "Nikad nam niste rekli da ste rođak tog čovjeka."

"Zašto bih?" Shaso je zurio u nj na trenutak, a onda se zavalio natrag, potrošene snage. "Nikome od vas nije bio važan prije nego što je ovamo stigao. Osobno nisam ni znao daje ušao u službu kod Ludisa do dana kad je stigao. Zadnje što sam o njemu čuo bilo je da je vodio svoju slobodnu četu, pljačkajući i paleći po Kraceu i jugu."

"Što još znaš o njemu?" upita Kendrick, ne posebno ljubazno. "Nazvao te jednim imenom - 'Mordiva'?"

"To znači stric, ili ponekad svekar. Rugao mi se." Shaso na trenutak sklopi oči. "Dawet je četvrti sin starog kralja Tuana. Kad je bio mlad, podučavao sam njega i njegovu braću, upravo kao što sam podučavao djecu ove obitelji. Bio je na mnogo načina najbolji od njih, ali na mnogo načina i najgori - brz, snažan i pametan, ali sa srcem pustinjskog šakala, koji samo traži ono što će mu donijeti korist. Kad me vaš otac zarobio u bitki za Hierosol, mislio sam da više nikad neću vidjeti ni njega ni ostatak svoje obitelji."

"Kako je onda taj Dawet završio u službi Ludisa Drakave?" "Ne znam, kao što rekoh, Ke... Visosti. Čuo sam da su Daweta prognali iz Tuana zbog... zbog zločina koji je počinio." Shasovo lice postade tvrdo i bezizražajno. "Njegove loše navike nastavile su se i pogoršale, te je napokon oskvrnuo mladu ženu iz dobre obitelji, pa gačak ni otac više nije htio štititi. Prognan, prešao je ocean od Xanda do Eiona, a onda se pridružio plaćeničkoj bandi i uzdigao do njihova vođe. Nije se tukao ni za svojeg oca, ni za Tuan kad je naše zemlje pokorio autarh. Nisam ni ja, što se toga tiče, budući da su me tada već doveli amo."

"Složena priča", reče hijerarh Sisel. "Oprostite, ali tražite da vam mnogo toga vjerujemo na riječ, lorde Shaso. Kako ste doznali za njegove postupke nakon svojeg izgona?" Shaso ga pogleda, ali ne reče ništa. "Vidite", izjavi Rorick. "Krije nešto."

"Opaka su ovo vremena," reče Kendrick, "kad smo toliko nepovjerljivi jedni prema drugima. Ali hijerarhovo pitanje stoji. Kako si doznao što mu se dogodilo nakon što si otišao iz Tuana?"

Shasov izraz lica postade još beživotniji. "Prije deset godina, primio sam pismo od svoje žene, bogovi joj dali pokoj. Bilo je posljednje koje mi je poslala prije smrti."

"A to je pismo iskoristila kako bi vam pripovijedala o samo jednom od vaših nepobitno brojnih učenika?"

Glavni oružnik položi svoje tamne ruke ploštimice na koljena, a onda se pažljivo zagleda u njih, kao da nikad prije nije vidio nešto tako neobično. "Djevojka koju je upropastio bila je moja najmlađa kći. Poslije, u svojoj tuzi, otišla je u hram i postala svećenica Velike Majke. Kad je oboljela i umrla nakon dvije godine, žena mi je pisala da me obavijesti. Smatrala je da je slomljeno srce uzelo našu Hanede - da nam je kći umrla od srama, ne samo od groznice. Također mi je rekla i nešto o Dawetu, puna očaja što takav čovjek živi i uspijeva dok je naša kći mrtva." Tišina je vladala dugo vremena u maloj kapeli. "Ja... žao mije što to čujem, Shaso", napokon će Kendrick. "A dvostruko mi je žao što sam te prisilio da se svega ponovno prisjetiš."

"Nisam mislio ni na što drugo otkad sam prvi put čuo ime hierosol-skog poslanika", reče starac. Barrick je već vidio Shasa kako se povlači negdje duboko u sebe, poput gospodara opkoljenog dvorca. "Da Dawet dan-Faar nije pod pečatom Kralja Marke, jedan od nas dvojice već bi bio mrtav."

Kendrick je bio vidljivo iznenađen, i u tome jednako tako nije uživao. "To... to ne ide poslaniku u prilog, naravno. Znači li također da se njegovoj ponudi ne smije vjerovati?"

Hijerarh Sisel pročisti grlo. "Što se mene tiče, mislim da je ponuda časna, iako glasnik možda nije. Poput mnogih razbojničkih vođa, Ludis Drakava očajnički želi sebe učiniti pravim monarhom - već je poslao peticiju Trigonu da ga priznaju za hierosolskog kralja. Išlo bi u njegovu korist kad bi se povezao i s jednom od postojećih plemenitih kuća. Syan i Jellon to neće učiniti - iako ih dijele planine, Hierosol im je preblizu, a Ludisa smatraju preambicioznim. Stoga se, pretpostavljam, usredotočio na Južnu Među." Namrštio se, razmišljajući. "Moguće je da je sve to cijelo vrijeme planirao, i da je to razlog zašto je oteo kralja Olina."

"Želio je da skupljanje otkupnine zapne prije nego što nam da tu drugu ponudu?" upita barun iz Marrinswalka, tresući glavom. "Vrlo lukavo."

"Sav taj razgovor o tome što se i zašto dogodilo ne mijenja činjenice", odbrusi markgrof Tyne. "On ima kralja. Mi nemamo. Želi kraljevu kćer. Hoćemo li mu je dati?"

"Slažeš li se s hijerarhom, Shaso?" Kendrick prodorno pogleda glavnog oružnika. Nikad nije osjećao odanost prema starom Tuancu ravnu Brionvjinoj, ali nije se slagao ni s Barrickovim zamjerkama. "Može li se vjerovati ponudi?"

"Mislim da je iskrena, da", napokon će Shaso. "Ali markgrof od Modre obale podsjetio nas je na pravo pitanje koje tu leži." "I što misliš?" ponuka ga Kendrick.

"Nije na meni da kažem." Starčeve oči bijahu zastrte. "Ona nije moja sestra. Kralj nije moj otac."

"Konačna će odluka biti moja, dakako. Ali želim najprije čuti preporuke, a ti si uvijek bio jedan od očevih najpouzdanijih savjetnika."

Barrick nije mogao ne primijetiti kako je Kendrick nazvao Shasa očevim pouzdanim savjetnikom a ne svojim. Glavni se oružnik još više skamenio na tu uvredu, ali je oprezno rekao: "Mislim da je to loša ideja."

"Još jednom, onom tko ne trpi, izbor je jednostavan", reče Tyne Aldritch. "Vi ne morate skupljati otkupninu, niti predati desetinu usjeva. Zar je vas briga što to ozbiljno pogađa nas ostale?"

Shaso nije htio odgovoriti markgrofu od Modre obale, ali Gailon Tolly jest. "Zar nitko od vas ne vidi dalje od granica svojih malih imanja?" upitao je. "Zar mislite da jedino vi trpite nedaće? Ako ne damo princezu Ludisu, a mislim da ne smijemo, svi ćemo zajedno morati podijeliti teret najveće nedaće - kraljeve odsutnosti!"

"Što je naš otac rekao?" iznenada upita Barrick. Cijeli skup bio je poput ružna sna, zbrka glasova i lica. Još nije mogao vjerovati da je njegov brat uopće razmatrao molbu lorda Protektora. "Pročitao si njegovo pismo, Kendrick - sigurno je napisao nešto u vezi s tim."

Njegov brat kimne, ali ne susretne pogled svojeg mlađeg brata. "Da, ali u nekoliko riječi, kao da to nije uzimao za ozbiljno. Nazvao je ponudu budalastom." Kendrick trepne, odjednom umoran. "Pomaže li nam to u odluci, Barrick? Znaš da otac nikad ne bi dopustio da ga trampe za bilo koga, čak i za najbjednijeg svinjara. Uvijek je stavljao svoje ideale iznad svega ostalog." U glasu mu se sada čuo prizvuk gorčine. "A znaš da obožava Briony, obožavao ju je još dok je bila u pelenama. Često si se tužio na to, Barrick."

"Ali on ima pravo! Ona je naša sestra!"

"A mi Eddoni vladari smo Južne Međe. Čak je i otac uvijek stavljao te odgovornosti iznad osobnih želja. Što misliš daje našem narodu važnije: naš otac ili sestra?"

"Narod voli Briony!"

"Da, voli ju. Njezina odsutnost ražalostila bi ih, ali ne i prepala, kao što se dogodilo otkad je kralj otišao. Kraljevstvo bez svog monarha je poput čovjeka bez srca. Bolje bi bilo da je otac mrtav, bogovi čuvali i njega i nas, nego da je jednostavno otišao!"

Muk zaprepaštenja polegne nad stol na tu gotovo pa izdaju, ali Barrick je znao da mu brat ima pravo. Premda su se svi pokušavali pretvarati da nije tako, kraljeva odsutnost bila je neka vrsta žive smrti za Pogranične kraljevine, neprirodna poput godine bez sunca. A sad, prvi put, Barrick je mogao vidjeti napetost pod bratovim, kako ga je često smatrao, bezazlenim izrazom lica, neizmjernu brigu i smoždenost. Barrick se mogao samo upitati što je još Kendrick skrivao od njega.

Ostali se plemići latiše rasprave. Ubrzo je postalo očito da su Shaso i Gailon bili u manjini, da su Tyne, Rorick, čak i vrhovni zapovjednik Avin Brone smatrali da se Brionvjino djevičanstvo, budući će se ona ionako jednom udati radi političke dobiti, moglo prodati i za nešto tako vrijedno kao što je povratak kralja Olina. Međutim, malo ih je osim Tynea bilo dovoljno pošteno da prizna kako je dio privlačnosti tog plana ležao u tome što bi im uštedio i mnogo zlatnih dupina.

Živci su se gubili, a rasprava postala bučna. U jednom trenu, Avin Brone je zaprijetio daće razbiti glavu Ivaru od Srebrnstrane, iako su obojica zagovarala isto stajalište. Napokon Kendrick zatraži tišinu.

"Kasno je i još nisam odlučio", reče princ regent. "Moram razmisliti, a onda noćas prespavati odluku. Moj brat Barrick u jednom ima pravo - u pitanju je moja sestra, i neću olako učiniti nešto što bi toliko utjecalo na nju. Sutra ću objaviti svoju odluku."

Ustao je, a za njim i svi ostali te mu zaželjeli laku noć, iako je zlovolja još visjela u zraku. Barrick je bio nezadovoljan mnogočim, ali nije ni na trenutak zavidio starijem bratu, koji je poput psa gonča stoke zubima morao škljocati za petama tih neugodnih bikova kako bi se kretali zajedno.

"Želim razgovarati s tobom", rekao je Kendricku dok mu je brat ostavljao kapelu. Stražari princa regenta već su napravili nijemi zid iza njega.

"Ne večeras, Barrick. Znam što misliš. Još imam mnogo posla prije spavanja."

"Ali... ali, Kendrick, ona je naša sestra! Prestravljena je - otišao sam do njezinih odaja ičuo je kako jeca...!"

"Dosta!" princ regent umalo vikne. "Tako ti Perinovačekića, zar me ne možeš pustiti na miru? Ako nemaš nekočarobno rješenje ovog problema, sve što od tebe večeras želim je tišina." Unatoč svojem bijesu, Kendrick je i sam izgledao na rubu plača. Odmahnuo je rukom. "Ni jednu riječ."

Osupnut, Barrick je mogao samo stajati i gledati kako mu stariji brat hoda prema svojim odajama. Kad je Kendrick posrnuo, jedan od stražara ljubazno ispruži ruku da ga pridrži.

Dosta je, Briony. Ne mogu ti reći više - još ne. Još moram razmisliti i razgovarati o cijelom ovom pitanju. Moja si sestra i volim te, ali moram ovdje biti vladar dok nam otac izbiva. Idi spavati."

Sjetivši se Kendrickovih riječi od prije samo nekoliko sati, razmišljajući o cijelom groznom danu, ležala je besana u mraku - iako, sudeći po zvucima, njezine gospe nisu imale isti problem: kao uvijek, ljupka mala Rose hrkala je poput starog psa. Brionv je uspjela nakratko odrijemati, ali probudio ju je strašan san, u kojem je Ludis Drakava - kojeg zapravo nikad nije vidjela; sve što je o njemu znala bilo je to da je otprilike očevih godina - bio prastari stvor od paučine, prašine i kostiju koji ju je progonio kroz neutabanu sivu šumu. Otad nije mogla usnuti. Pitala se jesu li takvi snovi lišavali Barricka sna i zdravlja.

Koliko je sati? Upitala se. Nije još čula ponoćno zvono hrama, ali sigurno nije moglo biti daleko. Vjerojatno sam jedina u dvorcu koja je još budna.

Inače bi takva misao bila više uzbuđujuća nego uznemirujuća, ali sad je bila samo potvrda jeziva usuda koji je visio nad njom poput krvnikove sjekire.

Je li Kendrick odlučio?

Nije odao ništa od svojih misli kad ga je posjetila u njegovim odajama tijekom večeri. Plakala je, zbog čega se sad ljutila na sebe. Također ga je preklinjala da ju ne uda za Ludisa, a onda se ispričala zbog svoje sebičnosti. Ali sigurno zna da želim da se otac vrati kao i svi drugi!

Kendrick je bio rezerviran cijelo vrijeme dok je boravila u njegovoj odaji, ali uzeo ju je za ruku kad su se rastali i poljubio u obraz, nešto što je rijetko činio. Zapravo, uspomena na taj poljubac sad ju je tištila više od njegove rastresenosti. Bila je uvjerena da ju je poljubio za oproštaj. Bol ju je umarala. Stalan strah pretvorio se u mrtvilo. Neko su vrijeme Brionvjine misli lutale te je zamišljala svakakve stvari, dobre i loše, koje bi se mogle dogoditi. Otac joj je nekako pobjegao, a Ludis više nije imao pravo išta tražiti od Eddona. Ilije otkrila daje lord Protektor oklevetančovjek, da je zapravo naočit i ljubazan. Ili da je gori nego što je bio u pričama, u kojem slučaju nije imala drugog izbora nego da ga umori u snu, a onda ubije sebe. Proživjela je toliko života u tom satu, i surovih i bajkovitih, da je napokon, i ne znajući, utonula u pravi san - ovaj put blaži, u kojem su se blizanci igrali skrivača s Kendrickom, opet kao djeca - te prespavala ponoćno zvono. Ali nije prespavala krik koji se začuo uskoro nakon toga.

Brionv se uspravi na krevetu, napola sigurna da gaje umislila. U blizini se mlada Rose promeškoljila u snu, izgubljena u nekoj osobnoj mori. "Crni čovjek...!" stenjala je djevojka.

Brionv je dobro čula - prestravljeni jauk koji je bivao sve jači. I Moina je sad bila budna. Nešto snažno lupne o vrata odaje, a Brionv umalo ispadne iz kreveta od straha.

"Autarh!" zacvili Moina, ščepavši talisman koji je nosila oko vrata. "Došao nas je sve ubiti u krevetima...!"

"To je samo jedan od stražara", grubo će Brionv rudomorskoj djevojci, pokušavajući uvjeriti i samu sebe. "Idi i skini zasun."

"Ne, princezo! Silovat će nas!"

Brionv izvuče svoj bodež ispod madraca, a onda omota prekrivač oko sebe i otetura prema vratima, usplahirena srca dok je pitala tko je s druge strane. Glas nije pripadao nekome od stražara - bio je poznatiji. Kad su se vrata otvorila, Brionvjina pratetka Merolanna uleti u sobu, spavaćice obučene naopako, duge sive kose spuštene do ramena, plačući: "Sačuvajte nas bogovi! Sačuvajte nas bogovi!"

"Zašto svi viču?" upita Brionv, boreći se protiv rastućeg užasa. "Je li požar?"

Merolanna zatetura i zaustavi se, dašćući i kratkovidno škiljeći. Obrazi joj bijahu vlažni od suza. "Brionv, jesi li to ti? Jesi? Oh, bogovima hvala, mislila sam da su vas sve dohvatili."

Staričine riječi prostrujaše kroz nju poput ledene vode. "Sve...? Očemu to govoriš?"

"Tvoj brat - tvoj siroti brat..."

Studen je zaprijetila da joj zaustavi srce. Kriknula je: "Barrick!" - i progurala se pokraj Merolanne.

Vani nije bilo stražara, ali hodnik bijaše pun netjelesnih zvukova, jauka i udaljenih povika, a kad je uletjela u visoko zasvodenu Dvoranu danaka, bila je dupkom puna ljudi koji su zbunjeno lutali u polutami, postavljajući pitanja ili mrmljajući vjerske prisege, nekolicina noseći voštanice ili svjetiljke, svi u noćnoj odjeći. Golema dvorana, neobična čak i za danjeg svjetla sa svojim čudnim kipovima i drugim predmetima donesenima iz stranih zemalja, poput preparirane glave kljovastog olifanta koja je visjela iznad kamina i bila ružna poput kakva zloduha iz Knjige Trigona, sad se također činila punom blijedih duhova. Steffans Nynor, noseći smiješnu spavaću kapu i brade svezane u čudnu vrećicu, stajao je u središtu prostorije izvikujući zapovijedi, ali nitko ga nije slušao. Prizor je bio to više poput priviđenja jer nitko nije zaustavio Brionv niti joj se čak obratio dok je trčala pokraj njih. Svi su naizgled išli u pogrešnom smjeru.

Stigla je do hodnika pred Barrickovom odajom, ali gaje zatekla pusta, a bratova vrata zatvorena. Imala je samo trenutak da se začudi tome prije nego što ju je nešto zgrabilo za ruku. Ispustila je mali, prigušeni krik, ali kad je ugledalačije se začuđeno lice našlo pokraj nje, zgrabila gaje i privukla uza se. "Oh, oh, mislila sam da si... Merolanna je rekla..."

Barrickova crvena kosa bila je raskuštrana od spavanja, divlja poput stoga sijena na olujnom vjetru. "Vidio sam te kad si prošla." Izgledao je poput nekog koga su izvukli iz sna, ali tko još sanja očiju raširenih, ali neobično praznih. "Dođi. Ne, možda je bolje da ne dođeš..."

"Što?" Njezino je olakšanje nestalo jednako brzo kao što je došlo. "Barrick, što se u ime bogova dogodilo?"

Poveo ju je iza ugla u glavnu dvoranu rezidencije. Hodnik bijaše pun, a stražari naoružani helebardama odguravali su sluge i ostale s vrata Kendrickovih odaja. Odjednom je shvatila svoju pogrešku.

"Milosrdna Zorijo", šapnula je.

Sad je mogla vidjeti na svjetlu baklji da Barrickovo lice nije bilo prazno, nego umrtvljeno od užasa, drhtavih usnica. Uzeo ju je za ruku i povukao kroz gomilu, koja je uzmicala pred njima kao da blizanci imaju kugu. Nekoliko žena je plakalo, lica grotesknih poput svečanih maski.

Stražari koji klecahu oko tijela podigoše poglede na dolazak blizanaca, aličinilo se da ih na trenutak ne prepoznaju. Tada Ferras Vansen, kapetan kraljevske straže, ustane, lica puna strahotne samilosti, i povuče jednog od vojnika koji sučučali s puta. Soba princa regenta bila je puna groznih mirisa, mirisa klaonice. Okrenuli su Kendricka na leđa. Njegovo lice blistalo je crveno na svjetlu baklji.

Bilo je toliko krvi da je na čas mogla sebe uvjeriti kako se radilo o nekom drugom, kako je taj užas zadesio nekog stranca, ali Barrickov jauk uništio je jalovu nadu.

Bodež joj ispadne iz ruke i zvekne po pločicama. Koljena joj popuste i ona napola padne, a onda otpuže prema starijem bratu poput slijepe životinje, zapetljavši se na trenutak s jednim od stražara dok je ovaj mrmljao molitvu. Kendrickovo se lice tržne. Jedna krvava ruka otvori se i zatvori.

"Živ je!" vrisne Brionv. "Gdje je Chaven? Je li netko poslao po njega?" Pokušala je podići Kendricka, ali bio je previše vlažan i težak. Barrick ju povuče natrag, a ona zamahne rukom na svojeg blizanca. "Pusti me! Živ je!"

"Nije moguće." I Barrick bijaše u nekom drugom svijetu, glasa zbunjena i daleka. "Samo ga pogledaj..."

Kendrickova se usta opet pomaknu, a Brionv se gotovo popne na njega, tako očajna da mu čuje glas, da zna kako je još bio njezin brat, kako je još bilo života u njemu. Tražila mu je rane kako bi ih mogla zašepiti, ali cijela njegova prednja strana bila je potpuno mokra, košulja u dronjcima, a koža ispod nje podjednako rasparana.

"Nemoj", rekla mu je na uho. "Drži se mene!" Oči njezina brata se zakolutaju; pokušavao ju je pronaći. Usta mu se otvore.

"... Isss..." Sapnut suglasnik koji je samo Brionv mogla čuti.

"Ne ostavljaj nas, oh, dragi dragi Kendrick, nemoj." Poljubila je njegov krvavi obraz. Ispustio je cvilež boli, a onda se sklupčao polako, poput lista na vrućoj žeravici sve dok nije sklupčan ležao na boku. Trznuo se, opet zacvilio, a onda ga je život napustio.

Barrick ju je još povlačio, ali i on je plakao - Svi plaču, pomisli Brionv, cijeli svijet plače. Nejasno, kao da se događa u drugoj zemlji, mogla je čuti ljude kako viču niz hodnik.

"Princ je mrtav! Princ je ubijen!"

Kapetan straže Vansen pokušavao ju je podići od Kendricka. Okrenula se i zamahnula rukom prema njemu, a onda zgrabila muškarčevu tešku tuniku i pokušala ga gurnuti na pod, toliko puna bijesa da je jedva mogla razmišljati.

"Kako se ovo dogodilo?" vrisnula je dok su joj u glavi kolale misli, krvave i skliske poput njezinih ruku. "Gdje ste bili? Gdje su bili njegovi stražari? Svi ste izdajnici, ubojice!"

Na trenutak Vansen ju je držao na duljini ruke, a onda mu se lice zgči od boli i on opusti svoj stisak. Brionv se osovi na noge i udari ga snažno po ramenima i licu. Ferras Vansen nije se branio, nego pognuo glavu, sve dok ju Barrick nije odvukao s njega.

"Pogledaj!" reče njezin brat, pokazujući. "Pogledaj tamo, Brionv!" Njezine se oči zamute suzama. Isprva nije shvaćala što vidi - dvije umrljane kvrgave sjene na podu pokraj kreveta princa regenta. Tad je spazila grb s Eddonskim vukom na rasparanoj tunici jedne prilike i lokvu sjajne tamne krvi između obojice, te shvatila da su i Kendrickovi stražari bili mrtvi.

7.

Sestre Roja

DANI

Za svako svjetlo između zore

I sumraka Vrijedi umrijeti barem jedanput

(iz Kostopadnih proročanstava)

Zadimljen miloduh voštanica od jasmina i stalno pospano zujanje Hrama Roja, polupreplašeno, poluushićeno disanje ostalih djevojaka, svi zvuci i mirisi koji su je okružili u trenutku kad se svijet promijenio do neprepoznatljivosti više nikad nisu potpuno napustili njezin um. Ali kako je moglo biti drukčije? Bilo bi dovoljno očaravajuće samo susresti Živoga boga na zemlji, autarha Sulepisa Bishakha am-Xis III, Izabranika Nushasheva, Zlatnog vladara Velikog šatora i Sokolova prijestolja, gospodara svih mjesta i zbivanja - tisuću, tisuću puta slavljeno Mu bilo ime - ali ono što se dogodilo Oinnitan u ovom trenutku bilo je potpuno nevjerojatno - i uvijek će biti.

Čak i godinu poslije, kad bude morala napustiti život veličanstvene dokolice u Palači osame te pobjeći u strahu od smrti kroz mračne ulice Velikog Xisa, svaki trenutak ovog dana još će živjeti u njezinu sjećanju... dana koji je započeo poput mnogih drugih, s njezinom prijateljicom Duny koja ju je bockala da ustane iz kreveta u tami prije zore.

Duny je bila toliko usplahirena od uzbuđenja tog jutra da je jedva mogla zadržati glas u dolčnom šaptu. "Oh, ustani, Qin-ya, ustani! Svanuo je dan! On dolazi! U Roj!"

Događaji tog dana uzdići će Qinnitan do nebeskih visina, do časti ne samo nesanjanih, nego tako nevjerojatnih da bi ih bilo smiješno čak i zamisliti. Ipak, daje znala što ju sve čeka, učinila bi sve da pobjegne, kao što će šakal u zamci oglodati vlastitu nogu u očaju za slobodom.

Hitale su niz hodnik, dva reda djevojaka kose još vlažne od vode kojom su zapljusnule lica i glave u obrednom čišćenju, halja priljubljenih uz tijela, stvarajući živahnu studen koja neće dugo potrajati na rastućoj danjoj vrućini. Qinnitanina crna kosa visjela je u mlohavim, raspuštenim kovrčama, a neobični joj je crvenkasti pramen bio jedva vidljivo mokar. Kad je bila dijete, starije žene u Ulici Mačjeg oka zvale su ga vještičjim pramenom i pravile znakove protiv uroka, ali nikakav trag vještičarenja ili ičeg neobičnog nije uslijedio za tim. Neka druga djeca zvala su je Prugasta Mačka, ali izuzev toga, do trenutka kad je bila dovoljno odrasla da vrluda ulicama i prolazima u susjedstvu kuće svojih roditelja, nitko nije obraćao više pozornosti na nju nego na nekog tko je razrok ili ima madež na nosu.

"Ali zašto On dolazi ovamo?" upitala je Qinnitan, još ne posve budna.

"Da dozna što pčele misle", reče Duny. "Naravno."

"Misle o čemu?" Svećenice i predstojnica Roja često su govorile o autarsima koji su dolazili iskati mudrost od svetih pčela, sićušnih proročica svemogućega boga vatre Nushasha, ali imena koja su spominjale potjecala su iz nemoguće davne prošlosti - Xarpedon, Lepthis, vladari za koje je Oinnitančula samo prilikom hvalisanja skrbnika Velikog Roja. Ali sad se stvarni, živi autarh, sam bog-na-zemlji, dolazio posavjetovati s pčelama boga vatre. Bilo je teško u to povjerovati. Njezin je otac bio svećenik u Nushashevu hramu cijelog života, ali nikad nije bio počašćen posjetom pravog autarha. Qinnitan je bila prisegnuta novakinja tek malo više od godinu dana. Gotovo se nije činilo poštenim.

Ovaj autarh, Sulepis, bio je još prilično mlad bog-na-zemlji. Vladao je na Sokolovu prijestolju tek kratko - Oinnitan se sjećala smrti njegova oca, starog autarha Parnada, praćene još nasilnijim smrtima nekolicine njegovih sinova, takmaca sadašnjeg autarha, kad je prvi put otišla služiti pčelama, pogrebnog muka koji je tako duboko polegao na Hram Roja da se kasnije iznenadila kad je otkrila da nije uvijek bilo tako. Možda je autarhova mladost objašnjavala zašto je radio zapanjujuće stvari poput posjeta zadimljenom pčelinjaku u jednom od opskurnijih kutova Nushasheva golema prastarog vatrenog hrama.

"Misliš da će biti lijep?" upita Duny prigušenim šaptom, očigledno šokirana i oduševljena vlastitom smjelošću. Sulepis je proveo veći dio prvih mjeseci na prijestolju kažnjavajući neke vanjske provincije koje su smatrale, pogrešno i na svoje

kasnije žaljenje, da bi se novi, mladi autarh mogao pokazati bojažljivim. Tako nije našao vremena za onu vrstu povoraka ili javnih događaja zbog kojih se običan puk osjeća kao da poznaje svojeg vladara. Oinnitan je mogla samo slegnuti ramenima i odmahnuti glavom. Nije mogla na taj način razmišljati o autarhu i glava bi je zaboljela čak i kad bi pokušala. Bilo je to kao da crv pokušava odlučiti je li planina prave boje. Nije se razgnjevila, ali je znala da se njezina prijateljica bojala - a tko ne bi? Trebale su se susresti sa živućim bogom, bićem toliko iznad njih, poput zvijezda, nekim tko je mogao ugušiti živote svih njih lakše nego što bi Oinnitan mogla ubiti muhu.

Nakratko - uvijek je trenutak bio prekratak - novakinje su prošle iz uskog hodnika u galeriju s visokim prozorima koja je vodila iz stambenih prostorija u kompleks hrama. Najviše dvanaest do petnaest koraka, ovisno o tome koliko je brzo djevojka na čelu hodala, ali bila je to jedina prilika koju je Oinnitan imala da vidi pod sobomčudesni grad Velikog Xisa, grad u kojem je nekoć, ako ne baš slobodno trčala, onda barem živjela na razini ulica, među ljudima koji su govorili normalnim glasom. U Roju gotovo nitko nikad nije govorio glasnije od šapta - iako su katkada šapti mogli biti jednako nametljivi poput povika.

"Misliš da će govoriti? Što misliš, kako će zvučati?" "Tiho, Duny!"

Oinnitan je imala tek nekoliko trenutaka svakog dana da okusi svijet izvan hrama, premda ga je gledala iz daljine, a on joj je vrlo nedostajao. Kao uvijek, široko je otvorila oči dok su prelazili galeriju s prozorima, nastojeći upiti svaki djelić koji je mogla zapaziti, modro nebo izbijeljeno do sivila dimom milijuna vatri, biserno bijeli krovovi koji su se pružali dokle je pogled dopirao, poput beskrajne plaže prekrivenečetvrtastim kamenjem, prekinuti tu i tamo kulama važnijih obitelji koje stršahu u zrak. Sa šarenim prugama i zlatnim ukrasima, kule su nalikovale na rukave prekrasnih halja, kao daje svaka kula bila čovječja šaka uzdignuta prema nebesima. Ali naravno, bogataši iz obitelji u kulama nisu imali pritužbi protiv neba: umjesto stisnute u šaku, njihove kule-ruke trebale su biti raširene, u slučaju da bogovi odluče zasuti još većim bogatstvom one koji su se već gušili u njemu.

Qinnitan se često pitala što bi se dogodilo da su i njezini bili pripadnici vladajuće elite, a ne samo osrednja trgovačka obitelj, njezin otac zemljoposjednik, a ne običan činovnik u administraciji jednog od Nushashevih većih hramova. Pretpostavljala je da je moglo biti gore

- mogao je biti lakaj kojeg drugog boga, brzo gubeći moć pred većim božanstvom vatre. "Toliko smo sretni što smo dobili ovo za tebe", rekli su joj roditelji kad su je primili kao novakinju Sestara Roja, iako se ona sama molila - svetogđe, ali što je tu je - da se to ne dogodi. "Kudikamo bogatije obitelji od naše prolile bi krv za takvučast. Služit ćeš u autarhovu osobnom hramu!"

Hram se, naravno, pokazao raštrkanom hrpom povezanih zgrada koja sečinila tek nešto manjom od samog Velikog Xisa, a Qinnitan jednom od mnogih stotina novakinja Sestara Roja, pa se sumnjalo dačak i svećenica koja je nadzirala njezine stambene prostorije zna išta više od nekoliko njihovih imena.

"Ne znam što ću učiniti ako me On pogleda. Ako se onesvijestim, hoće li me osuditi na smrt?"

"Molim te, Duny. Neće, sigurna sam da ljudi u njegovoj prisutnosti stalno padaju u nesvijest. On je ipak bog, naposljetku."

"Rekla si to tako čudno, Qin. Je li ti loše?"

Njezin kratkotrajni pogled na slobodu dođe kraju: golemi je grad nestao kad su sišle s galerije u sljedeći hodnik. Jedna Oinnitanina tetka pričala je da je Xis toliko velik da bi ptica mogla proživjeti cijeli život leteći s jedne strane grada na drugi, gnijezdeći se putem kako bi spavala, jela i možda čak začela obitelj. Qinnitan nije bila sigurna u istinitost toga

- njezin je otac ismijao tu priču - ali je svakako bilo točno da je vanjski svijet toliko veći od njezinih skučenih okolnosti, toliko prostraniji od njezina svakodnevna jutarnjeg marša iz stambenih prostorija do hrama te večernjeg povratka, daje čeznula da bude ptica, lepršajući nad gradom koji nikad ne završava.

Čak je i uzrujana, brbljava Duny napokon utihnula kad su ušle u golemu dvoranu na stupovima, iznova, kao i svakog dana, dojmijena veličinom kamenih stupova koji su se poput cedrova protezali u visinu desetak puta višu od djevojaka, prije nego što bi nestali u crnim sjenama pod svodom. Kad je prvi put ušla u hram, Qinnitan je smatralačudnim što Nushash živi na tako mračnu mjestu, ali je nedugo zatim uvidjela koliko je ono bilo ispravno. Vatra nikad nije bila žarkija nego kad je cvjetala iz tame, nikad važnija nego kad je bila jedini izvor svjetla na mjestu bez sunca.

Na kraju velike dvorane Nushasheve oči otvarale su se kako je najstariji svećenik hrama palio goleme fenjere, pomičući se sporije nego što se činilo da bi ijedno ljudsko biće moglo, a pritom još bilo živo, pružajući svoj dugački štap za paljenje pužućom brzinom kukca koji misli da ga je primijetila gladna ptica. Taj svećenik bio je jedini muškarac kojeg su Ojnnitan i njezine kolegice novakinje vidjele tijekom obavljanja svojih dnevnih dužnosti. Unatoč činjenici da je bio Miljenik, te je stoga razlog kudikamo važniji od obične starosti osiguravao da nije predstavljao prijetnju velikoj kongregaciji djevica, Qinnitan je smatrala da su ga Sestre Roja sigurno izabrale jer je bio dovoljno star da bude dvostruko bezazlen. Sigurno ga nisu izabrale zbog njegove vještine i ažurnosti. Sigurno je jutros već satima bio na svojem izluđujuće sporom poslu, zaključila je: više od polovine fenjera bilo je upaljeno. Njihovo treperenje osvjetljavalo je zavojite crte svetog pisma na zidu iza njih, zlatna slova Himne bogu vatre što svjetlucahu crveno na odrazu plamena:

Od Tebe, O Veliki, sve dobro niče,

Silni Nushashu,

O svjetlooki, temelju nebeskog ognjišta.

Mi sami iznikosmo iz Tebe i, poput dima, živimo u zraku

tek kratko doba, proistječući iz Tvoje topline, Ali živimo zauvijek u dubini plamena Tvog besmrtnog srca...

Iza masivnog i kićeno urešenog luka ležao je labirint i unutarnje svetište samog Nushasha, glavnog božanstva svijeta, gospodara vatre čija je kočija bila Sunce - kočija veća čak i od autarhove zemaljske palače, hvalio se Qinnitanin otac, čiji su kotači viši od najviše kule. (Njezin otac Cheshret ničim se nije toliko ponosio kao svojim poslodavcem.) Moćni Nushash prelazio je nebo svakog dana u svojoj velebnoj kočiji a onda, unatoč svim zamkama koje mu je Argal Mračni postavljao, unatoč čudovištima koja su mu se gomilala na putu, nastavljao kroz noć iza tamnih planina, kako bi mogao vratiti svjetlo vatre na nebo svakog jutra, omogućavajući tako Zemlji i svima koji borave na njoj da žive.

Negdje iza tog luka mrko je zurio velebni zlatni kip samog Nushasha, kao i svi beskrajni hodnici i odaje njegova velikog hrama, kapele i stambene prostorije svećenica te ostava toliko punih milodara da golem dio te vojske svećenstva nije imao drugog zadatka nego da ih prima i popisuje. Iza tog luka ležalo je sjedište moći boga vatre na Zemlji, i činilo - s autarhovom palačom - osovinu cijele zemaljske kugle. Ali naravno, djevojkama poput Qinnitan nije bilo dopušteno stupiti u taj dio hrama, kao nijednoj drugoj ženi,čak ni autarhovoj vrhovnoj supruzi ili njegovojčasnoj majci.

Povorka svećenica novakinja skrenula je lijevo niz manji hodnik, hitajući na lakim nožicama prema - punim imenom - Hramu Roja svetih pčela boga vatre. Da najmlađe Sestre Roja nisu tjednima čekale na ovaj dan, u ovom bi času prvi put shvatile da današnji dan neće biti nalik nijednom drugom: čekala ih je vrhovna svećenica glavom, sa svojom glavnom novakinjom. Iako nije bila štovana poput proročice Mudry, vrhovna svećenica Rugan bila je predstojnica Hrama Roja te tako jedna od najmoćnijih žena u Xisu. I pokraj toga, bila je iznimno obična te čak ljubazna žena, premda nije trpjela budalasto ponašanje.

Vrhovna svećenica Rugan pljesne rukama, i djevojke utihnu, okupljene u polukrug oko nje. "Sve znate koji je danas dan," izustila je svojim dubokim glasom, "i tko dolazi." Dotakla je svoju obrednu halju i kukuljicu, kao da želi provjeriti je li ih se sjetila odjenuti. "Ne moram vam kazati da hram mora biti besprijekornočist."

Qinnitan priguši jauk. Čistile su cijeli tjedan - kako je uopće mogao postati čišći?

Ruganino lice bilo je dolično strogo. "Zahvalit ćete na svom poslu. Slavit ćete Nushasha i našeg velikog autarha zbog te časti. Razmotrit ćete monumentalnu važnost ovog posjeta za sve naše živote. I što je najvažnije, dok budete radile, razmišljat ćete o svetim pčelama i njihovu neprestanom, pokornom trudu.

Tako su lijepe", reče glavna novakinja. Oinnitan zastane na trenutak u svom poslu da pogleda velebne košnice iza njihova oblaka od zadimljene svilene mreže, goleme cilindre od pečene gline urešene obručima od bakra i zlata te zimi ugrijane loncima kipuće vode postavljene ispod omašnih obrednih stalaka - jedan od najneugodnijih poslova za novake: Qinnitan je imala poprilično opeklina na rukama i zglobovima gdje ju je prolivena tekućina opekla. Pčele boga vatre živjele su u nastambama kudikamo bogatijima od svih, osim onih koje su pripadale najuzvišenijim i najsretnijim ljudima. Kao da su to znale, pčele su pjevale tiho, zadovoljno, zujanje dovoljno duboko da zagolica uši i nakostriješi dlačice na zatiljku. "Da, sestro Chrvssa", reče Qinnitan, iskreno. Bilo je to možda ono što je najviše voljela u Hramu Roja - same rojeve, pčele, zaposlene i spokojne. "Zaista jesu."

"Ovo je za nas divan dan." Glavna je novakinja i sama još bila mlada žena, ljupka na ispijeni način, kad bi čovjek naučio ne primjećivati ožiljak koji joj se pružao od oka do obraza. Taj ožiljak činio ju je predmetom mnogih hihotavih špekulacija u odajama novakinja. Oinnitan nikad nije skupila hrabrosti da ju upita kako ga je zaradila. "Posve čudesan dan. Ali zbog nekog razloga, dijete, ne doimaš se posve sretnom?"

Oinnitan uvuče dah, odjednom zapanjena i preplašena da joj se njezino čudno raspoloženje vidi na licu. "Oh, ne, sestro. Najsretnija sam djevojka na svijetu što sam ovdje, što sam sestra Roja."

Glavna novakinja nije izgledala kao da joj posve vjeruje, ali je kimnula s odobravanjem. "Istina je, vjerojatno ima više djevojaka koje bi se rado zamijenile s tobom nego što je zrnaca pijeska na plaži, a ti si imala još veću sreću što si zapala za oko samoj eminenciji Rugan. Inače bi djevojka tvog... inače ne bi bila izabrana od tako mnogo vrijednih kandidatkinja." Chrvssa pruži ruku i potapša Oinnitan po mišici. "Razlog je tvoj pametni jezik, znaš, iako još moraš naučiti kad ga ne smiješ upotrebljavati. Mislim da se Njezina eminencija nada daćeš i ti jednog dana postati glavna novakinja, što bi bila još veća čast." Lako je kimnula, potvrđujući osobni težak rad i veliku sreću. "Ipak, to je visoko, usamljeno zvanje, i ponekad može biti teško ostaviti obitelj i prijatelje. Znam da je meni bilo tako, kad sam bila mlada."

Prije nego što je Oinnitan ugrabila priliku da upita štovanu i tajanstvenu sestru Chrvssu neka pitanja o njezinu djetinjstvu prije hrama, mreže ispred rojeva malko se nadmu na iznenadnom propuhu, iako ih je težina stotina pčela privijenih uz njih sprječavala da se previše pomiču. Povjetarac je pronio nešto kroz veliku dvoranu, šapat iznenadnog straha i uzbuđenja koji je nagnao i glavnu novakinju i njezine mlade štićenice da se usprave i okrenu prema vratima gdje se naglo pojavila vrhovna svećenica, uzdignutih ruku, dlanova rastvorenih u zraku poput cvjetova.

"Hvala najvišemu," dahnula je Chrvssa, "On je tu!"

Oinnitan se spustila na koljena pokraj glavne novakinje. Šum koraka postao je glasniji, šibajući i bubnjajući po uglačanom kamenom podu, dok su vojnici počeli ulaziti, svaki s velikim zaobljenim mačem o pojasu i noseći na ramenu duguljastu, zvonastu cijev od sjajno ulaštenog oslikanog čelika - to su morali biti autarhovi Leopardi, jer nikom drugom nije bilo dopušteno nositi taj crno-zlatni oklop. Bilo je zapanjujuće: nikad nije pomišljala da će vidjeti ikakve muškarce tu, na velikom trijemu Roja, a kamoli njih stotinu s mušketama. Tu rijetkost popratilo je nekoliko desetaka Nushashevih svećenika u haljama, a zatim još veća četa vojnika s običnijim, ali ipak zastrašujućim oružjem: dugačkim kopljima i mačevima. Napokon struganje koraka prestane. Qinnitan krišom pogleda iznad sestre Chrvsse, čije je lice zračilo od uzbuđenja i nečeg još jačeg - neke vrste radosti.

Golema nosiljka pojavi se na ulazu, predmet od zlatom obojenog drva s teškim zavjesama na kojima je bio izvezen raskriljeni sokol kraljevske obitelji. Mišićavi vojnici koji su je nosili spustiše nosiljku na tlo točno sa strane kod vrata, a jedan od njih skoči naprijed da razgrne zavjese. Iako nijedna žena u dvorani hrama nije rekla ni riječ, Qinnitan je mogla osjetiti kako gotovo sve istodobno uvlače dah. Lice se pojavi iz sjene u dubinama nosiljke, osvijetljeno fenjerima.

Qinnitan proguta zrak, iako se na trenutak to nije činilo mogućim. Autarh je bio čudovište.

Ne, ne baš čudovište kao što je vidjela na drugi pogled, ali mladić u nosiljci bio je iskrivljen i kvrgav kao od velike starosti, a glava mu je bila prevelika za vretenasto tijelo. Trepnuo je i odsutno pogledao s jedne na drugu stranu poput pospanog čovjeka koji shvaća daje otvorio pogrešna vrata, a onda se opet povukao u tamu svoje zavjesama zastrte nosiljke.

I dok je Oinnitan netremice pratila što se događa s nosiljkom, Le-opardska straža skinula je puške s ramena,čvrsto ih uhvatila, a onda lupila nogama o pod sa zaglušnim praskom - bum, bum! Na trenutak je pomislila da su puške opalile, a neke od Sestara Roja ispuste krik straha i malodušja. Dok su odjeci zamirali, još se šest muškaraca u crno-zlatnom oklopu pojavilo na vratima, a onda prilika gotovo jednakočudna poput one u nosiljci, stupi za njima u dvoranu hrama.

Bio je visok, pola glave viši od najvišeg Leoparda, ali ne tako neprirodno kao što se isprvačinilo: duljina njegova vrata i usko lice činile su njegov izgled tako neobičnim, zajedno s paučjom izduženošću prstiju kad je podigao ruku. Ispod visoke, poput kupole oblikovane krune, i njegovo se lice doimalo poput običnog lica, možda malčice istegnuto: duguljasta čeljust i svinut, koščat nos poput jastrebova kljuna koji je odudarao od njegove mladenački glatke smeđe kože. Nosio je kratko podrezanu crnu bradu, a oči su mu izgledale neprirodno krupne i svijetle dok je zurio po dvorani. Nekoliko je Nushashevih svećenika istupilo i stalo pjevati i mahati svojim kadilima, ispunjavajući zrak oko visokog mladića dimom.

"Tko je to?" šapne Qinnitan pod štitom buke koju su stvarali svećenici.

Chrvssa je bila vidljivo zaprepaštena što se usudila šapnuti, čak i kad je to bilo više-manje sigurno pod štitom glasova svećenika. "Autarh, glupa djevojko!"

Svakako je imalo više smisla da je onaj visoki bio njihov vladar - zračio je nepobitnom moći. "Ali onda tko je ono... tko je čovjek u nosiljci?"

"Scotarch, naravno - njegov nasljednik. A sad šuti."

Oinnitan se osjećala glupo. Otac joj je jednom rekao da je scotarch, autarhov obredni nasljednik, bio boležljiv, ali je ona to posve smetnula s uma, a svakako nikad nije slutila da je tako vidljivo pogođen. Ipak, uzevši u obzir da su autarhov život i vlast ovisile o zdravlju i neprestanom blagostanju scotarcha, prema drevnoj xisijskoj tradiciji, Oinnitan nije mogla a da se ne začudi krhkosti izvora autarhova oslonca.

Nije bilo važno, podsjetila se. Ovi su ljudi bili daleko iznad nje - sva djela visoke kuće bila su daleko iznad nje - poput zvijezda na nebu.

"Gdje je predstojnica ovog hrama?" autarhov je glas bio visok ali snažan; zazvonio je velebnom dvoranom poput srebrnog zvonca.

Eminencija Rugan stupi naprijed, pognute glave, njezin uobičajeno žustar hod transformiran gotovo u šuljanje preplašene zvijeri. To, više od vojnika, svećenika ili bilo čega drugog, uvjerilo je Oinnitan da se nalazila u nazočnosti neusporedive, užasavajuće sile: nikad nije vidjela da se Rugan ikome naklonila. "Vaša slava odražava se na sve nas, o vladaru Velikog šatora", reče Rugan, a glas joj je blago drhtao. "Roj vas pozdravlja, a pčele su razdragane vašom nazočnošću. Majka Mudry dolazi vam ponuditi bilo kakvu mudrost koje Svete Nushasheve pčele mogu ustupiti. Moli za vašu velikodušnu obzirnost, o Zlatni. Prestara je da bi čekala tu u vjetrovitom vanjskom hramu bez velike neugode."

Izraz koji je preletio preko autarhova lica sličnog vrani bio je gotovo ravan smiješku. 'Čini mi preveliku čast, stara Mudry. Vidite, nisam se došao posavjetovati s proročištem. Ne želim ništa od pčela."

Čak i zastrašene nazočnošću stotine naoružanih vojnika, mnoge od Sestara Roja nisu mogle obuzdati uzdah iznenađenja - neki su zvuči čak sumnjivo podsjećali na neodobravanje. Doći u hram a ne posavjetovati se sa svetim pčelama?

"Ja... Bojim se da ne razumijem, o Zlatni." Vidljivo zbunjena, eminencija Rugan ustukne korak, a onda se spusti na jedno koljeno. "Glasnik vrhovnog svećenika rekao je da želite doći u Roj jer nešto tražite..."

Autarh se doslovce nasmije. Smijeh je imaočudan prizvuk, nešto odčega se Oinnitanina koža naježila na rukama. Zastor scotarchove nosiljke zadrhti kao da je bolesni mladić provirio van. "Da, rekao je", izusti autarh. "I to je istina. Hajde, Panhvssire, gdje si?"

Glomazna prilika u tamnim haljama duge, uske brade poput sivog slapa dokotura se iza Leopardske straže - Panhvssir, vrhovni Nushashev svećenik, pretpostavila je Qinnitan, još jedan od najmoćnijih ljudi na cijelom kontinentu Xanda. Izgledao je podjednako debeo i nezainteresiran za trčave ljudske probleme poput kojeg od trutova u svetim rojevima. "Da, Zlatni?"

"Rekao si da je ovo mjesto gdjeću naći nevjestu koju tražim."

Panhvssir nije izgledao ni približno zabrinut poput svećenice Roja; već je nadzirao zbirku stotina nevjesti za autarha, te mu se možda to pomaločinilo rutinom. "Ona je definitivno tu, o Zlatni. Znamo to."

"Ah, je li? Ondaću je pronaći sam." Autarh načini nekoliko koraka, preletjevši pogledom po redovima prestravljenih Sestara Roja koje su klečale. Oinnitan nije imala više pojma o tome što se događa nego ijedna od njezinih družica, ali je vidjela kako autarh i njegovi Leopardi hodaju hramom prema njima, te je svrnula lice prema podu i nastojala ostati nepomična poput podnih pločica.

"To je ona", reče autarh odnekud iz blizine.

"Da, to je nevjesta, Zlatni", reče Panhvssir. "Vladara Velikog šatora ne može se prevariti."

"Dobro. Neka je dovedu k meni večeras, zajedno s njezinim roditeljima."

Tek kad su se grube ruke stražara sklopile oko njezinih podlaktica i podigle je na noge, Oinnitan je shvatila da se ta zapanjujuća, nevjerojatna stvar nije dogodila nikom drugom nego njoj.

8.

Skrovište

LIVADA I NEBO

Zora se diže, kiša pada

Između njih je magla

Između njih leži sve što postoji

(iz Kostopadnih proročanstava)

Bilo je to najdužih sat vremena u njegovu životu. Mlada žena kojoj se divio više od ijedne druge, bez nade daće mu osjećaji ikad biti uzvraćeni, upravo je pljunula na njega i okrivila ga za ubojstvo njezina brata, a on nije bio sasvim siguran da je pogriješila. Krvavi žljebovi pokazivali su gdje mu je ogrebala obraze noktima; rane su žarile pekući ga od njegovih suza i znoja. Ali najgore od svega, njegov neuspjeh, neuspjeh svakogčovjeka koji je prisegnuo štititi kraljevsku

obitelj, tištao ga je poput zidova olovnog lijesa. Kralj Olin izbivao je mjesecima, zarobljen u dalekoj zemlji. Sad je njegov sin i nasljednik bio mrtav, zaklan u vlastitoj ložnici usred dvorca Južne Mede.

Ako je svijet zaista završavao, pomislio je Ferras Vansen, kapetan kraljevske straže, onda se nadao daće kraj doći što prije. Barem će to značiti kraj ove najgore noći.

Hijerarh Sisel, očiju raširenih od zaprepaštenja i mrmljajući sebi u bradu, dohrlio je iz svojih gostinskih odaja u Ljetnoj kuli, te se sada borio kako bi se prisjetio riječi posmrtnog obreda - nije bio običan svećenik dugo vremena - dok se naginjao nad krvavo truplo princa Kendricka. Mrtvog su princa podigli na krevet: ležao je sklopljenih očiju i ruku položenih uz bokove u prividu mirna počinka. Sukno izvezeno zlatom bijaše mu prebačeno preko iznakažena tijela tako da su se vidjela samo gola ramena i lice, ali grimizni cvjetovi krvi već su počinjali pupati kroz pokrov. Liječnik Chaven, bijedi i uznemireniji nego što ga je Vansen ikad vidio,čekao je da pregleda umorena princa prije nego što kraljevo tijelo odnesu Kerniosove djeve kako bi ga priredile za pokop.

Nijemi poput preživjelih iz strahotne bitke, blizanci se nisu micali iz blizine svojega mrtvog brata. Krv im se osušila na noćnoj odjeći, posebno Brionv: bila je toliko umrljana crvenim da bi se pridošlici oprostilo kad bi je zamijenio za prinčeva ubojicu. Klečala je, plačući na podu pokraj kreveta, glave polegnute na Kendrickovu ruku. Princu je sigurno neudobno, pomislio je odsutno Vansen, a onda se sjetio, kao u snu, daje princ sada bio daleko od svake tjelesne neugodnosti.

Vrhovni zapovjednik Avin Brone, golem, duboka glasa i pripadnik obitelji Eddon, koliko je netko tko im nije bio u rodu uopće i mogao biti, bio je možda jedini koji je mogaočak i pomisliti da pokuša odvući princezu od njezina mrtvog brata. "Mnogo se toga još mora učiniti, moja gospo", promumljao je. "Nije u redu da leži ovdje nezbrinut. Dođite i pustite da liječnik i djevice smrti obave svoj posao."

"Neću ga ostaviti." Nije čak ni pogledala Bronea.

"Urazumite je", zareži vrhovni zapovjednik na njezina blijedog blizanca. Barrick je izgledao upola mlađi, preplašeno dijete, kose još raskuštrane od spavanja. "Pomozite mi, Visosti", zamoli ga Brone nježnije. "Nikad nećemo doznati što se ovdje dogodilo, nikad otkriti okrutnu ruku koja je ovo počinila, ako ne možemo... ako moramo raditi dok nas tugujuća obitelj promatra."

"Tamnoputi čovjek...!" Brionv podigne glavu s iznenadnim groznčavim sjajem u očima. "Moja se družica probudila iz sna o tamnoputom čovjeku. Gdje je ta hulja Dawet? Je li on ovo učinio? Je li on ubio... mog... mog... ?" Usta joj se iskrive, izgube oblik, a potom je opet zaridala, grubim zvukom koji je kidao srce. Pritisnula je glavu uz Kendrickov bok.

"Moja gospo, morate poći", reče joj Brone, cupkajući svoju bradu u tjeskobnoj frustraciji. "Imatćete prilike pošteno se oprostiti od princa, obećajem vam."

"On nije princ - on je moj brat!"

"Bio je oboje, Visosti."

"Vrijeme je da ustaneš, Brionv", reče Barrick slabašnim glasom, kao da izgovara laž u koju sumnja daće itko povjerovati.

Avin Brone pogledom potraži pomoć od kapetana straže. Vansen korakne naprijed, mrzeći ono na što ga je tjerala dužnost. Brone je već držao jednu djevojčinu ruku u svojim krupnim šakama. Vansen uzme drugu, ali Brionv se odupre, ošinuvši ga pogledom toliko punim mržnje da ju je pustio da se istrgne.

"Princezo!" prosikće Brone. "Vaš stariji brat je mrtav i to ne možete promijeniti. Pogledajte oko sebe. Pogledajte tamo!"

"Pustite me na miru."

"Ne, bogovi prokleli ovu noć, pogledajte kroz vrata!"

Pred ložnicom princa regenta desetci blijedih lica vrzmali su se nijemo u hodnicima, sablasti na svjetlu fenjera; ondje su se okupili dvorski stanovnici, promatrajući u nevjerici i užasu.

"Vi i vaš brat sad ste glave obitelji Eddona", reče joj Brone grubim šaptom. "Narod vas mora vidjeti jaku. Vaša tuga treba pričekati dok ne budete sami. Zar ne možete ustati i biti jaki za svoj narod?"

Isprva se činilo vjerojatnijim da će ga pljunuti nego odgovoriti, ali nakon poduljeg časka Brionv odmahne glavom, a onda nadlanicom otare obraze i oči.

"Imate pravo, vrhovni zapovjednice", rekla je. "Ali neću vam oprostiti zbog toga."

"Nisam na ovom položaju da biste me voljeli ili mi opraštali, gospodarice. Dođite, u koroti ste, ali ste još princeza. Dopustite da nastavimo s onim što ovdje moramo obaviti." Ponudio joj je svoju široku ruku.

"Ne, hvala", rekla je. "Barrick?"

Njezin blizanac učini nesiguran korak prema njoj. "Jesmo li...?"

"Idemo u kapelu." Lice Brionv Eddon sad je bilo maska, tvrdo i blijedo poput pečene bijele gline. "Molit ćemo se za Kendricka ondje. Upalit ćemo svijeće. A ako vrhovni zapovjednik i ovaj tobožnji kapetan straže uspiju naći onoga tko je ubio našeg brata pred njihovim nosevima, bit ćemo dovoljno pribrani da mu izreknemo odgovarajuću kaznu."

Uzevši brata za ruku, zaobišla je Ferrasa Vansena ne udostojivši ga pogleda, kao daje bio krava ili ovca, nešto preglupo da se makne s puta svojom voljom. Dok ga je mimoilazila, mogao je vidjeti da joj na oči opet naviru suze, ali držala je glavu uspravno. Sluge i ostali u hodniku priljube se uza zidove da ih propuste. Neki uputiše bojažljiva pitanja, ali Brionv i njezin brat prođoše između njih kao da nisu drugo doli stabla, a njihovi glasovi samo huk vjetra.

"Eminencijo, hoćete li vi s njima?" Avin Brone upita hijerarha Sisela kad su se blizanci dovoljno udaljili da ih nečuju. "Moramo ih maknuti s puta da možemo obaviti naš posao, ali srce mi tuguje zbog njih i zbog kraljevstva. Hoćete li poći i povesti ih u molitvi, pomoći im da smognu snage?"

Sisel kimne i uputi se za princem i princezom. Vansen doista bijaše zadivljen načinom na koji je njegov gospodar otposlao hijerarha - božjeg čovjeka koji je odgovarao samo Trigonarhu u dalekom Syanu - kao da je ponizni konjušar.

Kad su svi otišli, Brone se namršti i pljune. Takvo nepoštivanje u princevoj posmrtnoj odaji zaprepastilo je Vansena, ali vrhovni je zapovjednik izgledao zaokupljen drugim stvarima. "Barem su Gavranove dveri zatvorene preko noći", zarežao je. "Ali sutra, glasine o ovome prohujat će od kuće do kuće kroz grad poput požara, a prenijet će se u sve okolne zemlje, željeli mi to ili ne. Ne možemo spriječiti pitanja ni zapečatiti istinu. Mladi princ i princeza morat će se uskoro pokazati, inače će zavladati veliki strah među narodom."

U kraljevstvu sada postoji rupa, shvati Ferras Vansen. Strahovita rupa. Ovo je mogao biti trenutak kad bi jak čovjek mogao stupiti ispred svih i ispuniti je. Što ako se Avin Brone smatrao takvim čovjekom?

Svakako je bio takav tip. Vrhovni zapovjednik bio je visok poput Vansena, koji nije bio malešan momak, ali Brone je bio gotovo dvaput širi, s golemom čupavom bradom i ramenima širokima poput njegova pozamašna trbuha. U svom crnom plastu - za koji je Ferras sumnjao da ga je jednostavno prebacio preko spavacice, a onda ugurao noge u čizme - stariji je muškarac izgledao poput hridi na koju se brod mogao nasukati... ili na kojoj se mogla podići velika kuća. A bilo je i drugih u kraljevstvu koji bi također mogli sebe smatrati odgovarajuće veličine za nošenje krune.

Dok se liječnik Chaven posvetio princevu tijelu, Avin Brone se primakne dvojici usmrćenih stražara. "Ovaj tu je Gwatkin, da? Ne prepoznajem drugoga."

"Caddick - novi momak." Ferras se namršti. Prije samo nekoliko dana vojnici su se rugali Caddicku Dugonogom da nikad nije poljubio djevojku. Sad je mladić bio pridošlica i u smrti. "Trebala su tu biti još dvojica, ali odlučio sam radije držati oko na drugom kraju utvrde gdje su

smješteni stranci." Progutao je iznenadnu provalu žuči. "Još dva stražara trebala su čuvati princa..."

"Jesi li već razgovarao s tim stražarima? Tako ti bogova, čovječe, što ako su svi mrtvi, a stranci krstare utvrdom s krvavim mačevima?"

"Odavna sam poslao glasnika i on mi se vratio. Vodi ih jedan od mojih najboljih ljudi - Dyer, poznajete ga - a on se kune da hierosolski poslanik i njegova pratnja nisu napuštali svoje sobe."

"Ah." Brone pogurne truplo jednog od stražara vrhom svojeg čizme. "Sasječeni. Malko preveć uredno za borbu mačevima, čini se. Ali kako je četa ljudi mogla napasti i ubiti princa a da to nitko ne zna? I kako je nešto manje od čete moglo obaviti tako surov posao?"

"Ne znam kako je to mogla biti četa a da prođe nezamijećeno, moj gospodaru. Hodnici nisu bili pusti." Ferras se zagleda u Gwatkinovo lice raširenih očiju, rastvorene vilice kao da ga je smrt više iznenadila nego išta drugo. "Ali sluge su nešto čule ranije ove večeri - svađanje, neku viku, ali prigušenu. Nisu mogli razabrati riječi i nisu prepoznali glasove, ali svi su se složili da nije zvučalo poput ljudi koji se bore za svoje živote."

"Gdje su prinčevi osobni sluge? Gdje su njegovi paževi?"

"Otjerani." Ferrasa malko zapeče Broneovo ispitivanje. Zar je vrhovni zapovjednik mislio da zato što je otac kapetana straže Vansena bio poljodjelac, njegov sin nema pameti? Da se nije sam pobrinuo za te stvari? "Sam ih je princ otjerao. Mislili su da je želio biti sam, bilo da razmisli ili da možda s nekim privatno raspravi o sudbini svoje sestre."

"S kim?"

"Ne znaju, gospodaru. Bio je sam kad ih je otpustio. Na kraju su spavali u kuhinji s peračima lonaca. Upravo je jedan od paževa, vraćajući se po nekakvu vjersku dranguliju, našao princa na umoru i digao uzbunu."

"Porazgovarat ćemo s njim, onda." Brone pažljivo spusti svoje teško tijelo učučanj pokraj umorenih stražara. Povukao je haljetak najbližeg čovjeka. "Nosi oklop."

"Većina krvi na njemu potječe od prerezanoga grla. To ga je ubilo." "I drugoga?"

"Njegov je vrat prerezan i krvav, ali to nije bio uzrok njegove smrti, gospodaru. Pogledajte mu lice."

Brone zaškilji u drugu truplo. "Što mu se dogodilo s okom?"

"Nešto je oštro prošlo kroza nj, gospodaru. I zabilo se duboko u lubanju, koliko mogu vidjeti."

Avin Brone iznenađeno zazviždi i uspravi se poput medvjeda koji na proljeće posrće iz svojeg brloga. "Ako ne možemo pronaći četu atentatora, imamo li onda samo jednog ubojicu? Naš ubojica je sigurno odličan borac, kad je ubio dva oklopljena čovjeka. A ni Kendrick nije nespretan s mačem." Zapanjen vlastitim riječima, Brone načini znak protukobi. "Nije bio. Je li imao prilike naoružati se?"

"Nismo još vidjeli traga nikakvu oružju, osim kod stražara." Razmislio je na trenutak. "Možda je nekako princ prvi napadnut. Možda je poslao ove stražare van po nekom poslu, kao što je učinio s ostalim slugama, a oni su se vratili i otkrili da je ubojica već obavio svoje."

Brone se okrene prema Chavenu, koji je odmaknuo zlatno sukno i opipavao tijelo. Princ regent već je nalikovao na nadgrobni kip, pomislio je Ferras, hladan i bijel poput mramora. "Možete li pretpostaviti što ga je ubilo?" upita vrhovni zapovjednik.

Kraljevski liječnik podigne pogled, zabrinuta izraza na okruglom licu. "Oh, da. Ne, bolje je reći, mogu vam pokazati kako je umro. Dođite pogledati."

Ferras i vrhovni zapovjednik približe se postelji. Sad je Ferras bio taj koji je nemoćno načinio znak protukobi - stisnuvši šaku oko palca da ga bog smrti Kernios ne bi primijetio. Vidio je mnogo nasilnih smrti od svojeg djetinjstva, ali nije se sjećao kad je zadnji put načinio tu gestu.

Princeva beskrvna bljedoća i žuta kosa činili su ga uznemirujuće sličnim njegovoj mlađoj sestri - Ferras se odjednom uznemirio gledajući njegovu nemoćnu golotinju, iako je često puta vidio Kendricka kako se kupa u rijeci nakon duga, prašnjava lova. Ruke trupla bijahu prekrivene plitkim posjeklinama, sada očišćenima od krvi - obrambenim ranama. Krv mu je bila obrisana i s prsiju i trbuha, ali nije postojao način da se uljepšaju veće rane, šest ravnih raskolina, modro-sivih na rubovima i zastrašujuće tamnocrvenih u svojim dubinama.

"Nije mač", reče vrhovni zapovjednik nakon trenutka. Disanje mu je bilo grublje, kao da ga je prizor uznemirio više nego što se usuđivao pokazati. "Nož?"

"Možda." Chaven se namršti. "Možda zakrivljen - vidite kako su posjekline šire najednom kraju...?"

"Zakrivljeni nož?" Broneove sečupave obrve nadignu. Pogledao je Ferrasa, koji osjeti kako mu srce ubrzava od iznenađenja i straha.

"Znam tko ima takav nož", rekao je. "Znamo svi", reče vrhovni zapovjednik.

Barrickova glava ćutila se šupljom. Šum prekrivača što ga je Brionv omotala oko svoje spavaćice, tapkanje njegovih nogu, žamor ljudi na hodniku... sve se to kotrljalo u njegovoj glavi poput huka oceana u školjci. Bilo mu je teško povjerovati da je ono što se upravo dogodilo bilo stvarno.

"Prinče Barrick", zovne netko -jedan od paževa. "Zar je zbilja mrtav? Zar je naš gospodar Kendrick zbilja mrtav?"

Barrick se nije usuđivao progovoriti. Samo gaje stiskanje zubi sprječavalo da ne brižne u plač ili nešto gore.

Brionv im je rukom dala znak da se udalje, pa su krenuli preklinjali hijerarha Sisela za novosti, usporivši njegovo napredovanje. Na kraju hodnika blizanci skrenuše prema Erivorovoj kapeli, ali se potom na idućem skretanju Brionv zaputi u pogrešnom smjeru.

"Ne, ovuda", tupoće Barrick. Njegova sirota sestra, izgubljena u vlastitom domu.

Ona odmahne glavom i nastavi niz hodnik, a onda opet skrene. "Kamo idemo?"

"Ne u kapelu." Glas joj je zvučao neobično lako, kao da se ništa neobično nije dogodilo, ali kad se okrenula prema njemu, ukleta praznina vidjela joj se u očima, pogled tako nepoznat da ga je užasnuo. "Ondje bi nas lako pronašli."

"Što? Kako to misliš?"

Njegova ga sestra primi za ruku i povuče niz još jedan hodnik. Tek kad su stigli do vrata stare smočnice, shvatio je. "Nismo ovdje bili... godinama."

Izvadila je batrljak voštanice s police tik do vrata, a onda se okrenula da ga upali na jednoj od zidnih baklji. Kad su zatvorili vrata za sobom, svjetlo na policama bacalo je poznate sjene, sjene koje je Barrick nekó poznavao jednako dobro kao oblik svojih šaka.

"Zašto nismo otišli u hram?" upitao je. Napola se bojaočuti odgovor. Nikad nije vidio svoju sestru u ovakvu stanju.

"Jer bi nas pronašli. Gailon, hijerarh, svi oni. A onda bi nas tjerali da radimo neke stvari." Lice joj je bilo blijedo ali gorljivo. "Razumiješ?"

"Što trebam razumjeti? Kendrick... Brionv, ubili su Kendricka! Netko je ubio Kendricka." Odmahivao je glavom, pokušavajući shvatiti smisao. "Ali tko?"

Oči njegove sestre bile su sjajne od suza. "Nije važno! Hoću reći, važno je, ali zar ne vidiš? Zar ne vidiš što će se dogoditi? Tebe će proglasiti princem regentom, a mene poslati u Hierosol da se udam za Ludisa Drakavu. Sad je još vjerojatnije da će to učiniti. Umirat će od straha - učinit će sve da vrate oca."

"Nisu jedini." Barrick nije mogao držati korak s Brionv, koja je razmišljala tako brzo da se činilo kao da je zaronila u riječnu bujicu i ostavila ga na obali, zaglavljena u blatu. Barrick uopće nije mogao razmišljati. Činilo se da su noćne more koje su mu ometale san napale i pokorile njegovu zbilju. Netko je morao opet dovesti stvari u red. Zapanjio se kad je čuo što je izustio, ali u tom trenutku to je bilo istina: "I ja želim da se otac vrati. Želim da se vrati."

Brionv je krenula nešto reći, ali usnica joj je zadrhtala. Sjela je na prašnjavi pod smočnice i omotala ruke oko koljena. "Jadni... K-Kendrick!" Borila se da zaustavi suze. "Bio je tako hladan, Barrick. Čak i prije... prije kraja. Drhtao je." Šmrcnula je, pritisnuvši lice na ruke.

Barrick podigne pogled prema stropu smočnice, koji se na treperavu svjetlu vostanice mreškao poput vode. Poželio je da se on i Brionv nalaze na rijeci i plutaju odatle. "Znali smo se ovdje skriti od njega kad smo bili mali, sjećaš se? Toliko se srdio kad nas ne bi pronašao. A upalilo je toliko puta!"

"Čak i kad mu je tetka Merolanna rekla, uvijek bi zaboravio." Podigla je pogled s iskrivljenim osmijehom. "Gore-dolje po hodnicima. 'Barrick! Brionv! Tužit ću vas ocu!' Kako bi se razljutio!"

Dugo su vremena šutjeli, osluškujući sablasnu jeku.

"Što ćemo onda? Ne želim biti prokleti princ regent." Barrick se zamisli. "Možemo pobjeći. Ako odemo, neće me moći učiniti princem regentom, a tebe neće dati Ludisu."

"Ali tko će vladati Južnom Međom?" upita Brionv.

"Neka Avin Brone vlada. Ili onaj snob Gailon. Bogovi znaju da to želi."

"Tim veći razlog da ne smije. Sestra Utta kaže da su ljudi koji žele moć prvi kojima se ona ne bi smjela povjeriti."

"Ali oni su jedini koji je žele." Čučnuo je pokraj nje. "Ne želim biti princ regent. Osim toga, zašto to ne bi bila ti? Starija si."

Čak i u jami očaja, njegova sestra nije mogla ne nasmiješiti se. "Kakvo si ti bijednočudovište, Barrick. Ovo je prvi put da si to ikad priznao. Ionako se radilo o nekoliko trenutaka."

Barrick klone na pod. Nije joj mogao uzvratiti osmijeh. Otrovan umor kuljao mu je udovima, srcem i glavom poput sivog dima, zamaglivši mu misli. "Želim umrijeti, eto što. Otići s Kendrickom. To je mnogo lakše nego pobjeći."

"Da se to nisi usudio reći!" Brionv ga zgrabi za ruku i nagne se naprijed sve dok joj lice nije bilo samo za dlan udaljeno od njegova. "Da ti nije ni palo na pamet da me ostaviš samu!"

Na trenutak joj je gotovo rekao - povjerio tajnu koju je skrivao toliko dugo, sve one noći straha i jada... Ali dugogodišnja navika nije se mogla tako lako prekinuti, čak ni sada. "Ti ćeš biti ta koja će ostaviti mene", kazao je umjesto toga.

Usred duge, mračne šutnje koja je uslijedila, netko tiho pokuca na vrata smočnice. Blizanci, prenuti, pogledaše jedno drugo, očiju raširenih na svjetlu svijeće. Vrata se stružući otvore.

Njihova pratetka, vojvotkinja Merolanna, stupi unutra. "Znala sam da ćete biti tu. Vas dvoje. Naravno da jeste."

"Poslali su te po nas", Brionv će optužujućim tonom.

"Jesu - oh, jesu. Cijeli dvorac je u užasu tragajući za vama. Kako ste mogli biti tako zločesta djeca?" Ali Merolanna nije bila toliko gnjevna kao stoje zvučala. Zapravo, izgledala je poput kakve mjesečarke. Njezino blijedo, široko lice, lišeno šminke, djelovalo je poput nečeg izvučenog iz svoje jazbine na sunčevo svjetlo. "Zar ne znate da je najgore što ste mogli učiniti bilo ovako nestati, nakon... nakon..."

Silan zvuk gušenja izleti iz Brionv, koja otpuže do Merolanne i zakopa lice u starčinu bogatu spavaćicu. "Oh, tetiće 'Lanna, u-u-ubili su ga! Nema... nema ga više!"

Merolanna spusti ruke i pogladi joj leđa, iako se borila da održi ravnotežu s djevojčinom težinom na nogama. "Znam, mila... Da, našeg sirotog, dragog, malog Kendricka..."

A tad se jeziva činjenica uspne uz Barrickovu kičmu i ponovno mu uđe u glavu, jeziva, porazna stvar koja je gušila svu svjetlost i smisao, pa se i on privine uz Merolanne, te ju ponovno izbaci iz ravnoteže. Nije imala drugog izbora nego da se noktima uhvati za police i spuzne na pod smočnice u velikoj, skliskoj gomili tkanine. Držala je njihove glave u svojem krilu, dok su im se kose isprepletale poput voda dvaju rijeka, crvene i zlatne, a oni plakali poput male djece.

I Merolanna je opet plakala. "Oh, siroti moji pačići", rekla je, gledajući u prazno dok su joj suze klizile niz naborani obraz. "Oh, siroti moji pilići, da. Siroti, mili moji..."

Brionvjine su se oči osušile prije nego što su stigli do Avina Bronea i ostalih, te ječak dopustila Merolanni da joj vrati kosu u nekakav privid reda, ali se još osjećala poput zatvorenice koju su dovukli izćelije da se suoči s prijekim sudom.

Ali premda je hijerarh Sisel (za kojeg im je Merolanna rekla da je prešao pola dvorca u potrazi za njima) izgledao ozlovoljeno ispod svojeg dolično ozbiljnog i žalosnog izraza lica, lord Brone nije optužio Barricka i Brionv zbog njihove samovolje.

"Čekali smo vas", rekao je kad su se blizanci približili; no ostali su blizu Merolanne radi zaštite, ma koliko male, koju im je mogla pružiti. "Još imamo nemilog posla večeras, a vi ste sada glava obitelji Eddon."

"Tko od nas?" upita Barrick malčice zločesto. "Ne možete imati dvije glave."

"Bilo tko", reče Brone, na trenutak iznenađen, kao da nije razmišljao

o tom teškom pitanju. "Oboje. Ali morate vidjeti što radimo, kako bi pravda bila izvršena."

"O čemu to govorite?" zahtijevala je znati Brionv. Muškarac Vansen, kapetan straže, stajao je iza vrhovnog zapovjednika. Imao je krvave ogrebotine na licu, i na trenutak je osjetila ubod stida sjetivši se kako ga je napala. Ali on je na životu, dok je moj brat ubijen, pomislila je,

1 osjećaj stida iščezne. Nije joj susreo pogled, zbog čega ga je bilo lakše ignorirati.

"Govorim o nožu koji je prouzročio rane na tijelima vašeg brata i njegove straže, princezo." Brone se okrene na zvuk štropota. Četa stražara ušla je u hodnik i zastala na njegovu kraju, čekajući. "Vi im recite, kapetane Vansen."

Čovjek ju još nije mogao pogledati u lice. "Bio je zakrivljen", izustio je tiho. "Liječnik Chaven je to opazio kad je pregledao... rane. Zakrivljeni bodež."

Brone je pričekao da kaže nešto više, a onda nestrpljivo zagundao i okrenuo se prema blizancima. "Tuanski bodež, Visosti."

Brionv je trebao trenutak da pojmi stoje govorio, a onda joj podrugljivo, načito lice poslanika doleti natrag u sjećanje. "Onaj čovjek Dawat...!" Zapovjedit ću da mu oderu kožu. Da ga živa spale.

"Ne", reče Brone. "On nije napuštao svoje odaje cijele noći. Niti itko od njegove svite. Naši su ih stražari čuvali."

"Onda... onda što?" reče Brionv, ali trenutak poslije počinjala je shvaćati.

"Shaso?" Barrickov glas bijaše čudan, stisnut, istodobno pun straha i neke vrste neobičnog ushita. "Tvrdite da je Shaso ubio našeg brata?"

"Nismo sigurni", reče vrhovni zapovjednik. "Moramo se suočiti s njim. Ali on je promaknuti plemić Južne Mede, časni prijatelj vašeg oca. Potrebno nam je da oboje budete nazočni."

Dok ih je Brone vodio niz hodnik prema oružarnici,četa stražara uhvati korak iza njih, krutih lica, očiju zasjenjenih ispod kaciga. Hijerarh i Merolanna nisu im se pridružili, zaputivši se umjesto toga prema obiteljskoj kapeli da se pomole.

Što se događa? pitala se Brionv. Zar se sve na svijetu odjednom okrenulo naglavačke? Shaso? To nije mogla biti istina - netko je sigurno ukrao starčev bodež. Zapravo, zašto je to uopće morao biti Shasov bodež? Bilo joj je teško ne vjerovati Chavenu, ali svakako su postojala druga objašnjenja: tuanska su oružja sigurno bila dostupna na obalnim tržnicama. Ali kad je to šapnula Barricku, on je samo odmahnuo glavom. Kao da je isplakao sve bratske osjećaje sa suzama, jedva ju je pogledao.

Milosrdna Zorijo, zar će se sad pretvoriti u drugog Kendricka? Hoće li me poslati Ludisu jer je to najbolje rješenje za cijelo kraljevstvo? Koža joj se naježila od iznenadne studeni.

Trojica stražara čekala su u oružarnici pred vratima Shasove odaje. "Nije ju ostavljao", reče jedan od njih, gledajući u prazan zrak dok je govorio, vidljivo zbunjen treba li se obraćati izravno vrhovnom zapovjedniku ili svojem kapetanu, Vansenu. "Ali čuli smo čudne zvukove. I vrata su zakračunata."

"Probijte ih", reče Brone, a onda se okrene blizancima. "Molim vas da stanete podalje, Visočanstva."

Šest udaraca čizmom i zasun se raskolio iznutra. Vrata se otvore. Stražari stupe unutra s ispruženim helebardama, a onda brzo ustuknu. Tamna prilika pojavi se na otvoru poput čudovišne sablasti prizvane iz pakla.

"Ubijte me onda", zarežao je, ali glas bijaše neobično nepostojan. Na trenutak Brionv pomisli da je Shasa zaista opsjeo neki zloduh, i to zloduh koji nije naučio upravljati uzurpiranim tijelom kako valja, jer se glavni oružnik njihao na vratima, nesposoban uspraviti se. "Pretpostavljam da jesam... izdajnik. Ubijte me onda. Ako možete."

"Pijan je", polako će Barrick, kao da je to bilo najveće iznenađenje koje je večer donijela.

"Odvedite ga", vikne Avin Brone. "Ali paz'te - opasan je."

Brionv nije mogla povjerovati. "Nemojte ga ozlijediti! Živa! Morate ga uhvatiti živa!"

Stražari se primakoše naprijed, prijeteći šiljastim krajevima svojih helebarda, tjerajući tamnoputog muškarca s vrata natrag u njegovu odaju. Brionv je mogla vidjeti da je soba iza njega bila u neredu, posteljina rasparana na komadiće i razbacana po podu, oltar u kutu razbijen na komade. Lud je, onda, ili bolestan. "Nemojte ga ozlijediti!" ponovno je viknula.

"Zar ćete neke od ovih stražara osuditi na smrt?" zareži Avin Brone. "Starac je i dalje jedan od najžešćih živućih boraca!"

Brionv odmahne glavom. Mogla je samo promatrati s Barrickom kako stražari pokušavaju obuzdati Shasa. Barrick je imao pravo: čovjek je teturao, očigledno pijan ili pod utjecajem nečega, ali čak i bez oružja bio je opasan plijen.

Shaso nije dugo ostao nenaoružan. Oteo je helebardu jednom od stražara i omamiočovjeka balčakom, a onda tresnuo njime o kacigu drugoga koji je pokušao iskoristiti priliku. Već su dva stražara bila na zemlji. Soba je bila premala za borbu kopljem. Shaso se leđima naslonio na zid i stajao ondje, dok su mu se grudi nadimale. Krv mu je bila razmazana po rukama, a bilo ju je i na njegovu licu - stara krv, osušena tako da mu se jedva vidjela na koži.

"Kapetane," reče Brone, "dovedite mi strijelce."

"Ne!" Brionv pokuša pojuriti naprijed, ali vrhovni je zapovjednik ščepa za ruku i zadrži, unatoč njezinu otimanju.

"Oprostite mi, moja gospo", protisnuo je kroza zube. "Ali neću izgubiti još jednog Eddona nocas."

Odjednom netko drugi klizne pokraj njega - Barrick. Još dok je Avin Brone psovao, Brionvjin brat zastane točno na dovratku. "Shaso!" vikne. "Spusti to!"

Starac podigne glavu i strese je. "Jeste li to vi, dječače?" "Što si učinio?" Princev glas zadrhti. "Bogovi te prokleli, što si učinio?" Shaso upitno naheri glavu na trenutak, a onda izvije usne u gorak, jeziv osmijeh. "Ono što sam morao - što je bilo pravo. Hoćete li me ubiti zbog toga? Zbog obiteljske časti? Eto vam ironije." "Predaj se", reče Barrick.

"Neka me stražari uhvate, ako mogu."Čak i zamućen vinom, njegov je smijeh bio strašan. "Nije me mnogo briga hoću li živjeti ili neću."

Na tren nitko ne prozbori ni riječi. Brionv bijaše nijema od očaja. Tamna krila njezina zloslutna raspoloženja nisu zapravo bila crna, činilo se, nego krvavo crvena; sad su se raširila nad cijelom kućom Eddon.

"Duguješ svoj život našem ocu." Barrickov je glas bio stisnut od jada, straha ili nečeg drugog što Brionv nije mogla raspoznati. "Spominješ čast

- hoćeš li se onda odreći njezina posljednjeg trunka? Ubiti neke od ovih nedužnih ljudi umjesto da se predaš?"

Shaso iskolači oči u njega. Na trenutak je izgubio ravnotežu gdje se naslanjao na zid, ali se helebarda opet brzo podigla. "To biste mi učinili, dječače? Podsjetili me na to?"

"Bih. Otac ti je spasio život. Zakleo si se da ćeš slušati njega i sve njegove nasljednike. Mi smo njegovi nasljednici. Spusti oružje i učini časnu stvar, ako ti čast nije postala potpuno strana. Budi čovjek."

Glavni oružnik ga pogleda, a onda i Brionv. Oglasio se lavežom smijeha koji je završio isprekidanim hropcem. "Okrutniji ste nego što vam je otac ikad bio - nego što vam ječak i brat bio." Bacio je helebardu sa zveketom na pod. Trenutak poslije opet se zaljuljao, no ovaj se put zgurio i pao. Stražari pohitaše naprijed i sjatiše na njega sve dok nije bilo očito da se nije pretvarao, da se onesvijestio od pića, iscrpljenosti ili čega drugog.

Stražari ga podigoše s poda, jedan za svaku nogu i ruku. Nije bilo lako

- Shaso je bio krupan čovjek. "U tamnicu s njim", zapovjedi im Brone. "Stavite ga u lance. Kad se probudi, podrobno ćemo ga ispitati, ali ne dvojim da smo našli našeg ubojicu."

Dok su ga nosili pokraj Brionv, Shasove se oči uz treptaj otvore. Ugledao ju je i pokušao nešto reći, ali je mogao samo zastenjati, a onda su mu se kapci opet zaklopili. Dah mu je zaudarao po piću.

"Nije moguće", reče ona. "Ne vjerujem."

Ferras Vansen, kapetan straže, našao je nešto na tlu pokraj Shasova oskudnog kreveta. Podigao ga je uvis zajedno s krpom za laštenje i donio blizancima i vrhovnom zapovjedniku, noseći ga oprezno, poput sluge koji nosi kraljevsku krunu.

Bijaše to tuanski bodež, dug gotovo kao podlaktica odraslog čovjeka

- bodež koji su svi oni već vidjeli u koricama na Shasovu pojasu. Balčak je bio omotan oslikanom kožom. Oštro sječivo, uvijek blistavo ulašteno, bilo je cijelom svojom dužinom umrljano krvlju.

9.

Sjaj bijelih krila

POJAS PLANINSKOG DUHA

Zaogrnut je imelom i mošusom pčela

Munja potiče drveće na rast

A zemlju na glasan krik

(iz Kostopadnih proročanstava)

Toby!" liječnik zaurla dok je posrtao kroz vrata. Nije znao bi li plakao, vrištao ili udarao glavom o zid - predugo je obuzdavao svoje osjećaje. "Proklet bio, gdje se skrivaš?"

Druga dvojica sluga, njegov stari osobni poslužitelj i njegova domaćica (koja je jedva uspjela prestići Chavena, hitajući natrag sa skupa zabrinutih građana na bakljama osvijetljenom trgu između Zapadne poljane i Gavranovih dveri) šmugnuše niz hodnike zvjezdarnice, zahvalni što se nezadovoljstvo njihova gospodara usredotočilo na nekog drugog a ne na njih. Mladić se pojavi, brišući ruke o svoju kutu. "Da, gospodaru?" Chaven načini grimasu na crne mrlje na Tobvjevoj odjeći, ali se iznenadi stoje zatekao mladog momka na poslu tako rano izjutra; obično gaje bilo teško natjerati da radi čak i kad je sunce bilo visoko na nebu. "Donesi mi nešto za pće. Vina - onaj torvijski bućkuriš već je otvoren na stoliću pokraj mojeg kreveta. Tako mi bogova, svijet se raspada."

Mladić je oklijevao. Chaven je mogao opaziti strah iza uobičajene mrzovolje. "Je li... oće li... oće li bit rata?"

Chaven odmahne glavom. "Rata? Kako to misliš?"

"Gazdarica Jennikin i Harry, oni vele da je stariji princ mrtav, gospodaru. Ubijen.Ćaća mi je jednom pričo, kad je Olinov brat umro, da je zamalo došlo do rata."

Liječnik potisne želju da izgrdi to siroto, tupo stvorenje. Svi su u dvorcu bili prestravljeni - on sam nije osjetio toliki čaj još otkad je pobjegao s Ulosa. Zašto bi se dječak osjećao išta drukčije? "Da, Toby, stariji princ je mrtav. Ali kad je Olinov brat Lorick umro, zemlja je bila bogata i nitko joj nije prijetio, i brojnim ječastohlepnim plemićima vrijedilo truda da nametnu sebe ili neku korisnu marionetu na prijestolje Južne Međe umjesto nedoraslog nasljednika. Pretpostavljam daće sada mladi Barrick zaslužiti naslov regenta, a nitko neće željeti da bude krivac za ono štoće se ovdje uskoro dogoditi, pa će mu sa zahvalnošću prepustiti čast da grije očev stolac."

"Dakle neće bit rata?" Toby je prečuo Chavenov tmuran sarkazam kao da se radilo o stranom jeziku. Nije mogao izravno susresti gospodarev pogled te je spustio glavu poput tvrdoglave koze koja odbija ući u tor. "Govorite istinu, gospodaru? Jeste 1' sigurni?"

"Nisam ni u što siguran", reče Chaven. "Ni u što. A sad mi donesi vina i možda malo sira, kruha i suhe ribe, a onda me pusti da razmislim."

Pustio je da zavjesa padne natrag preko prozora. Vani je još bio mrak, iako je mogao namirisati zoru na povjetarcu, stoje trebalo biti ohrabrujuće, ali nije. Vino nije pomoglo olakšati pritisak u njegovoj glavi, strah da je promatrao prve trenutke

sloma koji će se uskoro početi širiti tako brzo da ga se neće moći zaustaviti. Našao se usred takve mahnitosti i prije, premda ne u Južnoj Međi: nikad ju više nije želio doživjeti. A od svih ljudi koji su noćas u dvorcu imali posla s užasnom smrću princa regenta, Chaven je jedini znao o pomaku Sjenovite brane.

Imao je pitanja koja je želio postaviti prije sna - koja je morao postaviti. Neobična pitanja.

Ta ga je misao morila od prvoga groznog trenutka kad je spustio pogled na Kendrickovo umoreno tijelo i otad ga nije prestala bockati, kudikamo moćnija od nagona za vinom koji je upravo utažio. Pokušao ga je svladati jer se poprilično stidio svoje gladi, i sebi je obećao da joj neće udovoljiti tako brzo, ali je uvjeravao sebe kako je ovo očito bila iznimna noć, noć za privremenu obustavu vlastitih pravila. I (također si je rekao) ono što bi mogao doznati moglo bi mu spasiti život, možda čak i spasiti kraljevstvo.

"Kloe?" zovnuo je tiho. Zapucketao je prstima i ogledao se oko sebe. "Gdje si, moja gospo?"

Nije se odmah pojavila, možda uvrijeđena što se, nakon što ju je ranije grubo i užurbano istjerao iz njihova zajedničkog kreveta, vratio kući prije sat vremena, ali je tek sad naizgled pomislio na nju.

"Kloe, ispričavam se. Bio sam nepristojan."

Smekšavši se, pojavila se iza zastora i protegnula. Bila je točkasta poput leoparda, ali u svim sjenovitim sjenama crne i sive, s tek malo bijelog oko očiju. Chaven nije točno znao zašto ju je smatrao lijepom, ali jest. Opet je zapucketao prstima, a ona mu je prišla, dovoljno sporo da pokaže čija je potreba bila veća. Ali kad ju je poškakljao ispod brade, toliko se zaboravila da je zaprela.

"Dođi", rekao je, i dao mački posljednji komadić sušene ribe prije nego što ju je podigao. "Imamo posla."

Bila je to soba koju nitko živ u dvorcu Južne Međe osim Chavena nije vidio, mala tamna komora duboko ispod zvjezdarnice, s vratima koja su se otvarala u hodnik kroz koji je propustio Funderlinga Cherta i njegova neobičnog štićenika. Na jednom zidu niz polica započinjao je blizu popločanog poda i pružao se sve do niskog svoda, a svaka je polica sadržavala red predmeta prekriven tamnim platnom. Čvrsto zatvorivši i zakračunavši vrata iza sebe, Chaven odloži svoj svijećnjak i podigne prekriveni predmet, prevelik da bi počivao pokraj drugih, koji bijaše naslonjen uza zid. Kloe, nakon kratkog njuškanja po sobi, skoči na jednu od viših polica i sklupča se u loptu, očiju sjajnih i budnih.

Vrlo je pažljivo skinuo baršunasti pokrivač, a onda rasklopio drvena krila kako bi zrcalo moglo stajati samo. Bilo je jedno od njegovih najvećih: postavljeno na pod, vrh mu je dopirao gotovo do liječnikova struka.

Chaven se spustio u sjedeći položaj na pločama ispred zrcala i dugo vremena ništa nije govorio, zureći duboko u staklo. Svjetlo svijeća pravilo je čudne odbljeske na predmetima i bacalo dugačke, lelujave sjene: da se nešto zaista kretalo u dubinama zrcala, promatraču bi trebao koji trenutak da se u to uvjeri.

Chaven je ostao tih dugo, dugo vremena. Napokon, bez okretanja od zrcala, reče: "Kloe? Dođi ovamo, gospo, odmah. Dođi."

Mačka se protegne, a onda skoči s police i lagano prijeđe preko poda k njemu. Kad se zaustavila, ispružio je ruku i kucnuo o zrcalo.

"Vidiš ono? Pogledaj tamo, Kloe! Miš!"

Ona prinese svoju tupu sivo-crnu njuškicu bliže staklu, zureći. Uši joi se tržnu. Zaista, nešto se pomicalo u tamnom kutu sobe, ali samo u sobi koja je bila odražena. Kloe čučne niže, uvijajući i izvijajući repom dok je promatrala sjenu koja je jurcala u dubinama zrcala. I Chaven se zagleda u nju, netremice, kao da se nije usudivao sklopiti oči ili čak disati. Začudo, zrcalo naizgled nije odražavalo ni mačku ni liječnika, nego samo praznu sobu iza njih. Bez upozorenja, Kloe nasrne naprijed. Na trenutak se doista činilo da joj je šapica prošla kroz reflektirajuću površinu, ali je frustrirano zasiktala kao da je samo udarila hladno staklo. Chaven ju brzo podigne, pogladi, a onda otkračuna vrata i spusti je u hodnik.

"Pričekaj me."

Onemogućena, ali teško je bilo reći u čemu, Kloe ispusti mijauk razdraženosti.

"Ne bi bila sretna unutra", rekao je mački zatvarajući vrata. "A bojim se da ionako nikad ne bi okusila onog miša."

Sad je opet sjeo pred zrcalo. Svijeća je očigledno dogorijevala jer je odaja brzo postajala mračnijom. Jedino što se vidjelo u zrcalu bili su odraženi zidovi, samo što je zrcalna odaja sadržavala sićušni snop tame koji je ležao na zrcalnom podu blizu stakla.

Chaven je malko zapjevušio na vrlo starom jeziku, šutio neko vrijeme, a onda opet malko zapjevao. Sjedio je i zurio u mali, tamni oblik. Čekao je.

Kad je stigla, bila je poput iznenadna plamena, eksplozije blijede svjetlosti. Unatoč jakim, uvježbanim živcima, Chaven ispusti tih uzdah iznenađenja. Perje joj se mreškalo i blistalo u dubinama zrcala dok je grabila mrtvog miša pandžama nožice, a onda se sagnula da prinese žrtvu svojem oštrom kljunu. Na trenutak je rep visio poput niti, a onda je sjenoviti miš bio progutan, a golema bijela sova zurila iz zrcala očima poput rastopljenog bakra.

Ne shvaćam", reče dječak Flint mršteći se. "Volim tunele. Zašto moramo hodati ovuda gore?"

Chert se osvrne kako bi provjerio da je funderlinška skupina radnika u urednoj koloni iza njega. Zora je upravo počinjala osvjetljavati nebo i bojati sjene srebrno: da su bili Veliki narod i nenavikli na tamu, nosili bi baklje. Radnici iz Chertova ceha malko su zaostajali; a nekolicina je živahno šaptala između sebe, ali to je bilo unutar granica dolične obzirnosti. Okrenuo se natrag prema dječaku. "Jer kad idemo na posao u utvrdu, uvijek ulazimo kroz dveri. Upamti, nema tunela koji u unutarnju utvrdu vode odozdo." Uputio je dječaku značajan pogled, moleći se u sebi Zemljinim starješinama da se dijete ne razbrblja o podzemnom ulazu u Chavenovu zvjezdarnicu na dosluh ostalih Funderlinga.

Flint odmahne glavom. "Mogli smo prijeći veći dio puta ispod zemlje. Ja volim tunele!"

"Drago mi je to čuti, jer ako ostaneš s nama, provodit ćeš mnoge dane u njima. A sad tiho - približavamo se vratima."

Mladi trigonski svećenik čekao ih je kod stražarske kule Gavranovih dveri. Bio je debeo u struku i izgledao kao da sebi nije mnogo toga uskraćivao, ali nije se ponašao prema Chertu kao da uz patuljasti stas ima i patuljast mozak, što je sve učinilo mnogo ugodnijim.

"Ja sam Andros, opunomoćenik kaštelana lorda Nvnora", objavi svećenik. "A vi ste..." zavirio je u kožom ukoričenu knjigu, "... Horn-blende?"

"Ne, on se razbolio. Ja sam Chert i ja ću voditi ovaj posao." Izvadio je astion Ceha klesara, kristalni krug vrlo tanko ulašten (ali zapanjujuće otporan) koji je nosio na konopcu oko vrata. "Ovo je moj znamen."

"U redu je, gospodine." Svećenik se smeteno namršti. "Nisam tu da vam osporavam autoritet, nego da vas obavijestim kako su se vaše zapovijedi promijenile. Jeste li svjesni što se ovdje dogodilo noć prije?"

"Naravno. Sav Funderlinški grad već je u koroti." Sto nije baš bila istina, ali vijest je svakako preletjela od kuće do kuće poput jeke tog turobnog dana, a većina stanovnika podzemnoga grada bila je osupnuta i preplašena. "Pitali smo seje li primjereno da jutros dođemo kao stoje izvorno zapovjeđeno, ali budući da nismo čuli drukčije..."

"Posve je u redu. Ali umjesto posla koji je bio planiran, imamo tužniji i hitniji zadatak za vas. U obiteljskoj grobnici gdje ćemo poleći princa Kendricka nema više mjesta. Znali smo za to, naravno, ali nismo mislili daćemo je trebati proširiti tako skoro, ne očekujući ni jednog trenutka..." Prekinuo se i obrisao nos rukavom. Ovaj ječovjek iskreno tugovao, mogao je vidjeti Chert. Pa, poznavao je princa, nedvojbeno - možda ječesto s njim govorio. Sam Chert se osjećao prilično pogođeno, a da nikad nije vidio princa regenta iz blizine manje od stotinjak metara. "Sretni smo što vam možemo služiti", rekao je Androsu.

Svećenik se žalosno nasmiješi. "Da. Pa, ovdje imam upute za vas, izravno od lorda Nvnora. Posao mora biti brz, ali upamtite da je to počivalište jednog eddonskog princa. Nećemo imati vremena da obojimo novi grob kako treba, ali barem se možemo potruditi da budečist i dobro odmjeren."

"Bit će to najbolje djelo koje možemo izvesti."

Unutrašnjost grobnice bacila je sjenu na Chertovo srce. Pogledao je malog Flinta, raširenih očiju ali neuznemiren turobnim rezbarijama, stiliziranim maskama vukova koji su režali iz dubokih sjena, prizorima usnulih ratnika i kraljica na drevnim kamenim ljesovima. Zidovi grobnice bili su prepuni niša, a svaka je imala sarkofag. "Straši li te ovo?"

Dječak ga pogleda kao da pitanje nije imalo smisla. Žustro je odmahnuo glavom.

Volio bih da i ja mogu tvrditi isto, pomisli Chert. Iza njega je skupina radnika također utihnula dok su hodali kroz labirintsku grobnicu. Nije ga uznemiravala misao o smrtnim duhovima, sablastima - iako je na ovom mračnom, tihom mjestu nije brzo odagnao - nego o konačnoj uzaludnosti stvari. Radio ti što hoćeš, ovdje ćeš završiti. Bilo da sjediš sam u svojoj kući i zgrćeš novac, ili bučno pjevaš u vijećnici plaćajući vrčeve mahovnjače za sve svoje prijatelje i rodbinu, na kraju ćeš pronaći ovo - ili će ono pronaći tebe...

Zastao je pokraj jedne niše. Na poklopcu lijesa bio je isklesan muškarac u oklopu, s kacigom u pregibu lakta i drškom mača privijenim na grudi. Brada mu je bila isprepletena vrpcama, svaka izrađena do pažljive, ljubavi pune pojedinosti.

"Ovdje leži kraljev otac", rekao je Flintu. "Stari kralj, Ustin. Bio je jarostančovjek, ali pošast za neprijatelje naše zemlje i pošten prema našem narodu."

"Bio je okrutni gad", tiho će jedan od radnika.

"Tko je to rekao?" Chert ih prostrijeli pogledom. "Ti, Plovučac?"

"Pa što i da jesam?" Mladi Funderling, niti tri godinečlan Ceha, uzvrati pogled. "Što je Ustin ili bilo tko od njegove vrste ikad učinio za nas? Gradimo im dvorce i kujemo oružje kako bi se mogli međusobno klati - i nas, svako malo koju generaciju - i što dobivamo zauzvrat?"

"Imamo svoj grad..."

Plovučac se nasmije. Bio je oštra oka, crn i mršav. Chert pomisli da se mladić nekako rodio u pogrešnoj obitelji. Trebao je biti Crno staklo, taj. "Krave imaju svoja polja. Znači li to da smiju zadržati svoje mlijeko?"

"Dosta je." Neki drugi iz radne skupine počeli su se komešati, ali Chert nije znao jesu li se vrpoljili zbog Plovučeva brbljanja ili su se slagali s njim.

"Imamo posla."

"Ah, da. Jadni, tužni, mrtvi princ. Je li ikad stupio u Funderlinški grad u svom životu?"

"Govoriš besmislice, Plovučac. Što te spopalo?" Zirnuo je prema Flintu, koji je bezizražajno promatrao razgovor.

"Ti me to pitaš? Samo zato što nikad nisam volio Veliki narod? Ako netko treba nešto objašnjavati, mislim da si to ti, Chert. Nitko od nas nije usvojio jednog od njihovih u naše domove."

"Idi van", reče Chert dječaku. "Idi se igrati - gore iznad je vrt." Groblje, zapravo, ali i dovoljan dio vrta.

"Ali...!"

"Ne prepiri se sa mnom, dečko. Moram razgovarati s ovim ljudima, a tebiće to samo biti dosadno. Idi van. Ali ostani blizu ulaza."

Flint je očito smatrao da bi mu razgovor bio sve samo ne dosadan, ali je prikrio svoje osjećaje na svoj uobičajen način te se udaljio kroz grobnicu i uza stube. Kad je otišao, Chert se okrene natrag prema Plovučcu i ostatku radne skupine.

"Ima li itko od vas pritužbi na moje vodstvo? Jer neću voditi ljude koji gunđaju i cmizdre, niti ću šefovati poslom u kojem nemam povjerenja u svoje radnike. Plovučac, imao si mnogo toga za reći. Ne sviđaju ti se moji osjećaji prema našim gospodarima. To je tvoje pravo, pretpostavljam - slobodnjak si ičlan Ceha. Imaš li još što reći o meni?"

Mladić je izgledao kao da će opet započeti, ali stariji muškarac, jedan od rođaka Sadre, progovori umjesto njega. "On ne govori u ime nas ostalih, Chert. Zapravo, posljednjih smo dana proveli malko previše vremena slušajući ga, istinu govoreći." Nekoliko drugih ljudi složno zagunđaju.

"Kukavice, svi odreda", prezirno će Plovučac. "Robujete kao da ste u autarhovim rudnicima, izrabljujete se gotovo do smrti, a onda padate na koljena da zahvalite Velikom narodu na povlastici."

Gorak osmijeh izvije Chertova usta. "Dan kad te vidim kako se izrabljuješ do smrti, Plovučac, bit će dan kad će se cijeli svijet prevrnuti naglavačke poput kola rudače." Ostali se ljudi nasmiju i trenutak opasnosti mine. Nekoliko se kamenčića odronilo, ali nije nastala lavina. Ipak, Chert nije bio sretan što je takvo ogorčenje bilo prisutno već prvog dana.

Možda stari Hornblende jednostavno nije želio raditi s Plovučcem. Dostatan razlog da ga zabole leđa, možda... Manje od sata nakon zore i već gaje boljela glava. "Dobro, narode. Što god neki od vas mislili, ovo su žalosna vremena, a ovo je važan zadatak. Stoga se bacimo na posao."

Ne mogu prosjediti ovo", naglo izjavi Barrick.

Brionv se osjetila zaskočenom jer se okomio na nju pred Avinom Broneom i ostalim plemićima. "Kako to misliš?" šapnula je. Glas joj se činio oštrim poput siktaja zmije; mogla je osjetiti kako je vijećnici, odreda muškarci, promatraju s negodovanjem. "Shaso nije priznao, Barrick. Nije sigurno da je ubio Kendricka. Nakon svih ovih godina, duguješ tom čovjeku nešto!"

Barrick odmahne rukom - s neuvažavanjem,činilo se, i na trenutak Brionv osjeti ubod srdžbe oštriji od ikojeg tuanskog bodeža. Uto je opazila da su Barrickove oči sklopljene, a lice još bljeđe nego obično. "Ne. Ne osjećam se... dobro", rekao je.

Tako je strašno bilo ovo jutro, tako kaotično, da je, unatoč tome što joj se srce stisnulo od pogleda na njegovo voštano lice - tako zastrašujuće nalik na Kendrickovu beskrvnu, beživotnu masku - svejedno osjetila stisak sumnje. Zar Barrick iz nekog razloga nije želio imati posla s onim što je trebalo uslijediti? Zar su vrhovni zapovjednik Brone i ostali već s njim razgovarali?

Njezin brat malko zatetura dok je ustajao. Jedan od stražara stupi naprijed da ga primi za lakat. "Nastavi", reče joj Barrick. "Moram leći."

Nova i još strasnija misao: Što ako nije samo bolestan - što ako je otrovan? Što ako je netko sebi zacrtao da ubije sve Eddone? Užasnuta i uplašena, promrmljala je brzu molitvu Zoriji, a onda poslušno zatražila i pomoć Trigona. Tko bi učinio takvo što? Kome bi moglo na um pasti takvo ludilo?

Nekome tko želi prijestolje... Pogledala je Gailona od Ljetopolja, ali vojvoda je djelovao posve prirodno zabrinut što vidi Barricka tako znojnog i slabog. "Odvedite ga ravno u krevet i pošaljite po Chavena", naložila ječovjeku koji gaje držao za ruku. "Ne, odmah pošaljite paža po Chavena, kako bi mogao dočekati mojega brata u njegovim odajama."

Kad su Barricku pomogli izići iz prostorije, Brionv opazi s prilično odobravanja da je njezina maska još bila na svome mjestu - javna maska ravnodušnosti koju ju je otac naučio složiti. Prezirala je Avina Bronea kao bezdušnog nasilnika one noći Kendrickova umorstva, ali bila mu je zahvalna što ju je podsjetio na njezinu dužnost. Imala je odgovornost prema obitelji Eddon, kao i prema svome narodu: neće opet tako lako odati svoje istinske osjećaje. Ali, oh, bilo je teško biti ukočen i strog kad se toliko bojala!

"Moj brat, princ Barrick, neće se vraćati", rekla je. "Stoga nema smisla da naš gost dulječeka. Pošaljite ga unutra."

"Ali, Visosti...!" započne vojvoda Gailon.

"Što, vojvodo od Ljetopolja, mislite da nemam nimalo pameti? Da sam marioneta koja može govoriti samo kad su moj brat ili otac prisutni kako bi upravljali koncima? Rekla sam da ga uvedete." Okrenula mu je leda. Zorijo, daj mi snage, pomolila se. Ako si me ikad voljela, voli me sad. Pomozi mi.

Žar s kojim su vijećnici šaptali između sebe u uobičajenim bi okolnostima vrlo uzrujao Brionv, ali okolnosti nisu bile uobičajene, i možda više nikad neće biti. Gailon Tolly i markgrof Tyne od Modre obale nisu sečak ni trudili prikriti svoj gnjev. Ti su ljudi rijetko primali zapovjedi od ijedne žene,čak i od princeze.

Ne mogu si priuštiti da marim što misle, a ne mogučak ni biti popustljiva prema njima poput oca. Kod njega na to gledaju kao na neobičan hir. Kod mene će to sigurno proglasiti slabošću...

Vrata se otvore i tamnoputog muškarca uvede kraljevska straža. Kapetan straže Ferras Vansen ponovno otvoreno nije gledao u nju -još jedan muškarac, bila je uvjerena, koji ju je smatrao bezvrijednom. Brionv još nije bila odlučila što želi učiniti s Vansenom, ali se od njega svakako morao učiniti nekakav primjer. Je li vladajući princ Pograničnih kraljevina mogao biti umoren u svojem krevetu a da to prođe s posljedicama ravnim onima kao kad netko ukrade jabuku s kola putujućeg trgovca?

Na njezino kimanje glavom stražari se zaustave i dopustečovjeku kojeg su pratili da nastavi dalje sam do podnožja postolja i dviju stolica blizanaca, koje su trenutno stajale jedna pokraj druge ispred prijestolja kralja Olina.

"Moja najdublja sućut", reče Dawet dan-Faar, klanjajući se. Svoje fino ruho od proteklih nekoliko dana zamijenio je suzdržanom crninom; na njemu je nekako izgledala egzotično privlačno. "Naravno da ne mogu ništa reći što bi ublažilo vaš gubitak, moja gospo, ali bolno je vidjeti vašu obitelj tako ucviljenu. Siguran sam da bi i moj gospodar Ludis želio da vam uputim njegovu najdublju sućut."

Brionv potraži na njegovu licu nekakav trag poruge, najslabašniji bljesak mračne zabavljenosti u njegovu oku. Tek je sad primijetila da nije bio mlad, da je možda bio samo desetljeće mlađi od njezina oca, premda je njegova smeđa koža bila glatka, a čeljust čvrsta kao u mladića. Osim toga, nije primijetila ništa nepoželjno. Ako se pretvarao, radio je to izvrsno.

Ipak, to je njegova vještina ~ sigurno. Da nije prokušani licemjer i laskavac, ne bi bio poslanikčastohlepna Ludisa. A tu je bila i priča o Shasovoj kćeri, koju joj je Barrick ispričao - još jedan razlog da prezire togčovjeka. Ali, nije se dalo poreći da je bio ugodan za oko.

"Ni sami niste posve izvan sumnje, lorde Dawete, ali moji stražari kažu da vi i vaša pratnja niste zastranili iz svojih odaja..."

"Ljubazno od njih što govore samo poštenu istinu." Privlačan i potpuno nepouzdan osmijeh kojeg se sjećala pojavio se prvi put tog dana, ali samo na trenutak, a onda ga je ozbiljnost okolnosti ponovno otjerala. "Spavali smo, moja gospo."

"Možda. Ali ubojstvo ne mora uvijek počiniti ruka njegova glavnog poticatelja." Bilo joj je sve lakše i lakše zadržati lice krutim, a pogled strogim i netremičnim. "Umorstvo se može kupiti, jednako lako kao pitu u pekarnici."

Sad mu se osmijeh vrati. Djelovao je iskreno zabavljen. "A što biste vi znali o kupovanju stvari u pekarnici, princezo?"

"Ne mnogo", priznala je. "Nažalost, znam malo više o umorstvu, ovih dana."

On kimne. "Istina. A to je koristan podsjetnik da, koliko se god uživam nabacivati riječima s vama - a zaista uživam, moja gospo - žalosnija i ozbiljnija pitanja leže pred nama. Stoga radije nego da si priuštim veliku predstavu zgražanja, Visosti, dopustite da vam umjesto toga postavim pitanje. Od kakve bi mi koristi bilo da ubijem vašeg sirotog brata?"

Morala je jako zagristi usnicu da joj ne pobjegne iznenadni zvuk jada. Prije vrlo kratkog vremena Kendrick je bio živ. Da je samo postojao kakav način da se vrati u dan prije jučerašnjeg, kao što se u kuću može ući kroz prozor umjesto da hodate cijelim putem do vrata - neki način da izmijeni one grozne događaje ili ih potpuno spriječi. "Od kakve koristi?" upitala je, pribravši misli. "Ne znam." Glas joj je bio manje čvrst nego što je željela. Avin Brone i ostali napeto su je promatrali - sumnjičavo, činilo joj se. Kao da će, zato što je muškarac bio lijep i slatkorječiv, ona biti manje oprezna i nepovjerljiva! Obrazi joj se zarumene od ogorčenja.

"Govorimo iskreno, moja gospo. Ovo je strašno vrijeme, a iskrenost bi nam mogla biti svima najbolji prijatelj. Moj gospodar, Ludis Drakava, drži vašeg oca kao taoca, kako god mi to nazivali.Čekamo ili golemu otkupninu u zlatu, ili otkupninu od još veće vrijednosti -jer ćete vi, lijepa princezo, biti dio nje." Osmijeh mu je opet bio blago podrugljiv. Ali, je li se rugao njoj ili nečem drugom? Možda čak i sebi? "S hierosolske pozicije, smrt vašeg brata jedinoće zamutiti vode i usporiti isplatu tog otkupa. Imamo kralja i nismo mu naudili - zašto bismo sad ubili princa? Zapravo, jedini razlog zašto me uopće to pitate jest zato što sam stranac na dvoru... i ne posve prijatelj. Ali žalim zbog ovog posljednjeg. Iskreno žalim."

Nije mogla sebi dopustiti da se zaboravi. Bio je previše slatkorječiv, prebrz - ovako se sigurno miš osjeća pred zmijom. Ali ovaj miš neće se dati tako lako zbuniti. "Zato što ste stranac i niste prijatelj, da. A i zato što je, kao što možda znate, moj brat ubijen tuanskim nožem. Poput ovoga o vašem pojasu."

Dawet spusti pogled. "Izvadio bih ga da pogledate kako na njemu nema krvi, princezo, ali vaš kapetan straže čvrsto ga je svezao za korice prije nego što su me doveli k vama."

Brionv podigne pogled i spazi kako Ferras Vansen, koji ju je bio ignorirao, sada netremice zuri u nju. A kad je uhvatio njezin pogled, porumenio je i svrnuo oči na pod. Zar je taj čovjek lud?

"Bilo bi mu draže da mi ga je mogao posve oduzeti," nastavi Dawet, "ali medu mojim se narodom noževi više ne skidaju kad se jednom dosegne muževna dob. Jedino ako smo u krevetu."

Sad je ona bila ta koja je porumenjela. "Mnogo ste riječi izgovorili, lorde Davvet, ali malo ih je imalo neki smisao. Noževe se može oprati. Ugledi se ne mogu tako lako očistiti i obnoviti."

Njegove se oči raširе. "Zar opet ukrštamo mačeve, Visosti, iskušavajući način borbe onog drugog? Ne, mislim da se u to neću upustiti, jer vidim da ste vi jedna od onih koji nakratko izmjenjuju udarce, a onda ciljaju ravno u srce. Što znate o meni, princezo? Ili što mislite da znate o meni?"

"Više nego što želim znati. Shaso nam je rekao što se dogodilo njegovoj kćeri."

A sad tim licem visokih jagodica preleti nešto što ju je iznenadilo - ne stid, ili razdraženost što su ga razotkrili, nego prava i gnjevna ogorčenost, poput boga Perina kad se probudio na gori Xandos i otkrio da mu ječekić ukraden. "Ah, je li?"

"Da. I da ju je vaša okrutnost otjerala u hram, te da je ondje umrla."

Sad se Dawetov gnjev pretvori u nešto još čudnije - iznenadno zapretanje plamena, ne mnogo drukčije od načina na koji se Shaso često povlačio iza svojih kamenih crta lica. Što nije iznenađivalo, možda – bili su u rodu, naposljetku. "Umrla je, da. A on tvrdi da sam ja taj koji ju je tamo otjerao?"

"To nije istina, gospodine?"

Pustio je da mu se oči dugih trepavica na trenutak sklope. Kad su se vjeđe naglo rastvorile, oči mu bijahu uprte u njezine. "Postoje mnoge istine, moja gospo. Jedna je da sam upropastio djevojku iz plemenite kuće u svojoj domovini. Druga bi mogla biti da sam je volio, i da je rana koju su njezinom ugledu zadala naklapanja praznoglavih žena u palači bila veća od ikojeg zla koji sam joj ja nanio. I da sam je ja, kad ju je otac otjerao od kuće, htio primiti k sebi, učiniti svojom, ali ona nije mogla podnijeti što su je majka i otac zauvijek prognali iz svojih života. Nadala se, budalasto, smatrao sam - da će je jednom primiti natrag. Zato je, umjesto toga, otišla u hram. Je li ondje umrla? Da. Od slomljena srca? Da, možda. Ali tko

gaje slomio?" Odmahnuo je glavom te prvi put pogledao plemiće Južne Mede. Pozorno slušajući, Brionv nije ni primijetila da se naginjala naprijed na svojem stolcu. "Tko ga je slomio?" ponovno je upitao, tiho, ali sa snagom koja je davala naslutiti da se obraćao cijeloj prostoriji. "To je pitanje oko kojeg bi se i najmudriji mogli razilaziti."

Zavalila se natrag, pomalo nesigurna. Plemići, posebno članovi vijeća, sumnjičavo su je gledali. Ovaj put ih nije mogla posve kriviti: činilo joj se, a njima je to sigurno bilo vrlo jasno, da već neko vrijeme u dvorani nije postojao nitko drugi osim nje i tamnoputog stranca.

"Dakle... dakle, krivite Shasa za smrt njegove kćeri?"

Slegnuo je ramenima. "Mudraci bi se mogli igrati s bilo kakvom tvrdnjom, moja gospo, a istina se ponekad čini posve nepostojanom. Takvo je doba u kojem živimo."

"Što znači da nećete izravno odgovoriti na to pitanje jer ste sve to već tako lijepo oslikali a da sebe pritom niste morali prikazati beskarakternim. Ali ako u to vjerujete, moram pretpostaviti kako također smatrate da bi on mogao biti ubojica moga brata."

Dawet je djelovao malčice iznenađeno. "Zar nije priznao? Netko mi je rekao da jest. Mislio sam da me ispitujete o mojoj nedužnosti glede smrti vašeg brata samo zato da provjerite jesam li, osim što sam njegov zemljak, i njegov ortak. Ali uvjeravam vas, moja gospo, pronađite bilo kojeg odraslog Tuanca i oni će vam ispričati o Shasovoj slavnoj mržnji prema meni." Namrštio se. "Ali ako nije dokazano daje to učinio - onda, ne. Ne bih ga smatrao ubojicom."

"Molim?" Brionvjin je glas bio mnogo glasniji nego što je željela. Gailon od Ljetopolja pogledao ju je s negodovanjem. Osjetila je kratkotrajnu želju da baci mladog vojvodu u okove ili nešto slično - kraljice su nekoć mogle raditi takve stvari, stoga zašto ne bi i princeza regentica? Unatoč svojim ostalim manama, Dawet dan-Faar barem se nije mrštio na nju poput starog sluge samo zato što je povisila glas. "Šalite se?" zahtijevala je doznati. "Vi mrzite tog čovjeka. To je jasno iz svake vaše riječi i pogleda!"

Poslanik odmahne glavom. "Ne volim ga, i upravo kao što on smatra da sam mu učinio zlo, tako i ja smatram daje on meni učinio isto, i još više. Ali moj ga prezir ne čini ubojicom. Ne vjerujem da bi nekog izdajnički umorio, pogotovo ne nekog od vaše obitelji."

"Kako to mislite?"

"Svi znaju daje vašem ocu bio obvezan čašću. Kad se moj otac borio protiv posljednjeg autarha, Parnada Budnog, Shaso se nije vratio da mu pomogne jer nije mogao prekršiti zakletvu koju je dao vašem ocu. Kad mu se žena razboljela, također se nije vratio, jer nije mogao prekršiti tu zakletvu, niti je došao na njezin pogreb. A sad me pitate mislim li da bi ubio Olinova sina? U pijanom stanju i podmuklo? Možda su ičvršći karakteri i tvrdoglavija srca proistekla iz Xanda od Shasa dan-Heza - ali ja ih još nisam vidio."

Ono što je rekao pobudilo je u njoj još veću nesigurnost, i to ne samo u vezi sa Shasovom krivnjom. Je li taj Dawet bio pametno čudovište, ili pogrešno shvaćen? Ljudi su često smatrali Barricka neugodnim, čak i okrutnim, jer ga nisu u cijelosti poznavali.

Batrick. Iznenadni ubod zabrinutosti. Leži bolestan u krevetu. Trebam poći k njemu. Zapravo, razgovor ju je prilično uznemirio: ne bi se protivila da ga prekine. "Uzet ću u obzir vaše riječi, lorde Dawet. Sad možete ići."

On se opet nakloni. "Još jednom, moja sućut, gospo."

Dok je odlazio, vijećnici su je još promatrali, ali lica su im bila zatvorenija nego prije. Odjednom je shvatila da većinu njih poznaje cijeli svoj život, te susjede, obiteljske prijatelje pačak i rođake, a da ne vjeruje ni jednom jedinom.

"Ne budi ranjiva ni pred kim, osim pred svojom obitelji", jednom je rekao njezin otac. "Jer to je dovoljno mala skupina da svakog od njih možeš pažljivo promatrati." Pomislila je u tom trenutku da se šalio.

Ali menije ionako preostala malobrojna obitelj, pomislila je. Majka i Kendrick su mrtvi. Oca nema i možda se nikad neće vratiti. Imam samo Barricka.

Odaja se činila punom mrskih stranaca. Iznenada, jedino je željela vidjeti svojeg blizanca. Ustala je i udaljila se iz Prijestolne dvorane bez ijedne riječi, tako brzo da su se stražari morali požuriti da je dostignu.

tu

Neće biti lako", rekao je Chert Opal kad je dokrajčio svoju juhu. "Nemamo dovoljno ljudi da obavimo pošten posao, a Ceh mi možda neće uspjeti na vrijeme pribaviti još - pogreb je za pet dana. Stoga zasad samo bacamo krš u same jame u kojima smo trebali raditi prije princeve smrti. Sve će to poslije opet trebati raščistiti."

"Tko je mogao počiniti takvu strahotu?" upitala je.

Na trenutak, s mislima ispunjenima zadatkom, nije mogao shvatiti na što je mislila. "Ah. Misliš princevo ubojstvo?"

"Naravno, budalo stara. Što drugo?" Njezin se ljutit izraz, uglavnom zbog dojma, smekša. "Ta je obitelj ukleta. To su ljudi danas govorili na Trgu kamenoloma. Kralj je zarobljen, mladi je princ bogalj, a sad ovo. A pretpostavljam i smrt njihove majke, premda je to bilo davno prije..." Namrštila se. "Ali što je s novom kraljicom? Ako se nešto dogodi onim sirotim blizancima, hoće li njezino dijete naslijediti prijestolje? Zamisli to... prije nego što se uopće i rodi."

"Pukotine mi i procijepa, ženo, blizanci su još živi - zar želiš na njih navući nesreću? Nikad ne daj besposlenim bogovima poticaja na razmišljanje." Pomisao da bi se nešto moglo dogoditi djevojci Brionv, koja mu se obratila slobodno i ljubazno kao da je bio prijatelj ili član obitelji, uplašila ga je onako kako cijeli dan u kraljevskoj grobnici nije uspio. "Gdje je Flint?"

"U krevetu. Bio je umoran."

Chert ustane i došeta se do spavaonice gdje je Flintova slamarica ležala u podnožju njihove postelje. Dječak brzo ugura nešto pod smotanu košulju kojom se koristio da podupre glavu.

"Što je to? Što to imaš, momče?" Obično dijete vjerojatno bi sve zanijekalo, pomisli Chert dok se sagibao, ali Flint je samo promatrao s određenom prikrivenom namjerom dok je ovaj posezao ispod košulje, a ruka mu se sklopila oko zbunjujuće kombinacije oblika.

Izvadivši je i prinijevši svjetlu lampe, uvidio je da su to bila dva odvojena predmeta, mala crna vrećica na konopcu, koja je izgledala pomalo poznato, te grumen prozirna sivo-bijelog kamena.

"Što je ovo?" upitao je podižući vrećicu. Što god je tako sigurno čuvala, bilo je tvrdo i gotovo teško poput kamena. Vrh vrećice bio je zašiven, ali vezivo na njezinu ostatku bilo je komplicirano i lijepo. "Gdje si to pronašao, dečko?"

"Nije", reče Opal s dovratka. "Nosio je to kad smo mi pronašli njega. Njegovo je, Chert."

"Što je to?"

"Ne znam. Nije na nama da otvaramo, a on to nije zatražio."

"Ali to bi moglo imati... Ne znam, možda nešto unutra ima veze s njegovim pravim roditeljima. Komad nakita s obiteljskim imenom, možda." Ili skupa obiteljska dragocjenost koja će mu pomoći otplatiti boravak i hranu, Chert nije mogao a da ne pomisli.

"Njegovo je", ponovi Opal tiho. Kleknula je pokraj dječaka i pomilovala njegovu svijetlu kosu, a Chert odjednom shvati da ona nije pod svaku cijenu htjela doznati dječakovo pravo ime, imena njegovih roditelja.

"Pa", započne on motreći vrećicu, ali sad mu pozornost privuče kamen. Ono što je isprva smatrao običnim taložnim grumenom, uglačanim kišom ili morem, ili moždačak i istrošenim komadićem lončarije, bilo je nešto mnogo neobicnije. Bio je to kamen, to se činilo jasnim, ali dok je zurio u nj, shvatio je da nikad prije nije vidio tu vrstu, nitičak mogao pretpostaviti gdje bi je svrstao u Obitelj kamenja i kovina. Funderling koji ne prepoznaje rod kamena bio je nešto poput stočara koji nije samo naletio na novu vrstu krave, nego na kravu koja može letjeti.

"Pogledaj ovo", rekao je Opal. "Što ti se čini?"

"Oblačni iver?" predloži ona, spomenuvši opskurnu vrstu kristala. "Zemljin-led?"

Odmahnuo je glavom. "Ne, nije nijedno od toga. Flint, gdje si pronašao ovaj kamen, dečko?"

"U vrtu. Vani gdje si kopao." Dječak ispruži ruku. "Vrati mi ih." Chert prebaci pogled s dječaka na vrećicu na užetu, tajanstvenu, zašivenu vrećicu. Dodao ju je natrag Flintu, ali je zadržao tamni kristal. On i Opal moratće razgovarati o toj tajanstvenoj ostavštini, ali nije imalo smisla brinuti se o svemu odjednom. "Uzet ću ovaj kamen", reče on djetetu. "Neću ga zadržati, ali nikad nisam vidio ništa slično i želio bih vidjeti može li mi itko reći o čemu se radi." Pogledao je dječaka, koji mu je uzvratio pogled pun iščekivanja. Chertu je trebao trenutak da shvati zašto. "Ako smijem, to jest", rekao je. "Ti si ga pronašao, naposljetku."

Dječak kimne, zadovoljan. Dok su Chert i Opal izlazili, Flint se prevrne na leđa, zureći u strop i stišćući malu kožnatu vrećicu među prstima.

Opal se vratila svom čišćenju, ali Chert samo sjedne, premećući kristal po rukama. Činilo se da ima umjetan oblik, to je bilo ono čudno, pravilnost - činilo se da je bio okrhnut s nekog većeg komada, ali nije bilo tragova loma; zapravo, rubovi su bili posve zaobljeni. A bio je definitivno, nepobitno, nešto što nikad prije nije vidio. Tamna mrlja kao da se pomicala u njegovim dubinama.

Mučio ga je, a što je više razmišljao o njemu, to je bivao sve zabrinutiji.Činio se poput nečeg što je moglo potjecati samo odnekud iza Sjenovite brane, ali, ako je bilo tako, što je onda radio u dvorcu Južne Međe? I je li bila slučajnost što ga je dječak pronašao na groblju, samo nekoliko stotina koraka od odaja u kojima je ubijen princ regent? Ili što je dječak s one strane Sjenovite brane bio taj koji ga je pronašao?

Pogledao je Opal, koja je zadovoljno krpala rupu na koljenu Flintovih hlača. Očajnički ju je želio upitati za njezino mišljenje, ali znao je da će sam provesti uglavnom besanu noć i skanjivao se lišiti je možda posljednjeg zadovoljnog sna u skorijoj budućnosti. Jer u njemu je rastao strah.

Sto je ono Chaven rekao? "Ne dvojim da će Sjenovita brana, prijeđe li preko nas, donijeti sa sobom crno, crno zlo."

Neka Opal barem uživa ove noći, odlučio je. Neka bude sretna još ovu noć.

"Tih si, Chert. Je li ti loše?"

"Sve je u redu, stara moja", rekao je. "Nemaj straha."

10.

Dvorane vatre

Tu je kraljevstvo, tu su mu suze

Dva štapa Ništa se ne zna ni o jednom prošlom danu

(iz Kostopadnih proročanstava)

Uvijek je bilo loše u zemljama sna, ali ovo je bilo gore od ijedne druge noći, puno gore. Dugi hodnici Južne Međe opet su bili puni ljudi-sjena, bestjelesnih ali neumoljivih prilika koje su kapale i kolale poput crne krvi, koje su izbijale iz pukotina između kamenja i onda poprimale oblik, bezlične i šaptave. Ali ove noći, kamo god su išle, slijedili su ih plamenovi, paleći se za stopama njihove hajke, sve dok se nije činilo da će sam zrak zahvatiti vatra.

Kamo god je išao, još više ih se pojavljivalo: istjecali su iz podnih ploča, zgrušavajući se dok su klizili ili se vukli za njim, skrućujući se u neodređeno čovjekolike oblike. Bez očiju, svejedno su zurili, i dozivali ga bez usta, zvucima prijetnje i obećanja. Slijedili su ga, mnogi još združeni sa svojom braćom u gotovo krutu masu, a vatra je išla za njima, hvatajući se za tapiserije i palucajući uvis prema prastarom svodu dok su ljudi bez lica slijedili njegov beznadni pokušaj bijega iz sobe u sobu, kroz hodnik za hodnikom.

Ubili su Kendricka! Činilo mu se da mu se srce preokrenulo u grudima; pluća su mu gorjela. Soba za sobom bila je ovjenčana plamenom, a mračni su ljudi i dalje navirali za njim.

Žele i mene ubiti - ubiti sve nas! Zrak je bio tako vruć da mu je palio nosnice i pucketao u grlu, kao da je cijelo mjesto postalo pećnica. Ove utvare od čađe, sjene i krvi ubile su njegova brata, a sad će ubiti i njega, goniti ga poput ranjenog srndaća i natjerati u smrt kroz beskrajne dvorane plamena...

Učinite da ozdravi!"

Chaven polako ustane. Do njegovih nogu, paž koji je klečao pokraj Barrickova kreveta otare prinčevo čelo vlažnom krpom. "Nije to tako lako, princezo..."

"Nije me briga! Moj brat gori u vrućici!" Briony osjeti kako se ravnoteža u njoj opasno koleba. "Boli ga!"

Chaven zatrese glavom. "Uza svo poštovanje, mislim da nije tako, Visosti. To je jedna od blagodati vrućice - ona zamagli većinu boli koju donosi bolest i dopušta umu da lebdi slobodan od tijela."

"Lebdi slobodan?" Borila se da se obuzda, ali prst joj je drhtao dok je pokazivala prema svojem bratu blizancu koji se vrpoljio i stenjao. "Pogledajte ga! Zar mislite da se čega oslobodio?"

Drugi liječnik, brat Okros, pročisti grlo. "Zapravo, moja gospo, vidjeli smo mnoge koji su bili ovako pogođeni, ali većini je za nekoliko dana opet bilo dobro."

Okrenula se prema tom malom, plahomčovjeku koji je iz Akademije u Istočnoj Međi došao u kopneni grad da se posavjetuje s Chavenom. Okros ustukne korak, kao da bi ga ona mogla udariti, te je na trenutak osjetila histeričan osjećaj zadovoljstva zbog njegova straha, zbog sile vlastita gnjeva. "Da? Mnogima? Što to znači? I koliko ste dugo znali o ovoj pošasti groznice?"

"Od kraja posljednjeg svečanog mjeseca, Visosti." U glasu mu se čulo neznatno piskutanje. Okros je bio svećenik, ali uglavnom samo po imenu, učitelj znanosti koji je vjerojatno rijetko kad kročio u Trigonski hram od svog zaređenja. "Vašeg brata - vašeg drugog brata - Akademija je obavijestila kad nam je počela stizati prva skupina bolesnika. Ali on..."

"... je ubijen? Da." Uzela je dubok dah, koji je nije uspio umiriti. "Da, to bi moglo objasniti zašto nije posvetio svoje vrijeme tom pitanju. Jeste li namjeravali čekati dok svi ostali u mojoj obitelji ne umru od ovog ili onog prije nego što mi spomenete tu pošast?"

"Molim vas, princezo", reče Chaven. "Brionv. Molim vas."

To što je upotrijebio njezino ime iznenadilo ju je na trenutak, nagnalo da pogleda dvorskog liječnika. Nije mogla pročitati izraz na njegovu okruglom licu, ali bilo je očito da joj je pokušavao nešto reći. Pravim budalu od sebe, eto što. Okrenula se prema slugama i stražarima u Barrickovoj sobi i znala da je pred vratima još dvorjana, nedvojbeno pritišćući uši na njih. Trepnula je ne bi odagnala suze. Sve ih plašim.

"Ovo nije pošast, Visosti", oprezno će Okros. "Ne još. Svake godine imamo ovakva razdoblja groznica. Ova je jednostavno ozbiljnija od većine."

"Samo mi recite što će se dogoditi mojem bratu."

"Njegovi su elementi izvan ravnoteže", objasni Chaven. "Pun je vatre, barem u nekom smislu. Ne želim vas vrijeđati nečim što vam se može činiti poput starog praznovjerja, ali teško je objasniti bolest bez objašnjavanja kako se elementi u nama podudaraju s elementima izvan nas - u našoj zemlji i našem nebeskom svodu." Umorno je protrljao glavu. "Stoga ću samo reći da mu je krv pregrijana jer su elementi izvan ravnoteže. Obično bi elementi zemlje i vode u njemu služili da održe tu ravnotežu, upravo kao što kamenje okružuje buktinju, a voda je gasi kad je potrebno. Ali on je trenutno sama vatra i zrak, on vihori i plamti."

Vihori i plamti. S užasom je spustila pogled na Barrickovo drago lice, sada tako izobličeno i nesvjesno. O, milosrdna Zorijo, molim te, nemoj mi ga oduzeti. Ne ostavljaj me samu na ovom ukletom mjestu. Molim te.

"Mnogi su već preživjeli ovu groznicu, princezo", reče mali brat Okros. "Ovih smo dana primali vijesti o njoj od putnika po jugu. Već mjesecima hara po Syanu i Jellonu."

"Možda je stigla s brodom iz Hierosola", reče Chaven. Povukao je malog paža odatle i opet stao pregledavati Barricka, njušeći mu dah. Brionvjin blizanac bio je malko mirniji, ali je još zabrinuto mrmljao u snu, lica sjajnog od znoja.

"Nije važno", reče ona. Bila je to hladna i okrutna volja bogova, tamna krila koja je osjetila kako se šire nad svima njima. Bilo je to ostvarenje svake njezine zle slutnje. "Nije važno odakle je došla. Samo mi recite jedno - koliko ih od nje umire, a koliko preživi?"

"Ne volimo davati takve izjave, moja gospo..." počne akademski liječnik.

Chaven se namršti na njega. "Barem pola ih je preživjelo. Ako nisu bili dječica ili starci."

"Pola?" Bila je na rubu da ponovno zavrišti. Sklopila je oči i osjetila kako se svijet vrti oko nje. Sve je poludjelo. Sve je potpuno poludjelo. "A kako se liječi?"

"Otvorenim prozorima", promptno uskoči Okros. "Zemljom iz Ker-niosova hrama ispod uzglavlja i podnožja njegova kreveta. A treba ga umotati u mokru odjeću - voda iz plitica u Erivorovu hramu bila bi posebno dobra, a moramo se i moliti Erivoru, dakako, budući da je on posebni zaštitnik vaše obitelji. Sve će to pomoći ublažiti utjecaj vatre i zraka."

"Postoje i trave koje mogu pomoći." Dok je Chaven opet trljao čelo razmišljajući, Brionv je primijetila da dvorski liječnik grozno izgleda. Lice mu je bilo blijedo i obješeno, a ispod očiju je imao podočnjake tamne poput modrica. "Vrbina kora. I čaj od cvjetova bazge mogao bi također pomoći sniziti vrućicu..."

"Trebali bi mu i pustiti krv", doda Okros, sretan što govori o nečem sadržajnom. "Malko manje krvi olakšatće mu patnje."

Brionv odgurne Chavena u stranu, ne baš vrlo nježno, te se sa silnim šuškanjem sukanja spusti pokraj svog brata. Ova me odjeća drži sputanu poput jogunastog konja, pomislila je dok se borila da pronađe udoban položaj. Ili uhvaćenog lopova. Bolno se čak i sagnuti.

Oči njezina brata bile su samo prorezi, ali njegove su se zjenice brzo pomicale ispod vjeđa.

"Barrick? Ja sam, Brionv. Oh, molim te, možeš li mečuti?" Dotaknula mu je obraz a onda ga primila za ruku; unatoč njezinoj toplini, bila je vlažna kao nešto što se može pronaći u kraškom jezercu. "Neću te ostaviti."

"Morate ga ostaviti, moja gospo", reče novi glas. Brionv podigne pogled i spazi Avina Bronea kako stoji na vratima, ispunivši ih svojim obujmom. "Molim da mi oprostite, ali moram reći istinu. Imamo mnogo posla. Sutra pokapamo princa regenta. Sutra netko mora uzeti žezlo kako bi narod vidio da Eddon još sjedi na prijestolju. Ako je princ Barrick previše bolestan, onda to morate biti vi. A imam i druge novosti za vas."

Prožela ju je čudna jeza. Dakle jedina osoba kojoj mogu u potpunosti vjerovati da me neće poslati Ludisu, shvatila je, sjedit će na tom prijestolju. Na trenutak je imala viziju svega što bi mogla učiniti, svih malih nepravdi koje bi mogla ispraviti. Tad je opet spustila pogled na Barricka, a ideja o onome što bi mogla postići učini joj se besmislenom.

"Koliko je oboljelih od ovoga?" upitala je Chavena.

"Koliko ih trenutno ima groznicu?" Pogledao je liječnika iz Akademije. "Nekoliko stotina u gradu, možda. Je li to točno, Okros? I otprilike desetak u dvorcu. Trojica kuhinjskih sluga, mislim. Sluškinja vaše pomajke i dva Barrickova paža." Potapšao je glavu malog dječaka koji je držao mokru krpu. "To su oni za koje sam znao kad se vaš brat razbolio."

"Anissina sluškinja? Ali kako je Anissa?"

"Vaša pomajka je dobro, kao i dijete koje nosi."

"A nitko od onih koji su došli s onim Dawetom nema groznicu?"

Chaven odmahne glavom.

"Čudno je da su je donijeli na svom brodu, a nitko se od njih nije razbolio."

"Da, ali groznica je čudna stvar", reče blijedi Chaven, ispaćenog izgleda - čovjek koji joj se gotovo činio strancem. Sada se, prvi put u svojem životu, pitala što je radio kad je bio sam, kakav je život i misli skrivao od drugih, poput svih drugih. "Može pogoditi jednog čovjeka, a ostaviti drugog tik do njega zdrava ičitava."

"Poput umorstva", reče ona.

Brionv je gotovo bila jedina u sobi koja nije načinila znak protukobi nakon što je progovorila. Čak je i Barrick zastenjao u svom grozničavom snu.

Trčao je sve dok nije bio izvan neposrednog domašaja bezličnih prikaza, šaptača, ali znao je da su još negdje iza njega, strujeći kroz saća odaja, njuškajući za njim poput pasa. Nalazio se u krilu dvorca koji nije poznavao, dvorana za dvoranom puna prašnjavih, nepoznatih predmeta razbacanih naokolo bez reda i obzira. Razbijeni planetarij stajaše na stolu, metalnih ručica tako svijenih da su strše u svim smjerovima poput iglica kakva bodljikavog stvorenja. Sagovi i tapiserije bijahu prebačeni jedni preko drugih, zbijeni i zgužvani na rubovima,čak i rasprostrti na drvenom svodu, pa je bilo teško reći što je gore a što dolje - počeli su se kvrčiti na rastućoj vrućini.

Zastao je. Netko - ili nešto - dozivalo ga je. "Barrick! Gdje si?"

Shvatio je s grčem straha da ga nisu samo ljudi-sjene tražili, ljudi od dima i krvi, nego i nešto drugo. Nešto tamno, visoko i jedinstveno. Nešto što ga je lovilo dugo, dugo vremena.

Njegov brzi hod prijeđe u trk. Trenutak poslije postane divlji, bezglavi bijeg. Njegovo je ime svejedno dopiralo do njega poput samotne jeke s jednog mrakom zatečenog planinskog vrha do drugog, ili poput krika kakve izgubljene duše nasukane na Mjesecu.

"Barrick? Vrati se!"

Bio je u dugom hodniku otvorenim s jedne strane, shvatio je, juréi kroz galeriju koja je propadala pokraj njega, a vrtoglavi je skok na kamene ploče bio samo pogrešan korak. Sav je dvorac sada sigurno bio u požaru - ovdje su tapiserije gorjele na donjim rubovima, plamenovi palucali uvis uz stilizirane lovačke prizore i prikaze pustolovnih bogova i drevnih kraljeva koji su sjedili u slavi.

"Barrick?"

Zaustavio se, uzbibana srca. Plamenovi su se penjali još više, galerija se punila crnim dimom. Mogao je osjetiti strahovitu vrućinu po cijeloj desnoj strani od koje ga je zaboljela koža. Želio je potrčati, ali nešto se pomicalo u dimu ispred njega, nešto što je skakutavo svjetlo rane obojilo u crveno i narančasto.

"Ljutit sam. Vrlo ljutit."

Barricku se činilo da će mu srce probiti prsnu kost. Spodoba se dovuče iz tame. Dim se cijedio s njezina tijela poput vode, a vatra joj uvijala tamnu bradu.

"Nisi smio bježati od mene, dečko." Pogled njegova oca bio je mutan i prazan, naoblačen poput očiju mrtve ribe u vjedru. "Nisi smio bježati. To me jako ljuti."

I pokraj nezadovoljstva svojom odjećom, Brionv je ovaj put bila sretna što su je Moina i Rose utegnule takočvrsto, sretna što je njezin izvezeni steznik bio krut poput oklopa. Činilo joj se da je to bilo jedino što ju je držalo uspravno na njezinoj istrošenoj drvenoj stolici - stolici koja je, barem u ovom ludom trenutku, postala prijestolje svih Pogranučnih kraljevina.

Je li se itko osjećao poput nje? Jesu li se svi tako osjećali? Jesu li svi ovi dvorjani u svojem kićenom ruhu bili tek zbunjene duše koje su se skrivale u kostimima, kao što tvrdi oklopa puževa štite nemoćne golaće koji žive u njima?

"Rekao je što?" Opet se bojala, dok se istodobno prisiljavala da to ne pokaže. Žestoko se borila da zadrži oči na vrhovnom zapovjedniku, da joj pogled ne sklizne u sjene u tjeskobnoj potrazi za atentatorima i izdajnicima koji sučinilo joj se, bili svud oko nje u strašnom trenutku Kendrickove smrti, no od Shasova uhićenja njihovu fantomsku prisutnost nije osjećala. "Ali pronašli smo krvavi nož - sigurno ste mu to rekli. Sto tvrdi?"

"Odbija nam reći išta više." Avin Brone djelovao je gotovo jednako umorno poput Chavena, njegovo se krupno tijelo pogrbilo. Očigledno je želio sjesti, ali Brionv nije zatražila da se donese stolac. "Jednostavno kaže da nije ubio vašeg brata ni njegove stražare."

"Ne obraćajte pozornost na tu besmislicu, Brionv." Gnjev Gailona Tolh/jačinio se iskren, i ovaj put nije bio usmjeren prema njoj. "Zar nedužan čovjek ne bi rekao sve što zna? Shasa je obuzeo stid, to je sve. Iako sam iznenađen da se to može dogoditi takvoj hulji."

"Ali što ako govori istinu, vojvodo Gailone?" Brionv se okrene natrag prema Broneu. "I što ako nije jedini ubojica? I dalje se čini čudnim da je sam ubio svu trojicu."

"Ne tako čudnim, Visosti", nabaci vrhovni zapovjednik. "On je smrtno opasan borac, a oni nisu bili spremni - uhvatio ih je na prepad. Vjerojatno je probo prvog stražara i istog se trena bacio na drugog. Kad je drugi stražar pao, napao je vašeg nenaoružanog brata."

Brionv osjeti mučninu. Nije mogla o tome preduboko razmišljati - o Kendricku samom, bespomónom, kako podiže svoje ruke, braneći se možda od čovjeka kojeg je poznavao i kojem je vjerovao cijelog svog života. "A vi i dalje tvrdite da ne postoji nitko drugi u dvorcu tko bi to mogao učiniti, ili čak pomoći Shasu pri ubojstvu?"

"Nisam to rekao, moja gospo. Kazao sam da ne možemo naći nijednu takvu osobu, unatoč našem najvećem trudu, a nije sigurno da ćemo ikad i uspjeti. Čak i tijekom noći, u ovoj su utvrdi smještene stotine ljudi. Kapetan Vansen i njegovi stražari razgovarali su gotovo sa svima, pretraživši gotovo svaku sobu, ali još ih je deset stotina više koji ovamo zalaze tijekom dnevnih sati, a koji su se možda skrili, a onda pobjegli nakon umorstva, tijekom strke i zbrke."

"Vansen." Frknula je, ali ju je tada obuzeo gnjev. "Ne može se naći deset stotina na cijelom svijetu koji bi željeli ubiti mojeg brata! Ali postoje neki, i mislim da poznajem mnoge od njih." Dvorjani se nervozno uskomešaju, a njihovi šapti postadoše još tiši. U Prijestolnoj dvorani bilo ih je mnogo manje nego inače: desetci su se držali svojih soba ili kuća, u strahu i od ubojica i od groznice. "Deset stotina, lorde Brone - to je igra riječi! Želite mi reći da bi priglupi dječak koji raznosi repu iz Marrinsvvalka mogao biti jedan od Kendrickovih ubojica? Ne, to je netko tko time nešto dobiva."

Brone se namršti i pročisti grlo. "Činite meni... i sebi... medvjeđu uslugu, Visosti. Naravno, to što govorite je istina. Međutim, iako moramo sumnjičiti gotovo svakog, nikog ne smijemo bezrazložno vrijeđati. Zar želite da zatvorim svakog plemića koji bi mogao imati koristi od smrti princa regenta? To zapovijedate?" Ogledao se po odaji i odjednom zavlada muk. Dvorjani su izgledali zgranuto poput gusaka koje je na otvorenom uhvatila oluja.

Dio nje zaista je želio natjerati sve te lijene, nakićene i našminkane ljude da odgovaraju, ali Brionv je znala da je to samo bilo od bijesa i očaja. Jedno ili dvoje njih možda su bili krivi, možda su bili dio urote sa Shasom, ali ostatak bi onda bio nedužan i s pravom joj zamjerao vrijeđanje. Zemljoposjednička aristokracija nije bila poznata po svom strpljenju i poniznosti. A ako Eddoni nisu imali potporu plemstva, onda Eddoni nisu imali ništa.

Izgubili smo oca i Kendricka. Neću izgubiti i naše prijestolje.

"Naravno da to ne želim", rekla je odmjeravajući svoje riječi. "Gruba vremena rađaju grube šale, lorde Avine, stoga vam opraštam, ali molim vas da me ne poučavate. Možda sam po svojim godinama neiskusna, ali u odsutnosti mog oca i bolesti mog brata Barricka, ja. jesam prijestolje Južne Mede."

Nešto zaiskri u Broneovim očima, ali on pogne glavu. "Priznajem da sam s pravom ukoren, Visosti."

Brionvjinaje snaga popuštala. Očajnički je željela leći i zaspati-već nekoliko noći nije imala više od nekoliko neprekinutih sati sna. Željela je vidjeti i svog blizanca, i svog drugog brata opet na životu. Najviše od svega, željela je da joj se vrati otac, netko tko bije zagrlio i štitio. Uvukla je polagan, dubok dah. Nije bilo važno što je željela, naravno: za nju još dugo neće biti počinka.

"Ne, lorde Brone, svi smo ukoreni", rekla je. "Bogovi su nas sve ponizili."

Lice bijaše izobličeno u nešto gotovo neprepoznatljivo, ali nije bilo dvojbe o kome je riječ. Barrick se okrene i potrči. Dim i plamenovi kovitlali su se oko njega kao daje propao niz jedan od krovnih dimnjaka, ili u rascjep u zemlji prema predjelima vatre. Njegov otac krene za njim - njegove sućizme odjekivale po podnim pločama - bijesni Kernios s plamtećom bradom i gromkim glasom.

"Dođi ovamo, dijete! Jako me ljutiš!"

Silazna putanja stubišta zavijala je u velikom luku poput grana vjetrom izmučenog drveta, mutna od dima poput nečeg viđenog u dubokoj vodi, ali bila mu je jedini izlaz te nije oklijevao. Na trenutak ječvrsto osjećao noge pod sobom, ali tada mu je ruka okrznula leđa, povukla mu ruho, pokušala ga ščepati.

"Stani...!"

A onda je izgubio osjećaj u nogama te se strmoglavio niza stube pokraj ponora, klizeći, bačen poput oblutka, udarajući i klopoćući po tvrdom kamenu sve dok mu dah nije bio izbačen iz tijela, a mozak iz glave. Dok je padao, glasovi šaptavih ljudi-sjena postali su krik, urlik, a on je mogao jedino pomisliti: Ne opet!

O, bogovi, ne opet...!

i- robudio se, drščući i plačući. Nije znao ni gdje je, ni tko je.

Okruglast čovjek ozbiljna, ljubazna lica naginjao se nad njim, ali Barrick je na trenutak ponovno vidio ono drugo lice, ono poznato lice, izobličeno u masku mržnje i obraslo plamenom, te je vrisnuo i zamahnuo. U njegovoj slabosti ruka mu se jedva trznula; krik je bio prigušen jauk.

"Odmorite se", reče čovjek. Chaven. Zvao se Chaven. "Imate groznicu, ali tu su ljudi koji se brinu o vama."

Groznicu? pomislio je. Ovo nije groznica. Dvorac je gorio, a njih su napadali. Zlo je kolalo unutar zidina poput zatrovane krvi u umirućem čovjeku. Briony! Iznenada je se sjetio i, poput kopije njihova zajedničkog rođenja, s njezinim imenom vratilo mu se i njegovo. Ona mora znati - mora joj se reći. Naprezao se da načini zvuk, ovaj put da progovori.
"...Briony..."

"Ona je dobro, Visosti. Popijte ovo." Predivna svježina slijevala mu se niz grlo, ali nije se odmah mogao sjetiti kako se guta. Kad je prestao grcati i kašlj ati, te popio malko više, Chavenova hladna ruka dotakne mučelo. "Sad spavajte, Visosti."

Barrick pokuša odmahnuti glavom. Kako nisu shvaćali? Osjećao je kako tama poseže za njim da ga odvuče dolje. Morao im je reći o ljudima-sjenama koji su vrvjeli dvorcem, o požaru. Bili su skriveni ovdje godinama, ali sad su izašli u punoj snazi. Možda su neprijatelji obitelji sada bili samo nekoliko odaja daleko! A morao je reći Brionv i za oca - što ako on dođe k njoj? Što ako ona ne bude znala, ne bude shvatila, i pusti ga unutra?

Tama ga je povlačila, usisavala, činila ga žitkim.

"Reci Brionv..." uspio je protisnuti, a onda opet kliznuo ispod površine svjetla, dolje, u gorće dubine.

Mladom Raemonu Bečku bilo je teško misliti i na što drugo osim na Rudomore. Još su bili dva dana zapadno od Južne Međe, a njegov je dom ležao još dva dana jahanja iza toga. Kako je izbivao već mjesec i pol, bilo mu je teško ne misliti na ženu i dva sinčića, teško zadržati nestrpljivost pod kontrolom.

Bilo je lakše kad smo bili u Settlandu i tjednima daleko od kuće, pomislio je. Bilo je lakše kad smo se imaličime zaokupiti: cjenkanjem, kupovanjem, prodavanjem. Sad nam nije preostalo ništa drugo nego jahati i razmišljati...

Pogledao je njihovu malu karavanu: gotovo dvadeset teško natovarenih mazga i upola toliko konja koji su vukli kola, svi pod vodstvom njegova rođaka Danneta Bečka, koji je upravljao ovim trgovačkim pothvatom u ime svojega oca, Raemonova strica. Dannet je učinio nekoliko pogrešaka tijekom proteklih tjedana, smatrao je Raemon - poput mnogih neiskusnih ljudi, otpor njegovu autoritetu odmah je smatrao uvredom - ali sve u svemu nije loše prošao, a mazge i kola bile su nakrcane miljama najfinije obojane vunene niti iz Settlanda, spremne za tvornice u Pogranočnim kraljevinama. I sam se Raemon okoristio tim pothvatom, ne samo kad je riječ o njegovoj kvoti koja će mu, premda malena, donijeti više novca nego što je ikad imao u svojih dvadeset pet godina - dovoljno da možda ostavi roditeljsku kuću i izgradi svoju - nego i većim odgovornostima u budućnosti, te, jednog dana, možda čak i povećim udjelom u obiteljskom poslu.

No na stranu njegova svijetla budućnost; uglavnom je osjećao napetu nestrpljivost da opet vidi Derlu i privije ju k sebi, da vidi svoju djecu i oca i majku, i jede kruh za vlastitim stolom. Još samo par dana, aličekanje se sada činilo dulje nego kad je putovanje počelo.

Išli bismo brže da se nismo udružili s onom kćerkom settskog princa i njezinom pratnjom. Djevojka, od jedva četrnaest godina, s očima kao u preplašenog laneta, bila je poslana da se uda za Roricka Longarrena, markgrofa od Dolinčeve vjere

i rođaka obitelji Eddon. Iz onoga što je Beck znao o Roricku,činilo se iznenađujućim što se uopće ženio, a kamoli djevojkom iz tako dalekih i gorovitih istočnih zemalja, ali kraljevska krv bila je kraljevska krv,činilo se, a nijedna prinčevska kći nije bila loša nagrada.

Beck nije imao ništa protiv djevojke, a bilo je ohrabrujuće čak i u ovim prilično mirnim vremenima što je desetak njezinih naoružanih stražara jahalo s karavanom. No, usporavalo ih je to što je onačesto pobolijevala: barem tri puta skupina je zbog toga bila prisiljena zaustaviti se rano tijekom dana, što je Raemona Bečka koji je čeznuo za domom dovodilo gotovo do očaja.

Ogledao se za Settlandanima, a onda naprijed prema neravnomjernoj povorci stada mazgi. Jedan od gonča uhvati njegov pogled i mahne, a onda pokaže prema pukotinama između drveća i vedrom jesenjem nebu kao da želi reći: pogledaj koliko smo sretni! Prve dane njihova povratka pokvarila je hladna kiša s istočnoga gorja, pa je ovo zaista bila ugodna promjena.

Odmahnuo je, ali zapravo mu se nisu mnogo svidala ova šumovita brda. Sjećao ih se s putovanja naovamo, kako su izgledala zlokobno i prijeteće, ne samo na kiši, nego čak i pod sunčanim nebom. Čak i za prilično topla dana poput ovog, gusta magla ovijala se oko vrhova brda i u udolinama između obronaka. Zapravo, činilo se da se upravo sada jezičac magle pruža niz kosinu pred njima, gmižući kroz drveće i preko tamnozelene trave prema cesti.

Ipak, brže je nego preko mora, pomislio je. Sav onaj put na jug, kroz tjesnace i uz istočnu obalu samo kako bi se onamo stiglo - bio bih razdvojen od Derle i dječaka pola godine...!

Netko vikne odnaprijed. Raemon Beck se prenuo ugledavši jezičac magle koji je već bio prekrio cestu ispred karavane. Dvadesetak koraka naprijed sad je mogao vidjeti jedva nešto više od tamnih sjena drveća i nejasnih obrisa ljudi i teglećih životinja. Podigao je pogled. Brzo se mračilo, kao da se magla ušuljala i iznad drveća, a ne samo ispod.

Oluja...?

Vika je sad bila prilično glasna, i s čudnim prizvukom - osjetio je ne samo zbunjenost i razdraženost u ljudskim glasovima, nego i pravi strah. Dlačice mu se nakostriješe na vratu i rukama.

Napad? Razbojnici, koji su iskoristili prednost iznenadne magle? Ogledao se za oklopljenim ljudima koji su pratili prinčevu kćer, spazio dvojicu kad su dotutnjali iz magle i projezdili pokraj njega te shvatio na svoju zaprepaštenost da je magla sad i iza njega. Svi su plutali poput brodice na oceanu.

I dok je škiljio u maglu, iz nje iskoči spodoba, a njegov se konj propne od strave. Raemon Beck je imao tek trenutak da shvati što je prepalo njegova konja, i taj trenutak bio je dovoljan da mu srce poskoči i umalo zastane od straha: na njega je poletio stvor od dronjaka i paučine - blijed, dugoruk i bez očiju - s ustima razrezanima poput iskidane vreće.

Konj mu se ponovno propne, pa posrne, dotaknuvši zemlju. Beck ga sečvrsto držao da spasi glavu. Ljudi su sad vrištali svud oko njega - i konji, jezivim krikovima kao ništa što je dotadčuo.

Spodobe su teturale kroz maglu, ljudi i druge stvari, grabeći rukama, koprcajući se. Sad je mogao čuti da su neki glasovi za koje je isprva mislio da pripadaju njegovim suputnicima, bili zov iličak pjevanje na nekom nepoznatom jeziku. Još dronjavih bića naviralo je trzajući se iz grmlja, ali oni su sačinjavali tek mali dio bizarnih oblika koji su plesali i klepetali kroz sumaglicu. Neki su napadači izgledali jedva postojaniji od same magle. Ljudi i konji još su vrištali, ali sad su se jezivi zvuči počeli stišavati, kao da se magla zgušnjavala u nešto teško poput kamena, ili kao da je sam Raemon propao u rupu koja se sad zatrpavala iznad njega.

Skupina sitnih, crvenookih spodoba poput pakosne bradate djece iskoči iz trave i pokuša zgrabiti njegove stremene. Njegov se konj probije kroz njih i pobjegne u prodornoj panici. Grančice su šibale lice Raemona Bečka, i tada ga teža grana posve dograbi sa sedla i baci na tlo, oduzevši mu dah i svijest jednim udarcem.

Probudio se osjećajući se poput vreće razbijenih jaja. Na trenutak od kojeg mu se stisnulo srce spazio je lice kako zirka prema njemu iz magle koja se još kovitlala naokolo - neobično lijepo, ali hladno i beživotno lice, poput kojeg od božjih kipova u Trigonskom hramu. Zadržao je dah kao da bi tako mogao izmaknuti demonovoj pozornosti, ali on je samo zurio u njega. Koža mu je bila blijeda, oči blistave poput plamena svijeće iza debela stakla na prozoru hrama. Učinilo mu se da je muškarac, ali je zapravo bilo teško o tome razmišljati kao o nečemu tako jednostavnom i ljudskom. Tad je otišao, jednostavno nestao, a magla se uskovitlala oko njega i obojila svijet u sivo.

Raemon Beck čvrsto stisne oči i stane hvatati dah, čekajući smrt. Nakon stoje ostao nepomičan dovoljno dugo da postane svjestan bolnih leđa i rebara, bubnjanja u glavi i bezbrojnih posjeklina i ogrebotina na koži, otvorio je oči. Magle nije bilo. Nalazio se u sjeni duboke udoline, ali mogao je iznad sebe, kroz lišće, vidjeti komadiće modra neba.

Sjeo je i ogledao se naokolo. Udolina bijaše prazna.

Beck se osovi na noge trzajući se ali nastojeći šutjeti, a onda se odšulja natrag puteljkom od slomljenih grana koji je načinio dok je bježao na konju s ceste. Konju nije bilo ni traga. Nije bilo nikakvih zvukova životinja ili ljudi. Beck se pripremao za grozan prizor koji je znao da će zateći.

Stigao je do ceste. Konj - ne njegov, ali jedan iz karavane - stajao je ondje kao da gačeka. Slabine su mu se dizale i spuštale, ali je inače bio neozlijeđen, brsteći travu uz cestu. Kad se uputio prema njemu, konj se malko lecne, ali mu potom dopusti da ga pogladi. Ubrzo se smirio i vratio paši.

Osim te životinje, cesta bijaše pusta. Od desetaka ljudi, konja i mazgi, kola s vunom, oklopljenih vojnika i princeve kćeri, a da se i ne spominje vojska iz kakvegod noćne more koja ih je napala, nije ostalo nikakva traga.Čak je i magla nestala.

Užas i nevjerica stisnuli su ga poput krvničke šake. Raemon Beck osjetio je kako mu se želudac gči, a onda je povratio ostatke jutarnjeg obroka. Obrisao je usta i užurbano se popeo na konja, zastenjavši od boli u rebrima i leđima. Njegovi su suputnici jednostavno iščeznuli, pa nije znao odakle bi počeo potragu; u svakom slučaju, nije želio tražiti, nije želio provesti ni trenutka dulje na tom ukletom mjestu. Želio je samo jahati i jahati sve dok ne stigne do mjesta gdje su živjeli ljudi.

Znao je da nikad više neće moći doći u ta brda. Ako je to značilo da će se morati odreći svojeg udjela u obiteljskom poslu te da će mu se žena i djeca morati pridružiti u prosjačenju bakrenjaka na ulici, tomu nije bilo pomoći.

Udario je petama po rebrima svojeg novog konja i uputio se na istok, skutrivši se uz vrat konja, plačući.

Bilo je rano jutro i nije mogla spavati - nije spavala cijelu noć, unatoč neizmjernom umoru. Brionv je ležala u svojem krevetu zureći u tamu, osluškujući snene zvuke Rose i Moine i triju drugih mladih plemkinja koje su odsjele u dvorcu ove noći prije Kendrickova pogreba. Kako je ijedna od njih mogla spavati, pitala se. Zar nisu znale da je sve bilo u opasnosti - da se cijelo kraljevstvo uskomešalo?

Ako je Shaso bio ubojica i djelovao sam, za to nije postojao nikakav razumljiv razlog. Pa kako je onda ikome više mogla vjerovati? Ako su ga nekako zaveli na krivo svjedočenje, ili ako je netko drugi izveo to stravično umorstvo i svalio krivnju na njega, onda je neki strašan neprijatelj Eddone namjerno udario u srce, i to dok su spavali u vlastitoj kući. Kako je itko više mogao spavati?

Srce joj je počelo ubrzano tući još i prije nego što je shvatila kakav je to novi zvuk: tiho kucanje na vratima njezine odaje. Vani su stajali stražari, znala je. Čak i nepromišljena budala poput Ferrasa Vansena ne bi je ostavila nezaštićenu u ovom trenutku. Navukla je plašt preko spavaćice - soba i kameni podovi bili su hladni - te krenula prema vratima.

Ali Kendrickje imao stražare, sjetila se, a kožu joj zahvati dublja studen. / on je mislio da je siguran.

"Princezo?" Glas je bio tih, ali ga je prepoznala. Sad je bila preplašena iz posve drugog razloga. Pohitala je naprijed, opet oklijevala na trenutak.

"Chaven? Jesi li to ti? Zaista?

"Jesam."

"Mi smo tu, Visosti." Bio je to jedan od stražara. Prepoznala je otresit glas, iako se nije mogla sjetititičovjekova imena. "Možete otvoriti vrata."

Ipak, takav je bio užas posljednjih dana da se morala prisiliti ne lecnuti se kad su se vrata napokon rastvorila. Chaven i stražari stajahu vani čekajući u jezercu svjetla baklji. Liječnikovo je lice bilo ozbiljno i izmoždeno od umora, ali strašan pogled koji je očekivala vidjeti nije bio tu.

"Je li riječ o mojem bratu?"

"Jest, moja gospo, ali ne bojte se. Došao sam vam reći kako mislim da mu je groznica popustila. Neće tako skoro doći k sebi, ali čvrsto vjerujem da će živjeti i oporaviti se. Pitao je za vas."

"Milosrdna Zorijo! Hvala svim bogovima!" Brionv padne na koljena i spusti glavu u molitvi. Trebala je biti izvan sebe od veselja, ali je umjesto toga odjednom osjećala vrtoglavicu. Kako je jedan grozni strah bio ublažen, kao da je nepopustljivost kojom se dotad držala na nogama u trenu završila. Pokušala je ustati, ali se zanjihala i počela rušiti. Chaven i jedan od stražara uhvatiše je za ruke.

"Preživjet ćemo", šapnula je.

"Da, princezo," rekao je, "ali nocas ćete se vratiti u krevet."

"Ali, Barrick...!" Soba se još vrtjela oko nje.

"Reći ću mu da ćete doći s prvim svjetlom. On sad ionako vjerojatno spava."

"Reci mu da ga volim, Chaven." "Hoću."

Dopustila je da joj pomognu leći u krevet - na trenutak nije mogla izbjeći da se ne sjeti sirotog Kendricka koji je sada bio u rukama Ker-niosovih djevica smrti. Aličak ni taj užas, niti zidovi koji kao da su se polako okretali, nisu mogli spriječiti da je obuzme iznemoglost.

"Reci Barricku..." izustila je, "... reci Barricku..." ali to je bilo sve što je uspjela reći prije nego što se malaksalost napokon probila u utvrdu i pokorila je.

11.

Božja nevjesta

BOBICE

Bijele poput kosti, crvene poput krvi,

Crvene poput žeravice, bijele poput gline

Zar nijedna nije slatka?

(iz Kostopadnih proročanstava)

Da je Qinnitan mislila kako će autarhova Prijestolna dvorana biti intimniji ambijent od špiljskoga Hrama Roja, vrlo bi pogriješila: veličanstvenost svite Zlatnoga bila je još poraznija, dvorana popločana crno-bijelim pločicama bila je krcata stotinama vojnika, sluga i predstavnicima desetaka plemenitih obitelji, i trgovačkih i birokratskih interesa, svi okupljeni pod očima opreznih, začuđenih bogova naslikanih na svodu. Sam autarh sjedio je u središtu svega toga na velebnom Sokolovu prijestolju, golemoj ptičjoj glavi prekrivenoj perjem od topaza, s očima od crvenog jaspisa; Sulepis Bishakh am-Xis III. sjedio je pod nadstrešnicom, načinjenom od gornjeg dijela razjapljenog zlatnog kljuna divovske grabežljivice. Autarh je bio okružen svojim legendarnim mušketirima, Leopardima, koji su pak bili okruženi gotovo jednako slavnom četom perikaleških plaćenika, Bijelim psima. Svi su ti Psi bili drugi ili treći naraštaj onih čije je pretke izvorno zarobio djed sadašnjeg autarha u slavnoj pomorskoj bitki. Malo ih je još moglo govoriti jezik Perikala, ali gospodar većeg dijela kontinenta Xanda imao je dovoljno bjeloputih žena na raspolaganju da aktualna generacija Pasa bude jednako bijela poput svojih pradjedova. Bili su to ljudi čudna izgleda, ti sjevernjaci, čak i u Qinnitaninim preplašenim, zbunjenim očima, građeni više poput medvjeda koje je vidjela na slikama nego poput pasa: dlakavi i bradati, širokih leđa i ramena.

Iza perikaleških plaćenika, jedan Leopardov vojnik buljio je u nju - važan vojnik, sudeći prema dugoj crnoj perjanici na njegovoj kacigi. Imao je načelu boru poput posjekline, a kićeni mu je oklop samo isticao široka ramena. Užasnuta da je već nešto pogrešno učinila, Qinnitan spusti pogled.

Kad ga je opet podigla, hrpa dvorjana odmicala se od Sokolova prijestolja, povlačeći se unatrag uz mnogo naklona i lepršanja rukama, te je sada opet mogla vidjeti autarha. Mladi bog-na-zemlji zavalio se i zurio u ispruženi kljun iznad svoje glave kao da u dvorani nije bilo nikog osim njega, te kratko počešao svoj duguljasti nos. Njegovi zlatni naprstci zablistaju, sićušni čuvari sigurnosti cijelog svemira: istina moćna poput plavetnila neba tvrdila je da autarh ne smije ni slučajno dotaknuti ništa nečisto.

Qinnitanina majka ponovno je plakala. I Qinnitan je bila preplašena, ali ipak nije mogla shvatiti takvo ponašanje. Bubnula je majku laktom u bok, drskost koja je bila nezamisliva u većini obitelji. "Tiho!" šapnula je, što je smatrano još nevjerojatnijim.

"Tako smo sretni!" reče njezina majka, šmrcajući.

Mi? I povrh užasa što je bila odabrana, poražavajuće neobičnosti svega, te čak i neizbježnih trnaca ponosa što je nekako zapala za oko najmoćnijem čovjeku na svijetu, Qinnitan je jedno znala: nije se željela udati za autarha. Nešto na njemu strašno ju je plašilo, a nije se radilo samo o njegovoj nenadmašnoj moći niti o onome što je čula o njegovim okrutnim hirovima. Bilo je nečeg u njegovim očima, nečeg što nikad nije vidjela u drugoj osobi - možda je to jednom vidjela u očima konja koji je zbacio svog jahača sa sedla, a onda, kad se čovjekova noga zaglavila u stremenu, odvukao ga u smrt kroz krcatu tržnicu razbijajući jahačevu glavu o kaldrmu kojih stotinu koraka prije nego što je jedan vojnik oborio zvijer strijelom. Dok je konj ležao, izdišući svoj posljednji mjehurasti crveni dah, vidjela je kako mu se oko okreće u očnoj šupljini, oko koje nekako nije vidjelo ono što je zbilja bilo ondje.

Autarh, premda miran i očigledno zabavljen onim što je vidio oko sebe, imao je takvo oko. Ona nije - nije - htjela da ju se preda takvu čovjeku, da ode u njegovu postelju, da se razodjene za njega, da ju on dotiče i ulazi u nju, pa makar zaista bio bog na zemlji. Od same je pomisli drhtala kao da ima groznicu.

Nije daje imala drugog izbora. Odbiti bi značilo ne samo umrijeti, nego i gledati kako joj otac, majka, sestre i braća umiru prije nje - a nijedna od tih smrti, bila je sigurna, ne bi bila brza.

"Gdje su roditelji pčelice?" iznenada upita autarh. Odaja utihne na zvuk njegova glasa. Netko ispusti kratak i nervozan kašalj.

"Stoje ondje, Zlatni", reče stariji čovjek koji je nosio nešto što je nalikovalo na obredni oklop načinjen od srebrnog platna, uperivši prst prema mjestu gdje su se Ojnnitanini majka i otac skutrili licem prema kamenom podu. Ojnnitan odjednom shvati da se nije spustila, te pogne glavu. Pretpostavila je da je čovjek u srebrnom platnu bio Pinimmon Vash, vrhovni ministar.

"Dovedite ih", zapovjedi autarh svojim snažnim, visokim glasom. Netko opet zakašlje. Zvučalo je glasno u tišini koja je uslijedila za autarhovim riječima i bila je neizmjerno sretna što to nije bio nitko od njezinih roditelja.

"Predajete lije da bude nevjesta boga?" ministar upita njezinu majku i oca, koji su još pognuto stajali, nesposobni pogledati autarha. Cak i u vlastitom jadu, Qinnitan se postidjela svojeg oca. Cheshret je bio svećenik, sposoban da stoji pred oltarom samog Nushasha. Zašto se onda nije mogao suočiti s autarhom?

"Naravno", reče njezin otac. "Počašćeni smo... tako... mi smo..." "Da, jeste." Autarh kvrcne blještavim prstom prema drvenoj škrinji. "Daj im novac. Jeddin, pošalji nekoliko svojih ljudi da im pomognu odnijeti je kući." Leopardov vojnik koji je onomad buljio u nju, promrmlja nekoliko riječi, a dvojica autarhovih strijelaca stupe naprijed i podignu škrinju. Bila je očigledno teška.

"Vrijednost deset konja u srebru", reče autarh. "Velikodušna isplata za čast što ste svoju kći doveli u moju kuću, zar ne?"

Muškarci sa škrinjom novca već su se zaputili Prijestolnom dvoranom. Oinnitanini su roditelji nespretno klipsali za njom, pokušavajući je držati na oku ali ne usuđujući se ni najmanje okrenuti leđa autarhu.

"Odveć ste ljubazni, vladaru Velikog šatora", dovikne njezin otac, klanjajući se i klanjajući. "Udijelili ste preveliku čast našoj kući." Qinni-tanina je majka opet plakala. A onda su napustili dvoranu.

"Sad..." reče autarh, a tada netko opet zakašlje. Autarhovo mršavo lice zgrči se od ozlovoljenosti. "Tko je to? Dovedite ga amo."

Trojica Leoparda skoče s podija na tlo dvorane, visoko držeći svoje ulaštene, ukrašene puške. Gomila ustukne pred njima. Trenutak poslije vratili su se na podij vukući krhka mladića. Gomila se povuče još dalje, kao da je nosio smrtonosnu bolest, što je vjerojatno i bio slučaj s obzirom na to da je privukao gnjevnu pozornost boga-na-zemlji.

"Zar me toliko mrziš da me moraš prekidati svojim revanjem?" upita autarh. Mladić, koji je pao na koljena kad su ga Leopardovi vojnici ispustili, mogao je samo odmahnuti glavom, plačući od strave. Bio je toliko užasnut da mu je lice oblila boja šafrana. "Tko si ti?"

Mladić je bio vidljivo previše uplašen da bi odgovorio. Napokon vrhovni ministar pročisti grlo. "On je pisar računovođa iz mojeg Ministarstva financija. Dobro mu ide zbrajanje."

"Kao i tisućama trgovaca na tržnici Ptičje zamke. Možeš li mi dati bilo kakav razlog da ga ne dam ubiti, Vash? Ionako je već potrošio previše mojega vremena."

"Naravno da jest, Zlatni", reče vrhovni ministar s gestom bezgraničnog žaljenja. "Sve što mogu ponuditi u njegov prilog jest da mi je rečeno kako je marljiv radnik i vrlo omiljen medu ostalim pisarima."

"Je li?" Autarh se na trenutak zagleda u slavni popločani svod te počeše svoj duguljasti nos duguljastim prstom. Sad je doista izgledao kao da mu je tema dodijala. "Vrlo dobro, ovo je moja presuda. Leopardi, odvedite ga. Pretucite ga i slomite mu kosti željeznom šipkom. Onda, ako preživi, ti njegovi takozvani prijatelji iz Financija mogu se brinuti za njega, hraniti ga i tako dalje. Vidjet ćemo dokle se zapravo proteže njihovo prijateljstvo."

Velika gomila s odobravanjem stane mrmljati na mudrost autarhove presude, dok je Oinnitan obuzdavala krik užasnuta bijesa. Mladića su odvodili, dok su mu se noge vukle po podu ostavljajući mokar trag poput puža. Onesvijestio se, ali ne prije nego što je ispraznio mjehur. Trojica slugu pohita opet obrisati pločice.

"Što se tebe tiče, djevojko", reče autarh, još gnjevno, a Qinnitanino srce stane tući još brže. Zar je se već zasitio? Hoće li je dati ubiti? Upravo ju je kupio od njezinih roditelja poput kokoši na tržnici i nitko neće podići prst da je spasi. "Stani preda me."

Nekako je natjerala svoje noge da je ponesu uza stube i na podij. Bila je zahvalna kad je stigla pred Sokolovo prijestolje, zahvalna što se mogla spustiti na koljena i što više ne mora osjećati kako drhte. Položila je čelo na hladan kamen i poželjela da se vrijeme zaustavi, da više nikad ne mora ostaviti to mjesto i otkriti što ju još čeka. Snažan, sladak miomiris ispuni joj nosnice te zaprijeti natjerati je na kihanje. Provirila je kroz poluotvorene vjeđe. Skupina svećenika okružila ju je poput mrava na mrvici kolača, raspirujući tamjan po njoj iz brončanih zdjela kako bi je namirisali za autarha.

"Imaš veliku sreću, mala kćeri", reče Pinimmon Vash. "Povlaštena si među svim ženama svijeta. Znaš li to?"

"Da, gospodaru. Naravno, gospodaru." Pritisnula je čelo jače o kamen, osjetivši kako se područje hladnoće širi njezinom kožom. Roditelji su je prodali autarhu bez i jednog pitanja o tome što će biti s njom. Pitala se je li mogla udariti glavom o pločice dovoljno jako da se ubije prije nego što je netko ne spriječi. Nije se htjela udati za gospodara svijeta. Od samog pogleda na njegovo duguljasto lice i čudne, ptičje oči činilo joj se da će joj srce prestati kucati. Ovako blizu, gotovo je mogla osjetiti vrelinu njegova tijela kako zrači iz njega, kao da je metalni kip koji je cijeli dan stajao na suncu. Pomisao da je te tankoprste ruke dotiču, da joj zlatni naprstci stružu kožu dok se to lice spušta nad njezino...

"Ustani." Bio je to sam autarh. Ona se osovi na noge, tako klimavo da je vrhovni ministar morao podmetnuti svoju suhu staru ruku pod njezin lakat. Blijede, blijede oči živućega boga prelazile su preko nje, do lica, te natrag po tijelu. U njima nije bilo pohote, ničeg zapravo ljudskog: činilo joj se kao da visi na mesarskoj kuki.

"Mršava je ali nije ružna", reče autarh. "Mora poći u Osamu, naravno. Dajte je staroj Cusy i recite joj da mora dobiti poseban i vrlo pažljiv tretman. Panhvssir će joj reći što se očekuje."

Na svoju prepast, Oinnitan se zatekla kako podiže oči prema autar-hovima te govori: "Vladaru, gospodaru, ne znam zašto ste izabrali mene, ali trudit ću se najbolje što mogu da vam služim."

"Dobro ćeš mi služiti", reče on s čudnim, djetinjim smijehom.

"Smijem li zamoliti jednu uslugu, Veliki gospodaru?"

"Obraćat ćeš se autarhu Sulepisu kao Živućem bogu na zemlji ili kao Zlatnom", strogoće ministar, dok je okupljena gomila žagorila na njezinu drskost.

"Zlatni, smijem li zamoliti uslugu?"

"Smiješ zamoliti."

"Mogu li se oprostiti od svojih sestara u Roju, svojih prijateljica? Bile su vrlo dobre prema meni."

Pogledao ju je na trenutak, a onda kimnuo. "Jeddin, pošalji nekoliko svojih Leoparda da je vrate kako bi se oprostila i ponijela sa sobom sve što joj treba iz svog starog života. Onda će se povući u Osamu." Njegove se blijede oči malčice suze. "Ne djeluješ presretno zbog časti koju sam ti udijelio, djevojko?"

"Ja sam... shrvana od radosti, Zlatni." Strah ju je sada ščepao. Jedva je mogla govoriti dovoljno glasno da je ončuje samo nekoliko koraka dalje; znala je da je ostatak okupljenih u golemoj dvorani neće čuti, čak ni u vidu mrmorenja. "Molim vas vjerujte da nemam riječi kojima bih opisala svoju sreću."

Četa Leoparda sprovela ju je kroz duge hodnike Palače voćnjaka, labirint o kojem je samo čula ali koji će joj, izgleda, sada biti dom do kraja života. Misli su joj se kovitlale glavom poput zagušljiva tamjana. Zašto me on želi? Jedva me pogledao prije današnjega dana. "Nije ružna ", rekao je. Tako ljudi govore o dogovorenom braku. Ali ja mu ne donosim ništa. Moji su roditelji - nitko i ništa! Zašto bi me, zaboga, odabrao, čak i da sam samo nova od stotinu žena... ?

Kapetan čete Leoparda, mišićav vojnik ozbiljna lica zvan Jeddin, opet ju je promatrao.Činilo se kao daje to radio dulje od trenutka, ali ona je tek sad primijetila. "Gospodarice, oprostite," reče on, "ali ne mogu vam dati mnogo vremena da se oprostite jer nas očekuju u Osami."

Ona kimne. Imao je žarke oči, ali njihov se sjaj činio kudikamo ljudskijim od životne sile iza autarhova nedokučiva pogleda.

Kad su stigli u Roj, činilo se da su sve djevojke nekako znale da Oinnitan dolazi. Možda je proročica to predvidjela, pomislila je ogorčena i nesretna. Spremala se prijeći izvan dosega čak i zlatnih pčela, a ta ju je pomisao plašila. Iz ženstvenih dubina Roja u ženski zatvor Osame. To se niječinilo poput dobre zamjene, ma kako iznimna bilačast što je odabrana.

Vrhovna svećenica Rugan oprostila se od nje s ponosom, ali s malo osjećaja.

"Donijela si nam veliku čast", rekla je, te poljubila Oinnitan u svaki obraz prije nego što se vratila svojim odajama i računima. Glavna novakinja Chrvssa izgledala je pak iskreno žalosna što odlazi, premda joj se na licu vidio i silan ponos. "Nitko nikad nije otišao iz Roja u Osamu", rekla je dok su joj oči blistale istim svjetlom pobožnosti koja ju je ispunjala kad bi pčele govorile. Oinnitan je mogla vjerovati da je Chrvssa možda sanjala o tome kako bi divno bilo da je ona bila izabrana umjesto Oinnitan.

I Oinnitan je radila isto.

"Zar zaista moraš ići?" Duny je plakala, ali je izgledala gotovo jednako uzbuđena i zadovoljna poput Chrvsse. "Zašto ne možeš živjeti ovdje dok se to ne dogodi?"

"Ne budi glupa, Dunvaza", reče joj glavna novakinja. "Netko tkoće postati autarhovom ženom ne može živjeti u Roju. Sto ako netko... što ako ona...?" Chrvssa se namršti. "To jednostavno ne bi bilo u redu. On je Živi bog na zemlji!"

Kad je glavna novakinja otišla, Oinnitan stane slagati nekoliko svojih osobnih stvari u vreću - izrezbareni koštani češalj koji joj je majka darovala kad su je svete pčele prvi put pozvale k sebi, ogrlicu od uglačanih kamenčića od braće, sićušno metalno zrcalo od sestara, svečanu haljinu koju nikad nije odjenula otkad je postala Sestra Roja. Dok je pakirala te stvari, pokušavajući odgovoriti na Dunvjina uzbuđena pitanja što je najbolje mogla - naposljetku, koliko je toga mogla reći kad nije imala pojma što joj se događalo, zašto je odabrana ili kako su je primijetili? - shvatila je da odsad više neće biti osoba, barem ne svojim Sestrama Roja, nego Prča.

Postat ću Qinnitan, djevojka koju je autarh zapazio i ubrao među njima. Razgovarat će o meni noću. Pitat će se hoće li se to ikad ponoviti nekoj od njih. Mislit će kako je to čudesna, romantična priča, poput one o Dasmetu

i Djevojci bez Sjene.

"Ne zaboravi me", rekla je iznenada.

Duny zapanjeno blene u nju. "Da te zaboravim? Qin-ya, kako bismo ikad...?"

"Ne, želim reći, ne zaboravi pravu Oinnitan. Ne izmišljaj glupe priče o meni." Zurila je u svoju prijateljicu, koja je napokon zanijemjela od zaprepaštenosti. "Bojim se, Duny."

"Udaja nije tako loša", reče njezina prijateljica. "Moja starija sestra mije rekla..." Prekinula se, raširenih očiju. "Pitam se rade li to bogovi na isti način kao ljudi...?"

Oinnitan odmahne glavom. Duny nikad ne bi shvatila. "Misliš li daćeš me moći posjećivati?"

"Molim? Misliš... u Osami?"

"Naravno. Samo muškarcima nije dopušteno ući. Molim te, reci da hoćeš."

"Qin, ja... da! Da, doći ću, čim mi sestre dopuste."

Prebacila je ruke oko Duny. Sestra Chrvssa stajala je na ulazu u dvoranu novakinja, dajući joj do znanja da su vojnici pred hramom sve nestrpljiviji. "Ne zaboravi me", šapne Oinnitan u prijateljičino uho. "Nemoj od mene učiniti neku... princezu."

Duny je mogla samo zbunjeno odmahnuti glavom dok je Qinnitan uzimala vrećicu sa svojim bijednim vlasništvom i slijedila glavnu novakinju.

"Još nešto", reče Chrvssa. "Majka Mudry želi izmijeniti riječ s tobom prije nego što odeš."

"Pro... proročica? Sa mnom?" Mudry je jedva poznavala Oinnitan. Nikad nisu bile bliže jedna drugoj od desetak koraka otkad je Oinnitan došla u Roj. Zar se čak i ta dostojanstvena starica željela dodvoriti autarhu? Oinnitan je pretpostavljala da jest. Ali najljepše što je za mene rekao bilo je da nisam ružna. To mi baš ne daje veliku moć da ispunjavam želje, zar ne?

Prošle su kroz najmračniji dio Roja. Pospano zujanje pčela prodiralo je kroz cijevi za dovod zraka visoko u zidovima - nigdje u Roju nije postojalo mjesto gdje se njihova pjesma niječula. Ako su pčele i primijetile odlazak jedne od mladih novakinja, to ih naizgled nije uznemirilo.

Odaja proročice mirisala je na lavandinu vodu i tamjan od sandalovine. Proročica Mudry sjedila je na svojoj stolici s visokim naslonom, lica uzdignuta u iščekivanju prema vratima, slijepih očiju koje su se pomicale iza vjeđa. Ispružila je ruke. Oinnitan je oklijevala: izgledale su poput pandži.

"Je li to dijete? Djevojka?"

Oinnitan se ogleda, ali Chrvssa ju je ostavila na ulazu u unutarnju odaju. "Ja sam, majko Mudry", reče.

"Uzmi me za ruke."

"To je vrlo ljubazno od vas..."

"Tiho!" Rekla je to oštro, ali bez gnjeva, upozorenje djetetu da ne dotiče plamen vatre. Njezine hladne ruke sklope se oko Oinnitaninih prstiju. "Nikad nismo nijednu poslali u Osamu, ali Rugan mi kaže da te smatrala... neobičnom." Ona odmahne glavom. "Jesi li znala daje sve nekoć bilo naše, djevojko? Surigali je bila predstojnica Roja, a Nushash njezin ponizni ljubavnik."

Oinnitan nije imala pojma što je to značilo, a dan je bio dug i zbrkan. Stajala je nijemo dok ju je Mudry stiskala za prste. Starica zastane kao da osluškuje, lica uzdignuta prema stropu, slično kao što je ranije tog dana autarh zurio u prazno dok je odlučivao da se čovjeku polome kosti jer je zakašljao. Staričine ruke kao da su postajale toplije, gotovo vruće, a Oinnitan se morala prisiliti da se ne istrgne. Naborano lice proročice kao da se opuštalo, a onda se bezuba usta rastvore u izrazu malodušnosti.

"Onako je kao što sam se bojala", reče majka Mudry te ispusti Oinnitanine ruke. "Loše je. Vrlo loše."

"Što? Kako to mislite?" Zar je proročica posjedovala neko znanje o njezinu usudu? Zarće je budući muž ubiti, kao što je ubio tolike mnoge?

"Ptica će poletjeti prije oluje." Mudry je govorila tako tiho da ju je Oinnitan jedvačula. "Ali ozlijeđena je pa se jedva može održavati u zraku. Ipak, to je jedina nada koja preostaje kad se spavač probudi. Ipak, stara krv je jaka. Zapravo nema mnogo nade..." Zanjihala se na trenutak, a onda zaustavila, lica okrenuta ravno prema Oinnitaninom. Da je mogla vidjeti, zurila bi. "Umorna sam, oprosti mi. Ne možemo mnogo toga učiniti, a nema koristi da te plašim. Moraš upamtiti tko si, djevojko, to je sve."

Oinnitan nije imala pojma je li se starica inače ovako ponašala, ali znala je da ju je proročica uistinu plašila, željela to ili ne. "Kako to mislite, upamtiti? Da sam Sestra Roja?"

"Upamti tko si. A kad se kavez otvori, moraš poletjeti. Neće se otvoriti dvaput."

"Ali ne razumijem...!"

Chrvssa proviri glavom kroz vrata. "Je li sve u redu? Majko Mudry?"

Starica kimne. Dala je Qinnitaninoj ruci posljednji suhi stisak, a onda ju ispustila. "Upamti. Upamti."

Oinnitan se svim silama trudila da ne zaplače dok ju je glavna novakinja predavala vojnicima i njihovu kapetanu, šutljivo mrgodnom Jeddinu, kako bi novu buduću nevjestu mogli otpratiti u skrivenu utvrdu Osame.

12.

San u kamenu

ZA DUGOG POPODNEVA

Tko su ti koji su pali?

Blistaju pokraj staze poput dragulja, poput suza Jesu li zvijezde?

(iz Kostopadnih proročanstava)

Chert je promatrao kako Mika i Talk glačaju kamen na zidu iznad groba. Škriljevci su znali biti klanski nastrojeni, a budući da su bili Hornblendeovi nećaci, mislio je da će zadavati nevolje zamjeniku njihova strica, no bili su iznimno uslužni. Zapravo, cijela njegova skupina bila je uzorna -čak je i Plovučac obavljao svoj posao uz minimalne pritužbe: što god već nisu voljeli u vezi s izvornim poslom, to su progutali kako bi pripremili grob princa regenta. I bolje da jesu. Jedini izvor svjetla gdje je Chert stajao bile su baklje u kamenim zidnim utorima - od kojih su četiri bili svježe isklesani - ali bio je siguran da se jutarnje sunce već šuljalo iznad istočnih bedema, što je značilo da im je preostalo samo nekoliko sati do pogreba.

Nije bilo lako, ništa od toga, a Chert je mogao samo zahvaliti svojim precima Modrog Kvarca što je zadatak bio relativno malen, konstrukcija jedne nove prostorije, te što su uglavnom radili s vapnencem. Unatoč tome, u nekim su slučajevima bili primorani klesati kutove - ili ne klesati kutove, da budemo točniji: nova je odaja bila neobična oblika i još nedovršena na suprotnom kraju gdje se niski tunel otvarao u daljnje špilje, a oni su uglačali samo zid u koji je bio urezan grob princa regenta. Grumeni teškog kremena još su plutali poput otoka u svim dovršenim zidovima; većina rezbarija morat će također biti dovršena kasnije. Jedva su imali vremena da Mali Ugljen uresi sam grob i zid oko njega, ali majstor je napravio lijep posao unatoč žurbi, pretvorivši grubu rupu u kostima Brijega u neku vrstu šumske sjenice. Kameno postolje na kojem će počivati prinčev lijes izgledalo je poput ležaja od duguljastih, živih travki; debla drvća i obješene lisnate grane isklesane u zidovima kripte također su bili izrađeni s toliko pažnje da se činilo kako se gube u daljini, red za redom. Chertu se gotovo činilo da može ušetati u rezbariju prema srcu žive šume.

"Čudesno je", rekao je Malom Ugljenu, koji je dovršavao posljednje detalje na skupini cvjetova na postolju. "Nitko neće moći reći da Fun-derlinzi nisu obavili svoj dio posla, i više od toga."

Mali Ugljen obriše prašinu sa svoga znojnog lica. Izgledao je starije od svoje prave dobi - tek je nekoliko godina bio oženjen, a već je imao smežurane crte djedice i sjedine u bradi koje nisu bile uzrokovane vapnenačkom prašinom. "Žalostan posao, međutim. Čovjek bi pomislio da će ovo biti zadatak mojih sinova, ili čak unuka, a ne moj. Otišao je tako mlad, jadni princ. A tko bi povjerovao da je to učinio onaj Južnjak? Nakon svih ovih godina, djelovao je gotovo civilizirano."

Chert se okrene i dovikne ostalima da se požure s rušenjem skela. Mika i Talk sad su bili na tlu i skoro gotovi s poslom, ali radnici su još morali ožbukati rupe gdje su grede skela bile zabijene u zidove, a to se trebalo obaviti što prije: kaštelan Nynor već je doveo desetak muškaraca i žena koji sučekali da ispune kriptu obitelji Eddon cvijećem i svijećama.

Mali Ugljen zaškilji u kameni pupoljak, bocne ga nekoliko puta svojim dlijetom, a onda ga stane obrađivati štapom za poliranje. "Kad smo već kod sinova, gdje je onaj tvoj?"

Chert osjeti čudnu mješavinu ponosa i razdražljivosti što se o dječaku govori kao o njegovu sinu. "Flint? Poslao sam ga van prije nego što ste došli - vjerojatno se igra gore. Toliko se motao naokolo da sam mislio da ću poludjeti." Sto je samo djelomice bilo istina. Dijete se ponašalo tako čudno da ga je to malčice prepalo. Zapravo, Flint je bio toliko nepokoran da se na trenutak Chert pobojao kako loš zrak curi kroz špiljasti kraj grobnice - dah crnih dubina kako ga je njegov narod zvao, a koji je usmrtio mnogo Funderlinga tijekom godina - ali nitko drugi nije bio pogođen. Brzo je postalo jasno daje dječakovo ponašanje imalo čudniji uzrok čak i od džepa loša zraka: izgledao je kao da ga istodobno i privlači i plaši tamni otvor na kraju grobnice, stenjao u sebi dok je virio u nj poput mnogo mlađeg djeteta - ili čak poput životinje, bojažljivo je pomislio Chert - i pjevao djeliće neprepoznatljivih pjesama. Ali kad je odvukao dječaka odatle, Flint je odgovarao na pitanja ništa manje suzdržano nego inače, kazujući da ga zvuk u špilji plaši, što god to značilo, da može čuti glasove i njušiti stvari.

"Stvari koje ne razumijem", bilo je sve što je htio ili mogao ponuditi kao objašnjenje, "koje ne želim razumjeti", ali kad je Chert dograbio komad svjetlećeg koralja i spustio se na koljena kako bi provirio u grubu, neobrađenu vapnenačku špilju, nije pronašao ništa neobično.

S prečim poslom i svježom uspomenom na ono što je Cinnabar rekao o nepokornosti radnika, Chert je brzo donio odluku. Nije htio da dječak podigne prašinu i odvrati ljude od posla, pa ga je poveo uza stube i rekao mu da ostane unutar granica groblja, ali da se ni pod koju cijenu ne udalji iz vida gornjih stuba grobnice. Kako su Chertovi radnici cijeli dan iznosili krhotine vapnenca iz humka na tačkama, držao je da se Flint nije mogao uvaliti previše u nevolje a da ga ne primijete.

Razmišljajući sad o tome, dok je Mali Ugljen rabio vlažnu krpu umočenu u fini pijesak da sastruže nekoliko posljednjih nedostataka, Chert je uvidio da dječaka nije ni čuo ni vidio već neko vrijeme, iako je očekivao da će se dosad vratiti dolje tražeći svoj prijepodnevni obrok. Doviknuo je nekoliko posljednjih naputaka radnicima koji su rastavljali skele, potapšao Malog Ugljena po ramenu, a onda odmarširao da vidi što je s djetetom.

Nekoliko Nvnorovih velikih ljudi radilo je u vanjskim odajama grobnice, čisteći je i pripremajući za pogrebnu povorku, stružući čađu sa zidova gdje su gorjele baklje, rasipajući rogoz i pupoljke šumskog nezaboravka po tlu. Sve te rastuće stvari ispunile su kamene dvorane mirisom koji je podsjetio Cherta na dane kad se udvarao Opal i odveo je na površinu u šetnju po primorskim livadama u Zemljinkraju. Poslije mu je rekla da je, za djevojku koja gotovo nikad nije bila izvan Funderlinškoga grada, bilo i uzbudljivo i strašno stajati promatrajući more pod sobom i onaj beskraj otvorenog neba. Sjetio se da je osjećao razgaljen ponos - kao da je on sve to stvorio za nju.

Ali miris cvijeća i nekoliko sretnih uspomena na mladost nisu promijenili prirodu tog mjesta. U niši za nišom ležali su posmrtni ostaci Eddona koji su vladali Južnom Međom, života koji su nekoć možda bili veličanstveni ili nevažni, ali koji su sada svi bili isti. Ipak, dok su bili živi, netko ih je volio, pomislio je. Njihova je tijela donijela na ovo mjesto uplakana

tugujuća obitelj, upravo kao što će drugi danas donijeti ubijenog princa, a onda su ih ostavili da spavaju u kamenu dok ih strojevi vremena ne samelju u suhi prah i kvrge kostiju.

To u Chertu nije pobudilo strah, iako sami Funderlinzi nisu pokapali svoje mrtve, ali nije mogao ni zanemariti da je okružen s toliko svršenih života. Neki od velebnijih ljesova, načinjenih od kamena ili metala da nadvladaju vrijeme, imali su reljefe svojih stanara, ne onakvih kakvi su izgledali za života, premda je bilo i mnogo takvih, nego stanara kakvi su bili u smrti, usahlih i propalih, u stilu pogrebne umjetnosti od tri stoljeća ranije. Tijekom tih godina nakon kuge,činilo se da su mnogi od umirućih željeli podsjetiti žive upravo na to kako je sreća mogla biti prolazna.

Čemu sva tajanstvenost? upitao se Chert. Ova naša tijela dolaze iz zemlje, dolaze iz svega što pojedemo, popijemo i udahnemo, i vraćaju se u zemlju na kraju, što god bogovi činili s iskrom koja je u nama. Ali nije mogao biti tako bezbrižan kao što je želio te je, premda su mnogi veliki ljudi marljivo radili u katakombama oko njega, svejedno ubrzao korak. U posljednje vrijeme -čak i prije smrti princa regenta - sve oko njega počelo se činiti kao da je obojeno hladnim dahom smrtnosti, natruhom svršetka stvari.

Ovaj put dijete kamena bilo je sretno što vidi grubo danje svjetlo, ali duh mu nije dugo ostao razvedren. Flinta nije bilo nigdje na vidiku, i premda je Chert prešao cijelo groblje,čak i vrtove, dozivajući i dozivajući, nije ga mogao naći.

tu

Hladna od kupelji, Brionv je stajala gola gledajući svoje blijede udove i prezirući slabost svoje ženskosti.

Da sam muškarac, pomislila je, onda se vojvoda od Ljetopolja, lord Brone i ostali ne bi hvatali za svaku moju riječ. Ne bi me smatrali slabom. Čak i da imam usahlu ruku poput Barricka, bojali bi se moje srdžbe. Ali zbog slučajnosti mog rođenja, mog spola, od mene se zazire.

Soba je bila hladna i ona je drhtala. Oh, oče, kako si nas mogao napustiti? Sklopila je oči i na časak opet postala dijete, tresući se dok su dadilje zaposleno tčkarale oko nje, sušeći njezino malo tijelo flanelskim suknom, a velika kuća bila puna poznatih zvukova. Kamo vrijeme odlazi kad ga se potroši? upitala se. Je li to poput zvuka glasova koji odjekuju i odjekuju u dugim hodnicima, postajući sve tiši i tiši sve dok ih se više ne može čuti? Postoji li negdje odjek vremena kad smo svi bili skupa - kad je Kendrick bio živ, otac tu, a Barrick zdrav?

Ali čak i da je postojao, bio bi to samo zamirući odjek nastanjen duhovima.

Podigla je ruke. "Odjenite me", rekla je Moini i Rose.

Pomisao na oca, iznenadna čežnja da ga vidi, ili mu barem čuje glas, podsjetila ju je na nešto: gdje je bilo njegovo pismo, ono koje je Dawet dan-Faar donio iz Hierosola? Možda je s nekim drugim Kendrickovim vrijednosnim papirima - nije imala prilike sve ih pregledati. Ali očevo pismo nije bilo poput drugih papira: nije ga samo morala vidjeti, nego je to željela, očajnički. Potražit će ga nakon pogreba. Kendrickova pogreba.

Užas onoga što je ležalo pred njom oslabio joj je koljena, ali se uspravila, držalačvrsto. Neće pokazati svojim dvorjankama koliko se bojala, koliko je bila bespomoćna i beznadna.

Rose i Moina bile su neobično šutljive. Brionv se zapitala jesu li shrvane poput nje, ili samo poštuju njezino raspoloženje i nepodnošljivu težinu dana. Zar je to bilo važno? Smrt je budila vlastito poštovanje, na ovaj ili onaj način.

Navukle su joj potkošulju, naprežući se malko da je razvuku preko njezine vlažne kože. Podsuknju su svezale na leđima pomoću šiljaka; još je bila bosonoga te joj se skupila oko nogu. Rose je prečvrsto zategnula vrpce dok je vezivala korzet, pa je Brionv zastenjala, ali je nije zamolila da olabavi. Naučila je da je ta formalna odjeća služila svrsi: poput vojničkog oklopa, odavala je snažnu vanjštinu, čak i kad je tijelo u njoj bilo slabo.

Alija ne želim biti slaba! Želim biti jaka, poput muškarca, za obitelj i naš narod. Ali što je to značilo? Postojalo je mnogo vrsta snage: medvjede sile nekog poput Avina Bronea i suptilnije moći koju je posjedovao Kendrick - njezin je stariji brat

jedanput, hrvajući se, srušio jednog od krupnijih stražara tako snažno da sučovjeka morali odnijeti. Od razmišljanja o njemu zapinjao joj je dah. Bio je tako živ - nije moguće da ga nema. Kako jedna jedina noć može promijeniti svijet?

Ali bilo je i drugih vrsta snage, pomislila je dok su joj Moina i Rose pomagale s crnom svilenom haljinom, krutom od crnog brokata i od nježna srebrno-zlatnoga filigranskog rada. Otac gotovo nikad nepovisuje glas, i nikad ga nisam vidjela da je zadao udarac u gnjevu, ali samo su ga budale nazivale slabim. I zašto samo muškarce smatraju jakima? Tko je držao ovu obitelj na okupu proteklih dana? Nisam ja, neka mi Zoria oprosti. Nije to bio ni Barrick, pačak ni vrhovni zapovjednik. Ne, bila je to Brionvjina pratetka Merolanna,čvrsta i neumoljiva poput samog Brijega, koja je zapovjedila život i unijela malko smisla u smrt.

Rose i Moina bile su zaposlene poput pčela oko tamnog cvijeta, izravnavajući i šireći nabrane manšete na Brionvjinoj haljini, podrezujući rašivene niti s obruba te navlačeći joj cipele tako da ju je jedna pridržavala kako bi mogla podignuti nogu, dok joj je druga namještala crnu cipelu. Na trenutak je bila ispunjena ljubavlju prema tim djevojkama. I one su bile hrabre, zaključila je. Muški su se ratovi vodili daleko, i oni su dokazivali svoju hrabrost pred vojskama drugih muškaraca. Ženski su ratovi bili suptilniji, a svjedočile su im uglavnom ostale pripadnice njihova spola. Njezine dvorske dame i sve druge žene u dvorcu vodile su bitku protiv kaosa, boreći se da unesu smisao u svijet koji ga je naizgled izgubio.

Nije joj se sviđalo ono što joj je svijet nametnuo, ali danas, zaključila je Brionv, još se ponosila onim što je bila.

Kad su završile s njezinim cipelama, dvorske su je dame omotale plaštem od teškog crnog baršuna koji joj je darovao otac ali koji nikad nije odjenula. Sjela je na visoki stolac, ili se radije naslonila, napola stojeći, kako bi Rose mogla iznijeti njezin nakit, a Moina i jedna od mladih sluškinja mogle početi rediti njezinu kosu.

"Ne trudi se sa svim tim", rekla je Moini, ali nježno. Njezina dvorska dama zastane, s uvijačem za kosu u ruci. "Nosit ću pokrov za glavu - onaj sa srebrnim vezivom."

Uz jednaku ceremoniju kao kad u hramu bogomoljac iznosi sveti predmet s oltara, Rose stavi škrinju s draguljima na jastuk i otvori poklopac. Izvadila je najveću ogrlicu, težak zlatni lanac s privjeskom od rubina, dar Brionvjina oca majci koju je jedva poznavala.

"Ne to", reče Brionv. "Ne danas. Ono - srce i ništa više."

Rose izvadi tanku srebrnu ogrlicu, dok joj se zbunjenost vidjela na licu. Privjesak s jelenom u skoku bio je malen i nenapadan komad, te je odudarao od stroge uzvišenosti njezine odjeće.

"Kendrick mi ju je darovao. Za rođendan."

Rosine se oči napune suzama dok ju je stavljala oko vrata svoje gospodarice. Brionv pokuša obrisati djevojčine suze, ali rukavi njezine haljine bijahu prekruti a plašt pretežak. "Prokletstvo, da se nisi usudila započeti s tim. I meneće potaknuti."

"Plačite ako hoćete, moja gospo," reče Moina, šmrcajući. "Još nismo započele s vašim licem."

Brionv se nasmije i protiv svoje volje. Vražji rukavi nisu joj dopuštali ni da obriše svoje oči, pa je mogla samo bespomoćno sjediti dok joj Rose nije donijela rupčić.

Dok su joj kosu češljale prema natrag i vezivale na potiljku, sjedila je što je strpljivije mogla, a dvije su joj dvorske dame počele tapkati pomade po obrazima i očnim kapcima. Mrzila je šminku, ali danas nije bio običan dan. Narod - njezin narod - već ju je vidio uplakanu. Danas su je morali vidjeti jaku i suhih očiju, lica u maski sabranosti. A to je bila i razonoda za Rose i Moinu, ta neuobičajena sloboda: opet su se smijale dok su nanosile rumenilo na njezine obraze, unatoč još vlažnim očima.

Kad su završile, spustile su kapicu sa zabatima na njezinu glavu i pričvrstile je kopčama, a onda raširili njezin crni baršun kako bi joj padao na ramena i niz leđa. Brionv se osjećala čvrsto i nesavitljivo. "Stražari će morati doći i odnijeti me - kunem se da se ne mogu pomaknuti ni palca. Donesite mi zrcalo."

Moina ispuše nos dok je Rose otrčala po zrcalo. Ostale djevojke postrojiše se u smjeran polukrug oko nje, šapćući, dojmljene. Brionv se pogleda, sva u crnom od glave do pete, tek s bljeskom srebra načelu i grudima.

"Izgledate poput Sivede, mjesečeve djeve. Poput božice noći."

"Izgledate predivno, Vaša Visosti", reče Rose, odjednom posve formalna.

"Izgledam poput broda pod punim jedrima. Velika poput svijeta." Brionv uzdahne, a dah joj zastane. "O, bogovi, dođite i pomozite mi ustati. Moram pokopati brata."

Dječak je visio visoko na zidu s vanjske strane kapele, aličak i u ovom vremenu straha, kad su se ubojiti neprijatelji možda još slobodno kretali, nitko u dvorcu Južne Međe nije ga naizgled primijetio. U ovom trenučučao je u kutu golema prozorskog okvira, a obojeno staklo okruživalo ga je poput pozadine neke slike. Iako je kapela bila puna ljudi, ako je itko unutra i opazio sjenu u dnu velikog prozora, zaključio je da je to samo prašina ili nanos lišća.

Skupina slugu hitala je puteljkom od groblja prema vratima koja su vodila u unutarnju utvrdu, još noseći košare koje su donijeli sat prije, ali na čijem je dnu sad preostalo samo nekoliko latica; ostatak je bio razasut u grobnici i po zavojitom puteljku kroz groblje. Dječak ih nije pogledao, a oni su bili previše zaokupljeni svojim netom dovršenim zadatkom i šaptavim razgovorom da bi podigli pogled.

Nešto iznad dječakove glave privuče njegovu pozornost. Leptir, krupan primjerak, sav žut i crn, sletio je na rub krova i sjedio ondje, udarajući krilima polako poput spokojnog srca. Bilo je kasno razdoblje za leptire.

Pronašao je rub prozora svojim zdepastim, prljavim prstićima i povukao se uvis sve dok nije stajao pokraj jednog ruba olovom zalivenog staklenog prozora. Tko god je iznutra promatrao prozor, sad je mogao učiti daje nanos lišća iznenada postao okomit stup, ali nikakav zvuk nije dopirao do njega kroz staklo, osim neprekidnog dubokog brujanja zbora koji je pjevao Baladu o Kemiosu, najdulju, najopsežniju pogrebnu pjesmu. Trenutak poslije stup je nestao, a prozor opet bio nezasjenjen.

Flint se podigao na jednu od stršećih rezbarija koje su urešavale vanjski zid kapele, a onda prešao bočno poput pauka do druge prije nego što se popeo na još višu. U nekoliko trenutaka, dok su se vrata na suprotnoj strani groblja još zatvarala za slugama koji su nosili košare, a njihovi se glasovi gubili, našao se na krovu.

Krov kapele bio je veliko ukošeno polje crjepova iz kojeg su spiralni dimnjaci stršili svakih nekoliko metara poput stabala. Mahovina, pa i živo busenje dugačke trave nicali su između crjepova, a jesenji vjetar naslagao je velike nanose lišća uz dimnjake poput crveno-smeđeg snijega. Mnogi krovovi bijahu vidljivi s te točke, kao i visoravni koje su se gotovo dodirivale u gužvi i obilju, ali ipak se veći dio visoke unutarnje utvrde još pružao iznad njegove glave sa svih strana - šuma divovskih dimnjaka.

Flint naizgled nije mario ni za što od toga. Isprva je samo ležao na trbuhu i zurio u mjesto gdje je leptir sjedio blizu vrha krova, lijeno mašući krilima. Tada dječak stane puzati naviše, upirući se stopalima o izbočine mahovine i nadignute cijepove, sve dok nije bio rukom nadomak stvorenju. Ruka mu se ispružila, a leptir ga je odjednom osjetio, prevrnuo se preko ruba i nestao, ali dječak se nije zaustavio. Prsti su mu se sklopili oko nečeg posve drugog, te je to iščupao iz trave i prinio svojem licu.

Bila je to strijela, malena poput igle za krpanje. Zaškiljio je. Imala je perjanicu istih žuto-crnih boja poput leptirovih krila.

Dugo je dječak ležao nepomično, nijemo zureći u strelicu. Da ga je tko promatrao, pomislio bi daje zaspao otvorenih očiju, toliko je potpuna bila njegova mirnoća - ali promatrač bi pogriješio. Naglo se prevrnuo i uspentrao preko krova do

najbližeg dimnjaka, brzo poput zmije u napadu, te udario rukom u jednu točku, a zatim u drugu, pokušavajući zgrabiti nešto što je pobjeglo kroz malu šumu trave oko ciglenog podnožja.

Ruka mu se sklopila i odjednom se opet umirio. Privukao je šaku natrag, držeći je blizu tijela dok je sjedao, s dimnjakom za leđima. Kad je otvorio šaku, stvor koji se ondje sklupčao nije se pomaknuo sve dok ga on nije nježno gurnuo prstom.

Čovječuljak koji se sada prevrnuo na drugu stranu ičučao na Flintovu dlanu nije bio mnogo viši od prsta. Njegova koža činila se tamnom poput čađe, iako je bilo teško reći koliko je toga zapravo prava koža, a koliko prljavština. Oči su mu bile široke, male točkice bjeline u sjeni dječakove ruke. Pokušao je skočiti na slobodu, ali Flint je savio prste u kavez te je čovječuljak opet čučnuo, poražen. Bio je odjeven u dronjke i komadiće sivog neuštavljenog krzna. Nosio je mekečizme i imao navoj grube niti omotan oko ramena, tobolac strijela na leđima.

Flint se sagne i podigne nešto iz trave. Bijaše to luk, napet tako fino da se tetiva jedva mogla vidjeti. Flint ga pogleda na trenutak, a onda ga stavi na dlan pokraj čovječuljka. Zarobljenik prebaci pogled s luka na svojeg uznika, a onda ga podigne. Premjestio je luk polako iz ruke u ruku s nekom vrstomčuđenja, kao da je postao nešto posve drugo otkad ga je posljednji put dotaknuo. Flint je zurio u njega, nenasmijan, namrštenogčela.

Čovječuljak uhvati zrak. "Nemoj me povrijedit, gospodaru, molim te ja", zacvrkutao je, s nečim poput nade u očima u kojima je do malo prije bio samo užas. "Pošteno si me ufatio, od kože do neba. Željućeš ti ispunit. Svi znadu da Krovaš poštuje zadanu riječ."

Flint se namršti, a onda položi čovječuljka na crjepove. Zarobljenik se osovi na noge, stane oklijevati, načini nekoliko koraka, a onda opet zastane. Flint se nije micao. Lica naškubljena od zbunjenosti,čovječuljak se napokon okrene i stane verati mahovinastim puteljcima između crjepova, idući prema vrhu krova s lukom koji mu se klatio u ruci. Svakih nekoliko koraka osvrtao se preko ramena, kao da očekuje da će se njegova prividna sloboda pokazati tek okrutnom igrom, ali u času kad je stigao do vrha, dječak se još nije pomaknuo.

"Oh, dobar si ti, mladi gospodaru", viknečovječuljak, glasom jedva nečujnim s metar i pol udaljenosti. "Bubodlak i njegovi potomci neće te zaboravit. To je obećanje!" Nestao je preko vrha krova.

Flint je sjedio uz dimnjak sve dok se sunce nije popelo visoko iznad njega, sve dok nejasan jauk zbora pod njim nije završio, a onda je počeo silaziti.

Bila je zahvalna što je Rose stajala pokraj nje s rupcem i bijesna na sebe što joj je zatrebao. Bilo je teško vjerovati koliko je strašna mogla biti jedna lakirana drvena kutija. Pogrebne pjesme brujale su unedogled, ali i na tome je bila zahvalna: dale su joj priliku da se sabere.

Činilo se sramotnim što je Kendrick morao biti odnijet u grob u posuđenom lijesu, ali nije bilo vremena da se priredi pravi. Zapravo, Nvnor ju je uvjerio da su funderlinški majstori izveli pravočudo što su uspjeli pripremiti grobnicu. Pravi lijes sa svojim izrezbarenim reljefom nije se smio požurivati, rekao je - ona ne bi htjela da nesavršen kip njezina brata gleda u vječnost, kao da je prisiljen skrivati se iza grube maske? Kendrickće premjestiti u kameni lijes kad bude dovršen.

Ipak, činilo se sramotnim.

Unatoč nazočnosti članova domaćinstva poput Rose i Moine, neganutog ali ozbiljnog Chavena, tečak i starog Zagonetala, bez šešira i odjevenog u crno-sivo šareno ruho, kose zagla đene u tankim pramenovima, klupa kraljevske obitelji načelu kapele bila je samo dopola puna. Brionvjina pomajka Anissa sjedila je malko dalje, pokraj Merolanne, ruku zaštitnički prekriženih preko trbuha. Lice joj bijaše skriveno crnim velom, ali je glasno jecala i šmrcala. Barem smo pronašli nešto što će je izvući iz kreveta, bila je Brionvjina ogorčena misao. U posljednje vrijeme niječesto viđala kraljicu. Kao daje Anissa Proljetnu kulu pretvorila u neku vrstu utvrde, prekrivši sve prozore teškim platnima i okruživši se ženama kao što bi opsjednuti monarh sebe okružio vojnicima. Brionv nikad nije stvarno zavoljela svoju pomajku, a sad ju je prvi put

iskreno počela prezirati. Suprug ti je zarobljen, ženo, a jedno od njegove djece je umoreno. Čak i s djetetom u trbuhu, sigurno sada imaš veće dužnosti nego da se skrivaš u onom svom gnijezdu poput vrane koja sjedi na jajima.

Zbor je napokon završio, a hijerarh Sisel, u svojim najljepšim crveno-srebrnim haljama, ustane i zauzme mjesto pred lijesom kako bi započeo pogrebni govor. Bilo je to nešto što je Sisel najbolje radio, pokazujući zašto ga je kralj Olin odabrao za tako važno mjesto unatoč prigovorima Siselovih pretpostavljenih u Syanu (koji su ga smatrali previše mlakim u njegovoj potpori politici trenutnog Trigonarha), te je izgovarao poznate riječi s vidljivim suosjećanjem i iskrenošću. Dok je tješeća hierosolska litanija ispunjavala Erivorovu kapelu, Brionv je gotovo mogla povjerovati da je pronašla jedan od onih odjeka prošlosti, ostatak vremena kad je šaptala sa svojom braćom tijekom mise, srdeći Merolannu i mrseći račune starom bogomoljcu, ocu Timoidu, koji je znao da otac te djece nikad ne bi dopustio da ih se izgrdi zbog zločina koji je sam Olin smatrao tako nevažnim.

Ali više nisam dijete. Nemam se kamo skriti od ovog trenutka.

Dok je Sisel počinjao izgovarati epitaf, a plemići poslušno ponavljali značajne fraze, Brionvjinu pozornost odvrati komešanje do njezina lakta. Moina je oštro ali tiho razgovarala s mladim pažem.

"Što to momče želi?" šapne Brionv.

"Dolazim od vašeg brata, Visosti", reče joj dijete.

Čvrsto stisnuta u struku svojom sputavajućom odorom, Brionv se potrudi što je bolje mogla sagnuti se prema dječaku; od toga je ostala bez daha. "Barricka?" Ali naravno da se radilo o Barricku. Da joj je drugi brat poslao poruku, vjerojatno ju ne bi donio dječak kojem je curio nos. "Je li dobro?"

"Bolje je. Poručuje vam da ne biste smjeli poći u kr... kr..." Dječak je bio nervozan i nije se mogao sjetiti riječi.

Ovaj momčić, naposljetku, ipak stoji pred božicom noći, pomisli ona. Jeste li sad sretni, lorde Brone? Više nisam uplakana djevojčica -postala sam strašilo za djecu. "Kriptu?"

"Da, Visosti." Dječak brzo kimne, ali joj svejedno nije mogao susresti pogled. "Poručuje da ne smijete poći u kriptu dok ne vidite što vam on šalje."

"Što mi šalje?" Brionv pogleda Rose, koja je u uplakanom jadu zurila u lijes na oltaru. Bio je prekriven zastavom, urešenom grbom s Eddonskim vukom i zvijezdama, ali to ga ponosno pokrivalo nije činilo ništa manje strašnim. Iza nje, Brionv je mogla čuti kako dvorjani glasno šapću i osjetila kako postaje ljutita zbog njihova nepoštivanja. "Zašto oni ljudi pričaju? Rose, jesi li čula što je dječak rekao? Što bi Barrick mogao slati?"

"Sebe."

Okrenula se, a srce joj bolno poskoči u grudima. Sa svojim dugačkim crnim plaštem, koji je tek nesavršeno prekrivao bijelu noćnu košulju, i s licem još bljeđim nego inače, Barrick je mogao biti sam Kendrick u njegovu mrtvačkom pokrovu. Njezin je blizanac stajao u lađi kapele s kraljevskim stražarom za svakim laktom, koji su mu pomagali da stoji uspravno. Sam dolazak ovamo očito mu je predstavljao napor: lice mu je bilo vlažno od znoja, a oči mu nisu posve susretale njezine.

Brionv se uspravi i progura pokraj Moine, zahvalna što se nalazi načelu kapele, a ne ukliještena između dvaju redova klupa, poput karavele u preuskom sidrištu. Ovila je ruke oko Barricka što je bolje mogla u svojoj teškoj odjeći i korzetu koji ju je sputavao, a onda shvatila da ih vjerojatno promatraju svi u kapeli. Nagnula se mačice natrag i poljubila ga u obraz, koji je još bio topao od groznice, ili od napora.

"Ali, ti predivna budalo," rekla je tiho, "što radiš tu? Trebao bi biti u krevetu!"

Bio je ukočen u njezinu zagrljaju; sad je koraknuo natrag, otresavši se dvojice stražara koji su mu pokušavali pomoći. "Što radim tu?" upitao je glasno. "Ja sam princ Eddonove kuće. Zar si mislila da ćeš pokopati našeg brata bez mene?"

Brionv prinese ruku ustima, iznenađena njegovim tonom, ali još više zapanjena izrazom hladne srdžbe na njegovu licu. Činilo se da ga je nešto na njezinu licu dirnulo više od zagrljaja i poljupca: izraz mu se smekšao a držanje opustilo. Jedan od stražara primi ga za lakat. "Oh, Brionv, oprosti. Bio sam tako bolestan. Bilo je tako teško doći ovamo, morao sam zastati i hvatati dah svakih par koraka, ali morao sam... za Kendricka. Ne obaziri se. Mozak mije bio pun tolikih budalaština..."

"Naravno - oh, Barrick, naravno. Sjedni." Pomogla mu je da se spusti na klupu pokraj nje. Čak i sjedeći, nije joj ispustio ruku, nego ju je držao čvrsto u svoj em vlažnom, grozničavom stisku.

Pričekavši da se dvorjani ponovno smjeste i s tek najmanjim i najukusnijim pogledom zbunjenosti, hijerarh Sisel nastavi sa svojim veličanjem.

Bilo da srno rođeni u razdoblju radosti ili u razdoblju žalosti, i bilo da živimo naše živote na divljenje svih očiju ili na sramotu pred Nebesima, bogovi nam ipak udjeljuju samo naše doznačeno vrijeme', tako je govorio prorok laris u danima slave Hierosola, a govorio je istinu. Nijednom čovjeku nije dana nijedna sigurnost osim smrti, bio on ma kako uzvišen. Ali bio on ma kako priprost, ipak će mu duh moći sjediti s besmrtnicima na Nebu.

Kerniosu crne, rodne zemlje predajemo posmrtno ruho našeg voljenog Kendricka Eddona. Erivoru od voda vraćamo krv koja teče njegovim žilama. Ali Perinu od Nebesa nudimo njegov duh da ga prenese u Raj i dvorane bogova, kao što pticu nose vjetrovi sve dok opet ne stigne u utočište svoga gnijezda.

Neka je blagoslov Trojice na njemu, ovom našem bratu. I neka je blagoslov Trojice na onima koji moraju ostati za njim. Svijet će biti tamnije mjesto zbog svjetla koje je bilo njegovo i kojeg sada nema, ali sjaće jasnije u dvoranama bogova i biti zvijezda na Nebu..."

Kad je završio, hijerarh pospe šaku zemlje po lijesu, a potom nekoliko kapljica vode iz obrednog vrča; na kraju, položi navrh jedno bijelo pero. Dok su okupljeni plemići odgovarali na Siselove riječi, četiri stražara stupe naprijed i provuku dvije duge šipke kroz ručke lijesa, pri čemu se izvezena glava Eddonskoga vuka na prekrivaču tako nabrala da mu se rezanje naizgled pretvorilo u izraz zbunjenosti, a onda podignu lijes i ponesu ga prema vratima kapele.

Brionv, hodajući polako kako Barrick ne bi zaostao, primakne se na svoje mjesto iza lijesa. Ispružila je ruku i podignula obiteljski stijeg kako bi mogla dotaknuti uglačano drvo. Željela je nešto reći, ali nije se mogla prisiliti da povjeruje kako je Kendrick kojeg je poznavala bio u toj kutiji.

Bilo bi preokrutno da je tako - da ga smještamo pod sav onaj kamen. Volio je jahati, trčati...

Opet je plakala dok su lijes iznosili iz kapele iza svečane straže, a ostalo tugujuće plemstvo stajalo u redu iza blizanaca.

Preostali stanovnici palače čekali su pokraj cvijećem posutog puteljka, sluge i niži plemići kojima se sad pružala jedina prilika da vide lijes u kojem su ležali posmrtni ostaci princa Kendricka. Mnogi su plakali i jaukali kao da se njegova smrt netom dogodila, zbog čega je Brionv istodobno bila i ganuta i nekako razgnjevljena tom bukom, koja je trenutno bila posve izvan kontrole, tako da se morala boriti sa sobom kako se ne bi okrenula i pobjegla natrag u kapelu. Stoga se okrenula prema Barricku i uvidjela daje on jedva primjećivao gomilu. Buljio je u tlo divlje stišćući čeljusti, iskoristivši svu svoju snagu samo da se nastavi kretati iza lijesa. Brionv je bilo prebolno promatrati ga, gotovo zastrašujuće: izgledao je kao da je još uhvaćen u grozničavu snu, kao da mu se samo tijelo vratilo da se pridruži živima.

Okrenula se od svojeg blizanca, i dok joj je pogled prelijetao gomilom, spazila je liše koje ju je netremice promatralo s mjesta na zidu, svjetlokosog dječaka koji se izgleda popeo gore radi boljeg vidika. Na trenutak se uplašila za dijete - bilo je na visini krošnje drveta - ali ono je izgledalo bezbrižno poput vjeverice.

Barrick je opet sustigne te joj sad šapne na uho. "Svuda su naokolo, znaš."

Na trenutak je pomislila da govori o malim dječacima poput onoga koji je visio sa zida. "Tko to?"

Prinio je prst usnicama. "Tiho, tiho. Misle da ne znam, ali ja znam. A kad preuzmem pravo prvorodenoga, natjeraću ih da plate za ono što su učinili." Zaostao je korak i opet spustio pogled na tlo, usana namještenih u stisnut, bolan osmijeh.

Molim te da se ovo završi što prije, pomolila se ona. Milosrdna Zorijo, samo nam dopusti da položimo brata u zemlju, pa neka završi ovaj dan.

Kad su došli na groblje, povorka je zavijala između ukošenih sjena drevnih kamenova sve dok nije stigla do ulaza u obiteljsku kriptu. Brionv i Barrick, Anissa, Meloranna i još neki slijedili su stražare i njihov teret pod zemlju, ostavivši ostale plemiće da stoje na travi pred vratima grobnice, napuštene i u nelagodi.

Groblje je vrvjelo Velikim narodom, i svi su bili u crnini. Chert se osjećao kao da se izgubio u guštari crnog drveća. Dječaka nigdje nije bilo na vidiku.

Mogao je jedino čekati. Pogreb je gotovo završio. Za nekoliko trenutaka kraljevskaće se obitelj vratiti a gomila razići. Možda će onda uspjeti naći nekakav trag kamo je dijete moglo otići.

Opal mi nikad neće oprostiti, pomislio je. Što mu se moglo dogoditi? S ovim pustim svijetom ovdje, zar je možda nabasao na svoju pravu obitelj? Chert pomisli da bi se čak i Opal mogla pomiriti s tim, ako bi samo u to bili sigurni.

Ali nije riječ samo o Opal, priznao je sebi. / meni će dječak nedostajati, i ja ću oplakivati njegov gubitak. Pukotine mi i procijepa, ta slušaj me! Govorim kao da Flinta polažu u tamu umjesto princa. Samo je nekamo pobjegao, to je sve...

Nečija mu ruka dotakne leđa. On se okrene i ugleda dječaka kako stoji iza njega.

"Ti! Gdje si bio?" Dok mu je srce tuklo od neočekivane radosti i olakšanja, Chert iznenadi samoga sebe, pograbivši dječaka i privukavši ga k sebi. Bilo je to poput grljenja nesklone mačke. Chert ga ispusti i pregleda od glave do pete. Dijete je izgledalo tiho i puno nečega - tajni, možda, ali to nije bilo ništa novo. "Gdje si bio?" ponovno upita Chert.

"Sreo sam jednog od starih ljudi."

"Tko je to? Kako to misliš?"

Ali Flint ne odgovori, nego se zagleda pokraj Cherta prema mjestu gdje je kraljevska obitelj sišla u grob. Chert se okrene i vidje kako neki od njih izlaze: pogreb je završio.

"Još mi nisi rekao kamo si otišao, dečko..." "Zašto me ona žena gleda?"

Chert se okretao sve dok nije spazio ugojenu staricu u crno-zlatnom brokatu, sudionicu pogrebne povorke. Gotovo ju je prepoznao: pitao se je li to možda pratetka ubijenog princa, Merolanna. Doista je zurila u dječaka, ali kad ju je Chert pogledao, zanjihala se malko, kao daće se onesvijestiti. Flint se brzo pomakne iza Cherta, ali nije izgledao preplašeno, tek oprezno. Chert se okrene natrag i spazi da su staricu pridržavale njezine sluškinje, vodeći je natrag prema unutarnjoj utvrdi, ali dok je hodala, žena se neprestano osvrtala kao da gleda za dječakom, lica namještena u neobičnu mješavinu strave i nužde, sve dok ju gomila nije skrila od Chertova pogleda.

Prije nego što je mogao dokučiti smisao u onome što je vidio, mreš-kanje preleti gomilom, tihi žamor. Uhvatio je djecakov rukav kako bi se osigurao da ovaj opet ne nestane. Mladom princu i princezi pomagali su da se popnu uza stube i izađu iz kripte. Oboje su izgledali potreseno, a princ je posebno bio tako blijed i upalih očiju da je mogao biti jedan od stanovnika grobnice koji je na trenutak pobjegao van, na zrak.

Jadna obitelj Eddon, pomisli Chert dok su blizanci klizili mimo njih, okruženi dvorjanima i slugama ali nekako strahovito sami, kao da su se samo djelomice nalazili u svijetu koji je ostali dvorski puk dijelio. Bilo je teško povjerovati da se radilo o istom paru koje je vidio jahati u brdima samo nekoliko dana prije.

Teret svijeta, to sada nose, pomislio je. Prvi put u životu uistinu je mogao osjetiti značenje starog izraza., surovu krutost zemlje i hladna kamena. Zadrhtao je.

DRUGI DIO

Mjesečina

Taj kralj, KLaon, voljeni unuk Oca Voda, bio je uznemiren

onim što mu je prosjak rekao te se zakleo daće se sva djeca koja nose biljeg sramote pronaći te potom uništiti...

(iz Kompendija Poznatih Stvari, Knjiga Trigona)

13.

VANSENOV ZADATAK

DVORANA PROGONA

Snažan čovjek koji ne pjeva

Pjevač koji se ne osvrće Čak ni kad se vrata zatvaraju

(iz Kostopadnih proročanstava)

Ne želim više slušati o tome." Bio je umoran i boljela ga je glava. Još se osjećao smrtno bolesno - kao da nikad više neće posve biti zdrav. Želio se samo vratiti onome što je radio, odbijajući tešku kožnu loptu o pod koji je već u vrijeme njegova pradjeda bio izdubljen od starosti, ne razmišljajući ni o čemu.

"Molim vas, Barrick, tako vam svega." Gailon Tolly, vojvoda od Ljetopolja, nastojao je odstraniti nestrpljivost iz glasa. To je zabavljalo Barricka, ali ga i srdilo.

"Princ Barrick. Sad sam princ regent. Nisam više vaš mali bratić i ne možete se prema meni tako ophoditi."

Gailon kimne glavom. "Naravno, Visosti. Oprostite što sam bio neuljudan."

Barrick se nasmiješi. "Tako je bolje. Dakle, ponovite što ste rekli."

"Ja sam..." Vojvoda opet namjesti strpljivi izraz. "Radi se jednostavno o sljedećem. Vaša se sestra jutros ponovno sastala s Ludisovim poslanikom. Crncem, Dawetom."

"Sama? Iza zatvorenih vrata?"

Gailon porumeni. "Ne, Visosti. U vrtu, u prisutnosti drugih." "Ah." Barrick ponovno odbije loptu. To ga je mučilo, ali nije to htio pokazati i pružiti Gailonu zadovoljštinu. "Dakle, moja sestra, princeza regentica, razgovarala je u vrtu s poslanikom čovjeka koji je zarobio našeg oca."

"Da, ali..." Gailon se namršti i okrene prema Avinu Broneu. "Princ Barrick me ne želi shvatiti, Brone. Vi mu objasnite."

Gorostasni vrhovni zapovjednik slegne ramenima, pokretom koji je djelovao kao da bi mogao pokrenuti lavinu. Čini se da uživa u društvu tog čovjeka. Napeto sluša sve što on želi reći."

"Dok ste bolovali, imao je dugu audijenciju s njom, Visosti", reče Gailon. "Ignorirala je sve koji su ondje bili."

Ignorirala, pomisli Barrick. Bez obzira na sve uznemirujuće prizore koji mu nisu dokraja napustili glavu, na umor i na niti groznice koje su ga još omatale poput paučine, bila je to riječ čije je značenje odmah shvatio. "Pridaje više pozornosti njemu nego vama, to ste željeli reći, Gailone?"

"Ne...!"

"Čini mi se da pokušavate izdupsti jaz između moje sestre i mene." Barrick baci kožnu loptu o pod. Udarila je o rub pločice i odskočila preko sobe. Dva mlada paža bace joj se s puta, dok je jedan od većih pasa pojurio za njom, a onda je otjerao u kut iza škrinje i zarežao od uzbuđene frustracije. "Ali moja sestra i ja smo gotovo jedna osoba, vojvodo Gailone. To je nešto što morate znati."

"Činite mi nepravdu, Visosti." Gailon se okrene prema Broneu, ali krupniječovjek promatrao kako pas ruje iza škrinje, dajući na znanje da nije želio biti odgovoran za vojvodino malo poslanje. "Živimo u groznim vremenima. Moramo biti jaki - sve kuće Južne Međe moraju se udružiti. Eddoni, Tollvji, svi mi. Znam to. Ali ni običan puk ne bi smio šaptati o... ljubakanju između vaše sestre i otmičara vašeg oca."

"Idete predaleko." Barrick je bio gnjevan, ali bio je to dalek bijes, poput munje ponad udaljenih bregova. "Odmah napustite ovu sobu i oprostit ću vaš nespretan jezik, Gailone, ali budite oprezni. Budete li takve stvari govorili pred mojom sestrom, možda ćete se zateći u borbi za čast, a ona neće tražiti svojeg viteza. Boriti će se sama."

"Tako mi bogova, zar je cijela ova obitelj luda?" vikne vojvoda, ali Brone je već uhvatio Gailona Tollvja za ramena i usmjeravao ga prema vratima, šapćući mu umirujuće riječi u uho. Vrhovni zapovjednik uputi Barrickučudan pogled dok je tjerao Gailona van, nešto stoje podjednako moglo biti iznenađeno odobravanje ili nesavršeno zamaskiran prezir.

Barrick se nije osjećao dovoljno snažnim da pokuša naći smisao u svemu tome. U tri dana što se pridigao iz kreveta, tijekom jeziva pogreba i jednako razvučenog i iscrpljujućeg obreda u golemom, tamjanom zagušenom Trigonskom hramu dvorca kojim se regentstvo prenijelo na Brionv i njega, nijednom se nije osjećao posve dobro. Ona strašna groznica poharala gaje poput požara na šumskom proplanku. Temeljne stvari su nestale, korijeni i grane, a trebat će vremena da opet izrastu. Istodobno, sama groznica je naizgled za sobom ostavila nepoznate spore, sjemenke novih ideja koje je osjećao kako klijaju u njemu, čekajući da izniknu.

Što ću postati? upitao se zureći u svoju savijenu ljevicu. Već sam bio čudovište. Već sam bio meta prezira, progonjen onim stravičnim snovima, progonjen... očevom ostavštinom. Zar sam sad meta i izdaje? Te nove misli odbijale su otići, osjećaji nepovjerenja koji su ga neprestano kopkali, u snu i u zbilji, poput štakora u zidovima. Molio se i molio, ali bogovi naizgled nisu marili da ga oslobode jada.

Trebam li pozornije slušati Gailona u vezi s ovim? Ali Barrick uopće nije vjerovao svojem rođaku. Svi su znali da je Gailon bio častohlepan, iako ni u kom slučaju najgori od svoje obitelji: u usporedbi sa svojom braćom, prepredenim Caradonom i opasno vratolomnim Hendonom, vojvoda od Ljetopolja izgledao je gotovo djevčanski stidljiv. Zapravo, Barrick nije vjerovao nijednom plemću Južne Međe: ni Broneu, ni Tyneu Aldritchu od Modre obale, pa ni starom kaštelanu Nvnoru, ma koliko je ijedan od njih bio vrijedan sluga njegovu ocu. Nije vjerovao nikome osim svojoj sestri, a sad su Gailonove riječi počele izjedati i tu sponu. Barrick ustane, toliko pun gnjeva i žalosti daječak i pas ustuknuo. Njegova dva paža čekala su, ozbiljnih lica, promatrajući ga kao što male životinje promatraju veću koja je možda gladna. Izvikao se na njih nekoliko puta otkako se bio izvukao iz svoje bolesničke postelje, te ih obojicu barem jedanput udario.

"Sad se moram odjenuti", rekao je, pokušavajući održati glas mirnim.

Vijeće se sastajalo za sat vremena. Možda je trebao otvoreno upitati Brionv kakva je posla imala s tim tamnoputim muškarcem, poslanikom.

Uspomena na Dawetovo mršavo, smeđe lice i superioran osmijeh poslala je mali drhtaj nelagode uz Barrickovu kičmu. Bilo je to tako slično nečemu iz grozničavih snova, onim sjenovitim, bezdušnim stvorovima koji su ga proganjali. Ali i zbilja je otad bila mučna. Jedva se uspijevao podsjetiti da je zaista bio budan, da su zidovi bili stvarni, da ga nečije oči nisu promatrale iz svakog kuta.

Umalo sam rekao Briony za oca, shvatio je. To je bilo nešto što nikad ne smije učiniti. Moglo bi značiti kraj bilo kakvoj sreći koju bi ikad zajednički mogli ostvariti. "Čekam, prokletstvo!"

Paževi su vadili njegovo tamno, krznom opšiveno odijelo iz škrinje; sad su pohitali prema njemu, nespretni pod teretom, noseći teški predmet poput tijela mrtvog neprijatelja.

Što je Brionv htjela s tim poslanikom? I još važnije, zašto ništa nije rekla njemu, svojem bratu? Nije mogao a da se ne sjeti kako je izgledala posve spremna preuzeti regentstvo bez njega, ostaviti ga samog u njegovu krevetu patnje...

Ne. Otjerao je te misli, ali nisu otišle daleko: poput odbijenih izgladnjelih prosjaka, odmaknule su se samo izvan neposrednog domašaja. Ne, ne Briony. Ako ikome mogu vjerovati, onda je to Briony.

Koljena su mu drhtala dok su dva paža stajala na prstima kako bi mu prebacili ruho preko ramena. Nije želio vidjeti lica tih dječaka. Znao je da gledaju jedan drugog. Znao je da misle kako nešto s njim nije u redu.

Jesam li još u groznici? pitao se. Ilije to ono o čemu je otac govorio? Je li ovo istinski početak toga?

Na trenutak se vratio u sjenovite prolaze svoje bolesti, gledajući daleko dolje u crvenilom proparanu tamu. Nije mogao vidjeti izlaz.

tu

Duguljasto lice sestre Utte pokazivalo je zabavljenost, ali i zabrinutost, te je oprezno prozborila. "Mislim da je to vrlo smiona ideja, Visosti."

"Ali nije dobra, to želiš reći?" Brionv se vrpoljila. Toliko se toga komešalo u njoj ovih dana, bujica osjećaja i potrebe, a ponekad čak i... pa, djelovalo je poput snage, one vrste koju su od nje neprestano zahtijevali daje skriva. Sve te sukobljene sile natezale su joj udove i misli kao daje lutka na koncu. "Misliš da izazivam nevolje. Ne želiš da to učinim."

"Sada ste princeza regentica", reče Utta. "Učinit ćete što budete smatrali prikladnim. Ali ovo su nemirna vremena - vode su uzburkane i blatne. Je li to zaista vrijeme da vladarica naroda odjene ono štoće svi smatrati muškom odorom?"

"Je li vrijeme?" Brionv pljesne rukama od razočaranosti. "Ako nije sad, kad onda? Sve se mijenja. Prije samo tjedan dana, Kendrick me kanio poslati da se udam za razbojnika Hierosola. Sad ja vladam Južnom Međom."

"Sa svojim bratom."

"Sa svojim bratom, da. Sa svojim blizancem. Možemo činiti što god želimo, što god smatramo ispravnim."

"Najprije," reče Utta, "sjetite se da je Barrick vaš blizanac, ali nije Vi."

"Želiš reći da će se ljutiti na mene? Zato što se odijevam kako želim - nosim razumnu, čvrstu odjeću umjesto volana praznoglavog stvorenja čija je namjena samo da bude ugodno oku?"

"Ne želim reći ništa osim da je i Vaš brat vidio kako se svijet koji poznaje okrenuo naglavačke. Kao i sav narod u zemlji. Nije riječ o tek nekoliko dana promjene, princezo Brionv. Godinu prije, za jesenske berbe, vaš je otac bio na prijestolju, a bogovi su djelovali sretno. Sada se sve promijenilo. Upamtite to! Dolazi mračna, hladna zima - već ima snijega na visokim brdima. Ljudi će se sklupčati oko vatri i slušati kako vjetar zviždi pod slamnatim krovom i pitati se što iduće dolazi. Njihov kralj je zarobljen. Kraljev nasljednik je mrtav - umoren, a nitko ne može reći zašto. Zar mislite da će tijekom tih mračnih, hladnih noći govoriti: 'Hvala bogovima što sad na prijestolju imamo dvoje djece koji se ne boje preokrenuti sve stare običaje naglavačke!'"

Brionv se zagleda u lijepo, strogo lice Zorijanske sestre. Što bih dala da izgledam poput nje, pomisli. Mudra, tako mudra i mirna - nitko tada ne bi sumnjao u mene! Umjesto toga, najveći dio vremena izgledam poput mljekarice, rumena i znojna. "Došla sam po tvoj savjet, zar ne?" upita ona.

Utta graciozno slegne ramenima. "Došli ste po svoju poduku." "Hvala ti, sestro. Razmislit ću o onome što si rekla."

Tek su se vratile čitanju Clemonove Povijesti Eiona i njegovih naroda kadli netko tiho pokuca na vrata.

"Princezo Brionv?" zovne Rose Trelling iz hodnika. "Visosti? Skoro je vrijeme da posjetite svoje vijeće."

Brionv je ustala i dala Utti poljubac u njezin hladan obraz prije nego što se pridružila svojim damama koje su je čekale. Nije bilo mjesta da sve tri hodaju usporedo u uskom hodniku pa su se Rose i Moina povukle iza nje; Brionv je mogla čuti kako im se skuti sukanja trljaju o zidove.

Moina Hartsbrook pročisti grlo. "Onaj čovjek... poručuje da bi bio počašćen kad bi vas opet sutra zatekao u vrtu."

Brionv nije mogla a da se ne nasmiješi na djevojčin ton neodobravanja. "Pod 'tim čovjekom' misliš na lorda Daweta?"

"Da, Visosti." Sve su neko vrijeme hodale u tišini, ali Brionv je mogla osjetiti kako Moina pokušava skupiti hrabrosti da ponovno progovori. "Princezo," reče napokon, "oprostite mi, ali zašto se viđate s njim? On je neprijatelj kraljevstva."

"Kao i mnogi strani poslanici. Grof Evander od Syana i stari hroptavi momak iz Sessia koji je zaudarao na konjsku balegu - ne misliš valjda da su nam oni prijatelji? Sigurno se sjećaš one debele svinje Angelosa, poslanika iz Jellona, koji mi se smiješio svaki dan i puzao pred Kendrickom, sve dok se jednog jutra nismo probudili i otkrili kako je njegov gospodar, kralj Hesper, prodao oca Hierosolu. Ubila bih Angelosa vlastitim rukama da se nije opravdao odlaskom u lov i šmugnuo natrag u Jellon. Ali, dok ih ne uhvatimo kakočine nešto loše, trpimo ih. To se zove državnička vještina."

"Ali... je li to zbilja razlog zašto razgovarate s njim?" Moina je bila uporna; zanemarila je Rosein lakat koji ju je bubnuo u rebra. "Samo zbog... državničke vještine?"

"Pitaš me provodim li vrijeme s njim zato što ga smatram privlačnim?"

Moina porumeni i spusti pogled. Brionvjina druga pratilja također je imala problema pogledati je u oči. "Ni meni se ne sviđa", prizna Rose.

"Ne namjeravam se udati za nj, ako se to pitate."

"Visosti!" Njezine dvorske dame bijahu osupnute. "Naravno da ne!"

"Da, privlačan je. Ali je gotovo vršnjak mojeg oca, ne zaboravite. Zanima me što mi može ispričati o brojnim mjestima koja je posjetio, o južnom kontinentu gdje je rođen i njegovim pustinjama, ili o starom Hierosolu sa svim njegovim ruševinama. Nisam imala mnogo prilika posjetiti druga mjesta, znate." Njezine dame pogledale su je s izrazom mladih žena koje putovanja u strane zemlje povezuju s malo čim osim s poteškoćama i mogućim silovanjem. Znala je da nikad ne bi shvatile njezinu čežnju da uči o stvarima izvan ovog vlažnog, mračnog starog dvorca. "Ali još me više zanima ono što Dawet govori o Shasu, naravno. Koji je, ako se sjećate, u lancima jer je, čini se, ubio mojega brata. je li vam prihvatljivo da pokušavam doznati razloge za umorstvo princa Kendricka?"

I Rose i Moina bijahu zaokupljene nesuvislim isprikama, ali Brionv je znala da nije bila posve iskrena: za Davveta je osjećala više od običnog divljenja prema njegovu širokom iskustvu, premda nije bila sigurna o kojim se točno osjećajima radilo. Više nije bila djevojčica, rekla je samoj sebi, da bi je očaralo lijepo lice, ali nešto u tom čovjeku doista je privuklo njezinu pozornost i razmišljala je o njemu više nego što je trebala, pitajući se što je mislio o njoj i njezinu dvoru.

Odnio bi me Ludisu bez oklijevanja, podsjetila se. Takav je ončovjek. Daje Kendrick to objavio dan ranije, sad bih bila na pola puta do Hierosola, na putu da upoznam svojeg novog supruga, lorda Protektora.

Odjednom joj sine kako se, budući je bila uvjerena da bi Kendrick na kraju odlučio predati je Ludisu za dobrobit Južne Međe, smrt princa regenta dogodila u zadnji mogući trenutak da se to spriječi. Pomisao je bila tako očita, i tako iznenađujuća, daje zastala usred hodnika, a njezine su se dvije dvorkinje otraga sudarile s njom. Trebao im je trenutak da se opet dovedu u red i nastave hodati, ali sad je Brionv željela da ne mora ući u vijećničku odaju. Ta čudna nova misao sve je učinila drukčijim, kao kad oblak prođe ispred sunca i pretvori vedar dan u iznenadni sumrak.

Ali tko bi tako gorljivo pokušavao spriječiti Kendricka da me pošalje? I kako se Shaso uklapa u takvu urotu? Ili je sve to netko uredio kako bi joj preoteo prijestolje, a ne kako bi se Brionv zadržala u Južnoj Međi? Ali čak i da u obitelji postoji netko s krvnim pravom, netko poput Gailona Tollyja ili Roricka, tu je barem još dvoje ljudičije je pravo veće - Barrickovo i moje. Trebali bi ubiti i nas.

Ne, više od dvoje ljudi ima veće pravo od Gailona i Roricka, sjeti se Brionv. Ima nas troje. Tu je i dijete u Anissinu trbuhu.

I, dakako, to će dijete biti nasljednik prijestolja ako se donese na ovaj svijet bez braće i sestara.

Anissa? Brionv odjednom nije željela misliti o takvim stvarima. Nikad nije mnogo marila za svoju pomajku, ali svakako nijedna žena ne bi ubila cijelu nedužnu obitelj zbog nerođenog djeteta - djeteta koje možda neće ni preživjeti! Sigurno ne. Ali bilo je iznimno teško i uznemirujuće otjerati takve sumnje jednom kad bi se one ukorijenile. Nije li Anissina obitelj u Devonisu bila u rodu s kraljem Hesperom od Jellona, onim koji je prodao Brionvjina oca u Hierosol?

Gailon, Rorick Longarren, očeva žena - ni o jednom od njih više nije mogla razmišljati bez sumnje. To je posljedica umorstva, shvatila je. Stigla je do vrata vijećničke odaje i zastala, čekajući da je najave. Barrick je sjedio zavaljen u jedan od dvaju visokih stolaca na čelu stola, ruku čvrsto prekriženih na grudima kao da mu je hladno, lica uokvirena ovratnikom od crnog krzna koje je bilo još bijede nego obično. Ono ne stvara samo jednu sablast - stvara ih na stotine.

Nekoć su ove dvorane bile pune ljudi koje sam znala, iako ih možda nisam sve voljela. Sad je kuća krcata zlodusima i duhovima.

Čekaj i pozvat ću te, zapovijedala je poruka Avina Bronea. Čak i bez Eddonskog vuka i zvijezd te Broneovog osobnog pečata, utisnutima u vosak na dnu, debele crne poteze perom vrhovnog zapovjednika bilo bi nemoguće zamijeniti.

Ferras Vansen čekao je u svojom svečanom plastu točno pred vratima vijećničke odaje između dvojice svojih stražara. Još dva gardista čekala su vani u hodniku s čovjekom kojeg će predstaviti vijećnicima. Vijećnička soba, zvana Hrastova dvorana zbog masivnog drvenog stola u svom središtu, bila je stara odaja koja je nekoć, u opasnim danima pljački Sivih četa, bila dvorska riznica, velika prostorija bez prozora sa samo dvoje vrata, ugniježđena u labirintu hodnika iza

Prijestolne dvorane. Kapetanu kraljevske straže nikad se nije previše svidala pusta, kamena soba: bila je zapravo mjesto sagrađeno za posljednje otpore, za jezivo junačenje poraza i propasti.

Kapetan straže bio je isprva bijesan što se lord Brone odnosio prema njihovim vijestima tako neusiljeno, zapovjedivši da ih se čuva do kraja dugog sastanka vijeća, punog kudikamo trivijalnijih stvari, ali kad je prvi sat minuo, a potom drugi, Vansen je počeo vjerovati kako razumije Broneov način razmišljanja. Mnogo je dana prošlo od smrti princa Kendricka - još nerazjašnjenog ubojstva, prema mišljenju većine ljudi u Južnoj Međi, premda je sam ubojica bio uhićen. Državni su poslovi otad uglavnom bili zanemareni, a mnogo je pitanja biločekalo hitne odgovore još i prije smrti princa regenta. Da su Vansenu dopustili da prvi iznese svoje vijesti, vjerojatno nijedan od tih drugih poslova ne bi imao svoju publiku.

Stoga je čekao - ali to nije bilo lako.

Pustio je da mu pogled luta po dvanaest plemića koji su sačinjavali današnje vijeće, igrajući igru očekivanja napada na kraljevske blizance, najprije od jednog, a potom od nekog drugog, te pokušavajući odlučiti kako bi mu on parirao. Plemići su izgledali kao da se dosađuju, pomisli Vansen. Činilo se da ne shvaćaju kako je nakon nedavnih događaja dosada postala povlastica, možda čak i luksuz koji si nitko nije mogao priuštiti.

Ferras je također pomislio kako mladi princ Barrick još izgleda vrlo loše, iako je možda dječak bio tek iscrpljen od briga. Koji god je tomu bio razlog, Barrick svakako nije obraćao veliku pozornost poslovima kraljevstva. Slučaj za slučajem iznosio se pred njih: zakupnine kraljevskih posjeda koje su zahtijevale pozornost; službena poslanstva suosjećanja i potpore iz Tallena, Sessia i Perikala koja se trebalo saslušati; važni imovinski sporovi koji su iskrsnuli na okružnim sudovima ili sudovima hramova a koji su tražili pravorijek - mladi je princ jedva slušao govornike. Uglavnom je čekao da Brionv progovori, a onda potvrdno kimao, cijelo vrijeme trljajući sakatu ruku koju je držao na krilu poput psa ljubimca. Samo je pitanje kaštelana lorda Nvnora naizgled probudilo dječaka iz njegove letargije i upalilo mu vatru u očima: Nynor je želio znati koliko će još hierosolski poslanik Dawet dan-Faar biti s njima, s obzirom na to daje kućni budžet dopuštao samo dvotjedni boravak. Ali, premda je bio vidljivo zainteresiran, Barrick je postao, ako ništa drugo, još šutljiviji i ukočeniji dok je Brionv odgovarala na pitanje. Princeza je rekla da nisu, naravno, mogli požurivati s odgovorom čovjeku koji je držao sigurnost njezina oca u svojim rukama, pogotovo u ovako nemirna vremena. Izgledala je gotovo jednako rastreseno poput svojega brata. Ferras Vansen pomisli kako se Barricku baš nije svidio njezin odgovor, ali princ se nije oglasio nikakvim prigovorom, pa je Nynor bio prinuđen gunđajući otići preurediti kućne financije.

Princeza i njezin brat riješili su nekoliko desetaka sličnih pitanja u dva sata. Okupljeni plemići iz vijeća nudili su prijedloge, i u nekim slučajevima odvojena mišljenja, ali su uglavnom,čini se, promatrali blizance na njihovu novom zadatku - promatrali ih i prosuđivali. Gailon od Ljetopolja nije pravio svoje uobičajene primjedbe, te je zapravo izgledao jednako zaokupljen vlastitim mislima kao što su princ i princeza bili svojima. Kad je predmet poslanika Daweta došao na red, činilo se da će Gailon nešto reći, ali trenutak je minuo, a naočitije vojvoda nastavio rezbariti nogu vijećničkog stola malim ceremonijalnim bodežom, jedva skrivajući ono što je očigledno bila velika frustracija, premda Ferras Vansen nije imao pojma koji joj je mogao biti razlog. Prvi put Vansen je mogao vidjeti vojvodu od Ljetopolja onakvim kakav je zapravo bio, unatoč svoj svojoj moći i bogatstvu: čovjeka mlađeg od njega i slabije uvježbanog u šutnji i strpljenju.

Sigurno mu je bilo teško s onim pijanim napuhancem od oca. Nikome izvan dvorca Južne Međe nije mnogo nedostajao stari vojvoda Lindon, a Vansen nije mogao ne pretpostaviti kako nije nedostajao ni mnogima u njegovu vojvodstvu.

Poslijepodne je odmicalo, ne donoseći ništa zanimljivije od izvještaja o velikom povećanju broja neobičnih stvorenja koja su naizgled dolazila preko Sjenovite brane: nešto s bodljama i zubima opasno je ozlijedilo nekoliko djece blizu Crvendrva, a jednog je čovjeka ubila koza s crnim rogovima i bez očiju, koju su mještani odmah uhvatili, ubili i spalili. No većina izvještaja odnosila se na stvorenja koja su se činila bezazlena unatoč svojoj neobičnosti, mnoga osakaćena ili na umoru, kao da nisu bila spremna za svijet s ove strane nevidljive barijere.

Napokon je čak i svježina tih priča počela blijedjeti. Neki članovi vijeća počeli su ignorirati raspravu i međusobno otvoreno razgovarati unatoč Broneovim oštrim pogledima. Vansena je zaintrigiralo što je vrhovni zapovjednik naizgled

preuzeo i ulogu prvog ministra, poziciju koja nije bila popunjena godinu dana, od smrti starog vojvode od Ljetopolja. Pitao se je li to dijelom bio razlog za nezadovoljstvo mladog vojvode.

Toliko se toga poremetilo od kraljeva odlaska, pomislio je.

"A sad, ako vam je po volji, Visočanstva," objavi Avin Brone nakon što je duga prepirka oko gradnje novog Trigonskog hrama natjerala većinu za stolom na zijevanje, "postoji važan problem koji smo ostavili za kraj."

Nekoliko plemića, zavaljenih i umornih, doslovce se usprave, napokon nečim zainteresirani. Vansen je upravo kanio dovesti svjedoka kadli ga Brone iznenadi okrenuvši mu leđa i pozvavši dvoje ljudi koje Vansen nikada nije vidio: muškarca okruglih očiju i mladu djevojku. Muškarac je bio ćelav poput kornjače, premda je inače djelovao u zdravim srednjim godinama, a čak je i djevojka izgledala čudno: činilo se da je posve počupala obrve, kao po modi od prije stotinu godina, a kosa joj je počinjala visoko iznad čela. Nosila je suknju i šal koji su joj većinom skrivali tijelo; muškarac je, pak, imao nabijena prsa i duge, mišićave ruke tipične za njegovu vrstu.

Skimmeri! Stotine tih ljubitelja vode živjeli su unutar zidina dvorca; i premda su se uglavnom držali svoje vrste i mjesta, Vansen ih je često susretao. Ali vidjeti ih u najuzvišenijoj vijećničkoj odaji, zaista ga je iznenadilo, posebno zato što je mislio da će njegova vijest biti sljedeća na redu.

"Visosti," objavi Avin Brone, "ovo su ribar Turlev Dugoprsti i njegova kći. Žele vam nešto reći."

Barrick se promeškolji. "Što je to, zabava? Zar smo napokon starog Zagonetala izveli na pašu i našli nove talente?"

Brionv dobaci bratu razdražljiv pogled. "Princ je umoran, ali u jednom ima pravo - ovo je neobično, lorde Brone. Djeluje poput glumačke predstave, ostavljene za kraj."

"Ne za kraj, bojim se", odvrati vrhovni zapovjednik. "Bitće toga još. Ali oprostite na iznenađenju. Nisam znao hoće li istupiti i ispričati tu priču sve dok vijeće nije zasjelo za stol. Danima sam progonio glasinu."

"U redu." Brionv se okrene prema ribaru, koji je stiskao već bezobličnu kukuljicu ili šešir u rukama, nalik na pandže, prema kojima je vjerojatno dobio ime. "Rekao je da vam je ime Turlev?"

Muškarac proguta knedlu. Vansen se zapita zašto pripadnik inače ravnodušnih Skimmera, naroda koji je rutinski plivao s morskim psima i ubijao ih noževima po potrebi, izgleda tako uznemireno. "Turlev, da", reče promuklim glasom. "Tako je, moja kraljice."

"Nisam kraljica, a moj brat nije kralj. Pravi kralj je naš otac, a on još živi, hvala svim bogovima." Pogledala gaje podrobnije. "Čula sam da se vi Skimmeri među sobom ne koristite connorskim imenima."

Turlevjeve se oči raširе. Imale su vrlo malo bijelog po rubovima. "Imamo vlastiti jezik, Visosti, to je istina."

"Pa, ako se želiš koristiti takvim imenom, možeš."

Na trenutak je izgledao kao da bi doslovce mogao pobjeći iz dvorane, ali je napokon odmahnuo svojom sjajnom glavom. "Radije ne bih, Visosti. Strogo su čuvana naša imena i jezik. Ali neće škoditi ako vam otkrijem naš klan. Vraćaju-Se-S-Večernjom-Plimom, tako nas zovu."

Malčice se nasmiješila, ali njezin je brat pokraj nje izgledao ojađeno. "Vrlo lijepo ime. Dakle, zašto vas je lord Brone doveo pred vijeće?"

"To je priča moje kćeri Ene, zapravo, ali bojala se govoriti pred onima što su tako uzvišeni kao vi, pa sam došao s njom." Muškarac ispruži svoju dugu ruku, a njegova se kći privije uz njega. Na neobičan način, sa svojim sitnim stasom i krupnim, opreznim očima, Vansenu se djevojka učinila gotovo ljepuškastom, ali nije mogao posve zanemariti njezinu osebujnost: Skimmeri su svoju čudnovatost nosili sa sobom poput plašta. Nikad dosad nije razgovarao s nekim od njih a da ga njegove oči, uši, čak i nos nekoliko puta nisu podsjetili da priča sa Skimmerom, a ne s običnom osobom.

"Vrlo dobro, onda", reče Brionv. "Slušamo."

"One noći... Ono što se dogodilo, dogodilo se one noći prije noći umorstva", reče Turlev.

Brionv se malko uspravi. U prostoriji je zavladao takav muk da je Vansen mogao čuti šuštanje njezinih sukanja. "Umorstva?" "Prinčeva. Onoga koji je upravo pokopan." Ni Barrick više nije pogrbljeno sjedio. "Nastavite." "Moja kći, bila je... bila je..." Ćelavi muškarac opet je izgledao usplahireno, kao da su ga izvukli iz sjenovitog, sigurnog mjesta na jarko svjetlo. "... Vani kad nije smjela. S mladićem, jednim iz obitelji Trupom-Stružu-Po-Pijesku, koji je trebao biti pametniji." "A gdje je taj mladić?" upita Brionv.

"Liječi par modrica." Turlev Dugoprsti govorio je s izvjesnim mračnim zadovoljstvom. "Još dugo neće izvoditi mlade djevojke na ponoćno veslanje našom lagunom."

"Nastavite, onda. Ili možda sada, kad nas je vidjela i čula, vaša kći može sama ispričati priču. Ena?"

Djevojka poskoči na zvuk svojeg imena, iako je slušala svaku riječ. Porumenjela je, a Vansen pomisli kako su joj tamne pjege na vratu i obrazima oduzele trenutnu ljepotu koju je ranije pokazala. "Da, Visosti", reče djevojka. "Čamac sam vidjela, Visosti."

"Čamac?"

"Bez svjetala. Proklizio je pokraj mjesta gdje sam plivala s... mojim prijateljem. Presječenih vesala."

"Presječenih vesala?"

"Uranjao je lopatice vesala postrance." Turlev pokaže. "Tako nazivamo veslanje kad netko pokušava biti nečujan."

"To je bilo u Južnoj laguni?" upita Barrick. "Gdje?" "Blizu obale kod Vješikožina vijenca", odgovori djevojka. "Netko ga je čekao na molu Stare štavionice. Tako ga mi zovemo. Na onom najbližem kuli na kojoj su svi stjegovi izvješeni. Imali su svjetlo - onaj na molu, hoću reći - ali bilo je zaklonjeno. Čamac je išao prema njemu, i dalje presječenih vesala, a onda su mu nešto dali."

"Oni?" Brionv se nagne naprijed. Princeza je izgledala neobično mirno, ali Ferrasu Vansenu se učinilo kao da vidi nešto drugo iza njezinih blijedih crta lica, strah koji je nastojala prikriti, i na trenutak sva bespomoćna ljubav koju je gajio prema njoj stane navirati u njemu. Učinio bi sve za Brionv Eddon, shvatio je, sve da je zaštiti, ma što ona mislila o njemu.

Šališ se, Vansene? Nije trebao neprijatelje za to - mogao se rugati samome sebi. Učinio bi sve? Već si bio štitio njezina starijeg brata, a on je sada mrtav.

"Onaj u čamcu", reče mlada Skimmerica, "dao je nešto onome na molu. Nismo mogli vidjeti ni što su, niti tko su bili oni. Onda se čamac opet udaljio, prema vanjskom lukobranu."

"A čak i kad su princa iduće noći umorili, nisi istupila javno?" upita Brionv, otvrdnutog lica. "Čak i kad je vladajući gospodar Južne Međe bio ubijen? Toliko si navikla viđati te stvari u laguni?"

"Mračne čamce koji tiho veslaju, da, ponekad", reče joj djevojka, ohrabrivši se. "Naš narod je u zavadi s ribarima, i ljudi znaju upasti u nevolje, a... a događaju se i druge stvari. Ali svejedno sam smatrala da to nije bio dobar znak, ono zastrto svjetlo. Bojala sam se išta reći, međutim, zbog... zbog mojeg Rafea."

"Tvojeg Rafea!" prezrivo frkne njezin otac. "Neće on biti ničiji Rafe budem li ga opet vidio blizu naše kuće. Ima ruke meke kao raža, a on je Trupo-Strugač!"

"Drag je", tiho će djevojka.

"Mislim da je sada dosta." Avin Brone stupi naprijed. "Ako Vaše Visosti nemaju drugih pitanja...?"

"Mogu ići", reče Brionv. I ona i Barrick izgledali su zabrinuto. U međuvremenu je Ferras Vansen prevrtao djevojčine riječi po glavi i shvatio da je kula o kojoj je ova govorila sigurno bila Proljetna kula - i da princ i princeza to vjerojatno znaju.

Rezidencija kraljice Anisse, pomisli. Ali na toj su strani dvorca i zvjezdarnica, ovći broj krčmi i barem jedna od naših stražarnica, da ne spominjem domove stotina Skimmera i običnog puka. To nam ne govori ništa stvarno korisno. Ipak, nešto ga je u vezi s tom zamisli kopkalo te je na trenutak gotovo zaboravio svoj prvi zadatak.

Dok su oklopnici lorda Bronea izvodili dvoje Skimmera, dvorski liječnik Chaven provuče se pokraj njih i zastane točno na dovratku vijećničke dvorane, s nemirnim izrazom na svojem okruglom licu.

"Sad nam preostaje još jedna, posljednja stvar", reče Brone. "To je samo sitnica, pa mislim da nakon toliko govora i slušanja možemo raspustiti višak stražara i slugu i pustiti ih da nastave s pripremama za podnevni obrok. Hoćete li mi udovoljiti u ovom, prince Barrick, princezo Briony?"

Blizanci privolješe, pa su u nekoliko trenutaka dvoranu ostavili svi osimčlanova vijeća, Vansena i njegovih stražara, te Chavena, koji se još motao pokraj udaljenih vrata poput školarca kojičeka kaznu.

"Dakle?" Barrick je zvučao umorno i djetinje srdito; bilo je teško vjerovati da su on i Brionv bili vršnjaci. "Čemu želite spriječiti glasine, lorde Brone, pa čemu čekati dok se vijesti o tom tajanstvenomčamcu ne prošire? Upravo sada polovica ljudi koje ste poslali van hitaju kako bi našli nekoga komeće to ispričati."

"Zato što i želim, Visosti, da narod govori o tome", reče Brone. "Priča o čamcu je istinita, ali je u ovom trenutku također i besmislena. Neće preplašiti narod, samo ga zaintrigirati. Najbolje od svega, značit će da se nitko neće žuriti otkriti o čemu će se govoriti ovdje i sada."

"No već znaju o čemu ćemo govoriti, zar ne?" upita Brionv. "Raspravljat ćemo o onome što je mlada Skimmerica vidjela i znači li to išta."

"Možda", reče Brone. "A možda i ne. Oprostite mi što igram dvolčnu igru, moj gospodaru i gospodarice, ali imam još neke vijesti za vas, one koje će potaknuti mnogo strasnije glasine. Kapetane Vansen?"

Trenutak ga je zatekao tako iznenada, i glave još pune pitanja o Skimmerima i mislima na samu princezu da je jedan bolno dug trenutak Ferras Vansen samo stajao ne slušajući u potpunosti. Tada iznenada shvati da vrhovni zapovjednik zuri u njega, čekajući, zajedno sa svima ostalima u vijeću. Skočio je prema vratima, uvjeren dačuje princa i princezu kako se smijulje iza njega, te koraknuo u hodnik kako bi pozvao druge stražare da uvedu mladća.

"Dakle opet stojite pred nama, Vansen", reče Brionv kad se vratio u dvoranu. "Nadam se da ne tražite promaknuće?"

Pričekao je par trenutaka kako bi se uvjerio da ima vlast nad svojim glasom, da se neće izlanuti. Ako ga je mrzila, nije mogao ne vjerovati kako je to zasluživao. "Vaše Visosti, lordovi, ovajčovjek pokraj mene zove se Raemon Beck. Tek je jutros stigao u Južnu Među. Donosi priču koju trebate čuti."

Kad je bilo gotovo, a prva se bujica zapanjenih pitanja stišala, tajac se spusti na hladnu dvoranu bez prozora.

"Što to znači?" napokon upita princeza. "Čudovišta? Vilenjaci? Duhovi? Priča se čini nevjerojatnom." Zurila je u Raemona Bečka, koji je drhtao kao da je upravo prošao kroz snježnu oluju, a ne kroz dan sjajan od jesenskog sunca. "Što da radimo s takvim vijestima?"

"To su budalaštine", zarežao je Tyne od Modre obale. Nekolicinačlanova vijeća kimnuše u živahnoj slozi. "Razbojnici, da - ceste prema zapadu nisu sigurnečak ni ovih dana. Ali ovoga su čovjeka odalamili po glavi, a ostalo je sanjao. Ili to, ili se želi proslaviti."

"Ne!" krikne Beck. Suze mu navru na oči. Skrio je glavu u ruke prigušivši svoj glas: "Dogodilo se - sve je istina!"

"Razbojnici ili kućni duhovi, zašto si jedini ti preživio?" upita jedan od baruna.

Chaven korakne naprijed. "Ispričavam se, moja gospodo, ali slutim da je ovaj čovjek samo bio odabran da prenese poruku."

"Kakvu poruku?" Malene su se crvene mrljice upalile na obrazima princa Barricka, kao da mu se groznica vratila. Činio se gotovo jednako uplašen poput Raemona Bečka. "Da je svijet poludio?"

"Ne znam koja je poruka", reče Chaven. "Ali mislim da znam tko je šalje. Rekao mi je netko koga znam, netko kome vjerujem... da se Sjenovita brana počela micati."

"Micati?" Avin Brone, koji je već čuo priču mlada trgovca, sad je prvi put izgledao doista osupnuto. "Kako to?"

Chaven objasni kako je jedan Funderling koji je tražio rijetko kamenje u brdima otkrio da se brana pomaknula nekoliko metara bliže dvorcu - prvi takav pomak ikad primijećen. "Planirao sam vam to reći, Vaše Visosti, ali bio sam zaposlen tragičnim događajima za koje znate, a potom vas nisam želio opteretiti kad ste morali pokopati brata."

"Onda se to dogodilo prije više dana", gnjevno će Brionv. "Zašto šutiš još otad?"

Gailon Tolly poštedi liječnika od trenutnog odgovora. "O čemu je ovdje riječ?" glasno upita vojvoda od Ljetopolja. "Učenjače, ti i ovaj slaboumnik iz Rudomora nabacujete se bapskim pričama kao da govorite o pravim mjestima poput Faela ili Hierosola. Sjenovita brana? Iza nje nema ničeg osim magle, vlažnih krajeva odveć hladnih da bi ih se obrađivalo... i starih priča."

"Mladi ste, moj gospodaru," blago će Chaven, "ali vaš otac je znao. I njegov otac. A vaš pradjed bio je jedan od onih koji su preoteli Južnu Medu i ovaj dvorac iz ruku Sumračnog naroda." Mali čovjek slegne ramenima, ali bilo je nečeg jezivog u pokretu, cijeli jezik rezignacije koji nije prikrivao strah. "Mogu će je da ih nakon svih tih godina Tihi narod želi natrag."

Činilo se da su svi vijećnici stali uglas vikati, ne slušajući onog drugog. Brionv ustane i ispruži drhtavu ruku. "Tišina! Chaven, odmah ćeš otpratiti mojeg brata i mene u kapelu, ili negdje gdje možemo biti sami. Ispričat ćeš nam sve što znaš. Ali to nije dovoljno. Desetci naših sunarodnjaka oplja čkani su i možda umoreni na Settlandskoj cesti. Moramo otkriti sve što možemo, smjesta, prije nego što se napadačima izgubi svaki trag." Pogledala je svojeg blizanca, koji je kimnuo, ali lice mu je pokazivalo jad. "Moramo poći na to mjesto gdje se to dogodilo, i to s vojskom. Moramo naći trag tih stvorenja i pratiti ga. Ako mogu odvoditi ljude s ceste, morali su i ostaviti neki znak svojeg prolaska." Okrenula se prema Raemonu Bečku, koji se spustio na koljena kao da ga noge više nisu mogle nositi. "Kuneš se da si nam kazao istinu, čovječe? Jer otkrijem li... otkrijemo li da si izmislio ovu priču, provest ćeš ostatak svog kratkog i nesretnog života u lancima."

Trgovac je mogao samo odmahnuti glavom. "Istina je!"

"Onda ćemo smjesta poslati četu vojnika", reče ona, "da slijede stope kamo god budu vodile. To je najmanje što možemo učiniti dok razmatramo što to može značiti, kakvu su nam... poruku poslali."

"Preko Sjenovite brane?" Avin Brone djelovao je iznenađen idejom. "Želite poslati ljude preko Sjenovite brane?"

"Ne vas", ona će prezrivo. "Ne bojte se."

Vrhovni zapovjednik ustane. "Nema potrebe da me vrijeđate, princezo."

Bili su jedino dvoje koje je stajalo. Pogledi su im se susreli iznad glava ostalih.

"Ponovno ste ukazali na moju brzopletost, lorde Brone", reče Brionv nakon trenutka šutnje, a svaka joj je riječ bila jasna poput udarca zvonca. "Unatoč varkama koje ste danas upotrijebili da izvedete ovu malu predstavu, ne zaslužujete količinu gnjeva koju sam pokazala. Ispričavam se."

Izveo je ukočeni mali naklon. "Prihvaćam ispriku, naravno, Visosti. Sa zahvalnošću, iako mi ukazujete preveliku čast."

"Ja idem", iznenada će Gailon. Ustao je, lica zažarena kao od pića. "Povest ću četu na mjesto događaja. Naći ću te razbojnike - i kladim se na svoju čast da neće biti više od toga! Ali što god da jesu, dovest ću natrag njih ili njihova trupla da odgovaraju za zločin."

Vansen opazi kako Brionv sa svojim bratom izmjenjuje pogled koji kapetan straže nije mogao protumačiti.

"Ne", reče Barrick.

"Što?" Vojvoda se gnjevno okrene prema princu. Činilo se da je Gailon Tolly izgubio svoju uobičajenu prisebnost. Vansenove su se mišice napele dok je promatrao. "Ne možete ići sami, Barrick! Bolesni ste, sakati! A vaša sestra možda sebe smatra muškarcem, ali bogovi znaju da nije! Zahtijevam čast da vodim tu četu!"

"Ali upravo se o tome radi, rođače", izusti Brionv, govoreći s hladnom pomnjom. "To nije čast. Tko god ode, mora ići otvorena srca, ne s namjerom da dokaže kako je u pravu."

"Ali...!"

Okrenula mu je leđa, a pogled joj preleti preko niza plemića za stolom, Tynea i Roricka i mnogih drugih, prije nego što se spustio na Ferrasa Vansena gdje je stajao iza skutrene, jecave prilike trgovca Raemona Bečka. Na trenutak njezine oči susretnu njegove, a Vansenu se učini da vidi kako joj smiješak poigrava usnama. To nije bio ljubazan osmijeh. "Vi, kapetane. Niste uspjeli spriječiti ubojstvo mojega brata i niste uspjeli naći razlog koji objašnjava zašto bi lord Shaso, jedan od najvjernijih slugu naše obitelji, izveo to ubojstvo. Možda ćete u obavljanju ovog novog zadatka biti sretnije ruke."

Više ju nije mogao gledati. Zureći u svoje čizme, izustio je: "Da, Visosti. Prihvaćam zadatak."

"Ne!" Gailon opet poleti sa stolice, tako gnjevan da je Ferras zabrinuto pomislio kako vojvoda doista kani napasti princa i princezu. Vansen nije bio jedini - plemići s obiju strana šćepali su Gailona Tollvja za ruke, ali ga nisu uspjeli zadržati. Broneova ruka padne na balčak njegova mača, ali je vrhovni zapovjednik bio gotovo jednako daleko poput kapetana straže, i mnogo sporiji.

Bogovi! Ferras zatetura korak naprijed. Prekasno, još uvijek prekasno, opet nisam uspio! Ali vojvoda od Ljetopolja se samo okrene i bijesno uputi od velikog stola prema udaljenim vratima vijećničke dvorane. Kad se osvrnuo na vratima, lice mladog vojvode opet je bilo mirno, gotovo zastrašujuće smireno.

"Vidim da ovdje nisam potreban, ni na ovom vijeću ni u ovom dvorcu. S vašim dopuštenjem, prince Barrick, princezo Brionv, vratio bih se na svoje posjede gdje možda mogu raditi nešto korisno." Gailon Tolly je zatražio njihovo dopuštenje, ali nije pričekao da ga primi prije nego što je napustio dvoranu. Njegove su potpetice lupkale niz hodnik.

Brionv se opet okrene prema Vansenu, kao da Gailon nikad nije bio u prostoriji. "Povest ćete sa sobom onoliko ljudi koliko vi i vrhovni zapovjednik smatrate potrebnim, kapetane. Povest ćete i ovog čovjeka..." pokazala je na Bečka, "i otići do mjesta gdje je njegova karavana bila napadnuta. Odatle ćete natrag poslati glasnike da nas obavijeste što ste našli, a budete li mogli progoniti razbojnike, progonit ćete ih."

Raemon Beck shvati stoje bilo rečeno. "Ne šaljite me natrag, Visosti!" kriknuo je, puzeći po podu prema princu i princezi. "Tako vam milosti bogova, ne tamo! Bacite me u okove, kako ste obećali, samo me nemojte poslati na to mjesto."

Barrick povuče nogu kad ju je čovjek htio zgrabiti.

"Kako ćemo inače znati da je to mjesto ono pravo?" nježno upita princeza Brionv. "Ako je svaki trag nestao, kao što si rekao? Tvoji su prijatelji možda živi. Zar bi im, u tom slučaju, oduzeo čak i najmanju priliku da ih spasimo?" Okrenula se prema stolu punom vijećnika obješenih vilica, redu smućenih maski poput zbora u nekoj drevnoj glumačkoj predstavi.

"Vi ostali možete ići, ali morate prisegnuti na šutnju o ovom napadu. Onaj koji zucne i jednu riječ, pridružit će se Shasu u tamnici. Chaven, ti i lord Brone dođite s mojim bratom i sa mnom u kapelu. Rorick i Tyne, pridružite nam se za sat vremena, molim vas. Kapetane Vansen, vi polazite sutra u zoru."

Kad je otišla a dvorana ostala gotovo prazna, Vansen i njegova dva stražara pomogli su uplakanom Raemon Bêku ustati s poda.

"Princeza ne voli preklinjanje", reče Ferras Vansen mladom trgovcu dok su ga vodili prema vratima; misli kapetana straže bile su spore i umrtvljene poput ribe na dnu zaleđena potoka. "Ubili su joj starijeg brata -jeste li to znali? Ali nastojat ćemo se pobrinuti za vas najbolje što možemo. Zasad dopustite da vas malo okrijepimočašom vina i smjestimo u postelju. To je najbolje što će itko od nas dobiti noćas... i još dugo vremena, mislim."

14.

BIJELA VATRA

GLAZBA OLUJE

Ova se priča pripovijeda na kopnu

O velikom koji dolazi iz dubina Oko mu je zasjenjen biser, glas oceanski vjetar

(iz Kostopadnih proročanstava)

Barrickova je prva pomisao bila da taj čovjek izgleda poput zvijeri u lancima, istodobno zastrašujuće i jadno, poput medvjeda kojeg su doveli u dvorac za posljednje gozbe na Perindan i natjerali da pleše u Prijestolnoj dvorani. Svi su se dvorjani smijali - čak se i on sam smijao, gledajući njegove nespretne lakrdije i slušajući njegovo razdraženo frktanje, toliko slično čovječjem, kad gaje dreser opleo bičem po krivim nogama. Samo se Brionv razgnjevila.

Ali ona se uvijek više brine za životinje nego za ljude. Da sam bio jedan od pasa, ne bi me nijednom napustila dok sam bolovao.

Njegov se otac također nije smijao, iznenada se sjetio. Tog su Perindana još svi bili zajedno, Olin je bio tu, u Južnoj Medi, Kendrick živ, a sve kako je trebalo biti. Sada se sve promijenilo, a nakon groznicečak su i njegove misli postale čudnovate i nepouzdane.

Prisilio se biti usredotočen, zureći u Shasa s doličnim izrazom vladajućeg princa - barem se tomu nadao - prema izdajničkom vazalu. Usprkos lancu na gležnju što ga je napola skrila slama na podu tamnice, čiji je drugi kraj bio utaknut u kameni zid, Tuanac je više nalikovao na uhvaćenog lava nego na medvjeda.

Lava nikad ne bi mogao natjerati da pleše na lancu.

"Ovdje bi trebali biti stražari", reče Avin Brone. "Nije sigurno..."

"Vi ste tu s nama", slatko otpovrne Brionv. "Slavan ste borac, vrhovni zapovjednice."

"Uz dužno poštovanje, isto vrijedi i za lorda Shasa."

"Ali on je u lancima, a vi niste. I nije naoružan."

Shaso se promeškolji. Barricku je uvijek bilo teško smatrati ga čim drugim doli bezvremenskim, ali sada se muškarčeva dob opažala na mlohavoj koži i obrazima, pokrivenima sijedim zaliscima. Dali su mučistu odjeću, ali sirotinjsku i izlizanu. Izuzev mišića koji su se još napinjali na njegovim podlakticama i ledima koja se nisu još naučila saviti, taj je starac mogao biti ulični prosjak u Hierosolu ili nekom drugom južnom gradu. "Neću vas ozlijediti", zarežao je. "Nisam spao tako nisko."

Barrick suzbije provalu gnjeva. "Jesi li to rekao našem bratu prije nego što si ga ubio?"

Zarobljenik razrogači oči. Tamno mu je lice izgledalo posvijetljeno, kao da se sloj fine prašine prosuo na nj s okolnog kamenja, ili kao da je vrijeme provedeno u mračnim dubinama ispilo nešto od njegove boje. "Nisam ubio vašeg brata, prinče Barrick."

"Onda što se dogodilo?" Brionv načini korak naprijed, zaustavivši se prije nego što je Brone bio prinuđen zgrabiti je za ruku. "Željela bih ti vjerovati. Što se dogodilo?"

"Već sam rekao Broneu. Kad sam ostavio Kendricka, on je bio živ." "Ali tvoj je bodež okrvavljen, Shaso. Pronašli smo ga u tvojoj sobi." Stari tuanski ratnik slegne ramenima. "To nije bila prinčeva krv."

"Čija je bila?" Brionv mu se primakne još jedan korak, što ječak i u Barricku probudilo nelagodu - sad je bila unutar dosega starčeva lanca, a svo troje njegovih posjetitelja poznavalo je njegovu mačju brzinu. "Samo mi to reci."

Shaso je pogleda na trenutak, a onda mu se usne iskrive u nešto što se moglo nazvati osmijehom, samo što u njemu nije bilo ni trunke veselja, ni traga radosti. "Moja. Krv je bila moja."

Barrickov bijes ponovno se rasplamsa. "Prodaje ti maglu, Brionv - znam da mu želiš vjerovati, ali ne daj se zavarati! Bio je s Kendrickom. Naš brat i dva druga čovjeka su mrtvi, a rane su zakrivljene poput njegova bodeža koji smo pronašli oblivena krvlju. Ne zna čak ni lagati kako treba."

Brionv je na trenutak šutjela. "Barrick je u pravu", napokon je izustila. "Tražiš od nas da povjerujemo nečemu što djeluje nevjerojatno."

"Ništa ja ne tražim. Nije mi važno." Ali Shasa su izdale čak i vlastite ruke, pomisli Barrick - počivale su mu u krilu poput bezazlenih stvorova, ali tamni su se prsti micali, grčeći se i rastežući.

"Nije ti važno što je moj brat mrtav?" Sad je Brionv bila ta koja nije mogla govoriti mirnim glasom. "Što je Kendrick ubijen? Bio je dobar prema tebi, Shaso. Svi smo bili dobri prema tebi."

"O, da, bili ste dobri prema meni, vi Eddoni." Pomaknuo se malko, a lanac je zazveckao. Avin Brone zakorakne do Brionv. "Vaš me otac porazio na bojištu i poštedio mi život. On je dobar čovjek. A onda me doveo doma poput psa kojeg je našao na cesti i učinio me svojim slugom. Vrlo dobar čovjek."

"Gori si od psa, nezahvalni stvore!" vikne Barrick. Ovo je bio drukčiji Shaso, mrzovoljan i samilostan prema samome sebi, ali svejedno njegov mučitelj, onaj koji ga je toliko puta nagnao da se osjeća nepotpunim. "Nitko se prema tebi nikad nije odnosio kao prema sluzi! Učinio te lordom! Dao ti je zemlju, kuću, častan položaj!"

"I na taj način bio je najokrutniji od svih." Zastrašujuće prazan osmijeh se vratio, blijeda rasjeklina na tamnu licu. "Dok je moj stari život klizio od mene poput čamca koji pluta od obale, on mi je podario nov život, prepun bogatstva i časti. Nisam ga čak ni mogao mrziti. A kasnije, istina je, sam sam igrao ulogu robovlasnika - prodao sam vlastitu slobodu. Ali to što sam od nas dvojice ja bio gori izdajnik, ne znači da sam mu oprostio."

"Priznaje da je izdajnik!" Barrick se pomakne naprijed da povuče Brionv za ruku, ali ona mu se odupre. "Hajde! Priznaje da mrzi našu obitelj. Dovoljno smo čuli." Nije želio duže ostati u sjenovitoj tamnici, odijeljen od sunca i zraka metrima kamenja, uhvaćen na tome mjestu koje je zaudaralo na jad. Odjednom se bojao da je Shaso čuvao tajne groznije od bilo koje oštrice, razornije čak i od ubojstva. Želio je da starac prestane govoriti.

Brionv pričeka trenutak prije nego stoje progovorila. "Nisam razumjela sve što si rekao, ali znam da nam, ako osjećaš imalo odanosti prema našoj obitelji, makar i okaljane odanosti, moraš kazati istinu. Ako je u pitanju tvoja krv, kako je onamo dospjela?"

Shaso polako podigne ruke. Ispresijecane posjekline gotovo su zarasle. "Porezao sam se."

"Zašto?"

On samo odmahne glavom.

"Vjerojatnije je da su ga ranili stražari ili Kendrick", upozori Barrick, "dok su branili svoje živote."

"Je li bilo krvi na njihovu oružju?" upita njegova sestra. "Ne mogu se sjetiti." Od pusta razgovora o krvi Briony je posve problijedjela. Prije samo pola godine, Barrick bi joj rekao nešto da joj odvrati misli, da joj olakša raspravljati o tako groznim stvarima, ali sada je bio šupalj, njegova nutrina spaljena i crna.

"Vaš brat nije imao oružje," odgovori Avin Brone, "što njegovo ubojstvo čini još kukavičkijim. Stražari su bili obliveni krvlju iz vlastitih rana, pa je jednostavno nemoguće znati jesu li im oštrice bile zakrvavljene prije nego što su umrli."

"Još ništa nisi objasnio", Brionv reče starcu. "Ako želiš da u to povjerujemo, kaži nam zašto si se porezao. Očemu ste ti i Kendrick razgovarali, što je dovelo do takočudna djela?"

Glavni oružnik odmahne glavom. "To je između mene i njega. Otići će sa mnom u grob."

"To možda nisu prazne riječi, lorde Shaso", reče Avin Brone. "Kao što znate, glavosjek nam možda nije toliko u funkciji za vrijeme kralja Olina kao za vladavine njegova oca, ali sjećivo mu je još oštro."

Glavni oružnik svrne svoje crveno obrubljene oči najprije na Barricka, a onda na Brionv. "Ako želite moju glavu, onda je uzmite. Umoran sam od življenja."

"Bogovi prokleli tvoju tvrdoglavost!" vikne Brionv. "Zar bi radije umro nego da nam kažeš što se dogodilo? Za koje si se opskurno pitanje časti zakvačio, Shaso? Ako postoji nešto što će ti spasiti život, onda za ime svih bogova, reci mi!"

"Rekao sam vam istinu - nisam umorio vašega brata. Ne bih mu naudio pa i da mi je stavio svoju oštricu pod vrat jer sam se zakleo da ću štititi vašeg oca i njegovu obitelj."

"Ne bi mu naudio?" Barrick se opet osjećao umornim i bolesnim - čak je i njegova srdžba postala tek daleka oluja. "Neobične riječi - ti koji si me rušio na tlo i tukao prilično često. Moje modrice još nisu zacijeljele od zadnjeg puta."

"To nije bilo da vam naudim, prinče Barrick." Starčeve su riječi imale oštar, hladan prizvuk. "To je bio pokušaj da od vas načinim muškarca."

Sad je Barrick bio taj koji je zakoračio prema glavnom oružniku, podignute ruke. Shaso se nije pomakao, ali prije nego što je Avin Brone posegnuo za njim, Barrick se zaustavio. Sjetio se dvorjana koji su gadali plešućeg medvjeda košticama trešanja i okrajcima kruha, i kako se smijao gledajući stvorenje u lancima kako razdražljivo pokušava ugristi projektile.

"Ako si ubojica našeg brata," reče, "kao što mislim da jesi, onda će te kazna stići dovoljno brzo. Lord Brone je u pravu - Južna Međa još ima glavosjeka."

Shaso odmahne rukom. Brada mu potone na grudi kao da je bio preumoran držati glavu uspravno još koji trenutak.

"To su tvoje posljednje riječi?" upita Brionv. "Da nisi naudio Ken-dricku, da je krv na tvojem nožu tvoja, ali nam ne želiš reći kako se to dogodilo?"

Starac ne podigne pogled. "To su moje posljednje riječi."

Dok je slijedio Brionv kroz vrata, Barrick se zapitao je li ta luda priča doista mogla biti istinita. Ali ako je bilo tako, onda se u samu istinu nije moglo pouzdati, jer nije bilo drugog objašnjenja za Kendrickovu smrt, nijednog drugog sumnjivca osim Shasa. Kad bi se to oduzelo, sve bi postalo sjena, jednako varavo i nestalno poput najgoreg od njegovih grozničavih snova.

Sigurno je on ubojica, reče u sebi Barrick. Ako ne, sam je razum pokoleban.

Ferras Vansen proučavao je red ljudi kao da se radi o iznenada otkrivenoj obitelji - što su, na neki način, i bili. Živjet će zajedno tjednima ili mjesecima, putujući u divlje krajeve, a čak se ni u obitelji nije rađala veća bliskost od one u vojničkoj četi, ili, u nekim slučajevima - veći prezir. Bilo ih je samo dvadeset petero - da ih je više, izazvali bi previše pozornosti - a njihovu malu trupu u zasjenak je bacao ne samo Šiljak Vučjeg zuba koji se uzdizao nad njima, nego i prazno prostranstvo paradnog dvorišta vojarne. Vansen je odlučio povesti sedam konjanika, uključujući sebe, te devet pješaka, od kojih su dvojica bila novi regruti, jedva malo bolji od seljačica, da paze na kola s magarcem. Kako bi olakšao stvari svojem poručniku Jemu Tallovvu, koji će zapovijedati dvorskom stražom u njegovoj odsutnosti i kojemu su trebali sposobni, staloženi ljudi, Vansen je u svoju četu namjerno izabrao više od pola mladih i neiskusnih muškaraca. Među njima je bilo manje od deset onih u koje se Vansen mogao uzdati u borbi - nadao se da će to biti dovoljno.

Raemon Beck je dobio konja i mač, kojima je ravnao u skladu s onim stoje bio: nećak trgovca. Vansen je čak razmatrao da mladiću dade oklop, ali vlastito ga je iskustvo u potjerama za razbojnicima prije tri godine naučilo da će osoba nenavikla na tešku opremu s vremenom otežati stvari ostalima, čak i na konju. Zadržat će mladića u blizini, gdje će ga on i stari vojnik Collum Dyer paziti; to će mladiću biti najbolji oklop.

"Ne budite tako smrknuti", rekao je Becku. "Vaša karavana uhvaćena je na prepad, i samo bogovi znaju sposobnost boraca koji su bili s vama. Sad ste s dvadeset petoricom smionih stražara Južne Međe, od kojih su se mnogi omastili krvlju u Kraceu i protiv posljednjih Sivih četa. Oni neće pobjeći pred sjenama."

"Onda su budale." Beck je bio blijed, a usta su mu malko drhtala dok je govorio, ali se sabrao nakon audijencije s princem i princezom. "Nisu vidjeli te sjene. Nisu vidjeli vragove koji u njima žive."

Vansen slegne ramenima. Ni sam nije bio posve sretan zbog njihove misije; progovorio je uglavnom da obodri mladog trgovca. Ferras Vansen bio je dijete Dolinčeve vjere, odrastao nedaleko od ukletih ruševina stare Zapadne Međe - u danima kad bi južni vjetar rastjerao maglu, razorena ljuštura njezine utvrde mogla se katkada vidjeti s najviših bregova. On i njegov narod znali su daje pametnije ne govoriti s prezirom, poput vojvode od Ljetopolja, o Sjenovitoj brani i onome što je ležalo iza te oblačne granice. Ali, poput ostatka svojeg naroda, neustrašive i uglavnom suzdržljive zajednice brdskih zemljoradnika i pastira, također je bio duboko svjestan da mu je obiteljska zemlja bila posjed koji je samo nekoliko naraštaja bio u rukama smrtnika. Dolinski narod dugo je gajio osjećaj da su iza Sjenovite brane čekale sile koje su željele ponovno preuzeti tu zemlju, kao i jednako neustrašivu i tvrdoglavu odlučnost da to ne dopusti.

Glasnik lorda Bronea dokaska u dvorište za smotru. Vansen pozove četu u stroj. Konji su nemirno toptali, čekajući, a magarac brstio suhu travu između kamenih ploča. Jutro je već daleko odmaklo, ali nisu mogli drugo negočekati. Duguljasta sjena koju je bacao Šiljak Vučjeg zuba već se počinjala povlačiti u sebe.

Napokon je došla i ona, vitka prilika u crnini korote, praćena parom dvorjanki i vrhovnim zapovjednikom koji je, ako nije postao kralj, barem obimom tijela izgledao kao da se pretvara u nešto poput očinske figure princa i princeze, preuzevši neku vrstu obrednog prvenstva nad svim poslovima obitelji Eddon, unatoč relativnoj skromnosti svoje titule. Bio je bogat, s golemim posjedima, te dovoljno sposoban da stekne veću naklonost kraljevske obitelji i od jednog njihova bližeg rođaka. Vansen se pitao je li upravo to, više i od čega drugog, poslalo mladog Gailona od Ljetopolja kući u njegovu

obiteljsku vojvodinu - spoznaja da je lord Brone zatvorio sve putove prema kraljevskim blizancima, ostavivši Gailona sa superiornijom tražbinom po pravu krvi, ali inferiornijim pristupom.

Ferras Vansen nije mogao dugo zadržati misli na tako beskrvnim pitanjima dok se princeza približavala. Protekli tjedni nisu je mazili - nije našminkala lice od pogreba i mogao je vidjeti, prema modrim sjenama pod njezinim očima, da nije dobro spavala. Ipak, unatoč tome, unatoč hladnu pogledu koji je svrnula na njega, nije mogao zamisliti drugo lice koje bi ga moglo nagnati da osjeti ono što je tako bespomoćno ćutio.

Možda je zaista onako kako govore stari, pomislio je. Možda je srce uistinu bilo poput komada suhe brezovine te se moglo zapaliti i žarko gorjeti samo jednom - te je svaka vatra koja bi došla za tim bila samo žeravica, manja i hladnija. Baš me zadesila izdajnička sreća što gorim za nju, onu koju nikad neću moći imati, ni časno ni nečasno, a koja me u svakom slučaju mrzi.

"Kapetane Vansen," rekla je suhim, čvrstim glasom, "moj se brat odmara, ali šalje svoju želju da bogovi ubrzaju vašu misiju." Vansen se malo iznenadio što je na njezinu licu vidio drukčiji izraz od prezira, što joj je prvi put od smrti Kendricka Eddona nešto drugo ozarilo crte kad ga je pogledala. Problem je bio u tome što nije mogao pročitati taj pogled, koji možda nije bio ništa više doli umor i nezainteresiranost. "Vidim da su vaši ljudi već spremni."

"Da, Visosti. Ispričavam se, ali želite li doista da odjašemo tako javno, usred bijela dana? Svi će o tome šaptati."

"Svi ionako već šapću. S koliko je ljudi onaj čovjek ondje, Beck, razgovarao prije nego što su ga doveli u dvorac? Mislite li da u Lučkoj četvrti ili u Trima bogovima postoji osoba koja dosad nije čula njegovu priču? Vi i vaši ljudi izjahat ćete Tržničkom cestom, preko nasipa, i ravno kroz grad Južne Međe. Svi će znati da Eddoni nisu toliko osakaćeni tugom i strahom da bi zanemarili opljačkane karavane i otete plemiće." Pogledala je Bronea, koji je odobravajući kimnuo. "A to nije samo zbog forme, Vansene. Ne shvaćamo ovo olako, moj brat i ja. Stoga se nadam da ćete na svom putu iskoristiti kakva pouzdanog putnika da nam pošaljete vijesti o vašem napredovanju."

"Da, Vaša Visosti. Redovnici sveučilišta imaju poštansku službu koja putuje Settlandskom cestom svakih četrnaest dana, a proći će još mnogo vremena prije nego što ih zima zaustavi. Obavještavat ću vas i lorda Bronea, ali iskreno se nadam da neću izbivati tako dugo."

"Vratit ćete se tek kad nam budete mogli dati odgovore", izjavi ona, a iznenadni bijes bio je poput pucnja bča u njezinu glasu.

"Naravno, Vaša Visosti." Bio je osupnut, ali u tom trenu nije opazio samo njezin gnjev, već nešto dublje i čudnije u njezinu izrazu, kao da ga je kroz njezino lice promatrao preplašeni zarobljenik. Ona se boji! Ovo ga ispuni smiješnim mislima, divljim nagonom da joj poljubi ruku, da joj izjavi svoju bolnu ljubav. Zapreten u svojoj prirodnoj putanji i prisiljen naći neki drugi izlaz, poput pare koja pisti pod poklopcem lonca, iznenadni bljesak ludila baci ga na koljena.

"Neću vas opet iznevjeriti, princezo Brionv", izjavio je. "Obavitću ono po što ste me poslali ili umrijeti pri pokušaju."

Čak i pognute glave, mogao je osjetiti iznenađeno komešanje među ostalim stražarima i čuti kako Avin Brone uvlači dah.

"Ustanite, Vansene." Glas joj je zvučao čudno. Kad se opet našao na nogama, spazio je da joj se gnjev vratio u oči, zajedno sa svjetlucanjem koje se moglo pripisati suzama. "Dosta mi je smrti, dosta mi je zakletvi, dosta mi je muških govora o časti i dugovima - progutala sam ih toliko da sam spremna vrištati. Možda mislite da vas krivim za smrt svojega brata. Dijelom vas i krivim, i ne samo vas, ali nisam tako glupa da mislim kako bi ga neki drugi kapetan straže spasio. Možda mislite da sam vam dala ovaj zadatak jer sam vas htjela kazniti. I u tome možda ima malo istine, ali također znam da ste čovjek koji je druge stvari izveo dobro i koji uživa povjerenje svojih vojnika. Rečeno mi je i da ste razboriti." Načinila je korak naprijed sve dok ih nije dijelio samo širok luk njezinih sukanja. Vansen nije mogao ne zadržati dah. "Umrete li ne riješivši ovu zagonetku, nećete postići ništa. Preživite li, čak i ako ne uspijete u svojem zadatku, još ćete, nekom drugom zgodom, moći učiniti nešto dobro za ovu zemlju."

Zastala je, a Vansenu se na trenutak činilo da bi mogla reći apsolutno bilo što.

"Ali ako sigurnost ijednog člana moje obitelji ponovno bude ležala na vašim plećima", napokon je nastavila, uz osmijeh koji je mogao biti okrutan da nije bio tako umoran, "onda doista imate moje dopuštenje da umrete pri pokušaju, kapetane Vansen."

Okrenula se njegovim ljudima i poviknula: "Neka vas svi bogovi štite. Neka sam Perin učini vašu cestu glatkom i ravnom." Trenutak poslije hodala je natrag dvorištem dok su Brone i dvije dvorske dame hitali da je dostignu.

"Niste baš dvorski miljenik, kapetane, je 1' da?" upita Collum Dyer i nasmije se.

"Uzjašite." Ferras Vansen nije shvatio što se upravo dogodilo, ali pred njima je bilo mnogo milja, dani jahanja, teće imati mnogo vremena o tome razmišljati.

Ona, poznata kao Pošast Drhtave Doline, izjahala je iz Shehena na svojem velikom crnom konju, dopuštajući životinji da se probija uskim brdskim puteljcima, jedva povlačeći uzde, premda je provalija mjestimice bila tako duboka daje bilo teško vidjeti čak i ptice koje su letjele ispod nje. Yasammez nije imala potrebe za žurbom. Misli su joj putovale ispred nje, krilati glasnici brži od ijedne ptice, hitriji čak i od vjetra.

Spustila se s visina i skrenula prema najstarijim krajevima i najvećem od svih gradova, koji stajaše na obalama crnog oceana točno izvan velebnog sjevernog prstena mraza i leda. Bilo je qarskog puka koji je živio čak i u najsjevernijim zemljama iza Qul-na-Qara, čudaka koji su hodali u toj trajnoj tami i stvarali pjesme svojim prstima i hladnom kožom, ali toliko su dugo živjeli odvojeno da je većina imala malo veze s ostatkom svoje rase. Jedva su i pomišljali na izgubljene južne zemlje, jer nikad ondje nisu živjeli, te su tako od sveg Sumračnog naroda oni najmanje propatili od ruku neprijateljskih smrtnika. Hladni neće biti od koristi Gospi Dikobraz: morat će skupiti svoju vojsku iz Qul-na-Qara i krajeva koji su ležali južno od njega, sve dolje do triput blagoslovljene ograde koju su smrtnici zvali Sjenovita brana, a Qari A 'sish-Yarrit Sa, što je značilo Oluja tišine ili, uz malo drukčiju intonaciju glasa ili pokret ruke, Bijele misli.

Sjevernjaci možda nisu marili za lopovske smrtnike, ali oni koji su živjeli ispod njihovih ledenih zemalja jesu. Dok je Yasammez jahala, izlazili su iz špiljskih gradova Qirush-a-Ghata, Prve dubine, i iz šumskih sela u velebnim zelenim lugovima da vide njezin pohod. Zvjezdani plesači zastali bi i ušutjeli na vrhovima bregova dok je prolazila. Oni koji je nisu poznavali - jer prošlo je mnogo vremena otkad je Yasammez posljednji put ostavila svoj dom u Shehenu - znali su samo da je prolazio netko velike moći, strahotan i lijep poput kometa. I premda su se uplašili i poštovali takvu silu, nisu joj klicali, već je pogledom pratili u uznemirenoj tišini. Oni među Qarima koji su je prepoznali bili su žestoko podijeljeni, jer su svi znali da kamo god Gospa Dikobraz ide, nju nose vjetrovi rata i krvi. Neki su se vratili svojim obiteljima ili selima da ih obavijeste kako dolaze loša vremena, kako je vrijeme da se skupe zalihe svega potrebnog i utvrde zidovi i vrata. Drugi su je slijedili u tihoj ali rastućoj gomili, a njihov se broj širio za njom poput mladenkina svadbenog vela. Svi su oni znali da je mladoženja kojem je išla bila Smrt, i da njezin suprug i gospodar neće birati koga uzima, ali su je svejedno slijedili. Stoljeća gnjeva i straha stjerala su ih zajedno, stisnula poput šake.

Yasammez je bila sječivo što ga je šaka podigla u prošlosti. Sad će ga opet podići.

Njezin dolazak bacio je Qul-na-Qar u pomutnju. U trenutku kad je ujahala kroz velebne kose dveri načelu nijeme pastve Qara, starodrevna se citadela već razbila na tabore fanatičnih pristaša i jednako fanatičnih protivnika, te stranku veću nego te dvije zajedno, čija je jedina zajednička filozofija bila otpor objema krajnostima, voljnost da se pričeka i vidi kakav će oblik poprimiti s vremenom. Ali nijedna od tih nije bila očita, te bi se nemarnu oku - ako je takvo što uopće postojalo na tome mjestu - činilo da velika metropola i dalje živi svojim uobičajenim, varavo spokojnim načinom, svojim iskonski uređenim neredom.

Yasammezini sluge koji su je čekali u Qul-na-Qaru, a koji su se gotovo svi rodili u toj službi nakon njezina posljednjeg posjeta gradu, rastrčali su se da prozrače njezine odaje u golemom istočnom krilu dvorca, otvarajući prozorske kapke prvi put nakon nekoliko desetljeća. Prohladni morski vjetrovi i beskrajni huk oceana, poput disanja goleme životinje, ispunio

je odaje dok su se žuriti obaviti pripreme za svoju gospodaricu. Ovo je bio dan za koji su svi znali da će jednom sam imati poglavlje u Knjizi kajanja.

Ali dok je hodala Dvoranom dveri, prolazeći ispod njezinih živih kipova, ne dižući pogleda, Yasammez nisu okružili samo njezini pristaše, nego i svi uzbuđenja gladni stanovnici mračnoga grada: oni blistavih očiju koji su se petljali u razmetljivije čarolije, oni koji su provodili svoje vrijeme usavršavajući umijeće ratovanja i umijeće udvaranja sve dok ih se gotovo nije moglo razlikovati, svi kovači tajnih pohoda i rovači po zaboravljenim misterijima. Opkolili su je i vjernici, oni koji su čeznuli za glasom kojim bi silovito odjeknule njihove prče o smaku svijeta, koji bi zadovoljio njihovu čežnju za sveobuhvatnom propašću. Svi su došli, pjevajući i dovikujući pitanja, neki na jezicima koje čak ni sama Yasammez nije govorila. Nije im obraćala nimalo pozornosti, nego je umjesto toga prešla iz Dvorane dveri u Dvoranu crnog drveća, a potom kroz mnoge druge, Dvoranu srebrnih kostiju, Dvoranu plačuće djece, Dvoranu dragulja i prašine. Zaustavila se pred Dvoranom zrcala, ali nije ušla, iako su Slijepi Kralj i Nijema Kraljica čekali iza vrata, svjesni njezina dolaska još i prije nego što je ostavila svoju kuću u visinama.

Umjesto toga, rekla je slugi koji je čuvao ulaz - Djetetu Smaragdne Vatre koje je pokazivalo slabašan sjaj svoje vrsteća i kroz svoju halju i masku: "Pred vratima su tisuće pripadnika naše rase koji su me slijedili ovamo iz pokrajina. Pobrini se da budu lijepo počašćeni. Uskoro ću im se obratiti."

Maskirana prilika nije odgovorila, ali se naklonila. Yasammez okrene leđa Dvorani zrcala - nije još bilo vrijeme da zapečati Pakt stakla, premda će taj čas doći prije nego što opet napusti Qul-na-Qar - te se uputila prema svojim starim odajama koje su gledale na more i tamno sumračno nebo. Gomila koja se okupila u velebnom dvorcu polako je miljela dvoranama, poput mrava kroz istrunulo drvo ostali su stajati, čekati, zuriti jedni u druge u ushitu, stidu ili bezumlju, te se napokon razišli.

Nije bilo važno. Bit će vremena za sve njih, znala je Yasammez.

Odjenula je svoj oklop, iskovan u Velikim ponorima u danima prije Knjige, sušen stoljećima u bezimenoj ledenoj planini. Crni su ga šiljci pokrivali poput bodlja njezina imenjaka, tamnečekinje koje je zastirao ali ne i skrivao njezin plašt, koji je djelovao bestjelesno poput olujnog oblaka. Glava joj je bila gola; odložila je svoju bezličnu kacigu na stol pokraj sebe, kao da je željela da ona, poput omiljenog ljubimca, promatra događaje.

Sedam drugih prilika sjedilo je za okruglim stolom u odaji Gospe Dikobraz. U sobi bijaše mračno, gorjela je samo jedna voštanica, čiji je plamen drhtao pred otvorenim prozorima, ali Yasammez i njezinim urotnicima nije bilo potrebno da vide jedni druge.

Nešto od onoga o čemu su raspravljali bilo je izrečeno, a nešto preneseno tek podijeljenim mislima.

"Jede-Mjesečе, stoje s Promjenjivim plemenom?"

"Mnogi su uz nas. Njušim gnjev. Njušim spremnost. Naši su bili prvi od Naroda koji su susreli kamene majmune, u svijetu prije poraza, i prvi koji su trpjeli. Nisu svi borci, ali oni koji nisu bit će uši i oči ostalima, brzi letači, nečujni puzavci."

"Mnogi? Koji je to broj?"

Rezanje. "Mnogi. Više nego što mogu izbrojiti."

"A ti, Zelena Sojko? Što je s Varalicama?"

"Oprezni su, ali voljni saslušati, kao što se moglo i očekivati. Naše pleme uvijek voli ustvrditi koja će strana pobijediti, a onda se pravovremeno pridružiti toj strani - ne prekasno, ali svakako ne prerano."

"Tvoja iskrenost je za pohvalu."

"Može li se žabu naučiti letjeti? Reći ću vam samo istinu."

"U ovoj borbi neće biti pobjednika, čak i ako pobijedimo. Ovo je samo trenutak u velikom porazu. Ali smrtnici će trpjeti, a naša patnja postat će manja. Ono što će kameni majmuni naslijediti kad nas ne više bude, neće imati sladak okus - nikad više neće imati sladak okus. Budite uvjereni, došao je čas za vaše Varalice - / za ostale također - da odluče o načinu svojeg odlaska - ne kao pojedinci, nego kao obitelji Naroda."

"Ali zašto, gospo? Zašto moramo pristati na poraz? Još smo jaki, i stari su običaji jaki. Slaba je bila samo naša odlučnost."

"Još nisam došla do tebe, Kamenu Nesklonih. Uskoroću te upitati što misli Straža Praiskonskih..." "Pitajte me sad." Stanka. "Govori."

"Misle što i ja. Da se ne možemo povući dalje, da više ne možemo živjeti s progonstvom i porazom. Moramo ih istjerati iz naših zemalja. Moramo spaliti sve njihove kuće i podmetnuti boleštinu u sve njihove postelje. Moramo porušiti njihove hramove i zakopati njihov okrutničelik u zemlju, gdje opet može postati neštočisto. Moramo oživjeti Drevnu Noć."

"Ćula sam te. Ali bez obzira na to što oni žele, hoće li tvoje pleme slijediti moje vodstvo, koji god put odabrala? Jer samo jedan može u ovome biti vođa."

"Možete li biti voda, moja gospo? Stoje s Paktom?"

"Pakt stakla će se izjaloviti, poput praznog obećanja. Ali drevne rune ne mogu se zanemariti, pa sam pristala. Potpisano je. Prije samo sat vremena prisegnulo sam svojom krvlju."

"Potpisali ste Pakt? Onda su vam dali Pečat rata?"

Umjesto odgovora, ona podigne kacigu sa stola. U tamnoj sobi predmet koji bijaše skriven pod njom zabljesne poput rastaljena kamena. Podignula je crveni dragulj na njegovu teškom, crnom lancu i objesila ga oko vrata te pustila da joj kamen uz tup zveket padne na grudi. "Evo ga."

Na trenutak se čuo samo šum oceana, valovi koji udarahu o hridi. "Straža Praiskonskih će vas slijediti, gospo Yassamez."

Ostali prozbore, jedan po jedan, obavještavajući je o svojim plemenima, o njihovoj spremnosti ili nespremnosti, ali svi se složiše - bilo ih je dovoljno da podignu vojsku. Bilo ih je dovoljno da prijeđu branu i zarate.

"Onda vam moram pokazati još nešto." Yasammez posegne pod svoj velebni plašt. Kopče škljocnuše. Trenutak poslije ona podigne korice svojeg mača i baci ih na stol, a onda ovije ruku oko balčaka i isuče mač. Od vrška do jabuke bio je bijel poput zbijenog snijega, poput izlizane kosti. Plamen voštanice, opterećen studenim povjetarcem, zadrhti i ugasi se. Sad je jedini izvor svjetla u sobi bio slabašan sjaj samog mača.

"Isukala sam Bijelu vatru iz korica." Glas Yasammez, Vatre Osvete nad Ljudima, bio je prozračan, bilo kao zvuk ili kao krilata misao. Riječi su joj imale težinu zbog onoga što je bila i što je govorila. "Više se neće vratiti u njih dok ne budem mrtva, ili dok ne vratimo ono što je naše, a naša kraljica ponovno oživi."

Brionv ga je našla vani, na svoje iznenađenje i zlovolju, lutajući u samotnom i pomalo sumornom zapadnom vrtu rezidencije. Samo što on nije lutao; zurio je u dio krovova gdje su se dimnjaci naičkali poput gljiva koje su iznikle poslije kiše.

"Ja... Jesi li vidjela ono?" Barrick protrlja oči. "Što?"

"Učinilo mi se da vidim..." Odmahnuo je glavom. "Učinilo mi se da sam vidio dječaka na krovu. Je li to od groznice? Vidio sam svašta kad sam imao groznicu..."

Ona zaškilji, pa odmahne glavom. "Nitko se ne bi popeo tako visoko, pogotovo ne dijete. Zašto nisi u krevetu? Došla sam te posjetiti, a rekli su mi da si odbio ostati u svojoj odaji."

"Zašto? Zato što sam se zaželio malo sunca. Ali još malo, pa ga neće biti. Osjećam se poput mrtvaca koji leži u zamračenoj sobi." Lice mu se opet zatvorilo, trenutak ranjivosti zamijenjen nečim grubljim. "Osim toga, ti me ionako ne trebaš."

Brionv se zaprepasti. "Kako to misliš? Milosrdna Zorijo, Barrick, da te ne trebam? Ti si sve što mi je preostalo! Gailon je upravo ostavio dvorac - posve napustio Južnu Medu. Vratitće se u Ljetopolje za par dana, prepun nezadovoljstva, pripovijedajući o tome svima koji ga budu htjeli slušati - a mnogiće saslušati vojvodu od Ljetopolja."

Njezin brat slegne ramenima. "Pa što mi možemo? Ako Gailon ne bude govorio o izdaji, ne možemo ga spriječiti da priča što ga je volja. Zapravo, to nam ne bi bilo lakočak i kad bi govorio o izdaji. Dvorac Ljetopolja ima zidove gotovo jednako debele poput Južne Međe, a Tollvji ondje drže malu vojsku."

"Prerano je da se brinemo o tim stvarima, ali ako bogovi budu dobri i ako Gailon ima i trunkučasti, nećemo ni morati. Ali imamo dovoljno problema, Barrick, stoga dosta s tim glupostima, molim te. Trebam te zdrava. Radije se sad nekoliko dana dosađuj i vrpolji u krevetu nego da mi se razboliš u zimskim mjesecima. Neka te Chaven dvori."

"Dosta je s kojim glupostima?" Dobacio joj je jedan od svojih sumnjičavih pogleda. "Jesi li sigurna da sve to ne radiš samo zato da me makneš s puta kako bi ti učinila neku budalaštinu? Pomilovala Shasa, na primjer?"

Srce joj je bilo poput grumena olova. Kako je njezin blizanac, njezina voljena druga polovica, mogao pomisliti takvo što? Zar ga je vrućica uistinu toliko promijenila? "Ne! Ne, Barrick, nikad ne bih takvo što učinila bez tvojeg dopuštenja." Zurio je u nju gotovo kao da je stranac. "Molim te, sad nije vrijeme da se ti i ja prepiremo. Mi smo sve što je preostalo od obitelji!"

"Tu je još Merolanna. I Bučna Mišica."

Brionv načini grimasu. "To je čudna stvar, sad kad si je spomenuo. Nikad nisam vidjela tetku Merolannu tako rastresenu - možda zbog Kendricka, ali čini se čudnom. Bila je čvrsta poput stijene prije pogreba, ali otad tuguje poput luđakinje, jedva napuštajući svoje odaje. Posjetila sam je dvaput i jedva mi se obratila, kao da ne može dočekati da odem. Zapravo, čini se da se cijela obitelj koja nam je preostala otrgnula s lanca. O, imam još jedno iznenađenje - budući da sije spomenuo, trebala bih ti reći da nas je naša pomajka zamolila da sutra navečer večeramo s njom."

"Što sad hoće?"

"Nemam pojma. Ali budimo otvorena srca i vjerujmo da se želi približiti svojim pastorcima sada kad Kendricka više nema."

Barrickovo prezrivo frktanje jasno je pokazalo njegove osjećaje.

"Još nešto. Jesi li vidio pismo koje je otac napisao? Ono koje je Kendrick primio iz Hierosola dan prije... prije..."

Barrick odmahne glavom. Djelovao je razdraženo - ne, u pitanju je bilo nešto više. Izgledao je gotovo preplašeno. Zašto? "Nisam. Sto u njemu piše?"

"O tome se upravo i radi - ne znam gdje je završilo. Ne mogu ga naći."

"Kod mene nije!" rekao je oštro, a onda odmahnuo rukom u slabašnoj isprici. "Oprosti - izgleda da sam zbilja umoran. Ne znam ništa u vezi s tim."

"Ali moramo ga naći!" Pogledala ga je, uvidjela da navaljivanjem neće ništa postići; bio je iscrpljen. "U svakom slučaju, nemoj zaboraviti da si potreban, Barrick. Trebaš mi. Očajnički. A sad se vrati u krevet. Odmori se, i prepusti meni da obavim ono što sutradan moram obaviti, paću ti o tome pripovijedati kad odemo na večeru s Anissom."

Pogledao ju je, a onda se ogledao po vrtu. Sunce je utonulo iza zapadnog krila rezidencije i krovovi su ubrzano postajali samo tamni obrisi; sada se ondje mogla skrivati cijela vojska imaginarne djece.

"U redu. Ostat ću u krevetu do sutra", rekao je. "Ali neću duže." "Dobro. Otpratit ću te natrag."

"Vidiš, ne volim spavati", rekao joj je dok su hodali puteljkom. Gotovo neprimjetno, primio ju je za ruku, kao što je činio dok su bili djeca. "Uopće ne volim spavati. Imam tako strašne snove - da je cijela naša obitelj ukleta, progonjena..."

"Ali upravo to i jesu, Barrick, dragi Barrick. Samo snovi. Snovi izazvani groznicom." Ali njegove su riječi u njoj potaknule studen, upravo dok su se prvi večernji povjetarci uskovitlali vrtom te šuštali i škripali lišćem živice i ukrasnog drveća.

"Sanjam o tami koja se spušta poput oluje", rekao je, gotovo šaptom. "O, Brionv, u svojim snovima vidim kraj svijeta."

15.

OSAMA

BRATOVA DJEVIČANSKA KĆI

Ona nestaje kad se svi uspravimo

Pojavljuje se kada svi polegnemo

Gle! Kruna joj od zlata i cvjetova vrijeska

(iz Kostopadnih proročanstava)

Kako je Qinnitan brzo otkrila, Osama nije bila zgrada, pačak ni skupina zgrada, nego nešto mnogo veće: ozidani grad unutar autarhove goleme palače, zdanje od kamena pješčenjaka pažljivo podignuto na brižno iskorištenom zemljištu, većinom s oltarima i miomirisnim vrtovima u sredini, sve povezano stotinama natkrivenih šetališta koja su osiguravala prijeko potreban hlad, tako da su stanovnice Osame mogle prijeći s jedne strane na drugu - put za koji bi trebao dobar dio sata - a da nijednom ne osjete izravan dodir jakog xandskog sunca na svojoj koži. To je uistinu bio samostalan grad, dom ne samo stotinama autarhovih žena, nego i vojski ljudi prijeko potrebnoj da ih dvori, tisućama sluškinja, kuharica, vrtlarica i sitnih službenica, i među njima nije bio nijedan muškarac.

Nijedan nije bio muškarac u konvencionalnom smislu, ali svakako je bilo mnogo stotina ljudi unutar velebnih visokih zidina Osame koji su se rodili s barem osnovnim komponentama muškosti, ali koji ih jednostavno, iz ovog ili onog razloga, nisu uspjeli sve zadržati.

Osama je zauzimala poveći dio autarhove divovske Palače voćnjaka, upravo kao što je i sama palača zauzimala golem dio Velikog Xisa, majke gradova. Zapravo, posjed Osame bio je proporcionalno veći od drugih dijelova drevnog i čudnovatog mnoštva građevina ranije poznatih pod imenom Palača rascvjetanog proljetnog voćnjaka, jer oni koji su živjeli i radili u drugim predjelima velebne palače mogli su dijeliti vrtove, blagovaonice i kuhinje, ali Osama se morala držati odvojeno i zaštićeno, te je tako za svaku potrebu trebalo ponovno pažljivo sagraditi novu zgradu unutar zidova i popuniti je osobljem koje su sačinjavali samo žene ili Miljenici. Ako je Osama bio mali grad, Miljenici su bili njegovi svećenici i namjesnici. Zbog slavne žrtve Habbilija, sina Nushasheva, Xis je oduvijek bio kraljevina u kojoj su kastrate

visoko cijenili - bio je to gotovo jednako afirmiran put do hodnika moći kao svećeništvo. Zapravo, Miljenici nisu vladali samo Osamom, nego i mnogim administrativnim centrima moći unutar Palače voćnjaka, te su se brojni smioniji vojnici autarhove vojske katkada kiselo šalili - privatno, dakako - da pravi muškarci nisu bili poželjni u većem dijelu palače, te bi bili dobrodošli samo na jednom mjestu koje im je bilo apsolutno zabranjeno, Osami. Prava istina bila je ta da su mnogi obični ljudi koji su još nosili svoja obilježja muškosti, imali utjecajne položaje po cijelom autarhovu dvoru, poput Pinimmona Vasha, glavnog ministra. Miljenici kao skupina bili su jedni od autarhovih najmoćnijih podređenih, ali ni u kom slučaju nisu bili svemoćni. Morali su se boriti, kao i svi drugi u Palači voćnjaka, za svaku mrvicu pažnje božanskog kralja Sulepisa, iz kojeg su sva moć i slava zračili poput sunčeva svjetla. Ali u metaforičnoj tami Osame, toj državi žena u kojoj žene nisu imale nikakvu nominalnu moć - iako su važnije autarhove supruge bile moćne same po sebi - Miljenici su vladali doslovce bez rivala.

Miljenici Osame, možda u obranu tradicije koje se više nitko sada nije sjećao (ili možda iz drugih, manje uzvišenih razloga) smatrali su sebe ženama, ne pretjerano drukčijima od onih koje su pazili, te su prisvojili tradicionalne ženske atribute, premda su ih preuveličali do parodije: svi su uglavnom bili izuzetno razdražljivi, romantični, osvetoljubivi, hiroviti. A, naravno, supruge i njihove rođenjem ženske sluškinje imale su također vlastitu složenu mrežu utjecaja i intriga. Sve skupa, ulazak u Osamu bio je poput stupanja u čarobnu špilju iz bajke, mjesto isprepleteno nevidljivim nitima i klopkama, puno prelijepih stvari zaštićenih smrtonosnim zamkama.

Oinnitanina uloga u tom mjestu bila je zbunjujuća od samog početka, te je par dana nakon ulaska počela čeznuti za sigurnošću svog starog života, za jednostavnom ulogom jedne od najmlađih, te time najniže od najnižih među Sestrama Roja. Sve autarhove sadašnje i buduće supruge - a ponekad je bilo teško reći kakva je bila razlika u statusu, jer je on rijetko posjećivao i jedne i druge - bile su nemjerljivo važnije od bilo kojeg sluge Osame, pa ipak, stota žena, a kamoli novopečena Oinnitan, koja je bila bliže tisućitoj, morale su čekati tjednima za čak i najkraći sastanak s Cusy, neizmjerno debelom kuharicom Miljenika Osame - Kraljicom Eunuha, kako su je ponekad u šali nazivali u Palači voćnjaka. Ali nitko u Osami ne bi se nikad nasmijao staroj Cusy u lice. Od svih stanovnika te palače, samo se Arimone, autarhova prva žena - nesmiljena, prelijepa mlada žena znana kao Večernja zvijezda, koja je bila autarhova rođakinja i supruga posljednjeg starijeg brata kojeg je Sulepis ubio da raščisti sebi put do prijestolja - mogla ustati protiv Cusy bez previše obzira. Budući da je Arimone živjela gotovo jednako daleko od Osame poput samog autarha (imala je vlastitu malu palaču i posjede ugniježđene na jednom kraju golema kompleksa poput najdublje komore nautilusa, i nitko, čak ni ostale supruge visokog ranga, nisu tamo odlazile bez poziva), nitko se nije mogao suprotstaviti autoritetu Kraljice Eunuha.

Qinnitan je imala fantastičnu sreću - ili se barem tako činilo u to vrijeme - što ju je pod svoje okrilje uzela Luian, jedna od Cusyjinih zamjenica, majčinski nastrojena Miljenica (barem veličinom i ponašanjem, s obzirom na to da nije bila izričito stara) koja je pokazala neočekivano zanimanje za novu ženu i nakon nekoliko dana od Qinnitanina dolaska pozvala ju je da dođe u njezine odaje na čaj.

Oinnitan je bila ponuđena obećanim čajem, sa šećerom zaprašenim smokvama iz Sanije i nekoliko vrsta krušnih kolača, u jastucima prepunoj sobi nalik na šator u Luianinim odajama. Jelo je pratila bujica tračeva i drugih korisnih podataka o Osami, ali je tek na kraju objeda Luian objasnila zašto joj je pogled zastao na Oinnitan.

"Ne prepoznaješ me, zar ne?" rekla je dok se Oinnitan saginjala da joj poljubi ruku na rastanku. Oinnitan je bila zatečena veličinom Luianinih ruku, jednom od rijetkih stvari koje su sada odavale njezino muško podrijetlo, te na trenutak nije shvatila pitanje.

"Prepoznajem vas?" reče Oinnitan kad joj je napokon sinulo.

"Da, draga djevojko. Ne misliš valjda da rasipam svoje vrijeme na svaku malu kraljicu koja prođe kroz vrata Osame?" Luian potapša prsa kao da joj je sama ideja zadavala poteškoće s disanjem; njezin nakit zvekne. "Zaboga, ovaj smo mjesec već dobili dvije iz Kracea, što je isto kao da su došle s Mjeseca. Zaprepastila sam se kad samčula da govore

ljudski jezik. Ne, slatka moja, pitala sam za tebe jer smo odrasle u istom susjedstvu."

"Iza Ulice Mačjeg oka?"

"Da, draga moja! Sjećam te se kad si jedva znala hodati, ali vidim da se ti mene ne sjećaš."

Oinnitan odmahne glavom. "Ja... moram priznati da se ne sjećam, Miljenice Luian."

"Samo Luian, draga, molim te. Ali dakako, tada sam bila drukčija. Krupna i nespretna, učila sam za svećenika. Vidiš, to sam i mislila da ću postati dok nisam postala Miljenica, a onda sam izgubila želju za tim. Čak sam jednom pošla tvojem ocu po savjet. Znala sam hodati gore-dolje ulučicama između Mačjeg oka i Perjaničina prolaza, recitirajući četiri stotine Nushashevih molitvi, ili to barem pokušavajući..."

Oinnitan ispusti Luianinu ruku i ustane. "Oh! Dudon! Ti si Dudon! Sjećam teše!"

Miljenica lijeno odmahne prstima. "Šššš, to ime! To je bilo davno. Ovih dana mrzim to ime - nezgrapno, nesretno stvorenje. Sad sam mnogo ljepša, zar ne?" Nasmiješila se kao da se ruga samoj sebi, ali u pitanje je bilo upleteno i nešto drugo osim autoironije. Oinnitan promotri osobu pred sobom - sad je bilo malko teže smatrati Luian ženom, nakon sjećanja na ono što je bila - diskretno prouči široke crte lica, debeli sloj šminke, krupne ruke prekrivene prstenjem, te reče: "Sad si vrlo lijepa, naravno."

"Naravno." Luian se nasmije, zadovoljna. "Da, a ti si naučila prvu lekciju. Svi u Osami su lijepi: žene i Miljenici. Čak i kad bi ti tko od nas stavio nož pod grlo i zapovjedio da mu kažeš kako tog dana izgleda loše, mačice upalo oko očiju, možda, kože tek malo manje ružičaste nego što bi trebala biti, reći ćeš jedino da je nikad nisi vidjela ljepšu." Na trenutak Luianine crno obrubljene oči postadoše tvrde i oštre. "Razumiješ li?"

"Ali iskreno sam mislila."

"A to je druga lekcija - sve izreci iskreno. Zaboga, ti si zaista pametna djevojka. Šteta što ću imati tako malo veze s tvojom izobrazbom."

"Zašto, Luian?"

"Iz istog razloga zbog kojeg je Zlatni zapovjedio da te podučavaju panhyssirski svećenici. Ali držat ću te na oku, a ti ćeš često dolaziti k meni na čaj, ako želiš."

"O, da, Luian." Oinnitan nije bila posve sigurna što je učinila da zaslužuje toliku pažnju, ali nije joj kanila okrenuti leđa. Imati poveznicu s jednim od Miljenika, posebno nekim tako važnim poput Luian, moglo je značiti sve na svijetu kad je riječ o smještaju, vještini i obziru dodijeljenih slugu, ili biločega drugog, uključujući i trajnu milost samog autarha. "Da, to bih vrlo voljela." Zastala je na vratima. "Ali kako si znala tko sam? Hoću reći, nisam mogla biti više od djetešca kad si ostavila naše staro susjedstvo - kako si me prepoznala?"

Luian se osmjehne, zavalivši se na svoje jastuke. "Nisam. Prepoznao te moj rođak."

"Rođak?"

"Zapovjednik Leoparda. Vrlo, vrlo naočit Jeddin." Miljenica Luian uzdahne na način koji je davao naslutiti da je gajila složene osjećaje prema tom privlačnom rođaku. "Prepoznao te."

Odjednom se i Oinnitan sjeti ozbiljnog ratnika. "On... me prepoznao?"

"A ti nisi prepoznala ni njega, vidim. Nisam iznenađena, pretpostavljam. Promijenio se gotovo koliko i ja. Sjetila bi se da sam ga nazvala Jin umjesto Jeddin? Mali Jin?"

Oinnitan prinese ruku na usta. "Jin? Sjećam ga se - malo stariji od mene. Znao je trčati za mojim bratom i njegovim prijateljima. Ali bio je tako malen!"

Luian zahihoće duboko iz grla. "Porastao je. O, i te kako je porastao." "I prepoznao me?"

"Činilo mu se, ali nije bio siguran dok ti nije vidio roditelje. Usput, molim te, piši svojoj majci i reci joj daće biti pozvana da te posjeti kad za to dođe vrijeme i da nas prestane gnjaviti s porukama molbe."

Oinnitan se postidi. "Hoću, Miljenice Lu... To jest, hoću, Luian. Obećavam." Još je bila osupnuta mišlju daje mišićavi kapetan Leoparda zapravo Mali Jin, dječak vječito slinava nosa kojeg su njezina braća više puta znali pljusnuti i poslati kući plačući. "Predugo sam te zadržala, Luian", rekla je naglas. "Puno ti hvala na tvojoj ljubaznosti."

"Nema na čemu, draga moja. Napokon, mi cure iz Mačjeg oka moramo se držati zajedno."

Ovi su vrtovi prekrasni!" reče Duny. "A cvijeće tako divno miriše. O, Oinnitan, živiš na tako lijepu mjestu!"

Oinnitan odvuče prijateljicu od ruža penjačica prema klupi u sredini dvorišta. Vrt kraljice Sodan bio je najveći u Osami, a živice su mu bile niske, zbog čega ga je i izabrala.

"Živim na vrlo opasnomu mjestu", Quinnitan je tiho rekla kad su sjele na klupu. "Ovdje sam dva mjeseca i ovo je prvi razgovor u kojem se nisam morala brinuti hoće li me osoba s kojom pričam odlučiti otrovati ako izustim nešto pogrešno."

Duny razjapi usta. "Ne!"

Oinnitan se i protiv svoje volje nasmije. "Da, o da. Najdraža moja Dunvaza, ti jednostavno nemaš pojma. Zloba starijih Sestara u Roju, načini na koji su se osvećivale mlađima ili ljepšima - to je ništa. Ako si ovdje previše lijep, neće te jednostavno gurnuti niz hodnik ili ti staviti blato u juhu. Ako je tko na tebe ljubomoran, a nemaš mónog zaštitnika, završit ćeš mrtva. Petero ljudi umrlo je otkako sam tu. Uvijek kažu da su se razboljeli, ali svi znaju da nije tako."

Duny je strogo pogleda. "Ti se sa mnom šališ, Qin-ya. Ne mogu povjerovati u sve to. Ove je žene izabrao sam autarh! On ne bi dopustio da im se išta dogodi, slava Njegovu imenu.

"On gotovo da i ne dolazi, a nas ionako ima na stotine. Dvojim sjeća li ih se više od nekoliko. Većina nevjesta izabrane su zbog političkih saveza - znaš, važne obitelji iz drugih zemalja - ali neke su poput mene. Nitko ne zna zašto smo izabrane."

"Znamo! Zato što se zaljubio u tebe."

Oinnitan prezirno frkne. "Mislila sam da sam te zamolila da ne izmišljaš prče o meni, Duny. Zaljubio se u mene? Jedva me primijetio, čak i dok je s mojim roditeljima sklapao dogovor, takav kakav je već bio." Složila je kiselo lice. "Nije da su mogli odbiti, pretpostavljam, ali prodali su me."

"Autarhu! To nije prodaja, to je velika čast!" Dunyjino se lice iznenada sledi. "Neće li upasti u nevolje što govoriš takve stvari?" šapnula je.

"Sada znaš zašto sam te dovela ovamo, gdje nema zidova ni visokih živica iza kojih bi se skrivali uhode." Oinnitan se osjećala kao da je ostarjela deset godina od odlaska iz Roja, osjećala se poprilično poput starije sestre. "Vidiš onog vrtlara ondje, u onom paviljonu?"

"Onog u vrećastoj odjeći?"

"Da, ali to nije muškarac, i bogovi te spasili ako bi to ikad rekla pred njom. To je Tanyssa, jedna od Miljenica. Véina se ovdje služi ženskim imenima. U svakom slučaju, njezin je posao da pazi na mene, iako ne znam tko joj je taj posao dao. Kamo god idem, eto i nje - za vrtlaricu,čini se da se vrlo slobodno kreće iz jednog dijela Osame u drugi. Bila je u kupelji jučer ujutro, hineći da ima nekog posla s mladim Miljenikom koji zagrijava vodu." Qinnitan odmjeri mišićavu vrtlaricu s gnušanjem, dok se Tanvssa pretvarala da pregledava lišće stabla banane. "Govori se da je ubila mladu akarizijsku princezu koja je umrla prošli mjesec. Gurnula ju je kroz prozor, ali naravno, svi tvrde da je pala." "Ali, Qin, to je strašno!"

Ona slegne ramenima. "Tako ovdje stvari stoje. Imam i neke prijatelje - ne prijatelje kao što smo ti i ja prijateljice, naravno, premda ću možda jednog dana steći i takve. Takve prijatelje koje moraš imati ako želiš ostati na životu, ako se jedne večeri ne želiš srušiti mrtav nakon što popiješ čaj."

Duny ju je dugo vremena gledala bez riječi - dugo vremena za Duny, u svakom slučaju. "Izgledaš drukčije, Oinnitan. Izgledaš prekaljeno, poput onih putujućih plesačica na Trgu Sunčeve putanje."

OJnnitanin smijeh bio je malčice oštar, ali nešto u Dunvjinoj beza-zlenosti ju je rasrdilo. Više od čega drugog, bila je to činjenica što je Duny još mogla sebi priuštiti da bude bezazlena. "Pa, vjerojatno jesam. Svi ovdje lijepo govore - o, i te kako lijepo. A izuzev povremene siktave borbe mačaka, sve je posve mirno i ugodno. Sviđa li ti se moja haljina?" Podigla je ruku i pustila da nabrani rukav padne, nježan i proziran poput krila vilin-konjica.

"Divna je."

"Da. Kao što rekoh, sve je vrlo mirno i udobno... na površini. Ali ispod, to je jama puna škorpiona."

"Ne govori tako, Qin. Plašiš me." Duny je uzme za ruku. "Ti si kraljica! To je sigurno predivno, premda su ljudi ovdje naporni. Kakav je autarh? Jeste li... jesi li...?" Ona porumeni.

Oinnitan nije mogla odoljeti a da ne preokrene očima - naposljetku, bilo je to ugađanje prohtjevu koji si inače baš i nije mogla dopustiti. "Duny! Zar ne slušaš? Već sam ti rekla da autarh gotovo nikad ne dolazi ovamo. Kad poželi vidjeti neku od svojih žena, zapovjedi daje dovedu u njegovu palaču. Pa, pretpostavljam da je sve ovo njegova palača, ali znaš na što mislim. Nije mi se obratio otkad me kupio od mojih roditelja, a kamoli vodio ljubav sa mnom! Stoga, da, budući da pitaš, još sam djevica. Kao što se možda sjećaš iz razgovora starijih djevojaka, u većini slučajeva razdjevičenje zahtijeva da muškarac i žena budu u istoj prostoriji."

"Qin-ya, ne smiješ tako govoriti!" reče Duny, zato što se postidjela ili stoga što nije željela dalje razbijati svoje krhke iluzije, nije bilo jasno.

Trenutak poslije upitala je: "Ali, ako se nije zaljubio u tebe, a ti nisi ondje neka princeza - a nisi, zar ne? - onda... zašto se tobom oženio?"

"Kao prvo, još se nije mnome oženio", reče joj Oinnitan. "Barem mislim da nije. Dobila sam neke vjerske poduke od svećenika - u vezi s nekim vrlo čudnim obredima - možda upravo zato da me pripreme za obred vjenčanja. Neke su žene prošle kroz obrede, ali neke druge su bile... pa, jednostavno uzete. Ali što se tiče toga zašto je izabrao mene... pa, Duny, ne znam. A čini se da to u ovoj otrovnoj palači ne zna niti itko drugi."

1 mam tako lijepo iznenađenje za tebe, draga", objavi Luian kad je \. Oinnitan stigla, malčice bez daha, u Miljeničine odaje. "Moramo se dotjerati i pripremiti, obje. Nemamo mnogo vremena." Zapucketala je prstima, a par šutljivih tuanskih ropkinja stupi u sobu poput sjena. "Ali... ali, Luian. Hvala. Što ćemo..."

"Idemo u palaču, slatka moja. Van iz Osame, da! Netko vrlo poseban želi te vidjeti."

Na trenutak Oinnitan je imala poteškoća s disanjem. "A... autarh?"

"O ne!" Luian digne ruke uvis i nasmije se. Tuanka s vrućim uvija-

čem, koja je za dlaku izbjegla da ne opeče gospodaricu po ruci, malko

problijedi. "O, ne, da je riječ o autarhu, pripremali bi te danima. Ne,

idemo posjetiti mojeg rođaka."

Oinnitan je trebao trenutak da shvati. "Jeddina? Od Leoparda?" "Da, najdraža, pozvao nas je lijepi Jeddin. Želi razgovarati s tobom, čuti priče o starom susjedstvu. Ja idem kao pratnja, sretnica kakva jesam. Toliko se divim tom mladiću."

"Ali... zar mi je dopušteno susretati se s ikakvim muškarcima?" Izraz zlovolje namršti Luianino naprašeno čelo. "On nije bilo kakav muškarac, on je zapovjednik Leoparda - odabrao ga je sam autarh, slava Njegovu imenu. Osim toga, jaću biti s tobom, dijete, rekla sam ti. Ako to nije dolično, ne znam što jest." Ali Miljenićine oči kratko su okrznule tuansku ropkinju pokraj nje, a Oinnitan se zapitala je li sve uistinu bilo tako jasno i obično kao što je Luian prikazivala.

Kad su obje bile spremne, Miljenica Luian, opremljena poput svečane lađe u halji s resama i perlicama, i Oinnitan, u manje razmetljivoj i dolično djevičanskoj bijeloj halji s kukuljicom, koja se samo kakvoćom razlikovala od onoga što je znala nositi u procesijama Roja, zaputile su se van. Unatoč svojim sumnjama, Oinnitan bijaše uzbuđena: bilo je to prvi

put u tri mjeseca što je izašla izvan zidina Osame, makar samo u drugi dio velike Palače voćnjaka. Izuzev Duny, i Ojnnitanine majke (koja je većinu posjeta provela plačući nad prevelikom srećom njihove obitelji), ovo joj je bila prva prilika da vidi bilo koga izvana. A, nepotrebno je reći, Jeddin je bio prvi pravi muškarac kojeg će vidjeti otkad su je on i njegovi vojnici doveli ovamo, u taj nesavladivi zatvor od prelijepih pupoljaka, prštavih vodoskoka i hladnih kamenih lukova.

Miljenici koji su čuvali vanjske dveri Osame nisu se odijevali ni približno poput žena. Bili su to najveći ljudi koje je Oinnitan ikad vidjela: šest glomaznih stvorova s obrednim mačevima čije su plosnate, zavijene oštrice bile gotovo dovoljno široke da posluže kao pladnjevi začaj. Upustili su se u dugu šaptavu međusobnu raspravu prije nego što su Luian, Oinnitan i dvije šutljive tuanske sluškinje napokon dobile dopuštenje da prijeđu iz Osame u veću palaču, ali s jednim stražarom na začelju male povorke, poput golema psa koji čuva stado ovaca. Mala družina hodala je dobar dio sata kroz bujne, ali prazne vrtove, nekorištene hodnike i dvorišta, tako raskošne, kao da su ih pripremili za nekog kraljevskog princa koji se u njih još nije uselio.

Napokon su stigli do malog, ali ljupko ukrašenog dvorišta koje je odzvanjalo zvucima fontane. Na jednom rubu dvorišta, gdje su pločice prepuštale mjesto džepnom vrtu s puteljcima od bijelog pijeska, mišićav, preplanuo mladić sjedio je na brdima jastuka ispod prugaste cerade, dovoljno velike za dvanaest gostiju. Kao daje bio mladoženja, a Oinnitan nevjesta - i on je nosio lepršavu bijelu halju. Ustao je kad su prišle, oklijevajući na trenutak između Oinnitan i Luian, između nominalnog položaja i stvarne moći, a onda se spustio na koljeno pred djevojkom.

"Gospodarice. Ljubazno od vas što ste došli." Ustao je i okrenuo se prema Luian. "Poštovana rođakinjo, činiš mi čast."

Luian izvuče lepezu iz rukava i rastvori je uz škljocaj, poput orla koji uzliježe. "Uvijek je zadovoljstvo, kapetane."

Jeddin pozove svoje gošće da mu se pridruže pod ceradom, a onda pošalje slugu da donese zakusku. Nakon primjerenog vremena provedenog učavrljanju s Luian o njezinu zdravlju i zdravlju mnogih važnih stanovnica Osame, obratio se Oinnitan.

"Luian kaže da me se sada sjećate."

Porumenjela je, budući da se većina njezinih uspomena odnosila na to kako ga ponižavaju stariji dječaci. Bilo je još teže uskladiti tu sliku sa sadašnjošću, sada kad ga je opet vidjela. Mišići zapovjednika Leoparda mreškali su se pod njegovom tamnom kožom poput onih u pravog leoparda kojeg je jednom vidjela u kavezu na tržnici Sunčeve putanje, najstrašniju životinju koju je ikad susrela. Međutim, uza svu njegovu snagu, unatoč grozomornim zubima i pandžama, taj joj je leopard izgledao tužno i ne posve prisutno, kao da oko sebe nije vidio gomile ljudi, nego sjenama prošaranu divljinu kojom je nekoć lunjao - vidio je ta mjesta, ali je znao da do njih ne može doprijeti.

Začudo, učinilo joj se da nešto od toga vidi i u Jeddinovim očima, ali znala je da vjerojatno samo umišlja, pobrkavši tog naočitog mladića s uhvaćenom zvijeri. "Da. Da, kapetane, sjećam vas se. Poznavali ste mojeg brata."

"Jesam." Poput znamenitog čovjeka, zamoljenog da u um prizove ključne trenutke svoje karijere, Jeddin se stane nadugo i naširoko prisjećati dana u Ulici Mačjeg oka, opisujući svoje pustolovine sa skupinom mladih vragolana - među kojima, morao je priznati, on nije bio najmanje nestašan. Prema njegovim riječima, nalazio se među sebi jednakima, i nikakve nezgode kojih se ona sjećala nisu mu se zapravo dogodile. Bilo je čudno, kao da je proživio djetinjstvo s druge strane ukrasnog paravana od ostalih, donoseći vlastite zaključke o značenjima stvari, vidjevši samo ono što je želio vidjeti. Nekoliko puta Oinnitan se morala ugristi za jezik kad bi nagon da ga ispravi postao prejak. Bilo je nečeg u Jeddinu, u načinu na koji je govorio, zbog čega je osjećala da se pokušaj da mu sada kaže kako je čak i malen dio njegovih uspomena bio netočan, ne bi razlikovao od načina na koji su ga njezina braća ponekad znala gurnuti s leđa dok je trčao i tako ga nagnala da se kreće mnogo brže nego što su ga noge mogle nositi, te bi posrnuo i pao.

Zakuska je stigla, a dok su sluge nalijevale čaj i slagale slatkiše na tanjure, Oinnitan je promatrala Luian kako promatra Jeddina, što je Miljenica činila s nekom vrstom pohlepe koju je obično držala u pričuvi za stvari poput želea od ružine vodice dok joj ga sipaju u zdjelu. Činilo se neobičnim, ne to da bi Luian Jeddina smatrala privlačnim - bio je više od toga, tijela čvrsta i divno isklesana poput kipa, lica odgovarajuće ozbiljnog i plemenitog izraza, s ravnim i snažnim nosom te očima iznenađujuće svijetlozelene boje pod gustim obrvama - nego to što netko poput Luian, tko se na sve druge načine doima ustaljenim u nekoj vrsti preuranjene, trijezne starosti, i tko se, naposljetku, davno odrekao svojih izvornih organa, još može gajiti takve osjećaje.

"Pa", naglo će Luian, prekidajući tišinu. "Tko bi pomislio da ćemo nakon tolikih godina mi iz starog susjedstva ovdje imati zajednički susret!"

Kapetanove smaragdne oči sad se svrnu na Qinnitan. "Sigurno ste vrlo sretni, gospodarice. Od svih nas, koliko god smo uspjeli, vi ste se najviše uzdigli. Žena samog Zlatnoga." Spustio je pogled. "Neusporediva čast."

"Da, naravno." Iako bih se isto tako mogla udati za podnožnik ili sandalu, koliko od toga imam koristi, umalo je rekla, ali nije. Jeddin je izgledao poput religiozna čovjeka, očito je bio pobožan, barem što se ticalo samog autarha. "Blagoslovljena sam njegovom pažnjom."

"A on je blagoslovljen..." Zastao je i na njezinu prepast naizgled porumenio.

"A on, naš autarh, blagoslovljen je od svih nebesa, pogotovo od svog nebeskog oca Nushasha", reče Luian naglo i glasno.

"Da, naravno. Slava budi Zlatnome", reče Jeddin. OJnnitan ponovi blagoslov, ali nije mogla ne osjetiti kako se upravo dogodilo nešto važno, a ona je to propustila.

"Sad trebamo poći, rođače." Luian mahne Tuankama da joj pomognu ustati, što su učinile, boreći se s Miljeničinom velikom težinom poput nomada koji pokušavaju podići šator na jaku vjetru. "Hvala na zakusci i tvojem društvu." U Luianinu glasu čuo se novi ton, neznatno hladan.

Jeddin se osovi na noge. "Naravno, poštovana rođakinjo. Počašćuješ nas svojom prisutnošću." Naklonio joj se, a potom svojoj drugoj gošći. Izveo je to prilično graciozno, što nije iznenadilo Qinnitan; zamišljala je da ječak i za vojnika klanjanje na autarhovu dvoru bilo gotovo jednako važno poput baratanja mačem ili puškom. "Želio bih da možete ostati duže."

"Pristojnost to zabranjuje", kratko će Luian, odjedrivši prema vratima sa svojim sluškinjama i Oinnitan, koja je lepršala za njezinom brazdom poput galebova. Golemi stražar iz redova Miljenika priključio im se na začelju u hodniku, nijem i snenih očiju.

"Jesam li u nečem pogriješila, Luian?" upita Oinnitan kad su dio puta prešle u tišini i približile se dverima Osame. Luian samo odmahne rukom, zbog diskrecije ili uzrujanosti, bilo je teško reći.

Kad su ostavile golemog stražara za sobom i zašle unutar zidina, Luian se sagne k njoj i reče, grubim šaptom koji je možda bio dovoljno ili nedovoljno tih da bi gačule tuanske sluškinje: "Moraš biti oprezna. A Jeddin ne smije biti budala."

"Kako to misliš? Zašto se ljutiš na mene?"

Luian se namršti. Ruž na njezinim usnama počinjao joj se malčice razlijevati po puderu na licu, te se tek sad, prvi put, Qinnitan učinila grotesknom, čak malo zastrašujućom. "Ne ljutim se na tebe, premda te moram podsjetiti da više nisi djevojka iz niže kaste u uličicama iza Perjaničina prolaza. Udijeljena ti je velika čast, ali živiš u opasnom svijetu."

"Ne razumijem."

"Oh? Nisi primijetila ono što sam ja vidjela jednako jasno kao prste na vlastitoj ruci? Onaj čovjek zaljubljen u tebe."

Čak i u svom zaprepaštenju, Qinnitan se učinilo kako je bol na Luianinu licu manje nalikovala na onu razočarane tutorice, a više na onu prezrene ljubavnice.

16.

VELEBNI I VRLI NOS

PLUTAJUĆI NA JEZERCU

Uže, čvor, rep, put

Evo mjesta medu gorama

Gdje se nebo ledi

(iz Kostopadnih proročanstava)

Collum Dyer bio je dobre volje cijeli dan jahanja, pun podrugljivih primjedbi i šaljivih procjena života u Južnoj Medi, te je uspio izmamiti nekoliko slabih osmijeha od trgovca Raemona Bečka, ali čak je i Collum bio smrknut i šutljiv kad su stigli do raskrižja. Dyer je potjecao iz krajeva blizu brennske granice na istoku, te nikad nije vidio staru cestu za Sjevernu Među. Ferras Vansen zastao je na tom raskrižju mnogo puta, ali ga je svejedno smatrao uznemirujućim mjestom.

"Bogovi," reče Collum, "golemo je - mogao bi po njemu voziti troja zaprežna kola usporedno."

"Nije mnogo šire od Settlandske ceste", reče Ferras, osjećajući potrebu da stane u obranu kudikamo prozaičnije prometnice koja ga je tako oduševljavala u mladosti i koja ga je dovela u Južnu Među i sadašnji život.

"Ali gledajte, kapetane", reče jedan od pješaka, pokazujući duž posljednje ravnine goleme i uznemirujuće puste ceste za Sjevernu Medu prije nego što je iščezavala u magli. "Tlo ondje opada na svakoj strani, ali cesta ostaje na uzvisini."

"Tako su je sagradili", reče mu Vansen. "Jer sjeverno odavde postaje još vlažnije u zimskim mjesecima. Sagradili su temelj ceste s pomoću kamenja i balvana da ga uzdignu iznad kaljuže. Tada su radili stvari kako treba. U davnim danima kola i jahači putovali su svaki dan tamo-amo između Sjeverne i Južne Međe, a cesta za Zapadnu Među također im se

pridruživala točno na suprotnoj strani onih bregova." Pokazao je, ali brda su se mogla vidjeti samo u njegovoj uspomeni; magla je danas bila tako gusta kao da je netko prebacio golemi bijeli prekrivač preko šumovitog kraja. Bilo je čudno zamišljati veliku živost koja je tu nekoć vladala, trgovce, princeve s njihovim pratnjama, raznovrsne putnike na sada tako pustu mjestu.

Misao mu preleti mozgom, brza i zapanjujuća poput šišmiša. Perinova mi malja, što ako budemo morali ujahati u maglu? Što ako budemo morali slijediti karavanu preko Sjenovite brane u ono... ništavih? Za svog života čuo je tek šestero ljudi tvrditi da su se vratili s druge strane te granice, ali nije vjerovao nijednom od njih. Jedan čovjek iz njegova sela, za kojeg su svi znali da je prešao Sjenovitu branu i vratio se, nikad ništa nije tvrdio. Zapravo, nije uopće progovorio nakon svojeg povratka, nego se vrzmao rubovima sela poput psa strvinara sve dok ga nije ubila zima. Kao dijete, Ferras je vidio čovjekov stalan izraz zaprepaštenog užasa - pogled koji je davao naslutiti da je još uvijek proživljavao ono što mu se dogodilo s one strane Sjenovite brane i daće to proživljavati svakog trenutka svakog dana. Iako nitko nikad nije rekao ništa osim onog što je bilo ispravno i pobožno, svima je u selu laknulo kad je starac umro.

Collumovo pitanje vratilo ga je natrag u sadašnjost. "Koliko daleko ide ova cesta?"

Ferras odmahne glavom. "Dvorac Sjeverne Međe je oko četiri ili pet dana jahanja odavde, mislim. Tako su govorili starci u mojem selu, premda je to bilo više od stoljeća prije njihova vremena, kad je netko još odlazio tamo. A njegovi posjedi i gradovi pružali su se još dobar komad puta na sjever, mislim."

Collum Dyer zapucketa jezikom o zube. "Mesivinih mi grudi! Pomislite samo - sad je sve to pusto."

Vansen se zapilji u široku cestu koja je presijecala brežuljkastu zemlju do mjesta gdje ju je gutala magla. "To ti misliš. To se mi nadamo.

Ali ne želim o tome sad razmišljati, da budem iskren. Ne sviđa mi se ovo mjesto."

Collum se okrene i kimne prema Raemonu Bečku, koji je sjedio na svom konju na suprotnom kraju čete stražara, zureći odlučno prema jugu, lica blijedog poput ribljeg trbuha. "Ni njemu."

Ferras Vansen osjeti ubod čežnje dok su jahali Settlandskom cestom pokraj gradova i sela Dolinčeve vjere - Malog Stella, Svjećareva i Dolinske kuće, sijela markgrofa Roricka Longarrena, koji se trebao oženiti mladom djevojkom, otetom iz karavane Raemona Bečka. Vansen se nije vratio u svoj bregoviti dom otkad je bio sirov mladi vojnik, a bilo je teško ne zamisliti kako bi se neki muškarci u Creedvjevoj kčmi u Velikom Stellu uspravili na svojim stolicama kad bi ga vidjeli kako jaše na čelu čitave čete, u misiji poduzetoj na izravnu zapovijed princeze regentice.

Da, u misiji koja je malo bolja od progona, podsjetio se.

Ali nije ga u svakom slučaju poticala ideja šepirenja. Majčina smrt prije godinu dana ostavila je malo toga što ga je vezivalo za tu zemlju njegova djetinjstva. Njegove sestre i njihovi muževi slijedili su ga u grad Južne Međe. Ovdašnji ljudi, kojih se sjećao, njega bi jedva prepoznali, a u svakom slučaju, kakav je užitak bio u tome da ih se tjera da se osjećaju još gore zbog svojih siromašnih života? Želio je poniziti samo djecu izrčito bogatih farmera, onu koja su se rugala njegovoj bijedi i čudnu vuttskom naglasku njegova oca, ali ako su naslijedila očeva imanja, bila su nedvojbeno bogatija od običnog kapetana straže, čak i kapetana straže kraljevske obitelji.

Onda ovdje doista nema ničeg za mene, shvatio je, s prilično iznenađenja. Samo grobovi mojih roditelja, a oni su pola dana jahanja od ceste.

Počela je rominjati kiša; trebao mu je trenutak da nađe Raemona Bečka u gužvi zakukuljenih vojnika. Vansen upravi konja prema mladom trgovcu.

"Imate ženu i djecu kod kuće, ako se dobro sjećam."

Beck kimne. Lice mu je bilo mrko, ali bila je to smrknutost djeteta koje je jedna gruba riječ dijelila od suza.

"Kako se zovu?"

Mladi ga trgovac sumnjičavo pogleda. Nisu sve grube šale Colluma Dyera bile dobrohotne te se očito pitao namjerava li se i Vansen našaliti s njim. "Derla. Moja se žena zove Derla. A imamo dva dječaka." Duboko je udahnuo, ispustio jedan drhtav siktaj. "Mali Raemon, on je stariji. I Finton, on je još... još je u pelenama..." Beck odvrati lice.

"Zavidim vam."

"Zavidite? Nisam ih vidio gotovo dva mjeseca! A sad..." "A sad morate čekati još tjednima. Znam. Ali poslali smo im vijesti da ste dobro, da ste na zadatku za kraljevsku krunu..."

Beckov smijeh imao je grub prizvuk. "Tjednima...? Budala ste, kapetane. Niste vidjeli što sam ja vidio. Oteće vas sve, i mene s vama. Nikad više neću vidjeti svoju obitelj."

"Možda. Možda su nam bogovi odredili smrt. Imaju oni svoje planove, svoje načine." Ferras slegne ramenima. "Možda bih se više bojao kad bih imao što izgubiti. Iskreno se nadam da ćete se vratiti svojoj obitelji, Beck. Potrudit ću se da se to dogodi."

Mladi je trgovac zurio u vrat svojega konja. Beck imao dobro lice, pomisli Vansen, sa snažnim nosom i jasnim očima, ali ne baš velikom bradom. Pitao se kako mu izgleda žena. Ovisi o Beckovim izgledima u obiteljskom poslu, zaključio je; muškarac je mogao postati iznenađujuće viši i privlačniji samo uz dodatak bogate rodbine.

"Imate li... jeste li oženjeni?" iznenada ga upita Beck.

"Za kraljevsku stražu!" dovikne Collum Dyer nekoliko metara dalje. "Fin je to brak - straža nas sve obrlati kad god primimo plaću!"

Ferras progunđa, zabavljen. "Ne, nisam oženjen", reče. "Niti ću biti. Jedno je točno od onoga što je rekao Dyer: oženjen sam za stražu." Bilo ih je nekoliko tijekom godina koje je gotovo smatrao snošljivima, posebno trgovčeva kći koju je susreo na tržnici. Svidjeli su se jedno drugom, te se sretali i razgovarali nekoliko puta, ali je ona već bila obećana drugom te se propisno udala za sina krznara iz Marrinswalka s unosnim brennskim vezama. Izuzev toga, njegova su ljubakanja posezala ili prenisko ili previsoko: krčmareva kći u svratištu zvanom "Frulašev novčić", prijateljski nastrojena ali dvaput obudovjela i pet ljeta starija od njega, te, kad je tek stupio u stražu, žena iz nižeg plemstva koju je suprug zanemarivao.

Previsoko... ? pomislio je. Ne, to nije bilo previsoko -ne u usporedbi s ludilom koje mu je ovih dana haralo srcem. Vratila mu se slika lica princeze Briony dok ga je slala na put, njegov neobičan izraz, kao da ga ipak nije posve mrzila. Već godinu dana to osjećam, tu strahotnu, beznadnu bol. Nema ničeg višeg za čim mogu težiti, ni luđeg. Kako bih mogao uzeti neku drugu, osim zbog društva? Ali kako bih se mogao zadovoljiti ikojom ženom kad bih mislio samo na nju?

Pa, pomislio je, možda će se njezina želja ostvariti. Možda će mi ovo putovanje dati priliku da časno poginem i svi će biti zadovoljni.

Ne, neće svi biti zadovoljni, shvatio je. Ono što je Ferras Vansen zaista želio bilo je da živi časno, čak i sretno. I da se oženi princezom, premda se to neće dogoditi ni na ovome svijetu, ni na ikojem drugom koji je mogao zamisliti.

Trebao se sastati s njom blizu Merolanninih odaja, u stražnjem hodniku glavne rezidencije, poznatom kao Vući hodnik zbog izblijedjele tapiserije obiteljskoga grba koja je zauzimala velik dio južnog zida. Imala je previše zvijezda i tajanstveni polumjesec obješen iznad iskešene vučje gubice, koji je pokazivao da je bila ostatak nekog ranijeg naraštaja Eddona. Koliko je dugo ondje visjela, nitko se nije sjećao niti mogao pogoditi.

Poput Brionv, obećao je Merolanni da će doći sam - bez stražara, bez paževa. Bila je prisiljena oštro ukoriti Rose i Moinu kako bi je pustile na miru, naravno. Njezine su se dvorske dame očito pribojavale da je imala sastanak s Dawetom, ali njihov otpor uznemirio ju je dovoljno da im se nije trudila proturječiti.

Promatrala je brata kako tumara hodnikom kroz ukošene stupove jesenjeg svjetla koje je prodiralo kroz prozore. Neujednačeno svjetlo, zbog kojeg je prolaz djelovao kao da je ispod vode. Taj efekt pretvorio je vjedro i metlu ostavljene nasred poda, kao i mali Zorijin žrtvenik na širokom stolu, u mutno svjetlucave predmete koji kao da su se prosuli iz trupa potonulog broda. Na trenutak, dok je Brionv, prema načinu na koji je njezin blizanac privijao ruku uz tijelo, opažala da ga boli, mogli su opet biti djeca koja su pobjegla od svojih učitelja tijekom jutra kako bi izvodila psine po velikom dvorcu.

Ali nešto je bilo drukčije, primijetila je. Izgledao je bolje - više se nije kretao poput mrtvaca, mlitavo i polako - ali umjesto da je opet postao prezirni, nesretni Barrick Eddon kojeg je znala gotovo jednako dobro kao sebe, imao je živahan korak koji je djelovao jednako strano, a njegove su se oči, kad joj se približio, činile kao da gore vragolastom snagom.

"Dakle netko se u našoj obitelji napokon udostojio porazgovarati s nama." Barrick nije zastao da je poljubi, nije se uopće zaustavio, već je prohujao mimo, i dalje brzo govoreći, vodeći je prema Merolanninim vratima kao daje ončekao Brionv, a ne ona njega. "Nakon naše pomajke, počinjem misliti kako se boje da ću ih zaraziti kugom."

"Anissa je rekla da se i sama dobro ne osjeća. Trudna je, naposljetku."

"A to ju je spopalo samo sat vremena prije nego što smo trebali objedovati s njom? Možda se radi samo o tome. Možda."

"Sad se već bojiš i vlastite sjene?"

Okrenuo se da je pogleda te se opet zapitala je li ga groznica uistinu ostavila.Čemu onda to oko sjajno kao u ptice, to čudno držanje, kao da bi se svakog časa mogao raspasti na komadiće? "Sjene? Čudnu si riječ upotrijebila." Zastao je i činilo se da pomalo dolazi sebi. "Samo se pitam zašto naša pomajka odbija govoriti s nama."

"Dat ćemo joj još nekoliko dana. Ondaćemo joj zapovjediti." Barrick nadigne obrvu. "Možemo li to učiniti?"

"Otkrit ćemo." Ispružila je ruku i pokucala na Merolannina vrata. Eilis, vojvotkinjina mala sluškinja, otvorila ih je i dugo vremena stajala kao skamenjena, trepćući poput miša uhvaćena na stolu. Napokon se naklonila, i progovorila: "Legla je, Visosti. Želi da vas dovedem k njoj."

Unutra je nekoliko starijih žena i par mladih sjedilo vezući. Ustale su i naklonile se princu i princezi. Brionv uputi svakoj nekoliko riječi. Barrick je kimao, osmjehujući se samo onima koje su bile mlade i ljupke. Skakutao je od nestrpljenja, kao da je već požalio što je došao.

Merolanna je sjedila na krevetu kad je sluškinja razgrnula zavjese. "Eilis? Zamoli ostale gospe da odu, molim te. I ti. Želim ostati sama s Barrickom i Brionv." Njihova prate tka nije izgledala bolesno, pomislila je Brionv s olakšanjem, ali je izgledala staro i umorno. Ovih dana Brionv nije navikla vidati Merolannu nenašminkana lica, pa je bilo teško sa sigurnošću znati jesu li promjene bile stvarne ili samo uobičajene kazne vremena koje su ostale neprikrivene, ali nije bilo zabune glede podbuhlih očiju. Vojvotkinja je bila plakala.

"Eto", reče starica kad se soba raščistila. "Ne mogu podnijeti da me prisluškuju." Bilo je neobične silovitosti u njezinu glasu. Hladila se lepezom. "Neke stvari nisu za tuđe uši."

"Kako si, tetiće? Zabrinuli smo se za tebe."

Nasmiješila se Brionv. "Kao što se moglo i očekivati, draga. Lijepo od tebe što pitaš." Obratila se Barricku. "A ti, dečko? Kako se osjećaš?"

Barrickov je smiješak bio gotovo podrugljiv. 'Čini se da je stisak starog Kerniosa malko klizaviji nego što svi misle."

Merolanna posve problijedi. Prinijela je ruku grudima kao da želi zadržati srce u njima. "Ne govori takve stvari! Milosrdna Zorijo, Barrick, ne iskušavaj bogove. Ne sad, kad su nam već učinili toliko zla."

Brionv se srdila na brata, pogotovo zato što se činilo budalastim hvalisati se na taj način, ali ju je začudila Merolannina reakcija, njezine preplašene oči i drhtave ruke. Tijekom cijelog razdoblja prije Kendrickova pogreba njihova je pratetka bila najčvršći stup obitelji i domaćinstva. Je li joj samo ponestalo snage?

"Ponovit ću što rekoh, tetiće." Brionv posegne i primi je za ruku. "Zabrinuli smo se za tebe. Jesi li bolesna?"

Tužan osmijeh. "Ne onako kako ti misliš, draga. Ne, ne poput našeg sirotog Barricka."

"Sad mi je dobro, tetiće."

"Vidim." Ali promotrila gaje kao da mu uopće ne vjeruje. "Ne, samo sam... imala napadaj, valjda. Loš trenutak. Ali prepao me, nagnao da uvidim kako nisamčinila dobro. Provela sam vrijeme, velik dio vremena u zadnje vrijeme, razgovarajući s hijerarhom Siselom o tome, znate. Vrlo je ljubazančovjek, zapravo. Dobar slušač."

"Ali ne i s ocem Timoidom?"Činilo se čudnim - obično su Merolanna i obiteljski svećenik Eddona činili dvočlanu urotu.

"On je veliko naklapalo."

"To ti nikad prije nije smetalo."

Merolanna joj uputi prazan pogled, gotovo kao da razgovara sa strancem. "Nikad se prije nisam morala brinuti o tome."

Barrick se nasmije iznenadno, grubo. "Što je, tetče? Zar si s nekim započela ljubavnu aferu? Ili kuješ zavjeru da preotmeš krunu?"

"Barrick!" Brionv gaje zamalo pljusnula. "Kako možeš takvo što reći!"

Merolanna ga pogleda i zatrese glavom, ali u Brionvjinim očima starica

je još izgledala neobično odsutno. "Prije samo par tjedana dohvatila

bih te šibom, dječače. Kako možeš tako govoriti sa mnom koja sam te

odgojila gotovo kao majka?"

"Bila je to šala!" Prekrižio je ruke i naslonio se na stup kreveta, lica namještena u uvriježenu masku. "Šala."

"Što je, onda?" upita Brionv. "Nešto se dogodilo, tetče. Što je?" Merolanna se ohladi lepezom. "Poludjela sam, eto što."

"O čemu to govoriš? Nisi poludjela." Ali Brionv opazi da se Barrick nagnuo naprijed i da je njegova mrzovolja iščezla. "Tetiće?"

"Donesi mi kalež vina. Onaj vrč, ondje. I ne previše vode." Kad je imala kalež u ruci, Merolanna gucne, a onda se uspravi. "Dođite, sjednite na krevet, oboje. Ne mogu podnijeti da ondje stojite i gledate me svisoka."

Potapšala je postelju, gotovo molećivo. "Molim vas. Eto. A sad slušajte. I molim vas, ne postavljajte mi nikakva pitanja dok ne završim. Jer ako to učinite, počet ću plakati, a onda nikad neću prestati."

Napokon je stigao Božji dan, za kojim je trebao uslijediti Zadnji dan; Chert se radovao danima odmora. Kosti su ga boljele, a u leđima ga je žigalo nešto što nikako nije prolazilo. Bio je sretan što toj desetonoćnici može zaželjeti zbogom i iz drugih razloga: prinčev pogreb s kojim je započela, teret teška posla i strahovita tuga vrlo su ga iscrpili, a dječakov nestanak tog dana opasno ga je preplašio.

Sto je on? pitao se Chert. Ne samo njegova neobičnost, već što je on nama? Je li naš sin? Hoće li netko, njegovi pravi roditelji, doći i oduzeti nam ga? Pogledao je prema Opal koja je njuškala nad redomćupova koje je postavila na suprotni kraj stola. Mojoj će starici puknuti srce ako nas dječak ostavi.

Kao i meni, shvatio je iznenada. Dijete je unijelo život u kuću, život za koji Chert dosad nije bio ni svjestan da nedostaje.

"Čini mi se da ovaj džem od borovnice nije baš dobar", reče Opal, "iako me stajao tri žetona. Evo, kušaj."

Chert se namršti. "Što sam ja, pas? 'Evo, ovo se pokvarilo, kušaj!'" Opal mu uzvrati jednakom mjerom. Bila je bolja u mrštenju od njega. "Budalo stara, nisam rekla da se pokvario, rekla sam kako mi se čini da nije baš dobar. Tražim tvoje mišljenje. U drugim ga slučajevima obično brzo daješ."

"Dobro, dodaj mi ga." Ispružio je ruku i uzeo ćup, umočio u nj komad kruha i pridigao ga nosu. Mirisalo je na džem od borovnica i ni na što drugo, ali je pobudilo čudnu misao: ako su stare priče bile istinite, a Funderlinzi postojali prije Velikog naroda, tko je onda uzgajao povrće gore na Suncu? Tko je uzgajao voće? Zar nas je Gospodar Vrućeg Vlažnog Kamena stvorio da jedemo krtice i špiljske cvrčke bez zalogaja voća, a kamoli džema od borovnice? Ali ako nije bilo tako, odakle su potekle takve stvari? Jesu li Funderlinzi iz davnine imali farme pod Suncem? Činilo se čudnim razmišljati o nečem takvom, ali još čudnije zamišljati svijet bez...

"Džem, starce. Što misliš o džemu?"

Chert strese glavom. "Molim?"

"Povlačim što sam rekla - nemaš dovoljno razuma da bi bio budala, starce. Ne obraćaš dovoljno pozornosti. Džem!"

"O, ima okus po džemu, ni više ni manje." Ogledao se oko sebe. "Gdje je dječak?"

"Igra se pred kućom, iako ti ne bi opazio ni da se otišao utopiti u Slanom jezercu."

"Ne ljuti se, Opal. Umoran sam. Bio je to neugodan posao, ona grobnica."

Uzela je ćup s džemom. "Oprosti, staro momče. Zbilja naporno radiš." "Daj mi poljubac onda, i nemojmo se svađati."

Opal je otišla posjetiti svoju prijateljicu Ahat, suprugu jednog od Chertovih rođaka, te je Chert, nakon što je provjerio da dječak Flint još podiže svoje složene minijaturne bedeme od vlažne zemlje i komadića kamenja pred ulaznim vratima, nalio sebi vrč mahovnjače i izvadio tajanstveni kamen što ga je Flint bio našao. Tjedan ili više nisu ga učinili ništa poznatijim: mutan, neobično zaobljen kristal još se nije slagao ni s čim što je ikad vidio, niti o čemu je bio čuo. Chaven je bio na putovanju nekoliko dana, posjećujući okolne gradiće s kolegom kako bi suzbili širenje bolesti koja je umalo ubila princa Barricka, a sad je Chert priželjkivao da je govorio o tome s liječnikom prije nego što je ovaj otišao. Kamen ga je mučio, premda, osim činjenice da je izgledao poput nečeg što je moglo dospjeti s druge strane Sjenovite brane, nije znao zašto. Naposljetku, imao je pola tuceta drugog kamenja iz Sjenovite brane tu u kući - one koje nitko nije htio kupiti, ali koje je Chert smatrao prezanimljivima da ih baci - a nije se opterećivao nijednim od njih. Ali ovaj...

Mogao bih ga odnijeti u Ceh, pomislio je. Ali bio je neobično uvjeren da ga ni oni ne bi prepoznali - možda Stari Vrhovni Feldšpat, čovjek koji je znao više o klesarstvu i kamenju nego svi stanovnici Funderlinškoga grada zajedno, ali Feldšpatov pepeo vratio se zemlji prije tri godine, a Chert nije mislio da ih je u Cehu sada bilo mnogo koji su znali više od njega. Svakako ne o kamenju Sjenovite brane...

"Kad ideš na mjesto gdje govore i pjevaju?" reče glas iza njega, nagnavši Cherta da skoči i poljulja svoj vrč. Flint stajaše na vratima, ruku tako prljavih da se činilo kako nosi tamne rukavice. Kao da su ga uhvatili na nedjelu, Chert ubaci čudni kamen natrag u svoju vrećicu i povuče uže.

"Mjesto gdje govore i pjevaju?" Sjetio se dječakove reakcije prvog dana u grobnici. "Oh. Ne idem danas na posao, momče, ali ako ti se ne svida tamo zalaziti drugim danima, možeš ostati doma s Opal. Ona bi voljela..."

"Želim da odeš tamo. Idi sad."

Chert odmahne glavom. "Danas je dan počinka, momče. Svatko dobije dane počinka svaku desetonoćnicu, a ovaj je jedan od mojih."

"Ali moram poći tamo." Dijete nije bilo gnjevno ni uznemireno, tek nepopustljivo poput duboko zabitog klina. "Želim ići tamo gdje radiš."

Flint nije mogao, ni htio objasniti svoje neočekivano zanimanje, ali nije se ni dao ni odgovoriti od njega. Chert se odjednom zapitao ima li to kakve veze s kamenom - naposljetku, dječak je tvrdio da ga je našao u dvorištu hrama, nedaleko od grobnice. "Ali danas ne mogu raditi", objasni Chert. "Danas je Božji dan - nitko od ostalih radnika neće doći. A u svakom slučaju, lupati pijucima i dlijetima smetalo bi ostalima koji se odmaraju." / iznad i ispod tla, pomislio je. Postao je pomalo skeptičan radeći u grobnici, premda je još smatrao da ga ne diraju praznovjerja Velikog naroda. Ipak, neće biti žalostan kad posao bude gotov, a on bude mogao prijeći na druge zadatke na drugim mjestima.

"Onda, hoćeš li samo poći sa mnom?" reče Flint. "Hoćeš li me odvesti tamo?"

Chert je jednostavno bio zapanjen. Dijete je obično bilo pristojno, premda malčice čudno, ali ovo je bilo najviše što je danima govorilo, i jedini put što se Chert mogao sjetiti da je nešto tražilo, a kamoli na ovakav način, s ustrajnošću vojske koja postavlja opsadu.

"Želiš da te odvedem u grobnicu?"

Dječak odmahne glavom. "U dvorište hrama. Tako se zove, zar ne? Pa, tu u blizini." Namrštio se, pokušavajući se nečeg sjetiti. "Samo dođi." Pružio je ruku.

Osjećajući se kao da je stupio kroz vlastita vrata i našao se u tuđoj kući, Chert ustane i pođe za dječakom na ulicu.

"Nećemo ići Funderlinškim putovima", reče dječak odlučnim glasom. "Ne želim proći blizu mjesta gdje govore i pjevaju."

"Ako govoriš o grobnici obitelji Eddon, odavde dotamo ne vodi nijedan tunelčak ni blizu."

Flint mu uputi pogled koji se činio gotovo samilosnim. "Nema veze. Ići ćemo po zemlji."

Dečko, zar ne shvaćaš da me bole leda i noge i da samo želim sjesti?" Chert je jedva održavao korak s djetetom, koje je naizgled moglo hodati samo trenutak ili dva prije nego što bi prešlo u trk, a onda se okrenulo natrag, poput psa željnog potjere za plijenom. Chertova jedina prilika da dođe do daha stigla je u blizini Gavranovih dveri. Stražari su ondje sada bili navikli na Funderlinga s usvojenim sinom Velikog naroda, ali još su smatrali situaciju zabavnom. Ovaj put, Chert je bio zahvalan što su natjerali njega i dječaka da pričekaju s prolaskom dok su smišljali domišljate rečenice.

Napokon, dok su njih dvojica hodali zavojitim putovima unutarnje utvrde, krećući se prema dvorištu hrama i obiteljskoj grobnici, zgrabio je dječaka za košulju da ga zadrži - već je jednom iskusio kakvom je brzinom dijete znalo nestati.

"Kamo idemo?"

"Tamo gore." Flint uperi prst prema krovu jedne od rezidencija. "Čekaju me."

"Čekaju te? Tko?" Trebao mu je trenutak da shvati. "Stani malo - tamo gore? Na krov? Ne penjem se na to, dečko, a nećeš ni ti. Nemamo što tražiti tamo gore."

"Čekaju me." Flint je bio posve razborit i vrlo čvrst.

"Tko?"

"Drevni."

"Ne, ne, i definitivno ne. Ne znam zašto misliš..." Chert nije dobio priliku završiti rečenicu. Pogriješio je što je ispustio Flintov ovratnik, te je dječak sad jurnuo preko dvorišta hrama. "Vrati se!" viknuo je Chert. Bila je to jedna od beskorisnijih rečenica koje je ikad izrekao.

Nikad nisam istukao dijete..." zarežao je Chert, a onda morao zatvoriti usta kad su ga kamena prašina, žbuka i komadići suhe mahovine zasuli s vlastitog hvatišta. Nikad nisi imao dijete koje bi istukao, gorko je rekao u sebi. Bol u leđima bila je gora nego ikad, a sada su ga ruke i noge mučile kao da je proveo cijelo jutro baratajući jednim od težih pijuka, nešto što nije radio od mladosti. / nikad nikog nećeš istući ako padneš i polomiš kosti, pa stoga pazi što radiš. Ipak, bio je bijesan i poprilično iznenađen. Nije znao da dijete može tako pogledati u lice, a onda biti neposlušno. Flint je bio dijete s vlastitim zamislima i skrivenim tajriama-otkako je došao k njima, ali nikad nije bio ovako neposlušan.

Chert pogleda dolje i poželi da to nije učinio. Prošla su ljeta otkako je radio na skelama, a u svakom je slučaju bilo drukčije pogledati s visine prema dalekom tlu dok vam se kameni svod Funderlinškoga grada umirujuće izvija iznad glave. Penjanje po vanjskoj strani građevine ispod nebeskog svoda, čak i po ovom zidu, s njegovim relativno lakim uporištima, bilo je posve drukčije i prilično vrtoglavo.

Drhteći, podigao je pogled i ogledao se oko sebe, uvjeren daje u tom trenu stražar spazio uljeza kako se vere po zidu rezidencije i namještao strijelu, spremajući se da ga nabode kao vjevericu. Nije vidio nikog, ali dokle je to moglo trajati?

"Nikad nisam istukao dijete, ali ovaj put..."

Kad je napokon stigao na vrh, jedva se uspio podići na crjepovima pokriven krov, hvatajući zrak, drhtavih ruku i nogu. Kad je napokon mogao čučnuti i osvrnuti se oko sebe, spazio je Flinta nedaleko odatle kako sjedi točno ispod sljemena krova, s leđima naslonjenima uz jedan od većih dimnjaka, čekajući mirno i pun nade - ali ne svojeg pogotima, činilo se, jer uopće nije gledao u njega. Chert otare znoj s lica i stane se oprezno penjati mahovinom prekrivenom kosinom prema dječaku, psujući sa svakim dahom. Visine. Nije volio visine. Smatrao je da zapravo ne voli ni djecu - pa što je onda, u ime Zemljinih starješina, radio na krovu dvorca Južne Međe, loveći tog ludog dječaka?

Noge su mu se tako tresle da se u trenutku kad je stigao do dimnjaka morao priviti uz cigle dok se istezao i čekao da ga minu grčevi. Flint ga pogleda s istim trijeznim pogledom koji je upućivao na svim drugim mjestima i u svim drugim okolnostima.

"Ljutit sam, dječače", zareži Chert. Ogledao se da provjeri je li ih itko mogao vidjeti s gornjeg prozora, ali dječak je izabrao mjesto gdje su niski krov zagrađivali viši dijelovi rezidencije, zidovi bez prozora koji su pretvarali taj predio u neku vrstu crjepovima popločanog kanjona, zaštićenog od pogleda sa svih obližnjih kula. Zapravo, čak i vrh veličanstvenog Šiljka Vučjeg zuba bio je jedva vidljiv iznad njih, skriven izbočinom susjednog krova. Ali Chert je svejedno osjećao snažan nagon da šapće. "Jesi li me čuo? Rekao sam da sam ljut...!"

Flint se okrene prema njemu i stavi prst na usne. "Šššššš."

Točno prije nego što je Chert posve izgubio razum, pozornost mu je odvratio treptaj pokreta duž sljemena krova. Dok je zurio u posvemašnjem zaprepaštenju, ondje se pojavila neka prilika. U prvi tren pomislio je da je sićušan čovjekoliki lik morao biti netko tko je stajao na najvišoj točki kakve udaljene kule, kule koju je od njegova pogleda zagrađivao krov na kojem su on i dječak sjedili - kako bi se drukčije mogao objasniti takav prizor? Ali kad se prilika počela spuštati niz krov prema njima, krećući se s iznenađujućom gracioznošću i brzinom po mahovinom obraslom prostoru između crjepova, Chert se više nije mogao pretvarati da je pridošlica bio išta drugo doli prst visokčovječuljak. Uvukao je dah uz prigušeni hropac, a mali čovuljak zastane.

"Ovo je Chert." Objasnio je Flint čovječuljku. "Došao je sa mnom. Živim u njegovoj kući."

Majušni momak stane se opet spuštati, ovaj put brže, gotovo se njišući od jednog rukohvata do drugog, sve dok nije stigao do Flinta. Stao je pokraj dječaka i provirio mimo njega u Cherta s - koliko je Chert mogao pročitati na licu veličine dugmeta - dozom sumnje.

"Ako veliš da je dobar, ja ti vjerujem."Čovječuljkov glas bio je visok poput cvrkuta ptice pjevice, ali Chert je mogao raspoznati svaku riječ.

"Krovaš..." dahne Chert. Bilo je nevjerojatnočudno vidjeti lik iz drevnih priča kako stoji pred vama, živ i zdrav, ne veći od cvrčka. Krovaše je smatrao, ako ne potpunim izmišljotinama naraštaja funderlinških majki i baka, a ono barem tako izgubljenima u prošlosti da su gotovo bili ista stvar. "Pukotine mi i procijepa, dečko! Gdje si ga našao?"

"Naš'o me?" Mali stvor korakne prema njemu, ruku položenih na bokove. "Što, zar je Strijelac Bubodlak obična dječja igračka, nađena pa opet izgubljena? Nadvlad'o me u poštenoj borbi, otaj momak."

Chert zbunjeno zatrese glavom, ali Bubodlak naizgled nije mario, nego se okrenuo i izvukao sićušni srebrni predmet iz svojeg kaputića i prinio ga usnama. Ako je ispustio zvuk, bio je pretih ili previsok da bi dopro do Chertovih starih ušiju, ali trenutak poslije cijela se gomila sićušnih prilika pojavila preko sljemena krova, krećući se tako brzo i nečujno da se na trenutak činilo kako mali sag klizi crjepovima prema njima.

Bilo je barem dva ili tri tuceta Krovaša u skupu, izaslanstvu ili što god je već to bilo. Oni na čelu jahali su na sivim miševima i nosili duga koplja. Njihovi oklopi izgledali su kao da su načinjeni od orahovih ljuski, a nosili su obojene lubanje ptica kao kacige; dok su zaustavljali svoje nazovikonje baršunastog krzna, zlokobno su odmjeravali Cherta kroz otvore za oči iznad dugačkih kljunova.

Ostatak skupine slijedio ih je pješice - na svoj su način bili jednako dojmljivi. Iako im je ruho bilo gotovo ujednačeno tamnih boja i načinjeno od tkanine tako teške i krute da je padala poput odjeće Funderlinga i Velikog naroda, očito su proveli mnogo vremena u tim odorama – odijela bijahu složenog dizajna, a i muškarci i žene kretali su se s ozbiljnošću ljudi koji nose svoje najljepše toalete.

Sve ovo, pomislio je, još utonuo u izmaglicu zaprepaštenja, samo za susret s Flintom?

Ali dok su se sićušni muškarci i žene zaustavljali u smjernom polukrugu iza jahača na miševima, postalo je jasno da današnjim iznenađenjima nije bio kraj. Momak koji se nazvao Bubodlak opet je podignuo svoju srebrnu sviralu i puhnuo u nju. Trenutak poslije još bizarniji prizor pojavio se na rubu krova: debeličovječuljak, jedva veći od Chertova palca, jaše na leđima skakutavog drozda. Dok se ptica nezgrapno spuštala krovom prema ostatku skupa, Chert spazi da su stvorova krila bila čvrsto pričvršćena uz tijelo remenjem visokog,četvrtastog natkrivenog sedla na njegovim leđima. Debeli čovuljak pod ceradom silovito je povlačio uzde, pokušavajući usmjeriti pticu niz crjepove, ali činilo se da to baš ne pomaže: ptica je išla svojim putem.

Pokušat ću se toga sjetiti ako mi ikada bude ponuđeno da jašem na drozdu, pomisli Chert, ali vlastita ga je šala manje zabavila nego što je bio zadivljen time da ju je uopće mogao smisliti pod danim okolnostima. Cijeli događaj bio je poput sna.

Kad se drozd napokon s trzajem zaustavio iza miševa, njegov je jahač napola visio iz sedla, ali je rukom otjerao dvojicu jahača na miševima kad su krenuli naprijed da mu pomognu. Uspravio se, a onda nekako iskoprcao iz natkrivenog sedla s iznenađujućom okretnošću za svoj obujam. Silazak mu je malčice otežala odjeća - nosio je halju s krznenim ovratnikom i blistav lanac na prsima. Kad je stigao do crjepova, primio je duboke naklone ostalih Krovaša kao da mu po pravu pripadaju, a onda se škiljeći zapiljio u Cherta i Flinta kad je zakoračio prema njima - ali ne toliko blizu da bi se primakao više od korak-dva zaštitnoj crti jahača

na miševima.

"Je li on kralj?" upita Chert, ali Flint ne odgovori. Sami Krovaši netremice su promatrali sićušna debelog čovjeka dok je naginjao cijelu glavu naprijed kako bi... onjušio.

Uspravio se, namršten, te ponovo onjušio, udisaj zraka tako snažan da ga je Chert mogaočuti kao visoki zvižduk. Čelo debelog čovječuljka još dublje se nabere te izusti brzim, piskutavim glasom nešto što Chert uopće nije mogao razumjeti, ali su se zato svi ostali Krovaši zgranuli i ustuknuli nekoliko koraka, podigavši poglede u strahu prema Chertu i Flintu kao da su im odjednom izniknuli očnjaci i pandže.

"Što je rekao?" upita Chert, opčinjen dramom.

Bubodlak stupi naprijed, lica blijeda ali odlučna. Naklonio se. "Meni je žal, ali Velebni i Vrli Nos ne zbori jezik divova tako dobro ko mi Izvidnici Žljebova." Ozbiljno je zatresao glavom. "Još se mi je više žal, al on veli da danas ne morete susrest kraljicu, jer jedan iz vašijeg dvojca zaudara vrlo, vrlo opako."

Bilo je to davno - tako davno", pripovijedala im je Merolanna. "Kad sam tek stigla ovamo iz Faela da se udam za vašeg prastrica Damana. Ne sjećate ga se, naravno - umro je davno prije nego što ste se rodili."

"Njegova slika visi u Dugoj dvorani", reče Brionv. "Izgleda... vrlo ozbiljno."

"Rekoh ti, draga, ne smiješ prekidati. Ovo je dovoljno teško. Ali, da, tako je izgledao. Bio je ozbiljan čovjek, častan čovjek, ali ne... ne i ljubazan. Barem ne ljubazan kao vaš otac, ili kao što je Damanov brat, stari kralj, bio kad bi se opio, ili bio na druge načine dobro raspoložen." Uzdahnula je. "Nemojte me pogrešno shvatiti, djeco. Vaš prastric nije bio okrutan, a na svoj način ja sam ga zavoljela. Ali te prve godine, uzeta od svoje obitelji i dovedena u zemlju čiji sam jezik jedva govorila, udana za čovjeka gotovo dvaput starijeg od sebe, bila sam vrlo žalosna, uplašena i osamljena. A onda je Daman pošao u rat."

Barricku je bilo sve teže mirno sjediti. Danas je bio prepun ideja, prepun energije. Želio je nešto raditi, nadoknaditi vrijeme izgubljeno tijekom bolesti, a ne sjediti ovdje cijeli dan, slušajući priče svoje pratetke. Merolannin raniji govor o ludilu privukao mu je pozornost - činilo se gotovo da se sprema priznati iste noćne najezde koje su i njega opsjedale, ali umjesto toga naizgled je odlutala u priču o događajima tako davnima, kao da su se dogodili u posve drukčijem svijetu. Želio je ustati s kreveta, možda čak i otići, ali spazio je kraičkom oka da se Brionv ukočila te odlučio šutjeti. U zadnje je vrijeme sve bilo teško: nije mogao podnijeti pomisao da se mora prepirati sa svojom tvrdoglavom sestrom.

"Bila je to sitnica, samo kratak rat, zapravo", objašnjavala je Merolanna. "Jedan od morskih baruna Perikala - oduran čovjek, ne mogu mu se sad sjetiti imena - pljačkao je brodovlje na zapadnoj obali, te je Ustin poslao brata u pomoć kralju Settlanda. Daman je otišao, a ja sam postala još osamljenija nego što sam bila, dan za danom sama u ovom nepoznatom, oblačnom mjestu, sa svim tim tamnim kamenjem, pod svim tim namrgođenim starim slikama.

Nema isprike, kao što sam rekla hijerarhu Siselu, ali... ali nakon par mjeseci počela sam se družiti s jednim od dvorskih mladića. Bio je jedini kojem je bilo stalo da me posjećuje, jedini koji me tretirao kao nešto drugo osim uljeza prenespretnog s novim jezikom da duhovito govori, previše udaljenog od dvorskog života da bi mogao podijeliti kakav zanimljiv trač. Činilo se da mi se on jedini divi onakvoj kakva jesam. Zaljubila sam se u njega." Starica se mađice uspravi, ali oči su joj bile uprte u strop. Prestala je mahati lepezom. "Više od toga. Podala sam mu se. Prevarila sam muža."

Barricku je trebao trenutak da shvati što je govorila, a onda je bio zaprepašten i zgađen. Bilo je jedno razumjeti da su stari ljudi svojedobno morali ćutjeti tjelesne strasti, a nešto posve drugo da vam o tome pričaju, a onda vas još i primoravaju da to zamišljate. Ali prije nego što je mogao išta reći, Brionv ga čvrsto stisne za mišicu.

"Bila si sama na nepoznatome mjestu, tetiće", blago će njegova sestra. "A to je bilo vrlo davno." Ali i Brionv je izgledala šokirano, pomislio je Barrick.

"Ne, upravo se o tome radi", reče Merolanna. "Tako se to vama čini - da nekome mojih godina to mora biti tako davno da ga se jedva sjeća. Ali jednog ćeš dana vidjeti, draga, vidjet ćeš. Čini se kao daje bilo jučer." Pogledala je Barricka, zatim Brionv, a onda joj na licu osvane nešto što je nadvladalo Barrickovu nesklonost prema onome što je govorila, nešto izgubljeno, tužno i prkosno. "Više od toga. Čini se kao daje bilo danas."

"Ne razumijem", reče Brionv. "Kako se zvao taj čovjek, tetiće? Tvoj... ljubavnik."

"Nije važno. On je mrtav duže od Damana. Svi su umrli, do jednog." Merolanna strese glavom. "A u svakom slučaju, kad se Daman vratio iz sukoba na zapadu, svemu je došao kraj. Osim mojoj sramoti. I djetetu."

"Djetetu...?"

"Da. Nisi valjda mislila da sam imala toliko sreće? Da moj jedini prijestup završi tako lako, tako... neškodljivo?" Merolanna se malčice nasmije, otare oči. "Ne, tu je bilo i dijete, i premda sam, otkrivši to, mislila daću ga moći podmetnuti kao muževo budući da su ga uskoro očekivali kod kuće, njega su zadržale oluje i čarke među pobjedničkim kapetanima te se nije vraćao gotovo cijelu godinu. Pomogle su mi Zorijine sestre, blažene bile. Spasile su me - primile su me u svoj hram u Rudomoru tijekom zadnjih mjeseci trudnoće dok je cijeli dvor mislio da sam se vratila svojoj obitelji u Fael da pričekam mužev povratak.

Da, s pravom me tako gledaš, draga. Prijevara za prijevarom. Jesi li ikad mislila da je tvoja pratetka tako zla žena?" Opet se nasmijala. Barricku se činilo da zvuči poput nečeg razbijenog i hrapavog. "A onda... onda je stigla moja beba."

Merolanna iskoristi trenutak da povrati dah i svoju prisebnost. "Nisam ga mogla zadržati, naravno. Zorijine sestre pronašle su ženu koja ga je htjela usvojiti, a ja sam je zauzvrat dovela u Južnu Medu sa sobom, da živi na gazdinstvu u brdima izvan grada. I ona je sad mrtva, ali godinama sam potajno prodavala neke od muževih darova kako bih joj platila što je ovdje živjela. Čak i kad su dijete oteli."

"Oteli?" Barrick opet postane zainteresiran. "Tko gaje oteo?"

"Nikad nisam doznala." Stara gospođa otare oči. "Znala sam ga posjećivati, ponekad, malog dječaka. Oh, bio je lijep, plavokos koliko je mogao biti! Ali nisam tamočesto mogla zalaziti - previše bi ljudi to primijetilo, a neki bi postali znatiželjni. Moj suprug bio je kraljev brat, naposljetku. Stoga kad mije žena rekla daje ukraden, isprva joj zapravo nisam vjerovala - mislila sam da se njezina prilično prostodušna pohlepa napokon pretvorila u nešto gore, daje skrila dijete kako bi me ucjenjivala daće sve odati mojemu mužu ne budem li joj platila više, ali brzo sam uvidjela da joj se kidalo srce. Bila je sirota i, naravno, krivila je Sumračni narod - 'Vile su ga otele!' to je govorila. Imao je malo manje od dvije godine." Vojvotkinja zastane da ispuše nos. "Bogovi, pogledajte me! To se dogodilo prije pedeset godina, a kao da je bilo jučer!"

"Ali nakon svih tih godina, zašto te to sad toliko boli, tetiće?" upita Brionv. "Strašno je i tužno, ali zašto si ovako zalegla u krevet?"

"Takva bol nikad zapravo ne nestane, draga. Ali postoji razlog zašto mi je srce ovako ranjeno. Milosrdna Zorijo, zato što sam ga vidjela. Na Kendrickovu pogrebu. Vidjela sam svoje dijete."

Na trenutak je Barrick mogao samo gledati u Brionv. Osjećao je mučninu i nelagodu. Ništa više nije imalo smisla, a vojvotkinjino priznanje bilo je samo još jedno raspadanje svega što je bilo obično i sigurno. "Sjena", rekao je, i opet se zapitao kakvi su bili Merolannini snovi. "Dvorac ih je pun ovih dana."

"Želiš reći da si vidjela svojeg odraslog sina? Možda i jesi, tetiće. Nitko ti nikad nije rekao daje mrtav..."

"Ne, Brionv. Vidjela sam ga kao dijete. Aličak ni dijete kakvo je bilo kad sam ga zadnji put vidjela. Porastao je. Ali samo malo. Tek... nekoliko godina..." I opet je zaplakala.

Barrick zastenje i opet pogleda svoju sestru u nadi daće mu pomoći pronaći smisao u svemu tome, ali ona se uspela na krevet i ovila ruke oko starice.

"Ali, tetiće", započne Brionv.

"Ne." Merolanna se borila da je suze ne svladaju. "Ne, možda sam stara - možda samčak i luda - ali nisam glupa. Ono što sam vidjela, je li to duh, plod mašte ili noćna mora na javi, bilo je moje dijete. Bio je to moj dječak - moje dijete. Dijete koje sam dala!"

"Oh, tetiće." Odjednom je, na Barrickovu neizmjernu muku, i Brionv zaplakala. Nije se mogao sjetiti ničeg drugog osim da ustane i nalije Merolanni još jedan kalež vina te da onda stoji pokraj kreveta držeći ga i čekajući da bujica suza mine.

17.

CRNO CVIJEĆE

LUBANJA

Zviždi, ona zviždi

Pjesmu vjetra i rastućih stvari

Poemu toplog kamenja u pepelu

(iz Kostopadnih proročanstava)

Velebni i Vrli Nos, krupniji i deblji od svojih sunarodnjaka Krovaša, ali ipak ne viši od Chertova prsta, rekao je svoje: ovi su stranci zaudarali na zloću. Neće biti nikakva sastanka s kraljicom. Chert nije znao treba li osjećati olakšanje ili razočaranje - zapravo, nije znao gotovo pa ništa. Kad je ustao tog jutra, pomisao da bi mogao završiti na krovu dvorca s gomilom ljudi manjih od poljskih miševa nije mu niti pala na pamet.

Većina Krovaša ustuknula je u strahu od svojih dvaju krupnih posjetitelja nakon Nosove izjave. Dječak Flint nastavio ih je promatrati, misli i osjećaja dobro skrivenih, kao uvijek. Činilo se da jedino čovječuljak zvan Bubodlak aktivno razmišlja, malena namrštena čela.

"Časak, gospodo, molim vas", iznenada će, a onda jurne preko kosoga krova iznenađujućom brzinom do Velebnog i Vrlog Nosa te reče nešto tom punašnom dostojanstveniku na njihovu jeziku - tanko, užurbano piskutanje. Nos odgovori. Bubodlak opet prozbori. Skup dvorjana slušao je opčinjeno, ispuštajući male zvukove čuđenja poput cvrkutanja vrapčića.

Bubodlak i Nos ćurlikali su između sebe sve dok se Chert opet nije zapitao nije li izgubio razum, nije li se cijela ta predstava odvijala samo u njegovoj glavi. Spustio je ruku prema krovnim crjepovima i pogladio pečenu glinu svojim prstima, bocnuo vlažnu mahovinu između njih. Sve je bilo prilično stvarno. Zapitao se što bi Opal pomislila o tim stvorenjima. Bi li ih sve stavila u košaru te ih donijela nježno doma da ih nahrani mrvicama kruha? Ili bi ih rastjerala metlom?

Ah, dobra moja starice - u kakvo smo se ludilo uvalili s ovim zalutalim dječakom?

Napokon, Bubodlak se okrene i doskakuće niz krov prema njima. "Molim od vas milost još jedared, gospodo. Velebni i Vrli Nos veli da se morete srest s kraljicom, al samo ako obojici smjerno stavit strijelce na svako rameno. Bješe to moja ideja, i žalosti me njezina nemilostivost." Uistinu je izgledao posramljeno, gnječeći svoju kapicu u rukama dok je govorio.

"Što?" Chert pogleda Flinta, a onda ponovno Bubodlaka. "Tvrdite da želite staviti male ljude s lukovima i strijelama na naša ramena? Što, kako bi nas mogli ustrijeliti u oči ako učinimo nešto što im se ne svidi?"

"To je jedino na što će Velebni i Vrli Nos privoljet", reče Bubodlak. "Moja bi riječ mogla jamčit za mladca, al vi ste, gospodine, stranac čak i meni."

"Ali čuli ste ga. Čuli ste ga reći da živi sa mnom - da sam njegov... poočim, pretpostavljam." Unatoč vlastitu gnjevu, Chert nije izdržao a da se ne nasmije tomu što se svađao s tim apsurdnim lutkom kao s običnim čovjekom. Tada mu sine iznenadna, crna misao: je li tako i Veliki narod mislio o njemu - da ječak i ophođenje prema njemu kao prema stvarnoj osobi bilo samilosno djelo s njihove strane? Osjetio je stid. Funderling, od svih naroda, trebao je znati ne suditi drugu osobu prema veličini. "Je li to sve što žele učiniti? Jahati nam na ramenima i sprječavati nas da ne učinimo zla?" Shvatio je da se brinuo za Flinta jednako kao za sebe. Pukotine mi i procijepa, zar uistinu postajem otac, želio to ili ne? "Što ako jedan od nas zakašlje? Posrne? Nije mi baš stalo da dobijem strijelu u oko,čak i malenu, zbog pogrešna koraka ili iznenadne zimice u plućima."

Debeli Krovaš predloži nešto drugo svojim reskim glasom.

"Velebni i Vrli Nos veli da bi vas mogli sputat, ruke i noge", objasni Bubodlak - sebi načast, zvučao je malčice sumnjičavo. "Trajalo bi to neko vrijeme, al onda se niko ne bi bojao kakova zla."

"Ni slučajno", gnjevno će Chert. "Da mi tko sveže ruke i noge, ovdje gore na visokom, skliskom krovu? Ne, ni slučajno." Opazio je da ga Flint gleda; dječakovo je lice bilo bezizražajno, ali se Chert, unatoč tomu, osjetio prekorenim, kao da se nametnuo ondje gdje nije bio poželjan te sada svima kvari doživljaj.

Pa, možda nisam bio poželjan. Ali zar sam trebao jednostavno pustiti dječaka da se popne na krov bez prigovora, bez da ga pokušam slijediti? Kakav bih skrbnik onda bio? Ipak, činilo se daje na njemu bilo da dovede stvari u red.

"Vrlo dobro", rekao je napokon. "Vaši strijelci mogučučati na meni kao vjeverice na grani, što se mene tiče. Hodat ću polako, kao i dječak - čuješ me, Flint? Polako. Ali recite svojim ljudima da ako itko od njih bočne mene ili dijete bez razloga, onda će svakako imati posla s gnjevnim divom." Unatoč razdražljivosti i strahu, počinjao je shvaćati da je tom narodu bio upravo to - golem i strašan div. Div Chert. Neman Chert.

Mogao bih podići šaku njih i pojesti ih da hoću, baš kao Brambinag Kamenčizma iz starih priča. Nije, naravno, podijelio te misli s Krovašima, nego je sjedio što je mirnije mogao dok su mu se dva miša, svaki noseći po jednog jahača, počela uspinjati po rukavima. Bockave male pandže škakljale su ga te je dolazio u napast da podigne strijelce i miševe na njihova mjesta, ali je znao da bi takva gesta bila pogrešno shvaćena. Lica čovječuljaka bila su uplašena, ali odlučna pod njihovim kacigama od ptičjih lubanja, a on nije dvojio da su im sićušne strijele i koplja bili oštri.

"Usput, koja je svrha svega ovoga?" upitao je kad su se stražari smjestili na njegovim ramenima. "Monče, nisi mi rekao zašto si ovdje, kako si sreo ove ljude, ništa. Što sve ovo znači?"

Dječak slegne ramenima. "Žele da upoznam njihovu kraljicu." "Ti? Zašto ti?" Flint opet slegne.

Ovo je kao da pokušavate klesati granit komadom vlažna kruha, pomisli Chert. Dječak je, kao obično, bio razgovorljiv poput panja.

Pozornost mu je odvukao žamor gomile sićušnih ljudi, dvorjana tako pažljivo odjevenih u gruba platna, urešena nečim što je nalikovalo na komadiće leptirovih krila i mrljice kristala, metala i perja, tako sitnog da je moglo potjecati s grudi kolibrića. Svi su se u iščekivanju okretali prema sljemenu krova.Čak se i Chert zatekao kako zadržava dah.

Poput Velebnog i Vrlog Nosa, stigla je jašući na ptici, ali ta je bila ili uspješnije uvježbana ili su uzde bile skrivene; snježnobijela golubica nije imala uzicu oko svojih krila. Sićušna prilika na njoj nije se kolebala u četvrtastom natkrivenom sedlu poput Nosa, nego je jahala točno između golubičinih krila, nogu savijenih pod sobom i s uzdama jedva debljim od svjetlucave paučine u rukama. Haljina joj bijaše smeđa i siva, bogata uresima, a kosa tamno crvena.

Golubica se zaustavi. Svi dvorjani i stražari spustili su se na koljena, uključujući one na Flintovim i Chertovim ramenima, iako je Chert mogao osjetiti poput igle tanak vršak koplja jednog vojnika kako mu počiva uz vrat - možda kao mjera opreza. Čak je i Velebni i Vrli Nos pao ničice.

Bubodlak je bio prvi koji je podigao glavu. "Njezino prekrasno i nezaboravno Veličanstvo, kraljica Natornjunetopir", objavio je.

Prema onome što je Chert mogao razaznati, kraljica nije bila toliko lijepa koliko naočita, s profinjenim, koščatim licem i očima koje su ga promatrale bez vidljiva straha. Chert se zatekao kako prigiba glavu. "Ja sam Chert od obitelji Modrog Kvarca. Ovo je moj... moj štićenik, Flint."

"Dijete već znamo." Govorila je polako, ali njezin pogranični jezik, premda malčice zvukom zastario, bio je kudikamo jasniji od Bubodlakova. "Obojici vam želimo dobrodošlicu."

Nos se s naporom pridigne iz svojeg poniznog položaja te stupi naprijed, cvrkućući nešto.

"Naš savjetnik kaže da vas obavija gnjusan zadah", objavi kraljica. "Ja ga ne osjećam, ali on je uvijek bio od provjerene pomoći našoj osobi. Šesta je generacija onih koji su Prvi do Sira - njegove su nosnice čistokrvne. Ali mi također ne vidimo nikakve zloće u vama i dječaku, iako mislimo da postoje druge priče u djetetu, priče neispričane. Jesmo li u pravu, Cherte od Modrog Kvarca? Je li zloća uistinu odsutna?"

"Koliko ja znam, Vaša Visosti. Nisam čak ni znao da vaš narod još postoji do prije sat vremena. Svakako vam ne želim nikakva zla." Chert je shvaćao daje kraljičina veličina malo značila. Ona gaje impresionirala i on joj je želio ugoditi. Kako bi Opal pljunula da zna!

"Lijepo rečeno." Kraljica Natornjunetopir mahne rukom; dvojica njezinih vojnika skoče naprijed da joj pomognu sići s golubičinih leđa. Kratko je podigla pogled prema bezličnim kamenim zidovima svud naokolo. "Ovo je mjesto dobro izabrano za sastanak - iako je prošlo mnogo vremena otkad smo ga mi, ili naši preci, koristili za okupljanja ove vrste. Oprostit ćete nam, Cherte od Modrog Kvarca, ali nismo navikli na razgovor s divovima, iako smo uvježbavali stare običaje kako bismo bili spremni upravo za ovakav dan, koliko god je nevjerojatno bilo njegovo svanuće."

"Govorite naš jezik vrlo dobro, Visosti." Chert kradom pogleda Flinta. Dječak je promatrao, ali činilo se da to ne smatra zanimljivijim od bilo kojeg drugog razgovora odraslih. Zašto su prije svih i svega pozvali Flinta? Što su se nadali dobiti od njega?

Kraljica se nasmiješi i kimne. "Iako naš narod živi u vašim sjenama ičesto stvara sebi život pod vašim stolovima i ormarićima, generacije su minule otkako smo razgovarali jedni s drugima. Ali vremena sada to zahtijevaju, vjerujemo."

"Pomalo sam zbunjen, Visosti. Vremena zahtijevaju - što?"

"Da naš i vaš narod opet razgovaraju. Jer mi s visina bojimo se, i to ne samo za sebe. Ono što smo smatrali zaspalim - u našem smo kraljevskom posjedu imali previše znanja da bismo ga smatrali mrtvim - sada se budi. Onočemu smo sretno pobjegli u davnini, sad opet pruža svoje prste... ali ne smiju ga se bojati samo Sni'sni'snik-soonah." Brz škljocaj djelovao je poput zvuka koji može proizvesti samo vjeverica ili drozd.

"Tko?"

"Moj narod. Krovaši, na vašem jeziku." Kraljica kimne glavom. "Morate nam pomói odlučiti što treba poduzeti. To stoje dječak našao Bubodlaka - mislimo da u tomećutimo Ruku Neba. Svakako je prošlo predugo vremena otkad nas je itko od divova vidio protiv naše volje. Ne možemo ne misliti kako je uistinu vrijeme da se udružimo s vašom vrstom. Možda nas nećete poslušati te ćemo opet morati bježati, premdaće nam bježanje malo koristiti, bojim se, ali možćete poslušati. To nas samo po sebi neće spasiti, ali bit će početak."

Chert zatrese glavom. "Ne razumijem ništa od ovoga, bojim se. Ali nastojim. Zato što je dječak uhvatio jednog od vaših, vi Krovaši želite se udružiti s Velikim narodom? Zašto?"

"Zato što, iako smo živjeli skriveni u vašim sjenama dugo vremena, Drevna Noć je sjena koja će prekriti sve, i nitko od nas više neće naći izlaz." Činilo se da se kraljevska maska malčice pomaknula s mjesta; prvi put Chert je mogao vidjeti strah koji je skrivala. "Ona se bliži, Cherte od Modrog Kvarca. Naslutili bismo to u svakom slučaju, ali istinu nam je izravno kazao Gospodar Vrha." Gledajući je kako zbori tako ozbiljno, tako pažljivo, Chert nije dvojio da je bila sposobna vladarica. Unatoč svojoj veličini, nije mogao a da je ne smatra vrijednom divljenja. "Oluja koje smo se bojali još od vremena moje praprabake dolazi", reče kraljica Natornjunetopir. "Uskoro će biti ovdje."

Neka nas bogovi sačuvaju", promrmljao je Raemon Beck, ali mladić nije zvučao kao da vjeruje da će oni to učiniti. Ferras Vansen nijemo je zurio u dolinu koja se pružala pred njima. I njega je uznemiravala, ali trebao mu je trenutak da shvati zašto je izgledala tako zastrašujuće. Tada se sjetio staričine kuće i što je ondje našao. Toga je dana imao samo osam ili devet godina, bližeći se već visini odrasla muškarca, ali mršav kao prut. Smatrao se vrlo hrabrim, dakako.

Ferrasova mati bila se zabrinula za udovicu koja je živjela na susjednom gazdinstvu, možda zato što je uz muža kojem je ovih dana tako lako ponestajalo daha i koji je jedva mogao ustati iz kreveta, i sama iščekivala svoje predstojeće udovištvo. Međutim, ona je barem imala djece; stara susjeda nije imala nikoga. Sada je nisu vidjeli nekoliko dana, a njezine su koze lutale zelenim ali od ljeta suhim bregovima. Bojeći se da je starica postala previše bolesna da bi se mogla brinuti o sebi, njegova je majka poslala Ferrasa, svojeg najstarijeg sina, preko doline da navrati k njoj s vrčem mlijeka i hljepčićem kruha.

Prepoznao je nešto u tišini mjesta dok je još bio metrima daleko, ali ne shvaćajući posve stoje osjećao. Mala drvena koliba bila je poznato mjesto - Ferras je ondje bio nekoliko puta sa sestrama, donoseći starici pečeni svečani kolač ili neko cvijeće od svoje majke. Starica nikad nije mnogo govorila, ali je uvijek izgledala sretno što vidi djecu i uvijek bi im zauzvrat silom nametnula kakav dar, iako je ono što je mogla darovati rijetko bilo nešto više od sjajnog drvenog zrnca s ogrlice čija se vrpca zagubila, ili malo suhog voća s jednog od zdepastih stabala u njezinu prednjem dvorištu. Ali sad je bio prisutan novi element i mladi je Ferras osjećao kako mu se dlačice na rukama i vratu dižu i trepere.

Vjetar je puhao u drugom smjeru, inače bi nanjušio tijelo davno prije nego što je stigao do praga. Bila je sredina ljeta, i kad je gurnuo slabo pričvršćena vrata, smrad je sunuo van i, zgrabivši ga za nos i oči, natjerao ga da posrne natrag, grcajući i otirući suze. Još držeći vrč - generacije seljačke štedljivosti sprječavale su ga da prolije i kap mlijeka bez obzira na okolnosti - Ferras zastane par koraka od kuće, nesiguran što učiniti.

Omirisao je smrt i ranije: sad je dobro znao zašto u zadnje vrijeme nisu viđali staricu. Ipak, kad se prvotni šok ublažio, osjetio je moćan nagon, znatiželju, potrebu da dozna.

Začepio je nos i stupio na prag. Malo danjeg svjetla prosulo se pokraj njega kroz vrata, ali koliba je imala samo jedan prozor, a taj bijaše zatvoren, te mu je trebao trenutak da vidi išta drugo osim tame.

Bila je mrtva, ali je bila živa.

Ne, neživa, ne zapravo, ali stvorenje koje je ležalo nasred rogozom posuta zemljanog poda -potrbuške, shvatio je nakon što je zurio dugo vremena, kao da je pokušalo otpuzati prema vratima - mreškalo se od pokreta. Muhe, žohari i nebrojene druge gmizave životinjice koje nije mogao prepoznati posve su je prekrile;ovjekolika masa svjetlucavog, uskomešanog života; osim nekoliko pramenova bijele kose, jedva da se išta vidjelo od starčina tijela. Bilo je užasno, ali na neki način neobično uzbudljivo; iako se uvijek poslije stidio tog osjećaja, sjećanje je zauvijek ostalo. Sav taj život hranio se jednom smrću.

Na slabom svjetlu starica kao da je bila odjevena u blistav crni oklop, nešto poput "plašta od svjetla", o kojem je čuo svećenika govoriti na dan svetkovine, odore koju bi odjenuli mrtvi junaci kad bi odlazili susresti bogove...

^ to je, kapetane? Je li vam mučno? Što se dogodilo?"

Vansen odmahne glavom, nesposoban odgovoriti na pitanje Colluma Dyera.

Dan je već bio bizaran, pun neobičnih otkrića. Krpice jarkog cvatućeg livadnog cvijeća koje su našli duž ceste bile su dovoljno neobične, mjesecima izvan sezone, povijajući se gotovo u stranu pod oštrim jesenskim vjetrovima koje nikad nisu trebali trpjeti. Zatim je tu bilo napušteno selo, nekoliko milja dalje, gdje su Vansen i ostali ostavili cestu da napoje konje - vrlo malo selo, doduše, od onih koja bi se ponekad ispraznila ako bi pošast pogodila stoku ili jedini zdenac presušio, ali je očito nedavno bilo naseljeno. Ferras Vansen stajao je usred tih praznih kuća držeći izrezbarenu drvenu igračku koju je našao, dražesno lijepo izrađenog konjića koje nijedno dijete ne bi svojevoljno ostavilo za sobom, postajući sve sigurniji da se nešto uznemirujuće zbivalo po cijelom tom tihom kraju. Sada, dok je zurio u prizor pred njima, u njegovu umu više nije bilo nikakve sumnje da su selo i izvansezonsko cvijeće bili nešto više od slučajnosti.

Za razliku od sela, dolina pred njima bila je vrlo živa, ali na način sličniji mrtvoj udovici nego što je Vansen priželjkivao. Boje su joj bile... pogrešne. Bilo je isprva teško reći zašto - drveće je imalo smeđa debla i zeleno lišće, trava bijaše požutjela ali ne više nego što se činilo prirodnim za to doba godine, prije nastupa teških kiša - ali nešto je doista bilo naopako, nekakva igra svjetlosti koju je na prvi pogled smatrao hirom niskih oblaka. Danje bio hladan i siv, ali bio je uvjeren da to samo po sebi nije moglo učiniti boje doline tako bljedunjavima, tako... uljenima.

Dok je družina marširala u samu dolinu, Vansen je mogao vidjeti da je većina tih neobičnosti, premda su drveće i travnati obronci uistinu izgledali kao da su poprimili neprirodnu nijansu, bila uzrokovana jednom jedinom vrstom biljke, trnovitom puzavicom koja kao da je gušila ostalu vegetaciju i koja se probila gotovo posvuda po dolini, sve do ruba široke Settlandske ceste. Njezino lišće bilo je tako tamno, gotovo crno, ali boja nije bila ni približno tako jednostavna: pri podrobnijem pregledu spazio je nijanse purpura i tamnomodre,čak i tamnije škriljasto sive boje, koje kao da su se gotovo pomicale; lišće je blistalo poput kore grožđa nakon kiše, a vijugava puzavica činila se nenapadno zastrašujuća, poput usnulih zmija. Prohladan povjetarac komešao je biljke, ali njemu se zamalo učinilo da je kretanje bilo jače nego što je blagi vjetar opravdavao, da su drhtale od neovisnog života poput jeziva tepiha kukaca u seljankinoj kući.

Puzavice su također imale trnje, opake šiljke pola prsta duge, ali najčudniji od svega bili su cvjetovi: veliki baršunasti pupoljci u obliku kupusa, noćno tamne boje noćnog neba poput halje Kerniosova svećenika. Dolina kao da se gušila u crnim ružama.

"Što je sve ovo?" ponovi Dryer kroz stisnuto grlo. "Nikad nisam vidio takvo što."

"Ni ja. Beck, prepoznajete li ovo?"

Lice trgovčeva nećaka bilo je posve blijedo, ali i neobično rezignirano, kao da je na javi gledao nešto što ga je odavna proganjalo u noćnim morama. Ipak, odmahnuo je glavom. "Ne. Kad smo... kad su oni došli... nije bilo ničeg neobičnog. Samo magla o kojoj sam vam pričao, duga ruka magle."

"Ondje na brdu nalazi se neka kuća", reče Vansen. "Koliba. Da pogledamo ima li koga?"

"One puzavice posve su je prekrile." Collum Dyer danas nije zbijao mnogo šala; zvučao je kao da bi moglo proći dosta vremena dok opet ne počne. "Nema nikog unutra. Ono drugo selo ispraznilo se bez nama vidljiva razloga, pa tko bi ostao i čekao da ih oviju ove ljigave biljčice? Nema smisla provjeravati - otišli su."

To je bilo i njegovo mišljenje. Ferrasu Vansenu potajno odlane. Nije bio pretjerano željan gacati prema napuštenoj kući kroz te puzavice koje su uzdisale i lelujale na vjetru.

"Imaš pravo", rekao je svojem poručniku. "Dakle, jašemo dalje, jer mislim da ovdje nećemo podići logor."

Dyer kimne. I on je bio sretan što nastavljaju put. Raemon Beck imao je oči sklopljene i činilo se da se moli. Prošli su dolinom bez riječi, osvrćući se na sve strane kao da su jahali divljom, nepoznatom zemljom a ne slijedili poznatu cestu prema Settlandu. Bregovi su se zbijali bliže, a golemo cvijeće nježno se klatilo pod nevidljivim prstima vjetra, šušteći lišćem, te se Vansenu i njegovim ljudimačinilo kao da su opkoljeni šaptavim promatračima.

Na olakšanje Ferrasa Vansena i ostatka čete, džungla crnih puzavica nije se pružala dalje od doline, iako je šuma pokraj brdske ceste ostala neobično tiha.

Sto se moglo dogoditi da su se čak i ptice razbježale od straha? pitao se Vansen. Isto što je napalo i karavanu ? Ili samo umišljam brige ? Možda je pošast koja je ispraznila ono selo također rastjerala životinje i ptice. Divlja bića znaju mnogo toga što smo mi zaboravili.

Tmurno nebo i njegovo raspoloženje učinili su običnu brdsku stazu gotovo onozemaljskom. Tada se zapitao kako je ovaj kraj izgledao prije doseljenika. Sumračni narod - ako su priče istinite, bio je ovdje mnoga, mnoga stoljeća prije nego što su stigli naši preci. Što su ovdje radili? Što su pomislili kad su nas prvi put ugledali, gruba plemena koja su došla preko vode ili s juga? Jesu li nas se bojali?

Naravno, shvatio je, Sjenoviti se narod s pravom mogao bojati novih stvorenja. Jer ta su im stvorenja uskoro preotela zemlju.

Cijelo ovo mjesto nekoć je pripadalo njima. Bila je to misao koja gaje prvi put pohodila u djetinjstvu, onog dana kad se vlastitom neopreznošću zatekao daleko od kuće dok se svjetlo počelo gubiti u pustoši planina. U dolinama je vladala tišina istodobno zastrašujuća i čarobna, promjena u svjetlu, kao da je samo nebo uvuklo dah i nakratko ga zadržalo prije nego što će puhnuti u sunčevu svijeću, a mračni se svijet stotina ognjišnih priča uzdigao u njegovu umu poput dima. Sve je ovo bilo njihovo - drugog naroda. Drevnih.

A što ako ga sada žele natrag? pomislio je. Dvorski liječnik rekao je da se Sjenovita brana pomiče. Što ako je bilo više od jedne opljačkane karavane? Što ako se Sumračni narod, poput najstarijeg sina koji se vratio iz rata i zatekao svoju mladu braću kako mu rasipaju nasljeđe, odlučio uzeti ove zemlje natrag?

Pa, ako je tako, što s nama ? Hoće li nas otjerati... ili jednostavno uništiti?

Dvojica Vansenovih ljudi našli su je dok su skupljali trijeske za večernju vatru. Danak raspoloženja u kojem su se nalazili bio je takav da je, premda je bila mlada i moglačak proći za lijepu pod svom onom prljavštinom, bila žrtvom grubih šala. Držali su je za ruke vodeći je k njemu, premda se nije činilo da ju zanima bijeg. Nikakav se strah nije primjećivao na njezinu tamnookom licu, tek bezizražajnost koja se izmjenjivala s trenucima zbunjenosti i nečim što je gotovo podsjećalo na bljeskove skrivene zabavljenosti.

"Lutala je", reče Vansenu jedan od muškaraca koji su je zarobili. "Samo je gledala u nebo i drveće."

"Govori besmislice", doda drugi. "Mislite li da je ozlijeđena? Ili je to zbog groznice?" Odjednom je djelovao nervozno, ispustio djevojku i zapiljio se u ruke kao da bi se neki znak kuge mogao vidjeti na njima poput mrlje. Glasine o bolesti prodrle su u Južnu Među, o groznici koja je napala princa Barricka, premda mu je poštedjela život, ali koja je također ubila nekoliko starijih ljudi i više od jednog djeteta u gradu.

"Ostavite je sa mnom." Vansen povede djevojku u poderanom seljačkom ruhu malo dalje od vatre, ali ne tako daleko da ga ljudi ne bi mogli vidjeti. Nije ga toliko zabrinjavalo što bi mogli pomisliti o njegovim motivima, koliko ono što su svi osjećali, slutnju da su izgubljeni na nepoznatome mjestu, a ne utaboreni pokraj poznate ceste u Pograničnim kraljevinama na sjevernom rubu Srebrnstrane.

Djevojka je izgledala kao da već dugo živi na otvorenom. Njezina raskuštrana kosa i prljavština na licu i rukama otežavali su odrediti koliko ima godina: mogla je biti u dobi od djevojčice koja je tek zašla u djevojačku dob, do žene gotovo njegovih godina.

"Kako se zoveš?"

Ona mu uputi proračunat pogled kroz zapetljani pramen svoje kose, poput trgovca kojemu je ponuđena smiješno niska cijena, ali koji naslućuje da bi cjenkanje moglo proizvesti nešto još bolje. "Micika", reče napokon.

"Micika!" iznenađen, prasnuo je u smijeh. "Kakvo je to ime?" "Dobro ime za mačku, gospodine", reče mu ona. "A ona je uvijek

bila dobra, sve dok se vrijeme nije promijenilo, moja Micika." Imala je

lokalni naglasak, ne mnogo drukčiji od onog s kojim je Vansen odrastao.

"Najbolji lovac na miševe u kraljevstvu, dok se vrijeme nije promijenilo.

Slatka k'o vrhnje."

Vansen strese glavom. "Ali kako je tebi ime?"

Djevojčine su ruke počivale u njezinu krilu - navlačila je raspletene niti svoje vunene košulje. "Nekoć sam se bojala groma", promrmljala je. "Kad sam bila mala..."

"Jesi li gladna?"

Sada je drhtala, iznenada, kao da ju je obuzela groznica. "Ali, zašto su im oči tako sjajne?" Malčice je zastenjala. "Pjevaju o prijateljstvu, ali oči su im poput vatre!"

Nije bilo koristi od tog razgovora. Vansen je ovio svoj plašt oko njezinih ramena, a onda prišao vatri, zagrabio juhu svojim rogom te ga donio natrag. Pažljivo ga je primila ičinilo se da uživa u toplini, ali da ne shvaća što joj je činiti s njime. Vansen joj ga uzme iz ruku i prinese ustima, dajući joj male gutljaje sve dok ga napokon nije sama uzela.

Godilo mu je stoje mogao učiniti to malo dobrote, shvatio je, gledajući je kako guta. Pružila je zdjelicu pokretom koji je značio da želi još, a on se nasmiješio i pošao po to. Godilo mu je što se mogao brinuti o nekome. Prvi put tijekom tog uznemirujućeg dana, unatoč tome što su se sve tajne produbljivale, bio je gotovo zadovoljan.

Oblaci su otplovili na istok; još jedna njihova armada čekala je nad oceanom, spremna uploviti. Ipak, na trenutak se većina unutarnje utvrde dvorca Južne Mede našla pod tankim, jasnim sunčevim svjetlom. Barrick je našao mjesto gdje uopće nije bilo sjene. Upijajući toplinu, osjećao se poput guštera koji je upravo izmilio iz mračne, vlažne pukotine. Sunčevo svjetlo bijaše predivno i prvi put nakon mnogo dana stranac je mogao opaziti da su velebne kule utvrde, netom okupane kišom, bile svaka drukčije boje: od starog čađavog kamenja Šiljka Vučjeg zuba, do zeleno-bakrenog krova Proljetne kule, bijelo-crvenih pločica Jesenske, zlatnih ukrasa Ljetne te sivog kamena i crnog prekaljenog željeza Zimske. Mogli su biti dio kakva titanskog buketa.

Brionv je još bila unutra, dovršavajući svoje dnevne lekcije sa sestrom Uttom. Barrick nije mogao posve razumjeti što se još moglo naučiti ako si već vladar zemlje - nije da si, poput svećareva šegrta ili štitonoše, mogao željeti poboljšati svoj položaj, zar ne? Osim neprekinutog vježbanja u borbi i ratnim taktikama, završio je svoje formalno školovanje i nije mogao zamisliti zašto bi mu trebalo nešto više. Mogao ječitati i pisati (premda ne tako dobro kao Brionv). Mogao je jahati, sokolariti i loviti onoliko dobro koliko mu je to osakaćena ruka dopuštala, te identificirati znakovlje barem stotinu različitih obitelji - što je, kako mu je stari kaštelan Steffans Nynor jednom rekao, bilo vrlo važno u ratu kako bi se moglo odlučiti kojeg bi protivnika bilo najbolje zarobiti zbog otkupa. Znao je mnogo toga o svojoj obitelji, počevši od Anglina Velikog, razmjernu količinu povijesti Pograničnih kraljevina, ponešto i o ostalim narodima Eiona, te dovoljno priča o Trigonu i ostalim bogovima da je mogao razabrati smisao u onome što je govorio otac Timoid, kad bi se potrudio pažljivo slušati.

Nije znao sve, naravno: promatrajući Brionv kako predsjeda sudom, puna mišljenja i briga o stvarima koje su se njemu činile prilično nevažnima, osjećao se gotovo poput izopćenika. Njegova bi sestra ponekad prekinula dnevne procedure na skoro čitav sat kako bi se s različitim trgovcima prepirala zbog kakve nijanse u presudi koju je smatrala važnom, ostavljajući desetke molitelja da gundaju i prebace se na program za idući dan. "Bolje odgođena, nego uskraćena pravda", glasila je njezina obrana te ludosti.

Pitao se bi li se prije pola godine jednako ponašao - ne u vezi sa zakonom, naravno, koji je uvijek smatrao do krajnosti dosadnim, nego pri izvlačenju istine iza napada na karavanu, ili makar nastojanju da se uvjeri u Shasovu krivnju. U ranim danima Kendrickove vlasti Barrick se zabavljao idejama o tome što bi činio da je na bratovu mjestu, o svemu onome što bi radio bolje. Sad je bio na bratovu mjestu, ali većinu dana, nakon još jedne noći nemirnog sna, jedva je uspijevao pronaći volje da izađe u dvorište i sjedi na suncu.

Upravo su ga ti snovi, dakako, i teret njegove grozne tajne sputavali - da ne spominje groznicu koja ga je umalo ubila. Jesu li to svi mogli razumjeti? Zamalo je umro, ali ponekad se činilo da nitko ne bi mnogo mario da se to dogodilo. Čak ni Briony...

Ne, rekao je u sebi. To je glas zlobe. To nije istina. A to je bio još jedan problem: groznica nekako nije posve minula. Hodao je u snu i trpio ružne snove otkad je znao za sebe, čak i prije noći koja je sve promijenila nagore. Jednom ili dvaput u svojem djetinjstvu zatekli bi ga ujutro izvan rezidencije, drhtava i zbunjena. Ali sad je gotovo svaka noć njegova isprekidana sna bila živa od gmizavih stvorova, sa sjenovitim rukama i sjajnim očima, a čak i dok je bio budan, oni ga nisu posve napuštali. A činilo se da mu snovi ulaze u glavu i obraćaju mu se govoreći mu ono u što obično nije vjerovao, i u što svakako nije želio vjerovati - da su svi oko njega dvolični, da mu šapću iza leđa, da je dvorac pun prerušenih neprijatelja koji su polako uzurpirali one koje je poznavao i samo čekaju da im broj postane tolik da budu nepobjedivi prije... prije...

Prije čega? Uspravio se, odjednom drhteći svakim mišićem. Možda je sve to stvarno! Unatoč neprekinutoj sunčevoj svjetlosti i kamenu koji mu se grijao pod bedrima tako da je mogao osjetiti njegovu toplinu kroz svoje vunene nogavice, morao je prekrižiti ruke na grudima dok drhtanje nije minulo. Bio je to ostatak njegove bolesti, dakako, ništa više, a isto je vrijedilo za neobične misli, za glasove koji su ga opsjedali. Brionv je i dalje bila Brionv, njegova voljena, nedjeljiva druga polovica, a ljudi i stvari oko njega bili su nepromijenjeni. Bio je siguran u to. Gotovo siguran.

Rastresen takvim mislima, svejedno je prepoznao djevojku po njezinu hodu prije nego i počemu drugom. Iako je njezino tijelo u morskozelenoj haljini još bilo očajnički zamamno, činilo se da je smršavjela. Lice joj je bilo mršavije nego što ga se sjećao, ali njihanje njezinih bokova nije se promijenilo.

Ustao je kad je stigla do sredine dvorišta - tek ga je sad opazila, trepnula, zastala na trenutak. "Princ Barrick?" Stavila je ruku na usta kad je shvatila da se nije naklonila i brzo ispravila taj propust.

"Zdravo, Selia." Sluškinja njegove maćehe bila je na nezgodnoj udaljenosti od nekoliko metara: predaleko za obćan razgovor. Želio je da mu pride bliže. Možda se bojala pristupiti, zadirati u njegovu privatnost. "Molim te, pridruži mi se na trenutak. Sunce je danas tako lijepo, zar ne?" Eto, pomislio je s prilčno zadovoljstva. Čak se ni slavni bard Gregor od Syana ne bi mogao nježnije obratiti gospi.

"Ako je Vaša Visost sigurna..." Približila se polako, poput srne spremne da skoči na svaki šum. Tolika mršavost lica činila je njezine oči još krupnijima, a on je mogao vidjeti da se pod puderom kriju podočnjaci. Tek se sad Barrick sjetio što je Chaven rekao za nju.

"Bila si bolesna. Imala si što i ja."

Ona ga pogleda. "Imala sam groznicu, da? Ali sigurno je Vaša Visost bila bolesnija od mene."

Odmahnuo je rukom na način pravog plemića: usporedbe su bile bezvrijedne. Bio je zadovoljan i tom gestom; a i djevojka je, čini se, bila zadivljena. "Kako se sad osjećaš?"

Ona spusti pogled na svoje ruke. "Još malo... čudno, mislim. Kao da svijet nije točno onakav kakav bi trebao biti. Da? Razumijete li me?"

"Razumijem." Iako je njezina blizina vrlo snažno suzila njegovu pozornost - osjećao je da može vidjeti svaku dlačicu na njezinu vratu gdje se kosa rasula iz ukosnice, da u trenutku, bez imalo muke, može izbrojiti svaku sjajnu tamnu nit -

također se osjećao malčice čudno, kao da je predugo boravio na suncu. Podigao je pogled, odjednom siguran da ga netko promatra s krovova, ma kako se nevjerojatnim točinilo, ali nije spazio ništa neobično.

"Oh! Je li vam sada opet dobro, prince Barrick?"

Kimnuo je, duboko udahnuo. "Da, pretpostavljam. Ponekad se i ja tako osjećam. Kao da svijet nije posve kao što bi trebao biti."

Lice joj je bilo ozbiljno. "Strašno je imati taj osjećaj, da? Za mene, u svakom slučaju. Vaša maćeha misli da ju ne slušam, ali to je samo zato što se ponekad... zbunim."

"Osjećat ćeš se bolje", rekao je, bez ikakve mjerodavnosti osim želje da kaže nešto ohrabrujuće toj lijepoj mladoj ženi. "Koliko ti je godina, Selia?"

"Sedamnaest ljeta imam."

Barrick se malčice namršti. Poželio je da je stariji - zasigurno se djevojka koja je bila gotovo dvije godine starija zanimala za njega samo zato što je bio princ. S druge strane, činila se zadovoljnom u tom trenutku: svatko je mogao poslušati zapovijed princa regenta, ali ona se nije žurila otići. Pokusno, uzeo ju je za ruku. Nije se opirala. Koža joj je bila iznenađujuće hladna. "Jesi li sigurna da si dovoljno dobro da možeš ustati iz kreveta?" upitao je. "Prozebla si."

"O, da, ali ponekad sam topla, vrlo topla", rekla je uz slabašan osmijeh. "Ponekad ne mogu držati pokrivače na sebi čak ni kad je noć hladna, a odjeća mi je prevruća dok spavam pa je moram svući." To je u Barrickovim mislima proizvelo sliku koja je obećavala još više otežati njegovu koncentraciju. "Vaša maćeha, ona me jako kudi zbog lošeg spavanja." Spustila je pogled, a njezine krupne oči postadoše još krupnije. "Prince Barrick, držite me za ruku."

Ispustio ju je, poput krivca, uvjeren da je to podnijela samo zbog njegova visokog položaja. Oduvijek je prezirao muškarce koji su zlorabili svoju moć kako bi iznudili žensku predaju, promatrao s negodovanjem kad su Gailon Tolly i drugi plemići, čak i njegov rođeni brat, iskorištavali sluškinje. Sad se sjetio s prilično bola daje prije samo nekoliko mjeseci započeo glasnu prepirku s Kendrickom o njegovu ophođenju s jednom takvom ljupkom sluškinjicom zvanom Grenna, kojoj se Barrick mjesecima šutke divio. Kendrick iskreno nije mogao shvatiti srdžbu svojeg mlađeg brata te je dometnuo kako, za razliku od nekih muškaraca, nikad nije prisilio nijednu ženu na nešto, silom ili prijetnjama, daje sama djevojka bila voljna partnerica te prihvatila nekoliko skupih darova prije nego što se ljubakanje odigralo. Kendrick je također bio natuknuo da njegov mlađi brat prerano postaje čangrizalo i da bi mu bilo pametnije gledati svoje poslove umjesto da komentira one svojih starijih.

Ali prema njima se moraš ophoditi kao prema pticama, bila je Barrickova jedina zbrkana misao, i onda i sada. Moraš ih pustiti da lete, inače nikad neće biti uistinu tvoje. Ali nitko nikad nije bio njegov, stoga kojim je pravom smatrao da se u to razumije?

U međuvremenu, premda joj je ispustio ruku, Selia još nije iskoristila priliku da pobjegne.

"Ali, nisam rekla daje držanje mene za ruku nešto loše..." Osmijeh joj izvije usne, ali prekinula ju je pojava nekog drugog na rubu dvorišta.

"Barrick? Jesi li ovdje?"

Nikad nije bio nesretniji što vidi svoju sestru. Briony je, međutim, već hodala popločanim puteljkom prema mjestu gdje su sjedili Selia i on, zaklanjajući oči rukom. Nešto je bilo čudno u njezinoj odjeći, ali bio je tako frustriran samom činjenicom njezina dolaska da isprva nije shvatio očemu se radi.

Zastala je kad im se približila. "Oh, oprosti, Barrick. Nisam znala da s nekim razgovaraš. Selia, zar ne? Anissina sluškinja?"

Selia ustane i nakloni se. "Da, Visosti."

"A kako je naša pomajka? Razočarali smo se što nismo mogli večerati s njome."

"I ona je osjetila duboko razočaranje, moja gospo. Nije se osjećala dobro zbog bebe koja dolazi."

"Pa, prenesi joj naše najljepše želje i reci joj da se nadamo novom pozivu, da nam nedostaje."

Barrick napokon shvati što je bilo čudno: Brionv je nosila jahaću suknju, prerezanu u sredini i odveć neformalnu za dvorske dužnosti. "Zašto si tako odjevena?" upitao ju je. "Ideš li jahati?" Usrdno se ponadao da je to istina i da je kanila otići istog trena.

"Ne, ali sad mi je preteško objasniti. Moram s tobom razgovarati."

"Trebala bih poći", brzo će Selia. Dobacila je stidljiv pogled Barricku. "Već sam predugo zapustila poslove svoje gospe i ona će se brinuti gdje sam."

Barrick je želio nešto reći, ali trupe su već oglasile uzmak; bio je prisiljen na predaju bez zadanog udarca. Selia se još jednom nakloni. "Hvala na vašim ljubaznim riječima, prinče Barrick. Sretna sam što vidim da je i vama sad bolje." Udaljila se, možda ne baš kao prije, ali s onim finim i životnim njihanjem u koraku koje je Barrick mogao samo promatrati s neizmjernim žaljenjem.

Nije se naljutila kad sam je primio za ruku, pomislio je. Nije točak ni otrpjela. Barem mi se čini da nije...

"Ako uspiješ na trenutak odlijepiti oči s njezine stražnjice," reče Brionv, "ti i ja trebali bismo o nečemu razgovarati."

"Kao na primjer?" zamalo je viknuo.

"Mirno, momče." Njezin osmijeh malko zaiskri, a onda joj lice postane ozbiljno. "Oh, Barrick, oprosti. Nisam vas namjerno prekinula."

"To mi je teško povjerovati."

"Čuj, možda ne odobravam male drznice kao što je ona, ali već sam jednom izrazila svoje mišljenje. Volim te, ti si moj dragi, najdraži brat i prijatelj, ali neću te slijediti naokolo kako bih provjeravala radiš li samo ono što ja želim."

On prezrivo frkne. 'Čudno, jer upravo je tako ispalo." Na trenutak je osjetio pravi gnjev. "I ona nije mala drznica! Nije. Ti je i ne poznaješ."

Brionvjine se oči raširе. "Pošteno. Ali znam tebe i znam kakva si kornjača."

"Kornjača?"

"Da, s tim tvojim tvrdim oklopom izvana. Ali kornjača ima oklop zato što je iznutra bespomoćna. Bojim se da će se netko uvući u tvoj oklop - netko za koga ne vjerujem da ti želi dobro. To je sve."

Bio je neobično dirnut njezinom brigom, ali i razbješnjen. Njegova blizanka smatrala ga je bespomoćnim, nesposobnim da se obrani. Bilo je to kao da ga je nazvala glupim - još gore, slabim. "Samo, i ti se drži podalje od mojeg oklopa, Brionv. On je naposljetku ipak moj." To je zvučalo malčice grublje nego što je namjeravao, ali bio je dovoljno srdit da ostane pri tome.

Zurila je u njega. Činilo se da će reći nešto, možda se opet ispričati, ali trenutak je prošao. "U svakom slučaju," rekla je žustro, "imamo drugih stvari o kojima moramo razgovarati. A došla sam k tebi zbog jedne od njih. Očeva pisma."

"Dobili smo novo pismo?" Kao uvijek, to ga je ispunilo i srećom i strahom. Kakav ću biti kad se on vrati? Studen mu prostruji tijelom. A što ako se ne vrati? Sto onda? Sasvim sam...

"Ne, ne novo pismo - ono zadnje."

Trebao mu je trenutak da shvati. "Misliš ono koje je stiglo s poslanikom iz Hierosola, Tuancem. Tvojim... prijateljem."

Nije reagirala na neugodan ton. "Da, to pismo. Gdje je?"

"Kako to misliš?"

"Gdje je, Barrick? Nisam ga pročitala - a ti? Nisam ni mislila. Nije ni Brone, ni Nynor, niti itko drugi koliko ja znam. Jedina osoba koja ga je zapravo vidjela je Kendrick. A sad je nestalo."

"Sigurno je među ostalim stvarima koje je držao u svojoj odaji. Ili u njegovu pisaćem stolu, onom s Erivorovim rezbarijama. Ili gaje Nynor, ne znajući, pokupio s dokumentima." Njegovo se raspoloženje pomuti. "Ili to, ili nam je netko lagao."

"Nije među Kendrickovim stvarima. Tražila sam. Ondje nasčekaju mnoge druge stvari s kojima se moramo pozabaviti, ali ne i očevo pismo."

"Ali što mu se drugo moglo dogoditi?"

Brionv divlje odmahne glavom; na trenutak je vidio ratničku kraljicu kojom će jednog dana postati, i sa žaljenjem pomislio da možda neće biti živ da to vidi; ljubav, ponos i srdžba pomiješali su se u njemu, uskovitlali poput oblaka koji su plovili iznad njihovih glava. "Netko ga je ukrao - možda njegov ubojica", reče ona. "Možda je u njemu napisano nešto što netko nije htio da vidimo. Zapravo, sigurna sam u to."

Barrick osjeti val užasa. Odjednom je sjenovito dvorište postalo poput izloženog mjesta, opasnog mjesta, a on je znao zašto gušteri tako brzo gmižu natrag u pukotine na svaki zvuk - no trenutak kasnije shvatio je da očeva tajna, njegova tajna, ne bi bila nešto što bi kralj Olin povjerio u pismu, čak ni u pismu svojem najstarijem sinu. Ipak, sama ta kratka misao bila je strahovito uznemirujuća.

"Dakle, što da radimo?" upitao je. Dan se pokvario. "Naći ćemo to pismo. Moramo."

Došla mu je u gluho doba noći, zavukla se pod težak plašt i privila uza nj. Na trenutak je pomislio da je to dio njegova sna te ju je privukao bliže, zazivajući je imenom za koji je znao da ga ne smije izustitičak ni u polusnu, ali onda je osjetio njezino drhtanje i nanjušio dim i vlagu u njezinoj odjeći pa se probudio.

"Što to radiš?" Vansen pokuša sjesti, ali gaje ona držala. "Djevojko, što si to naumila?"

Pritisnula je glavu na njegove grudi. "Hladno", zastenjala je. "Zagrli me."

Od vatre su preostali samo ugarci. Nekoliko konja nemirno se vrpoljilo, ali nitko se od ostalih ljudi nije pomaknuo. Djevojka je pritisnula svoje tvrdo, mršavo, malo tijelo uz njega, očajnički tražeći utjehu, i na trenutak su njegova usamljenost i strah učinili tu kušnju gotovo neodoljivom. Ali Vansen se sjetio uplašena djetinjeg pogleda, užasa koji je vidio kako izviruje iz njezinih očiju poput ranjene životinje stjerane u guštaru. Oslobodio se njezina zagrljaja i sjeo, a onda omotao plašt oko nje i privukao je blizu, rabeći tešku vunu kako bi joj sputao ruke. Naposljetku, mogao je izdržati tek toliko njezina slijepog, čeznutljivog trljanja prije nego što bi se njegova odlučnost smrvila poput zidova od pijeska. "Na sigurnom si", rekao je. "Ne boj se. Na sigurnom si. Mi smo kraljevi vojnici."

"Oče?" Glas joj je bio mukao i zbunjen.

"Nisam tvoj otac. Zovem se Ferras Vansen. Pronašli smo te kako lutaš šumom - sjećaš se?"

Obraze su joj ovlažile suze; mogao ih je osjetiti dok je trljala lice o njegov vrat. "Gdje je on? Gdje je moj otac? I gdje je Collum?"

Na trenutak je pomislio daje govorila o Collumu Dyeru, ali to je bilo prilično često ime u Pograničnim kraljevinama - pretpostavljao je da je riječ o bratu ili zaručniku. "Ne znam. Kako se zoveš? Sjećaš li se kako si se zatekla u šumi?"

"Tiho! Čut će te. Noću, kad je mjesec visoko, možeš samo šaptati."

"Tko? Tko će me čuti?"

"Willow, ovce su nestale. To je rekao. Istrčala sam, a mjesečina je bila tako sjajna, tako sjajna! Kao oči."

"Willow?Totijeime?"

Pritiskala mu se uz grudi, boreći se s plaštem koji ju je sputavao da mu se približi što je više mogla. Njezina je potreba bila tako zapanjujuća i žalosna da su mu se preostale misli o vođenju ljubavi brzo raspršile. Bila je poput štenca ili mačića koji stoji pokraj svoje mrtve majke gurkajući njuškicom ohlađeno tijelo.

Sto se onda dogodilo njezinu ocu? I tom Collumu? "Kako si se zatekla u šumi, Willow? Tako se zoveš, zar ne? Kako si se zatekla u šumi?"

Njezino slijepo pipanje prestane, ali više zbog iscrpljenosti od borbe s naborima teškog plašta, pomislio je, nego od umanjenog straha. "Ali nisam", rekla je polako i podigla lice. Na mjesečini su zjenice njezinih očiju izgledale umanjene, obične točkice okružene bijelim. "Poznajem li te? Šuma je došla k meni. Ona me... progutala."

Ferras Vansen je već vidio takav pogled i on ga je pogodio poput noža. Stari luđak u selu gdje je prije mnogo godina odrastao zurio je na takav način - starac koji je prešao Sjenovitu branu i vratio se...

Ali još smo miljama i miljama od mjesta gdje je karavana napadnuta, shvatio je. Klimavo crno cvijeće, napušteno selo... Tako mi bogova, brzo se širi.

18.

JEDAN GOST MANJE

ZEČJA MASKA

Dan je gotov, sjena je u gnijezdu

Kamo su djeca otišla? Sva su otrčala, razbježala se

(iz Kostopadnih proročanstava)

Luda životna zbrka, pomislio je Chert, bila je dovoljna da osoba poželi leći na tlo, sklopiti oči i postati crv. Crvi sigurno nisu morali trpjeti ovakve gluposti, zar ne?

"Mika! Pukotine ti i procijepa! Zar ne znaš pametnije trošiti svoje i moje vrijeme nego na prepiranje?"

Hornblendeov nećak ogledao se za svojim bratom. Obojica su znala biti naporna, ali su pokazivala kudikamo manju želju za sukobljavanjem kad su bili sami. "Nije u redu, Chert, ovdje stavljati tunele. Preduboko je, preblizu Tajnama. Ako se uruše na iduću razinu, naći će se točno navrh onoga gdje ne bi trebali biti!"

"Nije na tebi da odlučuješ o tome. Kraljevi ljudi žele proširiti ovaj sustav tunela i ondjećemo to učiniti. Cinnabar i ostali šefovi Ceha odobrili su planove."

Mika se namršti. "Nisu bili ovdje. Većina njih godinama nije obrađivala sirov kamen, a prošlo je još više vremena otkad je ijedan od njih bio tu." Lice mu se ozarilo kad im se približio njegov brat. "Reci mu."

"Što da mi reče?" Chert duboko udahne. Proživio je neobičnih par dana od bizarne minijaturne svečanosti na krovu dvorca; glava mu je bila toliko ispunjena zbrkanim mislima i pitanjima da se jedva mogao usredotočiti na posao. To je bio problem, naravno - Hornblendeovim nećacima i ostalim radnicima trebao je njegov potpuni nadzor. Funder-linzi su uvijek imali poteškoća radeći tako blizu rezidencije i grobova kraljevske obitelji - praznovjerje i zamjerke stalno su im bili na umu - ali približavanje funderlinškim svetim mjestima bio je još ozbiljniji problem. Nije si mogao priuštiti obavljati svoj posao sa samo pola svoje uobičajene pozornosti.

"Da želimo izaći pred Cehovsko vijeće", reče Mikin brat Talk. Bio je stariji i staloženiji od njih dvojice. "Želimo da nas se čuje."

"Da ih se čuje, to je što vi mladi uvijek želite - da vas se čuje! A u vezi s čim želite da vas se čuje? Da se osjećate maltretiranima? Da morate prenaporno raditi? Da posao koji vam daju nije pošten ili dobar ili... ili nešto?" Chert još jednom duboko uzdahne. "Mislite li da smo vaš ujak ili ja ikad mogli postaviti toliko pitanja? Uzimali smo posao koji su nam davali i bili zahvalni na njemu." Pritom se Chert sjetio, ali to nije izgovorio, da je to bilo zato što se njegovo šegrtovanje zbivalo u posljednjim danima Sivihčeta, zato što se Veliki narod tih godina bojao i nije bilo mnogo posla, čak i za vješte funderlinške obrtnike. Stotine, možda tisuće, ostavile su domove svojih predaka pod Južnom Međom u potrazi za radom i nikad se nisu vratili, naselivši se na mjestima po cijelom srednjem i južnom Eionu, gdje je Veliki narod ranije morao sam obrađivati kamen. Ali za Chertova života stvari su se promijenile: sada sučak i manji gradovi podizali velebne hramove i podzemne kupelji, da ne spominjemo mnoge grobnice za bogate trgovce i klerike, te se većina Funderlinga Južne Međe našla u situaciji daje tražena upravo kod kuće u Pograničnim kraljevinama.

Talk odmahne glavom. Bio je tvrdoglav ali pametan - najgora vrsta zabušanta, smatrao je Chert. No je li uopće bio zabušant? Chert se odjednom osjeti praznim i umornim, poput stijene iz koje je iskopana žila dragog kamenja. Možda osjećaju što i mi. Stoje ono majušna kraljica rekla ? "Zato što se mi s visina bojimo, i to ne samo za sebe." I ja se bojim, ali zbog onoga što sam vidio, osjetio...

Nastojao je raščistiti glavu od svih trica i kučina. "Dobro. Zamolit ću Ceh da vam dopusti raspravu budete li nastavili i dovršili današnji posao. Treba učvrstiti i poduprijeti nove tunele, ako se previše ne bojite raditi pokraj vaših drugova koji su ondje."

Hornblendeovi nećaci još su gunđali dok su se udaljavali, ali u koraku im se opažala živahnost koja je davala naslutiti da su potajno osjećali kako su izvojevali pobjedu. Zbog toga se Chert opet osjetio umornim.

Hvala Drevnima da se Chaven vratio. Poći ću k njemu kad ljudi naprave stanku za jelo. Ovaj put, međutim, ući ću na prednja vrata.

Dok je prolazio zavojitim stranputicama unutarnje utvrde, ignorirajući ljude koji su smatrali prihvatljivim zuriti u Funderlinga samo zato što je Funderling, Chert je bio zahvalan što je dječak Flint provodio dan s Opal na tržnici. Primila je Chertov zapanjujući izvještaj o susretu s Krovašima sa spokojnošću koja ga je zgranula gotovo više od samih Krovaša.

"Naravno da ima više toga pod kamenjem i zvijezdama nego štoćemo ikad doznati", kazala je svom mužu. "Dječak je goruća iskra - to se može vidjeti! Izvestće čudesna djela u ovom svijetu. Osim toga, oduvijek sam vjerovala da Krovaši stvarno postoje."

Sad se pitao je li to bila neka vrsta namjernog neznanja. Njegova je supruga bila pametna žena - sigurno nije pomišljala da je ovo bio normalan način života. Je li se bojala što sve te novine nagovješćuju - samog Flinta, Sjenovite brane, tih vijesti o bajkovitim bićima, skrivenima na krovovima koji govore o nadolazećoj katastrofi - te je sve to skrivala pod pokrivačem poznatog?

Chert shvati da je podijelio vrlo malo od svojeg osobnog straha s Opal. Dio njega htio je nastaviti na taj način, štiteći je, što je smatrao svojom zakonitom dužnošću. Drugi dio pojmio je da bi takva dužnost mogla postati vrlo osamljena.

Vrata zvjezdarnice nije mu otvorio mladi Toby nego liječnikov stari brkati sluga Harry. Izgledao je smeteno,čak nervozno, i na trenutak se Chert pobojao da je Harrvjev gospodar bolestan.

"Reći ću mu da ste ovdje", reče starac, ostavljajući Cherta da čeka u predvorju, gdje bijaše postavljen Zorijin oltar s upaljenim svijećama, što je Chertu bilo neobično - ako dvorski liječnik kani podići oltar bogovima Velikog naroda, zar to ne bi trebao biti Trigonski oltar? Ili možda oltar Kupilasu, bogu liječenja? S druge strane, nikad nije uspijevao povezati konce kad je riječ o Velikom narodu i njihovoj vreći punoj bogova.

Harry se vrati, i dalje nemirnog izraza, te mahne Chertu da pođe niz hodnik prema odajama u kojima je Chaven izvodio svoje eksperimente. Možda je to objašnjavalo slugino ponašanje; njegov je gospodar radio nešto što je ovaj smatrao opasnim.

Na svoje iznenađenje, kad je stupio u mračnu prostoriju, sa svojim dugačkim, visokim stolom natrpanim knjigama i nepoznatom opremom - uređajima za mjerenje, lećama, alatima za mljevenje i miješanje supstancija, bocama ićupovima, te svijećama na gotovo svakoj od vrlo rijetkih praznih površina - Chert otkrije da Chaven nije sam.

Već sam vidio tog mladića... pomislio je zbunjeno.

Crvenokoso momče podigne pogled kad su se vrata zatvorila za Chertom. "Pa to je Funderling!"

Chaven se osvrne i nasmiješi Chertu. "Izustili ste to kao da je neko iznenađenje, Visosti. Pa ipak, vjerujem da ste primijetili kako su svi u ovoj sobi svjesni da je moj prijatelj Chert Funderling."

Dečko se namršti. Bio je odjeven od glave do pete u crno - cipele, hlače, prsluk, čak je i njegov meki šešir bio te boje. Chert je sada znao tko je on, i pokušao odstraniti prepast s lica dok se mladić tužio: "Rugaš mi se, Chaven."

"Malo, Visosti." Okrenuo se Chertu. "Ovo je jedan od naših regenata, princ Barrick. Prince Barrick, ovo je moj prijatelj Chert iz obitelji Modrog Kvarca, vrlo dobar čovjek. Nedavno je vašoj obitelji učinio dobro djelo u trenucima tuge požurivši konstrukciju grobnice vašega brata."

Barrick se malčice lecne, ali se, na svoju čast, osmjehne pridošlici. "To je bilo ljubazno od vas."

Chert nije posve znao što da radi. Naklonio se stoje najbolje mogao. "Bilo je to najmanje što smo mogli učiniti, Visosti. Vaš je brat bio omiljen među mojim narodom." Među većinom mojeg naroda, ispravio se u sebi. Pa... pristojnim dijelom.

"A što vas danas dovodi k meni, dobri Cherte?" upita Chaven.Činio se pretjerano srdačnim - neuobičajeno za nekog tko je obilazio bolesnike i umiruće.

Kako mogu predprincem regentom razgovarati o onome što sam vidio? pitao se Chert. Na trenutak gaje preplavio nagon da sakrije sve neobično od onih s većom moći. Tu je također bio prisutan suprotni impuls koji je bio gotovo jednako snažan: želja da prepusti svaku čudnu situaciju nekom drugom. Ja sam više tip koji najprije želi znati što radi, zaključi

Chert. I svakako ne kanim izblebetati o ovoj kaši strahova, sumnji i oživjelih starih priča pred pripadnikom kraljevske obitelji.

"Želio sam samo čuti o vašem putovanju", rekao je naglas, a onda shvatio da ne želi čekati još danima prije nego što podijeli svoje brige s liječnikom. "I možda popričati još malo o onome o čemu smo zadnji put razgovarali..."

Princ Barrick ustane sa stolca na kojem se ljuljao, gotovo ga prevrnuvši. Poput svakog običnog mladića, pomisli Chert. "Onda te neću zadržavati", rekao je liječniku. Princ je govorio bezbrižno, ali Chertu se učini da čuje razočaranje i nešto drugo u dječakovu glasu - gnjev? Brigu? "Ali rado bih s tobom opet popričao. Sutra, možda?"

"Naravno, Visosti. Uvijek sam vam na usluzi. U međuvremenu, možda će vam pomoći čaša desertnog vina prije spavanja. I molim vas, upamtite što sam rekao. Stvari uvijek izgledaju drukčije kad noć zavlada svijetom. Dopustite da vas otpratim do vrata."

Barrick preokrene očima. "Moji stražari u kuhinji gnjave vašeg domara i njegovu kćer. Otkad je Kendrick ubijen, ne mogu nikamo a da me ne gurkaju laktovi ljudi u oklopima. Jedva sam ih uspio uvjeriti da ne trebaju biti sa mnom tu u sobi." Odmahnuo je zdravom rukom. "Samću naći izlaz. Možda se uspijem prošuljati pokraj kuhinje i ukrasti sat vremena za sebe prije nego što doznaju da me nema."

"Ne radite to, Visosti!" Chavenov je glas bio srdačan, čak veseo, ali u njemu se osjećala oštrina. "Narod se boji. Nestanete li, makar i nakratko, neki će od tih stražara ispaštati."

Barrick se namršti, a onda malčice nasmije. "Pretpostavljam da si u pravu. Upozoritću ih prije nego što se dam u bijeg." Kimnuo je odsutno prema Chertu dok je odlazio.

Krovaši, ha?" Chaven skine naočale s nosa i obriše ih rukavom svoje halje - halje iznenađujuće umrljane s obzirom na to da ju je nosio dok mu je u posjetu bila kraljevska osoba - a onda ih opet natakne i uputi Chertu pronicav pogled. "To su vrlo neobične vijesti, ali priznajem da biste ih mogli ispričati mnogima koji bi se iznenadili više od mene."

"Već ste znali?"

"Ne - ili ih barem nikad nisam vidio, a kamoli susreo njihovu kraljicu na tako neobičnoj audijenciji. Ali nailazio sam na... znakove tijekom godina, koji su me navodili na pomisao da bi Krovaši mogli biti više od obične bajke."

"Ali što to znači? Sav taj govor o sjenama i nadolazećoj oluji? Je li to zbog toga što se Sjenovita brana pomiče? Na Trgu kamenoloma govori se da je nešto prešlo Sjenovitu branu u brdima na zapadu i zarobilo cijelu jednu karavanu."

"Ovaj put glasine su točne", reče Chaven, i brzo ispriča svojem gostu priču trgovca Raemona Bečka. "U ovom trenutku princ i princeza poslali su četu vojnika na mjesto događaja."

Chert zatrese glavom. "Ne mogu vjerovati - više nego ikad siguran sam da se stare priče ostvaruju. Prokletstvo je živjeti u takvim vremenima."

"Možda. Ali iz velikog straha i opasnosti mogu se roditi i junaštvo i ljepota."

"Nisam stvoren za junaka", reče Chert. "Dajte mi meku žilu i toplo jelo na kraju dana."

Chaven se nasmiješi. "Ni meni heroizam nije iznimno drag," izusti, "ali postoji dio mene - moja znatiželja, pretpostavljam - koja ne voli pretjeranu udobnost. Ona je, smatram, otimačica učenja, ili barem istinskog razumijevanja."

Chert priguši drhtaj. "O kakvim su god lekcijama Krovaši govorili - Drevna Noć! - to mi grozno zvuči. I Gospodar Vrha koji ih je upozorio, nekakav bog Krovaša, bez dvojbe. U svakom slučaju, to su lekcije koje bih radije izbjegao."

"Gospodar Vrha?" Chavenovo raspoloženje se malčice ohladi. "Tako su rekli?"

"D-da - zar vam nisam kazao? Sigurno sam zaboravio. Rekli su da im je istinu o svemu otkrio Gospodar Vrha."

Chaven je na trenutak zurio u njega, kao iz daljine, pa se Chert preplašio da je nekako uvrijedio njihovo staro ali, neprirodno prijateljstvo. "Pa, pretpostavljam da ste u pravu", napokonće liječnik. "To je vjerojatno neki njihov bog." Pomaknuo se iznenada, protrljao ruke. "Lijepo od vas što ste mi sve to povjerili. Ispričavam se, ali dali ste mi mnogo toga nova o čemu moram razmisliti, a na brizi imam više od fizičkih tijela kraljevske obitelji."

"Ja... bilo je čudno vidjeti princa Barricka. Tako je mlad!" "On i njegova sestra brzo odrastaju. Ovo su teška vremena. A sad se nadam da ćete me ispričati, dobri Cherte - imam mnogo posla."

S nedvojbenim osjećajem da ga tjeraju, Chert je gotovo stigao do vrata kad se sjetio: "Oh! Imam još nešto za vas." Pročeprkao je po džepu svojeg kaputića i izvukao neobičan kamen. "Dječak Flint, onaj kojeg ste upoznali - našao je ovo blizu groblja obitelji Eddon. Živio sam s kamenom i obrađivao ga kao muškarac i kao dječak, ali nikad nisam vidio ništa slično. Pomislio sam da biste mi vi možda mogli reći o čemu se radi." Iznenadna misao: "Nije mi palo na pamet, ali imao sam ga kod sebe kad sam se susreo s Krovašima. Njihovo malo Njuškalo reklo je da može namirisati zlo. Pomislio sam da je to možda bio vonj Sjenovitih zemalja na Flintu... ali možda je zapravo bilo ovo."

Chaven ga primi, dobacivši mu brz pogled. Nije djelovao impresionirano. "Možda", reče. "Ili je sve to možda bio dio neobjašnjive politike Krovaša - oni su drevna rasa o kojoj dan-danas malo znamo. U svakom slučaju, podrobno ću ga ispitati, dobri Cherte." Dobacio mu je još jedan pogled, a onda ga spremio u rukav svoje halje. "A sad, dobro vam jutro želim. Razgovarat ćemo duže kad ne budem tek na povratku sa sela."

Chert je opet oklijevao. S Chavenom se nikad prije nije osjećao tako nepoželjno. Želio je ispipati nepoznatu situaciju poput bolesnog zuba. "A vaše je putovanje dobro prošlo?"

"Koliko se moglo očekivati. Groznica koja je pogodila princa zahvatila je mnoge kuće, ali mislim da nije bila ona koje sam se bojao - nešto što je k nama došlo s one strane Sjenovite brane." Strpljivo je stao pokraj vrata.

"Hvala vam na vašem vremenu", reče mu Funderling. "Zbogom, i nadam se daću vas opet uskoro vidjeti."

"Radujem se tome", reče Chaven dok je čvrsto zatvarao vrata za njim.

Nebo je danas bilo visoko i vedro, ali je hladan zrak probadao sa sjevera, i Brionv je bila zahvalna na svojim toplim čizmama. Nisu baš svi odobravali njezin odabir muške odjeće: vunene hlače i tunika, koja je nekoć bila Barrickova; Avin Brone joj je uputio jedan pogled i frknuo, ali onda se požurio s dnevnim poslovima kao da se nije uzdao u svoj komentar njezina izgleda. Umjesto toga, potužio se na to što se njezin brat naizgled nije potrudio nazočiti.

"Prinčevo vrijeme i razlozi samo su njegovi", reče Brionv, ali potajno nije bila zadovoljna. Imala je razloga za žurbu, i premda je nastojala sudjelovati u rješavanjima problema, nametanju dara te u bezbrojnim pričama čija je jedina željena publika bila njezina kraljevska osoba, bila je rastresena i obraćala samo letimičnu pozornost.

Kad je završila, ustala je i pošla blagovati obrok od hladne piletine i kruha u vlastitim odajama. Radije bi blagovala nešto toplije po ovakvom danu, ali imala je urečeni sastanak...

Kakav izraz za to! Bila je zabavljena i malčice postiđena. To je posao - krunski posao, kojemu je davno prošao rok. Ali čak ni sebe nije mogla posve u to uvjeriti.

Rose i Moina nisu znale što bi od negodovanja na njezino današnje ponašanje, što zbog neuredne, muške odjeće, što zbog njezina izbora sastanka. Iako nijedna nije bila dovoljno drska da nešto kaže, brzo je postalo jasno da su mlade plemkinje spletkarile između sebe i da ih neće moći otpustiti bez muke. Nakon što su na Brionvjine vatrene riječi uzvratile divljim otporom - ali zaodjenutim u izraze najčišće poslušnosti prema zapovijedima svoje gospodarice, dakako - odustala je i dopustila im da je prate. / bolje je tako, rekla je u sebi. Naposljetku, ovo je sve savršeno nedužno, a sad neće biti nikakva šaputanja ni ogovaranja. Unatoč tomu, bila je malo ogorčena. Gospodarica svih sjevernih zemalja - doduše, zajedno sa

svojim bratom - a nije se mogla ni s kim sastati a da je ne okružuju pozorne oči, kao daje dijete kojem prijeti opasnost da se ozlijedi.

Čekao je u vrtu začina. Zbog prepirke sa svojim dvjema dvorskim damama, čekao je duže nego što je htjela. Pitala se nije li prohladno vrijeme poput današnjeg bilo okrutnije prema nekom odraslom u vrućim južnim krajevima, ali ako je Dawet dan-Faar trpio, bio je odveć tankoćutan da to pokaže.

"Namjeravala sam prošetati s vama," rekla je, "ali strašno je hladno. Pođimo stoga u kabinet kraljice Lily."

Poslanik se nasmiješi i kimne. Možda je uistinu bio sretan što odlazi na toplije mjesto. "Aličini se da ste se vi odjenuli u skladu s vremenom", primijetio je, motreći je od glave do pete.

Brionv osjeti gađenje kad je otkrila da rumeni.

Kabinetska soba bila je skučena, tek mjesto gdje je Anglinova unuka voljela sjediti, šivati i uživati u mirisima vrta začina. Isprva su svi Brio-nvjini stražari izgledali odlučni pridružiti joj se u udobnoj, maloj, drvom obloženoj sobi, ali to je bilo previše; poslala je sve van, osim dvojice - a taj par zauzeo je mjesto pokraj vrata odakle su mogli motriti kako Rose i Moina vezu, a onda su se svi četvero smjestili kako bi svoju gospodaricu držali na budnom, premda prikrivenom, oku.

"Nadam se da vas nalazim u dobru zdravlju, lorde Dawet?" upitala je kad im je oboma posluženo kuhano vino.

"Koliko se može očekivati, Visosti." Gucnuo je. "Priznajem da mi za ovakvih dana, kad vjetar prodire do kostiju, nedostaje Hierosol."

"Nije ni čudo. Ovo je hladno vrijeme vrlo nepoželjno, aličini se da se godišnje doba napokon promijenilo. Naposljetku, uživali smo u neobično toplim danima za Dekamen."

Činilo se da će on nešto reći, a onda je napućio usnice. "Zar je doista vrijeme uzrok vašoj odjeći, Visosti?" Pokazao je na debele hlače i dugu tuniku - jednu od Barrickovih koju nikad nije nosio - koju je ona pažljivo namjestila kako bi pristajala njezinu tanjem struku i širim bokovima.

"Naslućujem da ne odobravate, lorde Dawet."

"S poštovanjem, Visosti, ne odobravam. Čini mi se daje grijeh protiv prirode odjenuti ženu, posebice jednu tako mladu i lijepu poput vas, ovako prostački."

"Prostački? Ovo je prinčeva tunika, princev prsluk - evo, vidite zlatne rezbarije? Svakako nije prosto."

Namrštio se. To je bilo kudikamo veće zadovoljstvo nego što je očekivala - vidjeti ga u neprilici - poput promatranja ohole mačke prilikom nespretnog pada. "To je muška odjeća, princezo Brionv, bez obzira na to kako bogati bili tkanina i vez. Ona ogrubljuje ono što je prirodno nježno."

"Dakle, ono što sam odjenula može me učiniti manje profinjenom, manje plemenitom? Bojim se da mi to ostavlja vrlo malo prostora za manevriranje, lorde Dawet, ako sam već tako blizu prostoti da me običan prsluk do nje može dovesti."

On se nasmiješi, ali bio je to iznenađujuće srdit izraz. "Želite se poigravati sa mnom, Visosti. I možete. Aličinilo mi se da ste me pitali odobravam li, a ja sam htio biti iskren s vama. Ne odobravam."

"Da sam vaša sestra, dakle, zabranili biste mi ovako se odijevati?"

"Da ste moja sestra ili bilo koja druga ženačija bi mi čast bila povjerena, da, svakako bih vam to zabranio." Njegov tamni pogled odjednom dotakne njezin, gnjevan i nekako zapovjednički. Bilo je to zapanjujuće, kao da se igrala s naizgled bezazlenim ljubimcem koji je odjednom pokazao da može ugristi.

"Pa, u stvari, lorde Davvete, zato sam vas i zamolila da se sastanete sa mnom."

"Dakle nismo u pitanju 'mi' - ne radi se o 'nama', Visosti?"

Osjetila je da joj se obrazi opet žare. "Mi? Nama? Prekoračili ste mjeru, lorde Dawete."

Pognuo je glavu, ali nazrela je sićušnu natruhu smijeha - onog starog, samozadovoljnog. "Bio sam nejasan, Visosti. Ispričavam se. Jednostavno sam želio reći da niste rekli 'mi', pa sam se upitao znači li to da ovo ipak nije audijencija s vama i vašim kraljevskim bratom, kao što sam zamišljao. Pretpostavljam da umjesto toga želite sa mnom razgovarati... neformalno?"

"Ne." Prokletnik! "Ne, nisam tako mislila, iako danas djelujem kao suvladarica i s odobrenjem mojega brata. Nemojte da požalim što s vama razgovaram prijateljski, lorde Dawet."

"Neka Tri Najviša nanesu propast mojoj kući ako mije išta takvo bilo na umu, Princezo - ako mi je na umu bilo išta drugo osim poštovanja i naklonosti. Jednostavno sam želio znati kakva je ovo vrsta sastanka."

Otpila je gutljaj svojeg vina, iskoristivši taj trenutak da povrati svoje samopouzdanje. "Kao što rekoh, vaša primjedba o meni kao ženi na vašoj brizi bila je na mjestu. Prije samo nekoliko tjedana, mogla sam biti upravo takvo nevoljno stvorenje, poslano s vama da se udam za vašega gospodara, kao... kao dio danka. Ne zaboravite, lorde Dawet, došli ste ovamo kao izaslanik našeg neprijatelja."

"Imate veće neprijatelje od mojega gospodara Ludisa, Visosti. A bojim se da imate i prijatelje koji su manje pouzdani od mene. Ali, oprostite mi - prekinuo sam vas. Ponovno sam neoprostivo neuljudan."

Opet ju je smeo, ali gnjev joj je dao nešto za što se mogla uhvatiti, nekakvo uporište. "Napokon je vrijeme da kruna Južne Međe i Pograničnih kraljevina vrati odgovor vašem gospodaru, Protektoru Hierosola, i njegovoj bračnoj ponudi. Dok je moj stariji brat bio regent, odgovor je mogao biti drukčiji, ali sada, kao što možete pretpostaviti, odgovor je: Ne. Otkupit ćemo mojeg oca novcem, a ne mojim djevičanstvom. Ako Ludis želi dovesti sjeverne kraljevine na prosjački štap, onda će otkriti, kad mu autarh dođe na vrata, da Hierosol neće primiti nikakvu pomoć sa sjevera. Radije, iako mrzimo autarha i inače ga ne bismo htjeli vidjeti kako osvaja makar i šaku eionske zemlje, radovat ćemo se porazu Ludisa Drakave." Zastala je, usporila dah i čvrsto progovorila. "Ali ako on vidi neki drugi izlaz - ako bi kralja Olina moglo osloboditi nešto drugo osim te pretjerane količine zlata, na primjer - onda bi Ludis mogao otkriti da ovdje ima saveznike koji će mu dobro doći u nadolazećim danima."

Dawet nadigne obrvu. "Je li to poruka koju želite da mu predam, princezo Brionv?"

"Jest."

Polako je kimnuo. "A trebam li shvatiti kako to znači da više nisam zarobljenik? Da smo moja pratnja i ja slobodni vratiti se u Hierosol?"

"Sumnjate li u moju riječ?"

"Ne, Visosti. Ali ponekad se dogode stvari na koječak ni prinčevi ne mogu utjecati."

"Avin Brone, vrhovni zapovjednik, zna moje želje... naše želje. Vratit će vašim vojnicima oružje. Vaš brod je već spreman, mislim."

"Vaš je kaštelan bio tako ljubazan da se pobrine kako mu se ne bi ništa loše dogodilo, i da mi dopusti zadržati na njemu malu posadu koja se pobrinula da sve ostane u redu." Dawet se nasmiješi. "Premda ću na mnoge načine žaliti što odlazim, priznajem da je dobro znati kako opet imam svoju slobodu, iako ćete vi imati jednoga gosta manje."

"Dobro ste rekli - gosta. Što god vjerovali, lorde Dawete, mislim da ne možete reći kako smo se prema vama odnosili kao prema zarobljeniku."

"Oh, kao prema vrijednom zarobljeniku, u najgorem slučaju", reče on. "Ali to je mala utjeha nekome tko je proveo godine svog života u sedlu, nikad ne spavajući dvaput na istome mjestu." Promeškoljio se. "Imam li dopuštenje da odem i započnem s pripremama?"

"Naravno. Htjet ćete otploviti prije nego što se vrijeme za stalno promijeni." Bila je neobično razočarana, ali znala je da se sve odvijalo kako treba: on i njegova hierosolska družina bili su pomutnja na dvoru - privlačili su govorkanja i neprijateljstvo kao što med privlači pčele. Da, bio je uznemirujuća prisutnost, taj Dawet dan-Faar. Sada kad je Brone izvan svake sumnje uvjerio nju i Barricka da poslanik ili njegova družina nisu mogli biti materijalno upleteni u umorstvo njezina brata, više nije bilo smisla zadržavati ih i hraniti cijelu dugu zimu.

Naklonio se, povukao nekoliko koraka, a onda zastao. "Smijem li otvoreno govoriti, Visosti? Princezo Brionv?"

"Dakako."

Zirnuo je prema stražarima i njezinim dvorskim damama, a onda se vratio i sjeo na klupicu pokraj nje. Ovako blizu, mirisao je na kožu i malo slatkog ulja za kosu. Brionv opazi kako Rose i Moina izmjenjuju poglede. "Vjerovat ću vam na riječ, gospodarice, i nadati se da ćete pošteno postupiti", rekao je tiho. "Pažljivo me saslušajte, molim.

Drago mi je što niste prihvatili prošnju mojega gospodara Ludisa. Mislim da ne biste uživali u životu na njegovu dvoru - uglavnom, sumnjam da bi vam interesi i razbibrige mojega gospodara bili po volji. Ali nadam se da ćete jednog dana moći vidjeti južne krajeve, princezo, moždačak i Xand... ili barem one dijelove koji ne stenju pod autarhovim jarmom. Ondje ima ljepota kakve ne možete ni zamisliti, zelenih mora i visokih planina, crvenih poput djevojačkih obraza, i nepreglednih prašuma punih životinja kakve jedva možete zamisliti. A pustinje - sjećate se da sam vam ispričao nešto o tihim, golim pustinjama. Možda postanete velika kraljica jednog dana, ali vidjeli ste tako malo svijeta, čini mi se da je to šteta."

Brionv se lecnula na to: "Bila sam u Settlandu i Brenlandu i... i Faelu." Bila je samo petogodišnje dijete kad ju je otac poveo u posjet Merola-nninim rodacima - sjećala se malo toga, osim golema crnog konja kojega je ocu poklonio gospodar Faela, i stajanja na balkonu ponad mora dok je promatrala kako se vidre igraju u vodi pod njom.

Dawet se prezrivo osmjehne - nije se to nikako drukčije moglo nazvati. "Oprostit ćete mi što ne ubrajam Settland i Brenland među najveća dostignuća bogova, moja gospo." Iznenada osmijeh nestane. "A moja želja da vidite više svijeta dijelom je isprazna i sebična želja... jer ja želim biti taj koji će vam to pokazati." Podigao je dugu, smeđu ruku. "Molim, ne recite ništa. Kazali ste mi da mogu otvoreno govoriti. A htio bih vam reći još nešto." Njegov glas se snizi sve do šapta. "U opasnosti ste, moja gospo, a ona vam je bliže nego što mislite. Ne vjerujem da je Shaso ubojica vašeg brata, ali ne mogu dokazati da to nije učinio. Međutim mogu vam reći, i to iz pouzdanog izvora, da vam netko tko vam je mnogo bliži od mene želi zlo. Ubojito zlo." Zadržao je njezin pogled dugo vremena; Brionv se osjetila izgubljenom, kao u ružnom snu u kojem propada. "Ne vjerujte nikome."

"Zašto mi govorite takve stvari?" oštro je šapnula kad se sabrala. "Zašto bih vjerovala da vi, sluga Ludisa Drakave, jednostavno ne pokušavate potaknuti nesreću između mene i onih kojima vjerujem?"

Osmijeh se vrati posljednji put, neobično iskrivljen. "Ah, život koji sam vodio znači da ovako nešto višestruko zaslužujem. Ipak, ne tražim od vas da se pokorite mojim riječima, princezo Brionv, samo da ih razmotrite - da ih upamtite. Možda će svanuti dan kada ćemo ponovno zajedno sjesti, a vi ćete mi reći jesam li vam na današnji dan želio zlo... ili dobro." Ustao je, ponovno navukavši svoju krinku neusiljenosti poput plašta. "Nadam se da ćete biti prikladnije odjeveni, naravno." Uhvatio joj je ruku na iznimno razmetljiv način i okrznuo svojim usnama. Svi ostali u prostoriji otvoreno su zurili. "Hvala vama i vašem bratu na velikodušnoj gostoljubivosti, princezo, i žalim zbog vašega gubitka. Predat ću vašu poruku svojem gospodaru u Hierosolu."

Naklonio se i napustio kabinet.

"Dozlogrdilo mi je gledati vas dvije kako mrmljate", zareži Brionv na svoje dvorske dame. Nije posve znala što je osjećala, ali nije bilo ugodno. "Odlazite. Želim malo biti sama. Želim razmisliti."

Do svitanja je tamnokosa djevojka Willow malčice došla k sebi, koliko god se katkada činila tako djetinjastom da se Ferras Vansen zapitao jesu li njezini problemi bili uzrokovani jedino prelaskom preko Sjenovite brane - možda je, pomislio je, već tada bila malčice priglupa. Što god bilo, pod ono malo sunca koje je prodiralo kroz oblake postala je najveselija u općenito šutljivoj družini, jašući ispred Vansena i čavrljajući o svojoj obitelji i susjedima poput malog djeteta kojeg vode na seoski sajam.

"... Ona je tako mala, ali je najtvrdoglavija od svih. Izgurala bi druge koze od hrane - čak i svoju najkrupniju braću!"

Collum Dyer slušao je njezino brbljanje s kiselim izrazom na licu. "Bolje vi nego ja, kapetane."

Ferras slegne ramenima. "Sretan sam što uopće govori. Možda će nakon nekog vremena reći nešto zbog čega ćemo zahvaljivati Perinu Oblakhodu."

"Možda. Ali, kao što rekoh, bolje vi nego ja."

Istinu govoreći, Ferras Vansen je bio gotovo zahvalan na razbibrizi. Područje kroz koje su prolazili nije bilo toliko neobično, pusto i tmurno poput dijela puta u protekla dva dana. Otprilike ono što je očekivao dok su se približavali polovici puta, stoga ne posebno zanimljivo. Dok su najveći gradovi Settlanda i Pograničnih kraljevina bili nekoliko dana jahanja u jednom smjeru, ove su se zemlje ispraznile u godinama nakon drugog rata sa Sumračnim narodom - ostali su samo mali zakupci i šumari te povremeni farmeri. Nekoliko manjih gradova, poput Svjećareva i Crkvenog Brijega, sagrađeni su južno od Settlandske ceste, podalje od Sjenovite brane. (Ti su gradovi također bili previše zabitni da bi vrijedili posjeta na ovom putovanju, što je bila činjenica zbog koje su žalili Dyer i ostatak Vansenovih ljudi.) Zime su također bile blaže u blizini vode na istoku i zapadu: rijetki su osjećali potrebu nastaniti se tu, u tako dramatičnoj osami. Settlandska cesta prolazila je kroz niske bregove i šipražje, koji su bili još manje razlučivi od krajeva u kojima je Ferras proveo djetinjstvo.

Sada su opet mogli vidjeti Branu, točno nekoliko milja prema sjeveru, ili su barem mogli razaznati frontu magle koja ju je obilježavala. Bilo je mučno jahati sat za satom dok je ona visjela tako blizu, teško ne smatrati je nečim zlogukim što ih je promatralo i čekalo prigodu da načini zlo, ali Ferras je bio mnogo sretniji znajući gdje se nalazi, sposoban uočiti kako je još postojala jasna podjela između njegove strane i one druge.

Willow je prešla s koza na priču o svojem ocu i svinjama, te objašnjavala što je njezin stari govorio o puštanju krmača u potragu za žirevima - "hrastovim orasima", kako ih je ona nazivala. Vansen, koji je posljednjih deset godina uglavnom proveo pokušavajući zaboraviti sve što ima veze s uzgojem svinja i ovaca, nagnuo se prijeko i upitao je: "A što je s Collumom? Tvojim bratom?"

Ili je njegovo pogađanje bilo točno ili je bila luđa nego što je sumnjao. "On bi radije brao rogoz nego slijedio svinje. Šutljiva biljka, taj naš Collum. Samo mu je deset zima. Kakve snove sanja!"

"A gdje je sad?" Pokušavao je otkriti ima li kakva smisla ili značenja iza onoga što je govorila.

Njezin izraz postane tužan, čak uplašen, i gotovo je požalio što je to pitao. "Usred noći je otišao. Mjesec gaje zvao, rekao je. I ja sam pokušala poći - on je tako malen! - ali naš otac, on me zgrabio i nije me puštao kroz vrata." Kao da joj je predmet razgovora nanosio bol, počela je opet govoriti o košnji rogoza za lojanice sa stijenjem od te biljke, još jednoj temi koju je Vansen predobro poznavao.

Meni ne bi trebalo toliko mjesečeva dozivanja i što ja znam čega sve ne da pobjegnem, pomisli Vansen. Ali nekako mislim da brat ove djevojke nije otišao u grad trbuhom za kruhom.

U kasno poslijepodne, dok je sunce ubrzano zalazilo, Vansen je odlučio utaboriti se. Cesta ih je cijeli dan vodila kroz niska, rijetko šumovita brda, ali upravo su se spremali proći kroz predjel šumovita tla. Sumarak pred njima nije bio mjesto kojim je želio lutati po sve dubljem mraku.

"Gledajte!" povikne jedan od ljudi. "Jelen!" "Imat ćemo svježeg mesa", vikne drugi.

Ferras Vansen podigne pogled i spazi životinju kako stoji točno u sjeni na rubu drveća, pedesetak koraka od njih. Bila je krupna i zdrava, s veličanstvenom krunom rogova, ali činila se inače posve običnom. Ipak, nešto u načinu na koji ih je promatrala, dok je nekolicina ljudi zadijevala strijele, pobudilo je u njemu nelagodu.

"Ne odapinjite", reče on. Jedan od vojnika podigne luk i nacilja. "Nemoj!" Na Vansenov povik, iako je gledao ravno u njih, jelen prvi put naizgled shvati u kakvoj se opasnosti nalazi. Okrene se i u dva duga skoka nestane iza drveća.

"Mogao sam ga pogoditi", ljutito će strijelac, stari vojnik Southstead, čija je gundava priroda bila razlog zbog kojeg ga je Vansen poveo sa sobom, umjesto da ga ostavi kod kuće da ogovara i širi nezadovoljstvo među ostalim stražarima.

"Ne znamo što je ovdje prirodno a što nije." Ferras je pazio da mu se u glasu ne osjeti gnjev. "Vidjeli ste cvijeće. Vidjeli ste prazne kuće. Imamo dovoljno hrane u zavežljajima i bisagama da preživimo. Ne ubijajte ništa što vam ne prijeti - jeste li me svi čuli?"

"Što?" nastavio je Southstead. "Zar mislite daje to mogla bit još jedna cura, začarana u jelena?" Okrenuo se prema ostalim stražarima s glasnim, gnjevnim smijehom. "Već je ćopio jednu - to je pohlepa, eto što."

Vansen shvati da se čovjek preplašio ovog putovanja kroz sve neobič-nije krajeve. Kao i svi mi, rekao je u sebi, ali zbog toga je takav govor još opasniji. "Ako misliš da možeš bolje od mene voditi ovučetu, Mickaele Southsteade, onda kaži to meni, ne njima."

Southsteadov se osmijeh pokoleba. On obliže usnice. "Samo sam se šalio, gospodine."

"Dobro onda. Ostanimo pri tome i podignimo logor. Šale su više dobrodošle uz vatru."

Kad su se plamenovi uzdigli a djevojka Willow grijala svoje ruke, Collum Dyer pođe k Vansenu. "Morat ćete držat' oko na našem Micku, kapetane", tiho je izustio. "Previše godina ispijanja vina ucrvalo mu je srce i mozak, ali nisam mislio da bi otišao tako daleko da se izruguje svojem kapetanu. To se nikad ne bi usudio u Murrovevo vrijeme."

"Još će nam dobro doći ako bude kakva posla." Vansen se namršti. "Raemone Beck, dođite ovamo."

Mladi trgovac, koji je veći dio puta proveo poput čovjeka zarobljena u mori iz koje se ne može probuditi, polako se uputi k Vansenu i Dyeru.

"Jeste li častan čovjek, Beck?"

Iznenađeno je pogledao Ferrasa Vansen. "Da, jesam."

"Da, kapetane'7, progunda Dyer.

Vansen podigne ruku - nije bilo važno. "Dobro. Onda želim da ovoj djevojci budete pratitelj. Jahat će s vama. U svakom slučaju, pokušati iz nje izvući imalo razuma ravno je traženju zrna žita u toni pljeve, a vićete bolje od mene prepoznati ako izusti nešto korisno."

"Ja?"

"Zato što ste jedini ovdje koji je prošao kroz nešto slično kao i ona, vjerujem, nešto stoje vidjela,čula i osjetila." Ferras pogleda preko ramena prema mjestu gdje su ljudi skupljali još pruća za vatru. "Osim toga, da budem iskren, bolje je da se ljudi ljute na vas nego na mene."

Beck nije izgledao pretjerano zadovoljan time, ali kako je Collum Dyer stajao točno do njega, čisteći svoje prljave nokte vrlo dugim bodežom, samo se narogušio i rekao: "Ali ja sam oženjen čovjek!"

"Onda se ponašajte prema njoj kao što biste željeli da se ponašaju prema vašoj supruzi ako bi je ikad našli kako bolesna i smućena luta pokraj puta. A ako izusti nešto što budete smatrali korisnim, bilo što, smjesta me obavijestite."

"Korisno na koji način?"

Vansen uzdahne. "Na način koji će nas održati na životu, kao prvo."

On i Dyer promatrali su dok je prekoreni Beck hodao prema vatri i sjeo pokraj nedorasle djevojke Willow.

"Mislite da smo u takvoj opasnosti, kapetane?" upita Dyer. "Uistinu? Zbog nekoliko cvjetova i šašave djevojke?"

"Možda nismo. Ali radije bih se vratio kući sa svima na broju i smijao svojoj pretjeranoj opreznosti - a ti?"

Noć je minula bez incidenta, a do sredine jutra cesta ih je uvela tako duboko među drveće da više nisu mogli vidjeti turobna brda i prijeteću Sjenovitu branu. Isprva se to činilo poput blagoslova, ali kako je dan odmicao, a Sunce, koje se samo nakratko naziralo kroz pukotine u krošnjama, prešlo zenit i počelo kliziti prema zapadu, Vansen se zapitao hoće li morati provesti noć okruženi šumom, što nije bila ugodna pomisao. Dok su ručali putni kruh i sir, ponovno je pozvao Raemona Bečka k sebi.

"Nema se što reći", smrknuto izvijesti Beck. "U cijelom životu nisam čuo toliko trabunjanja o svinjama i kozama. Da sada nabasamo na farmu njezina oca, mislim da bih je vlastitim rukama zapalio."

"Nisam vas to htio pitati. Ova šuma - kad ste jahali kroz nju, koliko vam je trebalo? Na putu prema Settlandu, hoću reći." Pokušao se ljubazno nasmiješiti. "Dvojim da ste obraćali toliku pozornost kad ste jahali natrag."

Beck je izgledao gotovo kao da se zabavlja, ali zapravo nije uspio prikriti svoj jad. "Nismo prošli ni kroz kakvu šumu na putu onamo."

"Kako to mislite? Putovali ste Settlandskom cestom, zar ne?"

Trgovčev je nećak izgledao blijedo, umorno. "Ne razumijete, kapetane? Sve se promijenilo. Sve. Pamtim jedva polovicu ovih krajeva sa svojeg putovanja."

"Kakve su to besmislice? Bilo je to prije samo tjedan-dva. Sigurno ste prošli kroz ovu šumu. Cesta nije rijeka - ne može preplaviti svoje obale i pronaći drugi kanal."

Beck samo slegne ramenima. "Onda sam zaboravio ovu šumu, kapetane Vansen."

Poslijepodne je odmicalo. Čistina gdje je cesta prolazila između drveća bila je tiha i sumorna, ali bilo je znakova života: nekoliko srna, vjeverica, par srebrnih lisica koje su prošlečistinom pokraj njih poput podnevne mjesečine prije nego što su nestale u guštari, te gavran koji je neko vrijeme naizgled držao korak s njima, lepršajući s grane na granu, kriveći glavu kako bi ih promotrio sjajnim žutim očima. Tada ga je jedan od pješaka, koji više nije mogao podnijeti gavranovu upornost i šutnju, otjerao kamenom. Vansen nije imao srca ukoriti ga zbog toga.

Napokon, dok su se oštre sjene lišća i granja na cesti počinjale stapati u sve općenitiju tamu, zaključio je da više ne mogu hodati dalje u nadi da će proći šumu. Smrknut će se za sat vremena. Naložio je četi da stane i utabori se na rubu šume, pokraj ceste.

Klečao je pred prvim naramkom trijeska pokušavajući izmamiti plamen iz svog jogunastog kremena, kadli jedan od najmlađih stražara pojuri prema njima rubom šume.

"Kapetane! Kapetane!" vikao je. "Netko je naprijed na cesti." Vansen ustane. "Naoružan? Jesi li vidio? Koliko ih je?"

Mladi vojnik odmahne glavom, raširenih očiju. "Samo jedan - starac, mislim. I hoda u suprotnom smjeru od našeg. Vidio sam ga! Imao je štap i nosio plašt s podignutom kukuljicom."

Vansena se dojmilo mladićevo gotovo grozničavo uzbuđenje. "Lokalni šumar, nedvojbeno."

"On... izgledao mije čudno."

Ferras Vansen se ogleda oko sebe. Posao podizanja logora bio je prekinut i svi su ga sada promatrali. Mogao je osjetiti njihovu znatiželju i nelagodu. "Pa, onda, pogledajmo. Tićeš poći sa mnom. Dyer? I ti.

Možda ćemo se noćas uspjeti skloniti na neko udobnije mjesto ako ovaj starac živi u blizini."

Njih dvojica uzjahaše konje i pođoše za mladim stražarem po cesti, dalje od točke gdje je skretala i odnosila ih iz vidokruga logora. Uistinu, mala, tamna prilika hitala je pred njima. Iako je pojava bila pogrbljena, Vansen je zaključio da je, ako se radi o starom čovjeku, bio to vrlo čio starčić.

Ostavili su mladog pješaka i podboli konje, misleći da će dostići zakukuljenu priliku za nekoliko trenutaka, ali brzo se smračivalo i nekako, premda je cesta opet tek neznatno zaokretala, nisu ga mogli pronaći.

"Čuo nas je kako dolazimo i zašao među drveće", reče Collum Dyer.

Jahali su malo dalje, sve dok nisu mogli vidjeti jasan potez ceste pred sobom. Čak i na slabašnu svjetlu bilo je posve jasno da nitko ne hita pred njima. Okrenuli su se i vratili natrag, jašući polako, vireći u žbunje na objema stranama ceste da vide skriva li se njihov plijen ondje.

"Varka", reče Dyer. "Mislite li da je to bio neprijatelj? Uhoda?"

"Možda, ali..." Vansen se naglo zaustavi nasred ceste. Njegov je konj bio nemiran: toptao je nestrpljivo po zemlji. Malo večernje magle počelo se uzdizati s tla. "Prošli smo dva zavoja na cesti", reče. "Collume, gdje je logor?"

Dyer je izgledao osupnuto, a onda se namrštio. "Isprepadatćete nas obojicu, kapetane. Još malko naprijed - samo smo pogrešno procijenili koliko je daleko na ovom slabom svjetlu."

Vansen dopusti da ga ovaj vodi, ali nakon što su jahali još neko vrijeme, Dyer iznenada potegne uzde i stane dozivati.

"Halooo! Halooo! Gdje ste svi? Dyer je - haloooo!" Nitko ne odgovori.

"Ali još smo na istoj cesti!" reče Collum Dyer u panici i bijesu. "Nije još ni potpuni mrak!"

Ferras Vansen primijeti da blago drhti, premda večer nije bila posebno hladna. Magla se lijeno uvijala između stabala. Načinio je znak Trigona i otkrio da već neko vrijeme nečujno mrmlja molitve bogovima. "Ne," izustio je polako, "ali negdje, nekako, a da to nismo ni znali... prešli smo Sjenovitu branu."

19.

BOŽANSKI KRALJ

DUBOKA JAMA

Zvuk daleka roga

Slan vonj usnulog djeteta

Zrak je teško disati

(iz Kostopadnih proročanstava)

Kao i obično, vrhovni svećenik nije stupio u tamnu odaju sve dok Ojnnitan nisu proveli kroz iscrpljujući niz molitvi, a pred nju postavili zlatni kalež iz kojeg se pušilo. Vrhovni svećenik Panhyssir bio je još jedan Miljenik, i gotovo jednako krupan i impozantan poput Luian, ali činilo se da je proučio ponašanje pravih muškaraca s jednakom pomnjom kao što je Luian proučila ponašanje pravih žena. Također se činilo da je zadržao svoje testise nakon što je dosegao muževno doba - brada mu je bila paperjasta, ali duga, i imao je iznenađujuće dubok glas, kojim se koristio s velikim uspjehom.

"Je li obavila današnju pokoru?" upitao je. Kad je ministrant kimnuo, vrhovni svećenik prekriži ruke na grudima. "Dobro. A zrcalne molitve, sve ih je izgovorila?"

Ojnnitan zatomi svoju razdraženost. Nije voljela kad su o njoj razgovarali kao da je dijete koje ništa ne razumije, a kako se satima dugi molitveni obredi u toj maloj, zrcalima obrubljenoj odaji u hramu nikad nisu mijenjali, te kako joj nikad nisu dopustili preskočiti makar i jedno od tuceta zamršenih pjevanja (ona imenima ispunjena zazivanja raznih Nushashevih manifestacija, izgovorena u najveće od svetih zrcala, slaveći boga u njegovim inkarnacijama Crvenog konja, Blistave jutarnje kugle, Ubojice noćnih demona, Zlatne rijeke, Zaštitnika sna, Žonglera zvijezda i svih ostalih), Oinnitan je smatrala kako je pomalo pretjerano što se svećenik ponaša kao da je tijekom njegove odsutnosti radila nešto drugo.

"Da, Veličanstveni, o štićenice Nushashev." Podređeni svećenik, također jedan od Miljenika, imao je glas i glatku kožu dječaka, premda je očigledno bio odrastao. Bio je i tašt: volio se ogledati u svetim zrcalima kad je mislio da OJnnitan ne gleda. "Spremna je."

Oinnitan prihvati kalež - blistavi predmet od dragulja i kovanog zlata u obliku krilata bika koji vuče Nushasheva velebna kola po nebu, vrijedan više od cijelog susjedstva u kojem je odrasla - nastojeći izgledati svečano i zahvalno. Vrhovni je svećenik Panhvssir, na kraju krajeva, bio jedan od najmoćnijih ljudi na svijetu i vjerojatno držao njezin život u svojim rukama. Ipak, nije si mogla pomoći morala je malčice naškubiti lice kad je uzela prvi gutljaj.

Sreća što je mladi svećenik uvijek izgovarao svoja zazivanja tako glasno - to joj je omogućavalo da sporije pije, i da se ne brine toliko o zvucima koje je proizvodila dok je silom gutala jeziv napitak. Eliksir, Sunčeva krv, kako su ga zvali, doista je pomalo imao okus krvi, slan sa zadimljenom natruhom mošusa, što je bio jedan od razloga zašto se Oinnitan morala prisiliti da ga ne povrati. Bilo je tu i drugih okusa, od kojih nijedan nije bio posebno ugodan, i, premda napitak nije bio začinjen, od njega su je peckala čitava usta kao daje pojela previše malih žutih maraških paprčica.

"Sad sklopi oči, dijete", reče joj Panhvssir dubokim, značajnim glasom dok je praznila kalež. "Dopusti da te bog pronađe i dotakne. To je velika, velika čast."

Čast je došla brže nego obično, i ovog puta nije bila običan dodir niti sneno milovanje kao proteklih dana, već osjećaj kao da ju je nešto golemo ščepalo i prodrmalo. Započelo je kao vrućina u dnu trbuha, a onda se brzo proširilo gore-dolje po njezinoj kičmi, zablistavši na kraju iza njezinih očiju i između nogu, tako da bi pala sa stolice da je mladi svećenik nije pridržao. Osjetila je njegove ruke, iako su bile daleko, daleko, kao da su dodirivale njezin kip umjesto stvarne Oinnitan. Bujica zvukova i mraka u njezinoj glavi bila je tako moćna da je dugo bila uvjerena da umire, daće joj se lubanja rasprsnuti poput šišarke na vatri.

"Pomozite mi!" vrisnula je - ili to barem pokušala, ali riječi su postojale samo u njezinim mislima. Ono stoje umjesto toga izašlo iz njezinih usta bilo je životinjsko stenjanje.

"Polegni je", zapovjedi Panhvssir. Glas kao da mu je dopirao iz druge prostorije. "Ovaj put ju je temeljito obuzelo."

"Postoji li nešto...?" Oinnitan nije mogla vidjeti mladog svećenika - nalazila se u poput noći mračnoj magli - ali zvučao je uplašeno. "Hoće li...?"

"Osjeća dodir boga. Priprema se. Polegni je na jastuke da se ne ozlijedi. Veliki bog joj se obraća..."

Ali ne obraća mi se, pomisli Oinnitan dok je Panhvssirov glas postajao sve slabiji i slabiji, ostavljajući je napokon samu u tami. Nitko mi se ne obraća. Posve sam sama. Posve sam sama!

Postajalo je sve gušće oko nje - iako nije znala, niječak ni mogla naslutiti, što je "to" bilo. Imala je dovoljno poteškoća zadržati ono što je bila i tko je bila u svom srcu: tama je prijetila da sve to usiše, sve ono što ju ječinilo Oinnitan, upravo kao što su zimske noći njezina djetinjstva čupale toplinu s njezina lica kad bi znojna istrčala van nakon skakanja i igranja sa svojim rođacima.

Sad se tama počinjala mijenjati. Još ništa nije vidjela, ali praznina oko nje počinjala se skrućivati poput kristala, a od svake nove misli koja joj je prošla kroz um kao da bi zazvonila, dubokim, sporim zvukom poput monstruozna ledenog zvona. Bila je teška, teža i starija od običnog živog bića. Oinnitan je mogla shvatiti kako je to biti kamen, ležati u zemlji bez micanja, važući misli, spore poput uzdizanja planina, kakav je to bio osjećaj proživjeti ne samo nepostojane trenutke, nego tisućljeća, svaki san dug poput eona.

A onda je mogla osjetiti nešto izvan sebe, ali blizu - zastrašujuće blizu, kao da je muha koja, ne znajući, gmiže po trbuhu usnulog čovjeka.

Usnulog? Možda ne. Jer sad je mogla ćutjeti istinsku veličinu misli koje su je okruživale i prožimale, misli koje je na trenutak smatrala vlastitima, iako je sad shvatila da u tim neizmjernim idejama nije mogla nać više smisla nego što je mogla govoriti jezikom grmljavine, zemaljskih potresanja.

Nushash? Zar je to mogao biti sam veliki bog? Oinnitan nije željela dulje ostati zaključana u toj dijamantno tvrdoj, rezonantnoj tami. Jeziv drhtaj polaganog božjeg umovanja bio je previše za njezine krhke misli, tako dalek od nje i toliko, toliko veći nego što su ona ili bilo koji običan muškarac ili žena ikad mogli biti, velik poput planine - ne, velik poput samog Xanda, i još veći, nešto što je moglo leći preko cijelog noćnog neba i ispuniti ga poput groba.

A onda ju je to nešto napokon primijetilo.

Qinnitan je došla sebi trzajući se, dok joj je srce udaralo o rebra kao da joj pokušava iskočiti iz grudi. Kad se probudila u gorućem sjaju fenjera u maloj sobi hrama, plakala je tako jako da je pomislila kakoće joj kosti prepući, s okusom u ustima poput mesa lešine. Mlađi svećenik pridržavao joj je glavu dok je povraćala.

Napokon, sat poslije, kad su sluškinje počistile za njom, okupali je i odjenuli, odveli su je natrag Panhvssiru. Najviši svećenik obuhvatio joj je lice svojom tvrdom rukom i zagledao joj se u oči, ne sa suosjećanjem, nego poput trgovca dragim kamenjem koji procjenjuje njegove izbrušene plohe.

"Dobro", reče on. "Zlatni će biti zadovoljan. Dobro napreduješ."

Pokušala je govoriti, ali nije mogla, umorna i ranjava kao da je pretučena.

"Autarh Sulepis te pozvao, djevojko. Noćas ćeš biti pripremljena. Sutra će te odvesti k njemu."

S tim ju je ostavio.

Pripreme su bile tako iscrpljujuće i držale je budnu do tako kasne ure da je, još dok su je požurivali hodnicima Palače voćnjaka na njezin jutarnji sastanak s autarhom, i ustavši iz postelje tek sat prije, Oinnitan teturala od umora. Također je još trpjela učinke napitka koji joj je vrhovni svećenik dao prethodnog dana, osjećajući ga mnogo snažnije nego ikad prije. Čak i u tim zasjenjenim hodnicima svjetlo sečinilo bolno jarkim, odjeci odveć uporni - htjela je pobjeći natrag u krevet i navući nešto preko lica.

Na zlatnim vratima autarhove odaje za počinak, ona i njezina mala pratnja morali su ustuknuti i pričekati dok je velika nosiljka koju je već jednom vidjela pomalo nezgrapno manevrirala kroz prolaz. Sakati scotarch Prusas razgrnuo je zastore svojim zgrčenim prstima kako bi promatrao proceduru, a onda spazio Qinnitan te svoju glavu izvio prema njoj, razjapljenih usta kao u šoku, iako je ona pomislila da se prije radilo o mlohavosti njegovečeljusti nego o stvarnom iznenađenju što vidi nižu buduću nevjestu kako čeka audijenciju s autarhom. Odmjerio ju je od glave do pete dok mu je glava drhtala na tanku vratu, a ako pogled koji joj je uputio nije bio prezir iličak mržnja, bila je sigurna da se radilo o

nečem bliskom tome, hladnom proučavanju koje je bilo tim jezivije zbog njegova trzanja i isprekidanog disanja.

Zašto bi najmoćniji čovjek na svijetu izabrao tako krhko, ludo stvorenje poput njega za svojeg scotarcha? Qinnitan nije mogla ni nagađati. Scotarch je bio drevna tradicija Sokolova prijestolja,čija je namjena bila osigurati da nasljednik uvijek bude prisutan dok autarhov vlastiti sin ne bude dovoljno star da preuzme vlast; bila je osmišljena kako bi se osujetili otežavajući sukobi koji su često izbijali među frakcijama kad bi autarh umro bez spremnog nasljednika. Najjači i najstariji dio obredne tradicije, međutim, bio je taj da, ako scotarch umre, njegova smrt znači da je autarh izgubio nebesku milost te mora predati i svoje prijestolje. To je trebalo suzbiti izdajstvo sinova i rođaka kod kojih nije postojala vjerojatnost da će ih proglasiti nasljednicima, i zbog tog drevnog xisijanskog ograničenja čak i njihovih bogova-kraljeva, scotarche su izabiral, ne toliko zbog njihove stvarne vladarske sposobnosti, već zbog zdravlja i vjerojatne izdržljivosti, te su bili cijenjeni poput trkaćih konja zbog sjaja u oku i snage srca. Sve do prije nekoliko naraštaja, oduvijek ih se izabiralo tijekom obrednih igara u kojima su svi natjecatelji, osim pobjednika, mogli umrijeti. To se smatralo dolčnim, budući da se put do Sokolova prijestolja za nadobudne autarhe također odvijao na isti način, samo što smrti općenito nisu bile tako javne.

Dok je Oinnitan promatrala kako se drhtava Prusasova prilika povlači u jastucima obložene dubine njegove nosiljke, uz mucavi povik da njegovi nosači požure, mogla se samo zapitati kako je itko, pogotovo netko poput Sulepisa, kojemu se prikladni muški nasljednik nije čak ni rodio a kamoli bio spreman vladati, mogao izabrati tako patetično stvorenje poput Prusasa za svojeg scotarcha, bogalja koji je izgledao kao da je jednom nogom u grobu. (Oinnitanino mišljenje nije bilo usamljeno, naravno: nitko u Osami nije naizgled znao odgovor na to pitanje, iako se o njemučesto nagađalo po cijeloj Palači voćnjaka. Neki hrabri šaputali su kako je to dokazivalo da je autarh Sulepis bio ili najluđi u svojoj nestabilnoj obitelji, ili, gledano s vedrije strane, dotaknut bogovima.)

Visoka vrata jedva su se zatvorila za scotarchovom nosiljkom prije nego što su se opet rastvorila za Oinnitan, par njezinih dvorkinja i dopunski par stražara Miljenika.

Odaja za počinak, sa svojim vitkim purpurno-zlatnim stupovima, bila je tek neznatno manja od velike Prijestolne dvorane, premda je u njoj bilo kudikamo manje ljudi, tek dvanaest vojnika, većinom poredanih iza podija, te još dvostruko toliko slugu i svećenika. Pod drugim okolnostima osjećala bi se čudno kao predmet tolikih muških pogleda nakon toliko dugo vremena u Osami, ali unatoč tome što je Jeddin bio jedan od onih koji su je gledali, a oči kapetana Leoparda bile ushićene ali njegove misli skrivene kao iza zavjese, Qinnitanin pogled prikovao je poput magneta muškarac na bijeloj kamenoj klupi. Nije joj samo autarhova očita moć privukla pozornost, način na koji su ostali u sobi stajali onoliko blizu njemu koliko su se to uopće usuđivali, vidljivo ga se bojeći, poput smrznutih seljaka oko golema krijesa, pačak ni divlje ludilo njegovih očiju, nemilosrdnih kao u grabljivice,čiju je snagu mogla osjetiti čak i na udaljenosti od desetak koraka. Ovaj put postojao je drugi razlog za njezinu opčinjenost: osim zlatnog koluta na kosi i zlatnih navlaka na vršcima prstiju, autarh je bio potpuno gol.

Oinnitan shvati da su joj se obrazi zažarili, kao da je božanski kralj zaista gorio nekom vrstom plamena. Nije posve znala kamo bi pogledala. Golotinja joj sama po sebi nije smetala,čak ni ona odraslog muškarca - često je viđala oca i braću kako se kupaju, a pripadnici naroda Velikog Xisa nisu nosili mnogočak ni kad bi hodali prepunim, suncem prženim

ulicama - a autarhovi zlatno-smeđi udovi, koliko god dugi i mršavi, nisu nipošto bili ružni. Ipak, bilo je u Sulepisu uznemirujuće nehajnosti zbog koje je njegovo razgolićeno tijelo izgledalo više poput tijela životinje nesvjesne svoje golotinje, nego čovjeka koji je nje svjestan i uživa u tome. Cijelu mu je kožu prekrivao sjajan sloj znoja. Njegov ud ležao mu je uz bedra, mlohav i dug poput rila kakva slijepog bića.

"Ah", reče autarh tonom punim dosade koji nije odgovarao izrazu u njegovim očima, "evo je, mlada buduća nevjesta. Jesam li u pravu, Panhvssire? Nije li to ona?"

"U pravu ste, kao uvijek, o Zlatni." Svećenik istupi iza robova s lepezama i udvorno stane iza ležaja.

"A njezino ime je... je..."

"Oinnitan, o Zlatni - kći Cheshreta od Trećeg hrama."

"Kakvo neobično ime imaš, dijete." Autarh podigne ruku, iskrivivši dug, sjajan prst prema njoj. "Dođi bliže."

Nikad u svom životu nije tako žarko poželjela okrenuti se i pobjeći što je brže mogla, zvjerska panika pogodila ju je jednako šokantno kao da su joj vrč studene vode pljusnuli po koži. Na trenutak je mogla opet osjetiti beskrajne dubine koje su se iznenada rastvorile pred njom nakon što je ispila eliksir Sunčeve krvi: činilo joj se da će, ne učini li nešto, propasti u tamu i da nikad neće prestati padati. Oinnitan ustane, očajnički čeznući pobjeći, premda nije posve znala zašto, ali u svakom slučaju nesposobna to učiniti, boreći se za dah.

"Stupi naprijed!" grubo će Panhvssir. "Zlatni ti se obratio, djevojko."

Njegov je pogled sada držalo njezine oči i ona učini mali korak naprijed, a onda drugi. Prst sa zlatnim vrškom se savije, a ona se primakne još bliže, sve dok nije stajala pred ležajem, a duguljasto lice božanskog kralja bilo samo pedalj ili dva ispod njezina. Nikad nije vidjela takve oči, sad je to znala; nije mogla zamisliti tako sjajne, bezumne dubine ni načemu što se kretalo na dvije noge. Pod ružinim uljem i drugim parfemima vrebalo je nešto temeljno i uznemirujuće, slana aroma poput krvi ili čak vrućeg metala - autarhov dah.

"Podrijetlo joj izlazi na vidjelo, mislim." Najmoćniji čovjek na svijetu podigne ruku kako bi je dotaknuo. Ona se lecne, a onda umiri dok je vršak njegova prsta u svojoj maloj košarici od tople zlatne mreže ocrtavao liniju niz njezin obraz, koja joj je u mašti grebla kožu i ostavljala za sobom krvavi puteljak. Sklopila je oči, osjećajući kako će svakog trenutka neka strašna šala biti razotkrivena, da će netko stupiti naprijed, baciti je na tlo i odsjeći joj glavu. Činilo se da bi to gotovo bilo olakšanje.

"Otvori oči, djevojko. Zar sam tako strašan? Osama je puna žena koje su osjetile moj dodir s radošću, i mnogih drugih koje se još mole da ih uskoro posjetim."

Pogledala ga je. Bilo je to vrlo teško. Činilo se da ničeg drugog nema u velikoj odaji - ni stupova, ni stražara, ničeg osim nje i tih očiju boje starog platna.

"Ne boj se", rekao je tiho. "Radije, veseli se. Bit ćeš majka moje besmrtnosti, mala buduća nevjesto. Čast poput nijedne druge."

Nije mogla govoriti, nije čak mogla ni kimnuti sve dok nije progutala knedlu u grlu.

"Dobro. Izvršavaj što ti stari svećenik zapovijedi i imat ćeš svadbenu noć koja će te uzdići u slavi iznad svih ostalih." Pustio je da mu ruka klizne s njezina lica na grudi, a ona osjeti kako joj se bradavice ukrućuju kao od grozničave studeni ispod tanke halje. "Upamti, sve ovo pripada tvome bogu." Ruka mu klizne preko njezina trbuha, a naprstci tvrdi i okrutni kao pandže strvinara naposljetku joj nemarno obujmiše prepone. Nije mogla prigušiti mali uzdah zaprepaštenja. "Pripremi se i raduj."

Pustio ju je i okrenuo joj leđa, podigavši ruku. Peharnik skoči naprijed da mu dade piti.

Autarh je očito završio s njom. Panhvssir pljesne, a stražari je povedu prema vratima. Qinnitan je toliko drhtala dok je ostavljala Odaju za počinak da se zamalo srušila i morali su je pridržati. Pod svojom haljom kao da je još uvijek osjećala svaki djelić njegova dodira, kao da su mu prsti ostavili goruću mrlju.

20.

IZGUBLJENI U MJESEČEVOJ ZELJI

SREDIŠTE ŠUME

Imenuj stražarsko drveće—

Bijelo srce, Kamenu ruku, Skriveno oko, Sjeme zvijezda

Sad se nakloni i oni se klanjaju, smijući se

(iz Kostopadnih proročanstava)

Barrick je bjesnjeo što su ga pozvali na drugi kraj goleme rezidencije u odaju Avina Bronea usred noći kao daje običan dvorjanin. Zarežao je na dječačića koji je otvorio vrata vrhovnog zapovjednika kad se nije maknuo s puta dovoljno brzo, ali urgentne riječi Broneova glasnika također su ga i uznemirile.

"Vrhovni zapovjednikpreklinje vas da dođete u njegove odaje, Visosti", rekao mu je paž. "S poštovanjem vas moli da se požurite."

Barrickov je počinak ponovno bio ispunjen, kao stoje često bio slučaj, ružnim snovima; dok su se vrata otvarala, bolesno uplašen dio njega pitao se planira li krupni muškarac nekakvu izdaju. Barrick se umalo lecnuo kad se vrhovni zapovjednik uputio preko male dnevne sobe prema njemu, odjeven u ružnu nóćnu košulju, nazuvši cipele s kopčama na bose noge. Kad Brone nije učinio ništa sumnjivije od lakog naklona i pridržavanja vrata, Barricku sine drugi razlog za strah.

"Gdje mi je sestra? Je li dobro?"

"Koliko ja znam. Mislim daće stići svakog trena." Brone pokaže prema stolici, jednoj od dviju, postavljenih jedna do druge. "Molim vas, Visosti, sjednite. Sveću objasniti." Njegova brada, nepočešljana i nevezana vrpcama, stršila mu je s lica i grudi poput divljega grma: očigledno je ono što je uzrokovalo taj neobičan poziv zateklo gospodara Zemljinkraja u krevetu.

Kad je Barrick sjeo, Brone spusti svoje krupno tijelo na jednu od stolica, ostavivši drugu praznom. "Poslao sam dječaka po vino. Oprostite što vas nemam baš čime ponuditi."

Barrick slegne ramenima. "Uzeo bih malo kuhanog." "Dobar izbor. U hodnicima vlada gadan propuh."

"To svakako", objavi Brionv s vrata. "Sigurna sam da imate dobar razlog što ste me izvukli iz mojeg toplog kreveta, lorde Brone."

Brionvjina golema, baršunasta pelerina s kapuljačom nije posve prikrivala činjenicu daje i ona bila u svojoj spavaćici. Od njih troje, samo je Barrick nosio dnevnu odjeću. Nije se volio spremati za krevet ovih dana, više je volio još odjeven zaspati na stolici. Nekako mu se činilo da će ga na taj način ružni snovi teže snaći.

"Hvala vam, Visosti." Brone ponovno ustane i nakloni se prije nego što je poveo Brionv do druge stolice. Lecnuo se malko dok je hodao. Barrick je isprva bio tek zainteresiran - vrhovni zapovjednik je uvijek izgledao, poput Shasa, kao čovjek sazdan od nečeg čvršćeg nego obične krvi i mesa - ali trenutak poslije osjetio je ubod brige. Što ako Brone umre? Nije bio mlad čovjek, naposljetku. S njihovim ocem i glavnim oružnikom, obojicom u zatvoru, a Kendrickom u grobu, preostalo je malo ljudi kojima su Eddoni mogli vjerovati, a koji su bili upoznati sa svim političkim poslovima Južne Mede. Barrick se odjednom više nego ikad osjećao poput djeteta kojeg su poslali obaviti posao odrasla čovjeka.

Vrhovni zapovjednik vjerojatno je primijetio nešto od tih misli na Barrickovu licu. Osmijeh mu je bio smrknut. "Ove hladne noći prava su kušnja mojim starim zglobovima, Visosti, ali ništa što ne bih mogao prebroditi. Ipak, drago mije što imate mnogo, mnogo godina pred sobom prije nego štoćete se morati početi brinuti o takvim stvarima."

Činilo se da je Brionv više zainteresirana za svojeg brata nego za slabosti vrhovnog zapovjednika. "Zar nisi spavao, Barrick?"

Nije volio da ga ispituje pred Avinom Broneom, kao da mu je starija sestra, ili čak majka, a ne blizanka. "Čitao sam. Odobravate li to, Vaša Visosti?"

Ona malko porumeni. "Samo sam se pitala..."

"Htio sam vas upitati, princezo," reče vrhovni zapovjednik, "dvori li vas moja nećakinja Rose Trelling kako treba." Nije joj susreo pogled. Broneov je izraz bio odsutan, gotovo zbunjen, kao da su oni probudili njega, a ne obratno. "Vrlo smo zahvalni na ljubaznosti koju ste joj iskazali. Ona je dobra djevojka, premda ponekad malko budalasta."

"Vrlo sam zadovoljna s Rose." Brionv je zurila u njega. "Ali ne vjerujem da ste nas probudili iza ponoćnog zvona da pitate poslužuju li me dobro moje dvorske dame."

"Oprostite, Visosti, ali čekao sam s našim pravim poslom dok..." Vrhovni zapovjednik utihne, značajno kimnuvši kad se paž vratio s tri vrča vina. Dječak klekne pokraj vatre i ugrije ih jednog za drugim pomoću žarača, a onda najprije posluži Brionv. Bilo je očito da Avin Brone neće progovoriti dok dječak ne ode, stoga su svi sjedili i promatrali naizgled beskrajan proces, a u sobi je vladao tajac, izuzev tiha praskanja i pucketanja vatre.

Kad je dječak otišao, Brone se nagne naprijed. "Još jednom, ispričavam se što sam vas oboje pozvao ovamo i izvukao iz vaših kreveta. Stvar je u tome da mi je lakše isprazniti vlastitu sobu od znatiželjnih ušiju, a i manje je napadno. Da sam došao k vama i zatražio da potjerate sve svoje paževe, sluškinje i stražare, o tome bi sutra brujio cijeli dvorac."

"A mislite da nitko neće znati niti raspravljati o tome da smo Barrick i ja prešli dvorac kako bi došli do vaših odaja?"

"To neće prouzročiti previše nagađanja. A postoji još jedan razlog za naše sastajanje baš na ovom mjestu, kojićete uskoro vidjeti."

"Ali čemu ova uzbuna?" Barrick nije mogao odriješitičvor straha u želucu. Hoće li kraljevanje uvijek biti ovako? Strašni ponoćni pozivi? Nepovjerenje i sumnja cijelo vrijeme? Tko bi poželio takvo što? Odjednom ga je spopao užas - molio se da je bio samo užas a ne neka vrsta slutnje - da je Brionv izgubljena ili mrtva, a on ostao sam vladati. "Što je tako hitno?" gotovo je viknuo. "Što ne može pričekati do jutra i mora se čuvati u tajnosti?"

"Dvije stvari, dvije informacije, koje su obje došle do mene večeras", reče Brone. "Jedna od njih zahtijevatće od vas da ustanete, pa ću početi s drugom dok ne dokrajčite svoje vino." Uzeo je dug gutljaj iz vlastita vrča. "Hvala Erilu za blaženo

grožđe", izustio je usrdno. "Kad ne bih noću mogao popiti kalež-dva toplog vina kako bih mogao saviti svoje stare noge, morao bih spavati stojeći poput konja."

"Govorite", procijedi Barrick kroz zube.

"Oprostite, Visosti." Brone stane cupkati svoju prosijedu bradu. "Ovo su prve vijesti, što god one značile. Čini se da je Gailon Tolly nestao."

"Što?" Barrick i Brionv progovorili su u isto vrijeme. "Vojvoda od Ljetopolja?" upitao je on, ne vjerujući. "Taj Gailon Tolly?"

Avin Brone kimne. "Da, moj prinče. Nikad nije stigao u dvorac Ljetopolja."

"Ali otišao je odavde s dvadesetak naoružanih ljudi", reče Briony. "Sigurno, toliki broj vitezova ne može jednostavno nestati. A čuli bismo nešto od njegove majke, zar ne?"

"Tako je", reče Barrick. "Da se išta dogodilo Gailonu, ta bi nam stara krava već urlala na vratima."

Vrhovni zapovjednik podigne svoje široke ruke u nemoćnoj gesti. "U dvorcu Ljetopolja tek su sad počeli shvaćati da ga nema. Poslao je poruku po brzom kuriru kad je otišao odavde te su očekivali njegov povratak prije tjedan dana, ali nitko se nije iznenadio kad tada nije stigao - pretpostavljam da su mislili kako se zaustavio zbog lova ili da posjeti neke od svojih... rođaka." Pogledao je prema Briony, a onda brzo odvratio pogled. "Tek su prekjučer ljudi postali zabrinuti. Konj koji je pripadao njegovu prijatelju, Evonu Kinnayu, sinu baruna od Dugodola - sjećate se mladog Kinnaya, naravno...?"

"Lasica", odbrusi Barrick. "Uvijek je blebetao o tome kako želi postati svećenik, a pritom drpao sluškinje."

"... Kinnavev konj, još osedlan i sa sedlenim prekrivačem, nađen je kako luta nekoliko milja od posjeda dvorca Ljetopolja. Gailon je spomenuo u pismu svojoj majci da je Kinnay jedan od onih koji se vraćaju s njim. Tollvjevi su sad pretražili cijelo područje oko šume. Ni traga."

Briony odloži svoj kalež s vinom. Sad je izgledala onako kako se Barrick osjećao kad je prvi put primio Broneov poziv. "Neka nas bogovi sačuvaju od zla. Mislite li da je nešto slično zadesilo onu trgovačku karavanu? Je li to možda... Sumračni narod?"

"Ali dvorac Ljetopolja je miljama i miljama južno od Sjenovite brane", požuri se istaknuti Barrick. Nije mu se svidala pomisao o mračnim stvorenjima koja se iskradaju preko te granice i krstare zemljama ljudi.

Nije imao nijednu mirnu noć od vijesti o karavani. "Mi smo mnogo bliže od njih."

"Ništa nije nemoguće", prizna Avin Brone. "Želio bih također da razmotrite mogućnost nečeg neposrednijeg. Gailon Tolly ostavio je Južnu Među kao vrlo gnjevan čovjek - i vrlo moćan čovjek, posebno sada kada vašeg brata Kendricka više nema. Ne moram vam reći da postoje mnogi utjecajni ljudi u zemlji koji smatraju kako ste vas dvoje premladi da vladate. Neki čak govore da ste moje marionete."

"Možda biste trebali to uzeti u obzir kad nas idući put natjerate da hodamo dvorcem do vaših odaja u gluho doba noći, Brone." Gnjev je pomogao Barricku da se osjeća malo bolje - bilo je to kao uranjanje vrućeg žarača u vino, dijeljenje vrućine.

"Kakve veze ima što ljudi misle?" htjela je znati njegova sestra. "Nismo ništa učinili Gailonu! Bilo mi je drago kad je otišao."

"Ali razmislite o ovom", reče vrhovni zapovjednik. "Zamislite da se Gailon opet pojavi nakon nekoliko dana. Zamislite da Tollyji poviknu da ste poslali vojnike za njim da ga ubiju, da ste se bojali njegova prava na prijestolje..."

"Kakva besmislica! Prava? Gailon ima pravo samo ako naš otac i cijela njegova obitelj pomru!" Barrickov se gnjev vrati takvom jačinom da je morao ustati i hodati. "To znači da bismo i Briony i ja trebali biti mrtvi. I dijete naše pomajke..."

Brone podigne ruku tražeći tišinu. Barrick prestane govoriti ali se nije mogao prisiliti da sjedne. "Samo vas molim da razmotrite tu mogućnost, Visosti. Zamislite da se Gailon pojavi za nekoliko tjedana i kaže da ste ga pokušali umoriti - možda izjavi da ste vas dvoje kanili izbjeći plaćanje otkupnine svojeg oca kako biste mogli nastaviti vladati i da vam se on usprotivio, ili nešto slično."

"To bi bila izdaja - ustanak!" Barrick ponovno klone na svoju stolicu, osjetivši se odjednom slabim i bijednim. "Ali kako bismo dokazali da nije bilo tako?"

"To je problem s glasinama", reče Avin Brone. "Vrlo je teško dokazati da nešto nije istina - mnogo teže nego dokazati da jest."

"Ali zašto predlažete tako nevjerojatnu mogućnost?" upita Briony. "Meni Gailon baš nije mio ali, svakako,čak i kad bi Tollvjevi imali skrivene namjere da preotmu prijestolje, on bi pričekao dok se ne bi pojavio nekakav problem - loša ljetina ili pošast groznice, mnogo gora od one koju su imali Barrick i ostali - pričekao dok se narod uistinu ne preplaši prije nego što ga pokuša okrenuti protiv nas. Oni slabo poznaju mojeg brata i mene. Vladali smo jedva jedno godišnje doba."

"Što je upravo razlog zašto bi mogli povjerovati u laži o vama", reče Brone.

Brionv se namršti. "Ali čak i da je tako, niste li zašli predaleko u potrazi za odgovorom? Ako je Gailon zaista izgubljen, ali ne u lovu, kao što ljudi misle, postoji desetak vjerojatnijih objašnjenja nego što je njegova priprema da nas optuži kako smo mu htjeli nauditi."

"Možda." Krupni čovjek polako ustane, stavivši ruku na sjedalo stoli ce da se pridrži. Uzeo je uljenu svjetiljku, a sjene u sobi su zalelujale. "Ali sada dolazimo do idućeg dijela moje brige. Hoćete li poći sa mnom?"

Slijedili su ga iz dnevne odaje niz uzak, neukrašen hodnik. Brone zastane pred vratima. "Ovo je razlog zašto nóas nisam u svojoj postelji, Visosti." Otvorio je vrata.

Soba je bila osvijetljena brojnim svjetiljkama i voštanicama - kudikamo više nego što je bilo normalno za ložnicu. Isprva, čak i uza sva ta svjetla, Barrick je imao poteškoća razaznati skupinu prilika u sredini kreveta: tek kad je prošlo par trenutaka, mogao je vidjeti da je to bio samo jedančovjek koji je klečao na krevetu pokraj drugog, a taj koji je klečao pritiskao je glavu na-grudi ovog drugog u pozi gotovo poput ljubavnog zagrljaja. Onaj na vrhu prinese prst usnama, tražeći tišinu. Njegovo izborano lice bilo je poznato Barricku, nešto stoje mislio daje vidio u jednoj od svojih mora, te je morao suspregnuti uzdah straha.

"Mislim da oboje poznajete brata Okrosa s Akademije učenjaka Istočne Međe", reče Brone. "Došao je da vam pomogne kad ste bili bolesni, Barrick. Sad se skrbi o... o jednome od mojih slugu."

Bilo je krvi na krevetu, na plahtama; ruke brata Okrosa bile su mokre od nje. Redovnik im uputi brz, odsutan osmijeh. "Oprostit ćete mi, Visosti. Ovaj čovjek još nije izvan opasnosti i vrlo sam zaposlen."

Muškarac koji je ležao na krvlju umrljanim plahtama imao je tamnu, nepodrezanu bradu, a njegova koža, kosa i odjeća bile su vrlo prljave, ali čak i uređen i čist ne bi nikog nagnao da ga dvaput pogleda. Oči mu bijahu otvorene, bulječi u strop, zubi stisnuti kao da zadržavaju njegov prenapregnuti, hrapavi dah. Košulja mu bijaše rastvorena, a brat Okros držao je prste duboko u jezivoj rupi u muškarčevim grudima, točno ispod ramena.

"Samo trenutak", reče liječnik-svećenik, a Barrick u svoj um prizove glas, ako ne i lice, sjetivši se da ga ječuo kako lebdi jednim od njegovih groznčavih snova, govoreći o ispravnim poravnanjima i poboljšanim ravnotežama. "Ovdje je još zaglavljen vršak strijele. Ja... ah! Evo ga." Brat Okros se uspravi, stišćući vrhovima prstiju krvava kliješta s malim komadićem nečega među zupcima što je izgledalo poput metala. "Eto. Ovo mu se barem neće više probijati do pluća ili

srca." Prevrnuo je svojeg pacijenta, nježno aličvrsto - što je izmamilo dubok jauk iz ranjenika, tek djelomično prigušen posteljinom - te stao brisati drugu krvavu rupu iznad muškarčeve lopatice. "Ovdje je ušla - vidite? Moratću začepiti ranu melemom od gaveza i vrbine kore..."

Brionvjino je lice bilo blijedo kao što je, bio je siguran Barrick, bilo i njegovo, ali njegova je sestra progutala slinu i mirno prozborila: "Zašto ovaj čovjek leži krvav u vašim odajama, lorde Brone? I zašto ga brat... brat Okros... njeguje? Zašto ne naš dvorski liječnik? Chaven se vratio prije više dana."

"Objasnit ću sve za koji tren, ali htio sam da čujete ovo iz čovjekovih usta. Okreni ga natrag, Okros, molim te. Ondaćemo te ostaviti na miru da mu previješ rane i daš mu kakvu god još ljekariju treba."

Zajedno su Brone i mali svećenik opet okrenuli bradatog muškarca na leđa. Okros je čvrsto držao komadiće platna na ranama s obiju strana.

"Rule", reče vrhovni zapovjednik. "Ja sam, Brone. Prepoznaješ li me?"

Muškarčeve oči prelete preko njega. "Da, gospodaru", zastenje on.

"Reci mi opet što si vidio u dvorcu Ljetopolja, Rule. Reci mi što te navelo da dojašeš natrag u takvoj žurbi, i vjerojatno ti zaradilo tu strijelu u leđima." Brone pogleda blizance. "Ovaj ječovjek trebao umrijeti na putu. Očigledno je netko mislio da hoće."

Rule opet zastenje. "Autarhovi ljudi", izusti napokon. "U Ljetopolju." Borio se da ovlaži usnice, teško progutao. "Prokleta xisijska kopilad bili su... počasni gosti stare vojvotkinje."

"Autarhovi ljudi... S Tollvjima?" Barrick nije mogao, a da se ne ogleda oko sebe, kao da bi se svakog trena muškarci zamotanih lica iz njegovih noćnih mora mogli pojaviti iz sjena.

"Da." Brone je bio smrknut. "A sad dođite pa ću vam kazati ostatak priče."

Plaćajući danak hladnoj noći, Brone je prebacio prekrivač preko svojih masivnih ramena. Polovica njegove brade bila je pokrivena. Izgledao je poput diva iz stare priče, pomisli Barrick, poput nekoga tko je glodao kosti i rušio kamene zidove golim rukama.

Koliko zapravo znamo o njemu? Barrick se borio da usredotoči misli. Osjećao je vrtoglavicu, kao da ga je groznica opet štipkala prstima istodobno vrućim i hladnim. Naš otac mu je vjerovao, ali je li to dovoljno? Netko je ubio Kendricka. Sad nam Brone tvrdi da je Gailon Tolly nestao i da je Gailonova obitelj sklopila savez s autarhom. Što ako je zločinac naš vrhovni zapovjednik glavom? Možda mi Tolly nije drag - zapravo, nikad mi nije bio drag, ni on ni njegov prokleti otac s onim crvenim nosom i bučnim glasom - ali je li to dovoljno da vjerujem na riječ Broneu ili njegovom uhodi da je on nekakav izdajnik?

Kao da je dijelila njegove misli, njegova sestra reče: "Svakako smo zahvalni na vašem trudu u korist krune, grofe Avine, ali ovo je malko prevelik zalogaj. Tko je onaj čovjek na krevetu? Zašto niste pozvali kraljevskog liječnika?"

"Još važnije, gdje je Gailon?" upita Barrick. "Zgodno je što nije tu da obrani sebe i svoju obitelj."

Barrick bi dao ruku u vatru da je bljesak gnjeva zasjao na trenutak u oku vrhovnog zapovjednika. Brone zastane da ispije malko vina; kad je prozborio, glas mu bijaše smiren: "Ne mogu vas kriviti što ste iznenađeni, Visosti, niti što ste nepovjerljivi. A na posljednje pitanje nemam odgovor. Želio bih da imam." Namrštio se. "Ohladilo se -vino, hoću reći." Teškim se korakom uputio do kamina i počeo ugrijavati žarač. "Što se ostalih stvari tiče, reći ću vam što znam, a onda ćete sami morati stvoriti vlastite zaključke." Zastenjao je, dobacio im kiseo osmijeh. "Kao što je uvijek slučaj.

Čovjek po imenu Rule je, kao što ste naslutili, uhoda. On je surov momak, ne od vrste koju bih volio koristiti na mjestu kao što je dvorac Ljetopolja, ali morao sam improvizirati. Sjećate se onog muzikanta, Robbena Hulligana? Crvene kose?"

"Da", reče Brionv. "Bio je prijatelj starog Zagonetala. Umro je, zar ne? Lani su ga ubili razbojnici na Južnoj cesti."

"Razbojnici... možda. Umro je na povratku iz Ljetopolja, nekoliko tjedana nakon što smo doznali daje vaš otac zarobljenik, iako čak ni ja tome nisam pridavao važnosti u to vrijeme, osim što mi je to bilo na nepriliku. Moždaće vas iznenaditi, a možda i neće, čuti daje većina onoga što sam znao o Tolh/jima i Ljetopolju dolazila preko Hulligana. Bio je blizak s mnogima na ondašnjem dvoru, a stara ga je vojvotkinja obožavala. Bilo mu je dopušteno vrludati kuda ga je volja, poput psa ljubimca."

"Mislite... mislite daje ubijen? Jer je bio vaš uhoda?"

Brone načini grimasu. "Ne želim se plašiti svake sjene. Jedino što je sigurno jest da od Robbenove smrti znam vrlo malo o tome što se događa u Ljetopolju, a to mi je dovoljno smetalo da pošaljem Rulea.

On posjeduje mnoge vještine i obično mu nije teško naći posao u velikoj kući - kao kotlokrpa, izrađivač strijela ili konjušar."

"Te uhode", polakoće Barrick. "Imate li ih po svim velikim kućama u Pograničnim kraljevinama?"

"Naravno. A da vas poštedim pitanja, Visosti - da, imam uhode i u ovom domaćinstvu. Nadam se da ne mislite da bih mogao bez njih. Već smo izgubili jednog člana kraljevske obitelji."

"A vaše uhode nisu ni prstom maknule da to spriječe!"

Brone ga hladno pogleda. "Ne, Visosti, nisu, a ja sam izgubio mnogo sna razmišljajući upravo o tome, pitajući se na što sam mogao bolje pripaziti. Ali to ne mijenja ono što je pred nama. Rule je oprezan čovjek. Ako on tvrdi da su autarhovi agenti na dvorcu Ljetopolja, ja mu vjerujem, i odlučno vam savjetujem da ne zanemarite ono što vam on ima za reći."

"Prije nego što nastavimo," reče Brionv, "još želim znati zašto se onaj svećenik skrbio o njemu, a ne Chaven."

Brone kimne. "Pošteno. Evo odgovora. Brat Okros nije bio u dvorcu kad je vaš brat ubijen. Chaven jest."

"Molim?" Brionv se uspravi na stolici. "Zar sumnjčite Chavena za umorstvo mojeg brata? Brutalne ubode nožem? On je obiteljski liječnik! Da je želio Kendrickovu smrt, sigurno ga je mogao otrovati, izvesti to tako da izgleda poput bolesti..." Prekinula se, iznenada pogledavši svojeg blizanca. Trebao mu je trenutak da shvati njezine misli.

"Alija sam živ", reče Barrick. "Ako me tko pokušao ubiti, nije uspio." Svejedno, nije se dobro osjećao. Barrick strese glavom, želeći da nikad nije došao u odaje vrhovnog zapovjednika, da je ostao u krevetu, boreći se s morama koje su barem bile dokazivo imaginarne. "Brone, zar tvrdite da je Chaven možda ubio Kendricka, ili se udružio s onim tko jest?"

Starac gurne žarač u svoj vrč, a onda otpuhne paru kako bi mogao gledati kako vino kipi. "Ne. Takvo što nisam rekao, prinče Barrick. Samo tvrdim da ne vjerujem gotovo nikome, i dok ne doznamo tko je ubio vašeg brata, svi koji su mu mogli doći blizu, sumnjivi su."

"Uključujući mene?" Barrick se zamalo nasmije, ali opet je bio bijesan. "Uključujući moju sestru?"

"Da vas nisam nadzirao, da." Osmijeh Avina Bronea bio je namrgođen trzaj u dubini njegove brade. "Sljedeći u nasljednoj liniji uvijek su najvjerojatniji ubojice. Nemojte se uvrijediti, gospodaru i gospodarice. To je moja dužnost."

Barrick se zavali natrag, poražen. "Dakle, ne možemo vjerovati nikome osim vama?"

"Meni najmanje, Visosti - predugo sam tu, znam previše tajni. A ubijao sam ljude u svoje doba."Čvrsto ih je oboje pogledao, gotovo ih izazivajući. "Ako nemate nijedan drugi izvor informacija osim mene, prinče Barrick, princezo Brionv, onda niste dovoljno oprezni." Teškim se korakom vratio do svoje stolice. "Ali što god još nćas doznali, ove vijesti o autarhovim ljudima u Ljetopolju vrlo su ozbiljne, u to nema sumnje. Bojim se da je nestanak Gailona Tollvja imao neke veze s tim. A nekome je svakako Rule toliko omrznuo da mu je zabio strijelu u leđa dok je jahao cestom

Trojice braće vraćajući se ovamo. Da nije tako žilava stara vojničina i sazdan uglavnom od kostiju i kože, ne bismo imali ovu informaciju."

Brionv popije svoje vino. Bila je blijeda, nesretna. "Ovo je previše. Što bismo trebali misliti?"

"Mislite što hoćete, samo mislite." Brone zastenje od nelagode dok je pokušavao pronaći udobniji položaj. "Molim, shvatite, nemam ozbiljnog razloga da sumnjam u Chavenovu odanost, ali nesretna je činjenica da je on jedan od rijetkih ljudi u dvorcu koji zna mnogo o autarhu. Jeste li znali da mu je brat bio u autarhovoj službi?"

Barrick se nagne naprijed. "Chavenov brat? Je li to istina?"

"Chaven je Ulosijac - znali ste to, siguran sam. Ali jeste li znali da je njegova obitelj bila jedna od prvih koje su zaželjele dobrodošlicu autarhu u Ulos, prvu zemlju koju je Xis osvojio u Eionu? Priča kazuje da se Chaven posvađao s bratom i ocem upravo oko tog pitanja i pobjegao u Hierosol, te gaje zato vaš otac, kralj Olin, doveo ovamo - zato što zna mnoge druge stvari osim liječenja bolesnika, pogotovo naklapanja koja je njegova vlastita obitelj donijela natrag, s xisijskoga dvora. Nikad nije pokazao daje išta drugo nego odan, ali, kao što sam rekao, s mojega gledišta nezgodno je što je jedan od rijetkih koji toliko zna o autarhu. Još jedan od rijetkih s takvim znanjem trenutačno leži zaključan u tamnici."

"Shaso", Brionv će teškim glasom.

"Upravo on. Borio se s autarhom i izgubio - pa, zapravo se borio protiv autarhova oca. A poslije se borio s vašim ocem i izgubio. Čak i da Shaso nije po svoj prilici ubojica vašeg brata, ne znam od kolike bi vam koristi bio njegov savjet - gotovo svatko može dati savjet kako gubiti bitke."

"To nije pošteno", odvrati Brionv. "Nitko nije porazio Xis - ne još. Stoga nam nitko ne može dati bolji savjet, zar ne?"

"Istina. A zato sad i razgovaramo, samo vas dvoje i ja. Bojim se prijetnje s juga više i od kakve vile na našem pragu." Brone posegne u džep i izvadi hrpu zgužvanih papira. "Trebali biste ovo pročitati. To je pismo vašeg oca vašem bratu. Spominje autarhovu rastuću moć."

Brionv se zabulji u njega. "Vi imate pismo!"

"Tek sam ga pronašao." Brone joj doda papire. "Nedostaje stranica. Ono što je nestalo čini se od male važnosti - govori se o održavanju dvorca i njegovoj obrani - ali nisam siguran. Možda ćete opaziti nešto što ja nisam."

"Niste imali nikakvo pravo to pročitati!" vikne Barrick. "Nikakvo pravo! To je osobno pismo od našeg oca!"

Vrhovni zapovjednik slegne ramenima. "Ovih si dana ne možemo priuštiti privatnost. Morao sam vidjeti ima li čega u njemu što bi moglo govoriti o neposrednoj opasnosti - naposljetku, bilo je izgubljeno već neko vrijeme."

"Nikakvo pravo", gorko će Barrick. Je li umišljao ili gaje Brone čudno gledao? Je li u pismu stajalo nešto što je ponukalo grofa Zemljinkraja da posumnja u Barrickovu tajnu?

Brionv digne pogled s pisma. "Rekli ste da ste ga pronašli. Gdje? I kako znate da nedostaje stranica?"

"Pismo je bilo među hrpom dokumenata koje je Nynor ostavio za mene u mojoj radnoj sobi, ali on tvrdi da ništa o tome ne zna, i ja mu vjerujem. Mislim da se netko ušuljao i stavio ga među ostale papire na mojem stolu, možda zato što su htjeli da ispadne kako smo ga Nynor ili ja ukrali - možda nasčak uplesti u..." Namrštio se. "Također sam ga pročitao jer sam se pitao ima li kakve veze sa smrću vašeg brata, dakako."

"Stranica koja nedostaje...?"

Nagnuo se prema njoj i prelistao stranice svojim debelim kažiprstom. "Ovdje."

"Ova stranica završava očevim riječima o ojačavanju unutarnje utvrde..." Brionv zaškilji, listajući između dviju stranica pisma. "A na idućoj strani završava, moli i nas da sve to obavimo. Imate pravo, nešto nedostaje. 'Reci Broneu da ne zaboravi na odvode.' Sto to znači?"

"Kanale. Neke vratnice u laguni su stare. Bojao se da bi mogle biti ranjive u opsadi."

"Brinuo se zbog moguće opsade?" upita Brionv. "Zašto?" "Vaš je otac čovjek koji uvijek želi biti spreman. Na sve."

"Iz nekog razloga, ne vjerujem vam, lorde Brone. U vezi s tim, u svakom slučaju."

"Povrijedili ste me, Visosti, uvjeravam vas." Vrhovni zapovjednik djelovao je gotovo nezainteresirano, preumoran da se prepire.

Barrick, čija je najveća strepnja minula, također se počeo osjećati otupjelo. Kakva korist od tog pustog manevriranja i zamišljanja? Kakve veze ima što je njihov zatočeni otac možda napisao, ili što bi to moglo značiti? Tko god da je ubio Kendricka, skončao je život princa regenta u središtu moći Južne Mede, takve kakva je bila. Ako se radilo

0 autarhu, koji je već pokorio čitav jedan kontinent a sad počinje gutati i ovaj, zalogaj po zalogaj, kako se ovako mala kraljevina poput naše može nadati spasu? Dosad ih je štitila samo udaljenost, a ni to neće zauvijek ostati zaprekom. "Dakle, na ovaj ili onaj način, medu nama se nalazi izdajnik", reče Barrick.

"Osoba koja je imala pismo možda nema veze sa smrću princa Kendricka, Visosti."

"Tu se postavlja još jedno pitanje", reče Brionv. "Zašto je uopće vraćeno? Sa stranicom manje to je ravno proglašenju daje netko pročitao kraljevo pismo princu regentu.Čemu to obznaniti?"

Avin Brone kimne. "Upravo tako, moja gospo. A sad, molim da me isprčate. Zamolit ću vas da ponesete pismo sa sobom. Možete smisliti neku prikladnu kaznu jer sam ga i ja pročitao, ako želite. Star sam i umoran

1 još moram negdje pronaći prikladno mjesto za spavanje - dvojim da će mi brat Okros dopustiti da premjestim Rulea iz svojeg kreveta. Ako želite sa mnom raspraviti o onome što u njemu piše, pošaljite po mene ujutro i smjestat ću doći." Brone se malko zanjiše; onako krupan, izgledao je poput planine netom prije no što će se srušiti, a Barrick je ustuknuo jedan korak. "Stigla su teška vremena, Visočanstva. Nisam jedini koji se oslanja na vas dvoje, uza svu vašu mladost. Molim upamtite to, prince Barrick i princezo Brionv, i pazite što govorite i kome."

Uljudnost je pala žrtvom umora. Pustio ih je da sami izađu.

Pokazalo se da nije lako naložiti vatru. Šuma je bila vlažna i bilo je malo suhog triješčca. Ferras Vansen promotri malu hrpu skupljenog drva u središtu njihova kamenog prstena i ne uspije se suzdržati da ne baci žeznutljiv pogled na velike grane koje su se širile iznad njega. Nisu imali sjekiru, ali svakako je bio dovoljan sat znojnog rada s mačevima da on i Collum Dyer imaju drva koliko god su htjeli. Ali stabla su im sečinila gotovo kao da ih promatraju, čekajući neko takvo oskvrnuće: mogao je čuti šaptanje koje je kanda bilo više od vjetra. Snaći ćemo se, zaključio je, i s triješčem.

Collum je naporno radio na piramidi štapova svojim kremenom. Buka udaracačelikom odjekivala je čistinom poput zvuka čekića duboko u zemlji. Vansen se prisjetio svih priča iz svoje mladosti, o Drugima koji su vrebali u sjenovitim šumama i špiljama te rovali u studenu tlu.

"Obavljeno." Dyer se nagne naprijed kako bi dahnuo na zadimljene crvene vitice, puščći sve dok se blijedi plamenovi nisu rasplamsali. Magla se malko raščistila oko njih, otkrivši nebo iza dalekih krošnji drveća, prah zvijezda u dubokoj baršunastoj tami. Mjesecu nije bilo ni traga.

"Koliko je sati, što mislite?" upita Dyer kad se uspravio. Vatra je sad gorjela sama, ali je ostala mala i slabunjava, prošarana čudnim bojama, zelenim i modrim. "Ovdje smo već satima, a još je večer."

"Ne, malo je mračnije." Vansen približi ruke vatri; pružala je tek malo topline.

"Ne mogu čekati prokleto danje svjetlo." Dyer je žvakao komad suhog mesa. "Ne mogu čekati."

"Možda ga i ne dočekaš." Vansen uzdahne i zavali se natrag. Vjetar koji nije mogao osjećati lelujao je krošnje drveća nad njima. Logorska vatra, onako slaba, činila se poput nekakve rane na maglovitoj, sumračnoj čistini. Osjećao je kako je šuma željela izliječiti taj prijelom, ponovno ga obrasti, progutati plamenove i dvojicu muškaraca te prekriti ozljedu krastom od mahovine i vlažnom, tihom tamom. "Mislim da ovdje nikad nije potpun dan."

"Nebo je iznad nas", čvrsto će Dyer, ali u glasu mu se čuo krhki prizvuk. "To znači da će sunce biti ondje kad svane dan, čak i ako ga ne možemo vidjeti. Nijedna magla na svijetu to ne može promijeniti."

Vansen ništa ne odgovori na to. Collum Dyer, veteran mnogih kampanja, koji je smrt i dijelio drugima i riskirao daje sam upozna, bio je preplašen poput djeteta. Vansen, stariji brat u svojoj obitelji, znao je da se ne smije prepirati s preplašenim djetetom oko sitnica dok opasnost ne mine.

Sitnica. Kao to da nikad više nećemo vidjeti sunce. "Ja ću noćas prvi stražariti", rekao je naglas.

"Moramo neprestano dozivati ostale." Dyer ustane i pođe do ruba čistine, skupi ruke oko usta. "Haloooo! Adcock! Southstead! Haloooo!"

Ferras Vansen lecnuo se na zvuk što ga je brzo progutalo drveće. Svaki njegov instinkt govorio mu je da bude tiho, da se kreće polako, da ne privlači pozornost. Poput miša na vrhu stola, pomislio je, i gorko se nasmijao. Ne želim nikoga probuditi. "Mislim da su se ostali dosad već utaborili", reče. "A da je vikanje dovoljno, pronašli bi nas satima prije."

Dyer se vrati i sjedne uz vatru. "Pronaći će nas. Traže nas. Čak i Southstead, iako u to možda sumnjate, kapetane. Kraljevska straža neće otići dok su dvojica iz njihovih redova izgubljena."

Vansen kimne, ali razmišljao je o nečem posve drugom. Predosjećao je da su negdje ostali stražari, siroti Raemon Beck i luda djevojka bili jednako izgubljeni i uplašeni poput njega i Dyera. Nadao se da su imali razuma da ostanu na mjestu i ne lutaju. Počinjao je shvaćati malo od onoga što se dogodilo djevojci, čak i luđaku u selu iz njegova djetinjstva koji se vratio s one strane Sjenovite brane.

"Pokušaj zaspati, Collum. Ja ću prvi držati stražu."

Isprva je to smatrao tek nastavkom neobičnih snova koji su prodirali u njegove sve očajnije pokušaje da ostane budan. Nije bio potpuni noćni mrak - osjećao je da nikad neće biti potpuno mračno jer je magla posvuda bila prožeta sjajem Mjeseca, koji se napokon pojavio na nebu ponad drveća, okrugao i blijed poput tjemena ulaštene lubanje - ali u svakom slučaju bilo je gluho doba noći. Trebao je probuditi Dyera satima prije. Zaspao je, nešto što je bilo opasno učiniti na tako čudnom mjestu, i tako ostavio logor nečuvan. Ili je još spavao? Činilo se tako, jer je čak i vjetar kanda tiho pjevao pjesmu bez riječi koja se dizala i padala. Nešto se kretalo medu drvećem na rubu čistine.

Zastao mu je dah. Vansen posegne za mačem, ispruži drugu ruku da probudi Colluma Dyera, ali njegov je suputnik odlutao s mjesta gdje je do maloprije ležao spavajući. Vansen je imao tek nekoliko trenutaka da upije užas tog otkrića, kad je kretanje na rubu čistine postalo u bijelo ovijena, zakukuljena prilika, neobično prozirna poput procijeđene magle. Izgledala je poput žene, ili je barem imala ženskast oblik, te ga je na trenutak ispunila nemoguća nada da je djevojka Willow odlutala u snu iz stražarskoga logora, da je ostatak čete ipak negdje u blizini i da je Dyer bio u pravu. Ali dlačice koje su mu se podizale na zatiljku dokazivale su da je to bila laž još i prije nego što je spazio da noge te spodobe ne dotiču tlo pod njezinom blago svjetlucavom haljinom.

"Smrtnice." Glas mu je odzvanjao u glavi, iza očiju, a ne u ušima. Nije znao je li bio star ili mlad, čak ni je li bio muški ili ženski. "Ovdje ti nije mjesto." Pokušao je prozboriti, ali nije mogao. Od njezina je lica mogao razaznati jedva nešto više od blijeda svjetla i slabih sjena, kao da su ga skrivali mnogobrojni slojevi blistave tkanine. Jedino što je bilo doista vidljivo bile su njezine oči, krupne i crne i nimalo ljudske. "Stari su zakoni dokončani", reče mu prikaza. Svijet kao da se urušio u jedan jedini mračni tunel sa sjajnim, nejasnim licem na drugom kraju. "Više nema zagonetki koje valja riješiti.

Nema zadataka kojima se može steći naklonost. Sve se primiče kraju. Sjenoviti glasovi koji su nekoć ustali protiv toga zamuknuli su u Kući naroda."

Prilika se primakne bliže. Vansen je mogao osjetiti kako mu srce udara u grudima, tuče tako jako da se činilo kako će se sigurno rasprsnuti na komade, ali ipak nije mogao svojevoljno pomaknuti ni jedan mišić. Koprenasta ruka se ispruži, dotakne mu kosu, gotovo prođe kroz nj, hladna ali ipak bodljikava na njegovu obrazu, poput iskri iz logorske vatre koje padaju po vlažnoj koži.

"Jednom sam poznavala nekog kao ti." U glasu joj sečuo ton koji je gotovo prepoznao, ali na kraju je osjećaj bio previše neobičan da bi ga se pojmilo. "Dugo je bio sa mnom sve dok njegovo sunce nije izblijedjelo. Na kraju nije mogao ostati." Dok se lice primicalo bliže, činilo se nabijeno mjesečinom. Vansen je želio sklopiti oči, ali nije mogao. Nakratko mu se učinilo da je može jasno vidjeti, premda nije mogao posve shvatiti što, ili koga, vidi - ljepotu poput oštrice noža, crne oči koje su nekako bile pune svjetla kao što je noćno nebo puno zvijezda, beskrajno tužan osmijeh - ali tijekom tog trenutka osjećao se kao da mu se hladna ruka stisnula oko srca, stišćući ga u nezgrapan oblik od kojeg se nikad više neće posve oporaviti. Bilo je to kao da gaje ščepala sama smrt... ali smrt bijaše lijepa, tako lijepa. Duša Ferrasa Vansena pohrli prema tamnim očima, prema zvijezdama u njezinu pogledu, poput lososa koji se penje planinskim potokom ne mareći čeka li ga smrt na njegovu kraju.

"Ne tragaj za suncem, smrtnice." Učinilo mu se da je u riječima bilo nešto nalik samilosti, i to ga je slomilo. Nije želio samilost - želio je biti voljen. Želio je samo umrijeti voljen od tog stvorenja satkanog od pare i mjesečine. "Sunce ti ovdje neće doći. Niti možeš vjerovati sjenama da će ti reći išta osim laži. Potraži umjesto toga mahovinu na drveću. Korijenje stabala je u zemlji, a ono zna gdje je sunce, uvijek, čak i u ovoj zemlji u kojoj je njegov brat jedini gospodar."

A onda je nestala. Čistina bijaše pusta, izuzev tiha zvižduka vjetra medu lišćem. Vansen sjedne bez daha, dok mu je srce još poskakivalo. Zar je to bio san? Ako je tako, dio njega pokazao se istinitim - Dyeru nije bilo ni traga. Vansen se ogleda oko sebe, isprva smućen, ali s rastućim strahom. Vatra se gotovo posve ugasila, mali sjajni crveni crvići migoljili su u mraku unutar kamenoga kruga.

Nešto zapucketa iza njega te on skoči, petljajući oko balčaka svog mača. Prilika dotetura na čistinu.

"Dyer!" Vansen spusti oštricu.

Collum Dyer strese glavom. "Nema je." Vojnikov glas bio je tugaljiv. "Nisam je mogao dostići da..." Sad se činilo da prvi put zaista vidi Vansena i njegovo se lice iskrivi u tajnovitu masku. Na trenutak Ferras Vansen pomisli kako jasno može pročitati misli drugog muškarca, vidjeti kako odlučuje ne podijeliti svoje viđenje.

"Jesi li dobro?" upita Vansen. "Gdje si bio?"

Dyer se polako vrati k vatri. Nije susretao pogled svojeg kapetana. "Dobro. Nešto sam... usnuo, valjda. Probudio sam se lutajući." Spustio se na tlo i pokrio svojim plaštem te više nije htio govoriti.

I Vansen legne. Jedan od njih trebao je držati stražu, znao je, ali osjećao se kao da ga je dodirnulo nešto divlje i snažno i bio je nekako siguran da će taj dodir zadržati ostale stanovnike tog mjesta na udaljenosti... barem ove noći.

Bio je umoran kao da je trčao miljama. Usnuo je brzo pod drvećem i nepoznatim zvijezdama.

Ferras Vansen probudio se na istom slabom sivkastom svjetlu - malko svjetlijem, možda, ali nipošto poput jutarnjeg. Vjetar je još pričao bez riječi. Collum Dyer je spavao poput mrtvaca, ali probudio se poput bolesna djeteta, pun uzdaha i smrknutih pogleda.

Riječi ponoćnog posjetitelja, bilo duha ili sna, još su bile u Vansenovoj glavi. Dao je Dyeru vremena samo da isprazni mjehur, čekajući nestrpljivo u sedlu dok je vojnik vezivao uzice na hlačama.

"Zar ne možemo ni vatru upaliti?" upita Dyer. "Samo da ogrijem ruke. Prokleto je hladno."

"Ne. Dok je naložimo, već ćemo se umoriti, a onda ćemo htjeti spavati. Tako nikamo nećemo dospjeti. Ostat ćemo ovdje sve dok se ova šuma ne ovije oko nas poput oceana i ne utopi nas." Nije znao točno što je time mislio, ali osjećao je da je bilo nepobitno točno. "Moramo jahati dokle možemo prije nego što nam ovo mjesto ne isiše svu odlučnost."

Dyer ga čudno pogleda. "Zvučite kao da mnogo toga znate o ovoj zemlji."

"Koliko mi treba." Nije mu se svidao optužujući ton u čovjekovu glasu, ali nije htio biti uvučen prepirku. "Dovoljno da znam kako ne želim završiti poput one djevojčice Willow, lutajući bezumno po šumi."

"A kako ćemo opet naći izlaz? Tražimo već satima. Izgubljeni smo."

"Odrastao sam na rubu ovih šuma, ili barem nečemu nalik na njih." Odjednom se upitao jesu li uopće u svijetu koji je poznavao, ili lutaju nekuda mnogo dalje od zemlje bogova. Bila je to potresna misao. Što je ono prikaza rekla? "..Čak i u ovoj zemlji u kojoj je njegov brat jedini gospodar."Čiji brat? Sunčev? Ali Mjesec je bio božica, svakako - Mesiya bijelih grudi, slavna Perinova sestra...

Bilo je previše toga za razmišljanje. Vansen se prisilio usredotočiti na ono što se sada nalazilo pred njim - na nadu za bijegom. Bilo je teško misliti, međutim - glas vjetra bio je vječno prisutan i podmukao, nagovarajući ga na san i predaju. "Mahovina najgušće raste na sjevernoj strani drveća", reče on. "Budemo li išli prema jugu dovoljno dugo, svakako ćemo opet pronaći put u blagotvorne krajeve."

"I ostaviti ovo mjesto za sobom", tiho će i zamišljeno Dyer. Bilo je čudno, ali Vansenu je zvučao gotovo nevoljko, pomisao koja je potjerala impuls straha uz kralježnicu kapetana straže.

Jutro, ili barem dio sati nakon buđenja, brzo je minulo. Mahovine je bilo posvuda, gotovo na svakom drvetu, duboki vuneni zeleni buseni. Ako je na jednoj strani rasla gušće nego na drugoj, bila je to neznatna razlika; nakon nekog vremena Vansen je počeo sumnjati u svoju sposobnost razlučivanja. Ipak, nije imao drugog plana, a postajao je sve uplašeniji. Izgubili su cestu u šumarku crnolistog drveća, previše gustom da ga se prođe, i više je nisu našli. Nije vidio ni jednu jedinu stvar koja je izgledala poznato. Bilo je teško ne osjećati kako šuma neprestano raste oko njega, kako joj se granice šire brže nego što on i Dyer mogu jahati, i kako ne samo što neće pronaći izlaz, nego će sjenovita šuma uskoro prekriti sve što je ikad znao, poput vina koje se iz prevrnuta vrča razlijeva po stolu.

Dverovo ga je raspoloženje također zabrinjavalo. Bradati stražar postajao je sve udaljeniji, premda su im konji gazili rame uz rame: jedva se obraćao svojem kapetanu, ali je mnogo razgovarao sam sa sobom i pjevao ulomke starih pjesama za koje je Vansen osjećao da bi ih trebao znati, ali nije. Osim toga, čovjek gaje i dalje čudnovato pogledavao, kao da je Dyer gajio vlastite sumnje - kao da više nije prepoznavao nekog tko mu je godinama bio svakodnevni suputnik.

Ovdje ima nečeg u zraku, očajnički pomisli Vansen. Nečeg u sjenama ovih stabala. Ovo nas mjesto jede. Bila je to jeziva ideja, ali kad mu se jednom ukliještila u umu, nije ju mogao odstraniti. Prikazalo mu se snovito viđenje sebe i Dyera kako leže pokraj izgubljene ceste, mrtvi i istrunuli poput žene koju je jednom pronašao u njezinoj kolibi, ali nisu ih proždirali kukci nego sama šuma - zelene vitice urastale su im u usta, nosove i uši, sjeme klijalo u vlažnu, tamnu vegetaciju iz njihovih trbuha i lubanja, ispunjavajući šupljine njihovih prsnih koševa.

Možda je to stvarno viđenje, pomislio je iznenada. Možda smo već mrtvi, ili nam malo nedostaje. Možda naša tijela već nestaju pod mahovinom, a mi samo sanjamo da jašemo kroz ovu mračnu zemlju pod beskrajnim, od bogova prokletim stablima...

"Osjećam miris vatre", iznenada će Dyer.

"Kakve vatre?" Konji su se zaustavili; stajali su neobično mirno i tiho. Šumovita udolina opasno se sužavala na objema stranama dvojice stražara, kao da su se nalazili u ždrijelu kakve goleme nemani koja će za koji tren zaklopiti svoje ralje i zauvijek ih zakloniti s danjeg svjetla.

"Vatre kovačnica", odvrati bradati stražar dalekim glasom. "One koje gore pod Tihim brijegom. Izrađuju ratno oružje, Sjajne prste, Pjevne--strijele, Ose, Okrutno kamenje. Narod je budan. Budni su."

Dok je nastojao naći smisao u Dverovoj bizarnoj izjavi, Vansen osjeti kako oštar ali nečujan vjetar hita niz kanjon. Magle su se uskovitlale, uzdižući se i dijeleći, i na kratak trenutak pomislio je kako može vidjetičitav jedan grad u dnu doline, grad koji je također bio dio šume, gomila tamnog drveća i tamnijih zidova koji su se međusobno jedva razlikovali, sa svjetlima što su gorjela na tisućama prozora. Njegov konj se propne i ustukne pred vizijom, žureći se natrag niz puteljak koji su slijedili. Čuo je topot kopita Dverova konja odmah iza leđa, te još jedan zvuk.

Njegov suputnik je tiho ali razigrano pjevao na jeziku koji Vansen nikad nječuo.

Dyer je još bio iza njega, ali sada je šutio: nije odgovarao ni na jedno pitanje svojeg kapetana, a Vansen je odustao od toga da ih postavlja, jednostavno zahvalan što nije sam. Sumrak je postajao gušći. Kapetan straže više nije mogao vidjeti razliku u gustoći mahovine na drveću - mogao je jedva razaznati drveća u tami. Glasovi na vjetru sad su mu se ušuljali duboko u glavu, mameći, šapćući, uplećući fragmente melodije kroz njegove misli koje su mu mrsile ideje, upravo kao što se trnovito grmlje zapletalo oko kopita njihovih konja, tjerajući ih da hodaju sve sporije i sporije.

"Dolaze", iznenada objavi Dyer glasom preplašena sanjara. "Stupaju." Ferras Vansen ga nije morao pitati što je time mislio; i on je to mogao osjetiti - zgušnjavanje zraka oko njih, produbljivanje večernjeg polumraka. Mogao je čuti nijemi trijumf u glasovima vjetra, premda još nije mogaočuti same glasove, osim ondje gdje su odjekivali duboko u špilji njegove lubanje.

Konj mu se naglo propne, njišteći. Iznenađen, Vansen se prevrne sa sedla i strovali na tlo. Konj nestane u šumi, ritajući se i jureći kroz žbunje, hržući od užasa. Na trenutak je Vansen bio previše ošamućen da bi ustao, ali neka ga je ruka zgrabila i podigla na noge. Bio je to Collum Dyer,čiji je konj također nestao. Stražarevo lice bilo je ozareno nečim nalik na radost, ali pomalo i na stravu, koju je i Vansen osjećao, mrtvačkim pokrovom groze od kojeg se želio opet baciti na tlo i zakopati glavu u spužvastu travu.

"Sad", reče Dyer. "Sad."

I odjednom je Ferras Vansen opet mogao vidjeti cestu, cestu za kojom su satima bezuspješno tragali. Bila je tek nedaleko odatle, vijugajući kroz drveće - ali jedva ju je primijetio. Cesta bijaše puna uskovitlane magle, a u toj magli mogao je vidjeti oblike. Neke od prilika, ako ih magla nije izobličavala, bijahu visoke poput drveća, a druge nemoguće široke, zdepaste i snažne. Bili su to sjenoviti oblici koji nisu odgovarali nijednoj razumnoj stvarnosti, i bića manje zastrašujuća, ali svejedno zapanjujuća, poput čovjekolikih jahača nejasno viđenih ali bolno lijepih, koji su sjedili visoko i uspravno na konjima što su stupali, frktali i iz kojih se pušilo. Mnogi su jahači nosili koplja koja su blistala poput leda. Plamenci od srebra i močvarno zelenog zlata vijorili su se s njihovih vršaka.

Vojska je prolazila, stotine, možda i tisuće obrisa koji su jahali, hodali - neki čak i letjeli, ili se barem tako činilo: sve je vrvjelo od sjenki koje su lepršale i jedrile iznad goleme vojske, hvatajući mjesečinu na krilima poput šake svjetlucavih ribljih ljuski bačenih u zrak. Ali premda je Vansen mogao osjetiti korake svih tih kopita, nogu, šapa i pandža u samim svojim kostima, vojska nije stvarala nikakav zvuk dok je stupala. Samo su se glasovi uzdigli, na vjetru kličući velebnoj četi koja je prolazila.

Koliko dugo traje san? Koliko dugo traje smrt? Vansen nije znao koliko je vremena prošlo dok je stajao zapanjen, odveć opčaran da bi se čak i skrio, i promatrao prolazak vojske. Kad je otišla, cesta je ležala gotovo opustošena, odjevena tek u nekoliko dronjaka magle.

"Moramo... za njima", napokon će Vansen. Bilo je teško, bolno teško, pronaći riječi i izustiti ih. "Idu na jug. U zemlje ljudi. Slijedit ćemo ih prema suncu."

"Zemlje ljudi će nestati."

Vansen se okrene i spazi da su oči Colluma Dyera bile čvrsto sklopljene, kao da je iza kapaka zaključao neku uspomenu koju je želio zauvijek sačuvati. Vojnik je drhtao cijelim tijelom i izgledao poput čovjeka strmoglavljena s planine bogova, skršen ali ushićen.

"Sunce se neće vratiti", šapne Dyer. "Sjena stupa."

21.

DUPIN KRČMAREVA POMOĆNIKA

PUT MODRE SVINJE

Dolje, dolje, od perja do ljuski

Od ljuski do kamena, od kamena do magle

Kiša je sluškinja bezimenog

(iz Kostopadnih proročanstava)

U Qul-na-Qaru nalazio se toranj čije je ime značilo nešto kao "Duhovi oblaka" ili "Duhovi u oblacima", ili možda čak "Što oblaci misle" - nikad nije bilo lako natjerati riječi smrtnika da plešu u ritmu qarskih misli - i tamo je Slijepi Kralj Ynnir odlazio kad bi tražio pravi mir. Bio je to visok toranj, iako ne najviši u Qul-na-Qaru: jedan drugi stršio je iznad cijelog velebnog dvorca poput uspravljenog koplja, vitki šiljak jednostavno zvan "Visoko mjesto", ali njegova je povijest bila mračna od Godina vrištanja, pa ga čak ni Qari nisu mnogo posjećivali, štoviše ni dizali poglede prema njemu kroz magle koje su obično okruživale njihovu najveću kuću.

Ynnir din'at sen-Qin, gospodar Vjetra i Misli, sjedio je na jednostavnoj stolici pred prozorom jedne od dviju najviših odaja Tornja Oblačnog duha. Njegovo pohabano ruho lepršalo je mačice na vjetru, ali je inače bio nepomičan. Danje bio vedar, barem prema mjerilima Qul-na-Qara: iako sunce, kao i uvijek, nije bilo vidljivo na sivom nebu, poslijepodnevni oštri vjetrovi rastjerali su magle: vitka figura koja je strpljivo čekala na vratima odaje da Ynnir prozbori, mogla je vidjeti sve krovove golemog dvorca, rasprostrte pod njom u prigušenoj dugi različitih nijansi crne i tamno sive, ljeskajući se tamno od jutarnjih kiša.

Osoba koja je čekala uistinu je bila strpljiva: minuo je gotovo cijeli sat prije nego što se Slijepi Kralj napokon promeškoljio i okrenuo glavu. "Harsar? Trebao si se javiti, stari prijatelju."

"Spokojno je gledati kroz prozor."

"Da." Ynnir načini gestu, složen pokret prstima koji je značio zahvalnost na sitnicama. "Cijelo jutro slušao sam srdžbu Skupa, ono pusto prepiranje oko Pakta stakla i pomišljao na trenutak kadću doći ovamo, daleko od svega toga i osjetiti

povjetarac s M'aarenola na svojem licu." Podigao je prste i prinio ih očima, jednom, dvaput, a potom i triput, s obrednom preciznošću. "Još vidim što je bilo vani onog dana kad sam izgubio vid."

"Nije se promijenilo, gospodaru."

"Sve se promijenilo. Ali, dođi, strpljivo si me čekao, Harsar-so. Ne vjerujem da te amo doveo samo pogled."

Harsar neznatno nakloni svoju ćelavu glavu. Bio je jedan od Naroda Kamenog prstena, malenog, okretnog puka, ali visok za svoju vrstu: kad se Ynnir ustao a Harsar pristupio da mu pomogne, glava mu je dopirala gotovo do kraljeva ramena. "Imam dobre vijesti, gospodaru."

"Reci mi."

"Yasammez i njezina vojska prešli su granicu."

"Tako brzo?"

"Vrlo je snažna, ta žena. Čekala je mnogo godina na ovo, spremala se."

"Da, istina je." Kralj polako kimne. "A plašt?"

"Nosi ga sa sobom, barem zasad, ali učenjaci u Dubokoj knjižnici misle kako neće izdržati ako ga tako daleko rastegne. Ali kuda god je harala, plašt se širio, vraćajući što nam pripada, a čak i kad se više ne bude mogao širiti, onaće ići dalje s vatrom, pandžom i oštricom."Čak ni strpljivi Harsar nije mogao održati glas posve mirnim; natruha ushita iskrivljavala mu je riječi. "I kuda god bude prolazila, stanovnici Sunčanih zemalja jaukatće za njom, tražeći svoje mrtve."

"Da." Ynnir je dugo šutio. "Da. Hvala ti na ovim vijestima, Harsar-so."

"Niste tako zadovoljni kao što sam zamišljao, gospodaru." Savjetnika su osupnule vlastite riječi te je pognuo glavu. "Ah, ah. Molim, oprostite mi na mojoj neuljudnosti, Sine Prvog kamena. Budala sam."

Kralj podigne dugoprstu ruku, načini gestu koja je značila "prihvatljivu zbunjenost". "Nemaš se zbogčega ispričavati, prijatelju. Jednostavno moram o mnogočem razmisliti. Yasammez je moćno oružje. Sada kad smo je pustili, cijeliće se svijet promijeniti." Okrenuo je glavu još jednom prema prozoru. "Učini mi uslugu i ostavi me, Harsar-so. Ljubazno je od tebe što si došao tako daleko da mi predaš te novosti." Njegovo je duguljasto lice bilo ozbiljno i mirno; lebdeći trunak svjetla, nalik na blijedo ljubičastu krijesnicu, počeo mu je treperiti iznad glave. "Moram razmisliti. Moram... spavati."

"Oprostite mi što sam vas omeo, veliki Ynnire. Hoćete li mi dopustiti još jedno neoprostivo nametanje? Mogu li vam ponuditi svoje društvo na povratku u vaše odaje? Stube su još vlažne."

Majušan osmijeh pokaže se na licu slijepog kralja. "Ljubazan si, ali spavatću ovdje."

"Ovdje?" U Tornju Oblačnog duha bila je samo jedna počivaljka, a to je bilo mjesto moći, oblikovanih i usmjerenih snova. Trenutak poslije, pripadnik Naroda Kamenog prstena prinese ruku ustima. "Oprostite mi, gospodaru! Nisam vas mislio opet ispitivati. Danas sam prava budala, prava budala."

Ovaj put Ynnirov odgovor bio je stupanj-dva bliže mrazu. "Ne uzne-miruj se, savjetnče. Bit će mi dobro."

Harsar se klanjao i klanjao, povlačeći se natraške iz odaje, tako brzo da se promatrač mogao pobojati kako je sam savjetnik bio u većoj opasnosti da se stropošta niz dugo, strmo stubište od Slijepog Kralja, ali on se vješto okrenuo na peti na rubu stuba prije nego što je počeo silaziti. Mnogi tornjevi Qul-na-Qara imali su stubišta koja su ispuštala tihu glazbu, a zloglasne su stube Visokog mjesta, naravno, tiho stenjale, poput djece u nemirnu snu, ali stubište Tornja Oblačnog duha nije ispuštalo nikakav zvuk osim posjetiteljeva koraka. Ynnir je osluškivao baršunasto meke stope svojeg savjetnika kako bivaju sve tiše i tiše, sve dok ih više nije mogaočuti ponad svirke vjetra.

Ynnir din'at sen-Qin prošao je kroz vrata u zidu koji je dijelio to najviše mjesto u tornju na dvije sobe. Ta druga prostorija, taj dvojni prostor, imala je vlastiti prozor, koji nije gledao prema prostranstvu dvorca i njegovim bezbrojnim krovovima koji su se vlažno ljeskali poput kamenčića na plaži, nego prema maglovitom jugu - prema Sjenovitoj brani i velebnoj vojsci gospe Yasammez te zemljama smrtnika. Poput druge odaje, bila je oskudno namještena: ta je soba imala stolicu; ova je imala nizak krevet. Kralj legne na nj dok mu se svjetlost boje lavande iskrila iznad čela, a onda prekriži ruke na grudima i stane sanjati.

Chert je jedva sklopio oka. Dugi noćni sati prolazili su poput gostiju koji osjećaju da nisu dobrodošli te zbog toga još sporije odlaze.

Zapleli smo se u loše stvari. To mu se vrtilo u svakoj primisli. Prvi put je razumio što je Veliki narod mislio kad bi ga pitali kako je mogao podnijeti život u špilji ispod zemlje. Ali kamen Funderlinškoga grada nije ga tištao ništa više nego što voda tišti ribu; bio je to osjećaj da su on i njegova mala obitelj okruženi i omotani nečim bezličnim i nevidljivim, te se upravo zato, što nije znao o čemu se radilo, osjećao tako bijedno, tako nemoćno. Zapleli smo se u loše stvari, a one se samo pogoršavaju.

"Što, u ime Tajni, sada smjeraš?" Opalin glas bio je mrmljav od sna. "Cijelu se noć koprcaš."

Bio je u kušnji da joj kaže kako mu nije ništa, ali unatoč njihovu povremenom rječkanju, Chert nije bio jedan od onih koji se ugodnije osjećaju u društvu drugih muškaraca nego vlastite žene. Daleko su dospjeli zajedno, i on je znao da treba ne samo njezinu utjehu nego i njezinu pamet. "Ne mogu spavati, Opal. Zabrinut sam."

"U vezi s čim?" Sjela je i odmaknula uvojke kose koji su joj pobjegli iz noćne kapice. "I ne govori tako glasno - probudit ćeš dječaka."

"Dječak je dio onoga što me zabrinjava." Ustao je, otapkao do stola, i uzeo vrč vina. Funderlinzi su rijetko rabili svjetiljke u svojim kućama, snalazeći se s pomoću slabašna sjaja koji se prosipao iz uličnih lanterni, te im je bilo smiješno što se Veliki narod naizgled nije mogao smucati po površini bez goleme buktinje svjetla. Uzeo ječašu s police nad kaminom. "Želiš li malo vina?" upitao je svoju ženu.

"Zašto bih htjela vina u ovu uru?" Ali glas joj je sada bio definitivno jednako zabrinut kao njegov. "Cherte, što nije u redu?"

"Nisam siguran. Sve, zapravo. Dječak, oni Krovaši, što je Chaven rekao za Sjenovitu branu." Donio ječašu vina natrag u krevet i uvukao noge pod težak pokrivač. "Nije bila obična slučajnost što se ono dijete pojavilo, Opal. Što su ga donijeli na ono mjesto i ostavili ondje istog dana kad sam otkrio da se Sjenovita brana pomaknula prvi put nakon godina i godina."

"Nije dječak kriv!" rekla je, a glas joj se povisio unatoč vlastitoj opomeni da budu tiho. "Nije ništa učinio. Sad ćeš još reći daje nekakav... uhoda, ili zloduh, ili... ili prerušeničarobnjak!"

"Ne znam što je on. Ali znam da neću provesti još jednu noć pitajući se što je u onoj vrećici na njegovu vratu."

"Cherte, ne možeš. Nemaš prava...!"

"To je glupost, ženo, i ti to znaš. Ovo je naša kuća. Što da je donio doma zmiju otrovnicu - vatrenog crva ili nešto slično? Bismo li mu jednostavno dopustili da ih zadrži?"

"To je blesavo..."

"Pa, pokraj svih opasnosti koje nas okružuju, i Sumračnog naroda koji bi mogao svakog trena išetati iz starih priča i pokucati na naša vrata, jednako je blesavo pretvarati se da su ovo obična vremena i uobičajene okolnosti. Mi smo ga našli, Opal, nismo ga donijeli na svijet. Ne znamo ništa o tome tko je on - pačak ni što je on - osim da je došao s one strane Sjenovite brane. Nisi vidjela kako su se oni Krovaši ophodili prema njemu - kao daje stari prijatelj, cijenjeni saveznik..."

"Pomogao je jednome od njih. Sam si rekao!"

"I nosi nešto što nismo pogledali, a što bi nam moglo otkriti nešto o njegovoj prošlosti."

"Ne znaš to."

"Ne, a ti ne znaš da nije tako. Zašto mi se protiviš, Opal? Zar se toliko bojiš da bismo ga mogli izgubiti?"

Bilo je suza u njezinim očima - nije mu trebalo svjetlo da ih vidi: mogao ih ječuti u njezinu glasu. "Da! Da, bojim se da bismo ga mogli izgubiti. A ponajviše zato što ti ne bi mario da se to dogodi!"

"Što?"

"Čuo si me. Ophodiš se dobro prema njemu zato što si dobarčovjek, ali ga ne... ti ga ne... ti ga ne voliš." Sada se borila s vlastitim glasom. "Ne kao ja."

Na trenutak su se gnjev i prepast stopili u njemu. Okrenula se na svoju stranu. Njezini su jecaji potresali madrac, a nešto u tom ucviljenom zvuku rastjeralo je sve drugo. To je bila njegova Opal, uplakana, prestrašena. Ovio je ruke oko nje.

"Oprosti, draga moja starice. Oprosti." Čuo je sebe kako to izgovara, požalivši još dok su mu riječi ostavljale usta. "Ne brini se, ja... neću dopustiti da ti ga itko uzme."

Zar ne postoji neki drugi način?" upitala je. Upalili su jednu od manjih svjetiljaka; lice joj je bilo crveno, a oči natečene. "To mi se čini okrutnim - pogrešnim."

"Sad smo mi roditelji", reče Chert. "Pretpostavljam da se moramo naviknuti na to da u nekim stvarima budemo okrutni. Pretpostavljam da je to neka vrsta daće za to što imamo dijete."

"To mi baš sliči tebi", šapnula je, napola ljutita. "Čega god se prihvatiš, misliš da znaš sve o tome. Kao onomad s onim trkaćim krticama."

Usnuli dječak, koji je kao obično nogama odgurnuo pokrivač sa sebe, ležao je potrbuške, lica okrenuta u stranu poput plivača koji hvata dah, svijetle kose bijele poput mraza. Chert je zurio s mješavinom dragosti i straha. Znao je da je upravo potpisao sporazum neke vrste, da je za jedan pogled na sadržaj vrećice zauzvrat gotovo obećao da će se, ma što to bilo, pokoriti Opalinu sudu. A u svom je srcu dobro znao: ako ne nađu dokaz da je dijete doslovce počinilo umorstvo - i to ne bilo kakvo umorstvo, nego nešto važno i skorašnje - ona ništa drugo neće smatrati dovoljno dobrim povodom da otjeraju dječaka.

Kako se sve to dogodilo tako brzo? pitao se Chert. Zar su sve žene ovakve - spremne voljeti dijete, bilo koje dijete, upravo kao što je ruka spremna zgrabiti ili oko spremno vidjeti? Zastoja ne osjećam isto? Zato što, premda je znao da iskreno mari za dijete, u njemu nije bilo ništa od one žestoke posesivnosti koju je osjećala njegova žena, one gotovo nemoćne potrebe. Zar ona izgara tako žarko? Ilije moje srce odveć hladno?

Ipak, motreći dok je dječak malčice stenjao i meškoljio se, gledajući bespomoćan, glatko ranjiv vrat, otvorena usta, nadao se da neće otkriti ništa što bi ga osudilo.

Netko iskorištava ovo dijete. Chert je odjednom bio siguran u to, ali nije znao zašto tako misli niti što to znači. Za dobro ili za zlo, njime ravna nečija tuđa volja. Ali što je on? Oružje? Glasnik? Promatrač?

Zbunjen tim mislima, Chert se spusti na koljena i pažljivo zavuče ruku pod košulju koju je dječak koristio umjesto jastuka. Prsti mu dotaknu nešto tvrdo, ali na tome ječvrsto počivala Flintova ruka; probudio bi dječaka kad bi to pokušao istrgnuti. Stavio je ruku pod dječakovo rame i nježno ga pogurnuo.

"Probudit ćeš ga...!" šapne Opal.

Zar bi to bilo tako strašno? upitao se Chert. Nije bilo razloga da skrivaju ono što su radili, svakako. Zapravo, rado bi pričekao jutro, osim što je znao da neće zaspati ako to učini. Ipak, kad je dječak zijevnuo i otkotrljao se na bok, dopuštajući Chertu da povuče vrećicu i njezino uže ispod smotane košulje, osjećao se poprilično poput lopova.

Barem je nije sakrio, pomisli Chert. To je dobar znak, zar ne? Da zna da se radi o nečem lošem, skrio bi to, zar ne... ?

Chert to iznese iz njihove ložnice do stola, dok mu je Opal bila za petama kao da se ne radi o običnom predmetu u Flintovu vlasništvu, nego o stvarnom dijelu dječaka. Cherta je posljednji put omeo pronalazak neobičnog kamena, onog koji je predao Chavenu. Sad je pomno počeo pregledavati vrećicu. Bila je veličine kokošjeg jajeta i gotovo plosnata, debela tek poput prsta. Vezivo je bilo izvanredno i složeno, od raznobojnih niti, ali izvezen je bio nekakav uzorak a ne slika, i vrlo mu malo govorio. "Jesi li ikad vidjela ovakav rad?"

Opal odmahne glavom. "Sliči šupljici iz Connorda koju sam jednom vidjela na Tržnici, ali ta je bila mnogo jednostavnija."

Chert ju nježno uzme u ruke, opipa prstom. Popustila je pod njegovim dodirom uz tiho, elastično hrskanje, ali nešto se tvrdo nalazilo u njezinu središtu, tvrdo poput kosti. "Gdje mi je nož?"

"Ona nespretna naprava?" Opal je već hodala po sobi prema svojoj kutiji za šivanje. "Ako kaniš ukrasti dječakovu imovinu i rasjeći je, ne moraš to izvesti poput kakva mesarova šegrta." Vratila se i izvadila sićušnu oštricu s drškom od ulaštena sedefa. "Upotrijebi ovo. Ne, predomislila sam se. Vrati mi ga. Jaću biti ta koja će opet morati zašiti vrećicu kad završiš kopati po njoj."

Ako pretpostavimo da je to nešto što se može vratiti u nju kao da se ništa nije dogodilo, pomisli Chert, ali ništa ne reče. Sam dječak svakako nije bio takav, pa zašto bi ovo bilo drukčije?

Opal pažljivo presiječe nekoliko niti s jedne strane, gdje su ukrasni šavovi bili najrjeđi. Chert je morao priznati da se toga ne bi dosjetio, da bi otvorio vrh i pokvario većinu veziva.

"Sto ako... što ako sami šavovi sadrže nekakvu sjenovitučaroliju?" rekao je iznenada. "Što ako smo je pokvarili prerezavši je, te ono što je već unutra ondje više ne bude?" Nije znao točno što pokušava reći, ali u tim gluhim noćnim satima bilo je teško ne osjećati kako zadiru na nepoznat i možda neprijateljski teren.

Opal mu uputi kiseo pogled. "Tipično za tebe da se toga sjetiš nakon što sam već započela." Ali zastala je, i lice joj je odjednom postalo zabrinuto. "Misliš da je unutra nešto živo? Nešto što... što grize?"

"Daj meni, onda", reče Chert, pokušavajući sve okrenuti na šalu. "Ako netko mora izgubiti prst, to ne bi trebao biti onaj tko će poslije morati zašiti vrećicu."

Stisnuo ju je lagano kako bi rastvorio razrezani rub, prinio je svjetlu. Jedino stoje mogao vidjeti bilo je nešto nalik na komadiće suhog cvijeća i lišća. Nagnuo se naprijed i oprezno onjušio. Miris je bio egzotičan i neprepoznatljiv, mješavina pikantnih aroma. Opipao je unutrašnjost prstom, nastojeći biti nježan, ali je gnječio materijal od suhog bilja, a miris je postajao snažniji. Napokon je dotaknuo nešto tvrdo i plosnato. Pokušao ga je izvući, ali bilo je gotovo jednake veličine poput vrećice.

"Morat ćeš prerezati još niti", rekao je, predavši je natrag Opal.

Ona onjuši otvorenu stranu. "Divlji luk i srdašca. Ali to nije sve. Ne prepoznajem ostalo." Kad je raširila prorez sve do dna, i još dalje, Chert je uzme natrag.

Povukao je, nježno. Suhe latice padnu na stol. Povukao je ponovno i predmet napokon klizne van. Bio je to ulašteni bijeli oval - brzim pogledom ustanovio je da nije načinjen od kamena nego od nečeg nedavno i agresivno oživotvorenog - stoje bilo izrezbareno na dekorativan način koji, poput veziva, nije predstavljao ništa određeno. Na trenutak je mogao samo

iznenađeno zuriti - zašto bi itko utrošio toliko brige rezbareći i glačajući jednostavan oblutak od slonovače ili kosti poput ovoga? - ali Opal ga uzme na trenutak, kimne, a onda mu ga vrati na dlan, ovaj put preokrenuta na drugu stranu.

"To je zrcalo, budalo stara." U glasu joj se čulo olakšanje. "Ručno zrcalo kakva imaju plemenite gospođe. Kladim se da tvoja princeza Brionv posjeduje nekoliko ovakvih."

"Moja princeza Brionv?" Vratio se njihovoj staroj kolotečini jer je to bilo najlakše; i njemu je odlanulo, iako ne tako potpuno kao njegovoj ženi. "Siguran sam da bi se nasmijala da to čuje." Zurio je u zrcalo, podigao ga i okretao sve dok nije uhvatilo odsjaj svjetiljke. Izgledalo je posve obično. "Ali zašto dječak ima zrcalo?"

"Oh, zar ne vidiš?" Opal zatrese glavom na njegovu tupost. "Jasno je poput nebeskog stakla. To je sigurno pripadalo njegovoj... njegovoj pravoj majci." Nije joj bilo drago izgovarati te riječi, ali je hrabro nastavila. "Vjerojatno mu ga je dala kao... neku vrstu uspomene. Možda se našla u opasnosti pa su imali samo nekoliko trenutaka prije nego što ga je poslala od sebe. Željela je da onaj tko ga nađe zna kako potječe iz dobre obitelji, da ga je majka voljela."

"Čini mi se čudnim," reče Chert, nesposoban posve prikriti svoju nevjericu, "da bi žena držala svoje zrcalo čvrsto zašiveno u vrećici."

"Ne bi! Zašila ga je kako ga on ne bi izgubio."

"Dakle, ti tvrdiš da je plemkinja koja provodi posljednje trenutke sa svojim malim sinom - možda joj se dvorac zatekao pod opsadom ili ga je zahvatio požar, kao u onim baladama Velikog naroda koje voliš slušati kad odemo na tržnicu iznad zemlje - imala vremena zašiti vrećicu tim opreznim sitnim šavovima?"

"Samo pokušavaš stvarati probleme u vezi s tim." Opal je zvučala zabavljeno a ne razdraženo. Mogla si je priuštiti da bude velikodušna, jer je danas očito pobijedila. Bilo je to samo zrcalo, a ne prsten s obiteljskim grbom ili pismo koje je detaljno opisivalo Flintovo podrijetlo ili priznavalo grozan zločin. Kako bi bio siguran, Chert istrese ostatak suhog lišća i cvijeća na stol dok je Opal tiho coktala jezikom, ali u vrećici više nije bilo ničeg.

"Ako si završio praviti nered, daj mi sve to." Pobjednički sjaj sad je bio nedvojben. "Imam puno posla da to popravim prije nego što se dječak probudi. Ti se slobodno možeš vratiti u krevet, starce."

To je i učinio. Ali svejedno nije spavao, premda tihi zvuci koje je Opal stvarala marljivo šivajući nisu bili to što je držalo Cherta budnim. Ono što je bilo u vrećici nije se pokazalo ničim strašnim. Ništa se neće promijeniti, barem ne zasad. Ali to je bio dio problema.

Ispričat ću Chavenu o tome sljedećom zgodom. Bio je umoran, tako umoran, i očajnički je čeznuo za snom. Bio je još očajniji što je morao vjerovati da je Opal imala pravo, da nije postojao razlog za brigu, ali nešto ga je još kopkalo. Da, Chavenu, ako me bude htio primiti. Zadnji put nije izgledao vrlo zadovoljan mojim društvom. Ali nemam koga drugog pitati. Da, Chaven je upućen u takve stvari. Možda mi može reći što bi to moglo značiti - može li zrcalo biti nešto više od običnog zrcala...

Brionv ga je nosila satima, neprestano promatrajući poznati rukopis, kao da se radi o stvarnom licu njezina oca, a ne riječima koje je napisao. Nije znala koliko joj je nedostajao sve dok ga nije pročitala, a čitajući ga, čula je kako joj se obraća njegov dragi glas, kao da je bio u sobi s njom, a ne stotinu milja i pola godine daleko. Zar je tako domaća, intimna stvar mogla biti razlog za Kendrickovo umorstvo?

Ali za predmet tako opterećen obiteljskom tugom, njegovo je značenje bilo nekako nejasno. Pismo je govorilo o autarhu, kao što je Brone rekao, i o brigama kralja Olina u vezi s južnjačkim osvajačem.

"Ovdje dolazimo do srži brige tvojeg oca, Kendrče, sine moj," pročitala je po šesti ili sedmi put,

"koja se sastoji od toga da glasine o proširenju autarhova carstva koje su doprle do nas na sjever nisu pretjerane. Sav Xandski kontinent iznad velike Bijele pustinje pao je pod vlast Xisa, a dok su se njegov otac i djed zadovoljavali običnim

osvajanjem i utjerivanjem daća, ovaj najnoviji autarh nije milostiv vladar tim podanicima. Kažu da se smatra ne samo kraljem nego bogom, i da ga sve te podaničke zemlje moraju obožavati kao da je pravo dijete samog Sunca - da, Sunca koje sja na nebu! Nije još nametnuo tako teške zahtjeve **" našim gradovima i državama Eiona koji su potpali pod njegov utjecaj, ali ne sumnjam daće željeti isto od njih kad njegov stisak postane dovoljnočvrst.

Nemoj misliti, međutim, daje on budalast zato stoje lud. Ovaj je autarh iskaljen od uistinu vrućeg metala. Rodio se kao Sulepis, treći najmlađi od dvadeset šestero braće u kraljevskoj obitelji Xisa - gnijezdu guja koje je postalo legendarnočak i u nemirnom Xisu, u kojemu nikad nije manjkalo divljaštva ni ubojstava među njegovim vladajućim Hanovima. Priče kažu da je samo jedan od njegove braće, najmlađi u obitelji, još bio živ kad se Sulepis napokon uspeo na prijestolje godinu nakon očeve smrti. Kad je taj najmlađi brat položio krunu na Sulepisovu glavu prilikom krunidbe, sirotog su jadnika odveli i uronili u rastaljenu broncu. Kad se izmučeno tijelo ohladilo, autarh ga je postavio ispred kraljevske palače. Putnik mi je rekao da autarh voli pričati užasnutim posjetiteljima kako taj ukras predstavlja Značaj obitelji.

Njegova vlast nad Xandom gotovo je potpuna, ali premda je osvajao i u Eionu, to su sve bile male države sa siromašnim ili gotovo nikakvim lukama. Zna da mu nijedna od njih neće osigurati odgovarajuću bazu za invaziju, i da bez sigurna uporišta njegova regrutirana vojska, ma kako brojna, neće poraziti odlučne ljude koji se bore za vlastite zemlje, posebno ako se Syan, Jellon i Pogranične kraljevine udruže..."

Brionv odloži pismo, gnjevna kao prvi put kad ga je pročitala. Jellon - ta močvara izdajnika! Kako tipično za njezina oca, da nastavi vjerovati, čak i dok je trunuo u zatvoru zbog pohlepe Jellona, kako može uvjeriti onu svinju od kralja Hespera da učini pravu stvar, da se zajednički bore protiv moćnijeg neprijatelja.

A vjerojatno će ga i uvjeriti, uz dovoljno vremena, pomisli Brionv. Štoću onda? Što ako se udružimo, a oni opet pošalju onog perfidnog grofa Angelosa ovamo, gdjeću se morati ophoditi prema njemu kao prema savezniku umjesto da mu zabijem mač u srce kao što bih htjela? Obećala je sebi da će poslijepodne poći u oružarnicu i malo vježbati s mačem. Ako se Barrick još osjećao preslabo da dijeli udarce, ona je uvijek mogla utrošiti sat vremena pretvarajući se daje piljevinom napunjena lutka bila Angelos ili njegov gospodar Hesper. Bilo bi dobro nešto udariti.

Što se tiče nestalog dijela pisma, nije mogla pogoditi što je ikoga moglo navesti da ga ukrade. Prema onome što je mogla razaznati iz početka i kraja, činilo se da je uglavnom bila riječ o općenitom i prozaičnom razgovoru o održavanju zidina i vratnica dvorca. Je li ga neki autarhov špijun ili kakav bliži neprijatelj uzeo jer je posumnjao da je Olin možda spomenuo neku slabost u obrani Južne Međe? Kako su mogli pomisliti da bi njezin otac bio tako glup da povjeri informaciju koja bi mogla ugroziti njegovu obitelj i dom u ruke poslanika Ludisa Drakave? Nisu ga poznavali. Kao što je Brone rekao, Olin Eddon bio je čovjek koji ništa nije uzimao zdravo za gotovo.

Preskočila je dio pisma kako bi došla do njegova kraja, premda je znala daće opet zaplakati ako pročita njegov pozdrav.

I pošalji moj najljepši pozdrav Briony, reci joj da mi je žao što sam spriječen i što ne mogu biti tu za rođendan koji dijele ona i Barrick. U ovom dvorcu punom propuha ima jedna mačka kojoj se omiljelo spavati na dnu mog kreveta, a prema načinu kako se udebljala, predosjećam da će uskoro postati majka. Reci Briony da se nećću samo uskoro vratiti svojoj obitelji, nego ću donijeti sa sobom malo iznenađenje, i da ga ona može razmaziti koliko hoće, jer, za razliku od pasa i većine djece, mačku ne može pokvariti previše ljubavi."

Bila je zadovoljna sobom. Nije zaplakala. Ili barem, tek nekoliko suza, a njih je lako obrisala prije nego što su se Rose i Moina vratile.

Usprkos njegovoj beskorisnoj ruci, Barrickova nadmoćnija snaga obično ga je činila njezinim više nego dostojnim protivnikom u mačevanju, ali njezin je brat još osjećao posljedice svoje bolesti: lice mu se brzo zarumenilo i nedugo zatim počeo je teško disati. Sporiji nego inače, primio je nekoliko udaraca po tijelu od Brionvjina obloženog mača, a nju uspio zauzvrat dotaknuti samo jednom. Nakon mnogo manje vremena nego što bi Brionv poželjela, ustuknuo je i bacio svoju sablju na tlo uz prigušen zveket.

"Nije pošteno", rekao je. "Znaš da još nisam posve ozdravio." "To je razlog više da opet razvijaš snagu. Hajde, natmurenko, pokušajmo još jednom. Ovaj put možeš koristiti štit ako hoćeš."

"Ne. Gora si od Shasa. Sad kad njega nema da me gnjavi, misliš daću ti dopustiti da zauzmeš njegovo mjesto?"

U tonu mu se čulo nešto više od običnoga gnjeva, i Brionv potisne vlastitu ogorčenost. Bila je neumorna, puna bijesa i jada poput olujnih oblaka. Jedino što je htjela nakon dana sjedenja i saslušavanja ljudi jest pomaknuti udove, zamahnuti mačem, biti nešto drugo osim princeze, ali znala je da je beskorisno pokušavati prisiliti Barricka na bilo što. "Vrlo dobro. Možda bismo umjesto toga trebali razgovarati. Opet sam pročitala očevo pismo."

"Ne želim razgovarati. Perinova mičekića, Brionv, dovoljno sam govorio u zadnje vrijeme! Urote i intrige. To me umara. Idem odrijemati."

"Ali jedva smo popričali o svemu što nam je kazao Brone - o Gailonu Tollvju, pismu i autarhu..."

Odmahnuo je rukom. "Brone je podrivač. Ako nema intriga, ni misterioznih urota od kojih bi nas štitio, on nema nikakva utjecaja." Barrick je jedva odriješio zaštitni prsluk prije nego što ga je strgnuo sa sebe, razdražljiv poput djeteta kojeg su otjerali s večere.

"Jesi li siguran da se nemamo razloga brinuti? A brata su nam ubili pod našim krovom...?"

"Ne, nisam to rekao! Ne izvrći moje riječi! Rekao sam da ne vjerujem da bi nam Avin Brone rekao nešto što ne bi išlo u njegovu korist. Ne zaboravi, on je taj koji je nagovorio našeg oca da se oženi Anissom. Nynor i tetka Merolanna protivili su se tome, ali Brone nije posustajao dok nije uvjerio oca da to učini."

Ona se namršti. "Bili smo tako mali - jedva se toga sjećam."

"Ja se sjećam. Sjećam se svega. On je kriv što na grbači imamo tu luđakinju."

"Luđakinju?" Brionv se nije svidao izraz na licu njezina blizanca - nešto divlje što nije navikla viđati. "Barrick, ni ja je ne volim, ali to što si rekao je okrutno i nije istina."

"Zaista? Selia kaže da se ponaša vrlo čudno. Da nikome ne dopušta da je posjeti osim ženama sa sela. Selia kaže da je čula kako neke od njih u gradu nazivaju vješticama..."

"Selia? Nisam znala da si je opet vidio."

Njegovo rumenilo, koje je počinjalo blijedjeti, iznenada navre natrag. "Što i da jesam? Je li to tvoj posao?"

"Ne, Barrick, nije. Ali ne postoje li druge djevojke koje više zavređuju tvoje zanimanje? Ne znamo ništa o njoj."

On prezrivo otpuhne. "Zvučiš kao teta Merolanna."

"I Rose i Moina ti se dive."

"To je laž. Rose me zove princ Nikad-Sretan, govori da se uvijek tužim. Ti si mi to rekla." Narogušio se.

Zadržala je lice ozbiljnim, iako je prvi put od početka razgovora bila u kušnji da se nasmiješi. "To je bilo prije godinu dana, budalice. Ona to više ne govori. Zapravo, bila je vrlo zabrinuta za tebe kad si bio bolestan. A Moina... pa, mislim da joj se sviđaš."

Na trenutak nešto poput iskrenog čuđenja preleti njegovim licem, praćeno pogledom punim tako silovitežnje da se Brionv gotovo zaprepastila. Ali trenutak poslije ga je nestalo, a on je morao nataknuti masku koju je predobro poznavala.

"O, ne, nije ti dovoljno što si princeza regentica. Ponašaš se kao da želiš da si kraljica - kao da uopće nisam prisutan da se uplećem u stvari. Sad mi želiš zapovijedati s kime mogu ili ne mogu razgovarati, a možda čak i nahuškati jednu od svojih

dvorskih dama na mene, da se pretvara da me voli kako bi me mogla držati na oku. Ali ne možeš, Brionv." Okrenuo se, ispustivši ostatak svoje opreme za vježbanje, i izašao iz oružarnice. Dvojica stražara koji su diskretno stajali uz stražnji zid slijedila su ga van.

"To nije istina!" viknula je. "O, Barrick, to nije istina...!" Ali on je već bio otišao.

Nije točno znala zastoje došla. Osjećala se kao da hoda kroz olujni vjetar i pokušava zadržati na okupu neku fantastično složenu i nježnu stvar, poput jednog od Chavenovih znanstvenih instrumenata, samo stotinu puta veću i krhkiju. Bilo je trenutaka kad joj se činilo da je cijela obitelj pod prokletstvom.

Zdepasti stražar odbijao je otvoriti vrata ćelije. Prepirala se, ali iako je bila princeza regentica i moglačiniti što je volja, bilo je jasno da će stražar, bude li ustrajala na svojoj suverenosti, otići ravno Avinu Broneu, a ona nije htjela da vrhovni zapovjednik dozna za njezin dolazak ovamo. Nije zapravo ni sama to shvaćala, i nije mogla ni zamisliti da to objasni strogom i praktičnom Broneu.

Na kraju je stala pokraj rešetkastog prozora na vratima ćelije i zazvala ga. Isprva nije bilo odgovora. Zazvala je ponovno i začula komešanje, tup zveket željeznih lanaca.

"Brionv?" U glasu mu se nazirao tek trag njegove stare snage. Nagnula se naprijed, pokušavajući ga vidjeti u sjenama suprotnog zida. "Što želite?"

"Razgovarati." Smrad mjesta bio je grozan. "Postaviti vam... jedno pitanje."

Shaso ustane - zgušnjavanje tame, kao da su sjenečarolijom poprimile ljudski oblik. Uputio se naprijed polako, vukući za sobom lanac koji mu je sputavao gležnjeve, te zastao nedaleko od vrata. Nije bilo svjetla u njegovoj tamnici: samo baklja koja je gorjela na zidu iza nje osvjetljavala mu je lice, ali to je bilo dovoljno da vidi kako je omršavio, ramena još širokih, ali dugog vrata koji je sada bio gotovo krhak. Kad je izvio glavu kako bi je bolje vidio - vjerojatno je bila samo obris ispred baklje, shvatila je - mogla je razaznati oblik njegove lubanje pod kožom. "Milosrdna Zorijo", promrmljala je.

"Što želite?"

"Zašto mi ne želiš reći što se dogodilo?" Borila se zadržati miran glas. Bilo je dovoljno loše plakati u samoći svoje odaje. Neće zaplakati pred tim neumoljivim starcem ili pred stražarom koji je stajao samo nekoliko metara dalje, pretvarajući se da ne sluša. "One noći? Želim ti vjerovati."

"Sigurno ste osamljeni."

"Nisam jedina. Ni Dawet ne vjeruje da bi ti ubio Kendricka."

Dugo vremena nije odgovorio. "Razgovarali ste s njim? O meni?"

Brionv nije mogla odrediti je li bio osupnut ili razbješnjen. "Bio je poslanik očeva otmičara. Bio je također mogući ubojica. Razgovarali smo više puta."

"Rekli ste - bio je."

"Otišao je. Natrag u Hierosol, svome gospodaru Drakavi. Ali rekao mi je kako smatra da si previše častan da bi prekršio svoju zakletvu obitelji Eddon, ma kako stvari izgledaju."

"On je lažljivac i ubojica, naravno." Riječi su bile hladne i teške. "Ne možete vjerovati ničemu što kaže."

Gubila je bitku pokušavajući odstraniti gnjev iz svojega glasa. "Čak i kad javno izražava vjeru u tvoju nedužnost?"

"Ako moja nedužnost ovisi o riječi tog čovjeka, onda zaslužujem otići krvniku."

Udarila je o vrata tako snažno svojim dlanom da je stražar poskočio od iznenađenja i načinio nekoliko žurnih koraka prema njoj. Gnjevno ga je otjerala rukom. "Proklet bio, Shaso dan-Heza, i proklet bio tvoj ukočeni vrat! Zar ti uživaš u ovome? Zar sjediš tu u tami i raduješ se što smo sada napokon pokazali koliko te malo cijenimo, likuješ nad time kako smo ti se jadno odužili za tvoju službu svih ovih godina?" Nagnula se naprijed, gotovo sikćući riječi kroz rešetkasti prozor. "Još mi je teško povjerovati da bi ti ubio mojeg brata, ali počinjem misliti da bi dopustio da tebe ubiju - da bi sam sebe ubio, takoreći - iz čistog inata."

Shaso je opet utihnuo, a njegova je velika glava klonula na prsa. Nije progovorio tako dugo da se Brionv počela pitati je li, iscrpljen teškim uvjetima u zatočeništvu, nekako zaspao stojeći, ili čak umro na nogama kao što su pjesme tvrdile da je učinio slavni vitez Silas od Perikala, odbivši pasti čak i s tucetom strijela u tijelu.

"Ne mogu vam ništa reći o toj noći, osim da nisam ubio Kendricka", napokon izusti Shaso. Glas mu je bio neobično promukao, kao da se borio sa suzama, ali Brionv je znala da je to bilo krajnje nevjerojatno. "Stoga moram umrijeti. Ako mi uistinu želite dobro, princezo - Brionv - onda me više nećete posjetiti. Previše je bolno."

"Shaso, što...?"

"Molim vas. Ako ste uistinu jedini usamljeni stvor u ovoj zemlji koji misli da nisam pogazio zakletvu, ondaću vam reći još tri stvari. Ne vjerujte Avinu Broneu - on je nametljivac i ništa toliko ne voli kao sebe. A ne vjerujte ni Chavenu, dvorskom liječniku. On ima mnogo tajni, a nisu sve bezopasne."

"Chaven...? Ali zašto on - stoje učinio...?"

"Molim vas." Shaso podigne glavu. Oči mu bijahu bijesne. "Samo slušajte. Ne mogu vam pružiti dokaz ni za jednu od tih tvrdnji, ali... ali ne bih volio da vas zadesi zlo, Brionv. Ni vašeg brata, koliko god je iskušavao moje strpljenje. A ne bih volio vidjeti da mu otmu kraljevstvo vašeg oca."

Bila je više no zapanjena. "Rekao si... tri stvari."

"Ne vjerujte vašem rođaku, Gailonu Tollvju." Zastenjao je. Bio je to iznenadan,čudan i strašan zvuk. "Ne. To je sve što mogu reći."

"Gailon." Oklijevala je - zamalo mu je htjela reći za vijest o Gailonovu nestanku, i još važnije, za Bronovu izjavu da su Tollvjevi gostili autarhove agente, ali je odjednom bila zbunjena. Shaso je rekao da se ni Broneu ni Gailonu ne može vjerovati, stoga koji je od njih dvojice bio izdajnik: vojvoda od Ljetopolja ili vrhovni zapovjednik? Ili obojica?

Reći mu? Zar sam poludjela? Misao je bila poput pljuska ledene vode, iznenadna i zaprepašćujuća. Ovaj je čovjek možda ubio mojeg brata, što god ja htjela vjerovati. Mogao bi biti glavni izdajnik, ili u službi nekog još opasnijeg, poput autarha Xisa. Dovoljno je loše što sam ovamo došla sama, bez Barricka - zar da se prema njemu ophodim kao da je još pouzdani obiteljski savjetnik?

"Brionv?" Shasov je glas bio slab, ali zvučao je zabrinuto.

"Moram ići." Okrenula se i udaljila, pokušala kimnuti stražaru kao da se ništa neobično nije dogodilo, ali u trenutku kad je stigla do stubišta na izlazu iz tamnice gotovo je trčala, želeći samo umaknuti iz tog dubokog, mračnog mjesta.

Matty Tinvvright probudio se u svojoj sobici u potkrovlju Tkačeve kovnice, s glavom koja se činila kao da je puna prljave vodurine. Unatoč tomu što je dvije godine stanovao iznad krčme (te se pretpostavljalo da je bio upoznat s ograničenjima sobe) uspio je udariti glavom o gredu dok je ustajao - lagano, tek lagano, hvala Zosimu, bogu pijanaca i pjesnika (korisno sparivanje, s obzirom na to da su često bili jedni te isti) - te pao natrag na postelju, stenjući.

"Brigid!" viknuo je. "Prokleta ženo, dolazi ovamo! Razbio sam tintaru!"

Ali ona je, naravno, već bila otišla. Jedina mu je utjeha bila ta što će se večeras vratiti u krčmu, budući da je dolje radila, a on će je tada moći optužiti što ga je tako okrutno ostavila. Možda će to rezultirati prepirkom ili iskazom sućuti. I jedno i drugo bilo je prihvatljivo. Pjesnici su trebali uzbuđenje, bujicu osjećaja.

Bilo je sve jasnije da mu nitko neće ništa donijeti. Tinvvright sjedne, trljajući glavu i ispuštajući zvukove samosažaljenja. Ispraznio je mjehur u noćnu posudu, a onda oteturao do prozora. Daje bilo ranije ili kasnije doba dana, bio bi se riješio sadržaja posude kao nepotrebne prijelazne faze, ali Krojačka ulica bila je prepuna svijeta. Više gaje oprez nego pristojnost naveo da pažljivo isprazni posudu na mjesto gdje nitko nije hodao: samo mjesec dana prije kršni je mornar prosvjedovao što na nj mokre s visokog prozora, a Tinvvright je pritom jedva izvukao živu glavu.

Spustio se niz naizgled beskrajan niz stuba u zajedničku prostoriju. Klupa na kojoj su ga Finn Teodoros i Hewney zadržali do iza ponoći s njihovom okrutnom igrom opijanja sad je zjapila prazna, premda su šutljivi muškarci sjedili na šest drugih klupa, radnici iz Limene ulice koji su ispijali rani ručak. Matty Tinvvright nije mogao shvatiti kako su pjesnik-pisar i dramatičar bili dvadeset godina stariji od njega, a mogli tako dobro podnositi pće, prisilivši ga da se omjeri s njima i tako zaradi glavu poput razbijenog vrča u vreći. Bilo je strašno kako su se ponašali, a još je strasniji bio način na koji su navukli mladića poput Tinvvrighta na loše navike.

Nije bilo ni traga Conarvju, vlasniku. Krčmarev momak, Gil - momak samo po imenu, jer je izgledao barem desetljeće stariji od Tinvvrighta - sjedio je na stolcu iza točionika pazeći na bačve. Imao je čudan, odsutan izraz na licu u tom trenutku, ali ni inače nije bio osobito bistar. Već je bio radio u Tkalčevoj kovnici kad je Tinvvright prvi put onamo stigao, a za cijelo to vrijeme nikad nije izustio ništa ni približno zanimljivo.

"Pivo", zatraži pjesnik. "Daj mi pivo što prije. Želudac mi je kao uzburkano more - samo sunce što je zatočeno u pivarevu hmelju može umiriti tu oluju." Naslonio se na šank te ogorčeno podrignuo. "Čuješ li? Grom!"

Gil se nije nasmiješio, iako je obično pristojno prihvaćao Tinvvrightove šale. Nakon malo više prtljanja nego obično, pogurnuo je vrč preko šanka. Krčmarev je pomoćnik treptao poput sove na danjem svjetlu i izgledao još smućenije nego inače; Tinvvright je s oduševljenjem primijetio da nije zatražio novac. Conarv više nije davao svojem stanaru ni da onjuši pivo bez kovanice u ruci, te ga je prijetio izbaciti iz sobička na jednom kraju gornjeg kata. Ne želeći protratiti tu neočekivanu sreću, Tinwright se spremao povući sa svojim vrčem u sobu prije nego što krčmarev pomoćnik shvati što je učinio, te mu je srce prepuklo kad je čuo Gila kako govori: "Vi ste pjesnik...?"

Bio je predaleko od stubišta da bi se pretvarao kako ga nečuje. Okrenuo se, sa spremnom isprikom na usnama.

"Hoću reći, znate pisati, zar ne?" upitao ga je čovjek mršava lica. "Imate dobru ruku?"

Tinwright se namršti. "Poput anđela koji vlastito pero namače u tintu. Otmjena gospođa jednom mi je rekla da bi joj ode koje sam joj pisao bile jednako lijepe i korisne da su riječi poredane posve drugim redoslijedom."

"Želio bih da mi pomognete napisati pismo. Hoćete li?" Gil je opazio da Tinvvright oklijeva. "Platitću vam. Hoće li ovo dostajati?" Ispružio je ruku. Ugniježđen na dlanu poput kapljice čistog sunčanog svjetla nalazio se zlatni dupin. Tinwright se zablene i umalo ispusti vrč. Uvijek je smatrao Gila pomalo slaboumnim, s njegovim zurenjem i šutnjom, ali ovo je bio idiotizam poput dara s neba. Činilo se da je Zosim čuo molitve sirotog pjesnika, a one su zatekle boga u velikodušnom raspoloženju.

"Naravno", rekao je žustro. "Rado ću vam pomoći. Uzet ću to..." pokupio je novčić iz momkove ruke, "a vi dođite u moju sobu kad se Conarv vrati." Iskapio je vrč dugim, pohlepnim gutljajem i predao ga Gilu. "Evo - prištedjet ću vam trud da ga ne morate poslije nositi dolje."

Gil kimne, lica još uvijek bezizražajna kao u ribe koja leži na lučkoj tezgi. Tinwright pohita uza stube, napola siguran da kad stigne u svoju sobu pod kosim stropom, dupina neće biti, da će iščeznuti poput vilinskoga dara, ali kad je otvorio šaku, još je bio ondje. Prvi put u njemu se probudi sumnja te on zagrize novčić, ali imao je podatnu tvrdoću prave stvari - premda Tinvvright nije imao mnogo prilika da zagrize zlato u dvadeset ljeta svojeg života.

G

il je stajao pred vratima s rukama na bokovima.

Zaista je čudniji nego obično, pomisli Tinvvright, ali to mi nije donijelo ništa osim dobra. Zapitao se je li Gil imao još kakav mali zadatak koji bi mogao zahtijevati pomoć Mattvja Tinvvrighta - krpanje košulje, možda, ili pomoć pri skidanju čizama. Ako ima još dupina, s ponosom cuga nazvati svojim poslodavcem, koliko god glup bio. Jedna mu misao prvi put padne na um. Ali odakle krčmarskome momku takvo zlato? Je li koga ubio? Pa, nadajmo se da je to bio netko tko nikome neće nedostajati...

Napokon Gil prozbori. "Želim poslati pismo. Napišite moje riječi. Popravite ih, ako ih treba promijeniti."

"Naravno, dobri moj momče." Tinvvright uzme svoj "pisaći stroj", jednu od rijetkih stvari koju nije bio primoran založiti, te naoštri pero starim nožem ukradenim iz Conarvjeve kuhinje. S tim zlatom, shvatio je, moći ću otkupiti svoj džepni nožić s koštanom drškom. Ha! Moći ću si kupiti nožić s drškom od bjelokosti!

"Ne znam kakvi pozdravi idu u pismo. Vi ih napišite."

"Izvrsno. A za koga je pismo?"

"Princa Barricka i princezu Brionv."

Tinvvright ispusti pero. "Molim? Za princa i princezu?"

"Da." Gil ga pogleda, glave nagnute u jednu stranu, izrazom sličnijim psu ili ptici nego osobi. "Zar to ne možete napisati?"

"Naravno da mogu", žustroće Matty Tinvvright. "Bez dvojbe. Dokle god nije riječ o nečem izdajničkom." Ali bio je zabrinut. Možda je prebrzo zahvalio Zosimu, koji je naposljetku bio vrlo hirovita vrsta božanstva.

"Dobro. Ljubazni ste, Tinvvright. Pišem im kako bih im kazao važne stvari. Napišite to štoću reći." Udahnuo je. Oči su mu se zamalo sklopile, kao da se više prisjećao nego izmišljao. "Recite princu i princezi Južne Međe da moram razgovarati s njima. Da im mogu reći važne i istinite stvari."

Tinvvright ispusti uzdah olakšanja dok je započinjao opširan pozdrav, budući daje bilo jasno kako pismo neće biti ništa drugo doli samosvjesno baljezganje nepismenog seljaka koje kraljevski blizanci vjerojatno nikad neće ni vidjeti - "Plemenitim visostima Barricku i Briony," napisao je, "vladajućem princu i princezi Južne Međe, od njihova poniznoga sluge..." Ali koje je vaše ime? Vaše puno ime?"

"Gil."

"Zar nemate neko drugo ime? Kao što moje nije samo Matthias, nego Matthias Tinvvright?"

Krčmarev je pomoćnik pogledao pjesnika s takvim nerazumijevanjem da je Tinvvright mogao samo slegnuti ramenima. "... Od njihova poniznog sluge Gila", napisao je. "Krčmareva pomoćnika u svratištu zvanom..."

"Recite im da su prijetnje s kojima su sučeni gore nego što misle. Da rat prijeti. A kako bih im dokazao da znam očemu govorim, reći ću im što se dogodilo s kćerkom princa od Settlanda i njezinim modrim miraz-kamenom, i zašto je trgovcev nećak bio pošteđen. Morate napisati točno one riječi koje vam kažem."

Tinwright kimne, veselo pišući dok je Gil zamuckivao svoju poruku. Zaradio ječudesnu plaću za najjednostavniji zadatak. Nitko neće tu besmislicu rođenu u snovima uzeti zaozbiljno, ponajmanje kraljevska obitelj.

Kad je završio, dao je krčmarevu pomoćniku pismo i pozdravio se s njim - Gil ga je kanio odnijeti sam u veliku utvrdu i predati princu i princezi, rekao je, premda je Tinvvright znao da sirota luda neće dospjeti dalje od zabavljenog ili

razdraženog stražara na Gavranovim dverima. Dok su koraci krčmarskoga momka odjekivali stubištem, Tinwright je legao na postelju da razmisli o načinima na koje će potrošiti svoj novac. Glava ga više nije boljela. Život je odjednom postao vrlo dobar.

Gil se nije vratio u Tkalčevu kovnicu tog poslijepodneva. Tinwrighta je uhitila kraljevska straža sat prije sutona, dok su mu prsti još bili umrljani tintom, a zlato ležalo nepotrošeno u džepu.

22.

KRALJEVSKI SASTANAK

BEZ IMENA

Tvrd poput kamena pod zemljom

Zujeći poput osa Preplećući se poput korijenja, poput zmija

(iz Kostopadnih proročanstava)

Barem me, pomislio je Matty Tinwright, nisu bacili u lance, ali ništa drugo u vezi s tim iskustvom nije bilo posebno ugodno. Zamalo se pomokrio u gaće kad su stražari stigli u Kovnicu da ga uhite. Potom, ugledavši prvi put tamnicu dvorca, onjušivši vlažni, drevni kamen i razne mirise nesretnog, zatočenog ljudstva, zamalo je to opet učinio. Jedno je bilo pisati kuplete o patnjama Silasa od Perikala u utvrdi okrutnog Žutog viteza, ali stvarnost tamnice uznemirila ga je kudikamo više nego što je zamišljao.

Ispustio je uzdah, a onda se zabrinuo da bi to moglo zvučati poput pritužbe. Nije želio da se ti vrlo krupni stražari sa svojim velikim, žulje-vitim rukama i namrgođenim licima naljute na nj. Njih dvojica sjedila su razgovarajući na niskoj klupi, dok je treći stajao samo nekoliko metara dalje na suprotnoj strani, s kopljem u ruci. To je bio onaj koji mu je stvarao najviše nelagode; neprestano je zurio u Tinwrighta kao da se nadao da će zarobljenik pokušati pobjeći kako bi ga ovaj mogao nabosti poput kuhanog zeca na našiljeni štap.

Ali pjesnik se nije namjeravao pomaknuti. Njegov je um bio usmjeren prema pasivnosti, kao što je igla kompasa usmjerena prema sjeveru. Ako prokleti dvorac iznenada padne, jaću i dalje sjediti na podu. Onaj urokljivi kurvin sin neće dobiti opravdanje od Mattyja Tinwrighta.

S mjesta gdje je sjedio mogao je vidjeti krčmareva pomoćnika Gila, svaljenog na podu na suprotnoj strani stražarskog stola. Timvright se nadao da je dobar znak što su tri stražara stajala između Gila i vrata, a samo jedan do njega - da je to značilo kako je Gil pravi zločinac, premda krčmarev momak nije izgledao sposobniji od pjesnika da pokuša pobjeći. Njegovo je mršavo lice bilo bezizražajno; zurio je u jednu praznu točku na suprotnom zidu kao daje nečiji smušeni djed kojeg su slučajno zaboravili na tržnici.

Stražar koji je Tinwrightu dobacivao neugodne poglede načini par koraka prema njemu, zveckajući oklopom, sve dok nije stajao točno iznad njega. Muškarac oprezno - ali ne pretjerano oprezno - zabode vršak svojeg koplja u pukotinu na kamenom podu, samo palac dalje od Tinvvrightovih prepona. Da je to bila važna prigoda, ili barem ugodnija vrsta važne prigode, nesumnjivo bi bio zgnječio Mattvjev nakurnjak.

"Vidio sam te u Jazavčevim čizmama", reče stražar. Govorio je o krčmi blizu Baziliskovih dveri koju je Tinwright posjetio nekoliko puta, obično u društvu čašici sklona dramatičara Nevina Hewneyja. "Ne, gospodine, zamijenili ste me s nekim", rekao je s onoliko iskrenosti koliko je mogao odglumiti. "Nikad nisam prošao kroz ta vrata. Privrženik sam Tkalčeve kovnice u Škripavu prilazu. Momak poput vas sigurno ne poznaje Kovnicu, dakako - to je vrlo neugledno mjesto."

Stražar se grubo osmjehne. Bio je mlad, ali je već na sebi imao pozamašan trbuh i mlohavo, neugodno lice. "Oteo si mi žensku. Reko si joj da će joj bit bolje s pametnjakovićem ko što si ti nego sa svinjom u njezinoj pratnji."

"Siguran sam da ste pogriješili, dobri gospodine." "Reko si joj da ima grudi ko bijele kolače i guzicu ko šipak." "Ne, kao breskvu, sigurno", reče Tinvvright, sjetivši se koliko je te noći bio pijan i užasnut što je možda upotrijebio tako nezgodnu i nimalo dražesnu usporedbu poput "šipka". Trenutak poslije užasnuto je poklopio rukom usta, ali bilo je prekasno. Njegov ga je neposlušni jezik opet izdao.

Stražar ga počasti krezubim osmijehom za koji je pjesnik bio uvjeren da nije imao nikakve veze s brigom za njegovo blagostanje ili s uvažavanjem njegove udvaračke vještine. Stražar se nagne bliže i ispruži svoje debele prste, a onda dohvati Tinwrightov nos i uštine ga, ne ispuštajući ga sve dok iz pjesnika nije izmamio prestravljen vrisak boli. Stražar se sagne sve dok mu smrdljiva gubica nije bila debljinu prsta daleko od njegova lica, što je značilo da je ipak bilo nekakve koristi od toga što je Tinvvrightov nos u tom trenutku bio tako bolno začepljen. "Ako ti vrhovni zapovjednik ne poželi odrubiti glavu - a ako poželi, bit ću prvi u redu za taj zadatak - onda ću te posjetiti u Tkalčevoj kovnici, i to brzo. Odsjeći ću ti neke djeliće" - uštinuo je nos još jače da to naglasi, - "a onda ćemo vidjet kolko ćeš se sviđat gospojama."

Vrata tamnice bučno se otvore. Stražar ispusti Timvrightovu surlu i uspravi se, ali ne prije nego što ju je još jednom okrutno prignječio. Tinwright je ostao sa suzama u očima i osjećajem kao da mu je netko zapalio srednji dio lica.

"Perinovih mi gaća, zar to varalica plače?" zatutnji glas točno iznad njega. "Zar u ovom kraljevstvu više nema pravih muškaraca koji nisu vojnici? Zar su svi ostali samo svodnici, psi zečari i ženskasti plačljivci poput ovoga?" Golema prilika vrhovnog zapovjednika Avina Bronea nadvila se nad njim, brade sivo-crne poput olujnog oblaka. "Cendraš li zbog svojih zločina protiv krune, čovječe? To bi ti možda pomoglo kod Trigonskih svećenika, ali ne i kod mene."

Timvright trepćući odagna suze. "Ne, moj gospodaru, lorde, nisam ništa skrivio."

"Zašto onda tuliš?"

Timvright nekako nije mislio da bi bila dobra ideja spomenuti što je stražar učinio. To bi moglo promijeniti batine koje mu je taj čovjek namjeravao dati u nešto s kobnim ishodom. "Ja... imam katar, gospodine. Ponekad me ovako zahvati. Ovaj vlažni zrak..." Mahnuo je rukom kako bi pokazao okolinu, ali ga je onda ponovno prožela panika. "Ne da imam kakvih pritužbi na ovo mjesto, gospodine. Prema meni se postupalo iznimno dobro." Sada je brbljao. Timvright nikad nije vidio Bronea iz tolike blizine: čovjek je izgledao kao da bi mogao zdrobiti pjesnikovu glavu jednom mesnatom rukom. "Zidovi su vrlo čvrsti, moj gospodaru, pod vrlo dobro napravljen."

"Pretpostavljam da te netko udario", reče vrhovni zapovjednik. "Ako odmah ne začepiš gubicu, i sam ću to učiniti." Okrenuo se prema jednom od kraljevskih stražara koji je ustao s klupe. "Odvodim obojicu zatvorenika." Mahnuo je jednom paru vojnika koje je ostavio da gačekaju kraj vrata tamnice; obojica su nosila livreju Zemljinkraja, Broneova lena. "Povedite ovaj par", reče čovjeku. "Silom, ako morate."

Tamničar je izgledao pomalo iznenađeno."Zar... jesu li princ i princeza...?"

"Naravno da su obaviješteni", zareži Brone. "Što misliš, tko mije naložio da ih izvedem van?"

"Ah. Da. Vrlo dobro, gospodaru."

Tinwright se osovi na noge. Odlučio je otići bez problema. Nije htio da ga više ozljeđuju, a svakako nije želio još više naljutiti krupnog i zastrašujućeg vrhovnog zapovjednika.

Unatoč svojem užasu, Tinwright se iznenadio kad su ih Brone i dvojica vojnika poveli dugim, zavojitim putem kroz stražnji dio velike dvorane i napokon u malu, ali prekrasno uređenu kapelu. Jedan pogled na slike na zidu govorio mu je da je sigurno riječ o Erivorovoj kapeli, posvećenoj morskom bogu zaštitniku Eddona, jednoj od najslavnijih prostorija u cijeloj Južnoj Međi. Dekor je na neki način djelovao prikladno, jer je krčmarev momak Gil prešao cijeli put dotamo polako i odsutno, kao da je u vodi preko glave. Tinvvright je bio zbunjen što se nalazi na takvu mjestu, ali se osjećao malo bolje: sigurno ga neće odmah ubiti, ako ni zbog čega a ono zbog straha da krvlju ne poprskaju slavne zidne freske.

Osim ako me ne zadave. Nisu li nekoć davili izdajnike? Srce mu jače zalupa. Izdajnike! Ali ovo je ludost -ja nisam izdajnik! Samo sam napisao pismo zato što me kriminalac Gil zaslijepio, sirotog pjesnika, svojim nepošteno stečenim zlatom!

U času kad je Avin Brone sjeo na dugu klupu postavljenu blizu oltara, Tinwright je opet bio na rubu plača.

"Tiho", reče Brone.

"Moj gospodaru, ja... ja..."

"Začepi usta, budalo. Nemoj misliti zato što sam sjeo da neću opet ustati i udariti te. To će zadovoljstvo vrijediti napora."

Tinvvright smjesta utihne. Šake koje su stršile izčovjekovih čipkastih manšeta bile su veličine svečanih hljebaca kakvi se obično peku na festivalima. Pjesnik kradom pogleda Gila, koji uopće nije izgledao uplašeno, dapače, izgledao je uglavnom nesvjestan onoga što se događa oko njega.

Proklet bio i ti i tvoje zlato! htio mu je kriknuti Matty Tinwright. Ti si poput nekog otrovnog vilenjaka iz priče koji svima donosi nesreću.

Shvativši da mu je najbolji način da ne upadne u nevolje čvrsto stisnuti oči i usta i pomoliti se bogu pjesnika i pijanaca (premda ga je odgovor na zadnju molitvu naizgled i doveo na prag izdajnikove ćelije), nije na trenutak bio svjestan da su pridošlice ušle u prostoriju. Djevojčin ga je glas prenuo i nagnao da otvori oči.

"Ova dvojica?"

"Da, Visosti." Brone pokaže na Gila. "Ovaj je iznio tvrdnju. Drugi tvrdi da ju je samo napisao za njega, iako imam svojih sumnji - možete vidjeti koji od njih više izgleda kao netko tko bi ovog drugog naveo na opačinu."

Tinwright je imao snažnu želju da krikne kako je nedužan, ali je polako učio kako se treba ponašati u situaciji u kojoj nema nikakve moći. Još je šest ljudi stupilo u kapelu. Njih četvorica bili su kraljevski stražari koji su se rasporedili blizu vrata i izmjenjivali blago prezrive poglede s crveno-zlatno odjevenim vojnicima vrhovnog zapovjednika iz Zemljinkraja; drugo dvoje, zapanjeno je prepoznao, bili su preživjela djeca kralja Olina, princeza Brionv i princ Barrick.

"Zašto tu?" upitala je svjetlokosa princeza. Tinwright ju je morao pogledati dvaput da se uvjeri kako je ona bila ta koja je govorila. Bila je prilično ljepušna, onako visoka i koščata - Matty Tinwright volio je, doduše, svoje žene meke, blijede i zaobljene poput ljetnog oblaka - ali kosa joj je bila raspuštena. Bila je vrlo neobično odjevena: nosila je jahaću suknju i čarape, te dugi modri kaputić kao u muškarca. Njezin blijedi, ridokosi brat bio je sav u crnom. Tinvvright je dočuo za prinčevu vječnu korotu, ali bilo je zapanjujuće vidjeti Barricka Eddona tako blizu, kao da je samo još jedan gost Kovnice - vidjeti oboje mladih vladara tu pred sobom, tako blizu i tako stvarne, kao da je sam Tinvvright bio dvorski miljenik kojeg su došli posjetiti. Fantazija o tome nakratko gaje ugrijala: Ah, kakav bi to bio raj, imati kraljevske pokrovitelje...!

"Tu smo jer je ovo mjesto skrovito", reče Brone.

"Ali rekli ste da su nas samo pokušavali prevariti da im platimo za lažne informacije."

Tinvvright odjednom izgubi zanimanje za pokroviteljstvo i odjeću princa i princeze. Zapravo, imao je velikih poteškoća pri gutanju: osjećao se kao da mu se jež zavukao u grlo. Zaključe li da je kriv za pokušaj prijevare kraljevske obitelji, vjerojatno će mu odrubiti glavu: u najmanju ruku, izgnatće ga na neki od manjih otoka ili poslati na rad u polja dok ne ostari, dok mu čak ni kotlokrpina mršava žena ne bude htjela proturiti bakrenjak za njegove šarmantne riječi (a još i više fizičku pozornost). Da je pokušao izigrati kraljevsku obitelj! Čvrsto je stisnuo noge da se ne pomokri pred Eddonovim blizancima.

"Rekao sam da sumnjam u to", odgovori Brone, strpljivo ignorirajući princev svadljiv ton. "Ali ako jedan od njih ili obojica doista nešto znaju, mislio sam da je bolje da to otkrijemo ovdje umjesto pred cijelim dvorom."

Brionv, koja je promatrala Tinvvrighta na način koji se nije činio posve nemilim - iako se nije činio ni posve samilosnim - odjednom se okrene prema ispijenom Gilu. "Ti. Rekli su da si krčmarev pomoćnik u pivnici u vanjskoj utvrdi. Kako možeš znati išta osim naklapanja po krčmi o tome što se dogodilo onoj Settlandskoj karavani?"

Gil se promeškolji, ali činilo se da ima poteškoća zadržati pogled na njoj. "Ja... ne znam. Znam samo da sam sanjao, i da su mi ti snovi... pokazali neke stvari."

"Reci, 'Vaša Visosti', smeće", zareži Brone.

Brionv odmahne rukom. "On je... Ne znam, slabouman, mislim. Zašto se uopće mučimo s njim? S ijednim od ovih dvaju bezumnika?"

Tinwright poželi da ima hrabrosti naogušiti se, protestirati. Bilo je razočaravajuće što je princeza naizgled bila nesvjesna njegova malog, ali rastućeg ugleda, ali sigurno joj je trebalo biti na prvi pogled jasno da nije bio od istog kova kao siroti Gil.

"Ima pravo", reče princ Barrick. Govorio je sporije i s više oklijevanja nego što su izvještaji o njegovoj hirovitoj naravi davali naslutiti. "Onaj trgovac je vjerojatno svima u Južnoj Medi ispričao što mu se dogodilo. I razglasio po cijeloj okolici prije nego što je stigao ovamo."

"Ako pogledate pismo koje su nam ova dvojica poslali," strpljivo im reče Brone, "u njemu stoji: Mogu vam ispričati o kćeri princa Settlanda te zašto je bila oteta, sa svojim stražarima i modrim miraz-kamenom. Zato se mučimo s ovim bezumnicima."

"Ne razumijem", reče princeza.

"Zato što trgovac Beck nije znao za veliki safir koji je djevojka nosila markgrofu Roricku kao dio svojeg miraza. Nitko u karavani nije znao, čak ni stražari, jer se njezin otac bojao krade. Ja sam doznao samo zato što sam primio pismo iz Settlanda prije par dana, koje mi je donio jedan redovnik. Princ je pisao da upita za svoju kćer i njezinu sigurnost, jer je čuo uznemirujuće glasine, a posebno je spomenuo safir koji je nosila - zapravo, on mu se činio gotovo jednako važnim kao njegovo dijete, pa je u pitanju ili vrlo skup kamen ili on baš nije posebno brižan otac. U svakom slučaju, kako...?"

"Kako običan krčmarev momak zna za kamen?" završi Brionv umjesto njega. Okrenula se prema Gilu. "A ti tvrdiš da si to vidio u snovima? Što nam još možeš reći?"

Polako je odmahnuo glavom. "Zaboravio sam nešto od onoga što sam namjeravao kazati, neke stvari koje sam čuo i vidio dok sam spavao. Htio sam da mi Tinwright sve to zapiše, ali došli su stražari i odveli me iz Tkačeve kovnice."

"Dakle čak i da je nešto znao," reče Barrick, riječima prepunim gađenja, "sad to više ne zna."

"Znam da ste vidjeli one u crnom", reče Gil princu.

"Što?"

"One u crnom. Zidove u plamenu. Ičovjeka s bradom, kako trči, doziva vas. Znam da ste to vidjeli..."

Nije stigao završiti jer je Barrick skočio naprijed i ovio šake oko vrata krčmareva pomoćnika. Iako je Gil bio odrastao muškarac, nije se odupirao. Barrick gurne žgoljavu priliku na tlo i sjedne mu na grudi, vičući; "Što to znači? Kako možeš znati za moje snove?"

"Barrick!" Brionv je pohitala naprijed i zgrabila ga za ruke. Krčmarev se pomoćnik nije opirao, ali mu je lice zadobilo jezivu, grozničavu crvenu boju. "Pusti ga - ubit ćeš ga!"

"Kako možeš znati? Tko te poslao? Kako možeš znati?"

Dok je Tinwright osupnuto promatrao, vrhovni zapovjednik - krećući se iznenađujućom brzinom za svoj obujam - odvuče mladića s Gila koji je dahtao, ali se i dalje nije opirao. "Oprostite, Visosti, ali zar ste izgubili razum?" zapitao je.

Princ se iskoprca iz stiska krupnog muškarca. Barrick je grubo disao, kao da su davili njega a ne obratno. "Da to niste rekli! Da se to niste usudili reći!" viknuo je na Bronea. "Nitko ne smije tako govoriti sa mnom!" Izgledao je kao da je spreman zaplakati ili opet kriknuti, ali umjesto toga lice mu se odjednom skamenilo kao kod kipa. Okrenuo se i izašao kroz vrata kapele, iako je to bio hod kojeg je samo jedan bezglavi korak sprečavao da se ne pretvori u trk. Dvojica stražara izmijene umoran pogled, a onda se odlijepe od zida i pođu za njim.

Krčmarev pomoćnik sada je sjedio, tiho hropćući.

"Kako si mogao znati za snove mojega brata?" upita Brionv Eddon.

Gilu je trebao trenutak da odgovori. "Samo sam rekao što sam vidio. Što samčuo."

Okrenula se prema Broneu. "Milosrdna Zorijo, sačuvaj me, mislim da ponekad gubim razum - sigurno je tako, jer inače ne vidim nikakva smisla u onome što se ovdje dogodilo. Razumijete li vi išta od toga?"

Vrhovni zapovjednik nije odmah odgovorio. "Ja... što se većine toga tiče, i ja sam zbunjen kao i vi, moja gospo. Imam par ideja, ali smatram da ih ne bi bilo mudro podijeliti pred ovom dvojicom." Uperio je svoju obraslu bradu prema Tinwrightu i krčmarevu pomoćniku.

"Pa, moramo nešto poduzeti s njima, to je sigurno." Brionv se namršti. Tinvvright je i dalje nije smatrao naročito privlačnom, ali nešto u vezi princeze svakako mu je privuklo pozornost, a to nešto nije bila samo njezina slava i moć. Bila je vrlo... snažna. Poput kakve ratne božice, pomislio je.

"Očito moramo zadržati barem krčmareva pomoćnika dok ne otkrijemo tajnu njegova znanja", reče Brone, davši pjesniku tračak nade - možda će ga pustiti na slobodu! "Da ne spominjem otkrivanje kako mu je u ruke došao onaj zlatni dupin kojeg je dao ovom takozvanom pjesniku. Pretpostavljam da bih mogao naći mjesta za krčmareva pomoćnika u stražarskoj sobi - tamo će biti mnogima pred očima. Ali nisam siguran želimo li da ovaj drugi blebeće po krčmama o onome stoje vidio." Brone se namršti. "Pretpostavljam da mi nećete dopustiti da ga jednostavno smaknem." Odjednom bez daha, Tinvvright se mogao samo nadati daje to bila šala. Laknulo mu je kad je princeza odmahnula glavom. "Šteta," reče joj Brone, "jer od takve nesposobne vrste ima malo koristi, a Južna Meda ih već ima cijelu vojsku."

"Nije me briga što ćete učiniti s onim koji je napisao pismo." Brionv je netremice zurila u Gila; Timvright je osjetio neobjašnjiv žalac ljubomore. "Sumnjam da je imao išta s tim - krčmarev pomoćnik ne zna pisati pa je trebao nekog da to učini. Vratite pjesnika kući uz prijetnju da ćemo mu odrubiti glavu ako zucne ma i riječ. Moram razmisliti."

Tinvvright je pretrpio niz tmurnih spoznaja. Ako se vrati u Tkačevu kovnicu, uskoro će doživjeti onaj obećani posjet stražara čiju je žensku izgleda preoteo; ne samo štoće ga ovaj brutalno pretući nego će to biti zbog nečega čega se nije ni sjećao - pijančevanje s Hevvnevjem gotovo uvijek je završavalo zaboravom. Mogao se samo nadati da je djevočjura bila

lijepa premda je, sudeći prema stražarevu izgledu, u to sumnjao. Ali budući da je vrhovni zapovjednik konfiscirao njegova zlatnog dupina, nije si mogao priuštiti da se preseli drugamo. Trenutno nije bilo dobro potkovane gospe u njegovu životu koja bi ga primila, samo Brigid koja je živjela u Kovnici. A nastupilo je hladno vrijeme. Bilo bi loše živjeti na ulici.

Tinvvright se sada sažalio nad samim sobom. Na trenutak je pomišljao da izmisli priču koja bi ga učinila korisnim i važnim, da se pretvara kako dijeli nešto od neobičnog znanja krčmareva pomoćnika, ali jedan pogled na masivnog Bronea uvjerio ga je u ludost toga. Iz nekog razloga, Gil je doista znao nešto što nije smio, ali Tinvvright nije mogao prizvati takvo oružje, čak ni u blefu. Promatrao je rastresenu princezu i ideja mu je sinula tako naglo da se zapitao nije li se Zosim pokušavao iskupiti za prevrtljivu okrutnost svojeg prethodnog dara. Pao je na koljena.

"Moja gospo", rekao je svojim najiskrenijim glasom, onim koji mu je pribavljao jelo i piće otkad je prvi put pobjegao od kuće. "Visosti, mogu li vam uputiti jednu molbu? Znam daje previše i da sam preniska roda, ali preklinjem vas da me barem saslušate..."

Pogledala ga je. To je barem bio prvi korak. "Molim?"

"Ja sam pjesnik, princezo - skroman, onaj čiji darovi nisu uvijek bili nagrađivani, ali oni koji me poznaju reći će vam koliko vrijedim." Gubila je zanimanje pa je požurio naprijed. "Došao sam ovamo u strahu i zebnji. Moj pokušaj da učinim uslugu svojem priglupom prijatelju, krčmarevu momku, prouzročio je vama i vašem bratu bol. Shrvan sam..."

Ona se kiselo nasmiješi. "Ako ikome ispričaš o ovom, i te kako ćeš biti shrvan."

"Molim vas, samo me saslušajte, Visosti. Samo počujte svojeg poniznog slugu. Vaša zaokupljenost državnim brigama nedvojbeno vas je spriječila da doznate za panegirik koji pišem o vama." To, ičinjenica da do tog trena nije pisao ništa slično.

"Panegirik?"

"Pohvalu vašoj nevjerojatnoj ljepoti." Opazio je njezin izraz i brzo dodao: "I, najvažnije, o vašoj mudrosti i dobroti. Vašoj samilosti." Opet se osmjehnula, iako je taj osmijeh na krajičcima još bio ciničan. "Zapravo, dok sjedim ovdje, toliko sretan što sam se napokon našao pred blistavim sjajem vaše prisutnosti umjesto da vas obožavam poput dalekog Mjeseca, vidim da je moja središnja ideja bila točnija nego što sam se nadao - da ste zaista... zaista..."

Umorila se od čekanja. "Da sam zaista što?"

"Pravo utjelovljenje Zorije, božice rata i vladarice mudrosti." Eto. Mogao se samo nadati da je dobro pogodio, da njezin neobičan način odijevanja i prizivanje božičine milosti nisu bile slučajne pojave. "Kad sam bio mlad, često sam sanjao o Perinovoj hrabroj kćeri, ali u mojim me snovima uvijek zasljepljivao njezin sjaj - nikad nisam točno mogao predočiti njezinu nebesku pojavu. Sad znam pravo lice božice. Sad je vidim ponovno rođenu u djevičanskoj princezi Južne Međe." Odjednom se zabrinuo da je otišao predaleko: nije sečinila onako polaskano kao što se nadao, ali nije ni Ijutito. Zadržao je dah.

"Da ga dam istući prije nego što ga vratim u onaj bordel?" upita ju Brone.

"Da budem iskrena," reče Brionv, "on... me zabavlja. Danima se nisam nasmijala, a upravo sada zamalo jesam. To je rijedak dar u ova vremena." Odmjerila je Tinwrighta od glave do pete. "Želiš biti moj pjesnik, zar ne? Pčati svijetu o mojim vrlinama?"

Nije bio siguran što se događalo, ali to nije bio trenutak koji se smio protratiti na istinu bilo kakve vrste. "Da, moja gospo, moja princezo, to mi je oduvijek bio najveći san. Doista, Visosti, vaše pokroviteljstvo učinilo bi me najzadovoljnijim čovjekom na zemlji, najsretnijim pjesnikom u Eionu."

"Pokroviteljstvo?" Ona nadigne obrvu. "U oblikučega? Novca?"

"Oh, nikad, moja gospo!" Kad za to dođe vrijeme, pomislio je. "Ne, bila bi neprocjenjiva blagodat kad biste mi jednostavno dopustili da vas promatram - izdaleka, naravno! - kako bih bolje mogao srediti svoju pjesmu. Već godinama radim na njoj, Visosti, na tom najvećem djelu svojeg života, ali ona je teška jer sam je sastavljao na temelju onih nekoliko prilika kad sam vas nakratko spazio na javnim svečanostima. Ako me počastite prilikom da vam svjedočim sa suprotne strane dvorane dok donosite svoje mudre presude sretnicima Južne Mede, to bi bila ljubaznost koja bi dokazala da ste uistinu reinkarnirana Zoria."

"Drugim riječima, želiš ostati ovdje." Prvi put bilo je nečeg nalik na iskrenu zabavljenost u njezinu osmijehu. "Brone, pogledaj može li mu Zagonetalo pronaći mjesto. Mogu dijeliti sobu - praviti jedan drugom društvo."

"Princezo Brionv...!" Brone je bio ozlovoljen.

"Sad moram razgovarati sa svojim bratom. Vi i jaćemo se opet sresti prije sumraka, vrhovni zapovjednice." Zaputila se prema vratima, a onda zastala, odmjerila Tinwrighta od glave do pete. "Dovđenja, pjesniče. Očekujem da ću čuti tu odu vrlo skoro. Radujem se tome."

Dok ju je gledao kako odlazi, Matty Tinvvright nije bio posve siguran je li mu ovo bio najbolji dan u životu ili najgori. Zaključio je kako je sigurno bio najbolji, ali u želucu ga je morio mali, mučan osjećaj koji svakako nije smio biti dijelom dana kad je postao službeni pjesnik kraljevskoga dvora.

1 sprva se činilo daje Collum Dyer sposoban slijediti vilenjačku vojsku i poput slijepca koji ide za suncem: unatoč zbrci maglom obavijene šume i zmijolikoj nestalnosti ceste, stražar je hodao na način koji bi Vansen nazvao pouzdanim, samo što ostatak muškarčeva držanja nije govorio ni o čemu tako krotkom i ljudskom poput pouzdanja. Zapravo, Dyer je mogao biti mjesečar, koji je posrtao i mrmljao sebi u bradu poput kojeg od onih izbezumljenih pokajnika koji su slijedili ikone boga Kerniosa iz grada u grad u danima Velike smrti.

Ubrzo, međutim, postalo je jasno, ako je Dyer bio slijepac koji je pratio sunce, da je to sunce zalazilo. Za ne više od sat vremena teturali su u krugovima. Šumski je labirint toliko izluđivao da Vansen to ne bi ni znao da Dyer nije nagazio na vlastiti pojas za mač što ga je izgubio tijekom dnevnog marša.

Iscrpljen, shrvan, Vansen je klonuo na tlo i čučao s rukama na licu, napola očekujući da će Dyer nastaviti bez njega i uglavnom ne hajući za to. Umjesto toga, na svoje iznenađenje, osjetio je ruku na ramenu.

"Gdje su, Ferras? Bili su tako lijepi." Unatoč tamnoj bradi, Collum Dyer izgledao je poput djeteta, raširenih očiju, drhtavih usana.

"Otišli su dalje", reče Vansen. "Otišli su ubiti naše prijatelje i obitelji."

"Ne." Ali ono stoje rekao uznemirilo je Dyera. "Ne, oni nose nešto, ali ne smrt. Zar ih nisčuo? Samo uzimaju natrag ono što je bilo njihovo. To je sve što žele."

"Ali postoje ljudi koji žive na onome stoje već bilo njihovo. Ljudi poput nas." Vansen je samo želio leći, spavati. Osjećao se kao daje beskrajno dugo plivao u tom oceanu drveća a da nije nazreo obalu. "Misliš li da će farmeri i maloposjednici jednostavno ustati i preseliti se kako bi tvoj Sumračni narod opet dobio natrag svoje zemlje? Možda bismo i dvorac Južne Međe mogli rastaviti na dijelove pa ga opet podići u Jellonu ili Perikalu gdje im neće smetati."

"O, ne", izusti Dyer vrlo ozbiljno. "Oni žele i dvorac natrag. I on je njihov. Zar ih nisteći?"

Vansen sklopi oči, ali od toga mu se samo zavrtjelo u glavi. Bio je izgubljen iza Sjenovite brane s ludakom. "Ništa nisam čuo."

"Pjevali su! Glasovi su im bili tako lijepi...!" Sad je Dyer bio taj koji je zatvorio oči. "Pjevali su... pjevali..." Djetinje mu se lice opet objesilo kao da bi mogao briznuti u plač. "Ne sjećam se! Ne sjećam se što su pjevali."

Bila je to prva dobra stvar koju je Vansen čuo posljednjih sati. Možda se Dyeru vraćao razum. Ali zašto i ja nisam lud? pitao se.

S druge strane, otkud znam da nisam?

"Hajde", rekao je stražaru, povlačeći ga za ruku. "Izmiču nam."

"Ne možemo ih sustići. Opet smo izgubljeni." Vansen potisne svoj gnjev. Iz kojeg je god razloga razum Colluma Dyera bio pomračen a njegov ne, barem ne toliko, to nije bila Dverova krivnja. "Moramo otići odavde, ali ne kako bismo slijedili Sumračni narod u rat." Činilo se da je par olinjalih dronjaka bilo sve što ga je držalo na okupu. Čvrsto ih je stisnuo. "Moramo ispričati princezi o ovome... i princu. Moramo obavijestiti Avina Bronea."

"Da." Collum kimne. "Obradovat će se."

Vansen tiho zastenje i lati se skupljanja dovoljne količine vlažnog pruća da pokuša naložiti vatru. "Nekako mislim da neće."

Nakon niza ružnih snova u kojima su ga proganjali bezlični ljudi kroz beskrajne, maglom zastrte vrtove i neosvijetljene dvorane, Ferras Vansen je odustao od sna. Grijao je ruke na vatri i izjedao se zbog zlosretnih okolnosti u kojima su se našli, ali bio je iscrpljen i bez probitačnih ideja: mogao je jedino zuriti u beskrajna stabla i pokušati se spriječiti da ne vrisne od očaja. Seosko dijete, nikad nije zamišljao da bi mogao zamrziti nešto tako poznato poput šume, tako svagdašnje poput običnog drveća ali, naravno, ovdje ništa nije bilo obično. Izvana poznato - uočio je hrast i bukvu, jarebiku, brezu i johu, a na uzvisinama mnoge zimzelene vrste - mokro drvće te vlažne sjenovite šume kao da je imalo vlastiti mračan život, tišinu istodobno namjernu i moćnu. Ako bi napola sklopio oči, mogao je gotovo zamisliti daje okružen prastarim svećenicima i svećenicama, odjevenima u sivo i zeleno, visokim, dostojanstvenim i ne baš srdačno raspoloženima prema njegovu nedopuštenom ulasku u njihovo sveto područje.

Kad se Collum Dyer napokon probudio, i on je izgledao kao da se oslobodio zle maštarije koja mu je zahvatila um. Ogledao se oko sebe, polako trepćući, a onda zastenjao: "Tako mi Perinova čekića, kad će dan svanuti na ovom prokletom mjestu?"

"Ovo je najviše danjeg svjetla što ćeš ga vidjeti dok se opet ne vratimo u naše krajeve", reče mu Vansen. "To si dosad trebao znati."

"Koliko smo dugo ovdje?" Dyer pogleda svoje ruke kao da pripadaju nekom drugom. "Loše se osjećam. Gdje su ostali?"

"Zar se ne sjećaš?" Ispričao je stražaru sve što se dogodilo, što su vidjeli. Dyer ga sumnjičavo odmjeri.

"Ne sjećam se ničeg od tog. Zašto bih govorio takve stvari?"

"Ne znam. Zato što ovo mjesto tjera ljude na ludilo. Hajde - ako si opet onaj stari, nastavimo put."

Hodali su, ali čak i slabašna predodžba koju je Vansen imao o smjeru koji bi ih vratio preko Sjenovite brane u zemlje smrtnika, brzo je izblijedjela. Kako je dan odmicao, Dyer je proklinjao sudbinu a Vansen gutao vlastitu srdžbu prema svojem suputniku - on nije uživao u luksuzu dvodnevnog bezumlja, te je trpio taj beskrajni, poražavajući krajolik cijelo vrijeme dok je Collum Dyer blebetao o divotama Sumračnog naroda - bilo je sve izglednije ne samo to daće opet spavati u šumi nego da možda nikad neće naći izlaz iz nje. Bili su beznadno izgubljeni i gotovo im je ponestalo hrane i pića. Vansen nije imao povjerenja u vodu tihih potoka te zemlje, aličinilo se da će je uskoro morati piti ili umrijeti.

Negdje u bezvremenoj i arbitrarnoj sredini njihova dana, Vansen je opazio skupinu prilika koja je putovala podalje od njih, verući se preko sljemena koje je naizgled bilo udaljeno pola milje. On i Dyer bijahu u malom kanjonu, skriveni medu drvećem, te je isprva njegov snažan nagon bio da se skriju dok stvorenja ne nestanu. Ali mu je nešto u najzdepastijem obrisu koji se penjao privuklo pozornost; trenutak poslije, pozornost se pretvorila u nevjericu i ushit.

"Tako mi svih bogova, kunem se daje ono Mickael Southstead! Prepoznao bih njegov hod bilo gdje, kao da ima bačvu među nogama."

Dyer zaškilji. "Imate pravo. Bogovi ga blagoslovili - tko bi pomislio daću se obradovati što vidim tog starog kurvinog sina!"

Energije obnovljene nadom, potrčali su sve dok više nisu imali daha za to, a onda se nastavili sporije uspinjati strmim obronkom. Dyer je htio viknuti - bojao se daće opet izgubiti svoje drugove - ali Vansen nije htio stvarati više buke nego što je bilo potrebno: već se činilo da ih je sama zemlja s neodobravanjem svjesna.

Napokon su stigli na vrh grebena, doteturavši preko ruba i zastavši kako bi uhvatili dah. Kad su se uspravili, mogli su vidjeti ostale samo nekoliko stotina metara udaljene, na vrhu grebena, kako još klipšu naprijed, nesvjesni Vansena i Dyera. Taj veseo prizor malčice je pokvario vidik sa sljemena. Šuma se pružala na sve strane dokle god im je pogled dopirao, bez prepoznatljivog orijentira, osim nekolicine brežuljaka poput onoga na kojem su stajali, strše i u nepravilnim razmacima iz magli koje su pokrivale Sjenovitu zemlju poput otoka u Vuttskom Arhipelagu, okruženih hladnim sjevernim morem.

Vansen je još bio zadahtan, ali Dyer je pojurio naprijed. Sada, kad su bili tako blizu, Vansen je mogao vidjeti daje bilo samo četvero preživjelih, a da je jedna od njih djevojka Willow. Pao mu je kamen sa srca - pomisao daje doveo to siroto, izmučeno stvorenje natrag na mjesto koje je na nju prvi put tako loše utjecalo, mučila gaje u njegovim lucidnijim trenucima

- ali samo malo. Kudikamo mučnija bila je pomisao na preostale nestale stražare. Dosad se uspijevao uvjeriti da se ostatak čete držao zajedno i da su tražili njih. Sad je morao priznati da problem nije bio samo u tome što su se on i Dyer izgubili, već što je on, Ferras Vansen, kapetan kraljevske straže, izgubio većinu svojih ljudi.

Princeza je imala pravo, gorko je pomislio dok je išao za Dyerom. Nisam dostojan da mi se povjeri sigurnost njezine obitelji. A nisu mi se smjeli povjeriti ni životi ovih ljudi.

Dyer ih je sustigao i zagrlio Mickaela Southsteada, premda ga nikad nije mnogo volio. Dok se Dyer bacao oko vrata drugoj dvojici vojnika

- Balku i Dawleyju, činilo se - Southstead se okrenuo prema Ferrasu Vansenu sa samozadovoljnim osmijehom. "Evo vas, kapetane. Znali smo da ćemo vas naći."

Vansen je osjetio golemo olakšanje što vidi taj mali dio svojih ljudi na životu, ali nije bio posve siguran da se slagao sa Southsteadovom idejom o tome tko je koga našao. "I meni je drago što te vidim", rekao mu je, a onda pljesnuo čovjeka po ramenu. Bilo je pomalo nespretno, ali nije želio zagrljaje.

"Oče?" reče mu djevojka. Izgledala je odrpanije od ostalih, rasparane i blatnjave haljine, a lice joj je izgubilo vedrinu koju je posjedovalo čak i u bezumlju. Imao je jezivu predodžbu o onome što se možda dogodilo u njegovoj odsutnosti, ali znao je da ništa nije mogao učiniti u vezi s tim, ništa. Pozvao ju je rukom da mu se približi.

"Nisam tvoj otac, Willow", rekao joj je blago. "Ali drago mi je što te vidim. Ja sam Ferras Vansen, zapovjednik ovih ljudi."

"Nisu me pustili kući, oče", rekla je. "Htjela sam ići, ali nisu me pustili."

Vansen je zadrhtao, ali kad se okrenuo prema ostalima, rekao je samo: "Utaborit ćemo se, ali ne ovdje. Spustimo se u dolinu gdje nas neće tako lako opaziti."

Vansen i ostatak njegove trupe skucali su dovoljno dvopeka i suhog mesa za siromašan objed, ali to su bile njihove posljednje zalihe, a i mješine s vodom bijahu im gotovo prazne. Uskoro će morati piti iz sjenovitih potočića, a možda jesti

i sjenovitu hranu. Već je imao poteškoća obuzdati Dyera da ne jede bobice i voće dok su putovali, od kojih su neke izgledale posve poznato i ukusno. A koliko će mu tek teže biti sada kad je morao paziti na petoricu?

Brzo je postalo jasno da su Southstead i ostali doživjeli neke iste stvari kao Vansen i Dyer, ali ne sve; Sjenovita brana prošuljala se preko njih dok su spavali, a ostali ljudi i trgovac Beck naizgled su poludjeli poput Dyera te nestali s konjima, ostavivši Southsteada, Dawleyja, Balka i djevojku Willow da bespomoćno pješače. Ali Southstead i njegova družina nisu vidjeli maršir ajuću vojsku Sumračnog naroda, a, nakon što mu se vratio razum, ni Collum Dyer toga se zapravo nije sjećao - i tako je Vansen ostao jedini svjedok. Pričinjavalo mu se da su ga ostali neobično pogledavali dok je o tome pričao, kao daje možda sve izmislio.

"Zašto bi to radili, kapetane?" upitao je mladi Dawley. "Mislim, išli u rat? Protiv koga?"

"Protiv nas", rekao je Vansen, nastojeći ostati miran. "Protiv naše vrste. Zato moramo nastojati vratiti se u Južnu Među s tim vijestima prije nego što ta vojska natprirodnih bića stigne onamo."

Također je postalo jasno da su, unatoč njegovoj tvrdnji da je našao Vansena, Southstead i druga dva stražara bili posve izgubljeni, beznadno lutajući, premda je Southstead tvrdio da bi našao izlaz iz šume "kad bi imao pravu priliku." To što ta tri stražara, od kojih Vansen nijednog nije smatrao izrazito pametnim, nisu pomahnitali od čarolija sjenovite šume činilo ga je malčice nesigurnijim u vezi s vlastitom otpornošću. Kao da nije bilo razloga zbog čega su neki bili posve svladani, a neki tek okrznuti neobičnošću tog mjesta. Još je više uznemirivalo to što im otpornost naizgled nije davala sposobnost da nađu izlaz, dok je Dyer u svojem prijašnjem bezumlju izgledao siguran da zna kamo treba ći.

Dok su se ljudi prepirali oko toga tko će držati stražu, Vansenu odjednom sine ideja: koliko god se i dalje pribojavao da su njegovi ljudi zlostavljali djevojku Willow, možda ječak i silovali, shvatio je daje u svojem gnjevu možda pogrešno protumačio nešto što mu je pokušavala reći.

Sjedila je blizu njega, ne govoreći, ali očigledno lagodnija pokraj čovjeka za kojeg je nekako mislila da joj je otac. "Rekla si da te nisu htjeli pustiti kući", tiho joj se obratio. "Sto si pod time mislila?"

Zatresla je glavom, raširenih očiju. "Oh, mogu vidjeti cestu! Pokušala sam im reći, ali nisu me htjeli saslušati. Onaj koji izgleda poput štenca našeg starog buldoga rekao je da zna kuda treba ći i da mi je bolje da začepim usta." Premjestila se bliže njemu. "Ali ti ćeš me pustiti kući. Znam da hoćeš."

Vansen se gotovo nasmijao djevojčinu opisu - Southstead je sa svojim podvoljcima uistinu podsjećao na buldoga - ali ono što je govorila bilo je važno. Već je jednom bila našla izlaz iz sjene, pomislio je,prije nego što smo je našli. Potapšao ju je po glavi, pažljivo izvukao ruku iz njezine - ona ju je dobro,čvrsto stisnula - te ustao. "Ja ću preuzeti prvu stražu", objavio je. "Vi ostali možete bacati kocku ili što već, da odredite redoslijed. Sutra ćete slijediti novog vođu."

Southstead nije izgledao sretno, ali se svejedno nasmiješio. "Kako želite, kapetane, naravno. Ali vi i Dyer niste bili uspješniji od nas."

"Neću ja voditi", reče on. "Ona će."

Unatoč gunđanju ljudi, nakon što je mala četa ustala i nekoliko sati slijedila Willow kroz sivu šumu, Vansen je doista prvi put nazreo Mjesec otkako su upali u sjenu. Bio je to samo trač ak kad je neki neprimjetan vjetar u visinama rastjerao na trenutak maglu. Pomalo ga je uznemirila pomisao da je možda bila sredina noći, dok mu je tijelo govorilo da je dan, ali je svejedno to smatrao dobrim znakom.Činilo se da je djevojka bila sigurna kamo ide, hodajući ispred njih u svojoj pohabanoj haljini poput sablasti koja vodi putnike na stratište.

Možda je to bila glad - što je čovjek bio mlađi, naučio je Vansen tijekom svojeg službovanja kao kapetan straže, to je više mislio na hranu - ali približno tijekom onoga što su svi, osim Mesivine blijede kugle, smatrali poslijepodnevom, Dawley je odjednom zastao na mjestu.

"Nešto je u onoj guštari", šapnuo je Vansenu, koji mu je bio najbliži. Skinuo je luk s ramena i izvukao jednu od dviju strijela koje je sačuvao od rasapa njihove misije i nestanka konja i prtljage. "Ako je srna, kapetane, ustrijelit ću je. Nije me briga ako je to prerušeni kralj Vilenjačke zemlje, svejedno ću je pojesti."

Vansen je položio dlan na ruku mladog vojnika dok je ovaj zadijevao strijelu i čvrsto je stisnuo. "Ali što ako to Adcock ili netko drugi od stražara luta izgubljen, možda ranjen?" Dawley polako spusti luk. "Dobro. Povedi Dvera i Balka i provjeri možeš li mu se tiho približiti."

Dok su Vansen, Southstead i mlada žena nijemo promatrali, muškarci opkoliše guštaru. Dawley naglo uroni u najdublji dio žbunja, a Balk se baci za njim. Lišće je šuškalo, a Dowley i Balk su se dovikivali.

"Onamo! Pobjegao je onamo!"

"To je mačka!"

"Ne, to je prokleti majmun! Ali je brz!"

Dyer se umiješao posljednji i njih su se trojica sastala na istoj točki. Grane su se divlje zatresle, a onda se Dyer uspravio s nečim veličine malog djeteta što mu se koprcalo u rukama. Vansen i ostali pohitaše naprijed.

"Perinovih mi jaja!" prokune Vansen. "Nemoj da te ogrebe, Collum. Što je to?"

Piskutavi, promukli krici bića, dok se bespomoćno borilo protiv mnogo krupnijeg Dyera, bili su dovoljno uznemirujući, ali čuti ga kako iznenada progovara na Zajedničkom jeziku bilo je stravično. "Pusti me!" zakričao je.

Osupnut, Dyer ga je zamalo ispustio, ali onda ga je stisnuo dok se nije smirio. Stražar je teško disao, oči mu raširenih od straha, ali sad je čvrsto držao stvorenje. Vansen nije mogao shvatiti zašto su ga ostali zamijenili za majmuna ili mačku: bio je neodređeno ljudskog oblika, ali dugih ruku i kratkih nogu, te obrastao krznom po cijelom tijelu u nijansama sive, smeđe i crne. Lice je bilo poput demonske maske koju su djeca nosila na svetkovinama, iako je taj demon izgledao jednako preplašeno kao i oni.

"Što si ti?" upita Vansen.

"Neka prokletima", reče Southstead, a glas mu se prelomi.

Stvor je zurio u stražara s nečim nalik na prezir, a onda svrnuo pogled na Vansena. Sjajne žute oči nisu imale bjeloočnice, nego samo tanke crne kose proreze umjesto zjenica, poput koze. "Goblin sam ja", promuklo je izustio. "Iz plemena Pod-tri-vode. Vi mrtvaci, svi."

"Mrtvaci?" Vansen je potisnuo praznovjerni drhtaj.

"Ona donosi bijelu vatru. Ona spaliti sve vaše kuće do crnog kamena." Ispustio ječudan, siktav zvuk, kao da je pljucnuo. "Istrošen, moja noga, stara i savijena. Zaostao. Nikad ja vidjeti njezinu ljepotu kad vas dokraji."

"Ubijte to!" zatraži Southstead kroz stisnute zube.

Vansen pruži ruku da ga umiri. "Slijedio je vojsku Sumračnog naroda. Možda je jedan od njih - svakako je njihov podanik. Može nam dati korisne informacije." Osvrnuo se pokušavajući dokučiti što bi mogli upotrijebiti da sputaju stvorenje koje se opet koprcalo u Dverovim rukama.

"Nikad", reče stvor, riječima grubim i neobično oblikovanim. "Nikad pomoći žiteljima Sunčanih zemalja!" Trenutak poslije izvio se naglo i divlje, zgrčivši se na takav način da se činilo kako nema kičmu, te zario zube u ruku Colluma Dyera. Ovaj vrisne od boli i iznenađenja i ispusti biće na tlo. Otpuzao je dalje od njih, ali jedna mu je noga očigledno bila hroma te ju je vukao za sobom. Prije nego što je Vansen mogao otvoriti usta da vikne, mladi Dawley načini dva koraka i dostigne ga, a onda ga prignječi o zemlju svojim lukom. Trenutak poslije ondje se našao i Dyer, privijajući svoju

okrvavljenu ruku uz tijelo dok je počinjao udarati nogama tijelo koje se previjalo. Southstead skoči k njima s isukanim mačem i ustima punim gnjevnih psovki. Druga dvojica ustuknuše kad je ovaj počeo sjeći. Sva trojica ispuštala su zvukove poput laveža pasa, urlike užasa i bijesa.

U trenutku kad je Vansen stigao do njih goblin je već bio mrtav, krvavo klupko mesa i krzna na šumskom tlu obraslom mahovinom - njegove su se fenjeraste oči već bile ugasile.

ti*

Barrick je još uvijek odbijao vidjeti je, ali Briony je bila uporna. Ispadi i gnjev njezina brata već su otprije bili dovoljno loši, ali sad ju je uistinu plašio. Oduvijek je bio razdražljiv i povučen, ali ovaj čudan događaj s krčmarevim pomoćnikom bio je nešto posve drugo.

Nagnula se prema malom pažu koji je iskolačio oči i naslonio leđa na vrata prinčeve ložnice kao da ih je namjeravao braniti svojim desetogodišnjim životom. "Reci mojem bratu daću se vratiti da popričam s njim nakon večere. Reci mu da ćemo / te kako popričati."

Dok se udaljavala, čula je kako je paž užurbano otvorio vrata, a onda ih gotovo zalupio za sobom, kao da je upravo pobjegao iz lavičina kaveza.

Zar ovdje postoje ljudi koji me se boje jednako kao što se boje Bronea? Kao što se boje Barrickovih raspoloženja? Bila je to neobična pomisao. Nikad se nije smatrala zastrašujućom, iako je znala da nije uvijek bila strpljiva s onim što je smatrala glupošću ili kolebanjem.

Zorijo, djevičanska ratnice, Zorijo vještih ruku, podari mi snage da budem blaga. Molitva ju je podsjetila na onu budalu od pjesnika i na njezin neočekivani hir. Zašto je odlučila zadržati takvo stvorenje na dvoru? Samo da naljuti Barricka i vrhovnog zapovjednika? Ili zato što je iskreno uživalačak i u tako smiješnom laskanju?

Glave smetene tim mislima, hodala je dugim hodnikom ispod portreta svojih živih i mrtvih predaka, svojeg oca i djeda Ustina, i svojeg pradjeda, Anglina III., a da ih zapravo nije vidjela.Čak i slika kraljice Lily, pokore Sivih četa i najslavnije žene u povijesti Pograničnih kraljevina, nije joj danas uspjela zadržati pozornost, iako je bilo dana kad bi satima stajala promatrajući naočitu, tamnokosu ženu koja je zadržala kraljevstvo na okupu u jednom od njegovih najtmurnijih trenutaka, pitajući se kako bi bilo ostaviti takav trag na svijetu. Ali danas, iako je poznati prizor muških i ženskih pripadnika njezina roda nije dirnuo, slika Sanasu, kraljice Kellicka Eddona, zapala joj je za oko.

Bilo je neobično za Briony da uputi portretu više od letimičnog pogleda. Ono malo stoje znala o kraljici Sanasu bilo je turobno, o njezinim bolno dugim godinama tugovanja nakon što je slavni kralj Kellick umro, opsesivno šutljivom, samotnom udovištvu koje je od nje načinilo sablast na vlastitu dvoru. Tako je Sanasu postala povučena u posljednjoj polovici svojeg života, kazivale su obiteljske priče, da je posao kraljevstva pao u potpunosti na pleća njezina sina godinama prije nego što je zapravo postao kraljem. I upravo je to odgovornu Briony nagnalo da prezire tu ženu a da se zapravo nije potrudila doznati išta više o njoj. Ali danas, iako zaokupljena brigama kakva je bila, Briony se zapiljila u nešto na portretu što nikad prije nije opazila: Sanasu je vrlo nalikovala Barricku - ili je, bolje rečeno, Barrick, njezin praprapraunuk, vrlo nalikovao na Sanasu, što je naglašavala crna odjeća koju su oboje najviše voljeli. A ovih dana, s njegovim bljedilom i napadnim, progonjenim očima, koje je još više istaknula njegova borba s groznicom, Barrick je više nego ikad izgledao poput davno umrle kraljice.

Briony se popela na prste da bolje vidi, priželjkujući da je svjetlo u drevnoj dvorani bilo jače. Umjetnik koji je izradio portret nepobitno je uljepšao svoju kraljicu, ali unatoč tome, Sanasu na slici imala je gotovo proziran izgled nekog vrlo bolesnog, što je njezinu crvenu kosučinilo još skandaloznijom, poput krvave rane. Također je izgledala zapanjujuće mladom za nekog tko je izgubio supruga u srednjim godinama. Njezino je lice biločudno i na druge načine, ali bilo je teško točno reći zašto.

Vidim i očeve oči na njoj, i njegov ten. Briony je odjednom poželjela da je znala više o udovici slavnog Kellicka. Na portretu je Sanasu izgledala tajanstveno i strano. Brionv se nije mogla sjetiti da joj je itko ispričao odakle je melankolična kraljica došla prije udaje za Kellicka, ali kakva god ju je daleka zemlja možda začela, to je već stoljećima bilo dijelom obiteljskog nasljedstva. Brionv je odjednom pojmila kako je krv Eddona, njezina krv, bila poput velebne rijeke, u kojoj su se stvari pojavljivale i nestajale, a onda opet pojavljivale. / to ne samo izgled, već ćud, navike i vladajuće strasti, pomislila je: kraljica Sanasu je slavno prestala razgovarati s onima oko sebe i prognala se u Šiljak Vučjeg zuba, te ju je viđalo samo nekoliko slugu, a ona je postala gotovo nevidljiva dva ili tri desetljeća prije svoje smrti. Je li to budućnost spremala i njezinu ćudljivom, voljenom Barricku?

Ta jeziva misao i neprestana opčinjenost Sanasinim bijelim, nezemaljskim licem toliko su zaokupili Brionv da je zamalo vrisnula kad je prastari lakrdijaš Zagonetalo iskoračio iz obližnjih sjenki.

"Tako ti bogova, momče," rekla je kad joj se srce opet umirilo, "što to radiš? Nasmrt si me prepao kad si se tako prišuljao."

"Oprostite, princezo, jako mije žao. Samo sam...čekao sam vas..." Činilo se da razmatra treba li se spustiti na jedno iznimno škripavo koljeno.

Brionv se prisjeti svoje molitve za Zorijinu strpljivost. "Ne ispričavaj se, preživjet ću. Stoje, Zagonetalo?"

"Ja... samo..." Izgledao je jednako tjeskobno poput Barrickova paža. "Rečeno mije da će netko sa mnom dijeliti sobu."

Ona udahne. Strpljenja. Ljubaznosti. "Zar je to toliki problem? Bila je to iznenadna pomisao. Sigurna sam da možemo naći neko drugo mjesto za tog pridošlicu. Iako sam mislila da bi mu ti mogao raditi društvo."

"Pjesnik?" Zagonetalo naizgled nije mogao učiti vezu. "Pa, vidjet ćemo, Visosti. Možda ćemo se dobro slagati. Ja u svakom slučaju ne razgovaram mnogo s ljudima od... otkad je vaš otac otišao. I otkad je umro moj prijatelj Robben. Možda bi bilo lijepo imati..." Trepnuo je svojim vodnjikavim očima. Bilo je sasvim moguće daje njezin otac Olin bio jedina osoba na kontinentu Eiona koja je smatrala Zagonetala zabavnim, ili barem zabavnim na način na koji se lakrdijaš trudio biti. Kakav je to osjećaj, pitala se, biti krajnje neprikladan za vaš životni posao? Čak i ako je sada bila nestrpljiva s njim, Brionv je požalila zbog načina na koji su ona i Barrick zadirkivali koščatog starca svih ovih godina.

"Ako ti se ne bude sviđalo, reci Nvnoru, i on će naći pjesniku neki drugi smještaj. Thimvight, ili kako mu je već ime, mlad je čovjek i trebao bi biti ugodan. Loši pjesnici moraju biti ugodni." Kimnula je. "Sad imam mnogo posla..."

"Moja gospo," reče starac, imajući i dalje poteškoća susresti joj pogled, "nisam o tome htio s vama govoriti - pa, ne toliko."

"Što još?"

"Imam vrlo veliku brigu, moja gospo. Neštočega sam se sjetio, i što sam, bojim se, trebao reći ranije." Zastao je da proguta slinu. Činilo se da mu to nije bilo lako. "Mislim da znate kako sam posjetio vašeg brata one noći kad je umro. Da me pozvao nakon večere i da sam otišao u njegovu odaju da ga zabavim."

"Brone mi je rekao, da." Sad je bila budna.

"I da sam otišao prije nego što ga je lord Shaso ubio."

"Da? I? Tako ti bogova, Zagonetalo, nemoj da moram to izvlačiti iz tebe riječ po riječ!"

Lecnuo se. "Samo što me... vaš brat, neka bogovi dadu pokoj njegovoj duši, te noći otjerao. Bio je... neljubazan. Rekao je da nisam bio zabavan, da to nikad nisam bio - da je zbog mojih trikova i šala još više osjećao... osjećao da je život jadan."

Kendrick je samo rekao istinu, ali ona je znala da je morao biti izuzetno neraspoložen da bi bio grub prema starom Zagonetalu. Njezin je stariji brat oduvijek bio najuljudniji u obitelji. "Bio je nesretan", rekla mu je. "Bila je to nesretna

noć. Sigurna sam da nije zapravo tako mislio. Brinuo se zbog mene, sjećaš se, zbog kraljeve otkupnine i treba li me poslati odavde."

Lakrdijaš zbunjeno i poraženo zatrese glavom. Bio je gologlav, ali pokret je bio tako poznat da je gotovo mogla čuti zveckanje njegove kape sa zvončićima. "Nisam vam to želio reći, Visosti. Kad me lord Brone pitao za tu noć, ispričao sam mu ono čega sam se sjećao, ali nešto sam zaboravio. Mislim da je to bilo stoga što me toliko uznemirilo ono što je princ Kendrick rekao - težak udarac za nekog tko je posvetio svoj život zadovoljstvu Eddonovih, morate priznati..."

"Kakav god bio razlog, što si zaboravio?" Bogovi, obranite me! Zaista zna staviti na kušnju nečije strpljenje.

"Dok sam napuštao rezidenciju, vidio sam vojvodu Gailona kako ide prema meni. Bio sam u glavnom hodniku, pa mi nije palo na pamet da možda ide posjetiti vašeg starijeg brata, te to nisam spomenuo vrhovnom zapovjedniku nakon... tog strašnog događaja. Ali razmišljao sam i razmišljao - ponekad ležim noću budan, brinući se - i sad mislim da je hodao u pogrešnom smjeru da bi išao u vlastite odaje. Mislim da je možda išao vidjeti princa Kendricka." Pognuo je glavu. "Baš sam bio budala."

Brionv se nije potrudila razuvjeriti ga. "Da vidim jesam li dobro shvatila. Tvrdiš da si vidio Gailona Tollvja kako ide prema rezidenciji dok si odlazio. A Shasa nisi uopće primijetio?"

"Ne te noći, ali odatle sam otišao ravno u krevet. Jeste li vrlo ljutiti, Visosti? Ja sam starčovjek, i ponekad se bojim da sam ishlapio..."

"Dosta. Morat ću razmisliti o tome. Jesi li rekao ikom drugom?"

"Samo vama. Ja... vjerovao sam da ćete vi..." Opet je odmahnuo glavom, nesposoban izustiti što je vjerovao. "Da ispričam vrhovnom zapovjedniku?"

"Ne." Rekla je to odveć silovito. "Ne, mislim da zasad ne smiješ reći nikom drugom. To će biti naša tajna."

"Hoćete li me zatvoriti u tamnicu?"

"Slutim da će ti dijeljenje sobe s onim pjesnikom biti dovoljna kazna. Možeš ići, Zagonetalo."

Dugo nakon što je starac oteturao, ona je ostala, stojeći pod slikama svojih predaka, izgubljena u mislima.

23.

LJETNA KULA

SPAVAČI

Stopala od kamena, noge od kamena Srca od mirisnog cedra, glava od leda

Lice odvraćeno.

Morao se doslovce probijati kroz gomilu žena da dopre do nje. Liječnik je mogao osjetiti njihovu ogorčenost, kao da je bio neki dugo odsutan ljubavnik koji joj je napravio to dijete a onda je ostavio osramoćenu i samu. Ali kralj je ovdje otac, ne ja, a Olin nije odsutan svojom izborom.

Kraljica Anissa toliko se zaokružila u predjelu trbuha da joj je ostatak tijela izgledao još sitnije. Ugledavši je na sredini kreveta, okruženu zavjesama od gaze nalik na obješenu paučinu, na trenutak ju je zamislio kao ženku pauka, trudnu i nepomičnu. Bilo je to nepošteno, naravno, ali natjeralo ga je na razmišljanje.

"Je li to Chaven?" Kako bi mu napravila mjesta, odgurnula je jednog od svojih pasa koji je spavao uz oblinu njezina trbuha poput štakora koji sanja o krađi hipogrifova jajeta. Pas trepne, zareži, a onda otetura niz krevet da se pridruži svom prijatelju koji je hrkao pokraj njezinih nogu. "Dođite ovamo, brzo. Mislim da ću roditi svakog trenutka."

Prema njezinu izgledu, mogla je biti u pravu - iznenadili su ga njezini tamni podočnjaci. U toj sobi zastrtih prozora, u kojoj je jedini izvor svjetla bio nestalan sjaj voštanicama načičkanog oltara, izgledala je kao da ju je netko pretukao.

"Treba vam više zraka u ovoj ložnici." Uzeo ju je za ruku i utisnuo u nju brz, formalan poljubac. Koža joj je bila suha i topla - malčice previše i jednog i drugog. "I izgledate kao da ne spavate dovoljno, moja kraljice."

"Spavati? Tko bi spavao u ovakvim trenutcima... kad je sirotog Kendricka u našoj kući ubio vjerni sluga, a onda ona pošast poharala cijelim gradom. Zar se čudite što zastirem prozore kako loš zrak ne bi ulazio unutra?"

Nazivanje Shasa vjernim slugom činilo se zanimljivim načinom da ga se okarakterizira, a činjenica da nije uvrstila suprugovu odsutnost na svoj popis briga mogla se također smatrati čudnom. Unatoč tomu, Chaven nije odgovorio na njezine riječi. Umjesto toga, zaposlio se pregledavanjem otkucaja kraljičina srca te bojom očiju i desni, a onda se sagnuo da joj onjuši dah, koji je trenutno bio malko kiseo. "Pošast je gotovo u potpunosti jenjala, Visosti, i mislim da vam je prijetila kudikamo veća opasnost od vaše sluškinje kad ju je ona imala, nego da vam doleti iz grada."

"A ja sam je odstranila sve dok se nije oporavila, u to možete biti sigurni. Zar ne, Selia? Kamo je nestala? Otišla je provjeriti zašto još nisam dobila doručak? Aaah! Morate li me tako bockati, Chaven?"

"Samo se želim uvjeriti da ste dobro, da je beba dobro." Prešao je rukama po poput bubnja napetom luku njezina trbuha. Stara babica još je zurila u njega na način koji je bio gotovo neprijateljski. "Što mislite, gazdarice Hisolda? Kraljica mi izgleda prilično dobro, ali vi imate više iskustva s takvim stvarima."

Starica izvije usta u iskrivljen osmijeh, možda prepoznavši njegov laskavi potez. "Snažnija je nego što izgleda, iako je beba krupna."

Anissa sjedne. "Toga sam se upravo i bojala! Onjest krupan, osjećam to - kako se samo rita! Jedna od mojih sestara umrla je porađajući takvo dijete - spasili su bebu, ali moja je sestra umrla sva... okupana krvlju!" Načinila je južnjački znak protukobi. Bojala se, dakako. Chaven je to mogao vidjeti, ali bilo je i natruhe himbenosti u njezinim riječima, kao da je pretjerivala sa svojim strahom u nadi da izazove suosjećanje. Ali zašto i ne bi? Bila je to zastrašujuća stvar, porod, posebno kad je bio prvi. Anissa je već dobrano prešla dvadeset zima, podsjetio se, te nije još bila u opasnom razdoblju za prvorotkinju, ali je svakako prevalila svoje najbolje godine, barem prema mišljenju učenjaka koji su pisali o tome.

Uz to, bio je to prvi put što je Chaven čuo da je svoju bebu nazvala "on". Kraljevski liječnik nije dvojio da su babica i njezino leglo pomagačica odradili svoj posao, možda klateći visak iznad Anissina trbuha ili čitajući iz kapljica voska svijeća. "Ako vam propišem ljekoviti napitak, hoćete li obećati da ćete ga piti svaku večer?" Okrenuo se prema Hisoldi. "Neće vam biti problem naći sastojke, siguran sam."

Starica nadigne obrvu. "Ako vi tako kažete, doktore."

"Ali o čemu se radi, Chaven? Je li to još jedan od vaših probavnih napitaka kojiće mi pretvoriti crijeva u kamen?"

"Ne, samo nešto što će vam pomoći da spavate. Beba će biti jaka i zdrava, siguran sam, a bit ćete i vi ne budete li sjedili cijele noći plašeći samu sebe." Prišao je babici i izdiktirao sastojke i njihove omjere: većinom divlju salatu i kamilicu, ništa pretjerano jako. "Svaku večer prije sutona", rekao je starici. Počeo je dvojiti da je laskanje na nju imalo učinka, pa je pokušao drukčiji pristup - istinu. "Pomalo se bojim što je vidim tako nespokojnu", šapnuo je.

"Što to govorite?" Anissa se s naporom primakne rubu kreveta, uzne-mirivši pse i nagnavši ih na rezanje. "Nešto nije u redu s djetetom?"

"Ne, ne." Vratio se k njoj, uzeo je za ruku. "Kao što rekoh, Visosti, brinete se bez potrebe. Dobro ste, i dijete je dobro. Pošast nas je izgleda zaobišla, hvala budi Kupilasu, Madi Surazem, i svim bogovima i bozicama koji bdiju nad nama."

Ispustila mu je ruku, dotaknula svoje lice. "Nisam tako dugo izašla odavde - sigurno izgledam poputčudovišta."

"Nipošto, Visosti."

"Djeca mojeg muža misle da jesam.Čudovište."

Chaven se iznenadi. "To nije istina, moja kraljice. Zašto biste rekli takvo što?"

"Zato što me ne dolaze posjetiti. Prolaze dani, tjedni, a ja ih ne vidim." Kad bi se uzbudila, njezin bi se naglasak pojačao. "Ne mislim da će me zavoljeti kao majku, ali ponašaju se prema meni kao prema sluškinji."

"Ne vjerujem da se princeza Brionv i princ Barrick uopće tako osjećaju, ali vrlo su zaokupljeni", rekao je nježno. "Oni su sada regenti, a događaju se mnoge stvari..."

"Poput onog lijepog mladog vojvode od Ljetopolja.Čula sam. Nešto loše mu se dogodilo. Nisam li to rekla, Hisolda? Kad sam čula da je ostavio dvorac, rekla sam: 'Nešto tu nije u redu', zar ne?"

"Da, kraljice Anissa."

Chaven je potapša po ruci. "Ne znam ništa pouzdano o Gailonu Tollvju osim da ima mnogo glasina. Ali glasinama se ne može vjerovati, zar ne? Ne u domaćinstvu koje je već tako uznemireno smrću i odsutnošću vašeg supruga."

Ona ga opet zgrabi za ruku. "Recite im", izusti. "Recite im da me posjete."

"Mislite princ i princeza?"

Ona kimne. "Recite im da ne mogu spavati jer me izbjegavaju - kako ne znam što sam učinila da su tako ljutiti na mene!"

Chaven odluči prenijeti poruku u manje raspaljenom obliku. Moglo bi biti korisno uvjeriti blizance da dođu posjetiti svoju pomajku prije dolaska djeteta, iz više razloga.

Izvukao je svoju ruku, prerušivši bijeg u još jedan poljubac u zglobove njezinih prstiju, a onda se naklonio i oprostio. Odjednom je osjećao da mu treba samoća kako bi mogao razmišljati.

Malog su paža dignuli s njegove slamnjače na podu i otjerali da si prostre ležaj u vanjskoj odaji. Napokon su bili sami.

"Sto te tako muči?" Brionv sjedne na rub kreveta. "Pričaj sa mnom."

Njezin brat povuče krzneni pokrivač za noge preko prsiju i ugnijezdi se dublje među ostale pokrivače. Noć nije bila topla, premda još nije bila jedna od onih koje navješćuju da je prava zima na pragu a Dan Siročeta za samo mjesec dana, ali Brionv nije smatrala da je soba nešto posebno hladna. Zar još pati od one groznice? Prošlo je barem deset dana, ali znala je da neke groznice dugo ne popuštaju stisak, ili se iznova i iznova vraćaju.

"Zašto si rekla da onaj glupi pjesnik može ostati kod nas?"

"Zabavio me." Zar će o tome morati raspravljati sa svima? "Zapravo, pomislila sam da bi i tebe mogao zabaviti. Pokušao me uvjeriti da piše epsku pjesmu o meni - panegirik, što god to bilo. Usporedio me sa samom Zorijom. Bogovi znaju s kime će usporediti tebe. S Perinom, vjerojatno... ne, s Erivorom u njegovoj kočiji s morskim konjicima." Pokušala se nasmiješiti. "Naposljetku, Zagonetalo više nije tako smiješan kao nekoć - mislim da ga počinjem žaliti. Pomislila sam da bi nam bilo dobro da imamo nekog novog kome se možemo rugati... što me podsjetilo, Zagonetalo mije prišao kad sam ranije ostavila tvoju sobu. Rekao mije da je one noći kad je Kendrick ubijen vidio Gailona u hodniku."

Barrick se namršti. Izgledao je ne samo pospano nego i pomalo ošamućeno. "Kendrick je vidio Gailona...?"

"Ne, Zagonetalo je vidio Gailona." Brzo je ponovila što joj je stari lakrdijaš rekao.

"Čuo je daje Gailon nestao", reče Barrick nemarno. "To je sve. Želi biti upamćen kao onaj koji ga je prijavio ako se pokaže da je Gailon izdajnik."

"Ne znam. Zagonetalo se nikad prije nije gnjavio s politikom."

"Zato što je otac bio tu da ga zaštiti." Barrickov se izraz odjednom promijeni u nešto neodređeno, daleko. "Sviđa ti se?"

"Tko?"

"Pjesnik. Naočit je. Lijepo govori."

"Naočit? Valjda jest, na nacifran način. Ima apsurdnu bradu. Ali to svakako nije razlog što sam rekla da može..." Shvatila je da je opet zavedena na pogrešan put. "Barrick, ne želim trošiti dah na tu zelenu budalu. Ako ti se pjesnik toliko ne sviđa, daj mu štogod novca i pošalji ga odavde, nije mi stalo. Uvjerena sam da nije imao nikakve veze s mnogo važnijim pitanjem... pitanjem o kojem ćemo sada razgovarati."

"Ne želim." Govorio je sa sjetom od koje je načinio pravo umijeće. Brionv se pitala jesu li se i druga braća i sestre ovako osjećali, ponekad se istodobno voleći i mrzeći. Ili je to vrijedilo samo za blizance, tako bliske da se često činilo kako je morala pričekati Barricka da udahne prije nego što bi mogla uvući dah u svoja pluća?

"/ te kako ćeš razgovarati. Zamalo si ubio onog krčmareva momka. Zašto, Barrick?" Kako nije odgovorio, nagnula se preko kreveta i zgrabila ga za ruku. "Zorijo, sačuvaj nas, to sam ja! Ja! Brionv! Kendrick je mrtav, oca nema - imamo samo jedno drugo."

Pogledao ju je ispod trepavica poput uplašena djeteta. "Ti zapravo ne želiš znati. Želiš samo da se lijepo ponašam. Mrziš što sam te osramotio ispred Bronea i... i onog pjesnika."

Razdraženo je uzdahnula. "To nije istina. Ti si moj brat. Ti si... ti si gotovo moja druga polovica." Uhvatila mu je pogled i prikovala ga, ali bilo je to kao da je pokušavala spriječiti plahu životinju da joj ne pobjegne. "Pogledaj me, Barrick. Znaš da nije bilo tako. Krčmarev momak je rekao nešto o... o snovima. O tvojim snovima. A onda si ga pokušao zadaviti."

"Nije imao pravo govoriti o meni na taj način." "Koji način, Barrick?"

Privukao je pokrivače još čvršće, i dalje se kolebajući. "Rekla si da si opet pročitala očevo pismo", izustio je napokon. "Jesi li opazila išta zanimljivo?"

"O autarhu? Već sam ti rekla..."

"Ne, ne o autarhu. Jesi li primijetila išta zanimljivo o meni?"

Ona zastane, zbunjena. "Išta... ne. Ne. Slao ti je svoje pozdrave. Rekao je da ti kažem kako ga zdravlje dobro služi."

On odmahne glavom. Lice mu je bilo smrknuto, kao da je iskorači na neku usku izbočinu, nastojeći ne gledati dolje u golemu provaliju koja se otvarala pred njim. "Ne razumiješ."

"Kako mogu? Pričaj sa mnom! Reci mi što te tako uznemirilo. Pokušao si ubiti nedužnog čovjeka...!"

"Nedužnog? Taj krčmarev slugan nije čovjek, on je zloduh. Vidio je moje snove, Brionv. Govorio je o njima pred tobom i Broneom i onim križancem od peroresca!" Unatoč studeni, Barrick je imao tanak sloj znoja na čelu. "Vjerojatno ih još pripovijeda svima koji ga žele saslušati. On zna. On zna!" Okrenuo se i zario lice u jastuk. Ramena su mu podrhtavala.

"Zna što?" Zgrabila ga je za mišicu objema rukama i prodrmala. "Barrick, što si učinio?"

On se okrene, vlažnih, crveno obrubljenih očiju. "Učinio? Ništa. Zasad."

"Ništa mi nije jasno." Odmaknula je prstima pramen vlažne crvene kose s njegova čela. "Samo pričaj. Što god ne valja, još si moj brat. Uvijek ću te voljeti."

Ispustio je uzdah nevjerice, ali oluja je minula. Pustio je da mu glava padne na jastuk i zapiljio se u drveni strop. "Ispričat ću ti što je pisalo u očevu pismu: Reci Barricku da se raduje zbog mene. Iako sam zarobljenik, zdravlje mije mnogo bolje nego u proteklih pola godine. Gotovo pomišljam da mije dobro došlo što sam se maknuo s vlažnog sjevernog zraka. To je napisao."

Brionv zatrese glavom. "Što, zar smatraš da je time mislio kako je sretniji što je daleko od nas - od tebe? Šalio se, Barrick. Pokušao oteretiti strašnu situaciju..."

"Ne. Ne, nije se šalio. Jer ti ne znaš o čemu govori, a ja znam." Vatra u njemu je zamrla. Sklopio je oči. "Sjećaš se onih noći kad otac nije mogao spavati? Kad bi išao u Ljetnu kulu i sjedio cijelu noć nad svojim knjigama?" Ona kimne. Prvih nekoliko puta Olinova sposobnost da se izgubi bila je uzrokom brojnih uzbuna u rezidenciji, sve dok njegova obitelj i stražari nisu naučili tražiti ga u njegovoj knjižnici u kuli. Kralj se svaki put vraćao s tih ponoćnih izleta s postiđenim izrazom, kao da su ga zatekli kako pijan spava na podu Prijestolne dvorane. Brionv je uvijek vjerovala da su ga misli na mrtvu suprugu toliko mučile tih noći da nije mogao spavati: uvijek je govorio o njihovoj majci Meriel kao da ju je jako ljubio, premda je brak izvorno dogovorio njegov otac, kralj Ustin, kad su Olin i Meriel, kći moćnog brennskog vojvode, oboje bili vrlo mladi. Svi u domaćinstvu znali su da mu je njezina smrt zadala težak, težak udarac.

"A sjećaš se da bi uvijek zakračunao vrata?"

"Naravno." Zabravljeni s druge strane, stražari su mogli probuditi kralja samo lupanjem po vratima dok ih on ne bi došao otvoriti, trepćući poput sove i trljajući snene oči. "Ja... Mislim daje plakao. Nije htio da ga itko vidi kako plače. Za našom majkom."

Barrick pokaže čudan, zategnuti osmijeh. "Plakao? Možda. Ali ne za našom majkom."

"Kako... kako to misliš?"

Zirnuo je prema stropu i nekoliko puta duboko udahnuo, kao da stoji na nekom visokom, samotnom mjestu i sprema se skočiti. "Ja... otišao sam onamo jedne noći. Imao sam noćnu moru. Mislim da sam mjesečario - možda je to bio prvi put - jer sam se probudio ispred njegove odaje i jako sam se bojao i želio sam... želio sam da mi on kaže kako će sve biti u redu. Ušao sam, ali njega nije bilo, iako su sve njegove sluge bile ondje, i spavale. Znao sam da je sigurno u svojoj knjižnici. Stoga sam izašao iz rezidencije kroz ona stražnja vrata kapele kako me stražari ne bi zaustavili. Bilo je to oko sredine ljeta, mislim - samo se sjećam da je bilo toplo i da je bilo čudno izaći van u dvorište samo u noćnoj košulji i bosih nogu. Osjećao sam se kao da mogu bilo kuda - samo hodati kamo god poželim, pa i ušetati u drugu zemlju, kao da će Mjesec ostati na nebu i sjajan dokle god putovanje bude trajalo, i kao da ću, kad se probudim, postati druga osoba." Odmahnuo je glavom. "Bio je pun Mjesec, vrlo velik. I toga se sjećam."

"Kad je to bilo?"

"One godine kad je dio krova otpao s Vučjeg zuba. I kad je kuhar s mršavim rukama umro, a mi nismo smjeli u kuhinju cijelo proljeće."

"Prije deset godina. Misliš one godine... one godine kad si ozlijedio ruku."

On polako kimne. Mogla je osjetiti da je nešto vagao, pokušavao donijeti odluku. Nastojala je tiho sjediti, ali srce joj je ubrzano tuklo i bila je neočekivano uplašena.

"Vrata u prizemlju bila su zaključana, ali ključ je još bio s druge strane, a on nije zaključao bravu do kraja. Iskočilo je kad sam prodrmao kvaku, a onda sam se uspeo stubama sve do knjižnice. U kuli nije bilo stražara, nikoga. Nisam to smatrao čudnim dok se zbivalo - cijela se noć činila poput sna, ne samo to - ali trebao sam se upitati zašto ih je otjerao, ili pobjegao od njih, samo da bude sam. Ali ne bih se dugo pitao. Kad sam stigao do vrata, mogao sam ga...čuti."

"Je li plakao?"

Barricku je trebao trenutak da odgovori. "Plakao, da. Stvarao svakakve zvukove, iako sam ih jedva mogaočuti kroz vrata. Smijao se, tako je malne zvučalo. Govorio. Isprva sam pomislio da se s nekim prepire, a onda da možda spava i ima noćnu moru, baš poput one koja je mene probudila. Stoga sam kucnuo na vrata. Isprva tiho, ali buka se s druge strane samo nastavila. Stoga sam zalupao šakama po njima i viknuo: 'Oče, probudi se!' Onda je on otvorio vrata." Na trenutak se činilo da će Barrick nastaviti, ali umjesto toga prsa mu se nadmu i on isprekidano izdahne. Jecao je.

"Barrick, što je? Što se dogodilo?" Popela se na krevet i ovila ruke oko njega. Mišići su mu bili napeti poput gajtana na dršci noža, a on je drhtao kao da ga je opet spopala groznica. "Jesi li bolestan?"

"Nemoj...! Ne govori. Želim..." Usrkao je još jedan grub dah. "Otvorio je vrata. Otac je otvorio vrata. On... nije me prepoznao. Mislim da nije, u svakom slučaju. Njegove oči...! Brionv, oči su mu bile divlje, divlje kao oči životinje! A svukao je košulju i imao ogrebotine na trbuhu - krvave. Krvario je. Bacio je jedan pogled na mene, a onda me zgrabio, uvukao u knjižnicu. Govorio je besmislice - nisam razumio ni riječi - i natezao me, režeći na mene. Poput zvijeri! Mislio sam da će me ubiti. Još uvijek to mislim."

"Milosrdna Zorijo!" Nije znala što bi pomislila. Svijet se okrenuo naglavačke. Osjećala se kao da je zbačena sa Snješkina sedla i da joj je sav zrak izbijen iz pluća. "Nisi li... nisi li to možda usnuo...?"

Lice mu se izobličilo od boli i bijesa. "Sanjao? To je bila noć kad sam osakatio ruku. Zar misliš da sam to sanjao?"

"Što to govoriš? Oh, tako ti svih bogova, tada se to dogodilo?"

"Istrgnuo sam mu se iz ruku. Potrčao je za mnom. Pokušao sam se domoći vrata, ali sam neprestano zapinjao preko knjiga, rušio hrpe njih. Sve su knjige u knjižnici bile na podu, naslagane poput kula, a na vrhu svake stajao je svijećnjak. Sigurno sam ih oborio barem šest pokušavajući pobjeći -još ne znam zašto ta prokleta kula nije izgorjela te noći. Želio bih da jest. Želio bih da jest!" Sad je teško disao, poput nekoga pri kraju utrke. "Napokon sam stigao do vrata. On mi je stalno bio za petama, režeći, psujući i govoreći besmislice. Zgrabio me na vrhu stubišta i opet pokušao uvući u knjižnicu. Ja... ugrizao sam ga za ruku i on me pustio. Pao sam niza stube.

Kad sam se probudio, već je odavno bilo svanulo, a Chaven je namještao kosti moje ruke - ili to pokušavao. Jedva sam mogao razmišljati od boli, i od toga kako sam tresnuo glavom kad sam pao. Chaven je rekao da me otac našao na dnu stubišta u Ljetnoj kuli, što je vjerojatno bila istina, da me sam odnio Chavenu, plačući nad mojim ozljedama, preklinjući ga da me izliječi. I to je vjerojatno bila istina. Ali Chaven je rekao da me otac donio njemu u zoru, što znači da sam ondje ležao ostatak noći. Priča koju su svima kazali bila je ta da sam ga išao tražiti i pao niza stube u mraku."

Brionv je jedva mogla razmišljati. Poput Barricka te noći, bila je budna u noćnoj mori. "Ali... otac? Zašto bi ti on takvo što učinio? Je li... je li bio pijan?" Bilo je teško zamisliti njezina suzdržljivog oca kako se opija do takve vrste bučnog, mračnog raspoloženja, ali ništa drugo nije imalo smisla.

Barrick je još drhtao, ali sada samo malo. Pokušao joj se izvući iz zagrljaja, ali ona ga je zadržala. "Ne, Brionv. Nije bio pijan. Nisi čula ostalo, iako sam siguran da mi nećeš htjeti povjerovati."

Nije željela čuti ništa više, ali bojala se pustiti Barricka, bojala se da će, ako to učini, on nekako odletjeti poput onog polupitomog malog sokola kojeg je izgubila kad je njegova uzica pukla, a on u spirali odletio od nje i više se nikad nije vratio. Pojačala je stisak tako da su se na trenutak gotovo hrvali, gužvajući pokrivače oko Barrickovih nogu sve dok on nije odustao od pokušaja da joj pobjegne. "Oduvijek imam more", rekao je naposljetku tihim glasom. "Sanjao sam da me ljudi promatraju, ljudi načinjeni od dima i krvi, da me slijede po cijelom dvorcu,čekajući da me uhvate samog kako bi me mogli oteti, ili nekako učiniti jednim od njih. Barem sam uvijek vjerovao da su to bili snovi. Sada više nisam tako siguran. Ali nakon te noći počeo sam sanjati jedan koji je bio gori od ostalih. Uvijek njega - njegovo lice, ali to nije njegovo lice. To je lice neznanca. Kad je pojurio za mnom, izgledao je... poput zvijeri."

"Oh, moj jadni Barrick..."

"Mogla bi biti opreznija sa svojim suosjećanjem." Glas mu je djelomice prigušivao jastuk.Činilo se da se smanjio u njezinu naručju, skupio u sebe. "Sjećaš se da sam ležao tjednima. Kendrick je dolazio i donosio mi stvari, dolazila si i ti i igrala se sa mnom svaki dan, ili si barem pokušavala..."

"Bio si tako tih i blijed. Bojala sam se."

"I ja sam se bojao. A dolazio je i otac, ali nikad se nije zadržavao duže od par trenutaka. Znaš, zamalo bih bio i povjerovao da je sve to bila mora - da sam uistinu samo mjesečario, a onda pao niza stube - daje on mogao boraviti u mojoj blizini bez meškoljenja i izbjegavanja mojeg pogleda. Tada, jednog dana, kad sam napokon ustao i šepao po domaćinstvu umjesto da ležim sputan za onaj prokleti krevet, pozvao me u svoje odaje: 'Sjéaš se, zar ne?' bilo je prvo što je rekao. Kimnuo sam. Uplašio sam se tada gotovo jednako kao one noći kad se to dogodilo. Mislio sam da sam ja bio taj koji je nešto strašno skrivio, iako nisam bio siguran očemu se radilo. Napola sam pomislio da će me opet pokušati ubiti ili me baciti u tamnicu da trunem ućeliji. Umjesto toga briznuo je u plač - kunem se da je to istina. Ovio je ruke oko mene, privukao me k sebi i poljubio u glavu, cijelo vrijeme plačući tako jako da mi je smočio kosu. Strahovito mi je gnječio ruku koja je bila u povezu. Kad sam se prestao bojati, počeo sam ga mrziti. Da sam ga mogao u tom trenu ubiti, bio bih to učinio."

"Barrick!"

"Htjela si istinu, Brionv. Tako ona izgleda." Napokon se iskoprcao iz njezina naručja. "Rekao mije daje učinio grozotu i preklinjao da mu oprostim. Shvatio sam da misli kako je to što me lovio sve dok nisam pao niza stube i slomio ruku, osakativši se tako da se nikad neću moći igrati, jahati ni napinjati luk poput ostalih dječaka, bila ta strahota, ali dok me privijao uza se i govorio, počinjao sam shvaćati daje grozota bila to što me uopće donio na svijet."

"Molim?"

"Šuti i slušaj!" rekao je grubo. "To je ludilo koje otac ima. Spopalo ga je kad je bio mladić - najprije u obliku strašnih snova, a poslije u obliku neumornog,čudovišno gnjevnog duha koji u noćima kad ga obuzme postaje tako snažan da mu se ne može oduprijeti. On ga ima, a imao ga je i jedan od njegovih stričeva. To je obiteljsko prokletstvo. Rekao mi je kako je u njemu toliko ojačao da se u noćima kad bi osjetio njegov povratak - premda su mogli prolaziti mjeseci a on bio odsutan - mogao jedino zaključati da bjesni sam. Takva sam ga zatekao."

"Obiteljsko prokletstvo...?"

Gorko joj se osmjehnuo. "Ne boj se. Ti ga nemaš, a nije ga imao ni Kendrick. Vi ste sretnici - plavokosi. Otac mi je rekao da je proučavao povijest obitelji Eddon i da nije našao ni trag prokletstva ni u jednom od plavokose djece. Samo bogovi znaju zašto. Vi ste zlatni potomci, iz više razloga."

"Ali ti imaš..." Odjednom je shvatila. Opet, bilo je to kao daje primila težak udarac. "Oh, Barrick, bojiš se da možda i ti to imaš?"

"Možda? Ne, sestro, ja već to imam. Snovi su kod mene počeli još ranije nego kod oca."

"Imao si groznicu...!"

"Davno prije groznice." Ispustio je drhtavi uzdah. "Iako su se otad samo pogoršali. Budim se usred noći hladan od znoja, misleći samo na ubijanje, na krv. A od groznice, ja... privi đaju mi se stvari. Najavi, u snu, gotovo nije važno. Promatraju me. Kuća je puna sjenki."

Bila je zgranuta, bespomoćna. Nikad se nije osjećala tako udaljenom od njega, što je za nju bio užasavajući, sirov osjećaj, kao da su joj otrgnuli dio tijela. "Jedva znam što bih rekla - ovo je previše čudno! Ali... ali, čak i da otac ima neko... ludilo, ipak je uspio biti dobar čovjek, nježan otac. Možda se previše brineš..."

Opet ju je prekinuo. "Nježan otac koji me bacio niza stube. Nježan otac koji mi je rekao da me nikad nije trebao donijeti na svijet." Lice mu je bilo kameno. "Nisi pažljivo slušala. U meni je to rano počelo. Moje ludilo neće biti blago poput očeva: nekoliko dana na godinu kad se mora zaključati od ostatka čovječanstva. To je mislio u pismu, zar ne vidiš sada? Da nije tako teško patio od ludila otkad je u zatočeništvu. To nema veze sa šalom, govorio mi je o nečem ružnom što obojica dijelimo - našoj okaljanoj krvi. Ali njegovaće izgledati blago spram moje. Mojaće rasti i rasti sve dok ne budeš imala drugog izbora nego da me zatvoriš u kavez poput zvijeri - ili me ubiješ."

"Barrick!"

"Odlazi, Brionv." Opet je plakao, ali ovaj put bez mnogo pokreta i napola sklopljenih očiju: suze su navirale iz nekog dubokog, krutog mjesta, poput vode kroz napukli kamen. "Sad znaš ono što si došla čuti. Ne želim više razgovarati."

"Alija... želim ti pomoći." "Onda me ostavi samog."

Magla je postala tako gusta da su svi morali putovati poput slijepih hodočasnika, svaki prianjajući za onoga ispred i iza sebe. Jedino se djevojka Willow koja ih je vodila nije objesila nikome za ruku, ni sprijeda ni straga. Sada je hodala sporije u gustoj bjelini, ali još s namjerom - uvijek naprijed.

Dab Dawley držao je Vansena za plašt. Zvuk je u magli bio nejasan i ponekad je bilo teško čuti čak i riječi koje bi punim glasom izgovorio čovjek nekoliko metara dalje, ali Vansenu sečinilo da mladi stražar cvili.

Spavali su dvaput i hodali većinu vremena između ta dva odmora, ali svejedno nisu našli kraj strašnoj šumi. Ferras Vansen nije imao osjećaj da su besciljno hodali u krugovima kao on i Collum Dyer, ali je svejedno bio obeshrabren što ih dvodnevni marš nije doveo natrag u ljudska područja.

Iako ne idemo u krugovima, moguće je da smo skrenuli na pogrešan smjer. Možda sam polagao previše vjere u djevojku. Mjesec, nakon početne pojave kad su krenuli, bio je jednako rijedak poput sunca.^4// možda idemo u pravom smjeru, samo što se Sjenovita brana nastavila širiti. Bila je to okrutna, ledena pomisao. Možda su sada sve zemlje zaista pod sjenom.

I esi li sigurna da znaš gdje ti je kuća?" šapnuo je djevojci kad su svi I zajedno stajali na kamenoj izbočini iznad nečeg što je zvučalo ili poput tihog potoka odmah pod njima, ili vrlo bučnoga, duboko dolje. Kolika god se udaljenost pružala pod njima, nisu kanili riskirati; naslonili su se uz površinu litice jedan do drugog dok su se odmarali.

Ona mu se osmjehnula. Njezino mršavo, prljavo lice bilo je umorno; nešto od ranijeg izraza gotovo vjerske ekstaze izblijedjelo je, zajedno s ponešto straha i zbunjenosti. "Pronaći ću je. Samo su je odvukli daleko."

"Odvukli što?"

Willow zatrese glavom. "Uzdaj se u bogove. Oni vide kroz svu tamu. Oni vide tvoja dobra djela."

Iona loša, pomislio je Vansen. Dva dana, ili koliko je već bilo, probijajući se sporim korakom kroz mrak, omogućila su mu vrijeme da razmišlja o svojim zapovjedničkim propustima. Sada, kad se prvobitni šok zbog gubitka većine čete sveo na upornu, prodornu bol, osjećao se gotovo jednako jadno zbog gubitka trgovčeva nećaka Raemona Bečka. Koliko god se trudio, u mislima je vidio nesretno Beckovo lice. Siroti momak bio je uvjeren da će se nešto ovakvo dogoditi - da ćemo ga odvući natrag u sjenu, da će ga ovdje stići Sudbina. I čini se daje imao pravo. Ali možda su Raemon Beck i ostali stražari bili živi, tek izgubljeni poput njega i Dyera. Možda će ih čak naći prije nego što ostave Sjenovite zemlje. Bilo je to nešto čega se mogao držati, nada koja će tmurne sate učiniti manje uznemirujućima.

"Stoje to?" reče Dawley oštrim šaptom, povukavši Vansenove misli natrag na vlažni, maglom zaogrnuti obronak gdje se družina odmarala.

"Ništa nisam čuo. Što je bilo?"

"Neko tapkanje - eno ga opet! Zvuči kao... kao pandže koje kucaju

0 kamen."

Misao koja nikog neće učiniti sretnijim, znao je Vansen. On ih sam nije mogao čuti, ali Dawley je imao kudikamo najoštriji sluh među njima. "Krenimo dalje, onda", reče Vansen nastojeći zadržati glas mirnim. "Willow? Trebamo te da nas opet vodiš, djevojko."

"Kamo da nas vodi, eto što se pitam?" reče Southstead. "Ravno u leglo kakva špiljskog medvjeda il' nešto slično."

"Dosta je toga", oštro će mu Dyer. Opet su uspostavili nešto slično vojnoj stezi, ali bila je krhka.

Oprezno su se kretali uskom stazom. Vansen se tek lako držao za djevojčinu pohabanu košulju kako bi mogao brzo pomaknuti ruke ako posrne i izgubi ravnotežu.

Nepoznata provalija s njihove strane počinjala se činiti još strasnijom dok su hitali putem. U svojoj mašti Vansen je mogao gotovo osjetiti kako se nevidljivo dno klanca produbljuje, propadajući od njih poput vode koja istječe iz probušenog vjedra.

"Nešto je ondje!" viknuo je Balk, posljednji u koloni; glas kao da mu je dopirao iz dugačkog tunela. "Ondje gore! Iza nas!"

Vansen čvršće stisne djevojčinu košulju i okrene se da pogleda natrag. Na trenutak ga je mogao vidjeti kako se primiče vrhom litice iza njih: groteskan izdužen oblik poput strašila koje hoda na svečetiri, ali rastrgan

1 nepojmljiv, a onda se propeo do nevjerojatne visine, kopkajući nogama nalik na štule, prije nego što se magla opet ovila oko njega.

Užas mu potrese srce u grudima. "Perine, spasi nas! Brže, curo!"

Trudila se najbolje što je mogla, ali staza je bila uska i nepouzdana. Ljudi iza njega psovali su,čak i jecali. Šljunak je klizio pod Vansenovim nogama.

Sad je mogao čuti neman točno iznad njih kako škljoca i struže poput oklopljenih račjih kliješta koja se vuku po vlažnu kamenu između škrapa.

Magla se zgusnula. Jedva je mogao vidjeti pokrete djevojke pred sobom dok se verala kratkim usponom, iako ju je još držao za skute. Pljusak kamenja padne između njih te on podigne pogled i spazi taman i nejasan obris kako se uzdiže iz maglovitog zastora samo nekoliko metara iznad. Ako je taj stvor imao glavu, ona je bila izobličena poput panja iskrivljenog drveta. Na trenutak ga je mogaočuti kako diše - dubok, škripav hropac

- dok mu se noga ispitujući spuštala niz kamenu površinu. Vansen ispusti Willowino ruho kako bi isukao mač, ali krivudavi se ud zaustavi na mjestu. Stvor je još bio predaleko. Povukao se natrag u maglu.

"Idi - što brže možeš na otvoren prostor!" rekao je djevojci, a onda se okrenuo da dovikne ostalima. "Pustite jedni druge i isučite mačeve, ali ne razdvajajte se! Dawley, imaš li još strijela?"Čuo je kako je mladi stražar progunđao nešto što nije posve mogao razumjeti. "Pokušaj ga nastrijeliti ako ga budeš dobro vidio."

Vansen se uspentrao puteljkom iza djevojke, nastojeći se sagibati prema površini brijega unatoč tome što mu je svaki vrišteći osjećaj govorio da se nagne natrag, dalje od ispruženih ruku prikaze koja je vrebala točno na vrhu obronka. Iza njega ljudi su postali neorganizirani čopor, ali on nije znao što bi drugo učinio; natjerati ih da nastave hodati držeći se jedni za druge i za svoja oružja bilo bi ravno prizivanju propasti. Morali su sami naći put do nekog otvorenog prostora gdje će ih Dawleyjev luk i njihovi mačevi moći spasiti.

Zateturao je i spustio nogu na rahlu zemlju, a onda zamahnuo rukama poput vjetrenjače kako se ne bi strovalio u maglovitu nevidljivost pod sobom. Dok je ponovno pronalazio uporište, novo se struganje začulo iza njega, a potom čudna drvena škripa i iznenadni krik jednog od ljudi

- zvuk tako golog životinjskog užasa da nije mogao dokučiti tko ga stvara. Okrenuo se, visoko podignute oštrice, i spazio da je golemi stvor nasrnuo nizbrdo iz magle poput pauka koji klizi niz mrežu. Ljudi oko njega vrištali su i vitlali mačevima. U trenutku dok se nalazio među njima još nije imao ni sličnost ni oblik nečega pojmljivog: vretenaste ruke duge poput grana, obješene dronjke kože ili krzna gotovo poput oprljenog pergamenta. Bijaše to bezumlje, opscenost. Samo na trenutak ugledao je u kaosu nešto nalik na uleknut otvor usta i jedno jedino prazno crno oko, a onda je golema sablast odgmizala natrag po površini litice, stišćući u svojim presavijenim udovima zavežljaj koji se trzao i vrištao. Pokraj njega, Dawley je kleo i plakao dok je odapinjao jednu jedinu strijelu prema stvoru, koji je tada ponovno nestao u magli.

Oteo je Colluma Dyera.

Sada su teturali u tišini, a Vansena je očaj stezao u grlu. Stvor je uhvatio ono što je htio i više ga nisu vidjeli, ali bilo je to kao da je ispružio ruku i iščupao im srca zajedno s njihovim drugom. Vansen je poznavao Colluma Dyera otkad je prvi put došao u Južnu Medu. Otkrio je da mu se misli neprestano i bespomoćno vraćaju na taj trenutak, na Dyerove krikove. U jednom se trenutku morao zaustaviti kako bi povratio, ali u želucu nije imao mnogo toga što je mogao izbaciti.

Kad su napokon stigli do kraja planinske staze, zaustavili su se hvatajući dah, kao da su trčali najvećom brzinom, iako su većinu sata nakon napada proveli jedva pješačeći. Mickael Southstead i Balk bijahu sivi od straha; kleknuli su na tlo, moleći se, premda Vansen nije mogao pogoditi kojim bogovima. I djevojka Willow bila je vidljivo preplašena, ali je sjedila na kamenu strpljivo poput kažnjenog djeteta.

Mladi Dawley stajao je još sa svojim lukom u ruci i posljednjom strijelom na tetivi, sa suzama u očima.

"Što je to bilo?" napokon je upitao svojeg kapetana.

Ferras Vansen mogao je samo zatresti glavom. "Jesi li ga pogodio?"

Dawleyju je trebao trenutak da odgovori, kao da je morao pričekati da Vansenov glas nestane u dugom kanjonu. "Pogodio?"

"Gađao si ga. Želim znati što se dogodilo, u slučaju da se vrati. Jesi li ga pogodio."

"Nisam ga pokušavao pogoditi, kapetane." Dawley otare lice zapešćem ruke. "Pokušavao sam... pokušavao sam ubiti Colluma... prije nego što ga odnese. Ali nisam vidio je li... jesam li..."

Vansen na časak sklopi oči potiskujući vlastite suze. Položio je ruku na drhtavo rame mladog stražara. "Dali bogovi da je hitac bio dobar, Dab."

Družina je bila tako sumorna i tiha, tako poražena, da Vansen kad je opet vidio mjesec, nije ni govorio o njemu, ne želeći pobuditi nade koje su tako često bivale razorene. Ali nakon još jednog sata šutljivog klipsanja za djevojkom nije mogao ignorirati činjenicu da se magla raščišćivala. Mjesec nije bio sam - bilo je i zvijezda, razasutih po nebu poput hladnih i sjajnih ledenih kristala.

Hodali su dalje kroz visoku travu vlažnih livada na obroncima bregova i kroz sve rjeđe šumarke drveća, još budno pazeći na svaki zvuk.

Ipak, nakon nekog vremena Vansen je bio uvjeren da se nešto doista promijenilo. Mjesec je sada bio vrlo nisko na nebu, nebu koje je ranije uvijek bilo zamućeno maglom i oblacima.

Svi su padali s nogu od umora, te je nakratko pomislio da bi se mogli odmoriti i naložiti vatru kako bi osušili mokru odjeću i ukrali malo sna, ali bojao se da će, ako sklopi oči, kad ih ponovno otvori, sve opet biti uronjeno u srebrnasto ništavilo. Osim toga, djevojka je odlučno gazila naprijed unatoč umoru, poput konja na povratku u staju na kraju dugog dana, a on je nije želio ometati. Sada kad su se magle stanjile, ispustio je njezinu pohabanu košulju i povukao se natrag kako bi redom hodao sa svakim od svojih ljudi: Southsteadom, Dawleyjem i Balkom, ne govoreći ništa ako mu se oni ne bi obratili, nastojeći opet pretvoriti svoju izmrcvarenučetu u nešto cijelo, ili barem u nešto ljudsko. Nije se mogao pretvarati da vlada situacijom, ali mogao je barem iskoristiti ono ljudstvo koje je imao na najbolji mogući način.

Koračali su kroz sjenovite udoline i preko mjesečinom obasjanih bregova. Nebo je počelo mijenjati boju, prelazeći iz crne u purpurno nijansiranu sivu, i, prvi put nakon mnogo dana, Vansen je počeo vjerovati da su možda ipak našli izlaz.

Ali kamo? U središte one vilenjačke vojske? Ili ćemo otkriti da smo lutali stotinu ljeta, kao u onoj staroj priči, i da cijeli svijet i svi ljudi koje smo poznavali više ne postoje?

Ipak, čak i s tim teškim mislima u glavi, nasmiješio se kad je ugledao prvu zraku sunca na obzorju. Na oči mu navriješe suze te se na trenutak komadić svijetlog neba zamutio. Ipak će postojati nekakav dan. Opet će postojati istok, zapad, sjever i jug.

Sunce nije probilo maglu sve dok se nije našlo visoko na nebu, ali bilo je to pravo sunce i pravo nebo, izvan svake sumnje. Nitko se sada nije želio zaustavljati.

Najčudnije od svega bilo je to što su, prije nego što se sunce uspelo do polovine jutarnjeg neba, nabasali na Settlandsku cestu.

"Slava svim bogovima!" viknuo je Balk. Potrčao je naprijed, izveo nespretan ples na kolotečinama izrovanoj zemlji koja je pokrivala prastaro kamenje i grede. "Neka im je slava, od prvog do posljednjeg!"

Dok su se ostali vojnici valjali po travi pokraj ceste, smijući se i tapšajući jedan drugog po leđima od radosti, Vansen pogleda gore-dolje po cesti, i dalje ne vjerujući posve svojim očima. Bila je to ona ista cesta, ali ono što mu je privuklo pozornost bio je dio ceste na kojem su bili.

"Tako mi Perina Oblakhoda!" promrmljao je napola za sebe. "Dovela nas je natrag na isto mjesto gdje smo je sreli. To je miljama dalje od točke gdje smo prešli na drugu stranu. I miljama bliže Južnoj Međi, hvala bogovima!" Oteturao je na bolnim nogama do mjesta gdje je stajala djevojka, blago se smješkajući i zureći oko sebe u spokojnoj pomutnji. Zgrabio ju je i poljubio u obraz, podigao uvis i opet spustio. Odjednom mu je sinula neočekivana misao te je pohitao cestom prema istoku dok su ljudi za njim dovikivali pitanja. I doista, na idućem dugom potezu našao je uzvisinu na koju se mogao popeti i vidjeti da su magle ovile cestu niti milju dalje na istoku. Vratila nas je na našu stranu Sjenovite brane, ali smo sada između sjenovite vojske i grada, blažena bila! Ali kako je to moguće? Pokušao je shvatiti što se dogodilo, ali mogao je samo nagađati da je materija krajeva iza Sjenovite brane bila drukčija od materije u drugim zemljama, i to ne samo zbog magle i čudovišta. Djevojka je nekako uspjela naći put preko sjenovita pregiba i vratiti ih do mjesta gdje je ona sama prvi put prešla na ovu stranu, davno prije nego što su je oni uopće pronašli.

Požurio se natrag k ostalima. "Nakratko ćemo se odmoriti," rekao je, "ali onda moramo naći konje i odjahati što brže možemo. Južna Međa je pred nama, a neprijatelj iza nas, ali tko zna koliko će mu trebati da nas sustigne? Djevojka nam je darovala dragocjen dar - ne smijemo ga protratiti, a ne smijem protratiti ni živote naših drugova." Okrenuo se prema Willow. "Možda ću završiti u lancima zbog svojeg udjela u svemu ovom, ali ako Južna Međa preživi, pobrinut ću se da te najprije odjenu u svilu i okite zlatom. Možda si nas sve spasila!"

24.

LEOPARDI I GAZELE

RASTUĆA RADOST

Košnice su pune

Lišće opada i polako lepršа

Smrt je sada ugodna

(iz Kostopadnih proročanstava)

Qinnitan zastenje. "Zašto mi je tako loše?"

"Ti, ustani!" Miljenica Luian zamahne na jednu od svojih tuanskih sluškinja, koja se sagne s uvježbanim pokretom tako da je udarac samo okrznuo djevojčinu crnokosu glavu. "Što to radiš, lijena gušterice?" vrisne Luian. "To sukno je suho poput prašine." Ispružila je ruku i grubo uštinula djevojčinu mišicu. "Idi i donesi gospodarici Qinnitan još vode!"

Ropkinja ustane i napuni zdjelu iz fontane koja je tiho žuborila u kutu sobe, a onda se vrati s njom i nastavi hladiti Qinnitanino čelo.

"Ne znam, draga moja", reče Luian kao da se provala gnjeva nije ni dogodila. "Tračak vrućice, možda. Ništa strašno, sigurna sam. Moraš izreći molitve i popiti cvjetni čaj." Činilo se kao da joj je nešto više od Qinnitaninih muka odvlačilo pozornost, a oči su joj bježale s jedne na drugu stranu kao da je očekivala da će je netko svakog trena prekinuti.

"To je od onog napitka koji mi daju svaki dan, sigurna sam." Qinnitan pokuša uspravno sjesti, zastenje, i odustane. Nije vrijedilo trošenja snage. "Oh, Luian, mrzim ga. Od njega se osjećam tako jadno. Misliš li da me truju /

"Tebe da truju?" Na trenutak ju je Luian zaista pogledala. Smijeh joj je bio grub i pomalo oštar. "Slatkice moja mala, da Zlatni želi tvoju smrt, ne bi te otrovao, nego nešto mnogo..." Malko je problijedjela, zatečena. "Što to govorim! Kao da bi naš voljeni autarh, slava njegovu imenu, tebe uopće želio umoriti. Nisi učinila ništa što bi ga ozlovoljilo. Bila si vrlo dobra djevojka."

Ojnnitan uzdahne i pokuša sebe uvjeriti da je Luian sigurno bila u pravu. Uostalom, ovo nije posve izgledalo kao da je truju, ili barem ne onako kako je zamišljala taj osjećaj. Ništa je nije boljelo, a nije baš bila ni bolesna - zapravo, tek joj je

općenito bio iznimno dobar i mirno je spavala, premda ponekad predugo i preduboko - ali nešto je definitivno bilo čudno. "Imaš pravo, naravno. Uvijek imaš pravo, Luian." Zijevnula je. "Zapravo, mislim da se sad malo bolje osjećam. Trebala bih se vratiti u svoju sobu i odrijemati umjesto da ovdje uzaludno trošim vrijeme i smetam ti."

"Oh, ne, ne!" Luian je izgledala kao da ju je prijedlog osupnuo. "Ne, ti... trebaš poći u šetnju sa mnom. Da, prošećimo se po Miomirisnom vrtu. To će ti vjerojatno više od pomoći nego išta drugo. Prava stvar da rastjeraš tu paučinu."

Qinnitan je živjela u Osami dovoljno dugo da primijeti kako je nešto mučilo Luian, a bilo joj je čudno što je predložila Miomirisni vrt, koji se nalazio na suprotnoj strani od Osame, kad je bilo mnogo lakše prošetati se Vrtom kraljice Sodan. "Da, pretpostavljam da ću izdržati šetnju. Jesi li sigurna? Vjerojatno imaš puno posla..."

"Ne mogu se sjetiti ničeg važnijeg od pomaganja da se bolje osjećaš, draga moja malena. Dođi."

Miomirisni vrt bio je topliji od dvorana Osame; baldahini na vrhovima njegovih visokih zidova održavali su ga dovoljno svježim da bude podnošljiv, a zrak u njemu bio je vrlo sladak i ugodan, prožet mirtom, šumskim ružama i zmijskim listom. Qinnitan se ubrzo počela osjećati snažnijom. Dok su hodale, Luian je prosipala litaniju sitničavih prigovora i ljutnji zadihanim glasom koji ju je činio mnogo mladom nego što je zapravo bila. Obraćala se slugama mnogo oštrijim jezikom nego obično, prekorivši jednu od svojih Tuanki tako divlje kad se djevojka sudarila s njezinim laktom da je nekoliko drugih ljudi u vrtu, žena i slugu podiglo poglede, a inače bezizražajna ropkinja nadigla je usnicu, pokazavši zube kao da se sprema zarežati ili čak ugristi.

"Oh, upravo sam se sjetila", iznenada će Luian. "Jučer sam ovdje ostavila svoj najljepši šal u sobi za odmor - ondje, u kutu." Pokazala je prema zasjenjenim vratima daleko između dvaju redova živice šimšira. "Ali tako mi je vruće da mislim kako ću morati sjesti na ovu klupu. Bi li bila tako draga i donijela mi ga, Qinnitan? Ružičaste je boje. Ne možeš ga promašiti."

Qinnitan je oklijevala. Bilo je nečeg čudnog na Luianinu licu. Odjednom je osjetila strah. "Tvoj šal..."

"Da. Idi po njega, molim te. Tamo unutra." Opet je pokazala.

"Ostavila si ga...?" Luian gotovo nikad nije zalazila u ovaj vrt, a bio je slavan po svojoj vrućini. Čemu ovamo donijeti šal?

Luian se nagne bliže i reče prigušenim šaptom: "Samo idi i donesi ga, glupa mala kučko!" Qinnitan skoči na noge, zapanjivši se i preplašivši više nego ikad. "Naravno."

Dok se približavala mračnom ulazu, usporila je korak osluškujući disanje skrivenog ubojice iza živice. Ali zašto bi Luian pribjegnula nečemu tako surovom? Jedino ako sam autarh nije odlučio da je sve bila pogreška, da Qinnitan nije ona koju želi. Možda ju je nijemi div Mokor, njegov zloglasni glavni davitelj,čekao s druge strane vrata. Ili možda nije bila dovoljno važna te će njezinu smrt prouzročiti netko poput takozvane vrtlarice, Tanvsse. Ojnnitan se osvrne, ali Luian je gledala u posve drugom smjeru, brzo i pomalo preglasno razgovarajući sa svojim ropkinjama.

Kako su joj živci bili napeti poput strune lutnje, Qinnitan je ispustila prigušen krik kad je muškarac istupio iz sjenki.

"Tiho! Vjerujem da tražite ovo", rekao je pružajući šal satkan od fine svile. "Nemojte ga zaboraviti kad opet izađete."

"Jeddin!" Prinijela je ruku ustima. "Što radite tu?" Jedan muškarac u Osami - što bi mu se dogodilo da ga uhvate? Što bi se dogodilo njoj?

Kapetan Leoparda se brzo i lako provuče između nje i vrata, presjekavši joj tako mogućnost bijega. Pomamno se ogledala po maloj, mračnoj prostoriji. U njoj nije bilo ničeg osim niskog stola i par jastuka, i nijednog drugog izlaza.

"Želio sam vas vidjeti. Želio sam... govoriti s vama." Jeddin joj pristupi i uhvati je za ruku svojim širokim prstima, povukavši je dublje u prostoriju. Srce joj je tuklo tako brzo da je jedva uspijevala udahnuti, ali nije mogla posve ignorirati

snagu njegova stiska i osjećaj koji je u njoj pobudio. Daje htio, mogao ju je prebaciti preko jednog od svojih širokih ramena i odnijeti je, a ona ništa ne bi mogla poduzeti.

Osim vrištati, dakako, ali tko bi znao što bi joj se dogodilo kad bi to učinila?

"Dođite, neću vas dugo zadržavati", reče on. "Stavio sam svoj život u vaše ruke kad sam došao ovamo, gospodarice. Sigurno mi nećete osporiti nekoliko trenutaka."

Promatrao ju je tako prodorno, tako napeto, da je otkrila kako nije u stanju uzvratiti mu pogled. Opet se osjećala vruće i grozničavo. Je li sve to mogao biti kakav ludi san? Zar je od svećenikova eliksira izgubila razum? Ipak, Jeddin je izgledao uznemirujuće čvrsto, golemo i naočito, poput reljefa u hramu. "Što želite od mene?"

"Ono što ne mogu dobiti, znam." Ispustio joj je ruku, a svoju skupio u šaku. "Ja... ne mogu prestati misliti na vas, Qinnitan. Srce mi nema spokoja. Opsjedate čak i moje snove. Ispuštam stvari iz ruku, zaboravljam ih..."

Odmahnula je glavom, sada uistinu preplašena. "Ne. Ne, to je..." Zakoračila je prema njemu, a onda se predomislila - njegove su se ruke podigle kao da će je privući k sebi, a ona je znala da bi je nešto više od njegove puke snage spriječavalo da se opet istrgne. "Ovo je ludost, Jeddin... Kapetane. Čak i... čak i kad bismo zaboravili zašto sam ovdje u Osami, tko me ovamo doveo..." Smrznula se na zvuk izvana, ali bile su to samo dvije mlade supruge koje su vrištale od smijeha igrajući neku igru. "Čak i kad bismo to zaboravili, vi me jedva poznajete. Vidjeli ste me dva puta...!"

"Ne, gospodarice, ne. Viđao sam vas svaki dan kad sam bio dijete i kad ste vi bili dijete. Kad smo zajedno bili djeca. Jedino ste vi prema meni bili dobri." Izraz na njegovu licu bio je tako ozbiljan da bi bio komičan da se nije bojala za svoj život. "Znam da je pogrešno, ali ne mogu podnijeti kad pomislim kako ćete... kako ste namijenjeni za... za njega."

Ona odmahne glavom na to svetogrđe, želeći samo biti daleko odavde. Bilo je nečeg u mladom vođi Leoparda od čega ju je boljelo srce, zbog čega ga je željela utješiti, a nije bilo dvojbe da je prema njemu osjećala nešto više od toga, ali nije mogla potisnuti rastući užas. Iz trenutka u trenutak osjećala i se sve više poput plijena nekog okrutnog lovačkog čopora. "Jedino što će se dogoditi jest to da će nas oboje ubiti. Što god mislili, Jeddine, vi me jedva poznajete."

"Zovite me Jin, kao nekoć."

"Ne! Bili smo samo djeca. Slijedili ste moju braću. Oni su možda bili okrutni prema vama, ali ja nisam bila ništa bolja. Bila sam djevojčica, stidljiva djevojčica. Ništa nisam rekla nijednom od prijatelja moje braće da ih zaustavim."

"Bili ste ljubazni. Voljeli ste me."

Ispustila je prigušen uzdah frustracije i patnje. "Jeddine! Morate otići i više nikad ne smijete ovo ponoviti!"

"Volite li ga?"

"Koga? Mislite..." Primaknula se bliže, tako blizu da je mogla osjetiti njegov dah na svojem licu. Stavila je ruku na njegova široka prsa kako bi ga spriječila da je pokuša zagrliti. "Naravno da ne volim", izustila je tiho. "Ja sam nitko i ništa našem gospodaru, i manje od toga - stolica, sag, zdjela u kojoj pere ruke. Ali ne želim mu ukrasti tu zdjelu, a ne želite ni vi. Ako me pokušate oteti, oboje ćemo umrijeti." Uzdahnula je. "Stalo mi je do vas, Jeddine, barem malo."

Tjeskobne bore na njegovu čelu nestanu. "Onda ima nade. Ima razloga za život."

"Tiho! Niste me saslušali. Stalo mi je do vas, a u nekom drugom životu možda bi se dogodilo nešto više, ali ne želim umrijeti ni za jednog muškarca. Razumijete? Idite. Ne mislite više na mene." Pokušala se povući, ali sad ju je uhvatio u stisak koji ne bi mogla prekinuti ni za tisuću ljeta. "Pustite me!" šapnula je panično pogledavajući prema vratima. "Pitat će se gdje sam nestala."

"Luian će im još malo odvlačiti pozornost." Nagnuo se naprijed sve dok nije umalo zacviljela od njegove veličine i blizine. "Ne volite ga." "Pustite me!"

"Šššššš. Neću dugo biti ovdje. Moji me neprijatelji žele srušiti." "Neprijatelji?"

"Ja sam seljak koji je postao vođa autarhove osobne straže. Vrhovni ministar Vash me mrzi. Zabavljam Zlatnoga - zove me svojim grubim psom čuvarom i smije mi se kad koristim pogrešne riječi - ali Pinimmon Vash i ostali žele vidjeti moju glavu na kolcu. Mogao bih ubiti svakog od njih golim rukama, ali u ovoj palači vladaju gazele a ne leopardi."

"Zašto im onda dajete priliku da vas unište? Ovo je više nego ludo - ubitćete nas oboje."

"Ne. Nešto ću smisliti. Bit ćemo zajedno." Oči mu postadoše daleke, a Oinnitanino ubrzano srce naizgled preskoči otkucaj. U tom je trenutku izgledao gotovo jednako sumanuto poput autarha. "Bit ćemo zajedno", ponovio je.

Ona iskoristi prednost njegova odsutna duha i istrgne zglavak iz njegova stiska, a onda se užurbano povuče prema vratima. "Odlazite, Jeddine! Ne budite budala!"

Njegove su oči odjednom bile sjajne od suza. "Stanite", rekao je. "Ne zaboravite." Dobacio joj je ružičasti šal. "Doći ću k vama jedne noći."

Qinnitan se gotovo zagrcne. "Nećete učiniti ništa slično!" Okrenula se i pojurila kroz vrata, natrag na zagušljiv zrak Miomirisnog vrta.

"Zar si i ti poludjela?" šapnula je Luian dok joj je dodavala šal. Nekoliko drugih žena promatralo ju je s, barem se tako molila bogovima, dosadnim zanimanjem za poslove druge zatočenice. "Sve će nas smaknuti! Mučiti!"

Luian ju nije ni pogledala, ali lice joj je bilo prošarano rumenilom pod teškim puderom. "Ne razumiješ."

"Ne razumijem? Što se tu ima razumjeti? Ti si..."

"Ja sam samo jedna od Miljenika. On je zapovjednik autarhovih Leoparda. Mogao bi me uhititi i ubiti pod bilo kojim izgovorom koji odabere - tko bi povjerovao debelom kastratu u ženskoj odjći nasuprot gospodaru mušketira Zlatnoga?"

"Jeddin ne bi takvo što učinio."

"I te kako bi - sam je to kazao. Rekao mi je da bi."

Oinnitan se zaprepasti. "Misli daje zaljubljen", reče napokon. "Ljudi rade svakakve ludorije kad se tako osjećaju."

"Da." Luian se sada okrenula prema njoj, a na njezinim dugim trepavicama visjele su suze. Jedna je načinila stazu niz puder na njezinu obrazu. "Da, ti mala glupačo, rade."

25.

ZRCALA, IZGUBLJENA I NAĐENA

PLAČ DREVNIH ŽENA

Sive poput čaplji na Ovoj Obali

Izgubljene poput vjetra iz stare, mračne zemlje

Uplašene, alijarosne

(iz Kostopadnih proročanstava)

Chert je već sjeo na klupu da odmori svoje umorne noge kad je shvatio da Opal nije ušla za njim, nego i dalje stajala na vratima, vireći van na Klinsku ulicu. "Što je, draga?" "Flint. Zar nije s tobom?"

Namrštio se. "Zašto bi bio sa mnom? Ostavio sam ga kod kuće s tobom jer je prava smetnja tamo gdje sada radimo - ne želi ostati sa mnom jer mu se ondje ne sviđa, a ne želi ostati ni tamo gdje mu naredim, iznad površine..." Nešto ga stisne u grudima. "Želiš reći daje nestao?"

"Ne znam! Da! Pošao je sa mnom do Ulice niže rudače. Potom, kad sam se vratila, igrao se pokraj ceste, slažući kamenčiće i gradeći one zidove i tunele i druge gluposti koje tako voli - kakvu mi samo prašinu unese taj dječko!" Oči joj se napune suzama. "Oh, i ne znam - izašla sam da ga pozovem na objed, još prije nekoliko sati, a njega nije bilo. Obišla sam sve ulice, spustila se do Vijećnice cehova - čak otišla do Slanog jezerca i pitala malog Gromadu je li tamo navraćao. Nitko ga nije vidio!"

Ustao je usprkos boli u nogama i požurio se zagrliti je. "Hajde, draga moja starice, hajde. Siguran sam da samo sprema neku psinu - on je dječak, naposljetku, i to vrlo neovisno momče, Zemljini starješine to znaju. Vratitće se prije kraja večere, vidjet ćeš."

"Večere!" glas joj je bio na rubu krika. "Budalo stara, zar misliš da sam imala vremena prirediti večeru? Čitavo sam poslijepodne jurila bolna srca po cijelom gradu pokušavajući pronaći dječaka. Nema večere!" Sada glasno jecajući, okrenula se i oteturala prema njihovu krevetu te se umotala u pokrivač tako da se od nje jedino vidjela drhtava izbočina.

I Chert je bio zabrinut, ali je pomislio kako Opal trči pred rudo. Flint nije bio prvi dječak u Funderlinškom gradu - a ni posljednji - koji je odlutao u neku dječju potragu ili izgubio pojam o vremenu. Tek nedavno bio je nestao tijekom pogreba princa regenta. Ako se ne vrati do noći, moći će se uistinu početi uzrujavati. U međuvremenu, pak, Chert je imao dug dan, a želudac mu je bio stisnut i prazan poput suhe kožne vreće.

Malodušno je pretražio smočnicu. "Ah, pogledaj, imamo veliko korijenje!" rekao je dovoljno glasno da ga Opačuje. "Malo kuhanja i bit će prava poslastica." Nije odgovorila. Prebirao je po ostalom korijenju i raznim gomoljima. Neki su već pomalo proklijali. "Možda ću samo pojesti malo kruha i sira."

"Nema kruha." Izbočina pod pokrivačem se pomakne. Nije zvučala poput sretne izbočine. "Kanila sam opet izaći i uzeti poslijepodnevnu peku, ali... ali..."

"Ah, da, naravno", žustro će Chert. "Nemaj straha. Ipak, šteta za veliko korijenje. Malo kuhanja..."

"Ako ih hoćeš skuhane, skuhaj si ih sam. Ako znaš kako."

Chert je žalosno žvakao komad sirovog velikog korijena - nije ni slutio koliko su bili gorči ako ih se ne bi skuhalo sa šećernom repom - te počeo sebi priznavati da se dječak neće vratiti kući na večeru. Nije da su sirovi korijen i komad tvrdog sira vrijedili povratka, ali Chert nije mogao poreći kako je u njemu rastao grč nemira; iako mu je vrč piva pomogao zaliti vlaknasti korijen i ublažiti najgore od bolova u nogama i leđima, nije mu uspio umiriti savjest. Izašao je na Klinsku ulicu nekoliko puta. Potamnjela kamena svjetla bila su upaljena, a ulice gotovo prazne dok su obitelji dovršavale svoje večere i spremale se na počinak. Sva su djeca već sigurno bila u krevetu. Druga djeca.

Odlučio je uzeti svijeću i poći u potragu.

Je li dječak mogao otići u jedan od nedovršenih tunela, pitao se, pa gaje iznenadio odron na suprotnoj strani hodnika gdje su potpornji bili neprimjereni? Ali što bi on tražio na takvu mjestu? Chert je pustio da mu mozak prebire po mogućnostima, od kojih su neke bile sretnije, a druge kudikamo strasnije. Je li mogao otići kući s nekim drugim djetetom? Flint je na neke načine bio toliko nesvjetovan da je Chert lako mogao zamisliti da bi zaboravio poslati poruku gdje se nalazi, a kamoli zatražiti dopuštenje, ali nikad se zapravo nije sprijateljio ni s kim od funderlinške djecečak ni s vršnjacima iz obližnjih kuća. Gdje drugo? Dolje u iskopinama gdje je Chert radio, blizu obiteljske grobnice Eddona? Ondje je svakako bilo nesigurnih mjesta, ali Flint je jasno pokazao koliko mrzi biti tamo. Uostalom, kako ga Chert ne bi primijetio?

Krovaši - mali narod. Možda ih je dječak otišao posjetiti, te ili ostao ili se nije uspio vratiti prije mraka. Nepozvana, ukazala mu se užasna vizija daje dječak pao s krova i da bespomoćno leži u nekom sjenovitom, obraslom dvorištu. Odložio je veliki korijen, osjetivši mučninu.

Ali gdje bi drugdje mogao biti?

"Chert!" vikne Opal iz ložnice. "Chert, dođi ovamo!"

Poželio je da nije zvučala tako preplašeno. Odjednom, nije htio proći kroz vrata i vidjeti što je našla. Ali jest.

Opal ništa nije pronašla - zapravo, bilo je upravo suprotno. "Nema je!" rekla je pokazujući na dječakovu slamaricu, na pokrivač i košulju koji su ležali na njoj u zgužvanim navojima poput klonulih duhova. "Njegovu vrećicu. S onim... onim malim zrcalom. Nestala je." Opal se okrene prema njemu, očiju raširenih od straha. "Nikad ju nije stavljao u džep, nikad nosio sa sobom - uvijek je bila tu! Zašto je sada nema?" Lice joj se odjednom objesilo, kao da je u nekoliko trenutaka ostarjela pet godina. "Otišao je, zar ne? Otišao je zauvijek pa je i nju ponio sa sobom."

Chert nije imao što reći - to jest, ništa od čega bi se ijedno od njih osjećalo bolje.

ako ti bogova, Toby, zar si opet zaspao? Zatresao si dalekozor!" Mladić brzo ustane podigavši ruke u zrak da pokaže kako nije moguće da je takvo što učinio; njegov izraz povrijeđenog ponosa govorio je da je uvijek bio budan i u najboljoj formi u ponoćnim satima te da je Chaven bio nepotrebno okrutan tvrdeći suprotno. "Ali, meštre Chaven..."

"Pusti sad to. Očekujem da budeš čovjek od znanosti i pretpostavljam da tražim previše."

"Ali ja to želim biti! Slušam! Radim sve što mi kažete!"

Liječnik uzdahne. Nije zapravo bila momkova krivnja. Chaven je previše polagao u preporuku svojeg prijatelja, Euana Dogsenda, koji je bio najučeniji čovjek na Modroj obali, ali možda ne najbolji poznavatelj karaktera. Mladić je naporno radio... za svoju dob... ali je u najboljim slučajevima bio rastresen i osjetljiv; najgore od svega, iako nipošto nije bio glup, činilo se da ga krasi vrsta uma koja nikad ništa ne propituje.

To je kao da pokušavam natjerati moju dragu gazdaricu Kloe da se sprijatelji s miševima i štakorima.

Ipak, mladić je stajao pred njim lica napućena u izraz tvrdoglave pozornosti, pa Chaven pokuša iznova. "Vidiš, dalekozor se ne smije micati kad jednom nađemo točku koju tražimo. Leotrodos dolje u Perikalu kaže da se nova zvijezda pojavila u Kossopeu. Kad jednom usmjerimo leću našeg dalekozora prema Kossopeu, moramo zategnuti kućište kako se ne bi micao - na taj način, možemo provoditi mjerenja, ne samo noćas, nego i drugih večeri. A svakako se ne smijemo naslanjati na dalekozor dok provodimo ta mjerenja!"

"Ali nebo je puno zvijezda", reče Toby. "Zašto je tako važno izmjeriti ovu?"

Chaven na trenutak sklopi oči. "Zato što Leotrodos tvrdi daje našao novu zvijezdu. Nove zvijezde nisu viđene stotinama godina - možda čak i tisućama, budući da su metode predaka ponekad opskurne te stoga otvorene preispitivanju. Još važnije, to potiče mnoge sumnje u vezi s oblikom nebesa." Mladićev zbunjeni izraz kazao mu je sve što je trebao znati.

"Jer ako su nebesa nepromjenjiva, kao što nam astrolozi Trigonata tako bučno tumače, a na nebu se nalazi nova zvijezda, odakle se stvorila?"

"Ali, meštre, to nema smisla", reče Toby zijevajući, ali malčice bud-niji. "Ako su bogovi načinili sve sfere, nisu li mogli načiniti i novu zvijezdu?"

Chaven se morao nasmiješiti. "Bolje ti ide. To je pravo pitanje, ali još važnije glasi: zašto to nisu učinili prije?"

Na trenutak, samo na trenutak, opazio je kako se nešto upalilo u mladićevim očima. Tada je oprez, umor, ili tek životna navika opet pomutila izraz. "Čini mi se daje to previše razmišljanja za jednu zvijezdu."

"Da, tako je. A jednog dana to nas razmišljanje može naučiti kako su točno bogovi stvorili naš svijet. A toga dana, nećemo li i sami postati ravni bogovima?"

Toby načini znak protukobi. "Kakve riječi! Ponekad me plašite, meštre Chaven."

On zatrese glavom. "Samo mi pomozi da opet usmjerim dalekozor na Kossope, a onda možeš u postelju."

Bilo je dobro što je sada bio sam, pomislio je Chaven dok je zapisivao posljednje bilješke.Čak je i Toby mogao primijetiti kako su mu se ruke počele tresti kako se bližio trenutak koji ječekao. Bio je silno neobičan, taj osjećaj. Uvijek je žudio za znanjem, ali ovo je bilo više poput gladi, i to naizgled nezdrave gladi. Svaki put kad bi upotrijebio Veliko zrcalo, sve se više skanjiva'o da ga opet pokrije. Je li se jednostavno radilo o žudnji za mudrošću koju je dobivao, ili o čari duha koji mu je tu mudrost davao? Ilije u pitanju bilo nešto posve drugo? Što god daje uzrokovalo tučežnju, jedva se mogao prisiliti da odvoji vrijeme kako bi preko duge kutije pune rijetkih i skupih léa prebacio njezin teški pokrivač, a samo ga je oštra noćna studen nagnala na odgađanje kako bi zatvorio krovna vrata zvjezdarnice, isključivši one nametljive, izludujuće zvijezde.

Njegova je žudnja bila posebno oštra jer je prošlo tako dugo vremena - dani i dani! - otkako gaje Zrcalo podarilo čim drugim osim sjenama i tišinom. Kako ga je samo frustrirala cijela večer dok se pokušavao usredotočiti na Kossope, a zapravo su tri crvene zvijezde u zviježđu; Zmeosovi rogovi, poznate i kao Stara guja, najviše privlačile njegovu pozornost: kad se pojave iza ramena Perinova velikog planeta, kao štoće to učiniti večeras, ponovno će konzultirati Zrcalo.

Kad su i dvorana zvjezdarnice i dalekozor bili zaključani, otišao je u potragu za Kloe. Noćas, ako se bogovi nasmiješe, njezin posao i njegova žrtva neće opet biti zanemareni.

Chavenova je žudnja postala toliko jakom da nije primijetio kako je grubo baratao s Kloe, sve dok ga ona nije brzo, ali osjetno ugrizla u opnu između palca i kažiprsta dok ju je izvlačio. Ispustio ju je, psujući i sišući ranu dok je ona šmugnula niz prolaz. No premda je njegov gnjev brzo zamijenio stid zbog bezobzirnosti prema njegovoj vjernoj gazdaricičak je i taj stid proždrla potreba koja je grmjela u njemu.

Sjeo je pred Zrcalo u tamnoj sobi koja kao daje postajala još tamnijom, te počeo pjevati. Bijaše to stara pjesma na jeziku tako mrtvom da nitko živ ne bi znao izgovara li ga ispravno, ali Chaven je pjevao riječi onako kako ga je njegov bivši učitelj, Kaspar Dvelos, naučio. Dvelos, ponekad zvan Vještac Kracea, nikad nije posjedovao Veliko zrcalo, iako je u vlasništvu imao razbijene krhotine više njih, te bio sposoban izvoditičudesne stvari s njima. Ali znanost o zrcalima više se svodila na sjećanje i prenošenje te uspomene budućim naraštajima nego na praktičnu manipulaciju svemirom - Chaven se često pitao koliko se čudesnih, zapanjujućih stvari izgubilo u godinama pošasti - te je Dvelos prenio sve što je naučio na svojeg šegrta, Chavena. Tako je Chaven onog dana kad je našao to određeno zrcalo, taj nevjerojatni predmet, već znao kako ga valja iskoristiti, premda nije točno shvaćao svaki pojedini korak postupka.

Sada je Chaven trljao glavu, mučen zalutalom mišlju. Čelo ga je počelo boljeti od zurenja u sjene Zrcala i od pitanja promatra li nešto drugo onog sjenovitog miša koji je ležao na sjenovitom podu te hóće li to nešto napokon doći. Je li i večeras bio osuđen na neuspjeh? Bio je rastresen, u tome je bio problem... Zbunjivalo ga je što se iznenada nije mogao

sjetiti gdje je nabavio Zrcalo koje se sada nalazilo pred njim, naslonjeno uza zid njegova tajnog spremišta. Barem je djelovala iznenadno, ta praznina u njegovu sjećanju. Mogao je bez imalo muke dozvati u pamćenje gdje je i kada nabavio svako od ostalih prekrivenih zrcala na policama, te i njihovo porijeklo, ali, iz nekog razloga, u ovom se trenu jednostavno nije mogao sjetiti kako je došao do dragulja svoje zbirke, tog Velikog zrcala.

Proturječnost se počinjala činiti poput svrbeža koji nije mogao počešati i koji se pogoršavao. Čak i silna glad koju je osjećao stala je malčice slabjeti kad ga je obuzeo misterij. Odakle je došao ovaj moćni predmet? Imao sam ga... koliko dugo?

Upravo tada nešto bljesne u središtu Zrcala, veliki mlaz bijelog svjetla kao da je netko rascijepao rupu u ponoćnom nebu da propusti sjaj bogova koji je ležao iza svega. Chaven podigne ruke uvis, zaslijepljen; svjetlo malčice izblijedi kad je sova sletjela, sklopila svoja blistava krila i pogledala ga narančastim očima, s Kloenim žrtvenim mišem u svojim veličanstvenim kandžama.

Sve njegove druge misli tada otprhnuše, kao da su krila i njega obavila, ili možda kao da je postao sićušan stvor držan u onoj snježnoj kandži, u stisku moći toliko veće od njegove da se činilo poput časti predati joj svoj život.

Napokon je izronio iz dugotrajne praznine na sjajno svjetlo. Neobjašnjiva glazba - neka vrsta beskonačnog brujanja koja je unatoč tome bila prepuna složenih glasova i melodija -još mu je ispunjavala uši, ali se počinjala stišavati. I nosnice kao da su mu još udisale onaj neopisiv miris, moćan i opojno sladak, poput ružina ulja (iako takve ruže nikad nisu rasle na grmovima ukorijenjenima u običnu zemlju, u tlo uronjeno u smrt i trulež), ali to više nije bilo jedino na što je mogao misliti.

Možda je to najbolje blaženstvo bilo uza nj samo na trenutak, ili je možda stoljećima uživao u tim osjećajima, kad mu se glas-koji-nije-bio--glas napokon obratio, jedna jedina misao koja je mogla glasiti "Ovdje sam", ili jednostavno "Jesam." Muško, žensko, nije bilo nijedno od toga, bilo je oboje - to razlikovanje nije bilo važno. Izrazio je svoju zahvalnost što je njegova žrtva napokon opet bila prihvaćena. Ono što mu se vratilo bila je neka vrsta znanja, moćan spokoj nečega što nije očekivalo ništa manje nego da ga obožavaju i da ga se boje.

Ali čak i usred njegove radosti što mu je opet bio dopušten pristup unutar kruga tog velebnog svjetla, nešto gaje opet kopkalo u mislima, malo ali zabrinjavajuće, upravo kao što su sjene u njegovoj odaji zrcala ponekad poprimalečudne oblike u kutu oka ali nikad u središtu vidokruga.

Pitanja, sjetio se, i na trenutak gotovo ponovno došao k sebi. Moram postaviti pitanja. tCrovaši, objavio je, ona mala, stara stvorenja koja skrovito žive. Govore o nekome koga zovu Gospodar Vrha koji dolazi k njima i dariva ih mudrošću. Jesi li to ti?

Ono što mu se vratilo bilo je nešto što se gotovo zabavljalo; bio je tu također osjećaj odbijanja, negacije.

Dakle oni ne govore o tebi? Ustrajao je. Ti nisi taj koji ih posjećuje sa strašnim upozorenjima?

Blistavi stvor - sada nije nimalo izgledao poput sove, i premda mu je u tom trenutku oblik bio posve jasan, znao je da ga poslije neće moći objasniti riječima, čak ga se ni sjetiti - dugo je oklijevao s odgovorom. U toj je tišini osjetio odsutnost gotovo ravnu smrti, pa kad je biće opet prozborilo, bio je toliko zahvalan da je propustio dio onoga što mu je reklo.

Stvari koje inače spavaju probudile su se, bio je jedini smisao koji je uspio pronaći u njegovoj nijemoj, fragmentarnoj misli. Blistavi stvor kazao je kako su njegova djela suptilna i kako Chavenu nije namijenjeno da ih razumije.

Osjetio se prekorenim; bilo je više od tračka nesklada u glazbi koja je sve okruživala. To gaje posve uništilo te je preklinjao za oprost, podsjećajući sjajnog stvora da mu je jedino želio vjerno služiti, ali u onom jednom djeliću svog tajnog "ja" koji mu je preostao, mala gorka nota dopustila mu je jasnije razmišljati. Je li to uistinu bila njegova jedina želja - da služi toj stvari, tom biću, toj sili? Kad ga je prvi put dotaknuo, ili kad je ono dotaknulo njega, nisu li se gotovo činili jednakima razmjenjujući informacije?

Ali stoje ono htjelo naučiti od mene? Sto bih ja uopće mogao dati toj... sili? Sada se nije mogao sjetiti, jednako kao što se nije mogao sjetiti kako je Zrcalo, portal tog bolnog blaženstva, dospjelo u njegove ruke.

Blistava prisutnost razjasnila je da će mu oprostiti to nedolično ispitivanje, ali da on zauzvrat mora obaviti jedan zadatak. Bio je to važan zadatak, činilo se da govori, možda čak i svet.

Na trenutak, ali samo na trenutak, oklijevao je. Djelić njega još je prezao, kao da je Zrcalo bilo fino sito, pa sve ono što je činilo Chavena nije posve prošlo kroza nj u tu raspjevanu vatru. Taj sićušni podsjetnik stajao je i motrio, nemoćan kao u noćnoj mori i još uvijek nedovoljno snažan da išta promijeni.

Sto moram učiniti? Upitao je.

Bićе mu je reklo, ili radije usadilo spoznaju u njega, te kao što je prije kudilo, sada je hvalilo; ta ljubaznost bijaše poput meda i srebrne glazbe i beskrajnog, zapanjujućeg svjetla s nebesa.

Ti si moj dobri i vjerni sluga, reklo mu je. A na kraju, dobitćeš svoju nagradu - ono što uistinu tražiš.

Bijelo je svjetlo počelo blijedjeti, povlačeći se poput vala koji je dosegao svoj vrhunac te se sada natrag po pijesku žuri pridružiti moru. U nekoliko trenutaka našao se ponovno sam u dubokoj, tajnoj sobi, osvijetljenoj samo treperavim plamenom crne svijeće.

Lupanje po kuhinjskim vratima natjeralo je gospođu Jennikin da izađe u noćnoj košulji i kapici. Držala je svijeću pred sobom kao da je čarobni talisman. Njezina sijeda kosa, raspletena za spavanje i stanjena s godinama, visjela joj je u neurednim pramenovima preko ramena.

"To sam samo ja. Žao mi je što sam vas probudio u ovaj sat, ali ovo nije moglo čekati."

"Doktore...? Što se dogodilo? Je li tko bolestan?" Njezine se oči raširе. "Oh, Zorijo, čuvaj nas, nije se valjda dogodilo još jedno ubojstvo...!"

"Ne, ne. Umirite se. Moram na put, to je sve, i moram smjesta krenuti

- prije zore."

Prinijela je svijeću malko bliže njegovu licu tražeći znakove ludila ili groznice, možda. "Ali doktore, sad je..."

"Da, gluho doba noći. Da budem precizniji, dva su sata prije zore prema mojem džepnom satu. Znam to jednako dobro kao bilo tko drugi i bolje od većine. I znam bolje i od koga drugoga što moram učiniti, ne mislite li tako?"

"Naravno, gospodine! Ali što želite... Hoću reći..."

"Donesite mi kruha i malo mesa kako bih mogao jesti bez zaustavljanja. Ali prije nego što to učinite, probudite Harrvja i recite mu da mi pripremi konja za put. Nikog drugog. Ne želim da me svi u domaćinstvu gledaju kako odlazim."

"Ali... ali kamo idete, gospodine?"

"To nije nešto što trebate znati, moja dobra ženo. Sad idem spakirati ono što mi treba. Također ću napisati pismo koje ćete odnijeti lordu Nvnoru, kaštelanu. Nadam se da me neće biti samo dan ili dva, no nikad se ne zna. Ako ikome od kraljevske obitelji zatreba liječnička usluga, reći ću Nvnoru da pronađe brata Okrosa u Akademiji - možete poslati Okrosu i bilo koga tko me dođe tražiti a ne može čekati." Protrljao je glavu, razmišljajući. "Također će mi trebati moj debeli putni plašt

- vrijeme će biti vlažno, a možda bude i snijega."

"Ali... ali, doktore, što će biti s kraljicom i njezinim djetetom?" "Prokletstvo, ženo," viknuo je, "zar misliš da ne znam svoj posao?" Ona ustukne prema dovratku, a Chavenu smjesta postane žao. "Ispričavam se, dobra gospođo Jennikin, ali

već sam razmislio o tim stvarima i navest ću sve što je potrebno u pismu Nvnoru. Ne brinite se za kraljicu. Ona je u dobroj kondiciji, a s njom je babica, danju i noću." Duboko je udahnuo. "Oh, molim vas, povucite malko tu svijeću - izgledate kao da me namjeravate zapaliti."

"Oprostite, gospodine."

"Sad idite i probudite Harrvja - spor je kao sirup zimi, a ja moram dobiti tog konja." Očigledno ga je još nešto htjela pitati, ali se nije usuđivala. Chaven uzdahne. "Što je?"

"Hoćete li se vratiti do Dana Siročeta? Mesar mi je obećao lijepu svinju."

Na trenutak je opet zamalo viknuo, ali to je naposljetku bilo pitanje

iz njezina svijeta. To joj je bilo važno - a u uobičajenim okolnostima bilo bi važno i Chavenu, koji je jako volio pečenu svinjetinu. Pa što ako nisu bile uobičajene okolnosti? Možda više neće biti gozbe za Dan Siročeta nakon ove - šteta bi bila pokvariti je. "Siguran sam da ću se vratiti prije Dana Siročeta - zapravo, prije Noći divlje pjesme - koliko može biti siguran netko tko zna da bogovi ponekad imaju vlastite zamisli. Ne bojte se za svoju svinju, gospođo Jennikin. Uvjeren sam da će biti odlična i da ću u njoj uživati."

Izgledala je malko manje uplašeno kad se okrenuo - kao da se unatoč kasnoj uri život više nije činio tako opasno preokrenut naglavačke. U svakom slučaju, bilo mu je drago što je to vrijedilo barem za jedno od njih dvoje.

tu

Liječnikov osobni sluga nastojao je što je najbolje mogao otjerati Cherta. Starac je djelovao rastreseno, poput krivca, kao da su ga prekinuli u malom, ali važnom zločinu koji mu je bio povjeren te se žurio vratiti mu se.

Drijemao je, pretpostavio je Chert, iako je bilo prerano za takve stvari. Kasno je legao, onda. Nije se dao tako lako otjerati. "Nije me briga ako nikog ne prima. Imam važna posla s njim. Hoćete li mu reći da je Chert iz Funderlinškoga grada ovdje." Ako je liječnik bio samo zaposlen te nije primao posjetitelje, pomislio je Chert, možda bi mogao proći okolo do tajnog podzemnog prolaza - Chaven se sigurno ne bi usudio ignorirati poziv na ta vrata - ali trebalo bi mu mnogo vremena da ode dotamo i da se vrati, a nije mu se svidjala pomisao da izgubi toliko vremena. Svaki sat prošle noći proveden u jalovoj potrazi za dječakom bio je bolniji od posljednjega, a sada su ga još više jedili, kao da se Flint nalazio na nekim kolima ili lađi koji su se svakog trena sve više udaljavali.

Sluga se, unatoč Chertovim protestima, upravo spremao zalupiti mu vrata pred nosom kadli je neka starica provukla glavu ispod starčeva pazuha i provirila van. Viđao ju je ranije, baš kao i starca, većinom izdaleka dok bi ga Chaven vodio kroz zvjezdarnicu. Nije se nijednom od njih mogao sjetiti imena.

"Što želite?" upitala je, suzivši oči.

"Želim vidjeti vašega gospodara. Znam da je nezgodno - vjerojatno je izdao zapovijed da ga se ne ometa. Ali on me poznaje, a ja sam... U strahovitoj nuždi." I dalje gaje promatrala s nevjericom. Poput starca, imala je blago modre sjene pod očima i nervozno, rastreseno držanje. Nitko nije mnogo spavao ni u ovoj kući, pomislio je Chert. Nakon svoje

noći provedene u hodanju gore-dolje po Funderlinškom gradu, čak i po Južnoj Medi iznad površine, osjećao se poput svrabljive kože razapete iznad pljesnive praznine. Samo ga je strah za izgubljenog dječaka držao uspravnim.

"Nije moguće", reče ona. "Ako trebate liječnika, morate k bratu Okrosu u Akademiju, ili možda kojem brijaču dolje u gradu."

"Ali..." Uzeo je dah, potisnuvši u sebi nagon da poviče na taj tvrdoglavi par. "Moj... moj sinje nestao. Chaven ga poznaje - davao mije savjete u vezi s njim. On je... poseban dečko. Mislio sam da bi Chaven možda znao..."

Ženino lice omekša. "Oh, siroti mališan! Nestao, je li? A vi, vi jadničovječe, sigurno umirete od brige."

"Tako je, gospođo."

Sluga preokrene očima i nestane u hodniku. Žena istupi van u dvorište, sušeći ruke pregačom, a onda se ogleda kao da provjerava jesu li sigurni od znatiželjnih očiju. "Ne bih vam ovo smjela reći, ali moj gospodar nije kod kuće. Morao je iznenada poći na put. Otišao je jutros, prije zore."

Iznenadna sumnja, potaknuta samo slučajnošću, natjerala gaje da upita: "Sam? Je li otišao sam?"

Ona mu uputi zbunjen pogled, ali je taj počinjao prelaziti u srdžbu dok je odgovarala. "Da, naravno da je otišao sam. Mi smo ga ispratili. Valjda ne mislite da..."

"Ne, gospodarice, ne mislim ništa loše. Samo što moje momče poznaje vašega gospodara i voli ga, mislim. Možda mu se prikrpio, kao što dječaci ponekad čine."

Ona odmahne glavom. "Nije bilo nikog u blizini. Otišao je sat prije svanuća, ali imala sam svijeću i primijetila bih. Osim toga, strašno mu se žurilo, liječniku, iako nikome ne bih smjela govoriti o njegovim poslovima. Bez uvrede."

"Ništa, ništa." Ali u srcu je sada osjećao još veću težinu. Nadao se u najmanju ruku da bi se Chaven dosjetio nečeg novog. "Siguran sam da imate puno posla, gospođo. Ostavit ću vas. Kad se vrati, možete li mu reći da Chert iz Funderlinškoga grada hitno želi razgovarati s njim?"

"Hoću." Sad je izgledala kao da želi da može učiniti nešto više. "Neka vam bogovi podare sreću - nadam se da ćete naći momče. Sigurna sam da hoćete."

"Hvala. Vrlo ste ljubazni."

Od umora se dvaput zamalo poskliznuo penjući se na zid. Kad je stigao do vrha, morao je sjesti i neko vrijeme dahtati sve dok nije imao dovoljno zraka da progovori. "Haloo! Ovdje Chert iz Funderlinškoga grada!" Nije se usudivao vikati previše glasno od straha da ne privuče pozornost odozdo - bila je sredina jutra, a čak i taj rijetko posjećeni dio dvorca blizu groblja nije bio posve prazan. "Njezina Visost kraljica Natornjunetopir vrlo se ljubazno došla upoznati sa mnom i mojim dječakom, Flintom", viknuo je. "Sjećate me se? Haloo!"

Nije bilo odgovora, nikakva pokreta, iako je opetovano dozivao. Na kraju, tako umoran da se počeo brinuti kako će uspjeti sići, uzdigao se u čučanj. Iz svojeg je džepa izvadio mali svežanj umotan u krtičje krzno. Otvorio gaje i podigao kristal sve dok ovaj nije uhvatio odbljesak jutarnjeg svjetla i zaiskrio poput sićušne zvijezde. "Ovo je dar za kraljicu. To je Edrijevo jaje - vrlo lijepo, najbolje koje imam. Tražim dječaka Flinta i trebao bih vašu pomoć. Ako me možete čuti i želite se sastati sa mnom, vratit ću se ovdje sutra u isto vrijeme." Pokušao se sjetiti nekog odgovarajućeg završnog pozdrava, ali ništa mu nije padalo na um. Načinio je gnijezdo od krtičjeg krzna i metnuo kristal u nj. Kakvo bi lijepo, sjajno čudovište moglo snijeti takvo što, pomislio je odsutno, ali nije mogao pronaći čak ni trunku zadovoljstva u toj maštariji.

Spustio se s bolnim oprezom natrag niza zid, tako opterećen očajem da se gotovo iznenadio što nije utonuo dublje u tlo kad ga je napokon dotaknuo.

Bio je to samo dan poput mnogih drugih, ali kad se probudila u ranim satima i začula zvono Erivorove kapele kako odjekuje dok su bogomoljac i njegovi ministranti započinjali jutarnju službu, Brionv je bila gotovo jednako smrknuta i uznemirena kao da je riječ o danu nečijeg smaknuća.

Rose, Moina i njezine sluškinje ušle su u odaju, pretjerano tihe, kao da je princeza regentica bila medvjed koga su se bojale probuditi, ali ipak uspijevajući stvarati jednaku buku poput petodesetine vojnika na Tržnici. Zastenjala je i sjela, a onda im dopustila da je okruže i svuku joj noćnu odjeću.

"Hoćete li danas odjenuti modru haljinu?" upitala je Moina s tračkom preklinjanja u svojem glasu.

"Smeđu", predloži Rose. "S prerezanim rukavima. Izgledate tako divno u njoj..."

"Ono što sam jučer nosila", rekla je. "Ali čisto. Tuniku - onu sa zlatnom pletenicom. Jahaću suknju. Tanke uske hlače ispod."

Sluškinje i dvije dvorske dame nastojale su ne izgledati uzrujano, ali bile su vrlo loše glumice. Činilo se da posebno Rose i Moina smatraju Brionvjine dječačke kostime osobnom uvredom, ali jutros je povrijeđeni osjećaji njezinih dvorskih dama nisu previše zanimali. Brionv je bila umorna od odijevanja za druge ljude, umorna od prisilne ljupkosti koja je prema njezinu mišljenju davala drugima prešutno pravo da ignoriraju ono što je govorila. Nije da se itko usuđivao u potpunosti ignorirati princezu regenticu, ali znala je da su dvorjani, kad bi god bili nasamo, priželjkivali Olinov povratak, i to ne samo zato što je on bio pravi kralj. Osjećala je njihove poglede: nisu joj vjerovali jer je bila žena - štoviše, obična djevojka. Zbog toga je bila gotovo izvan sebe od ogorčenosti.

Postoji li itko od njih, muško ili žensko, tko nije potekao od žene u prvom redu? Bogovi su našem spolu darovali vlast nad najvećim od svih darova, najvažnijim za opstanak naše vrste. Pa zar zato što ne možemo mokriti stojeći, ne zaslužujemo nikakvu drugu odgovornost?

"Nije me briga što se srdiš na mene," otresla se na Rose, "ali nečupaj mi tako kosu."

Rose ispusti četku i ustukne korak, s iskrenom uzrujanošću na licu. "Ali, moja gospo, nisam htjela..."

"Znam. Oprosti, Rose. Jutros sam u gadnom raspoloženju." Dok su joj žene plele kosu, Brionv je uzela malo voća i zaslađenog vina, za koje joj je Chaven rekao da su dobri za probavu. Kad su njezine dvorske dame uspjele naslagati njezine pletenice učvrst ali zamršen aranžman na njezinoj glavi, dopustila im je da joj pričvrste šešir, iako su je tabani već svrbjeli.

Pod svim tim, prijeteći da je povuče dolje poput usisnog crnog vira u Brennovu zaljevu koji bi se ponekad formirao ispod varavo mirne površine, ležao je užas onoga što joj je Barrick povjerio. Bojala se za svojeg brata, naravno, čeznula za njim; sve otkad se povukao u svoje odaje, pod izlikom da mu se vratila groznica, ali bila je sigurna da je razlog zapravo bio taj što se sramio suočiti se s njom. Kao da bi ga mogla išta manje voljeti! Ipak, između njih je polegla sjena koja je sve njihove druge razmirice činila ništavnima.

Ali još je gore, na neki način, bilo ono što joj je ispričao za njihova oca. Brionv nikad nije bila ona vrsta budalaste djevojčice koja misli da joj je otac bezgrešan - iskusila je Olinov oštar jezik dovoljno puta da se ne osjeća pretjerano razmaženom, a on je uvijek bio čovjek mračnih raspoloženja - ali Barrickova je priča bila zapanjujuća, razarajuća. Kad samo pomisli da je cijelo njezino djetinjstvo otac nosio taj teret, držao ga u tajnosti... Nije znala koji je osjećaj bio snažniji: njezina bol zbog njegove patnje, ili bijes što ju je skrivao od onih koji su ga najviše voljeli.

Koji god bio, činilo se kao da je netko probio rupu u zidu poznate sobe i otkrio da s druge strane nije jednako poznata soba kao što se pretpostavljalo, već vrata do nekog nepojmljivog mjesta.

Kako je to moguće? Kako je sve to moguće? Zašto mi nitko nije rekao? Zašto mi otac nije rekao ? Je li on poput Barricka - misli li da bih ga mrzila ?

Brionv je oduvijek bila praktično dijete, barem u usporedbi sa svojim blizancem - nije bilo prepuštanja mračnim mislima ni munjevitih promjena raspoloženja - ali ovo je nadilazilo sve što je ikad iskusila. Nekako je bilo gore čak i od Kendrickove smrti jer je okrenulo naglavačke sve što je mislila da zna.

Opet je bila u žalosti, ovaj put ne zbog nečije smrti, nego zbog izgubljenog spokoja.

Umorna sam. Tako sam umorna. Bilo je tek deset sati. Nije mogla zatomiti svoju srditost zbog Barricka. Od kakve god grozote patio, puštao je da sve vladarske dužnosti Južne Međe padnu njoj na leđa.

Prijestolna dvorana bila je dupkom puna ljudi koji su zahtijevali da im posveti svoje vrijeme, a neki od tih zahtjeva bili su nemogući. Upravo sada vrhovni kancelar Gallibert Perkin i trojica gospode iz njegova doma ulazili su u bolne pojedinosti o potrebi da se namakne više novca za upravu Južne Međe ili da se dio otkupnine skupljene za kralja Olina iskoristi za te troškove. Trgovci su bili zabrinuti za nadolazeću godinu, bankari su oprezno raspolagali sa svojim fondovima, a kruna je u svakom slučaju posudila više nego što je trebala, što je posezanje u otkupninučinilo privlačnom alternativom. Bio je to, na kraju krajeva, nerješiv problem, iako se rješenje moralo pronaći - potrošiti otkupninu bilo bi ravno izdaji, ne samo njezina oca, nego i naroda koji ju je ponekad nerado dao za njegovu slobodu. Ali domaćinstvo Južne Međe gutalo je novac poput kakva diva iz narodne priče koji proždire zlato. Brionv nikad nije razumjela koliko je posla iziskivalo održavanje jedne uredne kuće - pogotovo kad je ta kuća najveća na sjeveru Eiona i središte života nekih pedeset tisuća duša - a kamoli cijele uredne države. Kruna je morala pronaći neki drugi način da zaradi novac. Kao uvijek, vrhovni kancelar

Perkin predložio je nametanje novih daća puku koji je već dao goleme svote za otkupninu njezina oca.

Parada se nastavila. Dva Trigonska bogomoljca govorila su u ime crkvenog suda hijerarha Sisela, koji je vjerovao da ima sudsku mjerodavnost nad gradskim sudom u jednom posebnom slučaju. I to je imalo veze s novcem - lokalni zemljoposjednik bio je optužen za ubojstvo zakupnika iz nehaja - a onaj sud koji bi pribavio suca zadržao bi za sebe sve poreze ili globe. Brionv se nadala da će to što je princeza regentica značiti da će moći rješavati probleme, kažnjavati krivce, nagrađivati nedužne. No otkrila je da se ono što je radila u većini slučaja svodilo na odlučivanje

0 tome tko će saslušati parnice: gradski sud, hijerarhovi suci ili - a to je biločesto, pogotovo u slučajevima optuženoga plemstva - prijestolje Južne Mede.

Podne je došlo i prošlo. Povorka ljudi i njihovih problema razvlačila se

1 razvlačila poput kakve službene proslave dosade i sitničavosti. Brionv je poželjela da može prekinuti i odmoriti se, ali kolona molitelja protezala se naizgled do kraja zemlje, i što god danas ostane neobavljeno, moraće se obaviti sutra, kad je trebala imati školski sat kod sestre Utte. Naučila je žestoko braniti svoje rijetke trenutke privatnosti, pa je umjesto počinka naložila da joj donesu malo hladnog mesa i kruha te se promeškoljila na svojem stolcu kako bi ublažila bol u stražnjici. Bilo je čudno, ali istinito da joj čak ni dva-tri jastuka nisu mogla provođenje cijelog dana na stolcu učiniti udobnijim.

Kaštelan lord Nynor sada se nagnuo prema njoj, omotavši odsutno bradu oko prsta,čekajući da mu opet posveti pozornost.

"Oprostite", rekla je. "Što ste rekli? Nešto o Chavenu?"

"Poslao mi je prilično neobično pismo", objasni starac. Brionv je s užasom i očaranošću doznala da je nadziranje te nesretne povorke potražitelja i tužitelja bilo nešto što je Nynor obavljao svaki dan svoje duge karijere, ili barem u posljednjih nekoliko desetljeća otkako je postao jedan od glavnih dvorjana njezina djeda Ustina. Nije izgledao pomahnitalo, ali tko bi odabrao takav život? "Liječnik je morao poći na neočekivani put", reče Nynor. "Predlaže da pozovete Okrosa iz Istočne Međe u dvorac u njegovoj odsutnosti, koja bi prema njegovim riječima mogla potrajati nekoliko dana, čak i duže."

"Često odlazi vijećati s drugim učenim ljudima", reče Briony. "To sigurno nije tako iznenađujuće."

"Ali da nam ne reče gdje ga možemo naći? I dok je kraljica tako blizu porodu? U svakom slučaju, samo mije pismo ipak čudnovato." Nynorove oči bijahu crveno obrubljene i vodenaste, pa ječak i u svojim najsretnijim trenucima izgledao kao da plače, ali bio je oštrouman, a tijekom dugih godina službe u obitelji Eddon dokazao se vrijednim slušanja.

"Nije rekao ništa što bi izravno zabrinjavalo? Onda mi dajte pismo paću ga poslije proučiti." Uzela je presavijeni pergament od kaštelana i spremila ga u omotnicu od jelenje kože u kojoj je nosila svoje pečate, prsten pečatnjak i druge važne predmete. "Ima li još što?"

"Trebam vaše dopuštenje da pozovem brata Okrosa."

"Imate ga."

"A pjesnik...?"

"Tinlight?Tin...?"

"Tinvvright. Je li istina da ga želite uključiti u domaćinstvo?"

"Da, ali ne pretjerujte - dajte mu džeparac za odjeću i, naravno, treba ga nahraniti..."

U gomili je nastao žamor dok se netko probijao naprijed, a ljudi su se povlačili natrag kao da je netko u dvoranu pustio bezopasnu, ali nečistu životinju. Matty Tinvvright izleti iz prvog reda dvorjana i baci se na kamenje u podnožju postolja. "Ah, lijepa princezo, sjetili ste se svojeg obećanja! Vaša dobrota još je veća nego što ljudi govore, a o njoj govore na isti poslovičan način kao o toplini sunca i vlažnosti kiše."

"Uh. Neka nas Perin sve zdrobi maljem", zagrmi Avin Brone, koji je cijeli dan vrebao iza prijestolja poput uvježbanog medvjeda, režeći na one za koje je smatrao da troše kraljevsko vrijeme.

Pjesnik je zaista bio zabavan, ali Briony sada nije bila raspoložena. "Da, pa, idi s lordom Nynorom i on će se pobrinuti za tebe, Tinwright."

"Zar ne želite čuti moj posljednji stih? Nadahnut upravo ovim danom u ovoj dvorani?"

Pokušala ga je odbiti, reći mu da ga ne želi čuti, ali Tinwright nije bio od onih koji su čekali negativan odgovor - trik koji je rano morao naučiti, sudeći prema njegovu stihu.

"'Sva u muškoj crnini stoji ona, k'o oblak Oktamenova bijesa što ljetnim nebom plovi. AV pod mekim skutima snijeg je djevičanski, koji zemlju cijelu slatkim hladom ovi...'"

Ovaj je put suosjećala sa stenjanjem vrhovnog zapovjednika, ali željela je da je Brone bio malčice diskretniji - mladić se trudio što je najbolje mogao, a bila je njezina ideja da ga se ohrabruje: nije ga željela ponižavati. "Da, vrlo lijepo", reče ona. "Ali trenutno sam usred državnog posla. Možda bi mi to mogao zapisati i poslati mi kako bih... uživala u njegovoj pravoj vrijednosti bez ometanja."

"Moja gospa je odveć ljubazna." Smiješeći se ostalim dvorjanima, afirmiravši se kao jedan od njih - ili barem vjerujući u to - Tinwright ustane, duboko se nakloni i stopi u gomili. Začulo se nekoliko hihota.

"Moja gospa je i previše ljubazna", tiho će Brone.

Steffans Nynor još je stajao u blizini, s pomalo nervoznim izrazom lica. "Da, lorde?" upita ga Brionv.

"Smijem li pristupiti prijestolju, princezo?"

Ona mu mahne rukom da pristupi. Brone se također malko primakne, kao da bi žgoljavi, prastari Nynor mogao predstavljati prijetnju - ili možda samo da bolje čuje.

"Ima još nešto", tiho će kaštelan. "Što ćemo s Tolh/jima?" "Tollvjima?"

"Niste čuli? Stigli su prije dva sata - stidim se što vas nisam obavijestio, ali bio sam uvjeren da će netko već to učiniti." Dobacio je Broneu škiljav pogled. Njih su dvojica bili politički suparnici i ne baš dobri prijatelji. "Ovdje je četa iz dvorca Ljetopolja, predvođena Hendonom Tolh/jem. Mladić djeluje vrlo ojađeno - otvoreno je govorio o nestanku svojeg brata, vojvode Gailona."

"Milosrdna Zorijo", teško će ona. "To su loše vijesti. Hendon Tolly? Ovdje?"

"Srednji brat, Caradon, nedvojbeno je prezadovoljan što je sljedeći u nizu za vojvodu da bi sam dolazio poticati nevolje", tiho će Brone. "Ali sumnjam da se pretrgao zaustaviti svojeg mlađeg brata - iako mu to ne bi mnogo koristilo. Hendon je divlji, Visosti. Mora ga se budno motriti." Dok je vrhovni zapovjednik dovršavao taj mali govor, jedan od kraljevskih stražara pojavi mu se iza ramena, a Brone se okrene da s njim izmijeni nekoliko riječi.

"Divlji" nije bila riječ koju bi Briony odabrala. "Gotovo lud" bio bi bolji opis - najmlađi Tolly bio je jednako opasan i nepredvidljiv poput vatre u vjetrovitom danu. Njezin uzdah bio je jedini način na koji je dala oduška dubokoj želji da ne bude upletena u to, da vrati kalendar natrag u dane kada nije morala razmišljati ni očemu težem nego kako da ona i Barrick izbjegnu svoje zadaće.

/ neka je proklet Barrick što je sve ovo ostavio meni! Trenutak poslije osjetila je ubod tugečak straha zbog svoje nemile pomisli: njezin brat nije trebao daljnja prokletstva.

"Ponašajte se prema Tollvjima s poštovanjem", rekla je. "Dajte im Gailonove odaje." Sjetila se što je Brone rekao za narod Ljetopolja i autarhove agente. "Ne, nemojte, u slučaju da im je ostavio neku poruku na skrivenomu mjestu. Smjestite ih u Zimsku kulu kako nam ne bi bili pod nogama i kako bi im bilo teže neopaženo se kretati po dvorcu. Lorde Brone, uredit ćete da ih se nadzire, pretpostavljam? Lorde Brone?"

Okrenula se, razljućena što joj nije obraćao pozornost. Stražar s kojim je razgovarao je otišao, ali sam se Brone nije pomaknuo; na licu mu je bio izraz koji Briony nikad prije nije vidjela - zbunjenost i nevjerica. "Vrhovni zapovjednice, što se dogodilo?"

Pogledao ju je, a potom Nvnora. Nagnuo se naprijed. "Morate otjerati ove ljude. Smjesta."

"Ali što ste čuli?"

Zatresao je svojom velikom, bradatom glavom, i dalje spor i smeten poputčovjeka u snu. "Vansen se vratio, Visosti - Ferras Vansen, zapovjednik straže."

"Je li? I što je otkrio? Je li našao karavanu?"

"Nije, i k tomu je izgubio većinu svoje čete - više od dvanaest dobrih ljudi. Ali, stanite, gospo - to nije najvažnije! Pozovite ga. Ako je ono što samčuo istina, moramo razgovarati s njime istog trenutka."

"Ako je ono što stečuli... Ali što ste čuli, Brone? Recite mi." "Da smo u ratu, princezo Briony, ilićemo uskoro biti." "Ali... rat? Protiv koga?" "Protiv vojske cijele vilenjačke zemlje, čini se."

26.

OBZIRI KRALJICA

DALEKE PLANINE

Vidimo ih

Ali njima nikad nećemo kročiti Unatoč tome, vidimo ih

(iz Kostopadnih proročanstava)

Stigla je uz iznenađujuće malo ceremonije, ovaj put ne jašući na golubici, nego na tustom bijelom štakoru s finom lepezom brkova. Pratio ju je samo par strazara pješaka, blijedih i napetih sićušnih lica zbog velike odgovornosti, i izvidnik Bubodlak. Chert je sjedio duže nego što je htio i bilo mu je drago što se od njega nije očekivalo da ustane; nije bio siguran da su mu se noge u stanju tako lako saviti bez prethodnog razgibavanja. Ipak, nije mogao zamisliti da kraljevsku osobu ne pozdravi nekim iskazom poštovanja, posebno kad se spremao zamoliti je za uslugu, pa je pognuo glavu.

"Njezino prekrasno i nezaboravno Visočanstvo, kraljica Natornjune-topir, pozdravlja Cherta od Modrog Kvarca", objavi Bubodlak svojim tankim, visokim glasom.

Chert podigne pogled. Promatrala gaje pomalo napeto, ali prijateljski. "Hvala, Visosti."

"Čusmo vašu molbu i sada smo tu", rekla je onom istom ptičjom visinom glasa kao njezin glasnik. "Osim toga, svidio nam se vaš velikodušni dar te ga pridružismo Velikom zlatniku i Srebrnom predmetu u našoj zbirci krunskih dragulja. Žalosti nas što čujemo da dječaka nema. Što možemo učiniti?"

"Da budem iskren, Visosti, niti sam ne znam. Nadao sam se da biste vi mogli nešto predložiti. Pretražio sam sva poznata mjesta - cijeli Funderlinški grad upoznat je s njegovim nestankom - ali njemu nema ni traga. Voli se penjati i istraživati, a ja znam jako malo o krovovima i drugim visokim mjestima u dvorcu i gradu. Pomislio sam da vi možda znate kamo je mogao otići, ili da ste ga čak vidjeli."

Kraljica se okrene. "Je li itko od našeg naroda vidio dječaka, vjerni Bubodlače?"

"Ni kose ni kože, Visosti", ozbiljno će čovječuljak. "Raspitivah se sinoć u mnogijem rupama pa sve dolje do Skrivene dvorane, al nema mu ni ćuha."

Kraljica raskrili ruke. "Čini se da vam ništa ne možemo reći", žalosno se obratila Chertu. "I mi osjećamo gubitak, jer vjerujemo da Ruka Neba počiva na tom dječaku te je važan i našem narodu, Sni'sni'snik-soonah."

Chert klone. Zapravo nije mislio da će Krovaši riješiti tajnu, ali bila je to jedina nada koja mu je preostala. Sada nije mogao ništa nego čekati, a čekanje će biti strašno. "Svejedno vam hvala, Vaša Visosti. Zahvalan sam što ste došli. Vrlo ste ljubazni."

Promatrala gaje dok je ustajao. "Stanite trenutak. Jeste li njušili za njim?"

"Jesam li što?"

"Jeste li onjušili njegov trag?" Ugledavši Chertov izraz, nadigla je obrvu tanju od niti paučine. "Zar vaš narod ne zna za to?"

"Da, pretpostavljam da zna. Postoje životinje koje se koriste za lov na divljač i druge jestive stvari. Ali ne bih znao naći dječaka na taj način."

"Ostanite uz nas malko duže." Sklopila je svoje sićušne ruke. "Šteta je, al Velebni i Vrli Nos se ne osjeća dobro - neka vrsta zimice. To se često dogodi kad sunce prvi put zasja nakon što otpočnu zimske kiše. Tad on postaje vrlo jadan, oči mu se zacrvene, a i njegov divni nos poprimi crvenu boju. Inače bih poslala njega s vama. Možda za nekoliko dana, kad indisponiranost umine..."

Cherta nije posve obradovala pomisao da njegova nada da nađe dječaka počiva na debelom i sitničavom Nosu, ali i to je bilo nešto. Nastojao je izgledati zahvalno.

"Vaša Visosti, ako skromni Izvidnik Žljebova može prozborit..." reče Bubodlak.

Kraljica se nasmijala. "Skroman? Mislim da to nije riječ koja te dobro opisuje, moj vjerni slugo."

Chertu se učinilo da je čovječuljak porumenio, ali lice mu je bilo premaleno i predaleko da bi bio siguran. "Želim vam samo služit, Visosti, od zemlje do neba. Kadikad, istina je, teško mi je šutjet kad moram slušat hvalisanje pelivana i ostalih budala koji nijesu dostojni da vam služe. A morebit daćete me opet smatrat smjelim kad kažem da nakon Nosa, neki doista smatraju da Strijelac Bubodlak ima najbolje nosnice u cijeloj Gornjoj Južnoj Međi."

"Čula sam to, da", rekla je kraljica, smiješeći se. Bubodlak je izgledao kao da se jedva suzdržava da ne skoči u zrak i čestita samome sebi na njezinu priznanju. "Znači li to da nudiš svoje usluge Chertu od Modrog Kvarca?"

"To mi se čini poštenim, Visosti. Dečko me nadjačo, a onda mi poštedio život, pošteno da ne može poštenije. Mislim da sam mu dužnik, kako to već biva. Možda ga Bubodlak uspije vratit u vlastitoj koži."

"Vrlo dobro. To ti je zadatak. Idi s Chertom od Modrog Kvarca i obavi svoju dužnost. Zbogom, dobri Funderlinže." Potapšala je štapom rebra bijelog štakora; životinja zacijuče, a onda se okrene i stane uspinjati krovom. Njezini stražari pohitaše za njom.

"Hvala vam, kraljice Natornjunetopir!" dovikne Chert, iako nije baš bio siguran kolikoće pomoći dobiti od čovjeka veličine komuške graška. Ruka joj se podigla dok je štakor nestajao preko krova, ali čak ni male kraljice nisu mahale na pozdrav, pa je pomislio da je to vjerojatno bila potvrda primitka njegove zahvalnosti. Okrenuo se Bubodlaku, s kojim je sada bio sam na krovu. "Dakle... što da radimo?"

"Odvedite me do nečeg dječakovog", predloži covuljak. "Da se do sita nanjušim njegova mirisa."

"Imamo njegovu drugu košulju i krevet, pa pretpostavljam da bih vas trebao odvesti doma. Želite li se spustiti na mojem ramenu?"

Bubodlak mu uputi nedokučiv pogled. "Vidjeh kako se penjete. Bubodlakće sam pronać svoj put pa ćemo se susrest na dnu."

Nimalo iznenađujuće, Izvidnik Žljebova već je čekao na tlu kad je Chert položio noge na kaldrmu. Jutarnje je sunce bilo visoko iza oblaka - možda je preostao sat do podneva. Chert je bio umoran i gladan i ne pretjerano sretan. "Želite li hodati?" upitao je nastojeći biti obziran prema Krovaševim osjećajima.

"Oh, da, da imademo tri dana za lutanje", odgovori Bubodlak malko otresito. "Reko si da imadeš rame za jahanje. E pa, jahat i oću."

Chert spusti ruku i pusti da mu se čovječuljak popne na nju. Bio je to neobično golicav osjećaj. Dok je smještao Bubodlaka na svoje rame, pokušao je zamisliti kakvim se golemim prostranstvom to malo kamenito dvorište moralo činiti čovjeku tako sitna stasa. "Jeste li dugo boravili na tlu?"

"Pravom donjem tlu? Da, jedared il dvaput il više", reče Bubodlak. "Nisam vam ja od onijeh što stoju doma. Ako imadem moj dobri luk pri ruci, Strijelac vam se Bubodlak ne boji ni štakora ni jastreba nit čega, osim mački." Zamahnuo je malom, tankom drvenom krivuljom, ali kad je opet prozborio, zvučao je kudikamo manje pouzdano. "Imade li mački u vašoj kući?"

"Jedva jedna jedina u cijelom Funderlinškom gradu. Zmajevi ih jedu."

"Šalite se sa mnom", reče čovječuljak dostojanstveno. Chert odjednom osjeti stid. Covuljak je možda bio mačiee hvalisav, možda nije imao visoko mišljenje o Chertovu penjanju, ali je nudio pomoć iz osjećaja dužnosti, ulazeći u svijet

čudovišnih divova. Chert pokuša zamisliti kakav bi to bio osjećaj i zaključi da je Bubodlak imao pravo na malo kočopernosti.

"Ispričavam se. U Funderlinškom gradu ima mačaka, ali ne i u mojoj kući. Moja ih žena baš ne voli."

"Onda, samo naprijed", reče Krovaš. "Prošlo je stoljeće il više otkad je itko od Izvidnika Žljebova bio u dubokim mjestima, a danas će Strijelac Bubodlak zaći tamo gdje se niko drugi ne usudi."

"Nitko od Krovaša, mislite", reče Chert dok je hodao preko dvorišta prema vratnicama. "Naposljetku, mi Funderlinzi onamo zalazimo prilično često."

Gdje je vaš brat? Princ Barrick bi trebao biti ovdje." Avin Brone ne bi zvučao toliko prijekorno čak ni da ga je Brionv obavijestila kako planira predati vlast nad Pograničnim kraljevinama skupu bezemljaških seljačina.

"Bolestan je, lorde Brone. Bio bi tu da može."

"Ali on je suvladar..."

"On je bolestan. Sumnjate li u moju riječ?"

Vrhovni je zapovjednik spoznao da, unatoč razlikama u njihovu stasu, godinama i spolu, nije u stanju dugo izdržati njezin pogled. Zapetljao je prste u bradu i nešto promrmljao. Bila je dovoljno razumna da ne pita što je rekao.

"Hendon Tolly već stvara neprilike", reče Tyne Aldritch od Modre obale, jedan od rijetkih plemića koje je zamolila da joj se pridruže kako bi čuli vijesti sa zapada. Aldritch je bio jezgrovit, pogotovo s njom,često do točke neuljudnosti, ali ona je vjerovala da je to bio simptom krajnje iskrenosti. Dokazi tijekom godina išli su u prilog tom zaključku, iako je znala da možda i nije u pravu - nitko od ljudi u najužem krugu oko prijestolja nije bio tako bezazlen i pošten kao što se predstavljao. Brionv je to naučila u ranoj mladosti. Tko si je to mogao priuštiti? Brionv je u Dvorani portreta imala pretke koji su poubijali više vlastitog plemstva nego što su poklali neprijatelja na bojištu.

"I što moj šarmantni rođak Hendon smjera?" Kimnula je kad se još jedan, tek neznatno draži, rođak pridružio vijeću, Rorick Longarren. Činilo se da se takozvana invazija događala na granicama njegova lena u Dolinčevoj vjeri, što je bila jedna od rijetkih stvari koje su ga mogle odvući od kockanja i pića. Zauzeo je svoje mjesto za stolom, rukom prikrivši zijevanje.

"Tolly se pojavio sa svojom malom svitom nezadovoljnika upravo kad ste ostavili Prijestolnu dvoranu," rekao joj je Tyne Aldritch, "te glasno govorio o tome kako ljudi ponekad nastoje izbjeći one kojima su učinili nepravdu."

Briony duboko uzdahne. "Hvala vam, markgrofe Tyne. Iznenadilo bi me da nije govorio protiv mene - protiv nas, hoću reći, princa Barricka i mene. Tollyjevi su izvrsni saveznici u vrijeme ratova, ali prokleto naporni u vrijeme mira."

"No je li ovo i dalje vrijeme mira?" značajno upita markgrof od Modre obale.

Ona uzdahne. "To se nadamo otkriti. Lorde Brone, gdje je vaš kapetan straže?"

"Zahtijevao je da se okupa prije nego što ga dovedu k vama."

Briony frkne. "Gajila sam sumnje u njegovu kompetentnost, ali nisam mislila da je gizdelin. Zar je kupka važnija od vijesti o napadu na Južnu Medu?"

"Da budem pošten, Visosti," reče Brone, "jahali su tri dana gotovo bez stajanja da bi došli ovamo, a on je već sve zapisao čekajući da dođem k njemu iz Prijestolne dvorane." Brone podigne snop pergamenata. "Smatrao je da bi bilo nepristojno da se pred vama pojavi u pohabanoj i prljavoj odjeći."

Briony se zapilji u pergament prekriven urednim slovima. "On zna pisati?"

"Da, Visosti."

"Rečeno mi je da je rođen na selu - zakupnikov sin ili nešto slično. Gdje je, stoga, naučio pisati?" Iz nekog razloga to se nije slagalo sa slikom u njezinoj glavi o kapetanu straže Vansenu,čovjeku koji je stajao zatvorenih usta i bešćutan dok je njezin brat ležao mrtav u vlastitoj krvi nekoliko metara dalje, momak koji joj je dopustio da ga pljusne kao da je kip od hladna kamena. "Zna li i čitati?"

"Pretpostavljam, Visosti", reče Brone. "Ali evo ga. Možete ga sami pitati."

Kosa mu je još bila mokra; nije odjenuo tuniku i oklop nego jednostavnu odjeću, prema čijem je kroju posumnjala da mu ne pripada. "Kapetane Vansen. Sigurno donosite strašne vijesti kad ste dopustili da ih princeza regentica tolikočeka", rekla je razdraženo.

Izgledao je iznenađeno, čak zapanjeno. "Oprostite, Visosti. Rečeno mi je da ste u Prijestolnoj dvorani do iza podneva i da me ne možete primiti prije toga. Predao sam svoje vijestičovjeku lorda Bronea, a onda..." Činilo se da je odjednom shvatio kako je bio opasno blizu da se prepire sa svojim monarhom; spustio se na koljeno. "Molim vas za oprost, Visosti. Pogreška je očigledno moja. Molim vas, ne dopustite da vaša srdžba prema meni potamni osjećaje prema mojim ljudima, koji su mnogo propatili, i to junački podnijeli kako bi donijeli te vijesti natrag u Južnu Među."

Pretjerano je častan, pomislila je. Imao je dobru bradu, morala je priznati - ponosnu bradu. Možda je bio jedan od onih ljudi poput slavnog kralja Brenna, tako zaljubljenog učast da gaje na kraju ponos izjeo. Nije joj se svidjela sugestija da treba dopuštenje ljutiti se na nekoga,čak ni dopuštenje osobe o kojoj je riječ. Odlučila je da će tom prepredenom - i nedvojbeno ambicioznom - mladom vojniku očitati bukvicu tako što se uopće neće srditi.

Osim toga, pomislila je, ako je istina ono što Brone kaže, imamo važnijih tema za razgovor. "Razgovarat ćemo o tome drugi put, kapetane Vansen", rekla je. "Ispričajte nam svoje vijesti."

Kad je završio, Brionv se osjećala kao da je ušetala u jednu od priča koje su joj njezine sluškinje pripovijedale kad je bila dijete.

"Vi ste vidjeli... tu vilenjačku vojsku?"

Vansen kimne. "Da, Visosti. Ne baš dobro, kao što rekoh. Bilo je..." Oklijevao je. "To je mjesto biločudno."

"Tako mi bogova!" usklikne Rorick, koji je upravo dokučio razlog zašto je bio pozvan. "Dolaze na moju zemlju! Sigurno provaljuju u Dolinčevu vjeru dok mi ovdje razgovaramo - netko ih mora zaustaviti!"

Brionv nije posebno priželjkivala njegovu nazočnost, ali kako se radilo o kraju u blizini njegova lena i kako su mu buduću nevjestu oteli zajedno s pratnjom, nije mogla smisliti dovoljno dobar razlog da ga udalji s vijeća. Ipak, dojmilo je se što nijednom nije spomenuo kćer settskog princa. "Da, zvuči tako, rođače Rorick", reče ona. "Ti ćeš nedvojbeno htjeti odjahati što prije da podigneš vojsku i povedeš svoj narod." Govorila je jednoličnim tonom, ali, na svoje iznenađenje, opazila je malu reakciju kod Vansena, ne osmijeh - predmet razgovora bio je preozbiljan - nego znak daje prepoznao kako nije smatrala vjerojatnim daće Rorick slijediti taj nesebičan put.

Ah, ali Vansen je rodom odatle, žarne? I nije tako tup kao što sam mislila.

Ponovno je obratila pozornost svojem rođaku Roricku, koji se nije ni trudio prikriti svoj strah. "Da odjašem tamo?" promucao je. "U bogovi znaju kakav užas?"

"Longarren ima pravo u jednom - ne može ništa poduzeti sam", reče Tyne od Modre obale. "Moramo ih napasti brzo. Međutim, što god da učinimo, moramo ih natjerati na povlačenje. Ako je Sumračni narod uistinu prešao Sjenovitu branu, moramo ih podsjetiti zašto su se ondje povukli u prošlosti - natjerati ih da vide kakoće krvlju platiti svaki metar prijestupa..."

"Ipak, to/esM tvoje zemlje o kojima govorimo, Rorick," istakne Brionv, "i tvoj narod. Ionako te mnogo ne vđaju. Zar ih nećeš povesti?"

"Ali povesti ih kamo, Visosti?" Na njezino iznenađenje, Brone je bio taj koji je prozborio; on zapravo i nije previše držao do njezina rođaka Roricka. "Zasad ne znamo ništa. Poslali smo malučetu, a samo ih se nekoliko vratilo - mislim da bi bila velika pogreška da lord Longarren ili itko drugi odjaše u bitku bez odgovarajuće zaštite. Što ako pružimo otpor tim osvajačima a dogodi se isto - ludilo, zbrka - ali ovaj put cijeloj vojsci? Strahće potaknuti nerede, a Sumračni će narod biti u ovim brdima prije proljeća. Slutim da ta pobjeda neće biti nimalo nalik na onu Svanskog Carstva. Ta stvorenja htjetće više od danka. Stoje Vansen rekao da mu je ono njegovo maločudovište kazalo? Da će ona - štogod bila - spaliti sve naše kuće do crnog kamenja."

Veličina problema sada ju je pogodila; njezino prezrivo podbadanje Roricka odjednom se činilo tričavim. Ako Vansen nije bio potpuno lud, uskoro će se zaratiti, i to ne s ljudskim neprijateljem. Kao da autarhova prijetnja, Kendrickova smrt i zatočeništvo njihova oca nisu bili dovoljni! Brionv je pogledala kapetana straže, i koliko god je to priželjkivala, nije mogla sumnjati u to da je govorio istinu. Ono što je smatrala tupoću i uobraženom čašću mogla je zapravo biti neka vrsta neuljepšane jednostavnosti, nešto što je imala poteškoća prepoznati zbog mjesta gdje je sjedila. Možda je pred njom stajao čovjek koji nije znao spletkariti, koji bi se ugušio u dnevnim intrigama unutarnjih odaja dvorca poput hrasta koji pokušava rasti pod zagušljivim povijušama xandskih prašuma.

Sumnjam da bi mogao čak i čuvati tajnu. "Vansen", rekla je iznenada. "Gdje su ostali koje ste doveli natrag?"

"Stražari čekaju da se vrate svojim obiteljima. Tu je i djevojka..."

"Ne smiju poći kući, nijedan od njih, niti se miješati s ostalima. Otvoren razgovor o ovome ne smije se dopustiti, inače će svi imati muke s vlastitim preplašenim narodom puno prije nego što ukrstimo mačeve s tom vilenjačkom vojskom." Obratila se vrhovnom zapovjedniku, koji je već poslao jednog stražara da izvrši njezinu zapovijed. "Tko još treba znati?"

Brone se ogleda po kapeli. "Obrana dvorca i grada moj je zadatak, i zahvaljujem Perinu Ocu Nebeskom što me ljetos podsjetio da obavim popravke na vanjskim zidinama i vodenim branama. Trebamo Nvnora, naravno, i sve njegove zastupnike - ne možemo okupiti vojsku pješaka bez njega. I grofa Galliberta, kancelara, jer će nam trebati i zlato a ne samo čelik da obranimo ovo mjesto. Ali, Visosti, ne možemo formirati vojsku pješaka a da nitko ne dozna za to..."

"Ne, ali možemo obaviti što je više moguće prije nego što to javno obznanimo." Pogledala je Ferrasa Vansena, koji je izgledao kao da mu je nelagodno. "Nešto vas muči, kapetane?"

"Ako mi oprostite, Visosti, moji su ljudi mnogo propatili i neće biti zadovoljni što im je kretanje ograničeno na prostor utvrde..."

"Preispitujete moju odluku?"

"Ne, Visosti. Ali radije bih im to osobno objasnio."

"Ah." Ona porazmisli. "Ne još. Nisam završila s vama."

Činilo se kao da će reći još nešto, ali nije. Brionv je nakratko bila zahvalna na vladarskoj moći, na ugledu Eddona; nije željela upravo sada gubiti vrijeme objašnjavajući svaku svoju misao. Zapravo, osjećala je izvjesno zadovoljstvo, čak i usred goleme tjeskobe zbog onoga što se događalo i što će se dogoditi u idućim danima, u spoznaji da je ona bila ta koja će morati donositi odluke, da će je plemići morati slušati, čak i protivno svojim željama.

Daj mi, Zorijo, moć da donesem ispravne odluke. "Dovedite Nvnora i kancelara i sve druge plemiće koji moraju znati. Večeras, ovdje. Bit će to ratno vijeće - ali ne zovite ga tako pred onima koji nam se neće pridružiti."

"A pred nasilnim Tollvjima?" upita Tyne. "Hendon je i dalje brat moćnog vojvode, bio Gailon živ ili mrtav, a Tollvjeve ne smijemo zanemariti u svemu tome."

"Ne, naravno da ne, ali na trenutak hoćemo." Međutim, znala je da ne smije biti glupa. "Ali možda možete reći Hendonu Tollvju da ću ga primiti poslije - da ćemo privatno razgovarati prije večere. Toliko ljubazna mogu biti."

Rorick se ispriča - kako bi iskapio kalež vina što je brže mogao, pretpostavila je Brionv. Dok su Avin Brone i Tyne Aldritch poveli raspravu o tome koji još plemići trebaju biti pozvani na tako važno vijećanje, Brionv ustane kako bi protegnula noge. Vansen, misleći da ostavlja sobu, spusti se na koljeno.

"Ne, kapetane, još nisam završila s vama, kao što rekoh." Bio je to neobičan, gotovo opojan osjećaj, moć koju je sada posjedovala. Na trenutak se sjetila Barricka i osjetila ubod tuge i samilosti, ali i nestrpljivosti. Moram mu dati priliku da i on bude na tom vijeću, podsjetila se. To je njegovo pravo. Ali začudila se vlastitim mislima jer je uistinu mislila na njegovo pravo a ne na svoje potrebe: nije bila sigurna je li ga zaista htjela upletati, a ta ju je spoznaja uznemirila. "Pričekat ćete vani dok ne završim s ostalima, Vansen."

Naklonio je glavu, a onda ustao i udaljio se. Brone pogleda za njim, a onda u Brionv, upitno nadigavši jednu obrvu.

"Prije nego što odete, dobri Aldritche..." rekla je Tyneu, ignorirajući vrhovnog zapovjednika.

Okrenuo se prema njoj, nesiguran što slijedi. "Da, Visosti?"

Briony je proučavala poznato lice markgrofa, sumnjičavo žmirkanje, ožiljak ispod oka. Na čelu mu se nalazila još jedna nepravilna bijela crta, tek djelomice prikrivena sijedom kosom - uzrokovana padom za vrijeme lova. Bio je dobar čovjek ali krut, muškarac koji je na gotovo svaku promjenu gledao kao na nevolju. Slutila je da će upravo učiniti prvi u dugom nizu ne posve sretnih izbora. "Sa Shasom u zatvoru, vi i lord Brone podijelili ste među sobom većinu njegovih dužnosti, moj lorde Aldritch."

"Trudio sam se najbolje što sam mogao, Visosti", rekao je, sa srdžbom koja mu je blago obojila obraze. "Ali ovaj napad iz Sjenovite brane, ako je istinit, nije se mogao predvidjeti..."

"Znam. I znam... to jest, moj brat i ja znamo... da ste učinili sve što ste mogli u ovim teškim vremenima. A sada se čini da će vremena postati još teža." Bila je svjesna da se mijenjala, da je počinjala govoriti manje kao Briony a više kao kraljica, ili u najmanju ruku princeza regentica. Je li to ono što se dogodi? Je Uprava kraljevska vlast poput neke bolesti od koje se kopni i koja te udaljava od ljudi sve više i više iako si i dalje među njima? "Želim da nastavite s poslom i da zapravo postanete glavni oružnik dvorca." Brzo je pogledala Bronea, ne zbog njegova odobravanja, nego da vidi kako će reagirati. On je, zauzvrat, promatrao Tynea; bilo da se slagao ili ne slagao s njezinom odlukom, nije pokazivao nikakva znaka.

Obrazi markgrofa Tynea još bijahu rumeni, aličinilo se kao da mu je laknulo. "Hvala, Visosti. Nastojat ću opravdati vaše povjerenje."

"Sigurna sam da hoćete. Stoga, evo vaše prve dužnosti. Moramo pretpostaviti da je ova opasnost stvarna. Imamo par stotina stražara u dvorcu - što nije dovoljno ni za što osim da se možda odupremo opsadi, a ako dođe do toga, to će značiti da smo napustili vanjski grad. Koliko brzo možemo okupiti pravu vojsku?"

Aldritch se namršti. "Možemo dopremiti moje momke iz Modre obale i Broneove Zemljinkrajce ovamo za par dana, možda tjedan. S brzim jahačima na cesti za Zapadnu Među možda ćemo ubrzo zatim uspjeti privući nekoliko četa iz Dolinčeve vjere, ako uspijemo zaobići tu vilenjačku vojsku. Za bilo koje regrute iz Marrinswalka, Rudomora i one iz vanjskih, poput Srebrnstrane i Kertevvalla, trebat će još duže - barem dvadeset dana, no vjerojatnije ih nećemo vidjeti mjesec dana." Njegov zamišljen izraz postade smrknut - Tyne nikad nije bio jedan od onih koji prikrivaju svoje misli. "Prokleta sramota, cijeli ovaj vražji posao s Gailonom Tollyjem i njegovom braćom, jer naša najveća i najbolje uvježbana smotra uvijek je dolazila iz Ljetopolja."

"Pozabavit ću se time", reče Briony. "Ono što mi se čini važnim jest suočiti se s tom vojskom sjenki, ako se uistinu kreće prema Južnoj Međi kao što se kapetan straže pribojava, barem jednom pred gradskim zidinama."

"S nespremnim četama?" protestirao je Tyne. "Većina onoga što ćemo ovdje pronaći u takvoj žurbi bit će lokalni dobrovoljci, posebno nakon svih ovih godina bez rata - možda jednog pravog borca na desetak onih koji nikad nisu zamahnuli nečim oštrijim od motike."

"Moramo ispitati njihovu snagu - i našu", čvrsto je rekla Brionv. "Ne znamo ništa o takvu neprijatelju. A ako nas opkole i stave pod opsadu, bit će nam teško dozvati pomoć iz udaljenijih Međa. Morat ćemo se oslanjati na brodove da dovode i ljude i namirnice, što će rezultirati još dužim čekanjem na kopnene regrute." Okrenula se prema Avinu Broneu. "Što vi mislite?"

Kimnuo je, nježno se i zamišljeno povlačeći za bradu. "Slažem se da ne možemo jednostavnočekati dok taj dušmanin ne stigne. Ali ne znamo pouzdano daje to njihov plan. Moždaće najprije poharati vanjske Međe. Možda samo žele proširiti domet Sjenovite brane, a onda sjediti na onome što su osvojili."

"Ne čini mi se da na to možemo računati", reče Brionv. "Ako su doveli cijelu vojsku preko Sjenovite brane, nečini mi se vjerojatnim da su to učinili samo kako bi spalili nekoliko polja i staja." Gotovo nije mogla vjerovati da je o tome govorila tako mirno. Ljudi će poginuti. Zemljom je uglavnom vladao mir cijelog njezina života, a Sumrčani narod nije izmilio iz svojih sjenki generacijama. Kako je to zapalo baš nju?

Brone uzdahne. "Slažem se da moramo smjesta započeti s vojačenjem, Visosti. O ostalom možemo kasnije raspraviti s ostalim plemićima."

"Idite, onda, Tyne, i započnite s tim", reče ona. "Možda tražim nemoguće, ali pošaljite svoje glasnike stoje diskretnije moguće, pa neka odnesu poruke mjesnim plemćima i gradonačelnicima bez stajanja i raspravljanja o njima u krčmama. Recite im da ako itko dozna sadržaj poruke prije onih kojima je namijenjena, provest će iduću godinu okovani u tamnici uz Shasa."

"To neće svima zavezati jezik", pripomene Tyne. "Nekiće riskirati okove da upozore vlastite obitelji."

"Neće, slažem se, ali će pomoći. A glasnicima nećemo dati nikakve informacije nepotrebne." Pozvala je mladog paža koji je stajao pred vratima kapele. Ušao je oklijevajući poput mačke koja hoda po vlažnom podu. "Pozovi Nvnora", naložila mu je, pa kad je otišao, ona reče: "Poslat ću pisma pod svojim pečatom."

"Vrlo dobro", reče markgrof od Modre obale. "Onda se neće moći pravdati da nisu uvidjeli važnost zadatka ili da im glasnik nije točno objasnio što trebaju učiniti."

"Vas dvojica idite i pobrinite se za to, molim, te za organizaciju večerašnjeg vijeća. Usput, pošaljite mi Vansena."

Brone ponovno nadigne obrvu. "Ne budite prestrogi s njim, Visosti, molim vas. On je dobarčovjek."

"Postupat ću s njim onako kako zaslužuje", obeća ona.

Chert se uspio poprilično neopaženo vratiti kući kroz pokrajnje ulice Funderlinškoga grada a da nikome nije morao objasniti zašto mu poput prsta velik čovjek sjedi na ramenu. Nije mogao, naravno, izbjeći baš svakog...

"Jesi li ga našao?" upitala je Opal, a onda su se njezine okrvavljene oči širom rastvorile kad je ugledala Bubodlaka. "Zemljinih mi starješina! Što... stoje to?"

"On je 'tko', zapravo", reče joj njezin muž. "A što se Flinta tiče, nisam imao sreće. Zasad."

Čovuljak se uspravi na Chertovu ramenu i skine svoj šešir od štakorske kože prije nego što je izveo mali naklon. "Strijelac Bubodlak, ja se imenujem, visoka gospo. Vođa Izvidnika Žljebova, kojeg Njezina Vijugava Visost, kraljica Natornjunetopir, naputi da pomogne pronaći vašijeg izgubljenog dječarca."

"On je došao pomoći." Chert je bio umoran i nije mu preostalo mnogo nade - zapravo, cijela stvar mu se činila pomalo smiješnom. Opal je, međutim, vidjela Krovaša prvi put i na trenutak se činilo da je gotovo uspjela zaboraviti strašan zadatak koji je tog pridošlicu doveo u njihov dom.

"Pogledaj ga! Savršen je!" Ispružila je ruku kao da je bio igračka s kojom se može poigrati, ali se sjetila da mora biti pristojna. "Oh! Zovem se Opal, a vi ste dobrodošli u našu kuću. Želite li nešto popiti ili pojesti? Bojim se da ne znam mnogo o... o Krovašima."

"Ne, gospođo, ne ovog trena, al fala vam." Povukao je Cherta za uho. "Čini mi se najboljim da me odložite na tlo. Miris je varljiva stvarca. Blijedi poput zvijezda u osvit dana."

"Onjušit će Flintovu košulju", objasni Chert. Činilo se da to zahtijeva daljnje razjašnjenje, ali nije mogao ništa pametno smisliti.

Opal je pak, čini se, sve uzela zdravo za gotovo. "Dajte da vas ponesem. Nisam danas pomela podove pa me stid." Ispružila je ruku, a Bubodlak se popne na nju. "Zar vas je zbilja poslala vaša kraljica? Kakva je? Je li stara ili mlada? Je li lijepa?"

"Hrabra ko čavka i strašno zgodna", iskreno reče Bubodlak. "Kose meke ko baršunasto krzno mlada miša." Zakašljao je da prikrije smetenost. "Mi smo njezina posebna legija, mi Izvidnici Žljebova. Kraljičine oči i uši. To nam čini veliku čast."

"Onda smo i mi počašćeni što nam ona želi pomoći", reče Opal dok je nosila čovuljka prema Flintovu krevetu. Cherta je zabavljalo vidjeti koliko je njegova žena bila bolja u tim stvarima od njega. "Trebate li išta?"

"Jel oni veliki šator od bijelog platna njegov komad odjeće? Spustite me dolje, molim, gospodarice, a jaću onjušit što mogu." Uspeo se preko nabora, a onda spustio na ruke i koljena i utisnuo lice u rukav. Napokon se osovio na noge i sklopio oči, te na trenutak šutke stajao. "Mislim da sam ga ufatio", reče. "Lakše mi ga je ocutjet jerbo sam već jedared onjušio dečka na krovu, a on imade poseban vonj." Otvorio je oči, pogledao Opal i Cherta, a onda se premjestio s noge na nogu stojeći i dalje na rukavu. "Nemam želje da vas vrijeđam, al meni on nimalo ne miriše na vas dvoje."

Chert se malne nasmije. "Niste nas uvrijedili. On nije naše pravo dijete. Pronašli smo ga i uzeli k sebi."

Bubodlak mudro kinine. "Pronašli na nekomčudnom mjestu, mislim ja. Istina?"

"Da", Opal će malčice zabrinuto. "Kako ste znali?"

"Miriše na Daleke krovove." Bubodlak se obrati Chertu. "Oćete me vi sad nosit?"

"Nositi...?"

"Po tragu. Ovdje se ćuti previše njegova vonja. Moramo poć tamo gdje je propuh - čak i u ovim vlažnim špiljama mora postojat takvo mjesto, mislim."

Chert oprezno podigne čovječuljka na svoje rame. Bio je već i tjelesno i duševno umoran, ali je svakako bilo bolje nešto raditi nego samo čekati. "Ideš li?" upitao je svoju suprugu.

"Tko će onda biti tu ako se vrati kući?" ogorčeno će Opal, kao da je dječak samo otišao utrkivati babure s djecom iz susjedstva i da će se svakog trenutka vratiti. "Idi ti, Cherte od Modrog Kvarca, i pusti ovog momka da njuši koliko treba. Pronađite tog dječaka." Svrnula je pogled na Bubodlaka i izvela čudan, ukočen naklon, podigavši svoju pregaču za porub. Čak mu se nasmiješila, iako joj to očito nije bilo lako, što je podsjetilo Cherta da nije bio jedini koji je bio mrtav-umoran od nesanice i strepnje. "Zahvaljujemo vama i vašoj kraljici", rekla je.

Dao je Opal poljubac prije odlaska, pitajući se koliko je dana prošlo otkad se sjetio to učiniti. Nije odolio da se ne osvrne dok je otvarao vrata, ali je požalio: u sredini sobe njegova je žena trljala ruke i promatrala zidove kao da nešto traži. Sada

kad više nije bilo gosta u kući, lice joj se objesilo od tuge - bilo je to lice neznanke, i to stare neznanke. Prvi put, otkad se mogao sjetiti, Chert više nije mogao posve prepoznati ljupku mladu djevojku kojoj je udvarao.

Kapetan Ferras Vansen vratio se u kapelu poput osuđenika koji hrabro kroči prema vješalima. Njegov izraz, pomislila je Brionv, bio je pomalo sličan idealiziranom licu Perina na fresci iznad vrata koja je prikazivala moćnoga boga kako svojem bratu Erivoru predaje vlast nad rijekama i morima. Na licu nebeskoga boga nalazila se zaleđena maska stroge muževne ljepote; Vansen, iako ne neprivlačan čovjek, izgledao je tek zaleđeno.

Kleknuo je pred njom, pognute glave. Kosa mu je sada bila gotovo suha, uvijajući se na krajevima. Osjetila je nešto gotovo poput nježnosti prema njemu, dirnuta ranjivošću njegova pognutog vrata. Podigao je pogled i osjetila se uhvaćena u nekoj indiskreciji te je morala prigušiti provalu vrućega gnjeva.

"Smijem li govoriti, Visosti?"

"Smijete."

"Što god mislili o meni, princezo Brionv, ponovno vas molim da ne budete kivni na ljude koji su putovali sa mnom. Oni su dobri vojnici koji su iskusili stvari koje nitko od nas dotad nije ni vidio ni osjetio. Mene kaznite kako želite, ali ne njih, preklinjem vas."

"Zaista ste prilično arogantni, zar ne, kapetane Vansen?" Njegove se oči raširе. "Visosti?"

"Umišljate sebi da ste učinili neko veliko zlo zbog kojeg vas treba kazniti. Čini se da mislite kako je, poput Kupilasa, Darovatelja života, vaš zločin tako velik da vas treba vezati za kolac na obronku kao primjer, da vas gavrani zauvijek kljucaju. Ipak, koliko ja vidim, dokazali ste jedino da ste vojnik koji je traljavo izveo zadatak."

"Ali smrt vašeg brata..."

"Istina je, nisam vam oprostila vaše propuste te noći. Ali nisam ni tako budalasta da mislim kako bi ih netko drugi uspio spriječiti." Zastala je, prodorno ga pogledavši. "Smatrate li me vi budalastom, kapetane Vansen?"

"Ne, Visosti...!"

"Dobro. Onda znamo odakle početi. Ni ja ne mislim da sam budalasta. A sad prijeđimo na važnije stvari. Jeste li ludi, kapetane Vansen?"

Zapanjio se, a ona se gotovo postidjela same sebe, ali to su bila vremena kada nije mogla popuštati, nije smjela biti previše ljubazna i na taj način izgledati slabo. Među braniteljima dvorca nisu smjele šapućući kružiti glasine da će propasti jer ih vodi jedna žena. "Jesam li...?"

"Pitala sam jeste li ludi, kapetane Vansen. Je li vaš razum oštećen? To mi se čini prilično jednostavnim pitanjem."

"Ne, princezo. Ne, Visosti, mislim da nisam."

"Onda, ako niste lažac ili izdajnik - ne bojte se, neću od vas tražiti da poreknete i te mogućnosti, nemamo vremena - onda je ono što ste vidjeli stvarno. Naša opasnost je stvarna. Stoga razgovarajmo o tome zašto vaša arogantna želja da budete dovoljno važni kako biste bili kažnjeni neće biti ispunjena."

"Moja gospo...?"

"Tišina. Nisam vas ništa pitala. Kapetane Vansen, iz onog što ste mi rekli, čini se da nije svatko jednak kad je riječ o toj vilenjačkoj magiji. Rekli ste da su neki ljudi bili ošamućeni, čak opčinjeni, a da drugi nisu. Vi ste bili jedan od onih koji nisu. Istina?"

"Ili barem vrlo malo, Visosti, koliko sam mogao vidjeti." Promatrao ju je s izrazom iznenađenog poštovanja. Svidjelo joj se poštovanje. Nije joj se svidjelo iznenađenje.

"Onda bih bila budala kad bih vojnika koji je, kako se čini, naoružan protiv takvih čarolija i zamki, bacila u lance u trenutku kada nam je taj dar kudikamo potrebniji od jakih ruku i odvažna srca... zar ne?"

"Ja... Shvaćam što želite reći, Visosti."

"Još jedno pitanje. Jeste li uočili ikakav razlog, ikakvu razliku u onima koji su tomu podlegli, a koji bi mogao objasniti zašto je neke od vas svladala čarolija Sjenovite brane a neke nije?"

"Ne, Visosti. Jednog od mojih najpouzdanijih i najtrjeznijih ljudi, Colluma Dyera, vrlo je brzo obuzeo san, dok na čovjeka koji mu je na sve načine sušta suprotnost nije imao nikakva utjecaja, te se on sa mnom vratio kući."

"Dakle, nema nikakvog načina da saznamo tko ima tu slabost dok se ona ne otkrije." Namrštila se grizući usnicu. Vansen ju je promatrao, jasno skrivajući dublje osjećaje, ali ovaj put učinkovitije. Nakratko se pitala što je skrivao od nje. Ljutnju? Strah? "Unatoč onome što mislite o njemu, tom momku za kojeg ste kazali da ga nije svladala vilenjačka čarolija morat ću dodijeliti ulogu u pripremi za borbu protiv tog čudnog neprijatelja. Njemu i svima ostalima koje nije zatrovao taj neobični san. On i vaši preostali preživjeli moraju dobiti čin kapetana."

"Mickael Southstead kapetan?" Vansen bijaše ozlovoljen.

"Jedino ako nije najniži, najpodliji zločinac ikad rođen, njegova bistra glava vrijedit će nam više nego da se sam Anglin Veliki vrati s nebesa da nas povede, a onda propadne u zbunjujuću moru. Kao što smo se složili, Vansene, nisam budala, a mislim da niste ni vi. Zar ne možete to shvatiti?"

Opet je nakratko pognuo glavu. "Mogu, Visosti. Imate pravo."

"Vrlo ljubazno od vas što to kažete, kapetane. Ne znamo gdje ćemo se boriti. Možda ćemo ih susresti u brdima Dolinčeve vjere u pokušaju da ih zadržimo dalje od gradova. Jednako se lako može dogoditi da ih ne uspijemo zaustaviti sve dok ne stignu pred zidine same Južne Međe. Vi ste jedini koji ste vidjeli neprijatelja i vratili se da o tome posvjedočite. Morate nam pomoći da se pripremimo za njih na sve zamislive načine. Nisam sretna zbog toga, Vansene, ali trebam vas isto toliko koliko trebam Bronea, Nvnora i Tynea Aldritcha. Pitanje umorstva mojega brata i vašeg propusta nije zaključeno, ali dok ne nastupe bolja vremena, potisnut ću ga iz svojih misli, a i vi ćete. Možda, ako mi budete dobro služili... ako budete dobro služili Južnoj Međi... možda se ono što je zapisano u analima te noći može izbrisati, ili barem prekrižiti."

"Učinit ću što tražite, Visosti." Taj novi izraz bilo je teško dokučiti, istodobno ushićen i nesretan, te je na trenutak izgledao kao da je sišao s neke posve drukčije freske.

Čudan ste čovjek, Ferrase Vansen, pomislila je. Možda sam pogriješila što sam mislila da ste jedan od onih koji nemaju tajni. "Idite, onda. Okupite one koji su se vratili s vama. Pobrinite se da su nahranjeni i odmoreni, ali ni pod kojim okolnostima ne dajte im da odu. Razgovarat ću s njima osobno sutra ujutro."

"Da, Visosti." Ustao je, ali oklijevajući. "Princezo Brionv...?"

"Recite."

"Tu je i mlada žena - vjerujem da sam vam rekao."

Preplavila ju je hladna razdraženost. "Što s njom? Ne možemo ni nju pustiti, makar je luda i bolesna. Žalim. Pobrinite se da joj bude udobno." Suzila je oči. "Gajite li neke osjećaje prema njoj?"

"Ne!" Porumenio je: bila je sigurna da ga je dirnula u živac. Zbog toga je postala još hladnijom, iako nije točno znala zašto. "Ne, Visosti.

Odgovornost, možda - ona je poput djeteta i vjeruje mi. Ali premda je izgledala jednako izgubljeno u snu Sjenovite brane poput Dyera i ostalih, također nam je našla izlaz. Čini se da se nalazi u nekom međuprostoru između to dvoje..."

"Nemamo vremena ni strpljenja da pokušamo izvući kakav smisao iz nesretne djevojke. Ako ju ječarolija obuzela i zbunila, nije nam od koristi. Pobrinite se da joj bude udobno. Dovedite mi ostale sutra u deset sati."

Vansen se nakloni i udalji, ne izgledajući baš poput nekog kome je odgođena smrtna kazna, prije poput nekog tko je otkrio da su graditelji vješala redom oboljeli od teške groznice.

Sjedila je dugo nakon što je otišao, s mislima u nemirnom vrtlogu. Imala je oko sat vremena prije nego što se morala sastati s plemićima i skovati ratni plan. Rado bi otišla k Utti - nedostajala joj je mudrost i mir Zorijine sestre - ali znala je da je morala obaviti važniji posjet. Kakve god složene osjećaje gajila, i kakvi su ga god užasi kažnjavali, nije željela poći na večerašnje vijeće bez svojeg blizanca.

Pošast Drhtave Doline stajaše na obronku na rubu šume, gledajući prema dolini i gradu koji se pružao na objema stranama rijeke na njezinu dnu. Sunce je nestalo iza vrha bregova, a svijeće su se već počinjale paliti po mračnoj dolini, premda je do večeri bilo još sat vremena.

Yasammez se okrenula i posegnula svojim mislima, tražeći put natrag prema Sjenovitoj brani. Ogrtač sjenki, mreža pažljivih, drevnih čarolija koja se povlačila za njom danima poput maglovitog plašta, neizmjerna srž domovine Qara koja je smućivala smrtnike i koja je skrivala i štitila njezinu vojsku, sada se protegnuo do svojih krajnjih granica i počeo stanjivati. Znala je da neće doprijeti dalje od tih polja, da će odsad, kamo god pošla, to morati činiti pod svjetlom sunca ili pod nezaklonjenim zvijezdama. Zbog toga ječekala noć.

Pečat rata blistao joj je na grudima poput žeravice. Njegova težina bila je istodobno utješna i zastrašujuća. Godinu za dugom godinom čekala je da nastupi ovaj trenutak. Što god se dogodilo, uvelike će utjecati na njezine odluke u nastupajućim danima, ali ona ionako nije htjela ništa manje. Ipak, mnogi će umrijeti, a mnogi od njih bit će njezina roda. Poput gotovo svih ratnika, ma koliko neustrašivih, nije joj bilo lako gledati kako njezine ubijaju, koliko god to bilo nužno.

Okrenula se i uputila natrag uzbrdo. Iako joj je oklop bio pokriven dugim šiljcima, a drveće ovdje raslo zbijeno, nije stvarala nikakav zvuk.

U šumi duž vrha brijega okupila se njezina vojska. Sa slabljenjem ogrtača njihove su sjajne oči blistale na sve dubljem mraku poput neba punog zvijezda dok su promatrali njezin prolazak. Nisu palili vatre. Kasnije, kad bude imala jasniju ideju o onome što ju je čekalo, kad dozna kakva su kova bili njezini dušmani iz Sunčanih zemalja, Gospa će Dikobraz možda smatrati korisnim dopustiti im da vide kako vatre njezine vojske gore na brdima i dolinama, pustiti ih da broje buktinje dok im se krv bude ledila - ali ne noćas. Noćas će se Narod sručiti na svoje neprijatelje poput groma iz vedra neba.

Njezin je šator bio ispleten od tišine i zgusnutih sjenki. Nekoliko njezinih kapetana čekalo ju je u njegovoj iznenađujuće velikoj unutrašnjosti, sjedeći oko mutnog ametistnog sjaja njezine prazne kacige u krugu poput Šaptavih Majki koje čuvaju Veliko Jaje.

Yasammez je poželjela da ih može sve otjerati - uvijek je postojao taj smireni trenutak prije buke i krvi, a ona ga je voljela provoditi nasamo - ali najprije su postojale neke stvari koje je trebala obaviti tečak i par mrskih formalnosti koje je morala poštovati.

Jutro-u-Oku od Promjenjivog Naroda čekala ju je, a gole su joj se grudi nadimale. Upravo je pretčala dugačak put. "Što mi donosiš?" upitala ju je Yasammez.

"Nema ih više nego što izgleda, osim ako nisu postali tisuću puta vještiji u lukavštini nego što su nekoć bili. Mali garnizon živi unutar gradskih dveri. U većim kućama ima i drugih manjih četa naoružanog puka, te jedna oružarnica koja daje naslutiti da ih mogu okupiti još ako zatreba."

"Ali oružarnica je puna ?"

Jutro-u-Oku kimne svojom sjajnom glavom. "Koplja i kacige, lukovi, strijele - ništa nije razdijeljeno. Ništa ne slute."

Yasammez ništa nije pokazivala, ali bila je zadovoljna. Laka pobjeda donijetće drugu vrstu problema, ali bilo je važnije da prvo krvoproliće njezine vojske ne bude preopasno.Čak i sa svima onima koje je okupila, Narod je još bib brojčano slabiji od smrtnika koji su sada ispunili zemlje što su nekoć pripadale njezinu rodu. Oslanjala se na to da će iznenađenje i strava udeseterostručiti njezinu vojsku.

"Maljostope iz Prve dubine?" "Da, gospo."

"Dugo se nismo susretali sa smrtnicima i njihovim rukotvorinama. Kad selo bude gorjelo, povedi neke od svojih žena i muškaraca i srušite zidine. Proučite načine njihove gradnje. Ovo je samo gradč, ali možda uočimo nešto što ćemo morati poraziti kad napadnemo Drevno Mjesto."

"Da, gospo."

Okrenula se prema Gyru, najpouzdanijem od svojih kapetana, i na trenutak se njihove misli stope. U usporedbi s njom ili čak s većinom nazočnih, on je bio obični golobradac, ali njegova okrutnost i lukavstvo zaostajali su samo za njezinima. Okusila je njegovu hladnu odlučnost i bila zadovoljna, a onda prozborila kako bi je i ostali mogli čuti: "Kad budemo palili grad i klali ljude, moja je želja da se velikom broju njih omogući da pobjegnu, ili da barem povjeruju kako su pobjegli." Zastala je na trenutak, razmislila bez prezanja o nadolazećem užasu. "Neka to većinom budu ženke i njihova mladunčad."

Kamen Nesklonih se promeškolji, zatrepće. "Ali zašto, Gospo? Zašto bismo im podarili milost? Oni nama nikad nisu - kad su u posljednjoj velikoj bitci pronašli košnicu mojeg naroda, spalili su je, a našu djecu umlatili toljagama dok su izlazili vrišteći i plačući."

"To nije milost. Barem ti znaš da jedino ja od sveg Naroda nemam tu slabost kad su stanovnici Sučanih zemalja u pitanju. Želim da se vijest o onome štoće se tu dogoditi proširi - ispunit će njihovu zemlju stravom. A ženke i mladunci kojima dopustimo da pobjegnu neće se latiti oružja kao što bi njihovi mužjaci mogli, negoće ih u gradovima koje opsjednemo morati nahraniti i napojiti, oduzimajući resurse od onih koji nam se doista budu suprotstavili." Isukala je Bijelu vatru iz njezinih korica i stavila je pokraj svoje kacige. U njezinu paviljonu od sjenki nije bila upaljena vatra; srebrni odsjaj mača bio je jedini izvor svjetla. "Nismo prolili krv smrtnika otkad smo se povukli iza Sjenovite brane. Sada je tomu kraj. Neka Knjiga kajanja/?arari ovaj trenutak i nakon kraja svijeta." Podigla je ruku. "Zapjevajte sa mnom, u ime cijelog Naroda. Sada moramo slaviti Slijepog Kralja i Usnulu Kraljicu i zakleti se na vjernost Paktu stakla - da, prisegnut ćemo svi zajedno, što god potajno mislili - a ondaćemo ponijeti plamen i strah našim dušmanima."

TREĆI DIO

VATRA

... / Perin zađe među njih i začu njihove krike, pa kad su mu ispripovjedili, ne znajući tko je on, o strahotnoj zvijeri koja ih je napala, on se osmjehnu, potapša svoj

velebni malj i naloži im da se ne boje...

(iz Kompendija Poznatih Stvari, Knjiga Trigona)

27.

SVJEĆAREVO

PRIČA O GODINAMA

Svaka okrenuta strana, stranica je vatre

Kornjača oblizuje svoje oprljene noge

I zuri u tamu

(iz Kostopadnih proročanstava)

Znao je da mora pažljivo slušati. Barrick je bio svjestan da je to što se događalo bilo strahovito važno, premda je bilo teško u to povjerovati. Također je znao daje njegova sestra od njega očekivala da preuzme dio tereta. Samo što nije znao je li za to sposoban ili nije.

Snovi, njegovi potresni snovi, istrošili su ga jednako kao što su moćni oceanski valovi razbijali nasip između Južne Međe i grada, tako da su ga ljudi stalno morali ponovno podizati. Ponekad mu je bilo teško sjetiti se kako je to jednostavno biti Barrick. Bilo je noći kada se budio grebući poput zvijeri po vratima svoje ložnice, koja su svake noći zaključavali njegovi sluge kako bi ga spriječili da ne hoda u snu. Drugih se noći dašćući budio iz mora, napola siguran da se pretvorio u nešto posve drugo, te je mogao samo sjediti u mraku pipajući najprije svoje šake i ruke, a onda, oklijevajući, i lice, prestravljen da će možda otkriti kako mu se dogodila neka jeziva preobrazba u skladu s onim nasilnim snovima. U većini snova okruživale su ga bezlične prikaze koje su ga htjele zatočiti, možda i ubiti ako ih on prvi ne uništi. Uvijek se budio oznojen, bez daha od straha daje postao neka surova zvijer poput metamorfa iz kakve bapske priče, a najgore od svega, daje baš taj put stvorenje iz snova čiji je vrat upravo slomio vlastitim rukama moglo biti neka stvarna osoba koju je napao - netko koga je znao, možda čak netko koga je volio.

Zapravo, sada je naizgled bilo male razlike između ludila noćnih mora i onog što je bilo utočište zbilje. U mračnim satima prethodne noći probudio se s glasom u uhu: netko je govorio kao da sjedi točno pokraj njega, iako je soba bila tiha, izuzev disanja paža koji je drijemao.

"Više ne trebamo ogrtač", rekao je - ženski glas, zapovjednički, hladan. Nije bio poput nečeg što je čuo u snu, ali činilo se da odzvanja u samim kostima njegove lubanje. Zajecao je od zvuka, od njegove blizine. "Obrušit ćemo se na njih poput vatre. Bojat će nas se i na svjetlu i u tami..."

"... Prinče Barrick?" reče zlovoljan glas.

Netko mu je pokušavao privući pozornost - stvarni glas, ne ponoćni san. Stresao je glavom nastojeći pohvatati konce.

"Prinče Barrick, znamo da vam predstavlja napor što ste tu i svi smo zahvalni na tome. Da vam donesem vina?" To je govorio Avin Brone, nespretno mu nastojeći dati do znanja da nije pazio.

"Je li ti opet loše?" tiho ga upita Brionv.

"Dobro mi je. To je... groznica, još uvijek. Nisam dobro spavao." Uzeo je dah da raščisti glavu, trudeći se prisjetiti što su ostali govorili. Želio je pokazati kako je bio dostojan sjediti pokraj svoje sestre. "Ali zašto bi te vilenjačke nemani došle ovamo i napale nas? Zašto baš sada?"

"Ne znamo ništa pouzdano, Visosti." Bio je to onaj šutljivi, Vansen, kapetan straže. Barrick nije bio siguran što da misli o tom čovjeku. Brionvjina srdžba prema njemu bila je razumljiva - dopustiti da vladajućeg princa ubiju u vlastitoj ložnici bilo je očito zanemarivanje dužnosti, a pod starim kraljem Ustinom kapetanova bi glava vjerojatno već tjednima stajala na kolcu iznad Baziliskovih dveri - pa nije bio posve siguran zašto se sada naizgled ophodila prema mladom vojniku kao prema važnom savjetniku. Nejasno se sjećao da je Brionv nešto rekla o tome dok su išli na vijeće, ali glava mu je bubnjala od napora koji je uložio da ustane i odjene se. "Sve što mogu reći jest da je stvor kojeg smo uhvatili spomenuo nekog tko vodi neku vojsku i dolazi nam spaliti kuće", nastavio je Vansen. "Začudo, goblin je rekao da će to učiniti ona. 'Ona donosi bijelu vatru', to nam je rekao. 'Spalit će sve vaše kuće do crnog kamenja'. Ali možda čudovište nije dovoljno dobro govorilo našim jezikom..."

Barrick osjeti ledene trnce po svojim ledima. Vansenove riječi bile su vrlo slične njegovu snu, hladnom, ženskom glasu iz puste noći. Umalo je nešto rekao, ali kamena, sumnjičava lica svuda naokolo natjerala su ga da si pregrize jezik. Princ umišlja stvari, došaptavali bi se međusobno. Razum mu propada. Nije smio priznati svoje tajne Brionv. Hvala bogovima što nije potpuno zaboravio na oprez i zadržao najčudniju za sebe.

"Postoji li razlog zbog kojeg taj neprijatelj ne bi mogao biti žena?" upita Brionv. Barrick primijeti promjene na svojoj sestri: kao daje postala veća, čvršća dok je on iz dana u dan bivao sve manji i bespomoćniji. "Nije li Anglinova unuka Lily povela svoj narod protiv Sivih četa? Ako Sumračni narod nekim slučajem predvodi žena, znači li to da ih se ne trebamo bojati?"

"Ne, Visosti, naravno da ne." Vansen je polako rumenio. Barrick se pitao je li tajčovjek pokušavao prikriti veliki gnjev.

"Ali princeza pokreće važno pitanje", reče stari Steffans Nynor s iznenađujućom trijeznošću. Kaštelan kao da je u tom razdoblju nedaće odložio na stranu svoju usplahirenu servilnost. Očiju mi Nebeskih, pomisli Barrick, zar sam spavao stotinu godina? Zar su se svi pretvorili u nekog drugog? Na trenutak mu se učinilo da zidovi kapele propadaju, a on se kotrlja, pada. Sabrao se ugrizavši se za jezik; dok mu je bol prodirala u unutrašnjost usta,čuo je kako Nynor govori: "Naposljetku, možda samo žele ispitati svoju snagu - napad ili dva, a onda natrag preko Sjenovite brane."

"Puste želje", objavi Tyne od Modre obale. "Ako se Vansen potpuno ne vara, to nije pljačkaška družina. Dovode veliku vojsku, onakvu koja će ostati na bojištu dok ne izvrši svoj zadatak."

"Ali zašto ja?" reče markgrof Rorick. "Najprije mi otmu nevjestu i njezin divan miraz, a sad napadaju moje zemlje. Nisam ničim uvrijedio ta stvorenja!"

"Povoljna prilika, moj lorde - to mi se čini najizglednijim", reče Vansen. Pogledao je Roricka tako mirnim, odmjerenim pogledom da ga je Barrick gotovo mogao vidjeti kako procjenjuje čovjeka i nalazi ga manjkavim. Ali Vansen je Dolinac, zar ne? Prema tome, Rorick je njegov gospodar. Pomisao da lenski gospodar ne dobiva slijepo poštovanje od svih svojih podanika bila je nešto novo za Barricka, koji je proveo svoje djetinjstvo tako zaokupljen vlastitim cinizmom da mu nije palo na pamet da bi i drugi također mogli smatrati kako je drevni ustroj stvari daleko od savršenog.

"Prilika?" upita Briony.

"Kad sam bio u... kad sam se nalazio iza Sjenovite brane, Visosti," reče kapetan, "bilo je to kao propadanje u brzu rijeku, iako nisam bio pod tolikim utjecajem kao mnogi od mojih ljudi. Ali vrijeme, pačak... čak i supstancija stvari činila se ondje drukčijom od mjesta do mjesta, na način... na način kao kad nekog nošenog niz rijeku ona na trenutak povuče dolje pa opet uzdigne na površinu, ili ga na trenutak uhvati u vrtlog, a onda nemoćnog gurne na stijene."

"O čemu to govorite?" oštro upita Avin Brone. "Rekli ste 'povoljna prilika'."

Vansen je odjednom shvatio da ga svi gledaju. Opet je porumenio, poniknuo glavom. "Oprostite mi, ja sam samo vojnik..."

"Recite." Bilo je nečeg u glasu njegove sestre što Barrick nikad ranije niječuo; opet se izgubio, kao da ga je Vansenova rijeka odnijela daleko od njegova poznatog života. "Ovdje ste upravo zato što ste vidjeli stvari koje mi ostali nismo, kapetane Vansen. Recite."

"Mislio sam samo reći da... da se pitam zašto su, ako su već digli tako silnu vojsku, odlučili stupiti u Pogranične kraljevine u Dolinčevoj vjeri. Ondje sam rođen pa je dobro poznajem. Ondje je malo velikih gradova: Dolinska kuća, Svjećarevo i Jastrebov Brijeg, ali većinom su to planinski posjedi, nekoliko većih imanja, raštrkana sela. Ako nas kane napasti, a vjerujem da je tako, zašto počinju tako daleko? Čak i ako ne znaju da smo ih moji ljudi i ja vidjeli i još vjeruju da će nas iznenaditi, zašto se izlažu riziku da će ostali pobjeći na istok s vijestima o njihovu dolasku i omogućiti nam da se pripremimo? Da su prešli Sjenovitu branu u brdima Istočne Međe, već bi bili ovdje, a bojim se da u tom slučaju mi ne bismo sada održavali ovo vijeće, osim da se susretnemo s našim osvajačima."

"To je izdaja!" reče Rorick. "Tko je ovaj vojnik niskog roda da nam govori takve stvari? Tvrdite da ih ne možemo poraziti?"

"Ne, moj gospodaru." Vansen je stisnuočeljust. Nije gledao u Roricka, ali nije izgledao zastrašeno. "Ne, ali vidio sam ih ovim očima - imaju veliku silu. Da su se spustili na Južnu Među po noći, grad bi se zatekao u užasu i neredu."

"Što nam točno pokušavate reći, kapetane Vansen?" upita Brionv.

"Da možda Sumračne zemlje imaju vlastitu plimu i oseku." Pogledao ju je, gotovo je preklinjući da shvati. "Možda su prošli kroz jedino mjesto gdje su mogli. Teško je objasniti što mislim - za to ne postoje riječi..."

"Možda je kapetan u pravu", izusti markgrof Gowan,čije je leno u Rudomoru uključivalo malu ali izvrsnu osobnu mornaricu. Gowan je obično imao držanje nekog tko se pridružio raspravi, ma kako ozbiljnoj, uglavnom iz zabave. "Ali možda njih ne zanima Južna Međa. Možda su hobgoblini ipak samo pljačkaška družina, a vi se varate, ili im cilj možda leži južnije, u Syanu. Nije li kralj Karal od Syana jednom davno poveo vojske Eiona protiv njih? Možda žele osvetu."

Barrick je mogao osjetiti popuštanje napetosti oko stola. Neki od plemića kimali su glavom, slažući se. "Ne," reče on. Šutio je dugo; ostali su bili iznenađeni što uopće čuju princa govoriti. "Žele ovo mjesto - Južnu Među. Ovdje su nekoć živjeli."

"To je stara priča", polako će Brone. "Nisam siguran da je istinita, Visočanstvo..."

Ali Barrick je znao da je bila istinita, jednako sigurno kao da se probudio u hladno, vlažno jutro i znao da će padati kiša; nije, međutim, mogao objasniti zašto je bio tako uvjeren. "Nije to samo priča", bilo je sve što je mogao smisliti. "Nekoć su ovdje živjeli."

Stari Nynor pročisti grlo. "To je istina... postoji kamenje pod dvorcem i u dubokim predjelima koje je dio neke starije utvrde."

"Ljudi su ovdje dugo živjeli,čak i prije Anglinova roda", ne htjede to uvažiti Tyne. "A Funderlinzi su bili ovdje kad su ljudi stigli, svi to znaju."

"Nije riječ o tome", reče Briony. "Koliko god neki od vas to priželjkivali, ne možemo se ponadati da Sumračni narod ide na Syan da se osvete na Karalovim nasljednicima, i daće ostati na tome. Oni su u našim zemljama. Svako imanje u Dolinčevoj vjeri dio je Pograničnih kraljevina. Upravo kao što je Rorick njihov gospodar te mora zaštititi taj narod i te zemlje, na kruni je Južne Međe da mu pomogne."

Markgrof Rorick zagladi uvojak sčela. Načinio je ustupak pred ratnim vijećem - odori koju je imao na sebi, premda besprijekorno skrojenoj, poprilično je nedostajalo njegove uobičajene ekstravagancije, ali i dalje je izgledao nimalo spremniji na sukob od pauna. "Što... što planirate, Visosti?" Ogledao se za drugim plemićima, na svoju žalost svjestan koliko su svi bili sretni što će njegove zemlje, a ne njihove, podnijeti glavni udar onoga što se bližilo.

"Borit ćemo se, dakako." Briony se kanda odjednom sjetila svojeg brata; okrenula se prema Barricku s najsitnijim tračkom postiđena osmijeha koji je samo on mogao prepoznati. "Ako se slažeš."

"Naravno." Nešto mu padne na um -jednostavna misao u usporedbi s jezivim vizijama koje su ga opsjedale, jednostavna i zadovoljavajuća. "Borit ćemo se."

"Onda moramo dovršiti naše pripreme", reče ona. "Lorde Brone, lorde Aldritch, poduzetćete korake o kojima smo prije raspravili. Sada moramo izvesti vojsku na bojište - ako ništa drugo, da vidimo koliko su jaki."

Avin Brone i Tyne polako kimnuše glavama, teški ljudi s teškim brigama.

"A ja ću je povesti", objavi Barrick.

"Što?" Brionv je ustuknula kao da ju je pljusnuo. Bio je gotovo zadovoljan što je vidi tako zaprepaštenu. Mali, uvriježen dio njega znao je da se priviknula samostalno donositi odluke. Sadaće tome doći kraj. "Ali, Barrick, bio si bolestan...!"

Avin Brone pljesne velikim šakama po stolu, a onda prekriži ruke, skrivajući te šake u svoj kaputić kao da se boji da bi mogle učiniti neku psinu. "Ne smijete toliko riskirati, Visosti", počeo je, ali Barrick mu nije dopustio završiti.

"Nisam budala, lorde Brone. Nisam sebi umislio daću bez tuđe pomoći otjerati Sumračni narod. Znam da me smatrate običnim malim bogaljem, k tomu tvrdoglavim. Ali poći ću i voditi našu vojsku, barem imenom. Srebrni vuk Anglina mora biti na bojnom polju - bilo što drugo je nezamislivo."Čudesna ideja koja mu se činila tako jasnom i tako očitom trenutak prije sada je djelovala malčice zbrkano, ali je tjerao dalje. "Netko je ranije rekao da Rorick mora otći, pokazati da će se plemstvo ovih zemalja boriti za ono što im pripada. Svi znaju da se narod Južne Mede boji zbog grozota koje su se dogodile - zatočeništva našeg oca, Kendrickove smrti. Ako je Vansen u pravu, spremaju nam se još crnji dani - rat protiv bića koja jedva razumijemo. Narod mora vidjeti daće se Eddoni boriti za njih. Naposljetku, tu je dvoje vladara, što je neuobičajen luksuz. Jedno od nas mora na bojište."

Njegova blizanka bila je tako gnjevna da je jedva mogla govoriti. Zbog toga je Barrick osjećao još hladnije zadovoljstvo svojom odlukom. "A što ako poginеš?"

"Rekoh ti, sestro, nisam budala. Kad je kralj Lander nataknuo krunu našeg oca na Hladnosivoj vrištini i sukobio se sa Sumračnim narodom, je li bio u prethodnici, dijeleći udarce? Ali upamćen je po velikoj pobjedi i narod slavi njegovo ime." Prekasno je shvatio da je izustio nešto glupo - pogrešnoće ga shvatiti.

I jesu. "To neće biti mjesto za mladića koje se pokušava proslaviti", gnjevno izjavi Tyne Aldritch. "Molim da mi Vaša Visost oprosti, ali neću šutjeti i gledati kako se ljudi i zemlja izlažu riziku kako biste vi stekli ugled."

Sad je Barrick bio srdit, ali uglavnom na sebe. Ono što nije mogao objasniti, što je jedva i sebi mogao priznati, bilo je to da primamljivost njegove ideje nije bila slava nego rješenje problema - daće uživati u jednostavnosti ratišta, da se neće morati bojati vlastitog bijesa, pa ni ludila koje je u njemu raslo, i daće, pogine li, smrt biti dobrodošao odušak od snova i velikog straha. "Znam kakvoće to mjesto biti, markgrofe", rekao je novom oružniku. "Ili barem mogu pretpostaviti. I svakako poznajem vlastite nedostatke. Želite li mi ih gurati pod nos?"

Tvneova se usta zatvore, ali oči su mu govorile umjesto njega.

"Princ Barrick i ja moramo popričati o ovom." Brionv je sada potisnula vlastiti gnjev, skrivajući ga pod maskom odlučnog mira. Pretvara se u oca, pomisli Barrick, ali ne onako kao ja. To nije bila vesela spoznaja. Naslijedila je njegove vrline. Ja sam naslijedio njegovo prokletstvo.

"Možemo pričati koliko te volja", reče Barrick svojoj blizanki. "Ali ja idem." I znao je da je to bila istina. Bio je jedan od vladajućih Eddona, naposljetku, a u ovom trenutku u njemu je postojalo nešto tvrdo i hladnočemu nitko od njih nije bio dorastao: provest će svoju volju.

Oj, Cherte, jesi našao onog dječaka?" viknula je žena koju je samo nejasno prepoznao. Pomislio je daje možda jedna od Pješčenjaka; žena s kojom je čavrljala na trijemu svakako je imala golemu izdajničku bradu Taložnoga klana.

"Ne još", doviknuo je.

"Morate 1' bučat ko vjetar u dimnjacima?" prituži se Bubodlak sa svog sjedišta na Chertovu ramenu. "Malne ste mi zdrobili lubanju od toga."

"Oprostite." Chertu je bilo drago stoje bio dovoljno daleko od žena da ne mogu opazitičovuljka. Bolje da misle kako se obraća vlastitom ramenu nego da ga svako dijete u Funderlinškom gradu, i polovica odraslih, naganja Sadrenim putem u nadi da će vidjeti živog Krovaša. "Jeste li sigurni da se ne želite voziti u džepu moje tunike gdje vas nitko ne može vidjeti?"

"I gdje ništa ne mogu nanjušit?" "Ah. Istina."

Bubodlak se promeškolji i njušne dovoljno glasno da ga ječak i Chert čuo. "Skrente... Skrente... chi'm'ook!" Frustrirano je zabubnjao svojim malim petama. "Gdje je sunce? U kojom je smjeru sunce? Kako mogu ćegdje da skrenete?"

"Lijevo ili desno morat će dostajati, jer mislim da ne znate gdje su Kamenoreševe dveri ili Vrata svile. Znate za lijevo i desno, zar ne?"

"Naravski. Al mi kažemo 'lisno' i 'pravoputno' kad zborimo vaš jezik. Stoga skrente 'lisno', lijevo, kako vas volja. Al ondje, skrente."

Chert nije mogao shvatiti zašto su Krovaši koristili drukčije riječi od svih ostalih u jeziku koji nije ni bio njihov, ali odavna mu je postalo jasno da je Bubodlak imao vlastitičudan način govora; od cijelog tog malog naroda, samo je kraljica, prema Chertovu mišljenju, mogla govoriti na jasan, civiliziran način. Ponovno se zapitao zašto je govorila jezik većeg svijeta bolje od svojih podanika, ali nije dugo na to trošio misli.

Kad su načinili još nekoliko zaokreta, a Bubodlak se držao za uvojak Chertove kose kako bi mogao stajati bez prevrtanja dok je njušio zrak, neobičan se par počeo kretati sve dalje i dalje od središta Funderlinškoga grada; zapravo, ubrzo je postalo jasno da ih je Bubodlakov nos vodio prema vanjskim rubovima. Ako je to bio pravi trag, dječak je izgleda hodao prilično zaobilaznim putem, ali opći je smjer definitivno vodio izvan zidina i nizbrdo. Tako, kad su dovrludali blizu Slanog jezerceta, Chert se okrenuo i poniočovječuljka u veliku špilju.

"Krivim putem idete."

"Vratit ćemo se, ali nešto nam treba. Uskoroćemo zaci daleko od uličnih svjetala, a što god da ste čuli o nama Funderlinzima... ne vidimo u potpunom mraku. Oj, Gromado!"

Mali Funderling doskakuće k njima po neravnom kamenju te razrogači oči na nedvojbeno prvu odraslu osobu manju od sebe koju je ikad vidio. Nacerio se od iznenađenja i užitka. "Što je to, Cherte?"

"Ne što, nego tko - Bubodlak mu je ime. On je Krovaš. Da, pravi pravcati Krovaš.Čuo si za Flinta? Pa, ovaj momak mi pomaže da ga nađem. Objasnit ću kad drugi put navratim, ali bio bih ti zahvalan kad bi o tome zasad šutio. U međuvremenu, kanim se spustiti prema Vratima svile paće mi uskoro trebati svjetla."

"Upravo sam donio punu košaru za drugu smjenu", reče Gromada prosuvši nekoliko svjetlećih koralja. "Izaberi koji hoćeš, besplatno. Siguran sam da će priča vrijediti toga."

"Puno hvala. Upravo si me nečeg sjetio. Je li danas ovdje Kamensol sa svojom košarom?"

"Eno ga ondje." Gromada pokaže na skupinu funderlinških muškaraca, žena, tečak nekoliko djece koje je sjedilo na rubu špilje blizu Velikih dveri, čekajući da predvodnik poslijepodnevne smjene dođe po njih. Dok je išao prema njima, Chert napokon uvjeri Bubodlaka da mu uđe u džep i skrije se.

Izvukao je par bakrenih žetona iz džepa te kupio kruha i mekog bijelog sira od Kamensola, kao i mješinu s vodom, koja ga je stajala još nekoliko žetona - obećao ju je vratiti preprodavaču nakon povratka. Chertu se nije svidao trošak, ali postajalo mu je jasno da neće stići na vrijeme za večeru. Ovo ga je podsjetilo na još nešto.

"Jaspise, ostaje li tvoj dječak s vama ili ide doma?" upitao je muškarca kojeg je poznavao, jednog od onih koji sučekali početak poslijepodnevne smjene.

"Doma, naravno. Zemljinih mi starješina! Izludio bi me u sto kapljica kad bi išao sa mnom."

"Dobro." Chert se obrati dječaku. "Čuj... mali Glina, zar ne? Dobro pazi. Dat ću tvom ocu ovaj sjajni žeton, a ako ti odneseš poruku mojoj ženi, onće taj žeton dati tebi kad se večeras vrati iz jame. Poznaješ moju ženu, Opal Modri Kvare? U Klinskoj ulici?" Dječak, očiju vrlo velikih od puste pozornosti i znatiželje, ozbiljno kimne. "Dobro. Reci joj da sam joj poručio kako me neće biti neko vrijeme dok budem tražio, i da mi ne grije večeru. Neka se ne brine čak ni ako se ne vratim do noći. Možeš li to upamtiti? Ponovi."

Nakon što je sve ponovio kako treba, mladog su Glinu otpravili, a Chert je dao dječakovu ocu bakreni žeton da ga spremi. "Zaradio si mi put do one nesretne Tržnice Velikog naroda, znaš", reče Jaspis. "Htjet će ga potrošiti ondje."

"Dobro će ti doći malo svježeg zraka", reče Chert dok se udaljavao po neravnom, kamenitom tlu.

"Jesi li poludio?" vikne Jaspis za njim. "Previše onog vjetra isisalo bi ti život iz utrobe!" To nije bio neuobičajeno stajalište među stanovnicima Funderlinškoga grada, i premda nije posve objašnjavalo zašto je Chert bio prvi Funderling koji je nakon mnogo stoljeća susreo jednog Krovaša, pomislio je, objašnjavalo je zašto nije bilo mnogo drugih prilika da se takvo što dogodi.

Izašli su kroz Vrata svile, pokrajnje dveri Funderlinškoga grada, golemi luk uklesan u zid od pješenjaka koji je zbog svojih prirodnih žilica ružičaste, oker, purpurne i narančaste boje izgledao poput profinjeno obojene tkanine. Kad su jednom prošli kroz njih, nije im trebalo dugo da iz pažljivo iskopana i isklesana grada zađu u područje gdje nikakvo

kopanje nije bilo potrebno jer je unutrašnjost brijega već izdubio ocean i kapanje vode s površine u vapnenačke špilje, premda su Funderlinzi proširili većinu njih te stvorili mrežu cestovnih tunela koje su ih sve povezivale. Onočega se nitko nije sjećao, barem nitko od Chertovih poznanika, bilo je jesu li neobično pravilne špilje pod Funderlinškim gradom, koje su se spiralno spuštale u temelj brijega, duboko ispod samog zaljeva, oduvijek postojale, ili su ih stvorile neke još starije ruke. Jedino što su živući Funderlinzi pouzdano znali bilo je da su se ondje nalazile Tajne, stotinu stopa ispod srca unutarnje utvrde dvorca, te da što manje Veliki narod zna o tim tajanstvenim dubinama, to bolje.

Chert je sada stajao daleko na periferiji Funderlinškoga grada, na ulazu u te same Tajne, gledajući niz dugačak, pjenast obronak omeđen dvama kamenim zidovima. Na dnu se nalazio nazubčani rub blijedo ružičastog i jantarnog kamena koji se svjetlucao poput prozirne zavjese na svjetlu baklji koje su gorjele ispred i iza njega. "Ovuda? Jeste li sigurni?" upita Chert Krovaša. Zašto bi dječak otišao tako duboko pod zemlju, do mjesta za koji je jasno pokazao da mu se ne svđa? Grobovi obitelji Eddon bili su dvije razine iznad, ali se zapravo radilo samo o udaljenosti od nekoliko metara.

"Ono što mi nos veli je istina", reče Bubodlak. "Jače je ovdi nego ispod vašijeg krova i naseobine."

Chertu je trebao trenutak da shvati kako je tajčovuljak želio reći da nije nanjušio Flinta tako jako otkad su ostavili Chertovo susjedstvo u Klinskoj ulici. "Pa, vodite dalje, onda." Spustio se stubama koje su iskrižale blijedi obronak i na kraju vodile u prvo predvorje špilja.

"Idite lisno", objavi Bubodlak. "Ne, ljavo, to sam mislio."

"Lijevo."

"Da, to je to."

Zašli su iz predvorja i ispod niskog luka u prvu od prostorija koje je Chert od djetinjstva znao pod nazivom Svečane dvorane, golem niz povezanih špilja pun stupova i baldahina od tekućeg kamena koji su nastali kao prirodna formacija, ali su ih stoljećima klesali i dekorirali sve dok gotovo svaki komad nije bio najvećim dijelom oblikovan. Samo jedno produženo područje grota ostalo je netaknuto. Njegovo ime zvučalo je poput konsonantskog mrmljanja na starom funderlinškom jeziku, a u grubom je prijevodu značio: "Vrt Zemaljskih oblika Gospodara Vrućeg Vlažnog Kamena". Rezbarije u ostatku Svečanih dvorana bile su podjednako detaljne kao bilo što na prekrasnom svodu Funderlinškoga grada, ali gdje je slavni gradski svod prikazivao razuzdanost zelenila, lišća, granja i voća te također ptice i male životinje koje žive u krošnjama, i to narodu koji nije živio među takvim stvarima od pamtivijeka, Svečane dvorane bile su nešto sasvim drugo: zbirka tajanstvenih, beskrajno ponavljanih oblika od kojih sečovjeku, ako bi predugo zurio u jednu točku, maglilo pred očima. Ovi bijahu izrađeni tako davno da se nitko nije sjećao jesu li ih, i zašto, izrezbarili raniji Funderlinzi, a bilo je lako vidjeti gotovo bilo što u čudnim oblicima: životinje, zloduhe, portrete samih bogova.

"Ne razumijem ovo mjesto", rekao je Bubodlak glasom tako tihim i nervoznim da ga je Chert jedva čuo, unatoč neizmjernoj tišini špilja.

"Približavamo se nekim od najsvetijih predjela Funderlinškoga naroda", reče Chert. "Vrlo je malo onih koji su ih ikad vidjeli. To je jedan od razloga zbog kojih sam vas želio sakriti od ostalih na Slanom jezercu, kako bih izbjegao da tkogod ne digne galamu ako otkrije kamo idemo."

"Ah, da." Bubodlakov glas zvučao je malčice napregnuto. "Zakoni se tomu protivu, dakle? Zabranjeno je, ha? Ko u nas Velki zabat il Sveta drvena oplata. Naravski kad je u pitanju Sveta drvena oplata, niko sem štakora nije dovoljno mali da nas slijedi unutra."

Chert se nasmiješio. "Vidim kako bi vam to išlo u prilog. Hmm, pretpostavljam da bi se i većina Velikog naroda teškom mukom provukla kroz neke od ovdašnjih tješnjih prolaza. Ali vi nećete imati takvih poteškoća." Opet je počeo hodati. "Zapravo vam nije zabranjeno biti na ovom mjestu, ali je svakako neobično."

"Samo me ne ostavljajte ovdi", preklinjao ga je Bubodlak, a Chert odjednom prepozna prizvuk čistog straha u Krovaševu glasu. Tek mu je sad sinulo kako se njegov majušni suputnik morao osjećati ovako duboko pod zemljom, daleko od otvorenih krovova i neba. "Čak ni hrabri strijelac Bubodlak ne bi dugo sam mogo živjet na takovu mjestu," reče čovuljak, " - ne kad je zrak tako rijedak i zagušljiv, a čak i disanje neprirodno glasno."

"Neću vas ovdje ostaviti."

Uputili su se kroz Svečane dvorane prema špilji zvanoj Zavjesa, koja je bila pokrajnji ulaz u velebno srce špilja zvano Hram. Ali na prvi pogled nije izgledala kao da ikamo vodi: na jednom kraju male špilje širok slap vode kapao je s ruba strmeće stijene u jezero pod njim. Vodopad se tamno ljeskao na slabom svjetlu jedne jedine poduprte baklje u špilji, no kad se Chert primakao bliže vodenom zastoru, mogao je vidjeti blijed odsjaj svoje koraljne svjetiljke kako se poput krijesnice pomiče njegovom površinom.

"Ko silazi tako duboko da pali baklje?" upita Bubodlak odsutno njuškajući.

"Vidjet ćete." Chert zakorači u jezerce po mostu uronjenog kamenja blizu ruba slapa i zaputi se ravno prema vodi što se obrušavala.

"Utopit ćete nas!" zacvrkuće usplahireno Bubodlak.

"Ne bojte se. Između vode i stijene nalazi se prostor - pogledajte!" Bilo je više od prostora između vode i zida - ondje je u velikoj kamenoj ploči zjapila rupa, otvor koji je iz većine kutova bio skriven iza vodopada. Chert zakorači unutra, pazeći više nego inače da izbjegne rub vodopada kako Bubodlaka ne bi slučajno isprao s ramena. Na suprotnoj strani vode ušli su u dvoranu veličine cijelog susjedstva Funderlinškoga grada,čiji zidovi bijahu obrubljeni poduprtim bakljama, a visoki svod prekriven istom vrstomčudnovatih rezbarija kao i u Vrtu Zemaljskih oblika. Na suprotnoj strani te masivne odaje stajaše pročelje sa stupovima Hrama Metamorfnih Starješina, uklesan izravno u živu stijenu.

"Tako mi Vrha!" u čudu će čovuljak. "Ide sve dalje i dalje! Zar je Funderlinški narod doista prokopo put kroz cijelu tamnu zemlju i izišo na drugu stranu?"

"Ne posve", reče mu Chert, promatrajući zakučasto izrađenu kamenu fasadu - tek se prema neravnini nekih oblika moglo zaključiti da je to nekoć bila prirodna špilja. "Ali otkrili smo mnoge duboke predjele u zemlji koje je izrovala voda te ih isklesali još više da ih učinimo našima."

Bubodlak načini grimasu, njušne. "Al po prvi put baš ne njušim dječaka. Trag mu ovdi slabi, iza vodopada."

Chert uzdahne. "Svejednoću upitati hramsku braću", reče on. "Ali bojim se da ćete vi morati pričekati tu."

"Oćete se vratit po mene?"

"Neću vam se maknuti iz vida. Samo sjednite tu na kamen." Spustio je Bubodlaka na donekle plosnat komad isklesanog zida, visoko iznad poda špilje. Bilo mu je drago što ne mora ići daleko: osjećao je odgovornost za čovječuljka koju nije očekivao. Sjetio se koliko je majušni momak strepio zbog mačaka i šale kojom mu se narugao te ponovno osjetio stid. Istina je da ovdje dolje nema mnogo mačaka, pomislio je, ali ne sjećam se da sam ga upozorio kako mnogi ovdje drže zmije protiv štakora, voluharica i drugih štetočina. Sumnjam da Bubodlak voli zmije više od mačaka.

Požurio se preko širokog poda do dvorane Hrama. Ovamo je narod Funderlinškoga grada hodočastio, okupljajući se u noćima kada su se slavile same Tajne i na drugim važnim svečanim obredima. Chertu je laknulo kad je spazio akolita u tamnoj halji kako stoji točno na ulazu u

sam Hram, tako da nije morao pogaziti riječ da će ostati Bubodlaku na vidiku. "Oprostite, brate."

Akolit izađe na pun sjaj baklji. Metamorfna braća nisu koristila kamene svjetiljke, smatrajući ih opasno suvremenima, iako su se fenjeri rabili na ulicama Funderlinškoga grada već dva stoljeća. "Što išteš, dijete starješina?" upitao je. Bio je odjeven u hramsku odoru od arhačnih, prostranih halja i mlađi nego što je Chert očekivao. Izgledao je kao da potječe iz jedne od Bizmutskih obitelji.

"Ja sam Chert Modri Kvare. Moj posinak se izgubio." Udahnuo je. Ovdje su nevolje zbilja mogle započeti. "On je jedan od Velikog naroda. Je li prošao ovuda?"

Akolit nadigne obrvu ali samo odmahne glavom. "Nemoj još poći, međutim. Jedan od braće vratio se s Tržnice i rekao daje vidio Ghajaz dijete." Chert se nije iznenadio kad ječuo da muškarac koristi staru funderlinšku riječ - govorio je Zajednički jezik Velikog naroda i Fun-derlinga nezgrapno, kao da se njime niječesto koristio. Hram nikad nije volio promjenu. "Dovest ću ga van."

Chert je nestrpljivo čekao. Kad se drugi akolit napokon pojavio, potvrdio je da je vidio dječaka vrlo nalik na Flinta samo nekoliko sati ranije, svjetlokosog i malenog ali očito ne Funderlinga, u jednoj od vanjskih Svečanih dvorana, ali da se prije kretao na suprotnu stranu od Hrama, a ne prema njemu. U trenutku dok je Chert bio potpuno zaokupljen

implikacijama onoga što je upravo čuo, začuo je žamor iza sebe. Još tri akolita, očigledno na povratku s nekog zadatka, zastala su i nagrnula na komadić zida gdje je ostavio Bubodlaka.

"Nickel!" jedan od njih dovikne prvom akolitu. "Pogledaj, tu je pravi, živi, Gha'sun'nk!"

Chert opsuje ispod glasa.

Još nekoliko Metamorfne braće izleti iz Hrama, neki golih prsiju i znojni kao da su upravo stigli iz talionica, sušara ili pećnica; u nekoliko trenutaka njih desetak okružilo je Krovaša. Činilo se da su znatiželjniji nego stoje očekivao. Chert se provuče između njih i podigne čovječuljka na rame; Bubodlak je izgledao pomalo uspančareno.

"Je li on zbilja Gha'sun'nk?" upita jedan akolit, opet rabeći stari funderlinški naziv za Krovaše - mali, mali narod.

"Da. Pomaže mi tragati za mojim posinkom."

Dok su ostali akoliti šaptali među sobom, Nickel pristupi, s čudnim sjajem u očima. "Ah! Ovo je strašan dan", reče i stavi obje ruke na grudi pokretom predaje Zemljinim starješinama.

"Kako to mislite?" upita Chert osupnuto.

"Nadali smo se da su snovi Djedice Sumpora govorili o dalekoj budućnosti", reče akolit. "On je najstariji među nama, naš učitelj, a Starješine mu se obraćaju. Nedavno je sanjao da se bliži čas kada će Drevna Noć doći i prisvojiti sve di-G'zeh-nah'nk," - upotrijebio je staru riječ koja je značila nešto kao "ostavljeni" - "i da su naši dani slobode završili."

Akoliti se stadoše prepirati između sebe. Chert je ostavio Bubodlaka na zidu samo kako bi izbjegao da im mora sve objašnjavati te priznavati kršenje tradicije, ali žalosna zbunjenost Metamorfne braće bila je stvarna i iskrena.

"Oće 1 me ubit?" zapiskuta Bubodlak u njegovo uho.

"Ne, ne. Samo su uzrujani jer su ovo čudna vremena - kao tvoja kraljica i njezin Gospodar Visina ili kako se već zvao, onaj za kojeg je rekla da vas je upozorio kako dolazi nekakva oluja."

"Gospodar Vrha", reče Bubodlak. "I on je stvaran. Oluja je stvarna, također, pazte što vam kažem - otpuvat će same crepove s naših krovova u tamu."

Chert nije odgovorio, nego se odjednom ukočio usred gungule poput putnika koji se bez svjetla izgubio na nekoj od divljih cesta na rubovima Funderlinškoga grada. Upravo je shvatio kamo Flint ide, a to je uistinu bila zastrašujuća pomisao.

Hrkanje Finnethina muža činilo se jednako glasnim kao huka vatre u njegovu vignju.

Cjeli dan slušam zvečanje, pomislila je, a onda ležim budna u mraku dok on cijele noći hrče kao bik. Bogovi nam daju što smatraju da nam pripada, ali što sam ja učinila da sam ovo zaslužila ? Nije da je imala samo pritužbe. Njezin muž, zvan Onsin Hrastoruk, nije bio najgori suprug kojeg je žena mogla imati. Naporno je radio u svojoj maloj kovačnici i nije provodio previše vremena u kućmi na kraju Stočnog puta. Nije bio jedan od škartova koji su drijemali na klupama pod strehom, vičući na prolaznike. Iako nije bio najnježniji muškarac, bio je barem odgovoran otac njihovoj djeci, sinu i kćeri, učeći ih da ljube bogove i poštuju roditelje, rijetko pribjegavajući kazni bolnijoj od ćuške po tjemenu ili čvrge svojim debelim prstima po dječjem turu. Sva sreća, pomislila je Finneth. Dovoljno je snažan da ubije odraslog čovjeka tim svojim ručerdama. Misleći na njegova široka leđa, na to kako mu je tamna crna kosa gusto rasla na jakom vratu i kako je podizao šipku od koje će načiniti goveđu potkovu ne bi li pokazao njihovu sinu kakve je boje trebala biti kad je spremna za obrađivanje, osjetila je tračak želje za njim, s hrkanjem ili bez hrkanja. Otkotrljala se do njegovih leđa i pritisnula obraz uza nj. Njegovo se sneno gunđanje promijenilo - u njemu se čuo gotovo upitan prizvuk - ali se onda opet primirilo. Njihova se kći Agnes uzvrpoljila u svojoj kolijevci. Na neizmjeran užas njezine majke, oboje djece uhvatilo je groznicu

koja je nedavno prošla Svjećarevom i svim dolinama, no premda je malu Agnes teže pogodilo, disanje joj je već tjedan dana bilo gotovo normalno. Činilo se da je Zoria, Kraljica milosrđa, čula Finnethine molitve.

Hvatao ju je san dok je razmišljala o vlažnoj slami na podu kojuće trebati zamijeniti suhom sada kad je nastupilo kišno vrijeme, i kako također mora pritisnuti Onsina da ožbuka pukotine oko prozora njihove kućice, kad je začula prve tihe zvukove - nečiju viku. Shvativši da to nije stražar koji izvikuje koja je noćna ura, sva je njezina pospanost nestala.

Isprva je pomislila da se sigurno radi o požaru. Bilo je drukčije živjeti u gradu nego na selu gdje je Finneth odrasla. Ovdje je požar mogao započeti tako daleko da ne biste ni vidjeli ljudečije bi se kuće prve zapalile, ali bi svejedno prohujao vašom uskom uličicom poput vojske gnjevnih demona, skačući s krova na krov užasnom brzinom. Je li bio požar? Negdje je zvono zvonilo i zvonilo, a sve je više ljudi vikalo. Netko je trčao ulicama dozivajući gradske čelnike. Sigurno je bio požar.

Već je drmala Onsina iz snakadli je začula glas bučniji od ostalih, možda na dnu njihove ulice, kako vrišti: "Napadnuti smo! Penju se na zidine!" Finnethino srce poskoči. Napadnuti? Penju se na zidine? Tko? Sad je pokušavala podići Onsinovo tijelo, ali on je bio poput velikog stabla, prevelik da ga se pomakne. Napokon se prevrnuo na drugu stranu i sjeo, tresući glavom.

"Rat!" rekla je povlačeći ga za bradu sve dok joj nije odgurnuo ruke. "Gradskičelnici su na ulicama - svi viču da je rat!"

"Što?" Pljusnuo se i uštipnuo za lice kao da nije njegovo, a onda ustao s njihova ležaja. Agnes je bila budna i stvarala upitne zvukove, malčice plačući. Finneth navuče pokrivač oko kćerkice i poljubi je, ali to je nije utješilo, a Finneth se morala pobrinuti i za Fergila. Dječak se budio, ali je još bio polusnen, trzajući se i gledajući oko sebe kao da nikad prije nije vidio svoju kuću. Na trenutak je prizor njezine zbunjene djece Finnethi izmamio suze na oči.

Onsin je navukao svoje debele hlače i, začudo, svoje najbolje čizme, ali nije se trudio s košuljom. Imao ječekić u jednoj ruci, čekić koji nitko drugi na Stočnoj cesti nije mogao ni podići, te sjekiru koju je ravnao za Tullvja Joinera u drugoj. Čak i u tom divljem trenutku Finneth je pomislila kako njezin suprug izgleda poput nekog bića iz starih priča, poput dobrog diva, bradatog poluboga kao što je Hiliometes. Osluškivao je viku koja se primicala kraju ulice. Sad je Finneth začula drugi zvuk, rastući jauk nalik na vjetar, a on ju je ispunio nemoćnom, mučnom stravom kakvu nikad nije iskusila.

"Vratit ću se", reče Onsin dok je hitao kroz vrata. Nije poljubio djecu niti pričekao njezin blagoslov, što je samo raspirilo Finnethin rastući očaj.

Napadnuti? Tko bi to mogao biti? Živimo u miru sa Settlandom još od vremena prije nego što se moja baka rodila. Razbojnici? Zašto bi razbojnici napali grad?

"Mama. Kamo je tata otišao?" upitao je mali Fergil, pa kad ječučnula da ga utješi, shvatila je da drhti - na sebi nije imala ništa osim pokrivača koji je omotala oko sebe. "Tata je otišao pomoći nekim ljudima", rekla je djeci, a onda se počela odijevati.

Nije mogla vjerovati da je to još bila ista noć - da je prije ponoćnog zvona mirno ležala u krevetu razmišljajući o Onsinovu hrkanju, zabrinuta zbog zvukova koje je Agnes proizvodila dišući. Bilo je to kao da je sam Perin podigao malj velik poput planine, i spustivši ga na njihove živote, zdrobio sve u prah.

Svjećarevo je gorjelo, ali vatra ju je sada najmanje zabrinjavala. Ulice su bile pune prilika koje su vrištale, neke krvareći, druge samo bezglavo trčeći, zureći iskolačenim tamnim očima na blijedim licima, ustiju poput otvorenih rupa. Bilo je to kao da je zemlja izbljuvala sve nesretne mrtve. Finneth nije mogla razmišljati, nije htjela razmišljati - takav strah bio je prevelik da stane u jednu glavu, jedno srce, pogotovo kad je pokušavala držati uza se par prestrašene, uplakane djece i nastojala naći mjesto gdje plamenovi nisu buktjeli, gdje ljudi nisu krčali. Ali takva mjesta nigdje nije bilo.

Najgori od svega bili su kratkotrajni prizori osvajača, nemogućih spodoba iz noćnih mora koji su se verali preko zidina i jurili po krovovima - neki u životinjskim oblicima, neki povijeni i izobličeni kao što nijedno živo biće koje je moglo

nositi oklop i oružje nije moglo biti. Dok je vukla djecu pokraj javnog trga, spazila je visoku priliku na konju koji se propinjao usred gomile muškaraca iz Svjećareva, a ta je prilika toliko nalikovala na čovjeka da se na trenutak osokolila - ovdje je bio neki plemeniti velmoža, možda čak i sam markgrof Rorick, osoba koju Finneth nikad nije vidjela unatoč njegovoj važnosti u njezinu životu. Da, Rorick je sigurno sišao iz svojeg dvorca u Dolinskoj kući da okupi prestravljene građane i povede ih protiv tih čudovišnih osvajača. Ali tada je uočila da je taj kuštravi lord bio viši i od kojeg čovjeka, da je imao previše prstiju na dugačkim bijelim rukama i da su mu oči, poput onih u njegova propetog konja, bile plamenožute kao u mačke. A ljudi oko njega, za koje je mislila da ih je okupljao, puzali su i stenjali pod kopitima njegova konja dok ih je probadao svojim dugim kopljem, goneći ih poput stada ovaca u ropstvo ili smrt.

Agnes posrne i padne, a Fergil stane vrištati. Podigla ih je oboje u naručje i odšepala s trga. Nalazila se u dijelu grada koji je jedva poznavala, ali sve se promijenilo u toj jezivoj noći: to je mogla biti njezina ulica, koliko je znala, njezina kuća pokraj koje je teturala dok su se sablasti lajući i zviždeći prosipale kroz prozore poput kukaca iz raskoljene cjepanice. U visinama, zvijezde su iščezle. Finneth nije ni to shvaćala. Zašto nije bilo zvijezda, i zašto je nebo poprimilo tu mutnu, tamnocrvenu boju? Je li to bila krv - je li cijeli grad krvario prema nebu? Tada je znala. Bio je to dim samog zapaljenog Svjećareva, koji je skrivao ono što se događalo čak i od Neba.

Zatekla se u gomili ljudi, premda je to više bila rijeka nego gomila, bezglava bujica vrisaka i razmahanih ruku koja je tekla niz Močvarnu cestu, pokraj Trigonskog hrama. Vanjski zidovi i krov hrama vrvjeli su nečim što je nalikovalo na mahovinu, ali je sjalo poput mutnih bljesaka munje. Svećenici su gotovo svi bili poklani: neki od njih i dalje su puzali usprkos užasnim, očito smrtonosnim ranama. U svojoj žurbi da pobjegne, vrišteća gomila gazila je po preživjelima, što je možda bila i milost. Čak je i Finneth ugazila nepomičnu ljudsku priliku i nije marila -jedva je uspijevala ostati na nogama. Nije se mogla zaustaviti, ni okrenuti, a svakako nije mogla trošiti milost na mrtve i polumrtve. Bila je opkoljena sa svake strane i mogla je misliti samo na to da čvrsto drži Agnes i Fergila uza se, tako čvrsto da joj ih čak ni bogovi ne bi mogli istrgnuti.

Svi koji su sada padali bili su pregaženi. Gomila se kretala poput jedinstvenog živog stvora, jureći prema otvorenim Istočnim vratima i tami iza njih, prema blaženim hladnim poljima gdje vatre nisu gorjele.

Finneth je trčala sve dok to više nije bila u stanju, a onda se progurala do rubova bujice naroda koja je počela usporavati i rijediti se.

Nalazili su se izvan zidina, do koljena duboko u strništu pokošenog polja, gdje je napokon pala na tlo, iscrpljena i nemoćna. Pitala se je li i ona možda umirala; nije bila ranjena, ali činilo se nemogućim da bi itko mogao doživjeti - i preživjeti - takvu noć. Stiskala je svojeg sina i kćer i plakala, a svaki je jecaj bolno strugao o njezino dimom oprljeno grlo.

Nema, ničeg nema - Onsina, njezine kuće, njezine skromne imovine. Samo su je ta dva mala dragocjena zadahtana stvorenja sprječavala da ne otrči natrag kako bi se bacila u plamenove Svjećareva. Najstrašnije od svega, dok je ležala sa svojom drhtavom djecom na hladnom tlu točno izvan umorenoga grada, mogla je čuti uništavatelje svega što je imala. A oni su pjevali. Njihovi su glasovi bili bolno lijepi.

Tada ju je obuzela tama, ali ne zadugo.

28,

VEČERNJA ZVIJEZDA

Gle kako mjesec rasipa dijamante

Njegovo djelo su kost, svjetlo i suhi prah

U vrtu gdje nitko ne luta

(iz Kostopadnih proročanstava)

Izgubila je pojam o tome koliko ju je raznih Miljenika preuzelo kao da je loše zamotan paket, odvelo do idće postaje, a onda predalo nekom drugomčinovniku, ali najzad su je uveli u sobu za primanje glavne supruge. Arimone je podigla pogled sa svojih jastuka i blago se nasmiješila dok se Qinnitan klanjala. "Oh, ustani, dijete", rekla je, premda ni sama nije djelovala starije od djevojke. "Nismo li ovdje sve sestre?"

Da smo sve sestre, Qinnitan se nije mogla oteti toj misli, ne bih se, kao prvo, spustila na koljena. Poziv je stigao tog jutra i Qinnitan je provela sate pod stručnom pomoći šest robova, mješavinom Miljenika i rođenih žena, sve dok njezin izgled nije bio uglačan do zaslijepljujućeg blještavila poput dragog kamena. Nakon malo razmišljanja, razodjenuli su je i preodjenuli u malko manje formalnu divotu.

"Naposljetku, ne želimo da Večernja zvijezda pomisli kako težimo postati Jutarnje svjetlo, zar ne?" Miljenik zvan Rusha rekao je s podrugljivom ozbiljnošću. "Bit ćemo lijepi - ali ne previše lijepi."

Luian, koja je u posljednje vrijeme bila pomalo odsutna - kao da se stidjela svog udjela u dovođenju Qinnitan na sastanak s Jeddinom - nije bila upletena u pripreme za audijenciju, ali je poslala jednu od svojih Tuanki da pomogne Qinnitan urediti kosu, koja je sada bila pomno počešljana i složena navrh njezine glave i pričvršćena kopčama od dragulja. Qinnitan se prilično dojmio vlastiti odraz u zrcalu kad je sve bilo gotovo, ali to je sada djelovalo poputčiste gluposti: Arimone, koja je možda bila deset godina starija od Qinnitan, bila je nepobitno najljepša žena koju je ikad vidjela ilčak zamislila, poput ikone same Surigali, vrano crne kose, toliko dugačke da joj se čak i u pletenici uvijala poput usnule zmije po jastucima na kojima je sjedila. Qinnitan se mogla samo pitati kako je taj zapanjujući slap kose izgledao nesputan i raščešljan; također je bila sigurna da se svatko tko je susreo Arimone, a pogotovo uključujući cjelovite muškarce, sigurno zapitao to isto.

Autarhova glavna supruga imala je privlačan stas, uskog struka i širokih bokova, koji je isticala njezina priljubljena halja, i savršeno, srcoliko lice, ali upravo su njezine oči - krupnih, gustih trepavica i gotovo jednako crne kao njezina kosa - ostavljale dojam da je trebala biti s ostalim božicama na Nebu, a ne venuti među običnim smrtnicima u Osami. Quinnitan, koja je već bila uplašena i osjećala se pomalo poput varalice u svojoj lijepoj odjeći, odjednom se nije osjećala poput jedne od svemoćnih autarhovih odabranica, nego poput najprljavijeg ulčnog derišta kojeg je mogla zamisliti.

"Dođi, dođi, sjedni sa mnom", Arimone izusti glasom tako lakim i melodčnim daje davao naslutiti godine iscrpljujućeg vježbanja. "Hoćeš li popiti čaj? Volim ga piti, ohlađenog u ovakve dane, s mnogo metvice i šćera. Iznimno osvježava."

Oinnitan je nastojala sjesti a da se ne spotakne o koji od prugastih jastuka naslaganih u središtu sobe. U jednom je kutu mlada djevojka iznenađujuće vješto svirala lutnju. Nekoliko drugih sluškinja, kad nisu dvorile glavnu suprugu, sjedile su tiho razgovarajući u kutovima sobe. Dva mladića bezazlenih, bezbradih lica Miljenika stajahu iza jastuka mašući lepezama od paunova perja. Ukrasi sobe za primanje kao da su bili kreirani kako bi podsjećali goste na jednu jedinu stvar - ložnicu, koja je naposljetku bila srž Arimonine moći. Još nije podarila autarhu nasljednika, ali on je proveo većinu svoje

prve godine vladanja putujući po svojim zemljama, pa se nijedna druga žena nije usudilačak ni šaptom širiti glasine o nesreći u kraljevskoj postelji. Naravno, prođe li još jedna godina bez muškog nasljednika, neće raditi gotovo ništa drugo.

"Oprosti što si tako dugo čekala da te pozovem u posjet", reče glavna supruga. "Ovdje si već, koliko, pola godine?"

"Manje-više, Visosti."

"Moraš me zvati Arimone - kao što rekoh, ovdje smo sve sestre. Mnogo samčula o tebi, i jednako si dražesna kao što sam te zamišljala." Nadigla je obrvu koja bijaše počupana u crtu tanku poput paukove noge. "Čujem da si velika prijateljica s Miljenicom Luian. Vas dvije ste rođakinje, zar ne?"

"Oh, ne, Viso... Arimone. Samo smo iz istog susjedstva."

Prva žena ljupko namršti čelo. "Zar sam onda tako budalasta? Zašto sam mislila da ste ona i ti...?"

"Možda zato što je Luian Jeddinova rođakinja, vođe Leoparda." Arimone ju je pomno promatrala; Qinnitan odjednom poželi daje šutjela. Još ju je više uznemirilo kad je shvatila da i dalje brblja o tome. "Luian mnogo priča o njemu, naravno. Ona je... vrlo ponosna na njega."

"Ah, da, Jeddin. Poznajem ga. Naočit je momak, zar ne?" Večernja je zvijezda i dalje gledala Qinnitan na način od kojeg joj je postajalo vrlo, vrlo neugodno. "Lijep, čvrst komad muškog mesa. Ne misliš li?"

Qinnitan nije znala što bi trebala reći. Žene iz Osame vrlo su otvoreno razgovarale o muškarcima, na način koji je djevičanska Qinnitan često smatrala neugodno poučnim, ali ovo se činilo drukčije, kao daje na neki način bila iskušavana. Studen joj preleti tijelom. Zar je glavna supruga dočula glasine? "Jedva sam ga vidjela, Arimone, barem otkako smo svi bili djeca. Svakako ne može biti naočit kao naš gospodar autarh, slava budi Njegovu imenu, zar ne?"

Njezina se domaćica nasmiješi kao dobro odigranom šahovskom potezu. Oinnitan se učini da čuje kako neke od ropkinja hihoću iza nje. "Oh, to je drukčije, sestrice. Sulepis je bog na zemlji, pa ga se stoga ne može prosuđivati kao druge muškarce. Ipak, vrlo je očaran tobom, čini se."

Tlo pod nogama opet je postalo nestabilno. "Očaran mnome? Mislite autarh?"

"Naravno, draga. Nije li ti dao posebne upute? Čujem da skoro svaki dan provodiš s onim hripavim svećenikom Panhvssirom. Da se molite i... izvodite pripremne obrede. Ezoterične vježbe."

Oinnitan je opet bila zbunjena. Nije li se to događalo svim ženama? "Nisam znala da je to nešto neobično, gospodarice."

"Arimone, sjećaš se? Ah, pretpostavljam da nije iznenađujuće što je autarh postao zainteresiran za nešto novo. On zna

pročitao je više drevnih spisa nego oni. Zna sve, moj o-tako-mudri suprug: što bogovi šapću jedan drugom u snovima i zašto žive vječno, drevna, zaboravljena mjesta i gradove, tajnu povijest cijelog Xanda i dalje. Kad mi se obraća, ponekad ga jedva razumijem. Ali njegovi su interesi tako široki da ne traju dugo, naravno. Poput velebne zlatne pčele, on leti s cvijeta na cvijet kako ga njegovo moćno srce vodi. Sigurna sam daće ono čime je sada zaintrigiran biti... kratka vijeka."

Oinnitan se lecne, ali bila je zbunjena i odlučna otkriti zašto su je druge žene naizgled smatrale drukčijom. "Kako... kako ste se vi pripremali, Arimone? Za brak, hoću reći. Ako mi oprostite na drskom pitanju. Ovo mi je sve vrlo novo."

"Mogu misliti. Možda ne znaš, ali ja sam naravno već bila udana." Moj sadašnji muž ubio je moje jedino dijete, a onda i mojeg prvog supruga, i izveo to tako daje njegovo umiranje trajalo tjednima, nije rekla, ali nije ni morala - Qinnitan je to već znala, kao i svi ostali u Osami. "Stoga su moje okolnosti bile malo drukčije. Došla sam u krevet našeg vladara i gospodara već kao žena." Ponovno se nasmiješila. "Vrlo smo zaintrigirane tobom, mnoge od nas tu u Osami. Jesi li to znala?"

"Zar... zar zbilja?"

"Ah, da, naravno. Vrlo mlada djevojka - dijete, zapravo-—" Arimonin je osmijeh bio pomalo hladan, "iz, budimo iskreni, neugledne obitelji. Nitko od nas ne može posve zamisliti što te uzdiglo u očima Zlatnoga." Raskrilila je ruke koje su se ljeskale od prstenja. Nokti su bili duljine polovice njezinih dugih, tankih prstiju. "Osim ljepote tvoje nevinosti, sestrice, koja je naravno dražesna i neodoljiva."

Nikad u svom životu, čak ni stojeći pred autarhom Sulepisom, nije se Qinnitan osjetila tako nevažnom.

"Hajde, želiš li još čaja? Priredila sam iznenađenje za tebe. Nadam se da će biti ugodno. Hoćeš li obećati da me nećeš tužiti ako učinim nešto pomalo zločesto?"

Oinnitan mogaše samo kimnuti.

"Dobro. Tako i treba biti između sestara. Dakle, neće te previše zapanjiti ako ti kažem da sam danas u svoju kuću dovela muškarca - pravog muškarca, ne jednog od Miljenika. Ne bojiš se susreta s pravim muškarcem, zar ne? Toliko si dugo izbivala s ulica svoga djetinjstva da ih vjerojatno sve smatraš čudovištima i silovateljima, zar ne?"

Oinnitan odmahne glavom, zbunjena i uplašena. Je li prva žena govorila o Jeddinu? Čemu inače to bockanje?

"Dobro, dobro. Zapravo, on je vrlo bezazlen, taj čovjek. Tako star da ne bi mogao uzjahati ni miša." Nasmijala se kroz zube, a njezine su je sluškinje oponašale poput jeke. "On je pripovjedač. Da ga pozovem?" Pitanje nije zahtijevalo odgovor: Arimone podigne ruke i pljesne. Trenutak poslije pogurena prilika u šarenoj odjeći stupi kroz jedna od zastrtih vrata u sobu za primanje.

"Hasurise," ona će, "ispričavam se što si čekao."

"Radije bih vas čekao u mračnoj niši nego da me medenim smokvama hrani ikoja druga žena, gospodarice." Starac se duboko nakloni Arimoni, a onda uputi Oinnitan pogled tako prpošan i samodopadan da joj je slobodno mogao i namignuti. "A ovo je sigurno mlada žena o kojoj ste mi govorili. Pozdrav, mala gospodarice."

"Ti si bestidni ženskar, Hasurise", reče Arimone, smijući se. "Dosta je s glupostima inače ću pozvati stražare Zlatnoga, a ti ćeš se pridružiti Miljenicima."

"Moja muda i ja proživljavamo pustolovine samo u sjećanju, Velika kraljice," reče on, "pa to neće mijenjati stvari. Ali pretpostavljam da bi njihov odlazak bio bolan, pa ću šutjeti i lijepo se ponašati."

"Ne, da bi se lijepo ponašao, uopće ne smiješ šutjeti. Umjesto toga moraš nam ispričati priču. Zašto bih te inače pozvala ovdje?"

"Da se divite obliku mog nožnog lista?"

"Jadna stara budalo. Ispričaj nam priču. Možda..." Razmišljajući, ili se pretvarajući, glavna supruga stavi prst na svoje crvene, crvene usne. Čak si ni Oinnitan nije mogla pomoći da ne zuri u nju poput zaljubljenog dječaka. "Možda priču o Budalastoj kokoši."

"Vrlo dobro, Velika kraljice." Starac se nakloni. Sada kad je stajao bliže, Oinnitan je mogla vidjeti da su mu bijeli brkovi imali žute mrlje oko usana. "Evo priče, premda je prilično jednostavna, bez dobrih šala, osim posljednje:

"Bila jednom jedna vrlo budalasta kokoš, koja se lickala i lickala, uvjerena da je najljepša od svoje vrste na cijelom svijetu ",

započeo je.

"Ostale kokoši umorile su se od njezina šepirenja i stale joj govorkati iza leđa, ali budalasta kokoš nije uopće obraćala pozornost. 'Ljubomorne su, eto što', rekla je samoj sebi. 'Koga briga što misle? Nisu uopće važne u usporedbi s čovjekom

koji nas hrani. To je netko čije je mišljenje bitno, i tko će prepoznati moje kvalitete.' Stoga je odlučila privući pozornost čovjeka koji je svaki dan dolazio prosipati kukuruz po tlu.

Svaki put kad bi došao, ona bi se izdvojila iz gomile ostalih koka i ushodala se tamo-amo predčovjekom, visoko uzdignute glave, isturenih prsiju. Kad bi odvratio pogled, ona bi ga zazvala - 'Ko-ko! Ko-koV- sve dok opet ne bi pogledao prema njoj. Alije i dalje nije tretirao drukčije od ostalih. Budalasta se kokoš jako razljutila te odlučila da će učiniti bilo što kako bi bila primijećena."

Qinnitan je opet osjećala studen. Je li priča imala neki smisao? Je li Arimone sugerirala da je mlada žena u nečemu prelazila dopuštene granice kako bi privukla pozornost? Autarhovu? Ili nekog drugog? Sve je to bilo preteško da bi se shvatilo, ali kazna ne bi bila ništa manje smrtna ako zločini nisu posve jasni. Odjednom ništa nije toliko željela koliko vratiti se u Hram Roja, okružena slatkim zujanjem svetih pčela.

"Budalasta kokoš nije mogla spavati pokušavajući smisliti način da privuče čovjekovu pozornost. Njezin ljupki glas nije ga dirnuo. Možda je trebao vidjeti da ga je cijenila više od ostalih kokoši, ali kako je to mogla izvesti? Odlučila je jesti više od svih drugih kukuruza koji je prosipao, pa ga je slijedila od prvog trenutka kada bi stigao sve dok ne bi otišao, kljucajući za ostalim kokama da ih otjera i jedući što je više kukuruza mogla. Ostale kokoši prezirale su je kako je postajala deblja i sjajnija, ali joj se čovjek i dalje nije obraćao, niti . je ikako izdvajao. Odlučila je poletjeti k njemu i pokazati mu da je samo ona vrijedna njegove pozornosti. To nije bilo lako, jer je sada bila prilično punašna, ali vježbajući svakog dana napokon je uspjela ostati u zraku dovoljno dugo da preleti pristojnu udaljenost.

Jednog dana, nakon što je čovjek završio prosipati kukuruz i stao se vraćati prema kući, koka poleti za njim. Bilo je teže nego što je mislila te ga nije sustigla iako je on već prošao kroz vrata. Požurila je za njim i uletjela unutra, ali bilo je mračno te nije mogla ništa vidjeti, pa je počela dozivati - 'Ko-ko! Ko-ko!' - kako bi ga obavijestila da je stigla.

Čovjek joj je prišao i podigao je. Njezino je srce bilo prepuno radosti.

"'Pokušao sam te ignorirati, debeli stvore,' rekao je, jer sam te htio sačuvati za Gozbu Uzlaza na kraju kišne sezone, ali evo te tu, u mojoj kuhinji, kako vičeš iz petnih žila. Očito je volja velikog boga da te odmah pojedem.' I tako govoreći, zavrne joj vratom i naloži vatru u pećnici..."

Qinnitan naglo ustane, a starac Hasuris utihne. Izgledao je pomalo posramljeno, kao daje nekako naslućivao da bije priča mogla uznemiriti, što se nije činilo mogućim. "Ja... ne osjećam se dobro", rekla je. Vrtjelo joj se u glavi, a osjećala je i mučninu u želucu.

Arimone ju pogleda raširenim očima. "Sirota moja sestrice! Mogu li ti nešto donijeti?"

"Ne, ja... Mislim da je bolje da odem kući. Jako m-mi je ž-ž-žao." Prinijela je ruku ustima - osjetila je iznenadan, silan nagon ispovratiti se po lijepim prugastim jastucima glavne supruge.

"Oh, ne, zar zbilja moraš ići? Možda bi bilo bolje da popiješ još malo čaja od metvice. To će ti sigurno smiriti želudac." Arimone podigne Ojnnitaninu šalicu i pruži joj je, pogledom nedužnim kao u srne. "Hajde, sestrice. Popij još malo. Napravljen je po mom posebnom receptu i liječi gotovo svaku bolest."

Ispunjena užasom, Qinnitan odmahne glavom i otetura van,čak se ni ne naklonivši. Čula je kako joj se robovi smiju i šapću za leđima.

29.

PET BIJELIH ZIDOVA

Evo oblika s repom

U ustima Evo nutrine izvrnute van, vanjštine izvrnute unutra

(iz Kostopadnih proročanstava)

Slušajte pažljivo", reče Chert kad se dovoljno udaljio od Hrama Metamorfne braće. Podigao je ruku do ramena kako bi se Bubodlak uspeo na njegov dlan, a onda ga podigao da može vidjeti čovječuljkovo sićušno lice. "Ako vaš nos govori istinu, a ovo je put kojim je Flint prošao, mislim da znam kamo ide."

"Ako moj nos...?" Na krovaševu licu pojavi se prezrivi izraz. "Nijesu me gojili za nj poput Velebnog i Vrlog, al izostavimo li njega, nema boljeg njuškala u svim visinama Južne Međe..."

"Vjerujem vam." Chert duboko, drhtavo udahne. "Samo što... ondje kamo se uputio..." Osjećao je slabost u koljenima te morao sjesti, što je izveo pažljivo: Krovaš mu je još stajao na dlanu. Prvi put, koliko se Chert Modri Kvare mogao sjetiti, zaželio je da se nalazi vani, pod nebom, umjesto ispod nezamisliva kamenog tereta koji je gotovo cijelog života bio svod njegova svijeta, i uvijek mu pomagao da usredotoči misli. "Zaputio se na vrlo... čudno mjesto. Sveto mjesto. Koje ponekad zna biti opasno."

"Mačke? Zmije?" Krovaš je razrogačio oči. Unatoč sve jačem strahu, Chert se malne nasmiješio.

"Ne, ništa takvo. Pa, ondje dolje možda bude životinja, ali one su mi najmanja briga."

"Jerbo ste vi div."

Sad se Chert doista nasmiješi: biti prozvan divom bilo je nešto što mu se vjerojatno više nikad neće dogoditi. "Pošteno. Ali ono što vam moram reći jest da moram donijeti odluku. A ona nije laka."

Čovuljak ga je sada promatrao s velikim zanimanjem, upravo kao Cinnabar ili koji drugi cehovski vođa kada mu nude riskantnu, ali vjerojatno unosnu pogodbu. Krovaši nisu bili samo slični ljudima, oni jesu bili ljudi, Chert je to sada znao; bili su jednako složeni i životni poput Funderlinga ili bilo koga drugog. Stoga zašto su bili tako maleni? Odakle su došli? Jesu li ih kaznili bogovi, ili se nešto još čudnije skrivalo u njihovim začecima?

Pomisao na bogove i njihovu legendarnu sklonost prema osveti bila je, u ovom trenutku, snažnija nego inače.

"To je moj problem", rekao je Bubodlaku. "Rekao sam vam već prije da mjesta poput Hrama... da bi nekima od mojeg naroda zasmetala vaša nazočnost ondje. Nerado dopuštamo da neupućeni vide stvari koje su nam najvažnije."

"Razumijem", reče čovuljak.

"Pa, mislim da je Flint zašao još dublje u... u ono što nazivamo Tajnama. A znam da će se mnogi od mog naroda uzrujati ako tamo dovedem stranca. To je bio jedini razlog zašto tamo nisam odveo čak ni Flinta, iako je on moj posvojeni sin."

"Onda je došlo vrijeme da se vratim svome domu." Bubodlak je zvučao prilično veselo, a Chert nije bio iznenađen: čovječuljku je bivalo sve neugodnije kako je njihovo putovanje postajalo duže i dublje. Zapravo, činilo se da doslovce sjaji od zadovoljstva na pomisao da se njegova ekspedicija pod zemljom bliži kraju, što je Chertov nesretni položaj učinilo još nesretnijim.

"Ali bojim se da gubim previše vremena - ako je dečko dolje, ondje je već satima. To je opasno mjesto, Bubodlače. I neobično. Ja... jako se bojim za njega."

"I?" Krovaš se zbunjeno namršti, a onda se postupno njegovo sitnočelo zagladi, premda ga spoznaja očigledno nije previše usrećila: "Želite me povest dolje sa sobom."

"Ne mogu se dosjetiti ničeg drugog, nikakvog načina da mu uđem u trag - ondje ima mnogo putova, mnogo prolaza. Zao mi je. Ali neću vas povesti protiv vaše volje."

"Al vi ste taj koji je od nas dvojce veći."

"To nije važno. Neću vas povesti protiv vaše volje."

Bubodlakovo se čelo opet namršti. "Rekoste da je to sveto mjesto - zabranjeno strancima."

"Zato sam i rekao da moram donijeti tešku odluku. Ali odlučio sam da bih radije prekršio zakon i odveo vas u Tajne nego ostavio svojeg dječaka samog ondje dolje duže nego što moram - ako podete. Osim toga, sam dječak nije Funderling, pa je zakon već pošteno napukao i raskoljen, kako mi kažemo."

Čovuljak uzdahne, ispustivši pritom slabašan zvuk poput cijuka zabrinutog miša. "Moja kraljica mije naložila da vam pomognem nosom, ali i drukčije. Može li Strijelac Bubodlak učinit manje od onoga što ga je njegova gospodarica zamolila?"

"Neka vama i vašem narodu Zemljini starješine donesu sreću", reče Chert s olakšanjem. "Zaista ste hrabri kao što tvrdite."

"To je živa istina."

Putovi su im se ukrstili na ulazu u oružarnicu. Vansen je imao pune ruke krpa za laštenje koje je posudio, jer su ponestale u stražarskoj dvorani, te ju malne nije ni vidio - zapravo, zamalo ju je srušio. Za veliko čudo, činilo se daje sama. Bila je odjevena u jednostavnu dugu košulju i hlače kao u muškarca, a Ferras Vansen se toliko iznenadio što vidi lice koje mu je cijeli dan bilo u mislima da dugo vremena jednostavno nije mogao povjerovati da je to istina.

"M-moja gospo", izustio je napokon. "Visosti. Evo - ne smijete to raditi. Nije dolično."

Princeza Brionv je skupljala krpe koje je ispustio s ugodno odsutnim izrazom lica, koji je gotovo bio uvredljiv - bilo je očito da ga nije prepoznala izvan ukočenog ambijenta odaje za primanja ili vijećanja. Crte lica naglo su joj se promijenile i zategnule, obrve nadigle u formalan izraz uljudnog iznenađenja. "Kapetane Vansen", rekla je hladno. Nakratko je opazio njezine stražare - dvojicu svojih ljudi - kako hitaju prema njima preko dvorišta oružarnice, kao da bi njihov kapetan mogao predstavljati prijetnju princezi.

"Oprostite, molim vas, Visosti." Nastojao joj se maknuti s puta, gesta koju nije otežavala samočinjenica da je držala kvaku na vratima, nego i što je on imao krcate ruke, a ona nije. Uspio je to izvesti tako da je opet nespretno ispustio nekoliko krpa dok se povlačio u oružarnicu. Sakrio je svoju golemu neugodu tako da se sagnuo pokupiti ih.

Bogovi, spasite me! Čak i kad se susrećemo, gotovo kao jednaki, sami na ulazu u oružarnicu, odmah se pretvaram u šeprtljavog seljaka.

Druga, jednako neugodna misao natuknula je daje tako možda i bolje. Naposljetku, što prije preboliš tu glupost, to bolje, istaknuo je njegov razumniji dio. Akoćeš to postići samo pomoću stida, onda je stid dobra stvar.

Zirnuo je u njezino lice, spazio na njemu mješavinu smijeha i ozlo-voljenosti. Uspio joj se opet naći na putu. Ali nikad to neću preboljeti, pomislio je. U tom bolnom, blistavom trenutku nije mogao zamisliti da bi i u što drugo bio toliko siguran: ni u ljubav prema svojoj obitelji, ni u dužnost prema stražarima ili samim svevidećim bogovima.

Činilo se da je princeza Brionv odjednom shvatila da se smiješila njegovoj nelagodi; povratak njezina izraza u neutralan oprez bio je zapanjujuće brz i poprilično žalostan. Tako živo lice, pomislio je. Ali tijekom posljednjih tjedana polako ga je, namjerno, pretvarala u nešto drugo: u mramornu masku biste, nešto što je moglo desetljećima stajati u kojoj od prašnjavih dvorana u dvorcu. "Trebate li pomoć, kapetane Vansen?" Kimnula je dvojici svojih zaštitnika koji su hitali prema njoj. "Jedan od ovih stražara može vam pomoći ponijeti te stvari."

Ustupila bi mu jednog od njegovih stražara da mu pomogne nositi nekoliko krpa. Je li to bila prava zloba ili samo djevojačka oholost? "Ne, Visosti, mogu sam. Hvala." Savio je koljeno i malko se naklonio, pazeći da opet ne ispusti svoj teret. Shvatila je mig i pomaknula se s vrata kako bi mogao pobjeći, ali je najprije morao pogledom otjerati dva zadahtana stražara s puta. Toliko mu je laknulo što je pobjegao od njezine neodoljive prisutnosti da se nakon posljednjeg okreta i naklona jedva suzdržao da ne potrči.

"Kapetane Vansen?"

Lecnuo se, a onda opet okrenuo prema njoj. "Da, Visosti?" "Ne odobravam što se moj brat postavio za vođu ove... ekspedicije. Znate to."

"Jasno mije, Visosti."

"Ali on je moj brat, i volim ga. Već sam..." Začudo, nasmiješila se, ali bilo je očito da je pritom suzbijala suze. "Već sam izgubila jednog brata. Barrick je jedini koji mi je preostao."

Progutao je slinu. "Visosti, smrt vašeg brata..."

Podigla je ruku; pod drukčijim okolnostima pomislio bi da se ponaša zapovjednički. "Dosta. Nisam to rekla kako bih... kako bih vas opet okrivila. Samo sam..." Okrenula se na trenutak kako bi mogla obrisati oči dugim rukavom svoje muške košulje, kao da su suze bile mali neprijatelji koji su se morali brzo i brutalno iskorijeniti. "Molim vas, kapetane Vansen, da upamtite kako Barrick Eddon nije samo princ, nije samo član vladajuće obitelji. On je moj brat, moj... blizanac. Užasavam se pomisli da bi mu se nešto moglo dogoditi."

Ferras bijaše dirnut. Čak su i stražari, par mladih klipana koje je Vansen dobro poznavao i za koje nije mislio da između sebe mogu prizvati nježnija čuvstva od kakve mlade svinje, sada bili nervozni, uznemireni otvorenošću tuge princeze regentice. "Učinit ću sve što je u mojoj moći, Visosti", rekao joj je. "Molim vas, vjerujte mi. Ja... Ponašat ću se prema njemu kao da mi je rođeni brat."

Čim je to rekao, shvatio je da je opet učinio glupost - insinuirao je da bi se pod običnim okolnostima više brinuo za vlastitu obitelj nego za svojeg vladara i gospodara, princa regenta. To se činilo posebno opasnom tvrdnjom s obzirom na to da je jedan princ regent već umro, dok je on, Vansen, bio časnik na dužnosti.

Zbilja sam idiot, pomislio je. Zaslijepljen vlastitim osjećajima. Obratio sam se gospodarici kraljevstva kao da je seljakova kći sa susjednog imanja.

Na svoje iznenađenje, u Brionvjinim je očima opet bilo suza. "Hvala vam, kapetane Vansen", bilo je sve što je rekla.

Cijelo se jutro radovala tome što će ukrasti malo vremena za vježbu, čeznući za oslobađajućim osjećajem mahanja teškim drvenim mačem, ali sada, kad je taj trenutak napokon stigao, samo se osjećala nespretno i umorno.

To je zbog onog Vansena. Uvijek ju je uzrujavao, ljutio i uspijevao naljutiti - sam pogled na njega podsjetio bi je na Kendricka, na onu jezivu noć. A sada se činilo da će svjedočiti smrti i njezina drugog brata, jer nijedan od njezinih

argumenata nije mogao natjerati Barricka da se predomisli. Ali zar je Vansen bio kriv, ili je činjenica što je bio povezan s toliko nesreća u njezinu životu bila tek grozna šala bogova?

Ništa nije imalo smisla. Ispustila je mač na piljevinu prostora za vježbanje. Jedan od stražara primakne se da ga podigne, ali ga ona otjera rukom. Ništa nije imalo smisla. Bila je nesretna.

Sestra Utta - jedva je imala vremena za svoju učiteljicu u posljednje vrijeme. Brionv je odjednom shvatila koliko joj je nedostajala umirujuća prisutnost starije žene. Dohvatila je krpu da obriše ruke, a onda zatoptala nogama da otrese piljevinu prije nego što se uputila prema Uttinim odajama, dok su stražari pohitali za njom poput kokoši za seljankom koja prosipa žito. Prešla je dvorište i upravo ulazila u dugačku, usku Manju dvoranu kad ju je drugi put u sat vremena zamalo oborio mladi čovjek. Ovaj put to nije bio Vansen, nego mladi pjesnik -pa, takozvani pjesnik, nije mogla ne pomisliti - Matty Tinwright. Njegova reakcija bila je u tančine razrađeno ugodno iznenađenje, ali prema brizi koju je uložio u svoju frizuru i odjeću, njegovom ubrzanom disanju i položaju točno na vratima, pomislila je da ju je promatrao dok je prelazila dvorište s jednog od prozora, a onda se sjurio niz dvoranu kako bi izveo taj "slučajan" susret.

"Visosti, princezo Brionv, ljupka, spokojna i mudra, neopisivo je zadovoljstvo vidjeti vas. A gle, odjeveni ste za bitku, kako i priliči ratničkoj kraljici." Nagnuo se prema njoj i urotnički prošaptao. "Čuo sam da je naša zemlja pod prijetnjom, slavna princezo - da podižete vojsku. Da sam barem onaj koji može spremno podići mač kao vaš prvi vitez, ali moj se rat mora voditi kroz dirljive pjesme i ode, poticaje junačkih djela koje ću sročiti za dobro krune i države!"

Nije nipošto bio oku neugodan - zapravo, bio je prilično naočit, što je vjerojatno bio jedan od razloga zašto se Barricku nije sviđao - ali Brionv danas nije imala strpljenja čak ni za takve bezazlene gluposti. "Želiš li ići s vojskom kako bi mogao pisati pjesme o bojištu, gosparu Tinwright? Imaš moje dopuštenje. A sada, ako dopuštaš..."

Činilo se kao da se bori progutati nešto veličine pernate loptice. "Ići s...?"

"Vojskom, da. Možeš. Ako je to sve..."

"Ali ja..." Djelovao je ošamućeno, kao da mu mogućnost da mu zapovjede da se pridruži vojsci Južne Međe nijednom nije pala na pamet. Istinu govoreći, Brionv je uglavnom bila zlobna - nije zapravo željela nijednom zapovjedniku natovariti i svojeg brata i tog tupavog nadripjesnika. "Ali nisam došao pitati..." Timvright opet proguta slinu. Nije mu bilo ništa lakše. "Zapravo došao sam k vama, Visosti, zato što Gil želi audijenciju s vama."

"Krčmarev momak, gospodarice. Sigurno ga niste već zaboravili, jer je njegov nalog svrnuo vašu pozornost na mene."

Sada se sjetila mršavog čovjeka s čudnim, spokojno mahnitim očima. "Onaj koji sanja - želi razgovarati sa mnom?"

Tinwright živahno kimne. "Da, Visosti. Posjetio sam ga u utvrdi - sirotičovjek jedva ikog vida, gotovo je zatočenik - a posebno me zamolio da razgovaram s vama. Tvrdi da vam mora reći nešto važno o onome što je nazvao 'nadolazećim okršaj'." Na trenutak se Tinvvrightovo čelo namršti. "Iznenadilo me što je upotrijebio taj izraz, da budem iskren, gospodarice, jer on uopće nije obrazovan."

Brionv strese glavom kao da je želi razbistriti, pomalo svladana pjesnikovim brzim i izrazito uvijenim govorom. Bio je kicoš ne samo po svom jeftinom ruhu. "Krčmarev pomoćnik Gil želi sa mnom razgovarati o nadolazećem okršaju? Sigurno je čuo o tome od stražara u utvrdi." U utvrdi je boravio još jedan zatvorenik - ta je misao nikada nije napuštala. Na trenutak ju je preplavio osjećaj izgubljenosti, nešto što se bližilo pravoj panici. Shaso dan-Heza bio je taj koji je trebao zapovijedati ovom ratničkom četom i obranom dvorca koja će možda uslijediti. Je li netko upravo to i očekivao? Je li mu krivnja za Kendrickovu smrt podmetnuta upravo iz tog razloga?

"Da, Visosti", potvrdio je Tinwright. "Nedvojbeno je odatle točuo. U svakom slučaju, to je poruka koju me zamolio da vam predam. A sada, glede tog jahanja s vojnicima..."

"Već sam ti dala svoje dopuštenje", reče ona, a potom se okrene i uputi brzim korakom prema sobi sestre Utte. Za sobom je mogla čuti rezanje svojih stražara dok su se gurali pokraj Mattvja Tinwrighta, koji ju je izgleda slijedio.

"Ali, Visosti...!"

Okrenula se. "Krčmarev momak - dao ti je zlatnog dupina da napišeš to pismo, zar ne?"

"D-da..."

"A kako se jedan pomoćnik krčmara domogao debelog, sjajnog zlatnika?" Vidjela je da Tinvvright očito nema odgovor na to, pa mu je opet okrenula leđa.

"Ne znam. Ali, Visosti, ono što ste rekli... vojska...!" Glava joj bijaše prepuna. Jedva ga ječula.

Obično ne idemo dublje od Hrama", objašnjavao je Chert svome malom putniku dok su se spuštali zavojitom kosinom, znanom po imenu Kaskadne stube. Krivulja široke spirale, koja je na svojim najvišim dijelovima imala obodnicu širučak i od samog Funderlinškoga grada, počinjala se sužavati, a zrak je bivao zamjetno topliji. Tanke žile bijelog kvarca u vapnencu točno iznad njih mreškale su se naprijed-natrag nad njihovim glavama poput zmije dok je Chert silazio. Ostavili su posljednje funderlinške zidne svjetiljke za sobom; Chert je bio sretan što je ponio koralj iz Slanog jezerca. "Mislim da akoliti silaze ovuda da prinesu žrtve, posebno u dane svetkovina i, naravno, svi mi dolazimo amo na obrede kad dosegnemo doba zrelosti."Čak i uza sve svoje brige nije mogao ne zapitati se kolikoće mladih akoliti odvesti u dubine ove godine. Chert ih je vjerojatno sve poznavao - Funderlinški grad bio je mala, klanska zajednica te nikad nije bilo više od nekoliko desetaka onih koji bi stasali u odgovarajuću dob u noći kada su se Tajne obično slavile. Dok je hodao, pripovijedao je Bubodlaku neke uspomene na vlastitu inicijaciju u zrelo doba, prije tako mnogo godina: o vrtoglavici koju su izazvali post, neobične sjene i glasovi, i najstrašnije i najuzbudljivije od svega, onaj kratak pogled na Blistavogčovjeka za kojeg mladi Chert nije bio posve siguran da je bio stvaran. Zapravo, većina tog iskustva sada se činila poput sna.

"Blistavi čovjek?" upitao je Bubodlak.

Chert zatrese glavom. "Zaboravite da sam to rekao. Ostaliće misliti da je već dovoljno loše što sam vas doveo na ova sveta mjesta."

Kad su sišli s Kaskadnih stuba u prirodne špilje pune visokih stupova u obliku pješčanog sata, Chert je pošao naprijed sve dok nisu stajali pred jedinom neprirodnom stvari u dvorani. Bio je to zid još veći od Vrata svile, s pet golemih presvođenih ulaza, od kojih je svaki bio crna rupa u koju koraljno svjetlo nije dopiralo.

"Pet?" reče Bubodlak. "Zar vaš narod ne imade pametnijeg posla nego da kopa tunele jedan pokraj drugog?"

Chert je i dalje govorio tihim glasom, iako su neupaljene svjetiljke u tim odajama davale naslutiti da su akoliti, ako su uopće i bili danas tu, već otišli. "To ima više veze s težinom kamena, a manje s brojem tunela. Ako usijećete jedan tunel, on načini luk u strukturi živuće stijene nad sobom - ne mogu se sjetiti riječi kojima bih to objasnio, budući da mi rabimo staru funderlinšku riječ dh'yok da opišemo takvo što. Taj jedan luk bitće malen, i s vremenomće se stijena nad njim opet urušiti i zatrpati tunel."

"Vjetra mi s Vrha!" prokune Bubodlak, uspevši se s Chertova ramena u naizgled veću sigurnost blizine Funderlingove glave, poškakljavši i zasvrbjevši Chertov vrat. "Stijena se uruši?"

"Čak se ni to odmah ne događa, nemajte straha. Ali kad načinite nekoliko tunela jedan pokraj drugog, dh'yok, luk... luk u stijeni je mnogo veći i jači, pa čak i ako se teret stijene nad njima i stane urušavati, najprije zahvati vanjske tunele, dajući nam dovoljno vremena da podupremo unutarnje tunele i s vremenom ih posve prestanemo koristiti."

"Oćete reć da će jednog dana planina jednostavno sve srušit? Sve vaše zgrade? Sve vaše iskopine?" Zvučao je ogorčeniji zbog sudbine Funderlinga nego zbog straha od opasnosti.

Chert se tiho nasmiješi. "Jednog dana. Ali to je daleka budućnost - Vrijeme stijena, tako mi to zovemo. Ako bogovi ne odluče poslati potres - mnogo snažniji nego što smo ih dosad imali -čak i ovi vanjski tuneli još će stajati kad unučad muškaraca i žena koji danas pristupaju Cehu dovedu dolje da vide... dovedu dolje kad sazru."

Njegovo objašnjenje naizgled nije pretjerano umirilo Bubodlaka, iako ječovječuljku laknulo kad je Chert izabrao srednji tunel, po svoj prilici najsigurniji, za nastavak svojeg putovanja, a Chert nije podijelio manje nadahnutu istinu s njim - da nitko ionako nije koristio ostale tunele s obzirom na to da su postojali samo zato da bi pridržavali prolaz kroz koji su se on i Krovaš spuštali na iduću razinu.

"Al čemu uopće ovdi gradite tunele?" iznenada upita Bubodlak, možda kako bi prekinuo tišinu u uskom prolazučije su se apstraktne rezbarije Chertu činile jednako uznemirujuće sada kao i one davne noći njegove inicijacije, a koje su se vjerojatno činile još čudnijima strancu kakav je bio čovječuljak. "Kad ništa drugo u ovijem dubinama nčija ruka nije dotakla."

Ponovno ga se dojmila britkost čovuljkova uma i njegovo oštro oko za pojedinosti na nepoznatomu mjestu. "To je dobro pitanje." Ali Chert je počinjao ćutjeti moć tog mjesta, njegovu važnost i neobičnost, te mu nije baš bilo do priče. Njegov narod nije olako stupao u Tajne, i premda bi ušetao u samo zadimljeno srce Jame J'ezh'krala da nađe dječaka i poštedi svoju Opal tolikog jada, nije bio sretan zbog svoje odgovornosti za razmjernu povorku uljeza: najprije Flint, a sada Bubodlak - obojica su se nalazila u obrednim dubinama zbog Cherta Modrog Kvarca i ni zbog koga drugog.

"Ne želim sada ispričati cijelu priču. Možda će dostajati da kažem kako su naši preci shvatili da postoji još jedan niz špilja do kojih nisu mogli doći te da su prokopali ove tunele kako bi se spustili iz špilja koje smo poznavali - onih kojima smo dosad putovali - u ova dublja i manje znana prostranstva."

To nije bilo dovoljno, naravno - jedva je išta objašnjavalo, a kamoli duboka otkrića u srcu Tajni, ali bilo je tako malo toga što se dalo izraziti riječima. Ili što se uopće smjelo izraziti riječima.

Pomisao da mora razgovarati s krčmarevimpomoćnikom uznemirila ju je, ali ne zbog njega samog.Čak i ako je momak bio neka vrsta čitača snova, čak i ako joj je mogao učiniti ono što je učinio Barricku - prizvati i imenovati sve što joj je opsjedalo snove - ono čega se Brionv bojala nije bila tajna nikome tko je imao imalo razuma. Bojala se daće izgubiti svojeg brata i oca, ono što je preostalo od njezine obitelji. Bojala se daće iznevjeriti Južnu Među i Pogranične kraljevine, da će u ovom razdoblju sve veće opasnosti, dok je Olin zarobljen, a njezin brat u čudnim raspoloženjima i često bolestan, ona biti posljednji Eddon na vlasti.

Ne, neću dopustiti da se to dogodi, zaklela se samoj sebi dok je hodala Manjom dvoranom prema rezidenciji. Biću okrutna koliko je potrebno. Spalit ću sve šume koje leže iza Sjenovite brane, baciti svakog Tollyja u lance. A ako je Shaso uistinu ubojica, sama ću ga odvući do krvnikova panja da spasim naše kraljevstvo.

To ju je i uznemirilo, naravno - pomisao da je vjerni savjetnik njezina oca još bio zatočen u tamnici u ovakvim vremenima. Ode li posjetiti krčmareva pomoćnika Gila u njegovu privremenom smještaju ondje, hoće li moći izbjeći razgovor sa Shasom? Nije ga čak ni željela vidjeti: nije bila sigurna u njegovu krivnju i ništa je u to nije uvjerilo, unatoč svim znakovima, ali većina jeseni minula je bez promjene okolnosti, a ona i Barrick nisu mogli zauvijek odgađati donošenje njegove presude. Ako je ubio vladajućeg princa, morao je i sam biti osuđen na smrt. Ipak, Brionv nije posve shvaćala što se dogodilo te kobne noći, a pomisao da pogubi jednog od očevih najbližih savjetnika - čovjeka koji joj je također, uza svu svoju grubu narav i krutost, bio gotovo poput drugog roditelja -vrlo ju je uznemiravala. Ne, užasavala ju je.

Njezini su je stražari opet sustigli kad je stigla do visokih zidova Ružičnjaka, gdje se Manja dvorana pretvarala u natkriveni hodnik koji se pružao duljinom vrta. Ponekad su ga nazivali Izdajičinim vrtom, jer je svojedobno gnjevni plemić ondje bio čekao u zasjedi da ubije jednog od

Brionvjinih kraljevskih predaka, Kellicka Drugog. Atentator nije uspio, a njegova je glava završila na Baziliskovim dverima, dok su rastrgani ostaci njegova izmučena tijela bili razdijeljeni po ulazima glavnih kula. Dašak te legende ostao je u tom vrtu te on nije bio njezino omiljeno mjesto,čak ni u proljeće. Sada su ruže davno uvele, a njihove trnovite grane tako gusto prekrivale zidove da se činilo kao da one pridržavaju drevne cigle, a ne obratno.

Duboko zamišljena, Brionv je jedva opazila svoje stražare sve dok jedan od njih nije kihnuo i promrmljao tihu molitvu. Odjednom je pomislila: Što to radim? Zašto idem u utvrdu? Ja sam kraljica, gotovo -princeza regentica. Zapovjedit ću da krčmarev momak dođe u koju od vijećničkih odaja i ondje razgovarati s njim. Nema uopće potrebe da idem tamo. Olakšanje koje ju je preplavilo donijelo je sa sobom malo stida; bitće to još jedan dan kada neće morati previše misliti na Shasa dan-Hezu...

Prenuo ju je pritisak s obiju strana - dvojica stražara iznenada su joj se približila poput para pasa koji usmjeravaju zalutalu ovcu. Upravo se spremala otresti na njih - Brionv Eddon nije htjela biti nečije janje - kadli je ugledala muškarca i ženu kako ustaju s klupe na kasnoposlijepodnevnom suncu i idu prema njoj. Trebao joj je trenutak da prepozna prvu osobu u paru prije nego što su joj se pridružili u sjeni šetališta: nije vidjela Hendona Tollvja gotovo godinu dana.

"Vaša Visosti", rekao je, iscrtavši ne posebno uvjerljiv naklon. Najmlađi od braće Tolly još je bio mršav poput trkaćeg psa, sve sama visina i tetive. Njegova je tamna kosa bila podrezana visoko iznad ušiju prema trenutnoj svanskoj modičak je imao mali čuperak brade; sa svojim kratkim haljetkom od zlatnog satena, šarenim čarapama i baršunastim obrubom izgledao je od glave do pete poput princa s kakva modno osviještena južnjačkog dvora. Brionv pomisli kako je čudno što u licu toliko podsjeća na svojeg brata Gailona, a tako malo i po čemu drugom: crnokos umjesto plav, vitak umjesto mišićav, tašt umjesto nehajan, kao da je to bio sam Gailon prerušen za neku pretjeranu, nemoguću predstavu u slavu Ivanjske noći.

"Ah, vidim prema vašoj odjeći da sam vas uhvatio u pogrešnom trenutku, princezo Brionv", reče Hendon s prizvukom nadmoćnosti u glasu, čija je namjena bila da je ozlojedi, učemu je i uspio. "Očigledno ste bili zaokupljeni nečim... napornim."

Jedva se oduprla nagonu da spusti pogled na odjeću koju je nosila za vježbu u oružarnici. Prvi put otkad se mogla sjetiti, poželjela je da je pristojno odjevena, u punoj opremi dostojnoj svojeg položaja.

"Oh, ali za rođake nikad nije pogrešan trenutak," bilo je sve što je rekla, što je slađe mogla, "a rodbini je, naravno, dopuštena određena neformalnost i u odijevanju i u govoru. Ali sečak i među rodbinom može otići predaleko." Nasmiješila se pokazujući zube. "Vi ćete mi, dakako, oprostiti što se sastajem s vama ovako odjevena, dragi rođače."

"Oh, Visosti, krivnja u potpunosti leži na nama. Moja rođakinja bila je tako nestrpljiva da vas vidi da sam odlučio iskušati sreću i nabasati na vas. Ovo je Elan M'Corv, šurjakinja mojeg brata Caradona."

Djevojka se kićeno nakloni. "Vaša Visosti."

"Upoznale smo se na vjenčanju vaše sestre, mislim." Brionv je bila bijesna što su je prisilili stajati u njezinoj znojnoj odjeći, ali Hendon Tolly igrao je promišljenu igru, a ona mu nije kanila dopustiti da primijeti koliko je razdražena. Stoga se usredotočila na mladu ženu, koja je bila otprilike njezinih godina i ljupka, blijede puti i dugih tankih udova . Za razliku od svojeg rođaka, Elan je držala oči spuštene i jedva prozborila koju na Brionvjina jednako površna pitanja.

"Zaista moram ići", napokon objavi Briony. "Imam mnogo posla. Lorde Tolly, vi i ja moramo razgovarati o važnim stvarima. Odgovara li vam večeras? Naravno, pridružit ćete nam se na večeri. Sinoć nam je nedostajalo vaše društvo."

"Bio sam umoran od puta", reče on. "I od brige za svojeg nestalog brata, dakako. Nedvojbeno, strahovanje za vojvodu Gailona i vama je otežalo stvari, Visosti."

"Čini se da se sve urotilo kako bi mi otežalo stvari, lorde Tolly, a iznenadan nestanak vašeg brata svakako je dio toga. Možda ste također čuli da je moj brat Kendrick umro."

Nadigao je obrvu na taj otvoreni udarac. "Ali naravno, Visosti, naravno! Bio sam shrvan kad sam čuo vijesti, ali u to sam vrijeme putovao po sjevernom Syanu, a kako je Gailon ionako bio tu da predstavlja obitelj na pogrebu..."

"Da, svakako." Odjednom se upitala što je zapravo dovelo Hendona ovamo baš sada. Dva-tri dana jahanja iz dvorca Ljetopolja činila su se prevelikom udaljenošću koju bi netko prevalio samo kako bi stvarao nevolje. Briony nije

zaboravila Broneova uhodu i njegova upozorenja da je autarh u kontaktu s Tollyjima, premda nije posve pronalazila smisao u tome. Nije ih smatrala nesposobnima za izdaju, ali bio je to naizgled krupan korak - i veliki rizik - za obitelj koja je već živjela unosnim i udobnim životom. Ipak, kao što je njezin otac uvijek govorio, obećanje prijestolja moglo je natjerati ljude na neka prilično čudna djela. "A sad, kao što rekoh, imam puno posla. Pretpostavljam daćete ga imati i vi. Prije svega, htjet ćete poslati poruku svojoj obitelji čim čujete moje vijesti."

Bio je vidljivo iznenađen. "Vijesti? Čuli ste nešto o Gailonu?" "Bojim se da nisam. Ali imam vijesti, unatoč tome."

"U prednosti ste preda mnom, Visosti. Sto se sprema? Hoćete li me pustiti da čekam do večeras kako bih to doznao?"

"Čudim se kako to već niste čuli. U ratu smo."

Na trenutak Hendon Tolly doslovce problijedi - pogled na to bio je vrijedan poniženja stajanja četvrt sata u znojnoj odjeći. "Mi... mi...?"

"Oh, ne, ne Južna Meda i dvorac Ljetopolja, lorde Hendone." Nasmijala se i nije se trudila zvučati ljubazno. "Ne, pa mi smo rodbina, vaš narod i moj. Zapravo, vi ćete nam se nedvojbeno pridružiti - sve Pogranične kraljevine ići će zajedno u rat."

"Ali... ali protiv koga?" upitao je. Čak je i djevojka sada podigla pogled, zureći.

"Pa, protiv vilenjaka, naravno. A sad me morate isprčati, zaista mnogo toga moram obaviti. Naša će vojska izjahati sutra u zoru."

Na svoje neizmjerno zadovoljstvo ostavila je Hendona Tollvja i njegovu družicu bez riječi, ali borba prsa u prsa s njime izbrisala je sve o čemu je ranije razmišljala iz njezine glave, a već se desetak drugih stvari nadmetalo za njezinu pozornost. Nadala se da nije riječ ni o čem važnom.

tu

Ni Chert ni Bubodlak sada nisu mnogo govorili. Hrane je odavno nestalo, mješina s vodom nije bila ni dopola puna, a u ovim je vrlo uskim prostorima postalo vrlo toplo.

Kad su prošli kroz tunele koje su prokopali Funderlinzi i izašli u špilje na suprotnoj strani, spustili su se niz raznolike prolaze koji su ih zbunjivali svojom savršenom prirodnošću, koliko je Chert mogao reći, premda je bilo čudno naći prirodne prolaze koji su bili tako dugi i čisti. Iako kroz njih nije bilo naporno hodati - na većini mjesta nije morao čak ni sagnuti glavu - bili su složeni i zbrkani: da se morao uzdati samo u sjećanja na vlastito hodočašće prije toliko godina, posve bi zalutao. Samo su Bubodlakovi gotovo nečujni naputci o smjeru - bockanja, štipkanja i povremeno šapnuta riječ kada bi mu nos otkrio jači miris u određenom smjeru - davali Chertu nadu daće naći Flinta i opet izaći.

Bijahu to nesumnjivo čudnovata mjesta, ti tuneli, i to ne samo zato što je bilo teško odrediti jesu li bili posve prirodni. Zrak je možda bio vruć i zagušljiv, ali je u njemu bilo i neobične slatkoće koja je svakog tko bi je udahnuo ošamutila, nemjerljivo povećavajući strahopoštovanje prema obredima koji su se odvijali u dubinama.

Hodali su sada uskim puteljkom, jedva nešto većim od izbojka iznad duboke provalije. Chert se kretao vrlo oprezno, ne samo zato što je svjetlo iz prvog komada koralja zamiralo: shvatio je da su prema svakom razumnom proračunu uskoro morali krenuti natrag. Nije slutio daće se spustiti tako daleko te je zapravo sebe smatrao prilično mudrim što je ponio drugi komad. No sada, dok je namještao novi grumen na svoju kacigu od ulaštene rožine - upalio ju je dodir sa slanom vodom - shvatio je da ga je jedna pogrešna odluka malog Gromade dijelila od toga da bude izgubljen u tami. Chert je bio Funderling i nije paničario u mraku ili dubinama, a njegov osjet dodira i znanje o podzemlju bili su podjednako dobro razvijeni, ali svejedno je mogao danima lutati prije nego što nađe izlaz - što bi moglo biti prekasno za mladog Flinta.

"Što li se nalazi ovdi doli?" muklo se i iznenada javi Bubodlak. Zagušljiv, miomirisan zrak naizgled je utjecao na njegov glas. "Vaš dječak, čemu bi uopće vamo zalazio?"

"Ne znam." Ni Chert nije imao mnogo daha za razgovor. Obrisao je znoj sčela te obamro od straha kad je zamalo zbacio svoj privezani fenjer s glave ravno u jamu. "Ovo je... moćno mjesto. Dječak je oduvijek bio neobičan. Ne znam."

Dok su nastavljali silaziti uskim putem, Chert se počeo pitati je li ga smradan zrak počinjao gušiti ili se događalo nešto još čudnije. Bilo je trenutaka kada mu se činilo da čuje glasove - tek najtiše uzdahnute riječi, kao da se koja od radničkih družina Ceha nalazila nekoliko stotina koraka dalje u pokrajnjem prolazu. Ostalo vrijeme mali odbljesci svjetla pomicali su se dubljom tamom oko njega, brzi poput točaka koje bljeskaju iza sklopljenih vjeđa. Takve stvari mogle su biti znakovi otrovnog zraka, a na bilo kojem drugom mjestu Chert bi se okrenuo i vratio, ali zrak u najdubljem dijelu Tajni, premda se teško mogao nazvati svježim, nikad, koliko je on znao, nije bio smrtonosan. Bubodlak je međutim imao poteškoća s disanjem; Funderling se podsjetio da ječovuljak navikao na svjež zrak krovova. Zapravo, čak je i Chert počinjao sanjariti o tom hladnom, čistom zraku, toliko da je u jednom trenu shvatio daje zalutao - našao se samo korak dalje od ruba puteljka. Pad u tamu bio bi dug, a koliko dug, to je samo mogao naslutiti.

Žamor se nastavio svud oko njega. Mogle su to biti zračne struje koje su se probile u tunele iz gornjih izmjenom plime i oseke - sada su bili duboko ispod mora - ali Chertu se učinilo da može čuti odlomke riječi, jecanje, čak i udaljene povike od kojih mu se koža ježila na zatiljku. Hramska braća dolazila su ovamo, podsjetio se, i preživjela, ali pomisao mu nije uspjela olakšati strah. Tko je znao kakve su sve pripreme obavljali, kakve sve tajne žrtve predavali gospodarima tih dubokih predjela? Pomislio je na svetu tajnu Zemljinih starješina i Tihi slijepi glas, i nastojao potisnuti rastući užas.

Ono što se pouzdano dalo primijetiti bilo je to da je svud oko njih postajalo svjetlije: Chert je mogao vidjeti oblike prostorije kroz koju su prolazili. Prvi put nakon mnogo sati osjetio je nešto što se moglo nazvati nadom. Približavali su se području koje je prepoznavao, dijelu hodočasničkoga puta. Nekoliko trenutaka poslije, kad je napokon utekao s nesigurna puteljka po izbojku, slijedeći ga kroz luk dok je prodirao duboko u stijenu, mliječno, modro-bijelo svjetlo uzdiglo se svuda oko njih.

"Dvorana mjesečeva kamena", objavi Chert s olakšanjem, premda ne s mnogo daha. Kontrast između svježine svjetlećih zidova, optočenih velikim napuknutim komadima blijedo prozirna dragog kamena i močvarnoga zraka bio je i više nego neobičan. "Vidite, ova mjesta tu dolje stvaraju vlastito svjetlo. Blizu smo središtu Tajni."

Bubodlak ništa nije rekao, samo je kimnuo, vjerojatno svladan ve-ličanstvenošću špilje, njezinim zidovima, blistavima poput zadimljena modra leda.

Chert se nastavio spuštati kroz Dvoranu oblačnog kristala i kroz Potez žarkamena, dok ga je svjetlo okruživalo poput živog stvora. Kako mu se u vrtjelo u glavi, a oči bile zaslijepljene nakon toliko vremena u tami, odjednom se zapitao kako je svaka od tih velikih špilja mogla biti tako različita: nisu nalikovale ni na jedno prirodno mjesto koje je vidio igdje drugdje u Južnoj Međi, niti na svojim putovanjima po Eionu u mlađim danima.

Ali ovo nije prirodno mjesto, podsjetio se. Ovo su Tajne. Drhtaj praznovjernog straha uspne mu se kičmom. Što je radio tu? Zaokupljen potragom za Flintom, nije izveočak ni najjednostavnije obrede prije silaska, nije izustio nijednu litaniju, nije ponudio nijednu žrtvu. Zemljini starješine bitće bijesni.

U Potezu žarkamena odjednom je shvatio da je postojao razlog za Bubodlakovu dugu šutnju kad se čovuljak zaljuljao i strmoglavio s njegova ramena. Chert gaje uhvatio ičučnuo, podigavši ga kako bi ga pogledao na svjetlu naran-častozlatnih žar-kristala. Izvidnik Žljebova bio je živ, ali očito na velikim mukama.

"Odveć je vruće", izustio je slabašno. "Ne imadem... zraka."

Chert se borio sa silnim strahom. Sada je bio tako blizu! Bili su nedaleko od kraja tunela, barem od kraja onih dijelova koje su on i ostali Funderlinzi poznavali, stoga tek nedaleko od Flinta, ali nije htio ubiti malog Krovaša spašavajući dječaka. Unatoč tomu što mu je svaki djelić tijela bio silno umoran, prisilio se razmišljati što i kako dalje. A onda je odriješio košulju koju je svezao oko struka kad je zrak postao prevruć i složio gnijezdo za čovuljka. Položio je Bubodlaka u nj i stavio ga na kamenu izbočinu visoko od tla. Chert je znao da je otrovni zrak, čak i u blažim varijantama, bio težak te se obično nalazio niže. Također je ostavio čovuljku svoj koraljni fenjer da mu pravi društvo.

"Brzo se vraćam", rekao je. "Obećajem. Samo ću se spustiti malo dalje." Dao je malom strijelcu svoj rubac umočen u vodu da mu utaži žeđ.

"Mačke...?" slabašno upita Bubodlak.

"Nema mačaka ovdje dolje", uvjeravao ga je Chert. "Već sam vam to rekao."

"Za svaki slučaj", reče čovuljak, pa sjedne - to je zahtijevalo mnogo snage - a onda skine s ramena svoj luk i tobolac sa strijelama te ih smjesti nadohvat ruke prije nego što je opet klonuo na improviziranu postelju.

Chert pohita dalje. Sada je imao još više razloga za žurbu - ne samo svoju zabrinutost za dječaka i Opal te za umiruće svjetlo koralja, nego i zabrinutost hoće li ljubaznost kraljice Krovaša i samog hrabrog Bubodlaka naplatiti poslanikovom smrću.

Potez žarkamena je završio, a Labirint počeo. Prokleo je sreću koja ga je dovela u zbunjujući Labirint bez Krovaša i njegova oštrog nosa, ali nije se ništa moglo učiniti. Chert se sjeti nečega što mu bijaše rečeno dok je bio dijete, u godinama kada je šaptanje o inicijaciji bilo važnije od šaptanja o djevojkama. Uvijek skreći lijevo, kazali su mu prijatelji s pouzdanjem onih koji nisu bili iskušani. Kad stigneš do zapreke, vrati se istim putem, a onda učini isto s idućim tunelom. Kod njihove inicijacije nisu na kraju uopće morali rješavati Labirint - akoliti su ih uveli, nakratko napustili, a potom izveli. Sada nije imao drugog izbora nego voditi se prema drevnom savjetu, s obzirom na to da ovaj put u blizini nije bilo hramske braće da mu pomognu.

Ovdje, između Poteza i Mora dubina također nije bilo nikakva prirodnog svjetla pa se Chert morao probijati kroz Labirint u tami, dok su mu samo zvuk vlastitog isprekidanog i umornog daha te lupa njegova srca pravili društvo. Nakon otprilike sat vremena hoda i vraćanja po na dodir nerazlučivim prolazima, napokon je postao siguran da se izgubio; upravo se spremao sjesti i zaplakati od očaja kad je osjetio pomak zraka na licu. Sa srcem koje mu je sada lupalo od radosti i olakšanja, slijedio je povjetarac još nekoliko zaokreta sve dok nije izašao iz Labirinta na modro osvijetljeno prostranstvo Morske dvorane, ali njegova je sreća potrajala samo nekoliko trenutaka. Nalazio se na balkonu na vanjskoj strani Labirinta dok se pod njim pružao smrtonosan ponor, prepreka tako nesavladiva dačak ni hodočasnici koji su prošli sve Tajne nikad nisu vidjeli više od čudovišne špilje Morske dvorane nego s tog mjesta. Nije postojao put do dna špilje, a Flintu nije bilo ni traga na velebnom kamenom balkonu.

Dječak nije mogao biti nigdje drugdje.

Sada je Chert uistinu malo zaplakao, iscrpljen i malodušan. Spustio se na koljena i dopuzao blizu ruba, napola siguran da će vidjeti dje-čakovo izmrcvareno tijelo na nazubljenoj, kamenitoj obali pod njim, osvijetljeno čudnovatim modrim kristalima na svodu špilje. No potez razbijenog, naslaganog kamenja bio je prazan sve do srebrnastog Mora dubina i nedokučivog otoka u njegovu središtu, gdje je stajala golema kamena prilika koja se pojavljivala u tolikim funderlinškim morama i otkrivenjima. Čovjekolika formacija bila je zaogrnuta sjenom, premda je svodno kamenje prosipalo svoje svjetlo gotovo posvuda drugdje. Flintu nije bilo traga, ni živom ni mrtvom.

Chert opet zapadne u jad neizvjesnosti. Jesu li on i Bubodlak prošli ravno pokraj Flinta na nekom drugom skretanju, i ne znajući da dječak leži bez svijesti ili čak mrtav negdje u blizini? Tajne, zajedno s tunelima i špiljama iznad njih, bile su nezamislivo složene. Kako je uopće mogao odrediti odakle otpočeti novu potragu ako se Krovaševu nosu nije moglo vjerovati?

Tada, kao da je naslutila Chertovu udaljenu prisutnost, golema i tajanstvena kamena figura, poznata pod imenom Blistavi čovjek, stade treperiti na svom otoku u središtu Mora dubina, a Chertovo srce zalupa tako jako da je pomislio da će mu prepuknuti. Vidio je kip samo jednom prije, tijekom svoje inicijacije, u društvu drugih mladih Funderlinga, pod vodstvom Metamorfne braće. Ovaj put bio je sam i pun krivnje kao uljez. Kad je masivni kristalni oblik odjednom zasjao modrim, purpurnim i zlatnim svjetlom, bacio je čudne odraze po samom moru, koje nije bilo voda nego neizmjerno jezero od nečega nalik na živu, tako da je cijela špilja bila puna živahnih boja. Činilo se kao se Blistavi čovjek pomiče, kao da se

budi iz dugog sna. Chert se baci na tlo, trbuhom priljubljenim uz kamen. Preklinjao je Zemljine starješine za oprost i molio da ga poštede.

Bogovi nisu smatrali potrebnim da ga ubiju, i nakon nekoliko trenutaka svjetlo je mačice potamnjelo, dovoljno da se usudio podići glavu - i tada se Chertov praznovjerni užas odjednom pojačao. Na tom svjetlu mogao je vidjeti malu sjenu na otoku - pokretnu priliku koja je napredovala, puzući polako uzbrdo od ruba sjajnog metalnog mora prema stopalima svijetlećeg diva, Blistavog čovjeka. Čak i s te udaljenosti, s koje je prilika bila sitna poput kukca, Chert je znao o kome se radi.

"Flint!" viknuo je, a glas mu je odjeknuo preko mora od žive, ali malena se sjena nije zaustavila,čak ni osvrnula.

30.

BUĐENJE

CRVENO LIŠĆE

Dijete u svom krevetcu

Medvjed na brijegu Dva bisera uzeta iz ruke starca

(iz Kostopadnih proročanstava)

Svod glavnoga Trigonskoga hrama bio je tako visok da je,čak i kada su velebna vrata bila zatvorena, imao svoje nježne povjetarce - tisuće voštanica treperilo je na oltarima i u nišama. U tom jutarnjem satu bilo je također vrlo hladno. Barricka je boljela ruka.

Princ regent bijaše okružen ljudima kojiće ga pratiti na zapad: svojim mrskim rođakom Rorickom Longarrenom i iskusnijim ratnicima poput Tynea od Modre obale i Tvneova starog prijatelja, ekstravagantno brkatog Droya Nikomeda od Istočnog jezera, zajedno s mnogima drugima koje je Barrick znao samo premačuvenju. Zapravo, većina plemstva Pograničnih kraljevina okupila se za taj blagoslov: odvažni Mayne Calough iz dalekog Kertewalla, Sivney Fiddicks kojeg su neki zvali Sklepani Vitez, jer su mu sav oklop i bojna oprema bili nagrade koje je dobio u svakojakim nadmetanjima, markgrof Gowan M'Ardall od Rudomora, te nekoliko desetaka drugih visokih plemića, odjevenih u bijele halje. Uz njih bilo je još pet ili šest puta toliko onih iz nižih staleža koji su ipak posjedovali vlastite konje i oklop te barem kolibu ili neko polje kako bi se mogli nazvati zemljoposjednicima.

Poput svih ostalih, Barrick Eddon klečao je najednom koljenu, okrenut prema oltaru gdje je Sisel izgovarao blagoslov, a drevne su se hierosolske fraze kotrljale s hijerarhova jezika poput besmislenog žuborenja brzog potoka. Barrick je znao da će uskoro odjahati u rat, možda čak i u smrt. I ne samo to: neprijatelj s kojimće se morati suočiti bila su divlja stvorenja iz Sjenovitih zemalja, drevni užas, predmet noćnih mora - a ipak se osjećao neobično tupo, prazno i nezabrinuto.

Podigao je pogled prema golemu trodijelnom kipu iza oltara, trima bogovima Trigona koji su stajali na vješto izrezbarenom kamenom podnožju koje se pretvaralo u oblake oko nogu boga neba, te u kamenje i valove za bogove zemlje i mora. Tri visoko uzdignuta božanstva zurila su naprijed, s Perinom u sredini na svom pripadajućem mjestu, kao najvišem od najviših, ribljim ljuskama prekrivenima Erivorom njemu zdesna, te mrkim Kerniosom slijeva. Bili su polubraća, sinovi starog Sverosa, boga noćnog neba, od različitih majki. Barrick se pitao bi li ijedan od Trigona bio voljan umrijeti za svoju braću kao što bi on dao svoj život za Briony - kao što je bio gotovo siguran daće dati život za nju. Ali budući da su bili bogovi i prema tome besmrtni i neranjivi, kako se takvo što moglo dogoditi? Kako su bogovi mogli biti hrabri?

Hijerarh Sisel još je verglao; starac je ustrajao da sam predvodi ceremoniju zbog važnosti prigode - i zbog toga što je, naslućivao je Barrick, poput tolikih drugih želio nešto učiniti da pomogne, da i sam osjeti kako je nečim pridonio. Glasine su se brzo proširile dvorcem i gradom: sada nije bilo nijedne osobe medu njih stotinu koja nije znala da im se bližio rat te da će to, po svemu sudeći, biti čudnovat i zastrašujući rat.

No sam je Barrick morao priznati da se osjećao još čudnije - kao posezanje za nečim na visokoj polici što je bilo točno izvan domašaja, ma koliko čovjek skakao i naprezao se. Jednostavno se nije mogao nagnati da išta osjeća.

Kad je hijerarhov dio obreda završio, Sisel povede Barricka na stranu dok su u modro odjeveni bogomoljci hrama ostalim plemićima kadili halje svetim dimom. Hijerarh je imao poluponizan, polusrdit izraz koji je Barrick jako dobro poznavao: bio je to izraz što su ga njegovi stariji često imali kada su ga htjeli koriti, a pritom su i te kako imali na umu kako su jedan ili dvojica Barrickovih predaka bacali ljude u tamnice - ili ihčak ubijali, ako su izvjesne popularne glasine bile istinite - zbog davanja nepoželjnih savjeta.

"Hrabro je to što činite, moj prince", reče Sisel.

Želi reći "glupo", zaključi Barrick, ali, naravno, to je bila riječ koju čak ni hijerarh Trigonata ne bi upotrijebio pred ustoličenim princem. "Imam svoje razloge, eminencijo. Neki su od njih opravdani."

Sisel podigne ruku. Ona je trebala označavati kako ništa više nije potrebno reći, ali Barricku je bila iritantno slična Shasovoj podignutoj ruci, koja je u doba njegova djetinjstva obično značila: Umukni, dječače. "Naravno, Visosti. Naravno. Neka Tri Moćnika vas i sve ostale vrate kući žive i zdrave. Tyne će voditi, zar ne?" Čelo mu se namrštilo kad je shvatio što je rekao. "Kao vaša podrška, naravno, prince Barrick."

Gotovo se nasmiješio. "Naravno. Ali budimo iskreni. Ja bih trebao biti neka vrsta... što ono imaju na prednjem dijelu broda? Figuru na pramcu?"

"Pulenu?"

"Da. Ne očekujem da će me vojnici slušati, hijerarhu - još nemam ratnog iskustva. Zapravo, nadam se da ću nešto naučiti od Tynea i ostalih. Ako Trojica dadu da se vratim živ, naravno."

Sisel mu uputi čudan pogled - možda je naslutio nešto lažno u Barrickovu pobožnom ponašanju - ali mu je također laknulo i očito nije želio previše o tome razmišljati. "Pokazujete veliku mudrost, moj prince. Nepobitno ste sin svojeg oca."

"Da, mislim da je to istina."

Sisel je i dalje bio zbunjen onim što se skrivalo u Barrickovim riječima. "Nismo suočeni s prirodnim bićima, moj prince. Ne bi nas trebalo mučiti ono što radimo."

Nas? "Kako to mislite?"

"Ti... stvorovi. Sumračni narod, kako ih praznovjerno zovu, Drevni. Oni su protuprirodni - neprijatelji ljudi. Žele oteti što je naše. Mora ih se uništiti poput štakora ili skakavaca, bez premišljanja."

Barrick je mogao samo kimnuti. Štakori. Skakavci. Dopustio je da ga okade. Miomirisi dima podsjetili su ga na tezge sa začinima na Tržnici i nagnali da žarko poželi da je opet ondje s Brionv, kao kad su bili djeca i pobjegli na predivan, nasmijan trenutak ili dva dok je pola dvora diglo za njima potjeru.

Kad je svukao obrednu halju, Barrick je izašao za vitezovima i plemićima iz hrama. Tyne Aldritch i ostali izgledali su odmoreno i svježe, kao da su upravo stigli s kupke ili drijemeža, a Barrick je osjetio ljubomoru što im je put u hram pružio tu utjehu - utjehu koju on sam nije osjećao.

Markgrof Tyne opazio je Barrickovo nesretno lice i usporio dok nisu hodali rame uz rame. "Bogovi će nas zaštititi, ne bojte se, prinče Barrick. Ta su bića tajanstveni stvorovi, ali su stvarni - sazdani su od mesa. Ako ih posijećemo, teći će im krv.

Kako možete biti tako sigurni u to? želio je pitati. Naposljetku, jedina osoba u cijeloj Južnoj Modi koja je imala ikakva iskustva s njihovim neprijateljem bio je onaj vojnik Vansen, koji je zapravo gledao usmrćivanje jednog bića iz Sjenovite brane, doduše malenog i ne vrlo opasnog, i kojeg je također napao mnogo veći stvor, kojem šest vojnika nije uopće uspjelo nauditi dok je odnosio jednogčlana njihove družine, kao što dijete krade slatkiš s nečuvanog tanjura.

Barrick također nije podijelio nijednu od tih misli.

"Čudovišta će biti zastrašujuća, bez dvojbe", tiho će Tyne. Zastali su dok su akoliti hrama otvarali teška brončana vrata i propuštali unutra zrak iz zaljeva koji im je razbarušio kosu i odjeću i od kojeg su plamenovi voštanica zaprštali. "Upamtite, Visosti, važno je da pokažemo ljudima junačko lice."

"Bogovi će nam dati hrabrosti koja nam je potrebna, bez dvojbe." "Da", živo kimne Tyne. "I meni su je dali kad sam bio mladić."

Barrick se odjednom zamisli: premda je Tyne Aldritch bio više nego dvostruko stariji od Barricka, još je bio znatno mlađi od oca blizanaca, kralja Olina. Bio je čovjek još dovoljno mlad da gaji ambicije - možda se nadao da će ga Barrick zapamtiti kao odanog prijatelja i mentora ako svi prežive, da će se njegovo bogatstvo još više povećati ako Barrick Eddon jednog dana postane kraljem. Tvneova kći bližila se dobi za udaju, naposljetku. Možda je sanjao o kraljevskoj vezi.

Do tog trenutka Barricku je bilo teško promatrati starije od sebe ikako drukčije nego kao neodređenu masu, barem što se ticalo onih koji još nisu bili oronuli starci. No tek je sada promotrio ratničkim brazgotinama prekrivenog markgrofa od Modre obale i zapitao se što je sam Tyne vidio kada bi se zagledao u svijet, što je mislio, čemu se nadao i čega se bojao. Barrick potraži pogledom Sivnevja Fiddicksa i Ivara od Srebrnstrane te ostale plemiće, uzdignutih lica, čeljusti namještenih u izraz koji je trebao odavati hrabrost i biti inspirativan dok se blijedo sunčevo svjetlo prosipalo kroz otvorena vrata. Svaki od njih, spoznao je Barrick, živi u vlastitoj glavi upravo kao što je on živio u svojoj; stotine ljudi koje su zabrinuto čekale na stubama pred hramom kako bi nakratko spazile plemstvo Južne Mođe također su živjele u vlastitim mislima, jednako potpuno i svaki za sebe, poput njega.

Kao da živimo na tisućama, tisućama različitih otoka usred nekog oceana, pomislio je, ali bez brodova. Možemo vidjeti jedni druge. Možemo si dovikivati. Ali nitko od nas ne može napustiti svoj otok i otputovati do drugog.

Ta ga je misao pogodila kudikamo jačom silinom i od jednog obreda na kojima je upravo bio u hramu, pa na trenutak nije pojmio daje svjetina na stubama potiskivala prsten stražara natrag prema vratima hrama, da su gomilu pučana u strahu od glasina o ratu i još strasnijim stvarima dijelili samo trenuci da pregaze one iste ljude za koje su očekivali da ih obrane. Neki od svećenika stali su opet zatvarati velika vrata. Stražari su se gurali naprijed, pomažući se dugim ručkama svojih kopalja, a nekoliko ljudi u gomili bilo je oboreno i nagnječeno. Jedna je žena kriknula. Neki muškarci pokušali su oteti koplja stražarima. Nekoliko grumena zemlje tresnulo je o stubište; jedan je pogodio baruna iz Marrinswalka u nogu, a on se zabezeknuto zagledao u mrlju na svojojčistoj čarapi kao da je krv. Rorick je uznemireno viknuo, možda zabrinutiji zbog prijetnje svojoj čistoći nego opasnosti za sebe. Tada, kao da se dogodilo u snu - još je bio zaokupljen svojim mislima - Barrick je spazio kako je Tyne isukao mač, čuo zveket i siktanje desetaka drugih oštrica, isukanih iz svojih korica, a

ostali plemići slijedili su primjer markgrofa od Modre obale. Miris gomile oko njih bio je životinjski zadah, nepoznat i strašan.

Tyne i ostali - ubit će ljude, pomislio je. Jedva se činilo mogućim da se događa tako brzo. Ili će narod ubiti nas. Ali zašto? Pogledao je lica oko sebe i spazio rastuću spoznaju i kod plemića i kod puka: stvari se raspadaju i nitko od njih ne zna kako to spriječiti.

Alija mogu, shvatio je. Bio je to opojan osjećaj, iako neobično neveseo. Podigao je zdravu ruku i spustio se niz nekoliko stuba. Tyne gaje pokušao zgrabiti, ali Barrick mu izmakne.

"Stanite!" viknuo je, ali nitko nije mogao čuti njegove riječi ponad urlika prestrašenog naroda: lica koja su zurila s trijema hrama većinom ga nisu čak ni mogla vidjeti. Okrenuo se i potrčao natrag uza stube prema mjestu gdje su masivna brončana vrata još stajala poluotvorena - jedan od pametnijih svećenika, možda sam Sisel, shvatio je da ne bi bila dobra ideja zaključati ih dok su princ regent i ostali plemići okruženi bijesnom gomilom - a onda je istrgnuo koplje najbližem stražaru, koji ga je predao s izrazom potpune zbunjenosti i jada, kao da je očekivao da će ga iz nekog nedokučiva prinčevskog razloga Barrick napasti vlastitim oružjem. Umjesto toga, Barrick upotrijebi težak vršak koplja kako bi udarao o brončana vrata sve dok grubi odjeci nisu preletjeli dvorištem. Glave su se okrenule, a vika polako počinjala stišavati.

Barrick je teško disao: bilo je naporno baratati kopljem samo jednom rukom, uglavivši ga ispod pazuha kako bi lupao po vratima, ali upalilo je. Većina gomile buljila je razjapljenih usta u svojeg mladog princa pred vratima hrama.

"Što hoćete?" viknuo je. "Zar nas želite zgnječiti? Idemo se boriti za grad - za našu zemlju. U sveto ime Trojice, što vam pada na pamet, da se gurate tako na nas?"

Neki od onih koji su se bili sukobili sa stražarima ustuknuše, posramljena lica, ali drugi bijahu nepopustljivi - postupak smirivanja polunastale pobune bio je složen poput rašivanja sitna veza. Stražar koji se još hrvao s namrgođenim promatračem izgubio je ravnotežu i pao uz zveket oklopa, a nekoliko njegovih suboraca gnjevno je pohrlilo naprijed. Barrick opet povisi glas. "Stanite. Pustite ljude da mi kažu. Što želite?"

"Ako vi i ostali plemići odete, prinče Barrick, tko će štititi grad?" vikne neki čovjek.

"Vilenjački narod bi mogao doći i odnijeti nam djecu!" krikne neka žena.

Barrick pokaže svoj samopouzdani osmijeh. Bilo je neobično kako mu je to lako polazilo za rukom, ta korisna dvoličnost. "Tko će štititi grad? Grad štiti Brennov zaljev, koji nam vrijedi više i od kojeg viteza, čak i ovih visokih plemića. Pogledajte oko sebe! Da ste ratni zapovjednik, čak i zapovjednik vilenjačke vojske, biste li htjeli prijeći preko onog nasipa i ovih visokih zidina? I ne zaboravite, moja sestra Briony jošće biti tu, Eddon na prijestolju - vjerujte mi, čak ni Sumračni narod ne želi nju razgnjeviti."

Nekolicina naroda se nasmije, ali drugi su i dalje dovikivali zabrinuta pitanja. Tyne vrati mač u korice tako da ga svi vide.

"Molim vas!" Barrick se obrati gomili. "Dopustite nam da nastavimo s današnjim poslom - uskoro moramo izjahati. Vrhovni zapovjednik Avin Brone vratitće se ovamo i obratiti vam se u podne, reći vam kako ćemo braniti dvorac i grad, te što svatko od vas može učiniti da pomogne."

"Trojica vas blagoslovila, prinče Barrick!" dovikne neka žena, a bolna nada u njezinu glasu bila je dovoljna da ga dirne, čak uplaši. "Vratite nam se živi i zdravi!"

Zasuše ga drugi blagoslovi i dobre želje; trenutak prije bili su to grumeni zemlje i čak nekoliko kamenova. Gomila se nije razišla, ali je otvorila prolaz kako bi se Barrick i ostali vitezovi mogli uputiti prema Gavranovim dverima i unutarnjoj utvrdi.

"Dobro ste to izveli, Visosti", Tyne je zvučao malčice iznenađeno. "Bogovi su vam stavili prave riječi u usta."

"Ja sam Eddon. Oni znaju moju obitelj. Znaju da im ne lažemo." Ipak, morao se zapitati Jesam li to zbilja učinio ja? Ili su bogovi zaista uredovali kroz mene? Nisam osjetio nikakva boga, to je sve što znam. Zapravo, nije bio siguran što je uopće osjećao - ponos što je obuzdao preplašenu gomilu i dao im nadu, ili uznemirenost činjenicom kako ih je lako bilo navesti iz jedne krajnosti u drugu?

A nismo zapravo ni u ratu. Ne još. Obuzela ga je studen od iznenadna predosjećaja. Sto će biti kada stvari krenu po zlu?

I gdje će bogovi biti tada?

Buka čekića bila je gotovo zaglušna, kao da se jato čudovišnih djetlića spustilo na dvorac Južne Međe. Ljudi su se uspentrali na svaki zid i kulu, činilo se, podižući daščanu oplatu protiv moguće opsade. Nakon obamrlosti koja je zahvatila dvorac u posljednjim mjesecima, bilo je gotovo pravo olakšanje vidjeti toliko aktivnosti, ali Brionv je znala da to nije bio običan napad susjednog kraljevstva protiv koga su se morali braniti. Pogranične kraljevine bile su u ratu s posve nepoznatim neprijateljem kojeg možda nije bilo moguće ni spoznati. Kad bi ljudi na zidinama i kulama pogledali prema još nevinom zapadnom obzorju, a to sučesto radili, strah na njihovim licima bio je vidljivčak i s tla.

Nije samo radnicima pozornost bila kompromitirana: princeza regentica bila je tako zaokupljena promatranjem radova da je pala u nisku živicu šimšira. Rose i Moina pohitale su naprijed da joj pomognu, ali ona ih je odgurnula, gnjevno mrmljajući.

"Te proklete živice! Kako čovjek ovuda može uopće hodati?"

Sestra Utta pojavila se pod jednim lukom galerije. Unatoč hladnu vremenu i sivom nebu, nosila je samo lagani ogrtač preko svoje jednostavne halje. Redovnički veo iste boje pokrivao joj je kosu, pa je njezino naočito lice izgledalo gotovo kao da lebdi u zraku, poput maske na zidu. "Bilo bi teško napraviti ukrasni vrt bez živice", blagoće Zorijska sestra. "Nadam se da se niste ozlijedili, Visosti."

"Dobro sam, valjda." Brionv protrlja svoju potkoljenicu. Spoznala je jednu od mana nošenja uskih muških hlača: ništa vam nije moglo zaštititi goljenice od uboda i udaraca.

Utta kao daje znala o čemu je princeza regentica razmišljala; u svakom slučaju, nasmiješila se. "Ljubazno od vas što ste me posjetili."

"Nije ljubazno. Nesretna sam. Nemam ni s kim razgovarati." Podigla je pogled na vrijeme da uhvati povrijeđeni izraz koji je preletio od Moine do Rose. "Ni s kim osim s njima dvjema," brzo je dodala, "a toliko sam im se izjadala da su se sigurno umorile od slušanja mojega glasa."

"Nikad, Visosti!" Rose je to izustila tako brbljavom brzinom kako bi je utješila da se Brionv gotovo nasmijala. Sad je znala da su se umorile slušajući je.

"Zabrinute smo za vas, Brionv, to je sve", složila se Moina, a time što je zaboravila upotrijebiti gospodarčin naslov dokazala je da je govorila istinu.

Dobre su i drage, ove djevojke, pomislila je i na trenutak se osjetila dovoljno starom da im bude starija sestrača, čak majka, iako je mala, plavokosa Rose bila njezina vršnjakinja, a tamnokosa Moina gotovo godinu starija od nje.

"Kako je vaša pratetka?" upita Utta.

"Merolanna? Osjeća se bolje. Sa zborovima vojnika koji se okupljaju i svim novim gostima u dvorcu, ona je u svom elementu - poput morskog kapetana u oluji. Pazi i na moju pomajku, budući da je Anissin termin tako blizu, a Chaven je odlučio nestati." Brionv je bilo teško svesti svoj gnjev prema liječniku na uljudan govor. Završivši otresanje grančica šimšira sa svojih hlača i dna tunike, uspravila se. Miris miloduha, posebno lavande, ovdje je bio snažan unatoč hladnu povjetarcu iz zaljeva, ali nije ju umirio. Upitala se bi li je išta drugo umirilo. "A vi, sestro - jeste li dobro?"

"Zglobovi me bole - to se uvijek događa kad zapuše hladan vjetar. Ako se želite maknuti iz vrta, neću se potužiti."

"Ionako vas jedva čujem uza sav taj zveket, a nigdje vani neće biti bolje. Kamo ćemo?"

"Upravo sam se spremala poći do svetišta i ponuditi žrtvu za sigurnost vašeg brata i ostalih. Ondje je tiho. Što mislite?"

"Mislim da bi to bilo divno", reče joj Brionv. "Rose, Moina - prestanite očijukati s onim ljudima na zidu i pođite sa mnom."

Zorijsko svetište dvorca nije imalo ništa od razmetljivosti Erivorove kapele, a kamoli od golema i veličanstvena Trigonskoga hrama. Jedva nešto veći od jedne prostrane sobe, stajao je u kutu utvrde blizu rezidencije, točno ispod Ljetne kule. Oltar bijaše jednostavan, a samo jedan mali oslikani prozor propuštao je dnevno svjetlo - prikaz Zorije,

izrađen u prošlom stoljeću, s raširenim rukama i morskim pticama koje joj sliježu na dlanove i lepršaju oko glave. Bila je to neobično lijepa slika, oduvijek je smatrala Brionv, a čak i na današnjem slabom svjetlu boje su blistale. Svetište bijaše prazno, iako je Brionv znala da su starija Zorijska svećenica i barem dvije ili tri mlade novakinje živjele u stanu pokraj kapele. Bile su Uttine prijateljice - njezina obitelj, zapravo, s obzirom na to da je njezina prava rodbina bila daleko na Vuttskom otočju i daleko u prošlosti.

"Kad ste zadnji put vidjeli ikoga od svoje obitelji?" upitala je svoju učiteljicu. "Svoje prave obitelji."

Utta kao daje bila iznenađena pitanjem. "Brat me posjetio ovdje prije nekoliko godina. Prije toga - oh, zbilja, princezo Brionv, nisam vidjela nikoga od njih otkad sam pristupila Sestrama."

Čemu sigurno ima trideset i više godina, naslućivala je Brionv. "Zar vam ne nedostaju?"

"Nedostaje mi vrijeme kad sam bila mlada. Nedostaje mi čuvstvo bivanja u toj kući, na tom otoku, i dojam daje on središte cijelog svijeta. Nedostaje mi ono što sam tada osjećala prema svojoj majci, premda se poslije taj osjećaj promijenio." Na trenutak je pognula glavu. "Da, čini se da mi nedostaje."

Brionv je smatrala neobičnim da netko treba razmisliti nedostaje li mu obitelj. Skrila je svoju zbunjenost činom izabiranja i paljenja svijeće te njezina postavljanja na oltar ispred kipa Zorije. Ta inačica božice bila je mnogo staloženija od one na šarenom prozoru; ruke su joj stajale opušteno uz bokove, a oči bile oborene kao da je gledala u svoje noge, ali na usnama joj se vidio majušan osmijeh koji se Brionv oduvijek svidao, osmijeh žene koja je imala svoje tajne. Moina i Rose pristupe naprijed i također zapale svijeće, iako su obje bile malko zbunjene te su načinile troprsti znak Trigona na svojim grudima dok su namještale svijeće. Trude se koliko mogu, podsjeti se Brionv, boreći se sa zlovoljom: obje su bile djevojke iz ladanjskih obitelji i jedva izložene obožavanju Zorije i sestrinstvu prije nego što su došle živjeti u dvorac Južne Međe.

Milosrdna Zorijo, mudrošću zaogmuta, vrati mojega brata Barricka kući živa i zdrava, molila je Brionv. Vrati ih sve žive i zdrave, čak i kapetana straže Vansena. On nije tako loš čovjek. I pomozi mi da učinim ono što je najbolje za Južnu Medu i njezin narod. Podigla je pogled, nadajući se da će opaziti nešto na Zorijinu licu što će joj reći da ju je božica čula i da će ispuniti njezin zahtjev (ona je naposljetku bila princeza regentica - nije li to nešto značilo?), ali spokojno lice Perinove djevičanske kćeri ostalo je nepromijenjeno.

Odjednom se sjetila. / vrati oca kući sretno iz Hierosola. Molila se za to svaki dan, ali danas je umalo zaboravila. Brza studen preleti joj tijelom. Je li to išta značilo? Je li joj to neki bog šaptao, pokušavajući joj reći da mu se nešto dogodilo? Je li ona za to možda bila kriva - je li pokazala preveliku uvjerenost u vlastite sposobnosti kao vladarica Južne Međe?

"Nadala sam se da će vam ovo mjesto donijeti malo mira, princezo", reče njezina učiteljica. "Ali izgledate zabrinuto."

"Oh, Utta, kako bih mogla izgledati drukčije?"

Brat i sestra šutjeli su dok su jahali niz nasip preko Brennova zaljeva prema velikom polju gdje su okupljeni vojnici bili smješteni, otkosu požetog žita udaljenom sat jahanja, na najjužnijem rubu Zemljinkraja, lena Avina Bronea. Dan bijaše hladan i vedar, ali vjetar je jačao i oma-tao novi plašt koji je Merolanna izvezla oko Barrickova vrata stiskom davitelja. Zastenjao je dok se svojom osakaćenom rukom pokušavao osloboditi, ali svejedno nije progovorio. Znao je da Brionv to od njega priželjkuje, ali nije htio čuti što mu je ona zauzvrat imala reći. Čuo je to već dovoljno puta.

Sa sredine nasipa mogli su vidjeti da su za oseke plićaci i muljevite obale u podnožju brijega dvorca bili puni radnika - gotovo cijela druga vojska, činilo se, vrvjela je iznad mulja na privremenim platformama. Porušili su rasklimano trgovište ispred vratnica te su sada razbijali kamenje samog nasipa pod zidinama dvorca, spremajući se zamijeniti ga drvenim mostom koji će se u trenutku moći srušiti, te tako potpuno odsjeći dvorac od kopna i primorati bilo kojeg napadača da odjaše po ljepljivu blatu, s vodom konjima do grla, ili pronađe način da prebaci čamce preko varavih struja zaljeva pod paljbom sa zidina kad se plima vrati. Nije ni čudo, pomislio je Barrick, da je Erivor od Mračnih mora oduvijek bio smatran posebnim zaštitnikom Eddona. Tko im je drugi osim morskoga boga dao tu gotovo neosvojivu prednost?

Briony i ostali bit će sigurni ovdje bez obzira na sve što se može dogoditi, pomislio je.

Njegova blizanka izgleda nije dijelila njegove misli, nego je grickala svoju donju usnicu kao stoje obično činjavala kad je bila zabrinuta, navika koju je prenijela iz djetinjstva da se gotovo činila dragocjenom uspomenom. Tada je nešto zaokupilo njezinu pozornost: kapetan straže, Vansen, jahao je sa strane, nedaleko od njih. Barrick osjeti žalac ljubomore, premda je znao da je to bilo smiješno.

Ona ga mrzi, pomislio je. Prezire ga do točke nepravednosti, kao da je on kriv što je Kendrick mrtav.

Jahali su dugo u tišini te je Barrick gotovo drijemao u sedlu kad je njegova sestra napokon prozborila; isprva nije nalazio nikakav smisao u njezinim riječima.

"On neće obraniti grad." "Tko? Koji grad?"

"Avin Brone", reče ona, kao da je ime imalo ružan okus. "Ostatak Južne Međe, naravno, kopneni dio. Rekao je da su zidine preduge i preniske na kopnenoj strani, i da ih je preteško braniti."

"Ima pravo. Kako bismo to izveli?" Barrick pokaže na guštaru krovova sa zabatima koja se prostirala niz obalu i dalje sve do podnožja bregova. Bio je zahvalan što mu je pozornost odvukla s vlastitih teških misli, ali bilo mu je uistinu neobično razgovarati sa sestrom o takvim stvarima

- kao da su se igrali odraslih.

"Ne znam", rekla je. "Ali nikako ne možemo strpati sve te ljude u utvrdu..."

"Bogovi nas sačuvali, ne, to nikako ne možemo, Brionv! Ne bi mogla smjestiti ničetvrtinu njih u dvorac da imaju gdje sjesti, a kamoli ih sve nahraniti."

"Dakle, trebamo ih jednostavno zaboraviti ako dođe do opsade?"

"Moramo se nadati da opsade neće biti. Jer ako se dogodi, morat ćemo ne samo ostaviti te ljude da se snalaze sami, nego i učiniti nešto mnogo teže. Morat ćemo spaliti taj dio grada."

"Molim? Samo kako se napadači ne bi domogli tamošnjih skladišta?" "I drva, i svega drugog što ne budemo uništili. Kako stvari stoje, ti...

mi... vjerojatno ćemo morati stajati sa strane dok nas katapulti budu

gađali kamenjem vlastitoga grada."

"Ne znaš to, a ne zna ni Avin Brone." Činilo se da je njezin gnjev uglavnom bio sazdan od tuge. "Nitko ništa ne zna! U Pograničnim zemljama nije bilo nikakvih opsada pravih gradova skoro pola stoljeća

- čula sam kad je otac jednom o tome pričao. Neki ljudi tvrde da ih više i neće biti zbog topova, lumbardi i... i drugih stvari koje ispaljuju kamenje i metalne kugle u zrak. Nema svrhe."

Barricka je rasrdilo što ga ratnim stvarima uči njegova sestra. Još ga je više srdilo što ju je to očito više zabrinjavalo. "Nema svrhe? Pa što bismo trebali učiniti, predati se?"

"Nisam to mislila, i ti to znaš."

Sat je odmicao dok su jahali u tišini obalnom cestom u niže predjele Zemljinkraja. Prohladni zrak donosio je uglavnom čist miris borova i vječno prisutan miris mora.

Brionv napokon izusti: "Ne možemo biti sigurni da će doći do opsade, Barrick. Ne znamo čak ni što ta bića sumraka planiraju - oni nisu ljudi, oni su nešto drugo. Samo bogovi mogu naslutiti što će učiniti."

"Uskoro ćemo imati nekakvu predodžbu. Ako su umaršrali u Dolinčevu vjeru, srest ćemo ljude koji znaju nešto o njima i kako se bore. Poslat ćemo ti poruku čim nešto dočujemo."

Naglo se okrenula prema njemu. "Oh, Barrick, bitćeš oprezan, zar ne? Tako se ljutim na tebe, ne želim da odeš."

Osjetio je kako se ukočio. "Dovoljno sam star da sam odlučujem."

"Ali to ne znači da si u pravu." Zurila je, zatresla glavom. "Bojim se za tebe. Nemojmo se više svađati. Samo... samo nemoj učiniti ništa bezglavo, molim te. Bez obzira na to kakve... kakve snove sanjaš,čega se bojiš."

Hladnu težinu koja je nad njim čitav dan bacala sjenu odjednom je probila zraka kajanja i ljubavi. Pogledao je svoju sestru, njezino tako poznato lice - njegovo lice, samo gledano u vedrijem zrcalu, otvoreno naspram njegova stisnutog i skrivenog, zlatno i ružičasto naspram njegova gnjevna, krvavo crvena i mrtvački blijeda - te poželio da su stvari ispale drugačije. Jer upravo kao što ga je ranije tog dana pogodila moćna izvjesnost da je započeo nekakav nezaustavljivi pad, nije mogao ne osjetiti duboko i bez riječi da on i njegova voljena blizanka, njegova najbolja i možda jedina prijateljica, više nikad neće biti zajedno, barem ne na ovaj način.

Ta ga je spoznaja sada pogodila poput udarca u trbuh: jaz će se rastvoriti između njih, nešto široko i duboko. Je li to bila smrt čiji je hladan dah gotovo mogao osjetiti, ili nešto još čudnije? Sto god bilo, počeo je drhtati i to je ubrzo postalo tako jako da se jedva mogao držati uspravno na sedlu. Odjednom se nagnuo naprijed, propadajući u neki mračni tunel, mlatarajući rukama u ništavilu gdje ga je čekala hladna, sveznajuća prisutnost...

"Barrick!" Čuo je prestravljeni glas kao s druge strane prepune, bučne dvorane. "Barrick, što ti je?"

Grmljavina u njegovim ušima malčice se stiša. Sivi se dan vrati i potisne tamu. Naginjao se duboko preko sedla, glave gotovo na vratu svojega konja Kotlića. "Dobro sam. Pusti me na miru."

Brionvjin je strah bio toliki da ga je zgrabila za kljastu ruku. Istrgnuo ju je i uspravio se. Nitko oko njih naizgled nije pratio što se događa između njih, ali prema proračunatom načinu na koji su sada svi gledali u bilo što osim u princa i njegovu sestru, znao je da su netom odvratili pogled.

"Bogovi od nas prave ruglo", izustio je tiho.

Kako je bio pao u neku vrstu nesvjestice, nije primijetio da su stigli na polje. Okupljeni vojnici čekali su u nepravilnom poretku među pokošenim stabljikama žita, tisuću ili više ranoranilaca koje su njihovi zapovjednici malo-pomalo postrojili u redove, ali svejedno nisu baš ostavljali dojam vojske. Novi su ljudi neprestano navirali iz provincija, ali umjesto da se pridruže toj četi koja je kretala na zapad, većina pridošlica potpomagala je obranu same Južne Međe.

"Ne govori takve stvari o bogovima", zamoli Brionv. "Ne kad se spremaš otići. Ne mogu to podnijeti."

Pogledao ju je i unatoč stidu i jadu, osjetio u grudima i provalu ljubavi prema njoj. Naposljetku, stoje drugo imao na ovom svijetu? Što se drugo bojao izgubiti? Ništa. Ispružio je ruku i potapšao njezinu dok je stiskala uzde svojega konja Snješke. "Imaš pravo, slamnata glavo. Žao mi je. Nisam mislio tako. Ne vjerujem da nam se bogovi rugaju."

I govorio je istinu. Jer na tomu otvorenomu mjestu, pod tim niskim sivim nebom, Barrick je odjednom zaključio da uopće nije vjerovao u bogove.

Nakon penjanja niz nesigurne puteljke skrivene pod balkonom na kraju Labirinta - tko bi naslutio da su uopće postojali puteljci koji su silazili do Mora dubina? Tko se njima koristio, hramska braća? - Chert je napokon stigao na obalu i zastao na oblom kamenju u ludilu svjetlucavih boja, ali nije mogao naći nikakav dokaz kako je dječak prešao srebrnasto more. Morao se zapitati kažnjavaju li ga to Zemljini starješine što je doveo stranca u svete Tajne, što se približio njihovim dubokim boravištima bez prave ceremonije. Osjećao se bogohulno samo nalazeći se tako blizu Blistavom čovjeku, koji se uzdizao poput planine u središtu svoga otoka. Čak i tu, na obali, i dalje nije mogao razaznati

mnogo od njega osim njegova približnočovjekolikog oblika. Nije bilo lako vidjeti ni toliko: nejednak sjaj Blistavog čovjeka osvjetljavao je svod i odražavao se također od Mora dubina, pa su sve zidove goleme špilje obasjavale mrlje titrajućeg svjetla u raznim nijansama.

Ali zašto bi me Starješine kaznile a dječaku dopustile prijeći prijeko? Chert na trenutak posumnja u ono što je vidio: možda to uopće nije bio Flint - možda ga je zavarala sjena šišmiša, umor ili, još vjerojatnije, opojan, uznemirujući zrak najdubljih Tajni.

Tada je opet spazio pokret na otoku, sjenovit obris naspram sjaja Blistavogčovjeka, pokret koji je istisnuo svu neodlučnost iz njegovih misli. "Flint!" viknuo je, skupivši dlanove oko usta, skačući gore-dolje po kamenitoj obali. "Flint! To sam ja, Chert!"

Učinilo mu se da se sjena zaledila na trenutak, ali nije odgovorila na njegov zov i trenutak poslije iščezla je u zbrci titrajućeg svjetla.

Psujući, opet je potrčao gore-dolje po obali, ali svejedno nije mogao naći nikakav trag koji bi mu otkrio kako je dječak prešao metalno podzemno more. Dok je stajao, mrmljajući frustriran i iscrpljen, odjednom se sjetio druge male osobe pod svojom paskom, one na koju je gotovo posve zaboravio od uzbuđenja što je vidio nekog za koga je bio siguran da je dječak.

"Bubodlak! Pukotine mi i procijepa, ostavio sam ga ondje gore samog cijeli sat ilič ak duže!" - i bolesna, jer je imao poteškoća udahnuti punim plućima. Cherta probode oštrica vlastite nemoći - toliko je stvari pošlo po zlu, a on ih nikako nije mogao ispraviti; dječak - sve u životu pošlo je po zlu od trenutka kad su on i Opal spazili onu vreću odbačenu pokraj Sjenovite brane.

Trebali smo ga ondje i ostaviti, pomislio je, a čak i uz bol u srcu, uz ljubav koju je prema vlastitu priznanju osjećao prema svjetlokosom djetetu, bilo je teško pobiti tu misao.

Uspeo se natrag puteljkom, koji je zapravo bio tek malo širi od kozje staze - ali tko je ikadčuo da koze žive tisuću stopa ispod zemlje? Ta mu je misao jedva prošla kroz glavu kad je ugledao kako nešto svjetluca malko poviše na litici, nešto blijedo stoje stajalo između njega i balkona na kraju Labirinta. Zapanjeno je zurio u nešto za što je u tim vrućim, treperavim dubinama mogao jedino vjerovati da predstavlja vrućicom izazvanu viziju.

Čak i na površini u stvarnom svijetu - barem s ove strane Sjenovite brane - nije bilo takva stvora poput jelena, krzna bijelog do granice prozirnosti, sablasnog jelena sčudnovato tankim nogama i paroščima poput mreže izniklog korijenja, da ne spominjemo one krupne, mliječ-nomodre oči koje su blistale sjajno poput plamena svijeće. Ali upravo je takav stvor odozgo zurio u njega, barem na trenutak. Treptaj oka poslije, nestao je.

Chert zastane, viseći na isturenom izdanku stijene, odjednom ošamućen i u strahu od mogućeg pada. Je li to moglo biti stvarno? Ili se previše nadisao Tajni?

Oh, Gospodaru Vrućeg Vlažnog Kamena, pomozi mi -je li to ono što sam vidio na otoku? Jedno od tih stvorenja, a ne Flint? Ali ako je igra svjetla i sjene izobličila otok u nešto izvan njegova poimanja, ono što je vidio ondje svakako je hodalo na dvije noge, imalo okruglu glavu - bilo, sve u svemu, osoba.

Kad je stigao do mjesta gdje je bio stajao stakleno bijeli jelen, nije našao traga čemu živom.

Chert se osjećao sasvim loše od straha pred bogovima i njihovim svetim mjestima u trenutku kad je stigao do mjesta gdje je ostavio Bubodlaka: skamenivši se od brige, trebalo mu je nekoliko trenutaka da se posve uvjeri kako stoji pred istom kamenom izbočinom gdje je ostavio Krovaša, iako je njegov koraljni fenjer stajao gdje ga je i postavio, još uvijek svjetleći.

Čovuljka, međutim, nije bio nigdje na vidiku.

Dok mu se želudac toliko okretao da se bojao kakoće povratiti - izgubio je sve osobe u svojoj skrbi, sve koje su ga najviše trebale - Chert se spusti na ruke i koljena, držeći fenjer blizu tlu dok je očajnički tražio oko podnožja vapnenacke izbočine nekakav trag svojega suputnika. Mogao se jedino moliti onim istim bogovima koje je uvrijedio da Bubodlak, kad ga nađe, bude živ.

Bio je to nedostojanstven položaj u kojem se nalazio, ali nije uopće mario sve dok nije začuo mali glas, otprilike metar od svojega uha, kako govori: "Da nijeste štogod ispustili?"

"Bubodlače! Gdje ste?"

"Upravo ovdi, skriven među ovijem kamenim koještarijama, al pazte da budete tiho. Nemojte ga prepast."

"Koga da ne prepadnem?" Funderling se došulja naprijed, a njegov sećemer, prvi put otkad je shvatio da ne može doći do otoka Blistavog čovjeka, malčice smanjio. Protivno svemu razumu, osjetio je kako ga neznatno preplavljuje nada. "Flinta? Jeste li pronašli mog dječaka?"

"Ne, osim ako vaš dečko ne imade brkove i dugi rep."

Chert zastane. Strijelac je čučao pomalo nestabilno u rašljama dvodijelnog stalagmita, formacije koja nije dopirala ni do Chertova struka ali je predstavljala pravu planinu za čovječuljka. Bubodlak je držao svoj luk uperen u nešto što Chert nije mogao vidjeti sve dok nije dopuzao bliže i spazio sjajno crno oko i drhtav nos u sjenama. Prenut njegovom pojavom, štakor se lecne i stane jurcati duž kamenog zida, ali jedna Bubodlakova sićušna strijela udari o zid točno ispred njegove glave, te se ovaj opet zaledi, mičući samo nosom.

"Koliko ga dugo pokušavate ubiti?" upita Chert, zabavljen i s olakšanjem. Nikad ne bi pomislio daje Krovaš tako loš strijelac, ali pretpostavljao je da je opojan, zagušljiv špiljski zrak uzeo svoj danak. "Zar ste zbilja toliko gladni?"

"Gladan? Baš ste vi čudan, golem stvor. Ne mislim ga pojest, mislim ga zajahat."

"Zajahat?"

"Predaleko je za me da hodam natrag načisti zrak", objasnio je Bubodlak. "Al sad ste tu vi, s vašim čudnim, golemim ramenom." Sićušni se čovjek slabašno nasmiješi. "Stoga, ćete me opet ponijet doma?"

"Kanili ste jahati na tom štakoru?" Chertu je polako postajalo jasno - uhvatio je bit ideje. "Sve do površine?"

"Ja sam Izvidnik Žljebova", reče Bubodlak malčice uvrijeđeno. "Dobro sam uvježban u krocenju divljih štakora za sedlo." Zatresao je glavom. "I reć ću vam istinu - više ne mogu podnijet ovaj težak, zagušljiv zrak."

"Onda uhvatimo tog štakora. Možda nam obojici donese sreću."

Bubodlak je stavljao završne poteze na privremeno sedlo - više ormu, zapravo - sastavljeno od jednog remena koraljnog fenjera, pričvršćenog nitima i izlizanom tkaninom Chertove košulje. Mogući primatelj sedla trenutno je bio zarobljenik na dnu Chertove torbe, veselo kupeći mrvice koje su ondje preostale od objeda što ga je Chert kupio na Slanom jezercu. A kad se najede, nadao se Chert, zvijerće možda prestati gristi.

"Al zašto ćete vi ostat?"

"Zato što mora postojati put do onog otoka - dječak je ondje, naposljetku. A ja ću ga pronaći."

"Morebit da postoji čamac, koji je on pronašo i u njemu prešo."

Chert se pokunji; toga se uopće nije sjetio. "Pa, čak i da je tako", izustio je napokon, "ako se vrati natrag, ja ću biti tu da se pobrinem kako ne bi opet pobjegao. I što ako bude trebao pomoć? Uostalom, kako se može preplovit čamcem preko žive? Što ako se... prevrne ili raspadne. Ponekad se raspadnu, zar ne?"

"Nikad nijeste bili u čamcu, zar ne?" reče Bubodlak s malim osmijehom.

"Istina", prizna Chert.

"A ja trebam odjahat, a onda vam poslat pomoć. Odakle, dobri meštre Funderlinže?"

"Idite mojoj ženi Opal, ako je uspijete pronaći. U protivnom, zamolite bilo koga od mojeg naroda da vas odvede k njoj."

Bubodlak kimne. Zategnuo ječvor na svojim štakorskim uzdama, škiljeći u nj oštrim, iskusnim okom. "Poslužit će." Ustao je. "Morebit da bi bilo bolje da vam pošaljem kojeg od onih momaka iz hrama - kako ste ih ono zvali? Metalna braća, il tako nekako?"

"Metamorfna... Oh, pukotine mi i - nisam se toga ni sjetio! A oni su vas već upoznali - znat će tko ste. Naravno." Ljutio se na sebe što se nije dosjetio tako očitoj ideji, ali događaji su ga svladali.

Pomogao je Bubodlaku da pričvrsti ormu. Štakor je sada bio mirniji, ali još ne sasvim poslušan te im je trebalo podosta vremena. Međutim, Krovaš je bio strpljiv i vješt; napokon je Chert oprezno držao štakora na mjestu dok se Bubodlak penjao na životinjina leđa. Čim je Chert maknuo ruku, štakor je pokušao šmugnuti, ali Krovaš je stvorenje oštro pljesnuo lukom po gubici; štakor je zacvilio i pokušao umaknuti u drugom smjeru te ponovno bio kažnjen. Kad su se sve glavne strane svijeta pokazale jednako opasnima, štakor se skutri duboko i nepomično, oznojenih slabina i preplašeno treptavih očiju.

"Uči", zadovoljno izjavi Bubodlak.

"Uzmite malo koraljnog svjetla", reče mu Chert, odlamajući jedan od najsjajnijih komadića; Krovaš ga pričvrsti pod jednim remenom štakorske orme. "Bit će vam lakše vidjeti u nekim mračnijim predjelima. Sretan put, Bubodlače. I hvala vam na vašoj pomoći i dobroti." Želio je reći nešto više - imao je osjećaj da mu je taj izvanredno majušan čovjek postao više od neobičnog poznanika, da se, ma kako nevjerojatno zvučalo, među njima rodilo prijateljstvo, ali Chert nije bio čovjek koji je lako izražavao osjećaje. U svakom slučaju, bio je umoran i vrlo preplašen. "Neka vas štite Zemljini starješine."

"I nek Gospodar Vrha zauzvrat pripazi na vas, Cherte od Modrog Kvarca." Krovaš kvrcne petamačizama po štakorovim slabinama, ali životinja se ne pomakne. Bubodlak pljesne svojim lukom po njegovu boku te ovaj jurne naprijed. Još ga je lupkao po stražnjici lukom, ovaj put nastojeći ga natjerati da skrene, te su jahač i štakor nestali u sjenama stazice koja je vodila uzbrdo. Jedino što je Chert od njih još mogao vidjeti bila je pokretna točka svjetla, komadić koralja pričvršćen za štakorova leđa.

"To jest, ako vas uspije pronać pod ovijem prljavim kamenom!" doviknuo je Bubodlak Chertu, a njegov je slabašni glas već zvučao miljama udaljen.

Raštrkan rep vojske napokon je nestao iza zavoja Obalnoga puta, idući prema Settlandskoj cesti i brdima, ostavljajući za sobom tek stotinjak promatrača i blatno, izgaženo polje. Nije bilo kako treba, znala je Brionv - ta je vojska trebala marširati s trubljama, uz svečanu povorku kroz ulice, ali nije bilo vremena da se takvo što priredi - niti bi, da bude iskrena, imala volje za to. Ali narodće preplašiti ta polutajnovitost, činjenica da je tisuću ljudi jednostavno nestalo. U prošlosti, ratovi su gotovo uvijek počinjali iskazom hrabrosti.

Možda dolazi vrijeme za drukčiju vrstu rata, pomislila je, iako nije imala pojma kako bi ona trebala izgledati. Svijet se, naposljetku, brzo mijenja, i ne u potpunosti nagore. Osim toga, dani su previše tužni za parade i trublje.

Ali, s druge strane, palo joj je na pamet, možda ih tada najviše i trebamo.

Nije mogla jesti svoju hranu ni prestati plakati. Barrick je otišao poputčovjeka osuđenog na vješala, bilo je jedino na što je mogla misliti. Njegove šale, veseo pozdrav kad ju je poljubio na rastanku, nisu je zavarali. Rose i Moina čajnički su je preklinjale da legne, ali zaspati je bilo posljednje što je Brionv mogla učiniti, uostalom bilo je tek kasno poslijepodne.

Oh, Barrick! Pomislila je. Trebao si ostati sa mnom. Trebao si ostati. Gnjevno je šmrcnula, zanemarila sluškinju kad joj je ponudila rupčić i umjesto toga obrisala nos rukavom, osjetivši tračak zadovoljstva kad je čula uzdahe neodobravanja svojih dvorskih dama.

"Idem razgovarati s lordom Broneom", rekla im je. "Rekao je da treba o nečemu sa mnom popričati - nedvojbeno o pripremama za opsadu. A moratću razgovarati i s lordom Nvnorom o prehrani novih dobrovoljaca koji su upravo stigli iz Rudomora."

"Ali., ne bi li oni trebali doći k vama?" upita Rose.

"Prošetat ću. Volim šetati." Smjesta se osjećala bolje. Imati pred sobom nekakav zadatak bilo je toliko bolje nego besposleno sjediti razmišljajući

0 Barricku i ostalima koji su odjahali u... što?

Na pola puta kroz unutarnju utvrdu, dok su njezine dvorjanke tčkarale za njom poput malih prepelica, a sve ih slijedio kontingent zabrinutih stražara, Brionv se odjednom sjetila što je od jučer zaboravila - ili je to bilo dan prije toga? Poruku onog budalastog pjesnika, to da ju je tajanstveni krčmarev pomoćnik želio vidjeti. Usporila je, te su je Rose

1 Moina umalo srušile u slijepoj žurbi da održe korak.

"Dovedite mi krčmareva pomoćnika", rekla je jednom od stražara. "Primitću ga u Erivorovoj kapeli."

"Samo njega, Visosti?"

Pomislila je na bivšeg suputnika krčmareva pomoćnika, pjesnika Tinwrighta. Njegovo glupavo laskanje bila je trenutačno posljednja stvar koju je trebala. "Dovedite njega i nikog drugog."

Zamalo je opet zaboravila na krčmareva pomoćnika, ali kad je ostavila vrhovnog zapovjednika, miris tamjana koji je dopirao iz Erivorova svetišta u Poljodjelčevoj dvorani podsjetio ju je na njega, te se zaputila prema kapeli.

Neobičan čovjek zvan Gil, duguljastog, sanjarskog izraza na licu, gotovo ispražnjenog od bilo kakva osjećaja, čekao ju je naizgled iznimno strpljivo; stražari oko njega izgledali su pomalo nervozno: Brionv je pomalo malodušno shvatila kako je pustila da je čekaju dobar dio dana.

Pa, ja sam princeza regentica, zar ne?

Da, podsjetila se, ali ovo je također bio dvorac koji se pripremao za opsadu. Možda je bilo drugih poslova koje su ti ljudi mogli obavljati. Ipak, to ju je malčice zapeklo.

"Vaši momci izgledaju umorno", rekla je zapovjedniku. "Jeste li imali poteškoća dovesti ga ovamo?"

"Ne njega, Visosti. Imali smo poteškoća spriječiti djevojku da ne dođe s nama."

"Djevojku?" Brionv je bila potpuno zbunjena. "Koju djevojku?"

"Onu koju je kapetan Vansen doveo s puta, Visosti. Kako se zove _ Willow? Djevojka iz Dolina."

"Ali zašto je htjela s vama?"

Zapovjednik slegne ramenima, a onda shvati da se takvo što nije radilo pred princezom. Pognuo je glavu. "Ne znam, Visosti, ali ljudi u utvrdi kažu daje ondje svakog dana, motri na ovog tu poput mačke pred mišjom rupom, sjedi s njim kad god može. Ništa ne govore, nijedno od njih; ona gleda njega, ali on nju ne." Mačice je porumenio. "Tako su mi rekli, gospodarice."

Brionv zaškilji pa se okrene se prema očigledno fascinantnom krč-marevu pomoćniku. "Jesi li čuo? Je li istina za djevojku?"

Njegove hladne, jasne oči bile su gotovo jednako prazne kao pogled ribe. "Postoje ljudi", rekao je polako. "Rijetko gledam. Slušam."

"Što?"

"Glasove." Nasmiješio se, ali bilo je nečeg pogrešnog u tome, kao da nikad nije posve usvojio vještinu. "Pokušavaju se obratiti vama, neki od njih. Mole me da vam kažem za vašeg brata - onoga koji sanja."

"Kakvi glasovi?" Bilo je teško ne srditi se na nekog tko vas je promatrao kao da ste stolica ili kamen. "I što vam kažu za princa Barricka - vašeg gospodara?"

"Nisam siguran. Glasovi govore u mojoj glavi, u snu i ponekad kad sam budan." Prazne se oči sklope, otvore, polako poput lelujanja uvela lista. "I kažu da ne smije ostaviti dvorac - ne smije poći na zapad."

"Ne smije...? Ali već je otišao! Zašto...?" Upravo se spremala pobjesnjeti što joj je to rečeno tek sad, ali znala je da je sama tomu kriva. Bljesak srdžbe pretvorio se u nešto sasvim drugo, u nešto ledeno u njezinim grudima. "Zašto ne smije ići?"

Gil polako odmahne glavom. Odjednom je shvatila da ništa nije znala o njemu - da joj je Brone samo rekao kako je radio u prostačkoj krčmi blizu Skimmerske lagune. "Ode li na zapad," reče krčmarev pomoćnik, "neka se čuva dikobrazova oka."

"Što to znači?" Obuzeo ju je osjećaj da je učinila strahovitu pogrešku, ali što je sada mogla poduzeti? Čak i da je u to potpuno vjerovala, je li trebala poslati brzoga glasnika samo kako bi Barricku prenijela to... to proročanstvo? Već ga je jednom bilo razbjesnilo čovjekovo proricanje. Ne, odlučila je, napisat će to u pismu koje će poslati po prvom glasonoši. Sročit će to kao da ga želi nasmijati - možda će mu tako ostati u glavi, a ako ispadne da u tome ima istine, pomoći će mu. Uputila je molitvu bogovima da njezina glupost i nemarnost nemaju kobne posljedice.

"Što to znači?" Krčmarev pomoćnik odmahne glavom. "Ne znam - glasovi mi ne govore, samo mi se obraćaju kako bih ih mogao čuti, poput ljudi s druge strane zida." Dugo je i duboko udahnuo, što ju je izludivalo. "Sada se to događa češće jer se svijet mijenja."

"Mijenja?"

"O, da. Jer se bogovi opet bude." Rekao je to vrlo jednostavno, kao da je riječ o svima dostupnoj istini. "Točno pod našim nogama."

31.

NOĆNI GOST

PRIČA

Priča se pripovijeda

U hodnicima, na dvorištima

To je samo dašak golubičinih krila

(iz Kostopadnlh proročanstava)

Dnevne molitve i obredi bili su posebno naporni. Qinnitan se sada osjećala loše gotovo svaki put kad bi joj Panhvssir dao jedan od svojih napitaka. No ponekad je bila puna beskorisne, neusmjerene energije, a to je sada bio slučaj, satima nakon što je čula pjesmu ponoćnih molitvi. Nije mogla spavati, nije čak bila sigurna želi li to, ali nije željela ni ležati u krevetu i osluškivati vlastito disanje.

To jutro kad je popila svećenikov eliksir, mogla je gotovo osjetiti kako joj prži utrobu, kao daječiste, poput tikvice ispunjene šljunkom i kipućom vodom. Također, čudan osjećaj nesputanosti svaki je put trajao sve duže, kao daje postajala gost u vlastitom tijelu, i to ne baš posebno dobrodošao. Najgore od svega, i nešto očemu nije mogla previše razmišljati, bilo je to što se, kad je pila Sunčevu krv i upadala u tu trenutačnu ali svejedno užasnu tamu, tu živuću smrt, osjećala poput cvrčka koji se trza nadjeven na udicu, kao da je živi mamac obješen nad krajnjim dubinama dok se nešto golemo kreće ispod nje, njušeći, odlučujući...

A što je to moglo biti, taj stvor s mislima tako sporim i potresnim poput kretnji same zemlje? Je li uopće moglo postojati takvo što, ili joj je eliksir remetio um? Prije samo nekoliko mjeseci jedna od mladih kraljica izgubila je razum i nije mogla prestati smijati se i plakati. Rastrgala je svoju odjeću i hodala gore-dolje hodnicima pjevajući dječje pjesme sve dok napokon nije posve nestala iz Osame.

Sto ovi ljudi žele od mene? beznadno se pitala OJnnitan. Žele li me zaista dovesti do ludila? Ili me tek polako ubijaju, iz nekog neobjašnjivog, samo njima znanog razloga?

Postala je opsjednuta idejom da je truju, i to ne samo zbog odvratnog eliksira visokog svećenika. Svaki put kad bi joj netko pružio kalež, svaki put kad bi prihvatila hranu koja nije bila poslužena iz zajedničkog lonca, osjećala se kao da se sprema iskoračiti s litice. Nije to bilo samo zbog otvorene i očite zlobe glavne supruge Arimone; mnoge druge supruge počele su je čudno pogledavati, smatrajući njezine sastanke s Panhvssi-rom i ostalim Nushashevim svećenicima znakom neke neopravdane naklonosti, kao da su svakodnevni jadi bili nagrada koju je Oinnitan sebi osiguralaČak i Luian, koja

je bila njezina najpouzdanija saveznica, pomalo se udaljila od nje. Njihovi su razgovori postali nespretni, poput dviju žena koje su se srele na tržnici, a obje znaju da je jedna nedavno klevetala ovu drugu. Bilo je to zbog Jeddina i njegove smiješne, nerazumne strasti prema njoj - ona je sada stajala između njih dviju poput zatvorenih vrata.

Stoga je sada Qinnitan ležala besana na svojem uskom krevetu u kasnim noćnim satima, dok su joj misli vrvjele glavom poput zaposlenih mrava, a povremeno hrkanje njezinih sluškinja pred vratima bockalo ju je poput okrutna djeteta svaki put kad joj se činilo da tone u san. Dani u Roju činili su se nemoguće dalekima. Sve što je bilo veselo i jednostavno činilo joj se izvan dosega. A kako je ležala budna, mučena takvim grozničavim, nesretnim mislima, Oinnitan ječula tih zvuk nekog tko se kretao na suprotnoj strani njezine odaje, jasno kao da joj se taj netko obratio, i znala je da nije sama.

Srce joj je poskočilo, ubrzalo se. Polako je sjela, žmirkajući u polutamu pokraj vrata. Jedino što je mogla vidjeti na sjaju zastrte svjetiljke bio je obris, ali obris koji nije bio ondje kad se zavukla u krevet.

Tanyssa. Glavna supruga ju je poslala po mene. Mogla je vidjeti četvrtasto lice Miljeničke vrtlarice u svojim mislima, prazne oči, izuzev oprezne mrzovolje išibanog psa. Čak i da vrisnem, ubit će me prije nego što pomoć stigne. A ako je vrtlarica bila tu po Arimoninu nalogu, Ojnnitan je znala da je mogla promaći od vrištanja, a da joj nikakva pomoć ne bi stigla.

Kliznula je s kreveta na pod što je tiše mogla, ispustivši tek mali uzdah poput uznemirenog spavača u nadi da će prekriti zvukove vlastitih pokreta i možda čak natjerati ubojicu da se prestane micati iz straha da ju ne probudi. Očajna, dok joj je srce i dalje bolno brzo udaralo, nastojala se teškom mukom domisliti što bi mogla upotrijebiti kao oružje. Škare koje su ropkinje rabile za šišanje i oblikovanje njezine kose! Ali one su bile na dnu košare ispod noćnog ormarića, unutar bjelokosne kutije sa šivaćim priborom - nikad ih se ne bi domogla na vrijeme.

Dok joj je ruka prelazila preko ormarića, dotaknula je nešto hladno i tvrdo, a prsti su joj se ovili oko toga. Bila je to ukrasna igla koju joj je Luian darovala, pedalj duga i ukrašena slavujem od zlata i cakline. Stisnula je slavuja u šaku, podigla iglu poput bodeža. Tanvssa je neće ubiti a da sama ne pusti krv, odlučila je Oinnitan. Usta su joj bila suha, grlo stisnuto kao da joj je netko oko njega već stezao uže.

Spodoba pokraj vrata opet se počela kretati, polako, nečujno, pipajući pred sobom ispruženim rukama. Kako su se prigušena svjetla sada nalazila iza nje, jedva je djelovala ljudski: bila je premršavih udova da bi bila Tanvssa, a kamoli neki drugi davitelj kojeg su Arimone ili autarh mogli poslati. Na trenutak joj se činilo da će joj ionako ubrzano srce potpuno stati. Je li to bio duh? Sjenoviti demon iz Argalova kraljevstva noći?

Stvor je gotovo bio pred njom. Nazrela je zasjenjeno lice, a njezin praznovjerni strah pretvorio joj je ruku u kamen kad je trebala udariti iglom, kad ju je trebala zariti u tamne točke uljezovih očiju. Umjesto toga, osjetila je kako se stvor sudario s njom i ustuknuo. Osjećaj hladne, ljudske kože toliko ju je zapanjio da su se tetive njezine ruke napokon vratile u život te je zamahnula na nj. Njezin se napadač povuče uz čudan, šaptav jecaj, ali bez riječi, bez povika boli ili iznenađenja, a Qinnitanino srce ponovno poskoči od praznovjernog straha.

"Pusti me na miru!" htjela je viknuti, ali je uspjela samo prigušeno promrmljati. Spodoba otpuže od nje, i dalje stvarajući čudan, životinjski zvuk, i sklupča se na podu. Oinnitan skoči pokraj nje i potrči prema vratima, spremna vriskom pozvati goleme Miljeničke stražare koji su čekali samo desetak koraka dalje od ložnica, ali tada je zastala na vratima. Stvor je plakao, shvatila je, bizarnim, muklim zvukom.

Podigla je ruku i opekla prste izvlačeći svjetiljku iza prerezanog zaslona, ali kad je dohvatila ručku i podigla je uvis, preplavivši prostoriju žutim svjetlom, vidjela je da je strašna sablast sklupčana na njezinu podu bila samo mali, tamnokosi dječak.

"Kraljice Roja!" Zbog opreza i straha tu je iznenađenu kletvu ipak izustila tiho. Primaknula se bliže. Dječak ju je pogledao raširenim, preplašenim očima. Duga posjeklina na njegovim grudima krvarila je, pokazujući gdje ga je dohvatila svojom iglom sa slavujem. "Tko si ti?" šapnula je.

Dijete je zurilo u nju, sa suzama u očima i na obrazima. Otvorio je usta, ali ono što je izašlo van bilo je samo tiho stenjanje. Lecnula se, a on digne ruke ispred lica da se zaštiti.

Jedan od Nijemih Miljenika! Bio je to nijemi rob uhvaćen u jednom od xisijskih ratova, možda još dojenče kad su ga zarobili. Autarsi Palače voćnjaka i njihovi najviši sluge oduvijek su se voljeli okruživati takvim djećacima, koji nisu mogli ni odati tajne ni kriknuti, ma kakve im okrutnosti nanosili. "Sirotane", reče Qinnitan, napola samoj sebi - nije joj odmah palo na pamet da je netko tko ne govori možda ipak sposoban čuti i shvaćati. Ispružila je oprezno ruku, a on je opet ustuknuo. "Neću te ozlijediti", rekla je, nadajući se da će ga barem ton njezina glasa uvjeriti. Govorila je preglasno, shvatila je - možda probudi sluškinje, i premda bi trenutak ranije to jedva dočekala, odjednom nije htjela da im itko smeta. Kad je opet progovorila, samo ju je ranjeno dijete moglo čuti. "Dopusti da ti pomognem. Oprosti. Razumiješ? Mislila sam da si... Preplašio si me."

Dječak opet zacvili, ali dopusti joj da mu pregleda ranu. Bila je duga, ali plitka. Ipak, krv je već natopila pojas njegovih bijelih lanenih hlača. Pretraživala je na trenutak sobu dok nije našla jednu odčistih krpa koje je spremila za iduću mjesečnicu i pritisnula je na posjeklinu, a onda pronašla stari šal i svezala mu ga oko struka da drži zavoj na mjestu.

"Rana nije strašna", šapnula je. "Razumiješ li me?"

Oprezno je dotaknuo krpu. Još je izgledao kao da bi svakog trena mogao pobjeći, ali je napokon kimnuo glavom.

"Dobro. Žao mi je što sam te ozlijedila. Što radiš tu?"

Čak i na svjetlu svjetiljke mogla je vidjeti kako mu je lice tako brzo problijedjelo da se pobojala kako mu je ipak zadala smrtonosnu ranu. Pokušala ga je spriječiti, ali on se stenjući osovio na noge i posegao u krvlju natopljen pojas svojih hlača, glasajući se tihim hukanjem poput golubice. Izvukao je vrećicu koja je bila zadjenuta između njegova tijela i odjeće. Bila je crvena od krvi i mokra, te ju je na trenutak oklijevala uzeti, ali njegov je izraz lica bio tako bolan daje shvatila kako se bojao da se nešto u njoj uništilo. Uzela je vrećicu i primijetila da je uzica zapečaćena srebrnom niti i voskom. Prinijela je svjetiljku bliže, ali nije odmah prepoznala utisnuti pečat. Qinnitan uzdahne, iznenada ponovno oklijevajući, ali dječak se oglasi malim cviležom poput psa koji čeka da ga puste kroz vrata, pa ona odlomi vosak s uzice i istrese na ruku svitak pergamenta i zlatan prsten.

Potpis na dnu pergamenta glasio je "Jeddin". Opet je opsovala, ali ovaj put u sebi.

"Imam ga", rekla je. "Na sigurnom je - krv ga nije promočila. Je li kapetan to poslao? Kapetan Leoparda?"

Dječak odmahne glavom, zbunjen. Qinnitan je također bila zbunjena, a onda joj sine druga misao. "Luian? Miljenica Luian? Ona je ovo poslala?"

Sad se nasmiješio, iako je osmijeh bio bolan i slabunjav, te kimnuo glavom.

"Dobro. Obavio si što su od tebe tražili. Sad opet moraš izaći, jednako tiho kao što si došao, da ne probudiš one koji spavaju vani. Zbilja mi je žao. Neka ti netko pošteno previje tu ranu. Reci im... reci da si pao na kamen u vrtu."

Dječak je sumnjičavo pogleda, ali ustane i potapša zavoj kako bi provjerio je li još na mjestu. Naklonio joj se, a taj ponoćni iskaz udvornosti, uz svjetlo svjetiljke i mrlje krvi na podu, bio je takočudan da se zamalo nasmijala od zaprepaštenja što ga vidi. Trenutak kasnije šmugnuo je kroz zavjese i nestao.

Qinnitan je čekala, osluškujući tišinu, a onda se bacila na posao čišćenja krvi s poda još jednom od svojih krpa. Pomisao na čitanje onoga što joj je Jeddin želio poručiti ispunjavala ju je ogorčenom malodušnošću. Je li to bila neka budalasta ljubavna pjesma koja je ono dijete umalo stajala života? Ili se radilo o nečem novijem i opasnijem, njegovoj zapovijedi da se negdje sastane s njim, s istim prijetnjama kojima se koristio kako bi natjerao Luian na suradnju?

Kad je završila, a soba bila točno onakva kao prije dolaska ponoćnog posjetitelja, stavila je svjetiljku na noćni stolić i sjela prekriženih nogu na krevet, nagnuvši se naprijed kako bi moglačitati.

Voljena,

počinjalo je. Zurila je u Jeddinov precizan i iznenađujuće nježan rukopis. Barem je izostavio moje ime, pomislila je, ali trenutak poslije moć te jedne riječi vinula se s pergamenta i pogodila je snažno poput udarca. Kako je došlo do toga? Bilo je to kao nešto iz stare priče, da taj moćni čovjek riskira oba njihova života kako bi dokazao svoju ljubav, i da ju je drugi još moćniji čovjek - najmoćniji na zemlji - već proglasio svojom.

Mene! Mene, Qinnitan. Bilo je to nemoguće pojmiti.

Bio sam budala što sam riskirao susret s vama. Imali ste mi pravo to reći. Govorkanja kruže. Jedan od mojih neprijatelja sumnja. Sigurno je u pitanju glavni ministar Vash, ali on ništa ne može dokazati.

Zahvatila ju je strava, tako silovita da joj je umalo zaustavila dah. Nije željela višečitati. Ali jest.

Međutim, možda svane dan kad bude mogao djelovati protiv mene, unatoč naklonosti koju mi je autarh, slava budi Njegovu imenu, iskazao. Ne, to je zbog naklonosti koju mi je Zlatni pokazao. On me mrzi. Vash, hoću reći. Kao i drugi ovdje.

Moram se pripremiti za dan kad će se stvari možda promijeniti. Imam svoje sljedbenike koji su mi odani, ali vlastita mi sigurnost ništa ne znači bez vas. Ako svane takav dan, poslat ću vam glasnika koji će izustiti sveto ime Habbili. I upravo kao što je sin velikoga boga sišao s planina svojih neprijatelja i ukrcao se na brod koji ga je ranjena doveo u Xis, tako ćemo i mi otploviti u slobodu. U luci na molu blizu hrama Habbili nalazi se mali brzi brod zvan Jutarnja zvijeda Kirousa. Nisam ga nazvao po vama, moja prelijepa zvijezdo, posjedujem ga otkad sam prvi put uzdignut na svoj položaj nad autarhovim Leopardima, ali kad sam doznao da vas je netko u Osami nazvao tim imenom, to mi bio je samo još jedan dokaz da su nam sudenice ovo namijenile od početka. Kad odete tamo, pokažite kapetanu ovaj prsten. Onće ga prepoznati i pokloniti vam svu pažnju, a kad vam se pridružim, vidjetćete kako divno ta Jutarnja zvijezda plovi.

Nadam se da neće doći do toga, voljena. Možda ipak porazim Pinimmona Vasha i ostale svoje neprijatelje i možda pronađem neki način da naša ljubav može rasti pod sunčanim svjetlom Zlatnoga. Ali kao što izreka glasi: Nema počinka u gujinu leglu - čak ni za guje.

Potpisao je svoje ime kićenim potezom.

Budalo, pomislila je. Oh, Jeddine, budalo! Da je dječak probudio stražare, ili čak njezine sluge, da je pismo palo u bilo čije ruke, sada bi ona, Jeddin, a vjerojatno i Luian, klečali pred krvnikom. Kapetana Leoparda zarazila je posebno opasna vrsta ludila, pomisli Qinnitan, ona u kojoj je mogao slaviti autarha dok je istodobno snovao kako vladaru zemlje oteti njegovu odabranicu.

Nije voljela Jeddina, znala je to, ali nešto ju je u njegovu ludilo diralo u srce. Pod onim snažnim tijelom kucalo je srce djeteta - tužna djeteta koje trči za ostalima ali vječito presporo. A kao odrastao čovjek bio je previše naočit da bi ga mogla ignorirati, to je također bila istina. Qinnitan zaustavi dah. Ima li ipak nečeg u tome? Je li se doista usudivala gajiti osjećaje prema njemu? Je li postojao način na koji bi je on doista mogao izbaviti iz ovog užasnog mjesta?

Razmišljala je o tome tek kratko, a onda spalila pergament na plamenu svjetiljke sve dok nije postao prašan, crni pepeo. Ali prsten je sačuvala.

U ovom prstenu Svijeta

SUZE

Smij se i budi radostan

Kaže vuk Urlici na nebo

(iz Kostopadnih proročanstava)

Hladna je kiša pljuštala s neba; Krojačka je ulica bila rijeka blata. Matty Tinvvright oprezno je koračao s daske na dasku - od kojih su neke, poput probušenih čamaca, utonule u glib sve dok im nije stršio samo vršak jednog kraja - u odlučnoj namjeri da održi cipele čistima. Njegov sadašnji džeparac za odjeću nije bio dostatan da promijeni i drvene klompe, ili barem dostatan za izbor između klompi i najveće, najrazmetljivije čipke za njegov ovratnik. A što se njega ticalo, to nije bio nikakav izbor. Više nego ikad bio je odlučan ostaviti dobar dojam.

Jedna od dasaka posred ulice sada je potpuno nestala, a stari je Zagonetalo stajao poput alegorijskog kipa vlastitog imena, odsječen i piljeći kratkovidno u prepreku pred sobom, dva metra blata, ljepljivog poput prekuhane moždine. Volovska kola kotrljala su se nizbrdo prema njemu, zakrčivši cestu, a njezini goniči stvarali su veliku graju dok su ih vodili preko nesigurnih predjela. Ostali koji su dolazili u Krojačku ulicu iz Škripavog prilaza - nekoliko trgovaca, pokislih šegrta i poveći broj vojnika pridošlih iz pokrajina - sada su zastali pod zaklonom stršećih zdanja kako bi promatrali razvoj događaja. Volovska se kola nisu kretala brzo, ali činilo se da ih prastari lakrdijaš i ne vidi.

Tinwright uzdahne od razdraženosti. Nipošto se nije želio vratiti na blatnu ulicu da izvuče čovjeka iz opasnosti, ali ovih mu je dana Zagonetalo bio nešto najbliže prijatelju, a on baš i nije htio da mu starca pregaze pred očima.

"Zagonetalo! Bogovi ti prokleli cipele, čovječe, hajde! Za tren će ona zvijer stajati na tebi!"

Lakrdijaš podigne pogled, trepćući. Zagonetalo bijaše odjeven u ono što je Tinwright smatrao njegovom civilnom odjećom: pogrebno tamne hlače, plašt s kukuljicom i šešir čiji mu je divovski, promočeni obod otežavao vidjeti dalje od svojih blatnih nogu. Bila je to kudikamo smješnija odjeća nego što je njegovo šareno ludino ruho ikad moglo biti: Tinwright je pomislio da ju je starac trebao nositi da zabavlja plemstvo.

"Oj!" viknuo je Tinwright. Činilo se da gaje lakrdijaš napokon spazio, a onda se ogledao oko sebe; pogled mu se zaustavio na volovskim kolima koja su se približavala, na razdraženoj životinji i njezinu timu psujućih goniča, tako usredotočenim na klizanje blatnom ulicom da je Zagonetalo slobodno mogao biti nevidljiv. Trepnuo je i progutao slinu, napokon shvativši opasnost u kojoj se nalazio. Ispružio je jednu nogu, duguljastu kao u rode, dok je njegova blatom prekrivena papuča neopravdano pokušala dosegnuti udaljenu dasku, a onda zakoračio s daske ravno u blato te uz nešto cike i mlataranja udova utonuo u nj sve do mršavih listova.

Zagonetalo je imao sreću što su volovska kola i njezini goniči bili pažljiviji nego što se činilo. Nije pretrpio ništa gore od još malo pljuskanja kad su kola zaokrenuta i zaustavila se metar ili dva dalje. Vol je spustio glavu i zapiljio se u drhtavog, blatom poprskanog lakrdijaša kao da nikad nije vidio čudnijeg stvora.

To nije bio ulazak koji je Tinvvright planirao, pa je bilo još bolje što je njegovo staro boravište, Tkačeva kovnica, bilo mračno i krcato -jedva je itko podigao pogled kad su ušli. Trojica vojnika iz unutrašnjosti nasmijala su se smeđoj ljuski koja je otvrdnula na Zagonetalovim donjim udovima, ali su napravila malo mjesta za drhtavog starca dok ga je Tinwright smještao pokraj vatre. Ščepao je krčmareva pomoćnika dok je ovaj projurio pokraj njih - dječak od devet ili deset godina zamijenio je Gila, primijetio je, nedvojbeno jedan od Conarvjevih brojnih rođaka, ali dovoljno mlad da mu rad još nije postao mrzak - te naložio dječaku da donese četku i štogod krpa kako bi očistili najtvrdokornije blato. Kad je to obavio, Tinwright odlunja do stola za posluživanje gdje je Conary otvarao bačvu. Sada je to bio pravi stol, ne samo daska na nogarima; pjesnik bijaše istodobno zadivljen i pomalo srdit. Nadolazeća opsada nekome je donijela koristi, kao što je gomila nepoznatih gostiju okupljenih u Tkačevoj kovnici dokazivala, ali je oduzela nešto od sjaja s Tinwrightova osobnog napredovanja u svijetu.

Conarvjev je pogled bio kiseo, ali je obuhvatio golemi ovratnik i novi kaputić. "Timvright, kurvin sine, ukrao si mi pomoćnika."

"Ukrao ga? Nisam. Zbog njega su me zamalo bacili u tamnicu pod utvrdom. Ali iz toga je proisteklo nešto dobro, pa mu ne zamjeram. Sada sam pjesnik princeze regentice." Proučio je stolac, a onda ga obrisao rupčićem prije nego što je sjeo.

"Princeza je oglušila, dakle, je li? Sirota djevojka, kao da već nema dovoljno briga." Conarv stavi ruke na kukove. "Pa ako si se toliko uzdigo na svijetu, mogao bi mi platit one tri morske zvijezde koje mi duguješ, iliću pozvat gradsku stražu da te opet izbaci na ulicu."

Tinwright je zaboravio na to i nije si mogao pomoći da ne složi grimasu, ali danas je bio pri novcu zahvaljujući svoti koju je posudio od Zagonetala, pa je nastojao ne škrtariti dok je vadio novčiće iz svoje vrećice na stol. "Naravno. Zadržao sam se po zahtjevu regentice, shvaćaš, inače bih ti davno platio."

Conarv promotri bakrenjake kao da tek sada - unatoč ovratniku i podstavljenom kaputiću - počinje vjerovati u Tinvvrightov uzvišeni novi položaj. "Piješ li, onda?"

"Da. A moj suputnik je kraljev osobni lakrdijaš, pa nećeš pogriješiti ako doneseš vrč najboljeg piva na ognjište. Ništa od onog smeća koje obično služiš ostalima." Otmjeno je mahnuo rukom.

"Još jednu morsku zvijezdu, onda", reče Conarv. "Jer tri su moje, sjećaš se?"

Tinvvright zagunđa - zar sada nije očito bio vrijedan kredita? - ali prezrivo baci još jedan novčić na stol.

Zagonetalo se naizgled malčice opustio: ostavio se četkanja svojih još poprilično blatnih hlača i papuča te zurio u vatru kao da pokušava smisliti kako bi se ta čarobno vruća i sjajna stvar mogla zvati.

"E pa, nije li ovo bolje nego tražiti gdje da nešto popiješ u dvorskim kuhinjama", glasno ga upita Tinvvright, "dok te vojnici bodu laktovima i guraju se poput gusaka koje se bore za zrno žita?"

Zagonetalo podigne pogled. "Ja... mislim da sam već bio ovdje, jednom davno. Dogodio se požar, zar ne?"

Tinwright odmahne rukom. "Da, prije mnogo godina, ili mi je tako rečeno. Mjesto je prostačko, ali ima svojih draži. Pjesnik mora piti s običnim pukom inače će se izgubiti u prekobrojnim mislima o uzvišenim stvarima, pa sam ponekad ovamo zalazio prije nego što sam bio promaknut." Ogledao se oko sebe da provjeri je li itkočuo njegove primjedbe, ali stranci pokraj vatre bacali su kocku i nisu obraćali pozornost.

"Vidi, vidi." Krčag piva i dva manja vrča s poklopcem zveknuše na ognjište do njihovih nogu, a Zagonetalove se oči iskolače u pozamašno poprsje koje je razotkrila žena dok se sagibala. Uspravila se. "Matty Timvright. Mislila sam da si mrtav ili da si se vratio u Zapadnu luku."

Kimnuo je Brigid stoje najsrdačnije mogao. "Ne, imam drugih dužnosti koje mi nisu davale blizu."

Uštinula ga je za kaputić, prešla prstom po njegovu uštirkanom ovratniku. "Čini se da si daleko dospio u svijetu, Matty."

Ovo je već bilo bolje. Osmjehnuo se i okrenuo prema Zagonetalu. "Vidiš, sjećaju me se ovdje." Starac naizgled nije baš pozorno slušao. Njegove slabe oči slijedile su drhtavo meso iznad Brigidina steznika kao što gladančovjek promatra pečenku iz koje se cijedi mast. Tinvvright se okrene natrag prema djevojci. "Da, Zosim mi se osmjehnuo. Sad sam pjesnik same princeze regentice."

Djevojčura se malčice namršti, ali onda joj se osmijeh vrati. "Ipak, sigurno si katkada usamljen gore u dvorcučak i sa svim tim finim gospođama. Sigurno ti nedostaju stari prijatelji - stari krevet...?"

Sad je situacija počela izmicati kontroli, i premda je starac i dalje zurio u djevojčine grudi, blaženo nesvjestan čega oko sebe, Tinvvright nije želio da ga itko podsjeća na stare dane. "Ah, da", rekao je nehajno, ali joj je uputio strog pogled. "Pretpostavljam da smo nekoliko noći Hewney, Theodoros i ja zaista odspavali ovdje nakon par krigli previše. Razuzdana vremena." Okrenuo se na trenutak prema Zagonetalu. "Mi pjesnici imamo slabost prema jakom pivu jer ono oslobađa maštu." Potapšao je Brigid po stražnjici, više da joj privuče pozornost nego radi čega drugog, te joj pokušao tutnuti pola zvijezde. "A sad, djevojko moja, ako ti ne smeta, moj suputnik i ja moramo raspraviti o važnim poslovima." Zurila je u njega i novčić koji je ponudio. "Budi dobra cura, Brigid - tako se zoveš, ako se dobro sjećam, ne...?"

Poslije mu je bilo drago što nije nosila vrč ili pladanj, jer je čak i pljuska golom rukom po zatiljku bila dovoljna da mu oči zasuze i da odbaci njegov novi šešir u pepeo ispred ognjišta.

"Pseto jedno!" rekla je, tako glasno da se pola prepune krčme okrenulo prema njoj. "Nekoliko dana iza zidina unutarnje utvrde i misliš da ti se pišulinac pretvorio u čisto srebro? Kad Nevin Hewney zaspe na djevojci, slinći, prdeći i mlohav ko' krema od jaja, barem se ne pretvara da joj je učinio uslugu."

Mogao je čuti smijeh ostalih gostiju dok je ljutito odlazila, ali uši su mu toliko zvonile od udarca da njihovo podrugivanje u njegovoj bolnoj glavi nije bilo glasnije od šuma daleke rijeke.

S nekoliko krigli piva u želucu, čak i u vidu vodenaste mokraće koju je Conarv prodavao u Kovnici, Zagonetalo je postao izrazito živahan. "Ali mislio sam da si prije neki dan rekao kako ti je zapovjeđeno da ideš s vojnicima", rekao je starac, otirući tanku crtu pjene s usana. "Da budeš ratni pjesnik ili nešto slično."

Sada je dobro raspoloženje ishlapjelo iz njega, ali Tinvvright se trudio što je najbolje mogao. "Oh, to. Spomenuo sam to kaštelanu, lordu Nvnoru, tako se zove?"

"Nynor." Zagonetalo se mačice namršti. "Nije vedar momak. Nikad ga nisam uspio nasmijati. Previše razmišlja, pretpostavljam."

"Da, eto. Želio sam ići, dakako, ali Nynor je smatrao kako bih bio od veće koristi da ostanem tu - da razvedravam princezu, zbog odsustva njezina brata i ostalog." A zapravo je Nynor došao k njemu da se o svemu dogovore čuo je za nasumičnu odredbu princeze Briony preko nekog izvora koji Tinvvright nije mogao ni pretpostaviti - a Tinvvright je kleknuo, čak i malo zaplakao, zaklevši se da je sve bila pogreška, da je netko pogrešno shvatio jednu od Brionyjinih slučajnih primjedbi. Nynor je rekao-daće sam porazgovarati s njom, ali to je bilo prije mnogo dana, a princ regent i vojska otad su već odjahali, pa se Tinvvright sada smatrao prilično sigurnim. Ipak, samo razmišljajući o tom, jedva je mogao suspregnuti drhtaj. Da Matty Tinvvright ide u rat! Protivčudovišta, divova i bogovi znaju čega još ne! Nije valjalo ni pomišljati na to. Ne, njegova glatka koža i privlačno lice bili su prikladni samo za bitke intimnije vrste, one koje su se zbivale u krevetima i zabitnim hodnicima, i iz kojih su oba borca izlazila neozlijeđena.

"Ja sam ih molio da idem", iznenada objavi Zagonetalo. "Ovdje nemaju koristi od mene, ono dvoje. Ne kao njihov otac. To je bio dobar čovjek.

Razumio je moje šale i smicalice." U trenu je iz hihotava veselja prešao na suze. "Kažu da je još živ, kralj Olin, ali bojim se da se nikad neće vratiti. Ah, taj dobri čovjek. A sad još taj rat i sve ostalo." Podigao je pogled, trepćući. "Protiv koga se borimo? Vilenjaka? Ništa ne razumijem."

"Nitko ništa ne razumije", reče Tinvvright, te se opet nađe na čvrstu tlu. "Siritelji glasina potpuno su pomahnitali čak i u dvorcu, pa tko zna što se priča vani u gradu?" Pokazao je prema skupini muškaraca koji su stajali oko jednog stola, pušćći duge lule i dijeleći novine. "Znaš što onaj prostački pamflet tvrdi? Da su princeza regentica i njezin brat ubili Gailona Tollyja, vojvodu od Ljetopolja." Odmahnuo je glavom, iskreno razđaren. Kad samo pomisli da je netko mogao širiti takve klevete o ljupkoj mladoj ženi koja je prepoznala Tinvvrightovu vrsnoću i uzdigla ga iz nezaslužena blata ovakvih mjesta do visina za koje je stvoren... Zatresao je glavom i strusio ostatak svogčetvrtog ili petog vrča. Volio bi popiti još jedan, ali Brigid je i dalje posluživala, a on se nije usuđivao ponovno je pozvati.

I Zagonetalo se osvrtao oko sebe. "Vrlo je lijepa, ona djevojka." "Brigid. Da, prilično lijepa, ali pete su joj okrugle kao pun mjesec." Namrštio se u talog na dnu svoje krigle. "Budi zahvalan što si premašio dob za takve stvari, dobri moj momče. Žene poput nje otrov su za mušku egzistenciju. Jedna noć nedužna valjanja po postelji i misle da vam mogu sputati slobodu i vući je za sobom poput dječje igračke."

"Premašio dob...?" reče Zagonetalo, možda mačice sumnjičavo, ili samo čeznutljivo, a onda utihne. Šutio je toliko dugo da je Tinvvright najzad podigao pogled misleći da je starac zaspao, no Zagonetalove oči bijahu širom otvorene.

Tinvvright se ogleda oko sebe pitajući se je li se Brigidina haljina možda posve raskopčala, ali starac je zurio u vrata krčme koja su se zatvarala, ostavljajući kišno poslijepodne vani.

"Noćas je redarstveni sat", vikne Conary iza svog stola na suprotnoj strani prostorije. "Zatvaramo do večernjeg zvona. Noćna će straža uskoro biti ovdje, pa ispijte, ispijte!"

"Ali mislio sam..." polako će Zagonetalo.

"Što?" Matty Tinvvright odloži svoju kriglu, razmisli o još jednom pivu, a onda pokuša odlučiti bi li više volio izlet u neopisiv zahod Kovnice ili stajati na pljusku praznећi mjehur uza zid na povratku kući. "Što je?"

"Ja... Upravo sam vidio nekog koga znam. Liječnika Chavena - kraljevskoga liječnika. Razgovarao je s onim ondje čovjekom u kapuljači." Zagonetalo se promeškolji. "Ne, otišao je i onaj s kapuljačom. Možda su izašli zajedno."

"Što je tu tako čudno? Liječnik najbolje zna koliko je pivo zdravo - najbolji lijek od svega."

"Ali on je otišao... to jest, očigledno nije otišao." Zagonetalo zatrese glavom. "Ostavio je dvorac, otišao na neočekivani put. Svi su se iznenadili. Ah, pa, pretpostavljam da se vratio."

"Vjerojatno je bio na nekom zbilja groznu mjestu ako je nakon povratka najprije svratio ovamo." Tinwright se osovi na noge. Počinjao je pomišljati da je možda popio više nego što je mislio, da se negdje putem uspio preračunati. "Hajde, vratimo se i mi. Društvo u Kovnici je zbilja jadno, izuzev pokojeg liječnika ili kraljevskog pjesnika." Pomogao je Zagonetalu ustati. "Ili kraljevske lude, dakako", dodao je ljubazno. "Ne, ovdje nitko ne cijeni kvalitetu."

Brionv je nekako oduvijek više voljela Barrickove odaje od svojih. Imala je pogled na Tajni vrt iz svoje dnevne sobe, i to je bilo zbilja lijepo, posebno za sunčanih dana, a za kišnih sve bi golubice sjedile na prozorskoj dasci, gugućući, a to je bilo jednako ugodno kao kad bi pokrila koljena pokrivačem od vunena sukna. Ali s njezina prozora kameni masiv Šiljka Vučjeg zuba zauzimao je većinu obzorja pa joj je pogled bio ograničen na lokalno i domaće. Barrick je, međutim, mogao vidjeti preko krovova s malog prozora svoje garderobe, iza šume dimnjaka i sve do mora. Dok je Brionv sada zurila kroz prozor odaja svojega brata, Jesenska kula blistala se bijelo i ciglasto crveno, a iza nje ležao je otvoreni ocean, modrocrn i sumoran. Mala oluja koja je netom prošla ostavila je nebo natmureno, ali je nekako ipak bilo ohrabrujuće gledati sav taj prostor i otvoreno nebo, preko krovova dvorca poput planina malih zemalja, i razmišljati o tome kako je svijet velik.

Jesu li mu namjerno dali ove odaje zato stoje bio sin, a ja kći? Za mene vrtovi, tiha mjesta, stare zidine, da se naviknem na ideju ograničenog života, a za njega ovaj pogled na svijet koji je dio njegova prvorođenog prava - nebo, život i pustolovine koje se pružaju u svim smjerovima... ?

A sada je njezin brat jahao u taj svijet, a ona se bojala za njega, ali mu također i zavidjela. To su dvije odvojene izdaje: ne samo što me ostavio, već me i ostavio s prijestoljem i svim onim ljudima koji galame, preklinju, prepiru se... Ipak, to nije umanjilo njezinu ljubav prema njemu, ali je promijenilo tu moćnu vezu u nešto poput predraga djeteta koje ne prestaje dodijavati, ali koje se ipak ne može pustiti iz naručja.

Oh, a Barrick je u opasnosti, ako je vjerovati onome stoječudni krčmarev momak rekao. Ali ništa nije mogla poduzeti - osim čekati i pripremati se na najgore. A bogovi se bude, rekao je tajčudni čovjek, ali nije htio objasniti. Što to znači? Sto išta od ovog znači? Kada je točno cijeli svijet poludio?

Oblak otplovi dalje. Jedna jedina sunčeva zraka ukošeno padne s neba, zaslijepi na trenutak Ljetnu kulu, a onda je opet proguta sivilo. Brionv uzdahne i okrene se svojim dvorskim damama. "Moram se odjenuti."

"Ali, Visosti," reče Moina osupnuto, "ova odjeća je... ona... vi..."

"Rekla sam vam što ću učiniti i zašto. U ratu smo, i uskoro će to značiti više od pukih riječi. Moj brat je otišao s vojskom. Ja sam posljednji Eddon u dvorcu."

"Tu je i vaša pomajka", plašljivo reče Rose. "Dijete..."

"Dok se ta beba ne rodi, ja sam posljednji Eddon u Južnoj Medi." Brionvjin je glas bio čeličan dok je istodobno bila zabavljena i užasnuta. U što se to pretvaram? "Rekla sam vam, više ne mogu biti samo ja", objasnila je. "Ja sam i moj brat. Ja sam cijela moja obitelj." Spazila je zaprepaštenost na licima svojih dvorskih dama i ispustila ozlojeđen zvuk: "Ne, ne gubim razum. Znam što radim."

Ali znam li, zbilja ? Osoba može zapasti u bijes od tuge ili očaja i nanijeti sebi i drugima zlo. Drukčija ludila znala su se ušuljati u srce patnika tako neprimjetno da ne bi ni shvatili da su poludjeli. Je li to zaista bio samo bijes zbog prezira muškaraca i želje da zadrži brata blizu sebe na jedini preostali način? Ilije ta jarost prema običnoj dvorskoj odjeći bila neka vrsta groznice koja ju je obuzela, kojaće je postupno učiniti posve neženstvenom? Oh, bogovi i boginje, toliko patim! Nikoga više nemam! Svaki dan želim plakati. Ili kleti.

Nije izustila ništa od toga, niti dopustila da se išta vidi na njezinu licu osim gnjevne ukočenosti koja je posve ušutkala Rose i Moinu. "Moram se odjenuti", ponovila je i isprsila se što je više mogla, uspravna poput bilo koje kraljice ili carice, dok su je počele odijevati u bratovo ruho.

Na samom kraju gospe su se pretvarale da to ne mogu učiniti, da ne razumiju kako se time rukuje, premda je bilo kudikamo jednostavnije od bilo kojeg ženskog komada odjeće, pa je sama opasala teški pojas za mač i zakopčala ga čvrsto oko bokova prije nego što je spremila dug mač u korice.

Ako se radilo o promjeni vremena, bila je vrlo neobična. Vansen je stajao na obronku iza izvidnika i gledao preko prostrane doline prema Settlandskoj cesti koja je zavijala njezinim dnom, i pokušao dokučiti što osjeća. Zrak je bio zagušljiv, ali ne zbog blizine kakve oluje - iako je teška kiša prohujala tuda sredinom dana, a cesta bila teško prohodna ostatak poslijepodneva. Nije se radilo ni o mirisu, koliko god je zrak imao izvjestan trpak okus koji ga je podsjećao na razdoblje paljenja krjesova u jesen, od prije dva mjeseca. Čak je i svjetlo izgledalo neobjašnjivo čudnovato, ali nije mogao navesti razlog za to: nebo se sada brzo smračivalo, sunce zalazilo iza škriljasto obojenog pokrivača oblaka, a bregovi su izgledali neobično zeleni naspram tamnog zastora, no to nije bilo ništa što već nije vidio stotinu puta.

To je zato što se bojiš, rekao je samome sebi. Zato što si jednom već prešao tu granicu i bojiš se da bi se opet mogao zateći iza nje. Jer si vidio što dolazi i bojiš ga se susresti.

Cijelo jutro i poslijepodne susretali su ljude koji su bježali iz smjera napadnutog Svjećareva, neki samo bježeći pred glasinama o njegovu kraju, ali drugi - uglavnom žene i djeca dovoljno sretni da pobjegnu na kolima - koji su doista preživjeli njegovo uništenje. Priče potonjih bile su posebice strašne, a Tyne Aldritch, Vansen i ostali proveli su velik dio poslijepodneva nastojeći shvatiti što je to značilo za njih, uzaludno pokušavajući smisliti strategiju koja bi mogla uzvratiti udarac tom groznom ludilu. Prvih nekoliko izbjegličkih priča jako su uznemirile vojnike koji su ih čuli, jer su i sami bili unovačeni seljaci, ne mnogo drukčiji od supruga i očeva koje su te obitelji tako nedavno izgubile zbog tako jeziva neprijatelja. Stoga je Vansen, uz dopuštenje markgrofa Tynea, odjahao naprijed s četom izvidnika kako bi skupio što više informacija od žrtava koje su pristizale, a onda im pružio onoliko pomoći koliko je mogao prije nego što bi ih uputio tamo gdje im je prethodnica mogla dati hrane i vode, nadajući se kako će spriječiti da stravične priče, poput valova ledene vode, neprestano preplavljuju glavninu trupa. Ferras Vansen već je znao da će ova druga noć izvan Južne Mede proteći u sumornom i tjeskobnom logorovanju; nije imalo smisla pretvarati je u nešto još gore.

Bilo je uzaludno, naravno: oni koji nisu mogli podnijeti čak ni slušati

0 strašnom Sumračnom narodu, vjerojatno su imali slabe šanse preživjeti bitku s njima, ali Vansen se nadao da će upravo spoznaja o pravom sukobu osokoliti ljude bez obzira na to koliko uplašeni bili. Bilo koji neprijatelj kojeg se moglo dotaknuti, udariti, ubiti, bio je bolji od onoga kojeg ste mogli samo zamisliti.

Okrenuo se prema Dabu Dawleyju, jednom od preživjelih iz njegove zlosretne ekspedicije preko Sjenovite brane. Uz veliko je protivljenje

1 na izričitu zapovijed princeze Briony povećao odgovornost Mickaela Southsteada, kojemu uopće nije vjerovao - noć kada je imenovan kapetanom svojim je hvalisanjem izazvao dvije teške tučnjave u Južnoj

Medi - ali mladi Dawley bio je druga priča: oprezan i promišljen, unatoč svojoj mladosti, a još i više nakon njihove zajedničke pustolovine. Da nije bilo njegove želje da vidi što je pred njima, Vansen bi rado prepustio Dawleyju da sam predvodi ovu izviđačku družinu, unatoč njegovu manjku iskustva.

"Mislim da ćemo noćas ostati ovdje, Dab, ili ću to barem predložiti markgrofu Tyneu. Hoćeš li odvesti ljude dolje i potražiti vodu? Čini mi se da bi ondje trebao biti potok, iza onog brežuljka."

Dawley kimne. Ostali izvidnici, veterani divljine gotovo do posljednjeg čovjeka, čuli su kapetana - nije bilo potrebe za formalnom zapovijedi. Tiho su coknuli jezikom svojim konjima i zaputili se niz cestu.

Nekoliko stotina ovakvih i možda se ne bih bojao čak ni Sumračnog naroda, rekao je u sebi Vansen, ali je znao da to nije bila istina. Čak ni stajanje usred tisuće najodvažnijih ljudi na svijetu ne bi otopilo njegovo smrznuto, prestravljeno srce.

Dolina je bila puna vatri. Ovako blizu domu, još su jeli svježe meso i kruh koji se mogao odlomiti, a da ga niste trebali piliti nožem, što je bilo jedno od rijetkih zadovoljstava na maršu. Neki od stražara iz Kertevvalla svirali su na diplama i pjevali. Unatoč sjetnim kertskim napjevima, bio je to ugodan zvuk; Vansen ga je rado slušao, a bio je uvjeren da su i ostali osjećali isto.

Tumarao je natrag prema vatri kadli spazi priliku kako stoji na sljemenu jednog od nižih bregova, unutar prstena stražara, ali podalje od ijednog od njih. Mozgao je na trenutak prije nego što je u njoj prepoznao princa Barricka. Vansen se malko iznenadio, misleći da bi princ radije bio u društvu lorda Aldritcha i ostalih plemića, gdje bi ga dvorili jelom i pićem, ali Vansen je iz vlastita iskustva s kraljevskom obitelji znao da je dječak oduvijek bio čudak i usamljenik.

Ali on više nije dječak, pretpostavljam. Zapravo, Barrick je bio gotovo iste dobi kao Vansen kad je prvi put ostavio dom da potraži sreću u gradu - dobi kada je bio siguran daje bio muškarac, unatoč pomanjkanju dokaza. Promatrajući Barricka, prisjetio se straha princeze Briony za svojega brata. Momak je svakako bio na sigurnom - bio je jedva dvadesetak metara od najbliže logorske vatre - a Ferras Vansen poštovao je samoću za razliku od mnogih, no nije si mogao pomoći da ne bude zabrinut. Naposljetku, Collum Dyer bio mije nadohvat ruke kad je otet. Bilo bi dovoljno užasno da onoj lijepoj, ali tužnoj mladoj ženi mora reći kako joj je brat časno poginuo u bitci - nije mogao ni zamisliti da joj kaže kako su princa oteli vilenjaci ravno iz logora.

Dok je dugim koracima išao uzbrdo a vlažna mu trava šibala noge, Vansen se odjednom zapitao što je Sumračni narod htio. Iako je za njegova života bilo malo pravih ratova, imao je dovoljno iskustva s nasiljem i znao da postoje ljudi koje se samo silom moglo spriječiti da uzmu ono što žele, i ljudi koji su se bojali da im neki žele oteti njihovo čak i kad to nije bila istina, te da su pohlepa i strah počivali u pozadini većine sukoba. Ali vojska koju je vidio s one strane Sjenovite brane, onaj niz uzvišenog i strahotnog, ona jeziva, blistava armija - što su oni htjeli? Zašto su napustili sigurnost svojih maglovitih zemalja nakon više od dva stoljeća, tijekom kojih su njihovi izvorni neprijatelji odavna nestali, a mnoštvo smrtnika se rodilo, živjelo i umiralo i ne znajući za Sjenoviti narod, osim kao predmet starih priča i ružnih snova?

Suspregnuo je drhtaj. Oni nisu bili ljudi, čak ni životinje, nego zlodusi, što je on znao bolje i od koga. Pa kako se običan čovjek mogao nadati shvatiti njihove razloge?

Mladi se Barrick okrenuo kad mu se Vansen približio i pogledao ga na trenutak prije nego što se vratio onome što je tako netremice promatrao - ništa, koliko je Vansen mogao vidjeti. "Prinče Barrick, ispričavam se. Je li vam dobro?"

"Kapetane Vansen." Mladić je nastavio zuriti u noćno nebo. Vjetar je rastjerao oblake i izašle su zvijezde. Ferras Vansen dozvao je u sjećanje kako je nekoć, kao malo dijete, mislio da su to bile ognjišne vatre ljudi sličnih njemu - nebeskih pastira, možda, koji su živjeli na drugoj strani velike nebeske zdjele, koji su vatre Vansenove obitelji i njihovih susjeda zauzvrat nazivali zvijezdama.

"Postaje hladno, Visosti. Možda bi vam bilo udobnije da se vratite ostalima."

Princ nije odmah odgovorio. "Kako je bilo?" napokon je upitao.

"Kako je bilo...?"

"Iza Sjenovite brane. Je li izgledalo drugačije? Mirisalo drugačije?"

"Bilo je strašno, Visosti, kao što sam rekao vama i vašoj sestri. Maglovito i mračno. Zbunjujuće."

"Da, ali kako je izgledalo?" Svoju je bolesnu ruku skrivao ispod plašta, ali je drugom pokazao prema nebu. "Jeste li vidjeli iste zvijezde, Demijine ljestve, Rogove...?"

Vansen odmahne glavom. "Sada se baš ne sjećam. Bilo je - bilo je vrlo nalik na san. Zvijezde? Nisam siguran."

Barrick kimne. "Često sanjam o... o drugoj strani. To sada znam. Sanjao sam o njoj cijeli život. Nisam točno znao što je to bilo, ali kad sam čuo što ste ispričali o..." Okrenuo se i uperio u Vansena iznenađujuće prodoran pogled. "Rekli ste da ste se bojali. Zašto? Bojali ste se da ćete umrijeti? Ili je u pitanju bilo nešto drugo?"

Vansen je morao zastati na trenutak i razmisliti. "Jesam li se bojao da ću umrijeti? Naravno. Bogovi su nam udijelili strah od smrti kako ne bismo olako protratili njihove darove - kako bismo ono što nam je dano iskoristili do kraja. Ali to nije bilo ono što sam ondje osjećao - u svakom slučaju, nije bilo sve."

Barrick se osmjehne, iako je u tome bilo nečeg nepotpunog. "Kako bismo ono što nam je dano iskoristili do kraja. Vi ste pomalo pjesnik, kapetane Vansen, zar ne?"

"Ne, Visosti. Samo... tako me seoski svećenik učio." Malčice se ukočio. "Ali mislim da je to istina. Tko zna što će nam se dogoditi u Kerniosovim hladnim rukama?"

"Da, tko zna?"

Sada su mu sjećanja na dane u Sjenovitim zemljama sipila natrag, kao da je poklopac kojim ih je zatvorio bio obijen. "Bojao sam se jer mi je tamošnji svijet bio stran. Jer nisam mogao vjerovati svojim osjetilima. Jer sam se osjećao poput luđaka."

"A nema ništa strasnije od toga." Barrick je nečim bio mračno zadovoljan. "Ne, to je istina, kapetane Vansen." Ponovno je zirnuo u njega. "Kako vam je ime?"

"Ferras, Visosti. To je prilično često ime u Dolinama."

"Ali Vansen nije."

"Otac mi je s Vuttskog otočja."

Barrick se opet okrenuo prema zvijezdama. "Ali je sebi savio dom u Dolinčevoj vjeri. Je li bio sretan? Je li još živ?"

"Umro je, Visosti, ima tomu mnogo godina. Bio je prilično sretan. Uvijek je govorio da bi mijenjao cijeli divlji ocean za mali posjed i dobro vrijeme."

"Možda se rodio na pogrešnome mjestu", reče princ Barrick. "To se događa, mislim. Neki od nas prožive cijeli život kao u snu samo zato što ne pronađu ono što trebaju biti - teturaju kroz sjene, prestravljeni, stranci upravo kao vi u Sumračnim zemljama." Odjednom je stavio drugu ruku pod plašt. "Imate pravo, kapetane Vansen - zahladilo je. Mislim da ću popiti malo vina i pokušati zaspati."

Princ se okrene i uputi niz brijeg.

Još je dječak, zapravo, uza svu svoju filozofiju, zaključi Vansen dok ga je slijedio nekoliko koraka iza, budno motreći na bilo kakvu prijetnju, čak i tu medu logorskim vatrama. Dijete -pametno, gnjevno i preplašeno. Neka mu bogovi podare da pozivi dovoljno dugo kako bi se nešto od tog znanja pretvorilo u mudrost.

Zamor neodobravanja, koji je na trenutke prijetio pretvoriti se u urlanje, počeo je u trenutku kad je Brionv stupila u dvoranu, i nije prestao otkad je zauzela mjesto načelu stola. Obroci u Velikoj dvorani rijetko su bili tihi ili mirni, a bilo koji drugi dan ona bi nešto tiho prezalogajila u svojim odajama, no sada je odlučila junački se pokazati i prihvatiti posljedice.

Hijerarh Sisel sjedio joj je zdesna; premda su mu nekolicina njih za stolom bila nadređena, Brone je zauzeo mjesto njima s lijeva jer je bio vrhovni zapovjednik, a Južna je Meda bila u ratu - ilićе se uskoro biti. Nakon početnog širenja očiju i pućenja usnica kad ju je ugledao, hijerarh je poveo uljudan razgovor kao da je nosila pristojnu ženstvenu odjeću; nije bila sigurna je li to cijenila ili mrzila. Brone je bio zgranut, naravno, ali ona ga je sada dovoljno dobro poznavala da je bila sigurna kako je njegova srdžba imala više veze s tim što je, prema njegovu mišljenju, od sebe pravila nepotrebnu predstavu u osjetljivom razdoblju, nego s nekim posebnim neodobravanjem te provokativne bespolnosti. Vrhovni je zapovjednik imao drugih, važnijih stvari na umu, i očito je kanio iskoristiti metež oko dolaska glavnog jela da joj se obrati.

Dok su sluge odnosile pileće kosture, a golemu volovsku polovicu natopljenu vlastitim sokovima dovozili na kolicima, koja su prema Brionvjinu mišljenju bila okružena pretjerano svečanim nizom pečenih paunova, urešenima pak vlastitim perjem, psi su uzbuđeno lajali i njušili rogoz u potrazi za ispuštenim kostima. Spustila je ruku i počešala dlakavu glavu, zadovoljna što je barem netko tu bio zasluženo sretan.

"Rad na obrani grada uglavnom je završen", tiho joj reče Brone. "Ali najjači zidovi neće izdržati ako su srca unutar njih slaba. Plemići su nemirni. Nekoliko ih je već otišlo, odabravši radije iskušati sreću u vlastitim domovima, ili čak iskoristiti morske putove ako stvari krenu po zlu."

"Znam." Odobrila je dovoljno sumnjivih zahtjeva posljednjih dana, prozirnih izlika za koje je bila uvjerena da ih je mogla istog trena poništiti ako bi se na to odlučila. "Pustite ih, lorde Brone. To nije narod koji bismo htjeli na našoj strani ako stvari zbilja podu po zlu umjesto da samo izgledaju tako, kao što je sada slučaj." Zirnula je prema Hendonu Tollvju i njegovoj rođakinji Elan, okružene obožavateljima poput Durstina Crowela, baruna od Gravlocka, od kojih su se svi, osim djevojke, veselo smijali jednoj od Tollvjevih šala. "Iskreno rečeno, šteta što svi neće otići. Južnu bi Među možda bilo teže braniti, ali bi čekanje bilo ugodnije."

"Ali upravo je u tome stvar..." Brone se zavali natrag i pričeka da jedan od paževa ispusti komad govedine na njegov pladanj. "Sa svakim kukavičkim plemićem koji odjaši na jug ili otplovi na istok", rekao je kad se mladić odmakao, "odlazi svita oklopnika, a mi sebi nikako ne možemo priuštiti izgubiti ijednog od njih."

Brionv odmahne rukom: što je drugo mogla? Nikoga se nije moglo prinuditi na ljubav, zaključila je, pogotovo ne prema djetetu kad je otac bio taj koji ju je zaslužio. Sva lica koja su stupila pred nju, neprirodno izgovarajući razloge zašto ih hitno trebaju na obiteljskim posjedima, ili obećavajući da će se vratiti sa svježim trupama, počela su joj izgledati jednako daleka i mrtva poput slika u Dvorani portreta. Ali ona će ih sve upamtiti ako jednog dana sunce opet prospe svoje zrake na Južnu Među. Sjetit će se tko je otišao i svakako će se sjetiti tko je ostao, te će kazniti i nagraditi u skladu s tim. Dugovala je to svojem ocu i Kendricku, sada kad nisu mogli zaštititi mjesto koje su obojica toliko voljeli.

Zapanjila se što opet razmišlja o ocu kao daje mrtav. Učinila je znak protukobi, nešto što je rijetko radila od djetinjstva kad ga je naučila od jedne svoje dadilje. On je dobro, rekla je samoj sebi. Napisatću mu noćas novo pismo, poslati ga po glasniku na brod koji plovi prema jugu. Osjetila je kako je preplavljuje stid. Nisam mu ništa rekla o ovom nadolazećem ratu, ako se o tome radi, i samo šture pojedinosti o Kendrickovoj smrti. No je li to uopće bila vijest koja se slala zatočenom čovjeku: da mu se kraljevstvo nalazi pod prijetnjom, i to takočudnovatom? Čak i zarobljen u Hierosolu, čuo bi za Kendricka i za Shasovo utamničenje, bilo daje primio njezino zadnje pismo ili ne - nije li to bilo dovoljno boli? Odjednom joj je otac toliko nedostajao da joj je bilo teško disati. I Barrick. Poželjela je da je njezin blizanac sada pokraj

nje, da mogu poslije zajedno pobjeći kako bi raspravljali o svim tim masnoustim dvorjanima koji zijevaju, o gospi Comfrev M'Neel, kose već napola raspletene nakon što je popila previše vina, o debelom lordu Bratchardu koji se, protivno svim dokazima, smatrao ne samo domišljatim, nego i ženskarom, te koji je nekoć svojim šapama milovao Brionvjinu kosu i lice te joj govorio kako izrasta u prelijepu mladu ženu.

Ako ovaj dvorac padne, nadam se daće ih Sumračni narod sve zarobiti i odvući u Vansenove maglovite zemlje s lancima oko vrata.

Bila je to zapanjujuće nemilosrdna misao; zanemarila je mnoga draga i dobra srca oko sebe, ali u tom trenu buka razgovora i zveket kaleža i noževačinila se jedva boljom od Zagora seoskog dvorišta, a ti ljudi, uza sav svoj ures i nakit, činili su se jedva bolji od svinja koje se međusobno guraju ne bi li što prije stigle do korita.

Hijerarh Sisel pokušavao joj je nešto reći kadli ju je glasan meketavi smijeh naočitog, ali glupavog Durstina Crowela ubo poput igle te se lecnula. Barun od Gravlocka urlao je na nešto što je Hendon Tolly rekao, smijući se tako jako da se zagrcnuo vinom i prolio ga po svom ovratniku i prsima, izazvavši provalu smijeha. Tvorac primjedbe susretne njezin pogled, usana zategnutih u zadovoljan osmijeh. Znala je, ili je barem bila uvjerena da zna, tko je bio predmet šale Hendona Tollvja.

"Lorde Tolly," doviknula je, "poput Erila koji blagoslivlja berbu grožđa, čini se da i vi večeras donosite prijeko potrebno veselje za naš stol, gdje bi inače ljudi sjedili šutljivo i zamišljeno, pitajući se što nam bogovi spremaju."

Pokraj nje Brone pročisti grlo, a s druge strane hijerarh ponovno iskuša svoju primjedbu, nekakav bezazleni komentar o tome kako su ga radovi na obrani grada nagnali da razmisli o nekim dodacima na hramu, ali nije obraćala pozornost ni na jednog od njih. Ona i Hendon Tolly ukrstili su poglede.Čekala je njegov odgovor, a sada su to činili i ostali: nekoliko pasa pod stolom režalo je i natezalo se oko kostiju, ali inače je dvorana postala uočljivo tiha.

"Vašoj gostoljubivosti služi na čast, princezo Briony, što ste nam omogućili toliko razbibrige. Dali ste nam toliko zanimljivih tema za razmišljanje da sam gotovo zaboravio kako oplakujem gubitak svojega brata, vojvode Gailona."

"Da, sve nas je ražalostio Gailonov nestanak", rekla je, ignorirajući još jedan kašalj upozorenja Avina Bronea. "Bio je to udarac pogotovo zato što je njegov odlazak iz ove kuće uslijedio tako brzo nakon smrti mojega brata."

Opipljiva nelagoda prekrila je stol. Čak i Crowel, koji je bio spreman na smijeh, sjedio je otvorenih usta, iznenađen.

"Svi smo nesretni", glasnoće Avin Brone. "Izgubiti dva tako plemenita muža jednog za drugim... Pa, možemo se samo moliti da nam se brat lorda Tollyja vrati živ i zdrav."

Tolly nadigne obrvu i malko se nasmiješi, zadovoljivši se da pričeka i vidi kuda će ih ona to odvesti - hoće li potvrditi Broneovu ponuđenu zastavu primirja. Njegovo samopouzdanje bilo je već samo po sebi uvreda: Briony je izluđivalo što se osjećao tako siguran da se porječkao s vladajućom princezom u njezinoj dvorani, za njezinim stolom, a onda joj prepustio da izabere pomirbu ako želi.

Nije željela. Ne večeras.

"Da, mnogi se svakako nadaju da će se Gailon Tolly opet pojaviti nakon tako tajanstvenog nestanka. Moj brat Kendrick, međutim, neće se vratiti, barem ne u ovom prstenu svijeta."

Tollvjeva obrva popela se još više. Nije se mogla priviknuti na to koliko je istodobno bio sličan i drukčiji od svojega brata. Nikad nije voljela Gailona Tollvja, smatrala ga je tvrdim, lažno kreposnim ičak pomalo tupim, ali njegov je mlađi brat vonjao na sumpor, imao u sebi mračan sjaj nečeg dubokog i poprilično bezumnog. "Želi li zapravo Njezina Visost reći da je moj brat - moj brat vojvoda, glava obitelji koja je stoljećima služila Južnoj Međi - imao neke veze sa smrću princa regenta?"

"Pazite sad!" reče hijerarh Sisel drhtavim, ali iznenađujuće snažnim glasom. Progovorio ječak i prije Bronea, što je dovoljno govorilo o njegovu očaju. "To je grozno čak i pomisliti, i neka nam bogovi svima pomognu kad tako govorimo dok naši vojnici jašu u opasnost."

"Dobro rečeno", protisne Avin Brone. Nekoliko je ljudi kimnulo za stolom, dok su plemići mekšeg - ili barem slabijeg - srca s olakšanjem reagirali na probadanje rastuće napetosti. "Nitko ovdje ne sumnja u vojvodu Gailona ni za što i svi se molimo za njegov siguran povratak. Dok o tome razgovaramo, krivac leži okovan u tamnici, ali nismo pronašli ni najmanji trag da je imao saveznike."

Uto se Briony prisjetila neobična izvještaja starog Zagonetala o Gailonovu posjetu Kendrickovoj ložnici, kao i Broneova otkrića da je njegov uhoda vidio agente za koje je sumnjao da su autarhovi na dvorcu Ljetopolja. Držala je jezik za zubima, ali nije skrenula pogled s kamenih očiju Hendona Tollyja.

Pusti, Briony, rekla je samoj sebi. Ovo je besmisleno. Ne, gore od besmislenog.

Njegove se usne tržnu. Uživao je u tom trenutku.

"Naravno da je lord Brone u pravu", glasnoće ona. Bilo je to poput gutanja gorkog lijeka. "Narod Ljetopolja uvijek je ovdje dobrodošao - naposljetku, mi smo obitelj, nasljednici samog Anglina i Kellicka Eddona. Nakon dnevnih briga, samo sam bila znatiželjna čuti šalu koji su oni oko vas smatrali tako smiješnom."

Osmijeh Hendona Tolh/ja nije se pokolebao, ali se svakako umanjio, a oči malčice suzile dok se premišljao. "Nije bilo ništa, princezo", izustio je naposljetku. "Mala dosjetka. Više je se i ne sjećam."

Lord Brone joj je opet nešto mrmljao, nastojeći privući njezinu pozornost. Brionv je bila umorna. Bilo je vrijeme da se ostavi toga - da se ostavi svega. Imala je dovoljno problema, bogovi su znali, i bez toga da dopusti tomčovjeku da joj se uvuče pod kožu. Kimnulaje, dopustivši mu više-manje dostojanstveno povlačenje, ali je sad Durstin Crowel pijano potezao Tolh/ja za ruku.

"Sjećaš se, Hendone", rekao je. "Bilo je zbilja smiješno. O..." afektirao je šapat koji su mogličuti svi za stolom, "...princu Barricku."

Nešto stisne Brionvjino srce. Tih jauk pobjegne vrhovnom zapovjedniku. "Ah", rekla je. "Zaista? Onda stvarno mislim da biste je trebali podijeliti s nama."

Tolly uputi barunu od Gravlocka prezriv pogled, a onda se opet okrene prema njoj. Uzeo je gutljaj vina; kad je završio, lice mu je opet bilo sabrano, ali mogla je vidjeti kako mu u oku poigrava onačudna svjetlost - ne pijanstvo, već nešto trajnije. "Vrlo dobro", rekao je. "Budući da i moj prijatelj i moja princeza inzistiraju. Vrlo me se dojmila vaša odora, Brionv - vaše ruho."

Osjećala se kako postaje ukočena i hladna poput kipa. Namjerno je izostavio njezin naslov, kao da su oboje opet bili djeca a on joj se rugao, običnoj djevojčici koja se htjela igrati s boljima od sebe. "Da? Drago mi je što vas je impresionirala, Hendone. Ovo su ratna vremena, pa sam pomislila da bi ratnička oprema bila prikladnija."

"Da, naravno." Malčice je nakrivio glavu. "Naravno. Pa, samo sam se pitao, ako vi nosite to..." prezrivo je pokazao rukom, "znači li da princ Barrick jaše u bitku odjeven u haljinu?"

Žamor zaprepaštenosti i nekoliko osupnutih uzdaha smijeha jedva su započeli kad je Brionv nesvjesno ustala, pričemu se njezina stolica prevrnula. Brone krene daće je uhvatiti za ruku - zamalo ga je udarila što je pokušao - ali nije ju mogao zaustaviti. Njezin mač sikne iz korica.

"Ako smatrate moju odjeću smiješnom," protisnula je kroz zube tako jako da ju je poslije boljelačeljust, "možda će vam smiješna biti i moja oštrica."

"Princezo!" prosiktao je Sisel zgroženo, ali nije bio tolika budala da pokuša zgrabiti nekoga kome je mač treperio u ruci, pa bila to i žena.

Hendon Tolly polako ustane, zadovoljan i ne trudeći se previše to prikriti. Ruka mu padne na vlastiti balčak i kratko ga pomiluje, očiju cijelo vrijeme uprtih u njezine. "Zaista smiješno," reče, "ali, naravno, ne bih mogao dići ruku na princezu regenticu, čak ni u tako zabavnoj igri. Ali možda bismo se koji put mogli ogledati dječjim oružjem kako se nitko ne bi ozlijedio."

Srce joj je sada bubnjalo. Bila je u kušnji da nasrne na njega, da ga prisili da isuče mač, bez obzira na posljedice, samo kako bi mu izbrisala ono podrugljivo zadovoljstvo s mršavog lica. Niječak ni marila što je bio glasoviti mačevalac, a ona tek učenica drugog slavnog mačevaoca, učenica koja je jedva vježbala od ljeta i koja se nije mogla nadati da bi,čak i u vrhunskoj formi, bila ravna Tollvju. Gotovo bi vrijedilo prisiliti ga da ju ubije u samoobrani. Tada se nitko ne bi smijao, a sve bi se njezine brige privele kraju.

Ali onda više nikad ne bih vidjela Barricka, ni oca. Ruka joj je strahovito drhtala. Spustila je oštricu sve dok vršak nije zveknuo o nogu stola. A jedan od prokletih Tollyja završio bi kao regent dok se Anissino dijete ne rodi - ako bi ga pustili da živi.

"Gubite mi se s očiju", rekla je Hendonu Tollvju, a onda svrnula pogled na ostatak stola, redove blijedih, zapanjenih gostiju, od kojih su neki među prstima još držali komade mesa u umaku, skamenjene na pola puta između tanjura i usta. "Svi vi. Svi vi!"

Ali Briony je bila ta koja je zabila mač natrag u korice, a onda se okrenula i izjurila iz Velike dvorane tako mahnito da su se sluge razbježale pred njom. Uspjela je dočekati da se vrata zatvore za njom prije nego što je dopustila da je svlada bujica gnjevnih suza.

33.

Blijedi stvorovi

ZVIJEZDA NA ŠTITU

Svi preci pjevaju

Kamenje je naslagano jedno na drugo u rosnoj travi Dva novorođena teleta čekaju drhteći

(iz Kostopadnih proročanstava)

Bilo je sumorno stajati na raskrižju Sjeverne Mede gdje je stajao samo mjesec dana prije, i gledati kako su brda sada obavijena tamnim povijušama i ovješenim cvjetovima boje modrice. Vojnici su šaptali među sobom i toptali nogama poput nemirne stoke, ali to je za Ferrasa Vansena bio kudikamo porazniji prizor. On je već vidio takvu vegetaciju, ali četrdeset i više milja prema zapadu. Proširila se daleko za kratko vrijeme.

"Gdje su oni izvidnici?" upitao je markgrof Tyne već peti ili šesti put u sat vremena. Pljesnuo je rukama u rukavicama kao da je dan bio strahovito hladan, premda sunce još nije zašlo, a vjetar bio blag za Endekamene. Ratni vojskovođa bacio je svoju kacigu na tlo poput prazna vjedra i odgurnuo kapu pancira; njegova oštra, prosijeda kosa stršila je učupercima. Zagledao se u neobičan odsjaj livada i crne pupoljke koji su lelujali na povjetarcu poput dječjih glava koje su ih nijemo promatrale iz visoke trave. "Dosad su se već trebali vratiti."

"Doinev i ostali ljudi su dobro, moj gospodaru." Vansen pogleda prema vojnicima koji su se odmarali. U bilo koje drugo vrijeme, nakon tako duge stanke, odlutali bi u travu poput ovaca bez pastira, no sada su s nelagodom stajali gdje su se zaustavili, kao da su zarobljeni rubovima ceste. Ti sinovi poljodjelaca i trgovaca nisu htjeli imati nikakva posla s trnovitim povijušama i neprirodnim cvijećem uljanog izgleda.

"Rekli ste da ste ovo već vidjeli, Vansen."

"Da, lorde Aldritch. Sa svojom četom, sjeverno od Srebrnstrane. Malo prije nego... nego što su stvari pošle po zlu."

"Pa, krvi mi bogova, držite jezik za zubima glede toga, hoćete?" Tyne se namršti. "Ovi su ljudi ovdje svi spremni podviti rep i utećisve do Južne Međe." Ošinuo je pogledom bogomoljca obrijane glave koji je činio pravu predstavu kadeći ukrug po sredini raskrižja zdjelom tamjana, jaučući i pjevajući dok je obavljao svoj zadatak rastjerivanja zlih duhova. Mnogi ljudi promatrali su taj prizor s vidljivom nelagodom. "Otkinutću onom svećeniku glavu", zareži markgrof od Modre obale, gotovo sebi u bradu.

"Mislim da će s ovom skupinom sve biti u redu kad stigne pravi trenutak, moj gospodaru. Mnogi od njih borili su se na Brenlandskim granicama ili protiv kertskih brdskih razbojnika.Čekanje im teško pada."

Tyne uzme gutljaj iz šalice na svojem sedlu; dugo je promatrao kapetana straže, zamišljen. "Svima nam teško pada - to je prokleta stvar. Dovoljno je loše čekati da se neprijatelj pokaže kad znaš da se boriš sa smrtnicima. Što bismo trebali pomisliti na sve ovo...?" Mahnuo je rukom prema zatrovanim brdima.

Ferrasu Vansenu bilo je drago što markgrof nije zapravo očekivao odgovor.

"Ah", iznenada će stariji muškarac, s iskrenim olakšanjem u glasu. "Eno ih." Zaškiljio je. "To su oni, zar ne?"

"Da, gospodaru." I Vansen je osjetio da mu je napetost u grudima malko popustila. Povratak stražara očekivao se u podne, a sunce je sada bilo nad vrhovima bregova. "Brzo jašu."

"Izgledaju kao da nam imaju nešto poručiti, zar ne?" Tyne se okrene i zagleda prema koloni vojnika na cesti. Prošao je cijeli dan ili više otkad su susreli posljednje izbjeglice iz Svjećareva, i premda su priče bile strašne, gotovo nevjerojatne, njihova je nazočnost barem dokazivala da su ljudi mogli sigurno prijeći ta brda. Ali otkako su mimoišli posljednje od tih skitnica, vojska Južne Mede putovala je kroz pustu, gotovo nijemu zemlju, te je sada medu redovima nastalo komešanje na prizor udaljenih izvidnika. Iza vojnika, prvi red gonča, očekujući da će se kolona uskoro opet pokrenuti, stao je šibati leđa volova koji su malo odlutali s ceste na pašu. "Odjašite k njima, dovedite ih ravno k meni", zapovjedi Tyne. "Mislim da ću biti pod onim drvetom, ondje, malo dalje uzbrdo. Toće nam omogućiti da razgovaramo daleko od znatiželjnih ušiju."

"Možda bismo trebali naložiti ljudima da podignu logor, gospodaru", predloži Vansen. "Prekasno je da jašemo dalje, a to će ih zaokupiti."

"Dobra ideja, ali najprije da čujemo što izvidnici kažu." Markgrof se okrene prema svojem štitonoši. "Reci Roricku, Mavneu i Sivnevju Fiddicksu da mi se pridruže na onom ondje brijegu. I mladom princu, dakako - ne bismo htjeli njega izostaviti. Oh, i Brenhallu - on je vjerojatno negdje pod drvetom, ubija oko nakon ručka."

Vansen je jedva čuo zadnje riječi dok mu je markgrofov drugi šti-tonoša pomagao da se popne u sedlo, a onda potjerao konja ususret izvidnicima.

Ali, koliko ih ima, prokletstvo?" Tyne je potezao svoje brkove i izgledao kao da bi želio pljusnuti Gara Doinevja. "Koliko puta moram pitati?"

"Oprostite, vaša milosti." Izvidnikov glas bio je suh i napukao, kao da ga nije mnogo koristio. "Čuo sam vas, gospodaru, ali teško je odgovoriti, u neku ruku. Zbog magle i svega možemo samo reći da su se utaborili na vrhu brda i među drvećem. Jahali smo duljim putem naokolo da ih bolje vidimo - zato nam je trebalo toliko da se vratimo." Zatresao je glavom. Ožujak između Doinevjeva oka i usta koji mu je nadizao usnicu i zbog kojeg je djelovao kao da se podrugljivo smješka, već ga je bio dovodio u neprilike, a Vansen je slutio kako je to moglo imati veze s njegovim odabirom uobičajeno samotnog zanimanja. Ali Vansen je bio uvjeren dačak ni u svom bijesu Tyne nije mogao ne zamijetiti plahost na izvidnikovu ogrubjelom, koštunjavom licu.Čak i okorjeli šutljivi borac poput Doineyja bio je uznemiren tim nepoznatim, neprirodnim dušmaninom. "Vratite se s nama, gospodaru - sigurno ima još sat vremena svjetla. Vidjećete. Teško je išta razaznati. Ali ima ih na stotine ondje, možda na tisuće."

Tyne odmahne rukom. "Samo što je opasno kad moraš nagađati. Barem znamo gdje su."

"I siguran si da ih nema još negdje drugdje?" upita mladi princ Barrick. Pridružio se krugu na obronku, a plemići su se zbili jedan uz drugog kako bi se međusobno zaštitili od sve oštrijeg vjetra. Princ je izgledao zainteresirano - gotovo previše, pomislio je Vansen, kao da je zaboravio daće ljudi koji su odmatali svoje prostirke uskoro morati ukrstiti mačeve s tim zanimljivim fenomenom, daće neki od njih sigurno poginuti. Vansenu je bilo teško ne osjetiti ogorčenost u ime Daba Dawleyja i svih ostalih vojnika ne mnogo starijih od princa, koji neće biti okruženi i zaštićeni poput Barricka, kako njegovo iskustvo bitke ne bi postalo pretjerano opasno.

Ali tko je od mene tražio da se brinem za mladića, da ga štitim? Je li to bio sam princ? Nije, nego njegova sestra. Možda mu činim nepravdu. Vansen je opet bio nesiguran: ponekad se Barrick Eddon činio običnim dječakom, čak mlađim nego što je bio, hirovit i tjeskoban; u drugim trenucima izgledao je stotinu godina star, udaljen od svega tako ovozemaljskog, poput straha od smrti.

"Ako Vaša Visost misli da je to samo možda simbolična sila koja nas želi namamiti dok je ostatak u zasjedi", reče Doiney, nespretan i nenaviknut obraćati se kraljevskim osobama, "onda tvrdim da je sve moguće, vaša dobra Visosti. Ali ako su negdje skrili drugu vojsku, ona je ili tako mala da se pritajila pod djetelinom, ili lebdi nebom na oblaku, takorekć, ili što već govore da vilenjački narod radi. Zbog jutarnje magle nismo spazili one na brijegu sve do povratka, a projahali smo uzduž i poprijeko ovim krajem, s obiju strana Settlandske ceste, i u gornje predjele starog puta prema Sjevernoj Međi, preko svakakva tla." Zastao je, očito pokušavajući promisliti o svemu, uvjeriti se da je to bilo ono što je želio reći. Vansen nije čuo toliko riječi od tog čovjeka tijekom svih godina što ga je poznavao. "Htio sam reći, Visosti, ako mi oprostite, da nikog drugog nismo vidjeli miljama daleko osim onih koji su gotovo povrh nas."

"Kako izgledaju?" upita Rorick, glasom pregrubo običnim da bi bio posve uvjerljiv.

"Teško je reći", odgovori mu Doiney. "Ispričavam se, vaša milosti, ali to je zbog one proklete magle i onog drveća. Ali mogli smo vidjeti neke od njih u onome što je izgledalo poput običnog oklopa, ne mnogo drukčijeg od vašeg ili mojeg, a bilo je i konja, šatora i... i svega što biste očekivali. Ali bilo je i drugih obrisa, među drvećem..." Utihnuo je, načinio znak protukobi. "Obrisa koji uopće nisu izgledali normalno, što smo od njih vidjeli."

Tyne ustukne sve dok nije gotovo stajao leđima uz drvo. Zaškiljio je u daljinu, premda je šumovita uzvisina koju je Sumračni narod naizgled odabrao za svoj logor bila zaklonjena od pogleda drugim bregovima.

"Onda idemo po redu", rekao je. "Vansen, trebamo postaviti predstražu po brežuljcima iza njih i koju milju dalje niz obje ceste, koja će se izmjenjivati dovoljno često da im se neće početi priviđati obrisi u noći koji nisu ondje, nego će vidjeti one koji zbilja jesu. Moraju i uši držati otvorene. Ako se približava neka druga vojska - ako se radi o zamci - moramo o tome znati prije nego što stigne. A neka ostali počnu dizati logor." Tvneov narednik pohita nizbrdo da preda zapovijedi.

Vansen se nagne bliže i izmijeni par brzih riječi s Garom Doinevjem dok su plemići tiho međusobno razgovarali. "... Ali ostali koje je vodio Muchmore vratili su se još u podne", završio je Vansen, "pa mu reci da želim poslati njih, a ti svojim momcima daj nešto da popiju i pojedu."

Doinev kimne, a potom se nakloni plemićima i izvede nespretan, nepriviknut naklon za princa prije nego što se opet bacio na konja. Otkasao je natrag prema svojoj četici konjanika, s vidljivim olakšanjem što je pobjegao s vijeća njavelikih.

Vansen je zurio u rasplamsale logorske vatre. Bio je to ohrabrujući prizor u usporedbi sa sumrakom koji se spuštao, te je zaključio da je markgrof Tyne bio obziran zapovjednik: premda je bilo upitno zna li neprijatelj za njihov dolazak, vatre će ljudima pružiti prijeko potrebno ohrabrenje tijekom duge, mučne noći.

"Što ćemo onda, lorde Aldritch?" upita princ. "Mislite li da će stati i boriti se?"

"Ako ne budu, onda ćemo naučiti nešto korisno", reče mu Tyne. "Ali nemojte misliti da se ne bojim zamke kao i vi, Visosti, premda slutim da pretjerujemo. Ipak, ako pobjegnu, ne bismo ih smjeli slijediti, u slučaju da nas žele odvesti na mjesto o kojem smo čuli - iza Sjenovite brane gdje svi polude."

"Gotovo svi. Ali ne i naš kapetan Vansen." Bilo je teško reći što je princ Barrick pod tim mislio, pohvalu ili sprdnju.

Vansen prekine kratak muk. "Ako će moje iskustvo biti od koristi, onda moram sve podsjetiti da moji ljudi i ja nismo imali pojma da prelazimo u... u te zemlje... pa smatram da markgrof Tyne mudro zbori. Ako ih nadvladamo čak i ako ih naizgled natjeramo u bijeg, ipak moramo nastaviti polako i oprezno."

Barrick Eddon je na trenutak zurio u njega, ozbiljno kimnuo, a onda pogledao ostale i shvatio da ga svi promatraju. "Što, čekate mene? Ja nisam general, nisam joščak ni vojnik. To sam rekao i tako i mislim. Aldritch, vi i ostali morate odlučiti."

Markgrof od Modre obale pročisti grlo. "Pa, Visosti, onda tvrdim da večeras moramo biti budni i na oprezu, te podvostručiti uobičajen broj stražara - a u to ne računam vašu predstražu, Vansene. Ako se taj sjenoviti puk ne pokrene, onda ćemo se ujutro, kad se svjetlo vrati, popeti i iskušati snagu s njima. Mislim da nitko od nas ne želi baš krenuti na njih po ovim nepoznatim poljima dok sunce zalazi."

Nastalo je kimanje glavama i nekoliko potvrdnih gunđanja, ali inače nitko ništa nije rekao. Nije bilo potrebe.

Činilo se da je Chert obišao obalu mora žive stotinu puta, vrčući i dozivajući, sve dok mu se nije zavrtjelo u glavi, a da nije dobio drugog odgovora doli jeke. Nije našao nikakva traga putu preko tekućeg metala, nikakav most ni sidrište, i - koliko je mogao vidjeti na nestalnom, treperavom svjetlu - nikakva čamca na suprotnoj obali. Međutim, otkrio je jedno: negdje u tami, prošaranoj modrim i ružičastim zrakama iznad svoje glave, neka se pukotina otvarala prema dalekoj površini, nekakav kameni dimnjak, gdje su se isparavanja mogla raspršiti na zraku ponad Brennova zaljeva. Chert je znao dovoljno o živi da je bio svjestan da bi dosad, da je doista riječ o pravoj živi, već bio ošamućen, mrtav ili na samrti od njezina zračenja.

Pitao se je li to možda bilo rješenje zagonetke - je li se dječak nekako spustio na otok odozgo? Ali što je onda Bubodlak slijedio ako ne Flintov miris? I kako se dječak mogao spustiti s tolike visine? Kamena obala na suprotnoj strani srebrnog mora - strani do koje Chert nije mogao doprijeti - bila je udaljena od otoka, gotovo jednako daleka kao obala na kojoj je on stajao. Imao je kratkotrajnu, maštovitu viziju da je dječak nekako dolebdio dolje poput mrvice prašine ili komadića gljivine spore, ali to je bilo smiješno. Flint je možda stigao s one strane Sjenovite brane, možda je bio dobar penjač - ali nije pokazao nikakav znak da je sposoban letjeti.

Ipak, Chert se prošetao natrag do kosine ispod izbočine kamenog balkona gdje je bio ušao i zagledao se u nazubljenu površinu, prelazeći pogledom po jelenjoj stazi - stazi sablasnog jelena kako ju je sada nazivao u mislima - pitajući se postoji li neki drugi put na suprotnu stranu iz samog Labirinta, nekakav visoki puteljak koji je nevidljiv zbog svjetlosne varke. Uzdahnuvši - uzdah je gust, vruć zrak brzo pretvorio u hropac, a potom u kašalj - uspeo se natrag po kosini.

Zastao je na balkonu Labirinta, zureći prema neobičnom sjaju Blistavog čovjeka koji je svjetlošću ispunio velebnu špilju a da je pritom nije u cijelosti osvijetlio, pa onda uzeo preostali komad koralja za svjetiljke kako bi se vratio kroz Labirint. Bio je sretan što ga je uzeo pa nije morao opet prelaziti Labirint po mraku - previše je podsjećalo na njegov obred zrelosti, na onaj osjećaj nemoći kad su ga prisilili da maršira ne dodirujući nikoga od svojih supatnika, slijedeći glas akolita kojeg nije mogao vidjeti, glas koji su tama i jeka učinile čudnovatim i neljudskim. Ali ovaj put imatće svjetlo...

Kako je onda Flint prošao kroz Labirint? Bilo je to pitanje koje je već trebao postaviti, te se Chert opet naljutio na sebe. Je li Flint najprije svratio do Slanog jezerca po komadić Gromadine robe? Chert nekako u to nije vjerovao -čovuljak bi nešto rekao. Ali kako se dijete druščije moglo probiti kroz Labirint u potpunoj tami?

Kad smo već kod toga, kako se uopće spustio ovamo? Bila je to tajna ravna najčudnijim dijelovima priče o Kerniosu i njegovim slavnim bitkama.

Chert zastane na kratak odmor, pitajući se koje je sada bilo doba dana, budući daje čak i njegov funderlinški osjećaj za prolazak vremena u dubinama bez neba bio narušen tim mjestom, a onda se polako zaputio vijugavim Labirintom. Izašao je na meko, toplo svjetlo Poteza zarkamena, ne otkrivši nijedan nagovještaj kako je dječak prešao preko Mora dubina, nikakav trag Flintova prolaska. Chert se okrenuo i opet stao umorno vraćati Labirintom, sve više i više siguran da nikad neće doznati što se dogodilo s dječakom. No ovaj put, u svojoj iscrpljenosti, pogrešno je skrenuo i zatekao se u predjelu Labirinta u koji dotad nije bio stupio. Mogao je to prepoznati jer je tlo bilo druščije pod njegovim nogama, te je tek sada shvatio da je put između Poteza i formacije zvane Balkon bio izlizan po sredini tijekom mnogih stoljeća od toga što su se po njemu vukle nebrojene noge. Također je naglo pojmio barem jedan od načina na koji su se akoliti snalazili u Labirintu po mraku. Sada se zatekao u dijelu gdje su kamene ploče bile glatke i ravne, kao da po njima nitko nikad nije hodao.

Potisnuo je trenutak panike. Čak i ako se izgubio, sigurno mu ovdje neće biti ništa gore nego da tumara obalom mora žive. Hramska braća, ako naiđu, bili su čuvari Labirinta. Trebali bi znati svaki njegov kutak.

Ipak, nije mogao zaboraviti svoju poslovičnu zlu sreću. Trebali bi, da. Ali možda ne znaju.

Chert je nastojao što je najbolje mogao vratiti se svojim stopama, ali je bio rastresen kad je izabrao pogrešan put te se nije mogao sjetiti koliko je dugo hodao i koliko puta skrenuo prije nego što je shvatio svoju pogrešku. Podignuo je svoj svijetleći komad koralja prema zidovima od škriljevca, tražeći bilo kakav trag, ali premda su bili prekriveni istim neodgonetljivim rezbarijama kao poznatiji predjeli Labirinta - goleme, poput zida široke prilike krupnih čiju i iskrivljenih udova, kao i zavijuci i točke koje su izgledale poput rukopisa, ali ih ni najednom pismu nikad nije vidio - sve je to bilo previše slično od zida do zida, od dvorane do dvorane, da bi mu pomoglo naći put.

Ipak, vidio sam nešto što mnogi drugi osim Metamorfne braće ne mogu vidjeti, pomislio je, sjetivši se puta kroz tamu za svojeg obreda zrelosti. Što sve ovo znači? Znaju li braća to pročitati?

Lice i riječi brata Nickela iznenada mu se vrate u sjećanje - čudan izraz u čovjekovim očima dok je govorio o njihovom starješini, djedici Sumporu, i njegovim snovima "... da se bližičas kada će Drevna Noć doći... dasu naši dani slobode završili." Chert zadrhti usprkos zagušljivoj vrućini mjesta. Tu u dubinama, tumarajući pred očima tih natprirodnih bića, bilo je lako osjetiti dah Drevne Noći na svojem zatiljku.

Naglo se okrenuo, odjednom uvjeren da ga netko slijedi, ali hodnik iza njega bijaše pust. Pogoršavam situaciju, pomislio je. Trebao bih stati i pričekati dok ne dođu hramska braća.

A ako se svjetlo njegova koralja zauvijek ugasi dok budečekao? Tama nikad prije nije plašila Cherta, ali sada je bila jeziva pomisao.

Skrenuo je iza novog ugla i zatekao se u slijepom hodniku sučen s trima kamenim zidovima. Golema lica isklesana na njima zurila su u nj tako da se osjećao poput djeteta koje su okružili ljutiti roditelji. Ispustio je mali uzdah iznenađenja i čuo ga kako odjekuje i iščezava, ali prije nego što je prestao hodati, mogao ječuti još nešto: šupljinu svojih koraka, odjek kojeg tu prije nije bilo. Zbunio ga je - na trenutak je pomislio da je još nešto u Labirintu s njim - ali onda ječučnuo i

prinio blistavi koralj bliže. Zurio je u strugotine na kamenim pločama, a onda kucnuo šakom po njima. Zvuk je nedvojbeno bio drukčiji.

Chert pročeprka oko ruba jednog kamena i on se na njegovo zaprepaštenje mačice podigne u njegovim rukama, zatresavši se kad je kliznuo iz svog prstena prastare žbuke. Tada, kad se napregnuo i pomaknuo ga, nije se podigao samo jedan, nego četiri kamena zajedno. Zavukao je prste obiju ruka pod njih te, režeći i stenjući od napora, podigao cijelu masu poput poklopca nakapnice i odvukao ga u stranu. Spojeno kamenje stvaralo je grubčetverokut, širok manje od metra i ne deblji od Chertove stisnute šake. Ispod mjesta gdje je ležao zjapila je tama.

Malo vrućine i snažan miris mora žive doplovio je iz otvora. Chert se nagne nada nj i uvuče koraljno svjetlo unutra. Stube, strme stube, vijugale su prema dolje, nestajući u dubinama. Sjeo je, protrljao glavu. Je li to dječak našao? Ili je to bio tek još jedan dio Tajni, put koji će ga odvesti u sudbinu goručak i od toga da zaglavi u tami Labirinta?

Nije da imam pametnijeg posla, rekao je u sebi. A ako su Starješine ljutiti na mene... pa ovo sigurno neće pogoršati stvari.

Znao je da mu je opravdanje šuplje, ali se ipak pažljivo spustio kroz otvor, a ondačučnuo na jednu od nižih stuba kako bi pogledao što je dalje mogao niz grubo malo stubište, u slučaju da ne bi naglo završilo nekoliko metara dublje i propalo pod njegovim nogama, a on završio u kakvu bezdanu. Iako je tunel izgledao kao da mu konstrukcija nije bila tako pažljivo izvedena poput ostatka Labirinta, ipak se činio čvrstim poput djela funderlinških ruku, te nikakvih naglih padina nije bilo na vidiku. Dok se oprezno spustio niz još par stuba, podigao je pogled i spazio da je žljebić bio urezan u dno jednog od četiriju kamena koji su prekrivali rupu, ručku kojom se poklopac mogao povući natrag odozdo.

Malo je vjerojatno da ću to učiniti, pomislio je, ali se zapitao kako je Flint u tome uspio ako je sišao tim stubama. Dječak je bio žilav, ali je li bio tako snažan?

Sve to razmišljanje dalo je Chertu novu ideju, pa je otpuzao natrag kroz rupu. Odriješio je košulju koju je nosio oko struka otkad ju je uzeo Bubodlaku - ovdje je bilo prevruće da bi osjećao ikakvu potrebu za njom - te ju odbacio na izlaz iz slijepog prolaza kako bi je netko u hodniku mogao opaziti a da ne mora skrenuti za ugao.

Maknem li kameni poklopac s otvora, ne bih hramskoj braći bolje objasnio kamo sam otišao čak ni kad bih im napisao pismo.

Osjećajući se malčice ohrabreno, unatoč svojim brigama o tome što bi ga moglo čekati u tom uskom prolazu, Chert Modri Kvare počeo se spuštati stubištem.

Ili su u tom silaznom prolazu isparavanja žive bila mnogo jača ili je nešto drugo bilo... čudno... jer je Chertu postalo teško usredotočiti se na vrlo važan zadatak: ne pasti niz uske stube.

Stubište je bilo uglavnom bezlično: svakih nekoliko desetaka stuba mimoišao bi niz simbola koji su mogli biti jedna, uvećana riječ, napisana istim stiliziranim pismom koje je vidio iznad, ali na ovim zidovima nije bilo ni lica ni figura. Ipak, nije se mogao uteći dojmu da su se stvari oko njega kretale i da se sve slabije svjetlo njegova koralja odražavalo s golih zidova kao da odskakuje o nešto prozirnije od običnog kamena, kao da stubište nije bilo prokopano kroz dobro znani vapnenac dvorca, nego kroz nekakav golemi tamni kristal.Činilo se da se i dimenzije mjesta također mijenjaju, bujajući i sažimajući se dok je nastavljao silaziti. Neko vrijeme izgubio je pojam o tome kako je završio ovdje te ga je šepala jeziva uvjerenost da je silazio niz živo kameno ždrijelo Blistavogčovjeka, da progutan klizi u srce Tajni. Tada bi osjećaj prošao, zamijenjen treptajima svjetla svud oko njega poput iskri koje su plesale iza zatvorenih vjeđa. Nijemi šapti dopirali su s dna stubišta, mukli i daleki šum poput valova koji udaraju o obalu, te gaje opet obuzeo praznovjerni užas.

Ovo nije mjesto za mene. Samo bi Hramska braća trebala biti tu, a možda čak i oni ne znaju za ovaj tunel...!

Flint, podsjetio se, nastojeći suzbiti paniku zbog koje se skutrio na stubi, obgrlivši se u iscrpljenom užasu. Sjeti se dječaka. To malo, divlje ozbiljno lice, ruke mršave poput Opaline drške za metlu, bijelozlatna kosa koja nikako nije

mirovala, nego stršila poput kristala željeznog cvijeta, unatoč Opalinim najvećim naporima s četkom. I sama Opal, naravno - ako joj Chert ne dovede dječaka, bit će neutješna. Nešto će u njoj umrijeti.

Prisilio se da ustane, a onda opet stao silaziti. Jedan korak. Sve počinje jednim korakom, a onda drugim. Pa još jednim...

Ne, Sjenovita brana, pomislio je smušeno, sve je počelo onog dana pokraj Sjenovite brane... Ali dok mu se uspomena vraćala u glavu iznenadnom bizarnom jasnoćom - šumoviti obronak, zvuk kopita, miris vlažna tla pod njegovim nosom - kao da su se vrata otvorila, a prošlost pohrlila unutra, poput bučna gosta u tihu sobu, spustio je nogu na iduću stubu i otkrio da nešto zbilja nije kako treba. Chert posrne, zamahne rukama i krikne; tada, dok mu je srce lupalo tako jako da se činilo kao da će izletjeti poput metka kroz kavez njegovih rebara, shvatio je da pod njegovim nogama nije smrtonosni ponor nego upravo suprotno - pod, ne prevelika dubina, nego premala. Stigao je do kraja naizgled beskrajne silazne spirale stuba.

Podigao je komad koralja i ogledao se naokolo, ali premda je svijet naglo prešao iz okomitog u vodoravno, nije se inače mnogo promijenio: pred njim se pružao novi hodnik prokopan kroz isti bezlični kamen.

Bilo mu je teško jasno vidjeti, ali prolaz se pružao dokle god je svjetlo dopiralo - vjerojatno mnogo dalje od toga.

Zar sam čak ispod Mora dubina ? Ako je bilo tako, tom bi putu mogao napokon doći kraj - napola se bojao da bi jednostavno nastavio silaziti u zemlju danima i tjednima te možda naposljetku stići pred crna turmalinska vrata Kerniosova podzemnog boravišta, vrata koje je prema legendi čuvao vratar Immon. Bilo je to mjesto koje Chert svakako nije želio posjetiti za života, iako je Veliki narod uglavnom iskrivio izvornu priču. Funderlinška inačica bila je još strasnija. Pokušao se sjetiti udaljenosti preko mora žive, ali nestalno ga je svjetlo ometalo. Kako nikad nije bio bliže, mogao je sada samo nagađati bez ikakve strukture. Slegnuo je ramenima i duboko udahnuo. Vruć, trpak zrak nije mu naizgled pročistio misli. Nastavio je teturati hodnikom.

"Dubine nisu ništa sličnije gradu nego stoje nebo sličnо tlu, momče."

Sada je u glavi, začudo, čuo očev glas. Veliki Kvržica (za razliku od svojega prvorođenog sina, Chertova brata, koji je bio trenutni magister, njegov otac nikad ne bi dopustio da ga zovu tako pretencioznim imenom kao Kvržica Stariji) ošepavio je u odronu na početku Olinove vladavine, te je posljednje godine života proveo seleći se između svojeg kreveta i stolice uz vatru. No tijekom Chertova djetinjstva još je bio vrlo živahan. Od svih njegovih sinova, Chert mu je najviše sličio - "Dječak voli kamenje zbog kamenja", Veliki bi Kvržica često izjavljivao svojim pajdašima u cehovskoj vijećnici. Vodio je Cherta na duge šetnje kroz nezavršene radove izvan Funderlinškoga gradića, nekoliko puta na pojedina brda iznad površine ili na obali Brennskoga zaljeva, pokazujući mu kako je vapnenac izlazio na svjetlo gdje bi kišnica isprala zemlju, ili u zamku ulovljene agave utisnute iznad valova u obalu od pješčenjaka, poput suhog cvijeća u knjizi plemenite gospe.

"Čovjek koji poznaje kamen i njegove osebujnosti ravan je svakom čovjeku, Velikom ili Funderlingu, princu ili kmetu, i nikad mu neće nedostajati posla, ni hrane za mozak." To je bila još jedna od starčevih najdražih izreka.

Chert se zapanjio spoznavši da hoda naslijepo, ne zato što mu se koraljna svjetiljka napokon ugasila, nego zato što je plakao.

Ti, stani malo, rekao je u sebi. Taj te čovjek išibao do krvi svojom vezicom od hlača kad si ukrao malo slatkoklobučnih gljiva iz vrta udovice Kamensol. Kad je naposljetku umro, tvoja majka nije izdržala niti godinu dana, ne zato što joj je toliko nedostajao nego što ju je posljednjih godina toliko izrabljivao da je bila umorna do kosti i više nije mogla živjeti.

Ipak, suze nisu prestajale. Bilo mu je teško hodati. Sada je pred njim lebdjelo i lice njegove majke, oči s teškim vjeđama koje su znale izgledati prelijepo dostojanstvene ili bolno daleke, usta koja su se mrštila na najmanji znak onoga što je smatrala nepotrebnom sitničavošću. Sjetio se vještih, od rada čvornatih ruku Lapis Modrog Kvarea dok bi izrađivala lutku od pređe za jedno od svoje unučadi, vječito zaposlenih prstiju, vječito nešto radeći. Nije se mogao sjetiti vremena kad je bila budna, a da te ruke nisu bile zaposlene.

"A stoje to sad?" Mogao ju je čuti jasno kao da je stajala pokraj njega, kisela glasa ali ne bez humora. "Kakva je to buka? Pukotine mi i procijepa, zvuči kao da netko tu dere živu krticu?"

Chert je morao na trenutak zastati da povrati dah, a kad je opet krenuo, bilo mu je teško samo nastaviti hodati. Zidovi, koje sada nije prekidao čak ni povremeni hijeroglif, bezlični poput zečje rupe, stisnuli su se oko njega kao da ga žele uhvatiti i zadržati dok se svijet opet ne promijeni. Opet se mogao zamisliti u trbuhu Blistavog čovjeka, kako biva probavljen i izmijenjen, postajući nešto tvrdo poput kristala, nepomičan i vječan, ali s još uvijek živim mislima u svom središtu, koje su beznadno lupale, tražeći izlaz poput muhe pod prevrnutom šalicom.

A sad, kao da su duboka prostranstva u kojima se nalazio odjednom prošla kroz neku vrstu paroksizma, mogao je osjetiti kako se taj dojam moći, ta prisutnost za koju je mislio da je Blistavi čovjek, mijenja i postaje manje difuzna, a više usredotočena: bilo je to nešto što je osjećao jednako silno kao što je i zatvorenih očiju mogao odrediti što je gore, a što dolje - prisutnost ga više nije gušila sa svih strana, nego zauzela vrlo određen položaj, iznad i ispred njega. Umjesto da mu dade cilj, njezina moć postala je nešto što ga je potiskivalo poput jakog, stalnog vjetra, kao da su on i ona dva komadića magneta koji se međusobno odbijaju. Chert pogne glavu, očiju i dalje mutnih od suza, te se prisili učiniti jedan bolni korak za drugim.

Kakvo je ovo mjesto? Što sve to znači? Nastojao se sjetiti riječi hramske braće na svojem obredu zrelosti, ritualnoj priči o Gospodaru Vrućeg Vlažnog Kamena, ali vratile su mu se samo kao zbrka sonornih riječi koja mu je zujala u glavi gotovo bez smisla, u slikama koje bijahu zamrljane poput svježe boje. Zemlja bijaše nešto slomljeno, mrmljali su i urlali glasovi, nešto novo, svjetla na nebu tako blještava, a lice svijeta još tako mračno, bitka da se ovo mjesto otme drevnijim, okrutnijim bogovima trajala je ne danima ili tjednima, nego eonima, razbacujući planine gdje planine ranije nisu stajale, razdirući lice svijeta kako bi u nj potekla voda i stvorila golema, uzavrela mora.

"U Danima kad Dana nije bilo", pjevala su najstarija hramska braća, započinjući obred inicijacije, a Chert i ostali slavljenici samo su stenjali, glava prepunih budnih snova koje je risao mrak oko njih, trbuha bolnih od k'hamaoa koji su morali popiti nakon što su dva dana postili i pročišćavali se prije nego što su ih odveli dolje u Tajne. U Danima kad Dana nije bilo.

Ali što sad? Sto je ovo? Tunel je nekako bio povučen uvis poput komada uzice. Uzdizao se nad njim u sjenovitu daljinu. Chert se nekako opet zatekao na stubama, ali ovaj put se penjao, glave kaotične od ideja, od vizija koje nisu bile posve vidljive, od beskrajne vike Gospodara Vrućeg Vlažnog Kamena koji se borio sa svojim dušmanima, vike od koje su se tresli sami temelji svijeta. Chert je sad osjećao to urlikanje u svojim kostima, osjećao kako ga počinje rastresati na komade, drobiti poput litica pješčenjaka koje mu je otac pokazao kako propadaju u neumoljive valove. Uskoro više neće biti Cherta, samo djelići, smrvljeni sve više i više, sve dok ne postanu prašina, a ondaće se prašina raspršiti i otpuhnuti i razastrijeti po svim tamnim mjestima gdječak ni zvijezde nikad nisu doprle...

Kad su mu se misli napokon vratile, kad su se snovi napokon počeli razdirati i raspršivati poput vjetrom izmučenih oblaka, Chert nije nalazio smisao u onome stoje vidio. Zapravo, pitao se, nije li samo zašao u neku drugačiju i tek malo manje grozničavu domenu ludila? Stajao je u podnožju planine, goleme izbočine od tamnog kamena, masivne sjene na slabom, mutnom svjetlu, koje kao daje dopiralo odasvud i niotkud - ali kako je moglo postojati takvo što - planina unutar planine? Svejedno, tu je bila, čudovišna crna gromada koja gaje nadvisivala stotinu i više puta. Stajao je u njezinu podnožju poput mrava koji gleda u čovjeka.

Oh, Starješine, spasite me, to su vrata, crna vrata. Sišao sam sve do Kerniosa... a Immon - Noszh-la glavom -proglasiće me nedostojnim i sažvakati u onim strašnim, kamenim zubima...!

Nešto zabljesne poput munje u golemu crnom obrisu koji se nadvio nad njim. Trenutak poslije mahniti sjaj stane prodirati iz svakog njegova dijela, ali najjače u središtu, gdje je tvorio grubo obličje čovjeka. Blistavog čovjeka.

Chert je buljio u užasnutoj očaranosti, ali i s rastućim osjećajem olakšanja. Stajao mu je ravno pred nogama. Prešao je ispod Mora dubina.

Ipak, nikad nije zamišljao kako je to stajati pred njim. Kamen sečinio poput napola prozirnog, napola krutog crnog bazalta, a svjetlo koje je prodiralo van savijalo se i lomilo u više boja nego što ih je mogla sadržavati duga - toliko boja, a sve su se tako čudno pomicale! Morao je suziti oči sve dok ih nije gotovo zatvorio, ali svejedno je bio omamljen, vrtjelo mu se u glavi i grčilo u želucu. Pao je na koljena na kamenoj obali otoka. Srce plamtećeg, iskričavog sjaja zaista je imalo oblik osobe, premda su kamen, poluproziran poput vulkanskog stakla, i sama nestalnost svjetla otežavali njezinu vidljivost. Ipak, gotovo se činilo da se kreće, da se izvija unutar kamena kao da je izmučena noćnim morama, ili kao da traži izlaz.

Naposljetku Chert više nije mogao gledatičak ni kroz stisnute oči te je spustio pogled. Spustio se na sve četiri poput psa, osjećajući se kao da će povratiti, i u tom je trenutku, dok je bljesak slabio, spazio dječaka kako leži ispružen na šljunkovitom obronku nekoliko metara iznad sebe.

"Flint!" Glas mu je zagrmio - mogao je gotovo vidjeti kako se odjeci šire i naganjaju, smanjujući se poput krugova na vodi. Uspeo se klimavim kamenjem. Dječak bijaše sklupčan na boku, ali okrenut gotovo licem prema tlu, jedne ruke ispružene uzbrdo kao da nudi dar svijetlećem divu. Chert spazi nešto plosnato i sjajno u dječakovoj ruci dok ga je okretao - rastreseno shvati da je to bilo zrcalo koje su on i Opal otkrili u dječakovoj dragocjenoj vrećici, dječakov jedini imetak. No tada je prizor Flintova lica, blijeda poput kosti pod tamnom prašinom, očiju poluotvorenih ali slijepih, otjerao sve druge misli iz njegova uma.

Nije se budio, bez obzira na to koliko ga je Chert tresao. Napokon Funderling nadigne dječaka i privuče ga na grudi, a onda pritisne njegov hladan obraz uz svoj vrat i stane dozivati upomoć kao da je u blizini bilo ljudi koji će ga čuti - kao da Chert Modri Kvare nije bio posljednje živo biće u cijelom svemiru.

Nebo je postalo za nijansu svjetlije, ali ptice i dalje nisu zapjevale. Barrickovo je srce tuklo, brzo poput krila vilin-konjica, sve dok mu nije postalo teško disati. Tihi zvuci logora čuli su se svud oko njega. Pitao se je li itko drugi uspio zaspati.

Još je jednom iskušao remenje sedla, olabavio, a onda zategnuo svaki, premda ih nije trebalo zatezati. Njegov crni konj, Kotlić - nazvan tako kako bi više nego išta drugo iritirao Kendricka koji je vjerovao u plemenita imena za plemenite konje - razdraženo je zahrzao.

Barrick je promatrao Ferrasa Vansena, kapetana straže, koji je išao od jedne tinjajuće vatre do druge, razgovarajući s ljudima, i odjednom mu je išla na živce njegova mirna privrženost dužnosti. Spavao je poput nedužna djeteta, bez sumnje. Nije zapravo znao što bi mislio o Vansenu, ali mu baš nije želio vjerovati. Nitko nije uistinu mogao biti toliko pošten i izravan - godine na dvoru Južne Mede to su naučile Barricka. Kapetan straže igrao je neku dublju igru, koja možda nije imala veze sa željom za napredovanjem, nego s nečim kudikamo suptilnijim. Zašto bi inače tako pomno pazio na Barricka? Jer to je radio, u to nije bilo sumnje - Vansenov je pogled bio na njemu svaki put kad bi se Barrick osvrnuo. O čemu god bila riječ, na tog je čovjeka vrijedilo pripaziti. Brionv mu je možda oprostila propuste, ali gnjev njegove sestre uvijek se brže hladio. Barricka Eddona nije se moglo tako lako smekšati.

Ruka mu dotakne rame i on poskoči, zbog čega se Kotlić propeo u mjestu, nervozno frknuvši.

"Oprosti, momče", reče Tyne Aldritch. "Hoću reći, oprostite, Visosti. Nisam vas htio prenuti."

"Niste... Hoću reći..."

Markgrof od Modre obale ustukne korak. Dah mu je vonjao po vinu, iako nije pokazivao znakove da je popio više nego što je trebao. Barrick se sjetio potoka koji je zavijao kroz trnovite crne povijuše i nije mogao krivitčovjeka što nije htio piti iz njega. "Naravno", reče Tyne. "Samo što sam se sjetio noći prije moje prve bitke. Jeste li spavali?"

"Da", slaže Barrick. Ono što je sada zbilja trebao, shvatio je, bilo je da se pomokri. Tyne ga je toliko prepao da je zamalo smočio gaće.

"Sjetio sam se kad sam išao kao štitonoša svojega strica u Olwayevu jarugu. Dimakos Teškoruki bio je jedan od posljednjih vođa Sivih četa, a on i njegovi ljudi stigli su u Marrinswalk paleći i pljačkajući. Vaš je otac bio dolje u Hierosolu s većinom okorjelih boraca Južne Mede, ali oni koji su preostali, udružili su se s ljudima Marrinswalka i s ostalima koje smo mogli okupiti, a onda smo se sučili s otimačima u dolini. Dimakos je tamo došao prvi i zauzeo bolji položaj, iako smo mi bili brojnija sila." Tyne se tvrdo osmjehne. "Moj stric Laylin učio je da sam se bojao bitke koja se spremala te me doveo na ispitivanje zarobljenika, izvidnika izčete Teškorukog, kojeg smo zarobili.Čovjek je odbijao reći išta korisno bez obzira na nagovaranje, to mu priznajem, a kad je postalo jasno da od njega nećemo ništa doznati, moj mu je stric prerezao vrat i utrljao vruću krv na moje lice. 'Eto', rekao je. 'Dobra zakrvavljenost je dobar početak.' Nije mi dopustio da je operem prije nego što smo izjahali. Toliko me svrbjelo da sam jedva mislio i na što drugo dok nisam od gnjeva zadao svoj prvi udarac." Tyne se tiho nasmije. "Okrutno, ali moj stric bio je jedan od stare garde, tvrdčovjek, a takav je bio njihov običaj. Budite sretni što ne živimo u takvim vremenima... iakoće nam uskoro možda nedostajati takvi kao on, ako bogovi budu nemilostivi." Načinio je znak Trojice, a onda pljesnuo Barricka po leđima tako daje princ opet gotovo izgubio kontrolu nad svojim mjehurom. "Ne bojte se, momče. Vaš će se otac ponositi vama. Otjerat ćemo taj Sumračni narod natrag u njihova ukleta brda daće imati o čemu razmišljati."

Je li me to trebalo ohrabriti? pitao se Barrick dok se Tyne udaljavao, ali nije se mogao predugo brinuti o tome jer je već petljao oko vezica svojega rublja.

Ne očekujući mnogo u vezi s opsadom, doveli su tek mali kontingent funderlinških rudara, ali i oni su služili kao topnici. Barrick je nastojao mirno sjediti u sedlu dok su sićušne prilike u kožnim kukuljicama i plaštevima, kukcolikih očiju pod debelim naočalama od začadena kristala, usmjeravali lumbarde prema brdu. Iako je bio naoružan, Barricka nije zapalo da ide s prvim valom konjanika, pogotovo zato što je mogao nositi samo laki mač umjesto koplja; trebao se srditi zbog poštede, ali je zapravo bio zahvalan. Zora je upravo doticala rubove istočnog neba. Skupine sjenki postajale su opet grmlja i drveće, i premda je šuma na vrhu brda još bila obavijena maglom, pod sve svjetlijim nebom više nije izgledala tako strašno i tajanstveno. Zapravo, sada je u Barrickovim očima sve izgledalo jednako čudnovato: maglovita šuma i vojska smrtnika. Iako se nalazio usred toga, osjećao se kao da prizor promatra s nekog visokog prozora, možda sa Šiljka Vučjeg zuba.

Ipak, zadržao je dah kad je vatra liznula barutni trag, a topovi se stali glasati, lajući poput brončanih pasa i izbacujući kamene kugle prema drveću na vrhu brda. Prvi su hici bili prekratkog dometa, pa su se odbili o obronak i nestali u lisnatom pokrovu, ali Funderlinzi su podignuli lumbarde i opet ih ispalili; ovaj put okruglo kamenje zabilo se u središte sljemena brda, čupajući grane i obarajući drveće. Kad je grmljavina prestala, na trenutak je zavladao muk dok su Barrick i ostali žmirili kroz vjetrom nošen dim. Jecav krik vinuo se s vrha brda, te je isprva osjetio divlju radost olakšanja - ubili su većinu njih, sigurno! Tada je začuo zvuk prkosnog trijumfa u neljudskim glasovima. Zvučalo je kao da ih ima na stotine, možda tisuće.

Tyne je nestrpljivo čekao da paljba prestane. Već je jasno pokazao kako vjeruje da su topovi vrijedili samo za opsade, ništa više, ali se pokorio željama Ivara Brenhilla i drugih naprednijih ratnih baruna. Sad je spustio vizir na svojoj kacigi i mahnuo rukom. Prvi red strijelaca odapne lukove, a onda klekne dok je drugi red ispunjavao zrak svojim strijelama. Tyne opet mahne i uz povik koji je gotovo bio jednako strašan poput krika s brda, prvi val kopljanika pojuri uzbrdo, mašući i škljocajući drškama kopalja poput ogoljele inačice šume nad sobom, požurivani spoznajom daće konjanici iza njih pregaziti bilo koga tko zaostane. Jato strijela zazviždi prema njima iz visina, neobično rijetko, ali strahovito precizno. Desetak ljudi već je palo, barem jedan od njih bio je vitez: njegov je konj umirao pokraj njega, trzajući nogama dok su ostali konjanici nadirali mimo.

Minuo je jedan dugi i zbunjujući trenutak buke i dima prije nego što su Barrick i ljudi oko njega podboli svoje konje uz brijeg, dovoljno vremena da prvi val pješaka stigne na vrh i uroni među drveće. Čuo je povike, uzbuđene usklike, čak i nekoliko krikova, ali ponad svega čuo je neprirodne glasove neprijatelja, narčuće zvukove poput morskih ptica, poput urlika vukova ili laveža lisica, ali s riječima zakopanima u njima, zbogčega su čudni zvuči bili još stravičniji.

"Briony..." promrmljao je, aličak ni on nije mogao čuti to ime.

Manji broj od prvog vala vojnika doteturao je natrag, krvareći i vrišteći. Vilenjaci su izgradili zid od trnja. Konjanici iza njih nastavili su dalje, neki mašući sjekirama, sijekući sebi put i ubijajući mnoge branitelje zida. Strijele su frcale iz drveća na njih, ali i dalje neobično rijetke, a Barrick je gotovo mogao osjetiti rastuću zabrinutost Tynea i ostalih ratnih vođa -je li to ipak bila zasjeda? Ali obronci i livade svuda naokolo još bijahu pusti: u tom se trenutku šumovito sljeme činilo gnjevnim srcem svijeta, otokom buke i borbe okruženo tišinom.

"Probijaju se!" vikne netko prigušenim, reskim glasom - Barricku se čini da je to bio njegov rođak Rorick. Na vrhu brda skupina ljudi bila je prisiljena na povlačenje iz drveća, boreći se prsa uz prsa sa skupinom bjelokosih ratnika koji su urlikali. U središtu branitelja neizmjerno visoka prilika stajala je u stremenima, zamahujući nečim što je čak i iz velike udaljenosti djelovalo poput bizarne, izobličene oštrice. Branitelj bijaše visok, snježne kose koja je slobodno lepršala na vjetru kao u žene, a Barrick je na trenutak pomislio da je to sigurno bio neki starac. Ipak, kratak pogled na njegovo lice pokazao je mladolike crte i kožu zategnutu preko kostiju, dovoljno oštrih da režu kozinu. Sumračni čovjek oborio je jednog od Tvneovih vojnika, potom drugog, vrteći oštricu u utrobi drugog čovjeka kao što seljak pravi maslac. Jedan od plemića na konju pohrli prema njemu, spuštena koplja, a bjelokosa vila ili vilenjak, ili što je već bio, odbije oružje u stranu prije nego stoje nasrnuo na svojeg napadača. Barrick ih je izgubio iz vida iza gomile drveća dok se približavao sljemenu, a tada je odjednom šuma bila svud oko njega i ljudi s kojima je jahao, a rmgla se pušila iz kopita njihovih konja.

"Naprijed!" vikne netko drugi. "Ali ostanite zajedno!" Barricka je iznenadilo kad je shvatio da je to bio Vansen, da je taj čovjek našao put do njih kroz drveće i kaos, ali nije imao vremena o tome razmišljati. Spodoba odjednom iskoči iz grmlja - ne, dvije spodobe, tri! - te je Barrick morao odgurnuti ruku koja je pokušala zgrabiti njegove uzde. Zvuk mnogih glasova odjekivao je kroz drveće, jednak broj neprirodnih kao i prirodnih, a na oblačnom, ukošenom svjetlu tisuću čudnih oblika iskrsnulo je među deblima - sjene i varke svjetla, možda, ali bilo je dovoljno stvarnih tijela i dovoljno blijedih, bijesnih lica da nije imao vremena razmišljati ni očemu drugom osim kako da ostane živ.

5est ljudi iz Barrickove družine preostalo ih je od dvanaest, iako su se neki od njih samo bili izgubili među drvećem. Vansen je bio jedan od onih koji su preostali te se nagnuo bliže Barricku i tiho upitao; "Jeste li dobro, Visosti?"

Barrick je mogao samo kimnuti. Hvatao je dah i imao posjekline i ogrebotine na rukama, nedvojbeno i drugdje po tijelu, ali je smatrao da je ubio barem jednog vilenjaka - lice koje se spustilo prema njemu sa sjenovite grane drveta i koje je zasjekao preneraženim zamahom svoje oštrice. On naizgled nije imao nekih većih rana. Šuma je ovdje bila uglavnom pusta, iako su zastrašujući zvuči Sumračnog naroda još bili glasni, a neprirodne sjene još lepršale između udaljenih stabala.

"Mislim da čujem Tynea", reče Vansen, a onda podbode konja po čistini. Barrick i ostali slijedili su ga, svi boreći se za dah, osjećajući bockanje u vratovima, nesigurni odakleće idući napad stići. Barricku se činilo kao da škilji niz jednu od Chavenovih optičkih cijevi, da je sve oko njega bilo iskrivljeno osim onoga u što je zurio. Sva krv kao da mu je kolala glavom dok mu je tijelo bilo hladno i obamrlo, teško i bezosjetno poput željeza. Bio je to čudan, strašan, zanosan osjećaj.

Ferras Vansen odjednom povuče uzde pokraj dijela gusta grmlja i zamahne svojim mačem, a onda skoči sa sedla i stane udarati po nečem nevidljivom. Vikao je, i premda se riječi kapetana straže nisu mogle čuti ponad vriske vilenjačkih glasova, na licu mu se vidio divlji izraz gađenja i straha koji je presjekao Barrickovo mrtvilo i zgrabio ga za trbušnu šupljinu. Podbo je konja naprijed s ostalima upravo kad je velik broj narčućih vilenjaka utihnuo. Nezemaljski su se glasovi još čuli, ali samo s druge strane brijega.

Vansen se uspravio dovršivši ubijanje, a s oštrice mu je kapala krv i nešto prozirno poput smole. Lice mu je bilo krinka užasa. Barrick nespretno sjaši i uputi se prema kapetanu.

Stajao je usred nečega što je moglo biti golemo gnijezdo skriveno u žbunju, sada zgaženo i otkriveno, s tijelima i dijelovima tijela nagomilanima oko svojih nogu, blistavih od krvi i drugih tekućina. Stvorovi koji su ondje ležali, mogao je vidjeti Barrick nakon trenutka zbunjenosti zbog neobičnih oblika, bijahu nagi i većinom čovjekoliki, blijedi poput

ličinki. Oni čije je glave mogao vidjeti imali su goleme nadute guše, poput žaba. Njihove mrtve oči bile su posve crne, naglo gubeći sjaj.

"Što su oni?" netko upita. "Užasni", reče netko drugi, a to je bila istina.

"Bića koja su stvarala buku", reče im Vansen. "Poslušajte." I na trenutak svi su slušali tišinu.

"Što... što to znači?" upita Barrick. "Zašto?"

"Jer smo prevareni", reče Vansen. Pod kapljicama krvi lice mu je bilo gotovo jednako blijedo poput groteskni oblika pod njegovim nogama. "Samo ih je nekolikočekalo na nas na ovom brijegu - par vojnika kojiće s nama ukrstiti mačeve, nekoliko varavih sjena, nekoliko ovih koji stvaraju buku tisućа."

"Bogovi! Ipak je zasjeda?" Barrick se ogleda oko sebe, očekujući vidjeti još desetak čudnovatih lica kako se pojavljuju u krošnjama iznad njihovih glava divljački se cereći.

"Još gore", reče Vansen. "Još gore. Jer su nas zadržali ovdje i ukrali nam dan, dok je ostatak vojske odjahao dalje, zaobišavši nas."

"Odjahao dalje...?"

"Da. Prema Južnoj Međi."

34.

U POLJU MARINSWALKA

SLATKOĆA CVIJEĆA

Ona ne može zastati ni viknuti

Ona ne može rasti Njezine su kosti u potoku

(iz Kostopadnih proročanstava)

T} ila je to loša noć, noć s malo sna. Brionv je ustala sat prije zore D dok je toliki gnjev kolao njezinim tijelom da je jedva mogla mirno sjediti - gnjev prema Hendonu Tolh/ju, naravno, ali također prema sebi zbog glupava gubitka kontrole, prema Barricku jer nije bio uz nju, prema svemu.

A ja sam stajala ondje, mašući mačem na njega pred svima, i svi su znali da on ne smije podići prst na mene - svoju vladaricu, i k tome ženu... Djevojku. I svi su znali da i ne mora jer je već pobijedio. Kakva sam budala ispala!

Dugo vremena jedva je mogla sjediti za pisaćim stolom - gorjela je od stida unatoč tome što je bila jedina budna osoba u sobi. Željela je pobjeći, izgubiti se negdje u velebnom dvorcu dok svi ne zaborave što se dogodilo. Ali naravno, nitko neće zaboraviti, niti je ona mogla pobjeći.

Bila je Eddonica. Bila je princeza regentica. Sviće godinama pričati o sinoćnjoj večeri.

Nije mogla ništa drugo nego nastaviti dalje. Ništa. Brionv uzme svoje pero, umoči ga u tintarnicu i nastavi svoje pismo ocu.

"Nisam čula riječi od tebe od Kendrickove smrti, a kao što rekoh, mogu se samo moliti da si primio moje pismo u kojem te obavještavam o tom strašnom danu, da ovo koje sada pišem nije prvi put da si za točuo. Nedostaje mi, dragi oče, jako mi nedostaje moj stariji brat. Jer bio je najstariji, bio je uvijek siguran da je u pravu ,i naravno, to je povremeno iritiralo, ali iskreno mislim da je svakog dana nastojaočiniti dobro. Želio je biti poput tebe, dakako, eto zašto. Čak i prije nego što je postao regentom, držao se poputčovjeka koji će jednog dana vladati, koji se brine za potrebe najnižih svojih podanika jednako kao i za prohtjeve najmoćnijih svojih saveznika.

Ali, naravno, to će svi drugi pamtiti o njemu. Ono što ću ja uvijek pamtiti o našem dragom Kendricku jest način na koji bi se pjenio i mrštio kad bismo ga Barrick i ja zadirkivali, ali barem bi popustio i smijao se jednako glasno kao bilo tko od nas. Zašto ste ti i Kendrick obojica to mogli, zašto ste uspijevali vidjeti vlastitu glupost i priznati je,čak joj se i nasmijati, a ja i Barrick ne možemo?

Ima tu još, svakako, što..."

Prekinula se. Uspomena na Kendricka koji se pretvara da se srdi na nju dok nastoji prikriti osmijeh iznenada joj se vratila tolikom silinom daje na trenutak mogla samo sjediti i tiho plakati. Rose Trelling se promeškolji na svojem krevetu na suprotnoj strani odaje, promrmljavsi nešto, a onda opet utone u san. Anazoria, Brionvjina najmlađa sluškinja, jedva deset ljeta stara, hrkala je poput prastarog psa na svome malom ležaju na podu. Bilo ječudno sjediti budan usred svih tih spavača - poput duha.

Vratila se pismu i prekrižila dio zadnje rečenice, promijenila ga u "... Zašto je Kendrick to mogao i zašto ti to možeš", jer je shvatila da je kralja, svojeg oca, opet stavila u prošlo svršeno vrijeme kao da je mrtav a ne samo zatočen. Ako bogovi dadu, to je samo lažni strah! Ipak, cijela se stvarčinila uzaludnom vježbom. Kako mu je mogla reći što se zbilja događa a da on ne poludi od brige? Kako je mogla išta od toga opisati, stravičan Sumračni narod, Tolh/jevsko očijukanje s autarhom, naizgled beskonačan tok jezivih novosti? Kako je mogla svojem ocu reći koliko se bojala za Barricka, a da ne slomi Olinovo srce?

Odložila je pero i pročitala stoje napisala. Najveći problem, naravno, bio je taj da nije mogla spominjati ono što ju je najviše mučilo - stravičnu priču svojeg blizanca. Otkad joj ju je Barrick ispričao, ostala je u njoj poput progutana kamena, velika, neprobavljiva gromada. Ponekih dana njezina bi joj težina otežavala hodati, govoriti,čak i razmišljati. Nadala se da je time što ju je čula olakšala bratov teret, jer je on svakako opteretio nju. Kako je takvo što moglo biti istina? Ali ako nije, kako je moguće da je Barrick, njezin blizanac, mogao biti takav lažac? A ako je bila istina, kako je mogla pisati svojem ocu kao da se ništa nije promijenilo, kao da je ona ista privržena kći u istom, nepromijenjenom svijetu?

Ilije Barrick najveći lažac na svijetu... ili je otac...

Bilo je besmisleno. Mislila je da mu može pisati, ali nije mogla.

Brionv je držala posljednji gorući pergament nad svijećom kad je netko pokucao na vrata. Smjesta je ispustila pepeo i okrhnut ostatak papira u svijećnjak, kao da je uhvaćena pri nekom zlodjelu. "Tko je?"

"Lord Brone, Vaša Visosti", reče jedan od stražara kroz vrata. "Želi..." "Oh, tako ti Perinove krvave brade, mogu joj sam to reći", zareži

vrhovni zapovjednik. "Pustite me unutra, molim vas, princezo. Imam

važnog posla."

Čak i tako rano, dok je nebo vani još bilo posve mračno, Avin Brone bio je odjeven za dan, premda je izgledao kao da je to izveo na užurban način. Zurio je po odaji kao da traži neprijatelje, ali je vidio samo usnule žene.

"Moramo razgovarati u četiri oka", rekao joj je.

"One sve imaju čvrst alibi, ali ako ste u strahu za njihovu čednost, možemo izaći na hodnik..."

"Ne. O ovome se ne smije raspravljati pred stražarima. Ne još." Opet se ogledao po ložnici. "Ah, dobro", napokon je izustio. "Onda moramo govoriti tiho."

Pokazala mu je rukom da sjedne za pisaći stol, ali ona je ostala stajati. Nešto u njegovu ponašanju uznemirilo ju je; osjetila je gotovo životinjski nagon da pobjegne. Iako sečinio poput onog uobičajeno kiselog, rastresenog Bronea, mogla je osjetiti kako nešto nije u redu, te se počela pitati koliko će stražarima trebati da reagiraju ako ih pozove. Gotovo ne razmišljajući, načinila je korak dalje od vrhovnog zapovjednika, a potom još jedan; tada, malko postidena, pretvorila je pokret u traganje za debljim ogrtačem. Tek je sad bila svjesna da su joj papuče tanke, a noge hladne.

"Pronašli su Gailona Tollvja." "Gdje?"

"U polju Marrinswalka. U jarku, da budem precizniji, prekrivenog granjem."

"Molim?" Na trenutak je imala ludu viziju Gailona kako se skriva u nekoj rupi, igrajući se poput djeteta. Tada je shvatila. "Oh, milosrdna Zorijo, u jarku? Je li...?"

"Mrtav, da. Oh, svakako je mrtav - zajedno s ljudima koji su jahali s njim. Njih šest, sve u svemu, bačenih zajedno u na brzinu iskopan grob, ako ga se uopće može tako nazvati."

Bila je zgromljena. "Ali... kako...?" Brionv se prisili pažljivije razmišljati. "Što se dogodilo? Tko ga je pronašao?"

"Jedna od posljednjih dobrovoljačkih četa iz južnog Marrinsvvalka, od njih četiri petodesetine, ne sjećam se. Stigli su kasno sinoć, otprilike sat nakon zadnjeg zvona, žureći se da donesu vijesti. Penjali su se Srebrn-stranskom cestom izvan Oscastlea i spazili kako se velik broj gavranova i drugih ptica sjatio na polju. Kad ih je vođa doveo bliže, opazili su nešto blistavo. Bila je to kopča."

Brionv odjednom osjeti slabost u koljenima; morala je zakoračiti da uspostavi ravnotežu. Brone brzo ustane sa stolice i posjedne je na svoje mjesto. "Ali... kako?" upitala je. "Tko je to učinio? Razbojnici? Vilenjački narod zasigurno nije mogao odmaknuti tako daleko na jug?" Gailon Tolly, mrtav. Načit, samozadovoljni Gailon. Nije ga voljela, ali nije nikad željela... nikad zamišljala...

"Ne znam, princezo. Razbojnici sečine najvjerojatnijim objašnjenjem - gotovo sav njihov novac i nakit je nestao. I konji. Postoji oveći broj takvih bandi koje krstare granicom između Srebrnstrane i Marrinsvvalka, a Bijelu šumu nazivaju svojim domom. Lopovima je, međutim, promaknula kopča, a jedan od ljudi iz Marrinsvvalka ju je donio. To nam je jedina prednost - nalaznici još ne znaju čija su tijela otkrili, što mi je dalo dovoljno vremena da najprije obavijestim vas, prije nego što se priča proširi cijelim dvorom." Ispružio je svoju široku šaku i raširio prste. Okrugla kopča s debelom iglom prekrivala mu je većinu dlana, one vrste koja se nosila na ovratniku jahaćeg plašta. Srebro je još bilo poprskano blatom, ali zgrbljena ramena i rogatu glavu bika bilo je nemoguće ne prepoznati.

Briony se prisili progutati slinu. Osjećala se kao da će joj pozliti. "Njegova je. Vidjela sam je na njemu."

"Ili je barem jedan od broševa obitelji Tolly. Ali mislim da moramo pretpostaviti kako je jedno od trupala Gailon."

"Gdje su?" napokon je upitala, žureći u zablaćen srebrni krug kao da je stvarni komad kosti. "Tijela?"

"Odnijeli su ih u hram u Oscastleu. Dok nisu tamo stigli, vojnici koji su ih pronašli smatrali su da su mrtvaci domaći ljudi, ali nitko u Oscastleu nije imao pojma tko bi mogli biti. Međutim, svećenik u tom gradu pomislio je da je u jednom truplu prepoznao Gailona Tollvja, a kako je pametan čovjek, svoje je strahove izrazio u pismu i tajno ga povjerio kapetanu četa

iz Marrinsvvalka. Ipak, ostali dobrovoljci već su ispripovijedili svoju priču bilo kome tko je htio slušati. Samo nas sati dijele od trenutka kad će je čuti Hendon Tolly, a njemu neće biti teško zaključiti tko su zapravo ti tajanstveni mrtvaci."

"Milosrdna Zorijo! Ovako kako stvari stoje, gotovo nas je optužio da smo ubili Gailona - sada će to rastrubiti sa zidina!"

"Da, a vi niste pomogli situaciji svojom nepromišljenošću za večerom. Samo izvolite i bacite me u tamnicu, ali to se mora reći."

Ona odmahne rukom. Gorak okus u ustima sad joj se pogoršao. "Da, da, slažem se, i sad ste to rekli. Ali što da radimo? Što da radimo kad Hendon opet počne, tvrdeći da sam mu dala ubiti brata?"

"Možda neće." "Kako to mislite?"

"Možda neće. Možda to nisu bili razbojnici, pa čak ni taj Sumračni narod. Možda su to bili Tollvjevi južnjački prijatelji."

Trebao joj je trenutak. "Autarh? Mislite da bi autarh zašao sve do Pograničnih kraljevina kako bi ubio jednog od svojih saveznika - svojeg jedinog saveznika, koliko mi znamo?"

"Možda nisu postali saveznici. Možda su ga Tollyji odbili."

Ako je ono što mije Brone u prvom redu rekao uopće bila istina, podsjetila se. Briony stavi ruke na glavu. Sada kad je Barrick otišao, nije nikome mogla potpuno vjerovati. "Kakva grozna zbrka! Ne mogu joj uopće pohvatati konce - moram razmisliti. Možda ste u pravu, ali to nam svejedno nimalo ne pomaže. Ukoliko Hendon Tolly također ne posumnja na autarhovu ruku pa odluči da ne može dizati preveliku strku..." Dugo je i drhtavo udahnula, nastojeći umiriti svoj želudac i duh. "Samo znam da će stvari postati još gore, i to u trenutku kad sam mislila da takvo što nije moguće." Dok je Briony govorila, podigla je tintarnicu i vratila je natrag u ladicu, pažljivo pospremivši bugačicu, a potom pečatni vosak.

"Što radite?" upita Brone. Sad je zamijetila tamne podočnjake pod njegovim očima, umor na njegovu podbuhlom licu. Vjerojatno nije spavao više od sat ili dva.

"Samo pospremam stvari. Namjeravala sam nekome napisati pismo, ali postaje mi jasno da to više nema smisla." Zastala je. "Mrtav - sačuvaj nas Zorijo! Jadni Gailon. Nikad nisam mislila da ću to reći..."

Na trenutak je pomislila da joj Avin Brone iz nekog razloga trese stolicu - da je bio gnjevan i to skrivao - ali tada je shvatila da je nekoliko koraka dalje i da se i sam nestabilno ljulja. Zapravo, činilo se da se cijeli svijet trese. Klupa je poskakivala na podu poput nemirna konja. Jedna od njezinih kutijica za nakit otplesala je sa stola i tresnula o popločani pod. Na suprotnoj strani odaje Moina je sjela i smušeno se zagledala oko sebe. U trenutku kad je drhtanje prestalo, i mala se Anazorija probudila, preplašena i glasno plačući. Čak se i Rose, koja je uvijek imala tvrd san, gotovo potpuno razbudila.

"Samo potres", reče vrhovni zapovjednik, mršteći se na svoju lijenu nećakinju, koja je samo zijevnula i okrenula se na drugu stranu, ali njegovo je grubo, preplanulo lice problijedjelo. "Osjetio sam jedan takav kad sam bio dječak. Sad je gotovo."

Brionvjino je srce tuklo vrlo brzo. "Je li samo to, lorde Brone? Ili se svijet bliži svome kraju?"

"Moram priznati da za cijelog svojeg života nikad nije bio tako nespokojan", priznao je.

Gospodar Vrućeg Vlažnog Kamena nije imao lice, ili barem lice koje bi Chert mogao vidjeti, samo mutnu, crvenim zrakama prostrijeljenu tamu između svojih divovskih ramena i blistave krune. Velik poput planine, gledao je sa svog prijestolja, ali ništa nije rekao. Jedini zvuk u njegovoj neizmjernoj Prijestolnoj dvorani bilo je muklo struganje dok su se velebne stijene pomicale, temelji svijeta još živi i nemirni, čak i nakon svih tih eona od Dana hlađenja.

Napokon Chert to više nije mogao izdržati. "Molim te, Djede, nemoj me kazniti!"

Struganje se nastavilo, ali moćna prilika ništa nije rekla.

"Nisam mislio ništa zlo. Neovlašteno sam stupio na tvoj posjed, ali nisam mislio ništa zlo!"

Mrak ga promotri. Ruka golema poput zida polako se podigne i raširi nad njim - blagoslov? Prokletstvo? Ili ga je njegov bog jednostavno kanio zgnječiti poput muhe? Struganje na trenutak prestane, a onda ponovno započne, i prvi put Chertje u njemu začuo nešto nalik na riječi, izgovorene prigušenim, škripavim ritmom.

On mi se obraća, shvati Chert. Ali presporo je, preduboko, da ga čujem!

Presporo... preduboko... Svjetlo je sada treperilo, masivnu priliku bilo je teško vidjeti. Preduboko... Nije razumio riječi. Njegov mu se bog obraćao, ali on nije nalazio smisao u onome što je govorio.

"Reci mi!" viknuo je dok se tama sklapala oko njega. "Reci mi da mogu shvatiti...!"

Ali njegov bog nije mogao ispričati razumljivu priču.

Probudio se drhteći od tjeskobna sna - ako je to uistinu bio san. Na trenutak se nije mogao sjetiti gdje se nalazi, ali dječakovo tijelo privijeno uz njega vratilo mu je sjećanje. Drhtio, Chert je drhtio - ne, tresao se cijelim tijelom.

Tako hladno... pomislio je, ali trenutak poslije shvativši da je zrak zapravo bio vruć, dovoljno vruć da upije znoj s njegove kože. Unatoč tome, obuzimala ga je neugodna studen, ledena, do kostiju duboka nelagoda, i nije mogao prestati drhtati. Također, i daleko strasnije, glas boga još je tutnjio u njegovoj glavi.

Ne, to je tutnjila sama zemlja - vrsta potresa koje je njegov narod zvao Budni starješina, neobičan ali ni po čemu izniman. Sam Chert nije drhtao - to se tlo pod njim pomicalo. Dobacio je prestrašen pogled prema Blistavomčovjeku, veličinom i prijetećim položajem tako sličan bogu iz njegova sna, ali gdje je do maloprije u svom središtu blještao i tinjao, sada je postao neobično taman, a samo se nekoliko iskrica kretalo pod površinom kristalnog kamena poput srebrnih ribica u jezeru.

Tlo opet zadrhti, a onda stenjanje zamre, a snažniji pokreti prestanu. Još otkucaj srca ili dva mogao je čuti siktanje kamenčića na plaži pod sobom dok su nastavljali kliziti, tražeći nov raspored, a tada opet sve utihne.

Flint zacvili. Chert, koji je bio uvjeren da drži mrtvo dijete, umalo ga ispusti od iznenađenja, a onda mu srce poskoči od neočekivane radosti i novog užasa. "Momče! Reci nešto! To sam ja, Chert!"

Ali dječak je opet zašutio, a koža mu je još bila vlažna i hladna pod prljavštinom i prašinom.

Tunel. Moram ga odnijeti natrag.

Pokušao je ustati, ali bilo je prenaporno - nije se mogaočak ni podići na koljena dok je držao dječaka. Opet je spustio Flinta što je nježnije mogao, a onda se osovio na noge i kolebljivo se nadvio nad njim. Dječak je bio njegove visine, težio gotovo koliko i Chert: postojao je samo jedan način da ga ponese: da prebaci cijelu dječakovu težinu na svoja ramena, kao što se pričalo da je Silas od Perikala - ili koji drugi junak iz priča Velikog naroda? - nosio mladog bika svaki dan, tako da je, dok je bik stasao, Silas također postajao sve snažniji i snažniji, te na kraju postao najmoćniji vitez svog doba.

Ili je to bio Hilometes Kračanin? ošamućeno se pitao Chert dok je klečao pokraj besvjesnog dječaka. Odsutno, izvukao je zrcalo iz dječakove ruke - dječakov je stisak bio jak, čak i ovako blizu smrti - te ga spremio u svoju vrećicu. Nije se činilo ničim posebnim, ni težim ni lakšim nego prije, ni toplijim ni hladnijim. Da, to je bio Kračanin. Ne, čekaj, Hilometes je bio polubog - nije trebao vježbati da bi podizao veliki teret. Chert nikad nije upamtio priče o junacima Velikog naroda kako treba. Toliko ih je bilo; ubijali su čudovišta i spašavali djevice, i svi su više-manje izgledali jednako...

Povukao je Flintov gornji dio tijela na svoje rame, a onda ga zgrabio oko bedara i podigao sve dok mu se dječakov trbuh nije nalazio za vratom. Stenjući, psujući ispod glasa, ali cijelo vrijeme sposoban promatrati svoje smiješne muke kao da se u njemu nalaze dvije osobe, Chert se polako osovi na noge dok su mu se dječakove noge klatile sprijeda, a glava visjela

straga. Na trenutak je bio prepun ushita što je izveo gotovo nemoguće; tada je načinio korak i osjetio kako mu noge već drhte od napora, a leđa se grče od tereta koji su morale nositi. Još gore, sjetio se da nije znao gdje je izašao iz tunela na otok. Chert je znao da treba spustiti dječaka i tražiti, umjesto da ga pokušava nositi dalje nego što treba, ali ako to učini, znao je da ga više neće uspjeti ponovno podignuti.

Bilo je teško na slabašnu svjetlu odrediti što su otisci stopa, a što samo zasjenjena uleknuća u hrpama glatka kamenja, no ipak je okrenuo leđa potamnjelom Blistavom čovjeku i trudio se što je najbolje mogao. U početku je svaki korak bio vrlo težak; u trenutku kad je teturajući prešao pedeset metara, a još nije pronašao ušće tunela, svaki je korak bio znojna, zadihana agonija.

Lezi i pričekaj pomoć, naputio ga je glas u njegovoj glavi.

Lezi i umri, savjetovao je drugi kad je zapeo i gotovo pao, zamalo ispustivši nemoćno dijete.

Bogovi pomažu onima koji si sami pomognu, pomislio je, a potom: Mrzim bogove. Zašto bi me Starješine ovako mučili? Zašto iskorištavaju dječaka da naude meni i da naude Opal?

Još jedan korak. Sopćući, umalo je pao. Još jedan korak.^4/išto ti znaš o tome što bogovi žele? Tko si ti,čovječuljče?

Ja sam Chert iz klana Modrog Kvarca. Poznajem kamen. Radim svoj posao. Brinem se... Brinem se za svoju... svoju...

Ali tada je posrnuo i pao, i ležao dašćući na kamenju s dječakom povrh sebe. Kad se opet pokušao pomaknuti, nije mogao jer ga je prekrivalo nešto tamno, sklapajući mu oči, otimajući mu razum.

J- robudio se iz iscrpljenog sna i suočio se s užasom.

Nešto mu je dodirivalo bradu i obraz: mala ali jeziva, izobličena maska zurila je u njega s vrlo male udaljenosti, raširenih nosnica, šiljastih zuba, suhe crne kože. Chert cikne - više nije imao daha ni za što - te pokuša udariti mutnočudovište koje se nadvilo nad njim, ali ležao je na trbuhu, a nešto mu je prčepilo ruke.

"Zloduh!" zastenjao je, koprcajući se. Stvor se povuče, ili barem njegovo lice, ali još je mogao osjetiti kako ga nešto češka po vratu.

"Možebit da nijesam lijep," reče glas, "al dosad ste me dobro nosili. Čini mi se ružnim da me sad tako nazivljete."

Chert se prestane koprcati, zapanjen, pitajući se je li opet izgubio razum ili možda lutao tunelima sna. "Bubodlak?"

"Da." Trenutak poslije čovuljak se spusti s Chertova ramena tamo gdje ga je mogao vidjeti.

"Zašto se ne mogu pomaknuti? I što je to bilo?"

"Što se micanja tiče, pa, to vam je tako jerbo vaš dječak leži na vama, priječeć vam ruke. A ono drugo, ko što ste rekli, pa... netopirom bi ga nazvo. Dojaho sam na njem vamo, eto što."

"Neto... Šišmiš?"

"Da, vjerojatno." Nešto tamno poskoči pokraj Chertova lica. "Ode on", reče Bubodlak malčice tužno. "Pobjego je, bojeć se da ćete se svalit na nj." Stresao je glavom. "Naporan i nemiran, takav vam je možda netopir, al užitak ga je jahat kad jednom pošteno krene."

"Jahali ste na šišmišu?"

"Kako bi drukčije došo vamo preko one smrdljive srebrne vode?"

Chert se izvuče ispod Flinta, spustivši dječaka na kamenu plažu što je nježnije mogao.

"Kako je malom?" upita Bubodlak.

"Živ je, ali drugo ne znam. Moram ga odvesti odavde, ali ne mogu ga nositi." Htio se nasmijati i zaplakati. "Koliko god vas je dobro vidjeti, ovdje baš nećete biti od pomoći. A sad ste izgubili i svojeg šišmiša, pa ste i vi ovdje zaglavili." To mu se činilo nevjerojatno tužnim. Chert sjedne na labavo kamenje, zagledavši se preko Mora dubina.

"Morebit ako mi reknete kako ste vi vamo došli. Vaši hramski momci koji su me slijedili móće stić prijeko i pomoć vam odnijet dječaka."

"Hramski momci...?" Podigao je pogled. Na suprotnoj obali živina mora nazirale su se sjene, male tamne prilike koje su se pomicale na velebnom kamenom balkonu. Chertovo srce ubrza otkucaje. "Oh, Bu-bodlče, doveli ste ih! Starješine vas blagoslovili, doveli ste ih!" Sklopio je ruke oko usta, pokušao viknuti, zakašljao se, a onda opet pokušao. "OjlNickel! Jeste li to vi?"

Glas hramskoga brata dopre do njega, tih ali odjekujući: "U ime Starješina, kako ste prešli prijeko?"

Chert krene odgovoriti, a onda zastane. Kad je opet prozborio, nije mogao sakriti zaprepaštenje u svome glasu jer je tunel koji je upotrijebio morao pripadati Metamorfnoj braći. "Želite reći - želite reći da vi ne znate...?"

Bilo je još iznenađenja - Chert je čak uspio iznenaditi sebe. Unatoč tome što je bio zahvalan svojim spasiocima - da ne spominjemo kako je odrastao u doživotnom okružju izučenog poštovanja prema njihovu redu - kad je napokon doteturao natrag u Hram, odgovorio je što je iskrenije mogao na sva pitanja braće o svojem putovanju i Blistavom čovjeku, a da nije ništa zucnuo o zrcalu i Flintovu neobičnom podrijetlu.

Ako im kažem išta o tome odakle dječak dolazi, neće mu dopustiti da ode. Bio je siguran u to, iako nije točno znao zašto. Braća bijahu zabrinuta, dakako, čak malo ljutita zbog dječakova upada u Tajne, ali ne pretjerano. Znao je daje njegovo prešućivanje bilo sebično, možda čak i nepromišljeno opasno, ali Opal ga je čekala u Klinskoj ulici, a dosad se sigurno bojala, ne samo za dječaka, nego i za svojega muža. Nije mogao podnijeti pomisao da joj se vrati samo kako bi joj rekao da dječaka drže zarobljena u Hramu.

Braća ga nisu uvela dublje u Hram od vanjske odaje, velebne dvorane od prirodnog kamena koju su stanovnici Funderlinškoga grada imali pravo vidjeti za onih rijetkih najsvetijih dana. Premda je Chertova verzija priče bila pomno sročena, nagnala je braću da vrlo pažljivo pregledaju dječaka dok su ga uzaludno pokušavali probuditi. Flint nije imao vidljivih rana, ni oteklina ili modrica nigdje na svojoj blijedoj koži, ali ništa što sučinili nije ga moglo probuditi iz njegova dubokog sna. Čak je i naborani, izbezumljeni stari Djedica Sumpor, čiji su proročanski snovi izgleda spominjali Krovaše i nemire kod Mora dubina, stigao na rukama dvojice akolita da pregleda Flinta. To je Charta činilo jednako nervoznim kao hodanje po obronku labave pljeve, ali prastari je momak otišao tresući svojom ćelavom glavom, tvrdeći da nije vidio ni osjetio ništa posebno u dječaku.

Napokon brat Nickel reče Chertu: "Ne možemo više ništa učiniti za njega. Odnesite ga kući."

Chert ispiej do kraja čašu vode. Popio je cijeli čabar u posljednjih nekoliko sati, bio je siguran, a svaka je kapljica bila raj. "Ne mogu ga sam nositi."

"Poslat ćemo brata koji će vam pomoći da ga ponesete u nosiljci."

"Mislim da ću ja jahat na tome, prijatelju Cherte", reče Bubodlak svojim sićušnim, visokim glasom. "Bolje neg u vašijem džepu, manje zagušljivo, ako ćete mi oprostit, i bolje neg na našemu starom netopiru, koji je bio prilično koščat."

Nickel se zapilji u Krovaša s praznovjernom sumnjičavošću, kao da je životinja koja govori, ali udalji se da obavi pripreme.

Chert pusti mladog akolita zvanog Antimon, okrugla lica i širokih ramena, da preuzme prednji dio nosiljke dok je on prihvatio stražnji. Šutljiva skupina hramske braće promatrala ih je dok su odlazili. Koliko god je bio umoran Chert je bio

posve zadovoljan što je prepustio nekom drugom da pronalazi put i izabire najbolja mjesta. Spustio je pogled na Flinta, blijeda i nepomična ali neobično spokojna, te je čak kroz svoj strah za dječaka osjetio novi val zahvalnosti prema Bubodlaku i Metamorfnoj braći; napokon je Opal vraćao živo, premda bolesno dijete.

"Zbilja ste jahali na šišmišu?" upitao je Bubodlaka koji je, kako bi umanjio mogućnost da bude slučajno zgnječen, jahao na rubu nosiljke blizu Flintove glave.

"Ja sam Izvidnik Žljebova. Ovladasmo svim životinjama kako bismo obavljali svoju dužnost."Čovuljak zakašljuca, a onda se nasmiješi. "A onaj se štakor vuko tako sporo da sam ga sam mogo nadtrčat."

"Mogu vam jedino reći da sam vam duboko zahvalan." "To su korisne riječi, pa se za njih ne morate opravdavat." "Bili ste vrlo ljubazni prema nama."

"Sve za čast kraljice i Krovaša." Salutirao je. "A vaš mi kameni svijet nije bio tako dosadan ko što sam mislio. Kad biste mogli samo dovest malko više vjetra, kiše i sunca u te rupe, rado bi ga opet posjetio."

Chert se umorno nasmiješi. "Spomenutću to Cehu."

Podrhtavanje tla uplašilo je gotovo sve u dvorcu, ali nije bilo velike štete. Nekoliko komada grnčarije palo je i razbilo se u golemoj kuhinji utvrde, a sluškinja se nasmrt preplašila kad je prastari kraljevski oklop u Skrivenoj galeriji pao sa svog stalka i srušio se na tlo pred njom - inače nije bilo neke veće štete. Ipak, čak i bez vijesti iz Marrinswalka i potresa, bilo bi to kaotično jutro. Brionv je bila zaposlena i nakon podnevnog zvona, uglavnom radeći s Nvnorom i Broneom kako bi uredili kretanje i udomljavanje nadolazećih trupa, kao i velikog broja stanovnika grada pred dvorskim zidinama. Utvrda je naizgled pucala po šavovima od ljudi i životinja, a uskoro se bližilo vrijeme kada za druge više neće biti mjesta.

Ukrala je dio sata da poruča sa svojom pratetkom, ali to joj nije bilo neko olakšanje. Udova vojvotkinja bila je zaokupljena strahom za Barricka jednako kao za Brionv, te je također jedva čekala da ispita princezu regenticu - i u nekoliko slučajeva, da se prepire s njom - o razmještaju plemića i njihovih obitelji po unutarnjoj utvrdi. Kad su im se glasovi povisili, Merolannina mala sluškinja Eilis motrila ih je širokim, uplašenim očima, kao da bi se svakog trena moglo dogoditi nešto strašno u tom neočekivanom i nestabilnom novom svijetu.

Gotovo posrćući od umora, dok se pred njom još protezalo cijelo dugačko poslijepodne, Brionv se vraćala u Prijestolnu dvoranu iz Merolanninih odaja kroz Dvoranu portreta. Njezini se stražari napokon nisu morali žuriti da je sustignu. Iako je slike svojih predaka u njihovu najljepšem ruhu vidjela mnogo puta, tako često da bi ih većinu dana jedva okrznula pogledom, danas je bilo lako zamisliti da su je svi promatrali s negodovanjem, da su ljubazne oči kraljice Lily pune razočaranja, da je čak i portret tužne kraljice Sanasu izgledao utučenije nego obično.

Prošlo je samo nekoliko mjeseci otkad je Kendrick ubijen, rekla je Brionv samoj sebi, a manje od godine otkad je sam otac posljednji put sjedio na prijestolju, a što se sve dogodilo? Kraljevstvo je propadalo, a to nije bila samo tlapnja, kao što je današnji dan kategorički dokazao. Bilo je teško ne povjerovati da je podrhtavanje zemlje zapravo očitovanje srdžbe bogova, upozorenje s neba. Brionv je znala da nije mogla izbjeći velik dio krivnje: ona i Barrick mrzili su da ih nazivaju djecom, ali što su drugo bili? Pustili su da im ono što im je bilo dano u pohranu ispadne iz prstiju, ostavili ga da trune poput odbačene igračke. Poput tijela ubijenog čovjeka u polju...

Tako su joj mračne bile misli da je, kad je u crno odjevena prilika iskoračila iz pokrajnjeg hodnika, njezina prva nimalo iznenađena pretpostavka bila kako je jedna od njezinih mrtvih pretkinja, možda sama Sanasu, nespokojna i nezadovoljna, došla uperiti u nju prst sramote. Međutim, nije bilo nimalo iznenađujuće da su u takvu trenutku prve misli njezinih stražara bile kudikamo praktičnije: sa zveketom su se zaustavili oko nje i uperili svoja koplja u velom omotanu ženu.

"Jeste li to vi, princezo?" šapne prilika dok je podizala svoj veo.

Praznovjerni ježurci na Brionvjinoj koži povukoše se, ali samo malo, kad je prepoznala lice. "Elan? Elan M'Corv?"

Tollyjeva rođakinja kimne. Njezino je mlado lice nosilo krinku strahovite tuge - tuge koju je Brionv prepoznala, jednako moćnu poput one koja ju je obuzela nakon bratove smrti. "Gailon je mrtav", reče djevojka.

Brionv rukom otjera stražare. Na trenutak je pomišljala da odgovori diplomatskim tonom: naposljetku, još je bilo rano za donošenje zaključaka. Nitko tko je vidio tijelo nije dobro poznavao Gailona. Ali izraz jada u djevojčinim sivim očima - očima koje su unatoč tome bile suhe poput kosti - dirnula ju je u mjesto razumijevanja, zajedničkih tuga. "Da. Barem se tako čini."

Elan se nasmiješi - bio je to čudnovato, smrknuto, neznatno uvijanje kutova usana - kao da joj je potvrđeno nešto veće i dugotrajnije od straha za Gailonov život, kao da su je možda uvjerili u nekakav tmuran pogled na cijeli život. "Znala sam. Znala sam danima." Opet je oči uprla u Brionv. "Voljela sam ga, naravno. Ali ja ga nisam zanimala."

"Žao mije..."

"Možda je ovako bolje. Sad ga mogu oplakivati iz stvarnih razloga. Imam još jedno pitanje. Morate mi reći istinu."

Brionv trepne. Tko je bila ta djevojka? "Odgovaram samo svojem ocu, kralju, gospo Elan. I bogovima, dakako. Ali izvolite - postavite svoje pitanje."

"Jeste li ga vi ubili, Brionv Eddon? Jeste li vi to zapovjedili?"

Bilo je zapanjujuće da je se to pita tako izravno. Shvatila je, u djeliću sekunde između pitanja i odgovora, kako se počela navikavati da joj se pokoravaju - više nego što je toga bila svjesna. "Ne, naravno da nisam. Bogovi znaju da se Gailon i ja nismo u svemu slagali, ali nikad ne bih..." Zastala je da povrati dah, da promisli što je govorila i radila. Stojeći nekoliko metara dalje uza zid, stražari su nastojali prikriti svoju opčinjenost. Trenutak poslije odlučila je kako je u ovom slučaju bilo prekasno za bilo što osim istine. "Zapravo, a ovo mi slobodno možete zamjeriti, Elan M'Corv, Gailon se želio oženiti mnome - ali ja nisam htjela poći za nj."

"Znam to." Ali zvučala je hladno zadovoljna. "Za njegovu ambiciju."

"Ne sumnjam da ste u pravu. Ali to nije bilo dovoljno da stekne moju naklonost. Bogovi su mi svjedoci da ne želim imati muža koji misli da mi može naređivati kamo da idem, što da govorim, kako da..." Opet se prekinula. Što je to bilo u toj djevojci što ju je tjeralo da kaže više nego što je smjerala? "Dosta. Nisam ga ubila, ako je uistinu mrtav. Ne znam tko je to učinio."

Elan kimne. Opet je navukla veo preko lica. "Sada ga nećete imati ni vi ni bilo koja druga žena." Prvi put začuo se prigušen zvuk koji je mogao biti jecaj. "Neka vam nebo bude milosrdno", izustila je tiho, a onda se okrenula i udaljila bez naklona ili pozdrava.

Bilo je to doista vrlo dugačko poslijepodne, a kad su vijesti o ubijenim ljudima, pronađenima u Marrinsvvalku, stale kolati, zajedno sa špekulacijama o njihovu identitetu, danje zaprijetio da će se protegnuti u beskraj. Vijesti nisu pretjerano izravno omele Brionv u njezinim kraljevskim dužnostima - pitanja i povjerljivi Broneovi šapti, površan sastanak s barunom bezemljašem na čelu dobrovoljaca iz Marrinswalka, koji je uživao u svom trenutku slave i pozornosti, te Nvnorov proširen niz briga, koji je morao odlučiti hoće li udomiti te čete iz Marrinsvvalka sa svima ostalima koje su zaposjele dvorac ili će ih pokušati držati odvojeno - ali je opazila nagađanje na licima gotovo svih koji su prošli kroz Prijestolnu dvoranu. Kao da stvari nisu bile dovoljno loše nakon njezina ispada s Hendonom Tollvjem! Bilo je to tako mučno daje pojava sluškinje kraljice Anisse bilo gotovo olakšanje.

"Selia, zar ne?" S Barrickovim odlaskom bilo joj je teško ustrajati u ogorčenosti prema mladoj ženi. "Reci mi, kako je moja pomajka?"

"Dobro koliko može biti, Visosti, kad je dijete tako blizu, ali najveća joj je briga da vas ne vidi."

Brionv je boljela glava i imala je poteškoća pohvatati konce djevojčina stranog naglaska. "Želi da se držim podalje?"

Selia vrlo ljupko porumeni. Kao i sve ostalo što je činila, to je djelovalo poput uvrede svakoj ženi kojoj je cilj bio nešto više od tjeranja muškaraca da za njom uzdišu - ili se barem tako činilo Brionv, čija se odbojnost prema sluškinji već vraćala. "Ne, ne", reče mlada žena. "Ne govorim tako dobro. Želi vrlo žarko da s vama porazgovara prije nego što dijete stigne."

"Vrlo sam zaposlena, kao što moja pomajka znade..."

Mlada se žena nagne naprijed i prozbori tiho; Brone i Nynor još su se pomnije nastojali pretvarati da ne prisluškuju. "Boji se da se ljutite na nju. To je loše za dijete, za porod, misli ona. Ranije je bila previše bolesna za razgovaranje s vama, a sad je i vaš brat otišao, jadni Barrick." Selia je izgledala iskreno ožalošćeno, što je Brionv samo učinilo manje suosjećajnom.

To je moj brat na koga si se namjerila, djevojko. Naglas je rekla: "Potruditću se."

"Moli vas da dođete i popijete s njom čašu vina na Zimsku večer."

Slatka Zorijo, to je za samo par dana, shvati Brionv. Kamo je godina utekla? "Nastojatću je što prije posjetiti. Reci joj da joj želim sve najbolje."

"Hoću, princezo." Mlada se žena ljupko nakloni i povuče. Brionv uhvati Bronea i Nvnora kako promatraju sluškinju dok se udaljavala i osjeti gnušanje što su čak i starci još mogli biti takvi pohotnici.

Dnevni su se poslovi razvlačili, a činilo se da je gotovo svaka živa duša u dvorcu stupila pred nju s pritužbom, brigom ili molbom, s problemima koji su se protezali od presudnih do smiješnih. Osoba koju nije vidjela bio je Hendon Tolly, niti je - nakon susreta s njegovom rođakinjom u Dvorani portreta - bilo ikakva traga od Tollvja i njihove svite.

"Nedvojbeno pokušavaju zaključiti što ovo otkriće znači", rekao joj je Brone povjerljivim šaptom. "Rečeno mije da su se jutros razmiljeli dvorcem kao obično, ali čim su čuli vijesti, povukli su se u svoje odaje."

"Pretpostavljam da to ima smisla. Ali zašto smo smjestili Tollvje, Durstina Crowela i ostale podrivače tako blizu jedne drugima?"

"Jer je Crowel to davno zatražio, Visosti", reče Nynor. "Na kraju ljeta rekao mi je daće biti domaćin zabave s Tollvjima tijekom svetkovina za Dan Siročeta. Mislio sam da je jednostavno mislio na vojvodu Gailona i njegovu pratnju."

Brionv se namršti. "Znači li to da su već tada nešto planirali?" Avin Brone zagunđa. "Ne vjerujem Tollvjima, ali nemojmo se pretvarati da su nam oni najveći problem."

Stari Nynor odmahne glavom. "Moguće je da su kovali neku spletku, Visosti, ali je također moguće da su jedino planirali gozbu. I, kad smo već kod toga, princezo, moramo se dogovoriti o slavlju."

Na trenutak nije shvatila o čemu govori. "Slavlje? Mislite za Dan Siročeta? Zar ste poludjeli? Ta u ratu smo!"

"Više je razloga za to." Steffans Nynor je znao biti tvrdoglav, i nije toliko godina bio kaštelan a da nije razvio i neke vlastite ideje. Briony bijaše razdražena i u kušnji da ga jednostavno odbije i otpusti, ali je pomislila što bi na to rekao njezin otac - nešto u stilu: Ako ćeš ljudima dijeliti zadatke, onda kad se jednom dokažu, trebaš ih pustiti da nastave, a ne da visiš nad njima. Nema smisla davati odgovornost bez povjerenja.

"Zašto onda mislite da bismo to trebali učiniti?"

"Zato što su to sveti dani kada slavimo bogove i polubogove, a njihova nam je pomoć sada potrebnija nego ikad. To je jedan razlog."

"Da, ali možemo prinositi žrtve i izvoditi obrede bez gošćenja i zabave."

"Zašto ljudima treba zabave, Visosti, nego da im život učini manje trnovitim?" Starac je ubrzano treptao svojim vodenastim očima, ali pogled mu je bio prodoran i odlučan. "Oprostite mi ako se miješam gdje mi nije mjesto, princezo Briony, ali čini se da gradu pod opsadom najviše treba hrabrosti. I podsjetnik na ono za što se bori. Malo sreće, malo običnog života, to zna biti od velike pomoći u ovim stvarima."

Spoznala je mudrost onoga što je govorio, ali dio nje nije mogao ne osjetiti kako bi to bila prijevara, kako je laž gora od jada.

Činilo se da je Avin Brone mogaočuti te misli kao da ih je izustila. "Ljudi neće zaboraviti na pravu opasnost, Visosti. Mislim da je Nynor u pravu. Skromnije slavlje možda - ne želimo da sečini kako previše svetkujemo u sjeni rata, a pogotovo u sjeni Gailonova umorstva, i smrti vašega brata, dakako - ali ne želimo ni da ova zima bude išta sjetnija nego što nužda zahtijeva."

"Vrlo dobro, bit će to tiho slavlje."

Nynor kimne, a onda se nakloni i povuče. Činio se zadovoljan, gotovo zahvalan, i u jednom se neugodnom trenutku Briony zapitala nije li kaštelan imao nešto drugo u planu, i nije li njome manipulirao u neke tajne, sebične svrhe.

Tako to ide, pomislila je. Ne mogu više izvestičak ni najjednostavniju stvar bez kolebanja, bez straha, bez sumnje. Kako je otac mogao ovako živjeti svih onih godina ? Vjerojatno je bilo malo bolje za mirnijih dana, ali ipak...

Neka su prokleta ova vremena.

Prije nego što su stigli do naseljenih područja, Bubodlak je objavio da odlazi. Odbio je Chertova zabrinuta pitanja. "Pronaći ću put, sigurno. Ako ništa drugo, ove su špilje izgleda pune sporog i glupog štakorskog naroda. Vratitću se kući jašući ponosito, vidjet ćete."

Bio je preumoran da učini išta drugo osim da opet zahvali Krovašu. Nakon svega što su skupa proživjeli, bio je to užurban i neobično služben rastanak, ali Ghert nije imao dugo vremena o njemu razmišljati.

Usred tih čudnih vremena njihova mala kolona nije bila najneobičnija stvar za koju su stanovnici Funderlinškoga grada čuli, ali se svakako mogla svrstati među neobičnije prizore ikad viđene: u trenutku kad je Chert s Flintom i akolitom stigao do svoje kuće, bio je okružen povorkom uličnе dječurlije i poprilićnim brojem odraslih. Nastojao je ignorirati njihova pitanja i blago podrugljive primjedbe. Nije imao pojma koliko je sati,čak ni koji je dan. Mladi hramski brat Antimon na čelu nosiljke rekao mu je daje Nebeski dan,četvrto zvono. Ghert se zapanjio kad je shvatio da je u donjim razinama proveo gotovo tri dana.

Jadna Opal! Sigurno je svisnula od brige.

Vijesti su hitale naprijed na dječjim nogama; skupina susjeda čekala je na početku Klinske ulice da se pridruži gomili. Priča je stigla i do njegove kuće: Opal je istrčala van kad je stigao do dvorišnih vrata, lica na kojem su se miješali veselje i strah.

Pokušao se ne uzrujati kad se najprije bacila na nesvjesnog dječaka, premda je to gotovo prevrnulo nosiljku. Bio je umorniji nego stoje mislio, i najedvite je jade uspio držati svoj kraj i šutke odmahivati glavom na pitanja svojih susjeda. Krupni je Antimon pomogao pročistiti put do vrata.

"Nije mrtav", reče Opal, klečeći pokraj dječaka. "Reci mi da nije mrtav."

"Živ je, samo... spava."

"Slava Starješinama - ali tako je hladan!"

"Potrebna mu je tvoja njega, draga ženo." Chert se srušio na klupu.

Zastala je, a onda naglo jurnula prema njemu i ovila mu ruke oko vrata, poljubivši ga u obraze. "Oh, tako mi je drago što si i ti živ, budalo stara. Danima te nije bilo! Brinula sam se i zbog tebe, znaš."

"I ja sam se brinuo zbog sebe, djevojko moja. Hajde, sad. Ispričat ću ti ovu neobičnu priču poslije."

Antimon pomogne Opal premjestiti dječaka u njegovu postelju, a onda odbije njezinu rastresenu ponudu jela ili pića te izađe van da s nekoliko neodređenih odgovora umiri gomilu koja je ondječekala. Chert je pretpostavljao da akolitu taj zadatak nije bio odveć mrzak. Prema onome što je znao, hramska braća, pogotovo ona mlađa, nisu imala mnogo prigoda popeti se u Funderlinški grad: izleti na Tržnicu i druge takve prilike za razbibrigu bile su rezervirane za stariju, pouzdaniju braću.

Mogao je čuti Opal iz ložnice kako pjevuši nad dječakom dok je svlačila njegove prljave dronjke, čistila ga i pregledavala ozljede, jednako kao što su Metamorfna braća uradila. Chert nije mislio da će svježe rublje uspjeti probuditi dječaka, ali dobro je znao da je njegova žena trebala nečim zaposliti ruke.

Chert se tržne na šum, prvi put svjestan da nije sam u sobi. Vrlo mlada žena, jedna od Velikog naroda, sjedila je na njihovoj dugoj klupi u sjenama uza zid, zureći u njega s izrazom strpljive povučenosti. Njezina je tamna kosa bila neuredno skupljena; nosila je haljinu koja nije posve pristajala njezinu mršavom stasu. Chert je nikad prije nije vidio, i nije se mogao sjetiti nikakva razloga na zemlji, i ispod nje, zašto bi netko poput nje bio u njegovoj kući, čak i na dan prepun tako čudnovatih račvanja i poprečnih tunela.

"Tko si ti?"

Opal se vrati iz stražnje sobe s izrazom stida na svojem licu. "Zaboravila sam ti reći, zbog dječaka i svega. Došla je oko drugog zvona i otad čeka. Kaže da mora s tobom razgovarati, samo s tobom. Ja... Mislila sam da bi to moglo imati neke veze s Fantom..."

Mlada se žena promeškolji na klupi. Činilo se kao da se nalazi u polusnu. "Vi ste Chert od Modrog Kvarca?"

"Da. Tko ste vi?"

"Ime mi je Willow, ali ja nisam važna." Ustala je; glava joj je zamalo dotaknula strop. Ispružila je ruku. "Dođite. Poslali su me da vas odvedem mojem gospodaru."

35.

SREBRNO UŽE

RAKOVI

Svi plešu

Mjesec se skutrio od straha Vidjet će golu Majku Svih

(iz Kostopadnih proročanstava)

Dok se velika ruka sklapala oko nje, osjetila je kako zvoni poput kristala dubokom, drhtavom vibracijom koja nije imala nikakve veze s njom, ali koja je strujala tomčudovišnom rukom poput krvnog bila, kao da su je sputali za hramsko zvono veliko poput planine. Iznimno golem oblik podigao ju je i premda mu nije mogla vidjeti lice - nalazilo se u središtu nekakve magle, prošarano svjetlom ali ipak duboko zasjenjeno, kao da je oluja bjesnjela ispod zemlje - mogla je vidjeti još veću tamu koju su predstavljala njegova usta dok ju je prinosio sve bliže i bliže...

Vrisnula je, ili to barem pokušala, ali samo je tišina vladala u tom vlažnom, praznom mjestu, tišina, magla i tamno ždrijelo koje je postajalo sve veće, šireći se nad njom poput olujnog oblaka. Titanskijuje stvor kanio progutati, znala je, i bila gotovo nasmrt preplašena... ali u tome je bilo i nečeg uzbudljivog, poput prestravljene djetinje radosti kad bije otac vrtio zrakom, ili kad se hrvala s braćom sve dok ne bi ostala prikliještena o pod i bespomoćna...

Qinnitan se probudila mokra od znoja, galopirajućeg srca. Misli su joj bile posve ispremiješane, a koža je svrbjela kao da je ležala usred jednog od velikih rojeva u hramu, prekrivena sporozujecim pokrivačem od svetih pčela. Osjećala se kao da ju je nešto izrabilo - njezin san, možda -čak i obeščastilo, pa ipak, dok joj se srce usporavalo, troma toplina počela joj se širiti udovima, osjećaj gotovo blizak zadovoljstvu, ili barem olakšanju.

Ojnnitan se sruči natrag na postelju, plitko dišući, posve svladana. Ruka joj odluta na grudi te ona otkrije da su joj bradavice postale bolno tvrde pod tkaninom njezine noćne košulje. Ponovno je sjela, zaprepaštena i uznemirena. Ideja onih mračnih, sveproždirućih usta još je visjela nad njezinim mislima kao stoje visjela nad njezinim snom. Skočila je na noge i pošla prema koritu za kupanje. Voda je u njemu stajala od prethodne noći i bila posve hladna. No umjesto da pozove sluge da joj donesu vruće vode, rado je čučnula u nju i podigla noćnu košulju do vrata, a onda se pljuskala po cijelom tijelu sve dok nije počela drhtati. Utonula je u plitku kupku, i dalje drhteći, te naslonila bradu na koljena, puštajući da joj voda natapa lanenu spavaćicu sve dok se nije privijala uz nju poput vlažne druge kože.

Ostatak dana bio je mirniji i običniji, premda su muke beskrajno zujećih molitvi i ispijanja Sunčeve krvi bile, kao i uvijek, strašne. Ako su je Panhvssir ili autarh namjeravali ubiti tim napitkom, za to im je trebalo smiješno dugo vremena, morala je priznati, ali što god su kanili, svakako su je činili nesretnom.

Točno nakon OJnnitanina večernjeg obroka, sluškinja zadužena začešljanje došla je obojiti njezin crveni pramen - vještičji pramen, kako su ga zvali njezini prijatelji iz djetinjstva - koji se opet počeo primjećivati u korijenu: Luian i ostali Miljenici izjavili su nekoliko dana nakon njezina dolaska da takav biljeg križanca nema što raditi na jednoj od autarhovih kraljica. Češljačica je također osušila njezinu kosu i uredila je u ljupku frizuru, u malo vjerojatnom slučaju daje autarh napokon odluči pozvati te iste večeri. Qinnitan je nastojala mirno sjediti; češljačica je znala ubosti iglom za kosu - a onda se silno ispričavati, dakako - kad biste se previše micali.

Sumnjam da izvodi tu psinu s Arimone.

Ali Ojnnitan nije voljela razmišljati o Glavnoj supruzi. Od dana kad je posjetila njezinu palaču, nije bilo daljnjih poziva ni otvorenog znaka neprijateljstva, ali nije bilo teško primijetiti kako su one žene i buduće nevjeste koje su se držale prijateljicama Večernje zvijezde promatrale Qinnitan, jasno pokazujući koliko im je mrska. Pa, možda su se smatrale prijateljicama Velike žene, ali ona je dvojila da je Arimone jednako gledala na njih; Qinnitane je bila sigurna da nije bilo mnogo mjesta za prijatelje i njoj ravne u svijetu Glavne supruge.

Češljačica je dovršavala posao upravo kad su vojnici na vanjskim zidinama počeli izvikivati drevne obredne riječi za večernju smjenu straže - "Jastrebovi se vraćaju! K rukavici! Krukavici!" Qinnitan, prilično sigurna da autarh neće prekinuti svoju gotovo godinu dana dugu naviku i pozvati je noćas, radovala se što će imati sat ili dva koje će posvetiti sebi prije spavanja i kakvih god već nemirnih snova koji su s time dolazili. Pomislila je da bi mogla izmoliti večernju molitvu, a onda čitati. Jedna od nevjesti, najmlađa kći kralja neke sićušne pustinjske zemlje na južnom kraju Xisa, posudila joj je prelijepo ilustriranu knjigu poezije slavnog Baz'u Jeva. Qinnitan je pročitala nekoliko stranica i vrlo

uživala: njegovi opisi pastira na sušnim planinama koji življahu tako blizu nebu da su sebe nazivali Narodom Oblaka, govorili su o slobodi i jednostavnosti koja joj je izgledala bolno privlačnom. Mlada pustinjska princeza činila joj se doista vrlo ljubaznom, a Oinnitan je gajila nadu da će jednog dana možda postati prijateljice, budući da su njih dvije bile najmlađe u Osami. To, naravno, nije značilo da ju je napustio sav razum. Nijednom nije dotaknula knjigu bez rukavica. Pripovijest o Glavnoj supruzi koja se prije stoljeća ili više rješavala suparnice namazavši otrov po rubovima listova knjige bila je jedna od prvih upozoravajućih priča koje je Oinnitan čula kad je stigla u svoj novi dom.

Ta je pripovijest mnogo govorila o Osami, ne samo o ubojitosti mjesta, nego i o tome da je starija supruga bila voljna čekati tjednima ili čak mjesecima da nova autarhova miljenica tako poreze prst da otrov može ući u nj dok okreće stranice. Što god muškarci govorili o ženama i njihovoj navodnoj prevrtljivosti, Osama je bila mjesto neizmjernog strpljenja i istančanosti, posebno kad su ulozi bili visoki. A koji su ulozi mogli biti viši od toga da budete sigurni kako će vaše dijete jednom sjediti na prijestolju najmoćnijeg carstva na svijetu između mora?

S rukavicama ili bez njih, Oinnitan se radovala kratkom vremenu u društvu epske jednostavnosti Baz'u Jeva, pa ju je razočaralo - i, kao uvijek u Osami, malko preplašilo - kad je glasnik stigao upravo kad je češljačica odlazila.

Prenula se prepoznavši nijemog dječaka koji joj je došao u sobu ni dva tjedna prije. Noćas je nosio široku tuniku, pa nije mogla vidjeti kako mu je rana zacijelila, premda je izgledao sasvim dobro. Jedva ju je pogledao dok joj je predavao svitak pergamenta - ražalostilo ju je, ali nije iznenadilo što joj nije želio biti prijatelj; naposljetku, zamalo gaje ubila ubovši ga ukrasnom iglom.

Začudo, poruka nije bila ni na koji način svezana ni zapečaćena, iako je prema jakom ljubičastom miomirisu mogla prepoznati daje papir bio Luianin. Pričekala je da češljačica izađe u hodnik prije nego što ga je odmotala.

Slova bijahu napisana u velikoj žurbi. Pisalo je:

Odmah dođi.

Nije bilo ničeg drugog.

Oinnitan je nastojala ostati mirna. Možda je to bio samo primjer Luianina lošeg raspoloženja. Posljednjih su tjedana tek povremeno razgovarale, a svoj su uobičajeni čaj popile samo u jednoj neugodnoj prigodi, tijekom koje je Jeddinovo ime neprestano visjelo u zraku, ali nijednom nije bilo spomenuto. Njih su se dvije mučile razgovorom koji je trebao biti zanimljivo čavrljanje, a na kraju ispao poput iscrpljujućeg rada. Da, bilo je neobično za Luian da piše ovako neformalno, užurbano, ali to je možda bio dokaz neke velike promjene osjećaja - naposljetku, Miljenica Luian bila je sklona trenucima intenzivnih emocija koji kao da su stigli iz narodnih priča ili čak iz knjige ljubavne poezije. Možda je namjeravala postidjeti Oinnitan, optužujući je daje bila loša prijateljica. Možda se planirala plačući odreći vlastitih prava na Jeddina - ako je čak i Luian mogla sebe toliko zavaravati. Ili je možda samo ponovno htjela uspostaviti dobre odnose.

Svejedno, Oinnitan je slijedila nijemog dječaka kroz Osamu teška, nepovjerljiva srca.

Qinnitan se zaprepastila kad je zatekla golema i neugledna muškarca kako plaše u Luianinu krevetu. Prošlo je nekoliko trenutaka prije nego što je shvatila da je to sama Luian, Luian bez šminke, vlasulje ili kićene haljine, odjevena samo u jednostavnu noćnu košulju, natopljenu suzama i znojem.

"Oinnitan, Oinnitan! Hvala bogovima, tu si." Luian široko raskrili ruke. Oinnitan se nije mogla svladati da ne zuri u nju. Pod tom se šminkom naposljetku ipak skrivao Dudon - dcbeljuškast, sobom zaokupljen dječak koji je hodao gore-dolje ulicama mrmljajući Nushasheve molitve. Oinnitan je to, naravno, znala, ali dosad to nije zapravo vidjela. "Zašto uzmičeš preda mnom?" Luianino lice bijaše crveno i pokriveno mrljama, vlažno od suza. "Mrziš me?"

"Ne!" Ali nije se mogla prisiliti daje zagrli, ne zbog izbirljivosti, koliko zbog iznenadnog straha od plivanja preblizu nekome tko se možda utapa te je stoga opasan. "Ne, ne mrzim te, Luian, naravno da ne. Bila si vrlo dobra prema meni. Što je?"

Bio je to jauk koji je jedva izbjegao da se pretvori u krik. "Jeddin je uhićen!"

Oinnitan je već drugi put toga dana osjetila kao da joj njezino tijelo više ne pripada. Ovaj put,činilo se da se pretvorilo u hladan kamen u kojem su joj bile zarobljene misli. Nije mogla govoriti.

"To je tako nepošteno!" Luian šmrcne i pokuša pokriti lice rukavom. "Očemu... o čemu to govoriš?" napokon je protisnula.

"Uhitili su ga! Cijela Osama bruji o tome, kao što bi i ti znala da si izašla pojesti večeru umjesto što sjediš u svojoj o-odaji poput p-pustinjaka." Još je malo plakala, kao daje tomu uzrok bilo Qinnitanino nedruštveno ponašanje.

"Samo mi ispričaj što se dogodilo."

"Ne znam. U-uhitili su ga. Njegov poručnik je proglašen vođom Leoparda, barem privremeno. Sve je to Vashevo djelo, onog odvratnog starca. Oduvijek je mrzio našeg Jina..."

"Tako ti ljubavi bogova, Luian, što da radimo?" Qinnitanine su misli već hitale naprijed, umorne i poražene, kao da je bila trkačica na kraju duge utrke umjesto tek na početku.

Luian se malčice sabere, otirući oči nadlanicom. "Ne smijemo izgubiti glave. Naravno, ne smijemo izgubiti glave. Moramo ostati mirne." Duboko je udahnula. "Moguće je da je učinio nešto što nema nikakve veze s nama... aličak i ako sumnjaju na najgore, on nikad neće priznati. Ne Jeddin! Zato sam te ovamo pozvala, da prisegneš kako ništa nećeš zucnuti, čak i ako ti kažu da je priznao. Ne reci ni riječ - lagat će! Naš Jin nikad ne bi izustio riječ Pinimmonu Vashu, čak ni... čak ni ako ga..." Opet je briznula u plač.

"Zar će ga mučiti? Ubiti? Zato što se ušuljao u Osamu?" "Oh, da, možda." Luian uzbuđeno zamaše rukama. "Ali to nije ono najgore." Odjednom je shvatila daje nijemi dječak još stajao na vratima, čekajući daljnje zapovijedi te ga je otjerala rukom i ljutitim gestama.

"Što nije najgore? Tvrdiš da je učinio i gorih stvari od toga da je priznao svoju ljubav prema jednoj od autarhovih žena? Od tog što se prokrijumčario u Osamu gdje prave muškarce na mjestu ubijaju? Tako mi Ptela, koje je druge zločine imao vremena učiniti?"

Luian je na trenutak zurila u nju - ili je taj poznati a ipak nepoznati muškarac koji je govorio poput Luian to radio - a onda opet briznula u plač. "Htio je... je... svrgnuti Zlatnoga. Autarha!"

Nakon prvog trzaja, Qinnitan je pomislila da joj srce više nikad neće opet zakucati. Mogla je govoriti samo prigušenim šaptom, stoje vjerojatno bilo i bolje. "On... htio je ubiti autarhaV

"Ne, ne!" Luian je izgledala zgranuto. "Ne, nikad ne bi digao ruku na Zlatnoga. Položio je prisegu!" Odmahnula je glavom na Oinnitanine budalaštine. "Ne, kanio je ubiti scotarcha, Bogalja Prusasa. Potom bi autarh pao i... i nekako, mislio je Jeddin, on bi te uzeo za sebe."

Qinnitan je mogla samo ustuknuti, mašući rukama pred sobom kao da se brani od neke zvijeri koja joj se približava. "Budala! Budala!"

"Ali on nikad neće priznati - nikad neće reći ni riječi o tome!" Luian se sada pridigla na koljena, opet šireći ruke, preklinjući Oinnitan da se vrati u njezin zagrljaj. "Tako je hrabar, naš Jin, tako hrabar..."

"Zašto si mu pomogla? Zašto si mu dopustila da dovede tvoj život i... i moj život u opasnost?" Oinnitan se tresla, bijesna i prestravljena. Htjela je potrčati prema Luian i šakama izudarati to mlohavo, vlažno lice. "Kako si mogla to učiniti?"

"Zato što sam ga voljela." Luian padne natrag na jastuke. "Mog Jina.Čak bih mu pomogla da te dobije. Učinila bih sve što bi od mene tražio." Podigla je pogled, crveno obrubljenih očiju, ali nasmiješena. "Ti shvaćaš ljubav. Ti si žena. Rođena si kao žena. Ti razumiješ."

Oinnitan se okrene i otrči kroz vrata.

Luian je vikala za njom: "Ništa ne govori! On neće reći ni riječ, naš Jin nikad neće..."

Oinnitan je stigla do hodnika dok su joj se misli kotrljale poput bisera puknute ogrlice. Je li Luian bila u pravu? Hoće li Jeddina njegov ratnički kodeks prisiliti da šuti čak i na mukama?

Ali to nije pošteno! Ništa nisam učinila! Otjerala sam ga!

Tada je začula korake - ne lupu sandala stražara Osame, muškaraca velikih poput volova, ali ni šaptavo šuljanje bosonogih žena. Oklijevala je, ali je odlučila da ne želi biti viđena tako blizu Luianinim odajama. Izgledalo bi kao da su nešto skrivale sastajući se ni sat nakon Jeddinova uhićenja. Ako je Luian imala pravo daje Jeddin mogaočuvati tajne čak i na mukama, najveća je nada počivala u tome da se sve čini normalnim, nedužnim.

Qinnitan se povukla u sjenoviti bočni prolaz trenutak prije nego što je prilika koja se približavala zakrenula u glavni hodnik; nijemo je zahvalila svim bogovima što u zidnoj niši nije bilo svjetiljke. Potražila je gdje bi se skrila, ali mogla se samo skloniti uz tapiseriju koja je visjela na zidu. Okrzne li je nepoznati prolaznik samo krajičkom oka, opazit će je.

Priljubila se i okrenula glavu, znajući da je čarolija očiju redovito privlačila pozornost drugih, posebno neželjenu pozornost. Tko god je to bio, prohujao je ne usporivši. Oinnitan ispusti tih uzdah olakšanja. Odšuljala se do ruba pokrajnjeg hodnika i spazila nisku, zdepastu sjenu kako skreće u Luianine odaje. Trebao joj je trenutak da shvati tko je upravo prošao.

Iz sobe Luian ispusti krik iznenađenog straha. Qinnitan je nesvjesno načinila nekoliko instinktivnih koraka prema onoj koja joj je bila prijateljica i koja je sada bila u opasnosti, a onda ju je zaustavio razum.

Tanvssin je glas bio hrapav, kao da je i sama vrtlarica bila pomalo prestrašena, ali u njemu sečuo prizvuk trijumfa. "Miljenice Luian iz Kraljevske Osame, ovdje sam kao ruka boga. Iznevjerila si svoje sveto obećanje. Iznevjerila si Gospodara Velikog šatora."

"S-što to govoriš?"

"Nema prepiranja", reče vrtlarica. "Zlatni je na ovo stavio svoj pečat."

Luianin cvilež uzbune naglo se pretvori u glasno stenjanje, zvuk

tako jeziv da isprva Oinnitan nije mogla zamisliti da dolazi iz ljudskog

stvorenja.

"Ti... si... za crve." Tanvssa, teško dišući, sada je govorila gotovo običnim tonom - Oinnitan ju je jedvačula, iako je stajala drhteći samo korak-dva od Luianinih vrata - ali u glasu joj se jasno očitovala mržnja. "Ti debela, nametljiva kučko." Stenjanje se pretvori u siktaj gušenja, a onda Oinnitan začu samo bubnjanje kože po kamenu, nemoćno mlataranje petama ili rukama dok i one nisu utihnule.

Kako joj je užas pretvorio kosti u olovne poluge, Oinnitan se jedva mogla pomaknuti. Oteturala je u sjenoviti bočni prolaz i osvrnula se spazivši kako se zavjese na Luianninim vratima nadimaju prema van. U glavi joj je lupalo. Pritisnula je lice uza zid, ukopala se o mjesto gdje je tapiserija visjela malko dalje od hladna kamena, i molila. Koraci su ovaj put prošli sporije pokraj nje, tako sporo daje Oinnitan jedva mogla držati lice okrenuto prema zidu i stajati nepomično. Bilo zbog tame hodnika ili zato što su joj misli bile zaokupljene onim što je upravo učinila, vrtlarica, ujedno i krvnik, nije zastala, niti čak usporila, nego nastavila dalje niz hodnik. Oinnitan je osluškivala sve dok više nije moglačuti korake.

Htjela je zaplakati, ali osjećala se kao je njome poharala neka grozna ledena vatra i isušila svaku suzu.Čak su joj i usta bila suha. Kamo je mogla otići? Što je mogla učiniti?

Stajala je u prolazu samo nekoliko trenutaka, premještajući se s noge na nogu u agoniji neodlučnosti. Je li Luian bila samo prvi od Tanvssinih zadataka? Je li već sada bila na putu prema Oinnitaninim odajama?

Ne mogu se tamo vratiti. Ali kamo da odem? Gdje se mogu skriti? Pomislila je na trenutak na sobicu pokraj Miomirisnog vrta koju je Jeddin upotrijebio za njihov uređeni sastanak, a onda uz grč straha shvati da je sada sigurno bila na zlu glasu medu autarhovim poručnicima. Zapravo, nije postojalo mjesto gdje se mogla skriti, nigdje. Prevrnut će cijelu palaču poput kutijice za nakit da me istresu van.

Jedina slaba nada bila je da izađe iz Osame. Ali kako? Kako se, u ime Roja, mogla nadati daće se provući pokraj stražara koji su je nedvojbeno tražili?

Jeddinov pečatnjak! Posegla je u rukav i našla i njega i njegov lanac, još u tajnom džepu koji je ondje ušila. Predosjećaj - to, i spoznaja da unutar Osame privatnost nije bila osigurana ni za koga - spriječili su je da ga skrije u svojoj odaji. Ali od kakve će mi koristi on biti? Čak i ako postoji neka slaba šansa da me možda ne žele pogubiti, da im je moje ime ostalo skriveno, pokušaj prolaska kroz dveri s krivotvorenom Jeddinovom porukom sigurno bi im samo privukao pozornost.

Sada su suze potekle same, vruće suze nemoći koje su joj pekle obraze. Je li mogla vjerovati daje Jeddin odao Luian, a šutio o samoj Oinnitan? Ne. Izgledi za to bili su tako mali da su bili gotovo nevidljivi.

Ne možeš stajati ovdje plačući! rekla je samoj sebi. Glupa djevojko! Gubi se iz hodnika! Sakrij se! Ali kamo je mogla poći? Nalazila se usred autarhove palače, a sad je bila njegov neprijatelj. Najmoćniji čovjek na svijetu želio je njezinu smrt, a ta smrt vjerojatno neće biti ni brza ni bezbolna.

Otrov, strah i trepet Osame odjednom je djelovao poput blagoslova. Da ga je posjedovala, Oinnitan bi ga nesumnjivo bila popila.

36.

PRED ORIJAŠEVIM NOGAMA

CRNO KOPLJE

Umrljan je krvlju i mašću

On je vatra u zraku Zovu ga Jedno rebro i Sunčev cvijet

(iz Kostopadnih proročanstava)

Impresioniran sam", reče Timvright gledajući s visoka mjesta na kojem su stajali iznad valovite vode. Uski potez Brennova zaljeva između dvorca i kopnenoga grada vrvio je od malih plovila, što je biločudno u tako nestalnim vremenskim uvjetima, ali nije iznenađivalo u tako nemirnim vremenima: sada kad je nasip bio srušen, svi koji su htjeli

putovati između grada i utvrde morali su to raditi čamcima, prkoseći visokim, zapjenjenim valovima. "Nisam znao daje itko osim kraljevskog domaćinstva imao pristup u Kule Godišnjih doba."

"Ja jesam dio kraljevskog domaćinstva." Zagonetalo se isprsi do pune visine, ali ne uspije dugo ostati uspravno; trenutak poslije zaoblio je ramena i opet pustio da mu glava klone. "Ja sam kraljev lakrdijaš, znaš. A kad se Olin vrati, opetću biti u milosti."

Ako taj dan ikad svane. Matty Tinvvright osjećao je samilost prema starom momku koji je izgubio naklonost, ali znao je da ni s njim neće biti drukčije. Kad bi kraljevska obitelj ispružila ruku i dotakla vas, bilo je to poput davanja zraka utopljeniku - bilo tko s imalo ambicije vječito bi gazio kroz vodu u nadi da će nastaviti disati taj zrak, prezirući svaki drugi.

Samo me pogledajte, pomislio je tada. Vidite kako sam daleko dospio otkad sam okusio taj zrak - kako visoko! Bilo je to više od pjesničke metafore. Stajao je na balkonu Zimske kule s gotovo cijelom Južnom Marom pod sobom, a samo se crno kamenje Šiljka Vučjeg zuba uzdizalo za njegovim leđima poput stroga roditelja. Prije mjesec dana valjao sam se u blatu. Promatrao je pretrpane čamce koje su vojnici odguravali od vodenih dveri Zimske strane, čuo tihe zvuke preklinjanja, dječjeg plača. I ja bih molio za utočište poput njih. Umjesto toga, mjesto mije osigurano. Eddoni me hrane i udomljuju -prema zapovijedi same princeze Briony. Ah, osmjehnuli su mi se bogovi, a pogotovo Zosim, zaštitnik pjesnika.

Ipak, poželio je da bogovi učine nešto glede rata koji je doveo toliko uplašenih duša u dvorac da je Tinvvright sada opet dijelio svoj krevet u smjenama, upravo kao za svojih dana u Tkačevoj kovnici. Na trenutak je osjetio ubod straha.

Nije moguće da bogovi imaju nekakav plan da me prevare, zar ne? Da su me doveli na ovo visoko imanje samo kako bi me pustili da poginem od ruku vještaca i vilenjaka... ? Odmahnuo je glavom. Tmuran dan nametnuo mu je ružne misli. Sama me Briony Eddon uzdigla, branila. Prepoznala je moju umjetnost i stavila me pod svoje okrilje. A svi znaju da ovaj dvorac nikad neće moći biti osvojen u opsadi - ocean će ga braniti jednako kao što princeza regentica štiti mene.

Odagnavši mračne misli, Tinvvright uzme dug gutljaj vina, a onda doda težak vrč Zagonetalu, koji ga moraše primiti objema rukama, drhteći od napora dok gaje prinosio usnama. Mršavi se lakrdijaš mačice zaljuljao, poput mladice.

"Dobro je što se držite za to", reče mu Tinwright. "Vjetar jača."

"Dobro je." Starac otare usne. "Vino, hoću reći. Ugrije čovjeka. A sad, gospodine, nisam vas ovamo pozvao samo da se divimo pogledu, koliko god veličanstven bio. Trebam tvoju pomoć."

Tinvvright nadigne obrvu. "Moju pomoć?"

"Ti si pjesnik, gospodine, zar ne? Zimska večer već je pred nama. Bit će gozbe, naravno. Moram zabaviti princezu regenticu i ostale. Tu će biti i dobra stara vojvotkinja." Osmjehnuo se na trenutak, izgubljen u nekoj uspomeni. "Njoj se sviđaju moje šale. A i drugi veliki i dobri - svi će se zajedno okupiti. Moram im prirediti nešto posebno."

Tinwright je opet promatrao zaljev. Mali čamac se prevrnuo; obitelj se našla u uzburkanoj vodi. Sve je izgledalo vrlo daleko, ali Tinwrightu je svejedno bilo drago kad je spazio da su se mnogi drugi čamci, uglavnom skimmerska plovila, kretali prema tome mjestu. Skimmer, čija je jedna duga ruka još držala kormilo svoje sićušne jedrilice, posegao je i izvukao nešto stoje sličilo djetešcu iz sivozelene vode. "Oprosti", reče Tinwright. "Nisam razumio."

"Pjesmu, čovječe, pjesmu!" Intenzitet lakrdijaševa glasa bio je tolik daje Matty Tinwright odvratio pogled s akcije spašavanja. Zagonetalovo naborano lice izgledalo je osvijetljeno iznutra, prepuno radosti. "Moraš napisati nešto pametno!"

Koliko je vina starac popio? "Želiš da ti napišem pjesmu?"

Zagonetalo odmahne glavom. "Jaću skladati napjev. Bio sam prilično poznat po tome u mladosti. I po svojem glasu." Lice mu se objesi. "Nikad nemoj ostarjeti.Čuješ? Nikad nemoj ostarjeti."

Istinu za volju, Timvright nije mogao posve zamisliti takvo što, iako je znao da gačeka negdje u daljini, upravo kao što su mu rekli da daleko na jugu postoji još jedan kontinent, mjesto koje nikad nije vidio i o kojem nikad nije razmišljao, osim kad bi odande posudio povremenu metaforu - "zagasit i sladak poput xandskog grožđa" - koju je čuo kad bi je drugi pjesnici rabili. Starost je za nj bila upravo takva. "Kakvu pjesmu želiš pjevati?"

"Ništa što bi ljude nasmijalo. Ovo nisu vremena za neozbiljnosti." Starac kimne, kao da je za nj ne biti smiješan predstavljalo pažljivu odluku, a ne nemoćnu tragediju njegova životnog djela. "Nešto junačko i bezbrižno. Neku priču o Silasu ili kojem drugom vitezu Landerovih dvora. Možda Vječnoranjenu djevicu - ona se naposljetku događa za vrijeme gozbe Zimske večeri."

Tinwright razmisli. U toj usluzi nije bilo nikakve očite koristi: Zagonetalo, unatoč svojim uspomenama, ovih dana nije bio ništa bliži srcu moći Južne Međe od samog Tinwrighta. No, što ako se kralj doista vrati? Zbivale su se ičudnije stvari.

Također - a Tinwrightu je trebao trenutak da to pojmi, toliko je nagon bio neobičan - starac mu se sviđao i volio bi mu učiniti uslugu. Naposljetku, bogovi su znali da Zagonetalo nije bio blagoslovljen prirodnim umjetničkim darom, kao Matty Tinvvright u svom pozivu.

"Dobro", reče on. "Ali nisi mi ostavio mnogo vremena."

Zagonetalo se naceri. "Junačko si momče, Timvright. Doista, pravi si prijatelj. Ne treba biti preduga - pozornost dvora zna odlutati kad večera završi, a oni se već dobrano zanesu vinom. Ah, hvala ti. Ovo treba zaliti pićem." Podigao je vrč i otpio pošten gutljaj, a onda ga dodao Tinvvrightu, koji ga umalo ispusti svrnuvši svoju pozornost natrag na vodu.

"Skimmeri su spasili onu obitelj", primijetio je. "Bogovi ugrizli druge bogove, pogledaj ih! Polugoli na ovoj hladnoći! Nikad neću razumjeti Skimmere. Sigurno imaju tuljanovo salo umjesto kože."

"Zaista je hladno", reče Zagonetalo. "Trebali bismo se spustiti." Zaškiljio je u daljinu. "Gle, ne može se čak vidjeti ni Zemljinkraj od magle. A spustila se i s bregova, i svud po dolinama. Uskoro će prekriti grad." Ovio je svoje tanke ruke oko sebe. "Sjenovito vrijeme, tako smo ga zvali." Naglo se okrenuo prema Tinvvrightu. "Misliš li da to ima neke veze sa Sumračnim narodom?"

Timvright pogleda gustu maglu koja se šuljala s vrhova obližnjih bregova, bijeličešljevi koji su se odražavali u vjetrom šibanim valovima zaljeva. "Ovo je rt između zaljeva i oceana. Ovdje uvijek ima magle."

"Možda." Zagonetalo kimne. "Da, naravno, imaš pravo. Mi stariji, kad nam studen uđe u kosti, to nas tjera da mislimo na..." Obrisao je oči: zasuzile su od vjetra. "Hajdemo dolje. U kuhinjiće biti vatre, pa možemo dokrajčiti vrč i popričati o mojoj pjesmi za Zimsku večer."

ko je tvoj gospodar?" upita Chert.

Djevojka Willow je odjednom izgledala stidljivo, prva stvar koju je učinila a koja je bila u skladu s njezinom dobi i pojavom. "Ne znam mu ime... ali znam mu glas."

Zatresao je glavom. 'Čuj, dijete, ne znam tko si ni što te ovamo dovodi. Možda bih u neko drugo doba pošao s tobom, samo da doznam o kakvu ječudu riječ, ali upravo sam se vratio s putovanja pod zemljom od kojeg bi Gospodar... od kojeg bi sam Kernios pao s nogu i spavao tjedan dana. Naš dječak je u drugoj sobi, bolestan, možda na samrti. Moja se žena bojala za nas obojicu. Ne mogu otići s tobom kod tvojega gospodara, pogotovo kad mu tičak ne znaš ni ime."

Na trenutak gaje njezino usko lice ozbiljno promatralo, kao da riječi koje je progovorio nisu još dospjele do njezinih ušiju. Teški kapci njezinih očiju se sklope. Kad ih je otvorila, upitala je: "Imate li zrcalo?"

"Što?"

"Zrcalo. Moj gospodar kaže da ako ne možete doći sami, morate po meni poslati zrcalo." Ispružila je ruku, bezazlena i izravna poput djevojčice upola mlađe od nje koja traži slatkiš. Premda zaprepašten, Chert je sada bio zaintrigiran njome. Bila je visoka čak i za nekog od Velikog naroda, i prilično lijepa, umivena i obučena u čistu, jednostavnu haljinu. Ipak, bilo je nečeg zbrkanog i nemarnog u njezinoj pojavi, kao da se odijevala u mraku.

"Tvoj gospodar... želi zrcalo?" Ne razmišljajući, Chert zavuče ruku u džep svoje podrapane, od znoja umrljane košulje, te je sklopi oko glatka, hladna predmeta. Prekasno je shvatio kako se svojim potezom odao, ali djevojka ga nije ni gledala. Stajala je, još uvijek ispruženog dlana, zureći u daljinu kao da gleda ravno kroz zid kuće.

"On kaže da svaki trenutak koji mine dovodi Drevnu Noć bliže", rekla je.

Chert se prene kad je čuo Chavenove riječi, Chavenovo strašno upozorenje, iz usta te mlade mjesečarke. Zastenjao je.

"Moram obavijestiti svoju ženu", izustio je napokon.

Malo je ljudi bilo na ulicama Funderlinškoga grada sada kad su se fenjeri spustili za večer, ali oni koji su bili vani, iznenađeno su promatrali Cherta. Većina je već bila čula za bizarnu malu povorku koja je označila njegov povratak iz dubina, ali čak ih ni to nije moglo pripremiti na ovaj prizor: Chert Modri Kvare, netom završivši jednu divlju pustolovinu, snuždeno je slijedio pripadnicu Velikog naroda kroz grad kao da ide na vlastito smaknuće. A istinu rečeno, misli su mu bile gotovo toliko teške.

Opal nije čak ni viknula, razmišljao je prateći djevojku prema gradskim dverima. Podnio bih da je viknula na mene, da me vrijeđala. Jedva i sam mogu povjerovati da opet odlazim. Ali vidjeti je kako mi okreće leđa ne izustivši više od "Čini što moraš. "Je li to zbog djeteta? Je li našla nešto do čega joj je stalo više od mene?

Ilije možda baš kao ti, budalo stara, reče dio njega. Možda zbog dječaka koji je tako nepomičan i na samrti ima dovoljno toga pod zubom da nema vremena za nešto što ne razumije. Nešto što ni sam ne razumiješ.

Glazba je dopirala iz Cehovske vijećnice dok je prolazio, glasovi muškaraca i dječaka uzdignutih u pjesmi. Muški je zbor vježbao za kraj godine, bezvremenske pjesme njihova naroda koje su međusobno dijelili poput kovine. Zborovođa Škriljevac sigurno je hodao gore-dolje, slušajući, mršteći se, odsutno mašući jednom rukom diktirajući ritam. Za pjevače sve je večeras bilo obično: čak i prijetnja rata i priče o Chertovim čudnim pustolovinama bile su uglavnom razbibriga. Funderlinzi su preživljavali ratove, ili su barem dosad to uvijek činili: graditelji, kopači, rudari... bili su odveć vrijedni da ih se ubije, a bilo ih je preteško uloviti u njihovim zmijolikim skrovištima čak i kad ih je netko želio ubiti. Mi kameni narod držimo se blizu tla, znao je govoriti njegov otac. Pogled nije tako ponosit, ali teže nas je srušiti.

Hoće li nadživjeti i Drevnu Noć ako nastupi?

Zašto se moj život razbio na komade? pitao se Chert. Zašto sam baš ja odabran?

Na njegovo rastuće čuđenje, djevojka ga je odvela u samo srce dvorca. Gomila naroda okruživala je Gavranove dveri, a stražari se prepirali s raznolikim molitelji ma. No jedan od njih ju je prepoznao i propustio, premda je bacio sumnjičav pogled na Cherta prije nego što je dopustio Funderlingu daje slijedi u unutarnju utvrdu. Willow ni s kim nije govorila, nego gaje vodila kroz otvorene prostore, vrtove i natkrivena šetališta sve dok sečak i njegov istančan osjećaj za prostor nije poremetio. Sunce je zašlo, a zrak postao oštro hladan. Chertu je bilo drago što je ponio svoj topli kaput, no bilo je teško povjerovati da će mu zatrebati kad je odlazio, toliko se još spominjao vrućine u dubinama. Malko ga je rastužilo što ga Opal nije podsjetila da ga ponese, kao inače, ali je rekao samome sebi kako sečak i njegova svevideća, sveznajuća žena nije mogla sjetiti svega, posebno usred takočudnovatog dana.

Dok je navlačio kaput, Willow ga je uvela kroz vrata u pošumljen vrt osvijetljen s nekoliko baklji na stalcima. Chert nije znao koji je to vrt, a svakako nije prepoznao muškarca koji ječekao na niskoj klupici. Napola je pretpostavljao da će

tajanstveni pozivatelj biti Chaven, i bilo je teško potisnuti osjećaj razočaranja koji je graničio sa stvarnim strahom kad je umjesto njega otkrio ovog stranca.

Muškarac okrene lice prema njima dok su prilazili; oči su mu izgledale jednako uznemirujuće ravnodušne kao djevojčine. Bio je gotovo Chavenova suprotnost: mlađi od liječnika i mnogo mršaviji, kose kratko, ali nezgrapno podšišane, kao da je to sam učinio - nožem, i ne gledajući.

Možda zato treba zrcalo, pomislio je Chert, ali danas nikoga nije zabavljao, ponajmanje sebe. "Poslali ste po mene", rekao je naglas što je odlučnije mogao. "Kao da ste moj gospodar, a ne samo djevojčin. Ali niste, stoga mi recite što hoćete."

"Jeste li donijeli zrcalo?" Muškarčev glas bijaše polagan i tih.

"Najprije ćete odgovoriti na moja pitanja. Tko ste i što želite?"

"Tko sam?" Stranac to izusti polako, kao daje riječ o neočekivanom pitanju. "Ovdje, na ovome mjestu, zovu me Gil. Mislim da imam drugo ime... ali ne mogu ga se sjetiti."

Chert osjeti kako mu je drhtaj panike kliznuo niz kičmu. Muškarac je odavao suzdržanost luđaka, miran kao što je Chertov stari djed bio posljednjih godina svojega života, sjedeći pokraj vatre u kući poput guštera na suncu, jedva se pomaknuvši od nevidene zore do svršetka dana.

"Ne znam što bi te besmislice trebale značiti, ali znam da ste me odvukli iz mojega doma u trenutku kad me moja obitelj trebala. Opet ću vas pitati - što hoćete?"

"Spriječiti uništenje dviju rasa. Donekle odgoditi konačnost Velikog poraza, makar ga se ne može dovijeka izbjegavati." Čovjek zvan Gil polako kimne, kao da je samo on razumio svoje riječi. Prvi put se osmjehnuo - tankim, sablasnim osmijehom. "Nije li to dovoljno?"

"Nemam pojma na što mislite niti očemu govorite." Chert se žarko želio okrenuti i udaljiti,čak i potrčati, sve dok opet ne bude imao kamen nad glavom. Oblaci su visjeli nad njim, noćni oblaci tako gusti da nije mogao vidjeti ni mjesec ni zvijezde, ali to svejedno nije nimalo bilo kao kod kuće, među njegovim narodom i poznatim stvarima.

"Ni ja", reče Gil. "Ali dopušteno mi je da razumijem malo toga, a to malo je slijedeće - morate mi dati zrcalo. Onda je vaš posao završen."

Chert umalo opet stisne zrcalo, premda ničudan čovjek ni djevojka nisu baš izgledali kao da bi zaprijetili da mu ga oduzmu. Ipak, bili su dvaput viši od njega... Samo neka pokušaju, pomislio je. Samo neka pokušaju uzeti ono za stoje moj sin zamalo umro... A tada tek shvati ono očemu je već neko vrijeme nijemo razmišljao - zrcalo je bilo odgovor. Zrcalo je bilo ono što je odvelo Flinta u dubine Tajni i što ga je zamalo ubilo. "Ne, neću vam dati zrcalo - ako ga uopće i imam."

"Imate ga", blagoće Gil. "Osjećam to. I nije vaše da ga možete zadržati."

"Ono pripada mojem sinu!"

Gil odmahne glavom. "Mislim da nije tako, iako mi je to ponešto nejasno. Ali nema veze. Sad ga vi imate. Ako mi ga date, možete poći kući i više nikad ne misliti na to."

"Neću vam ga dati."

"Onda morate poći sa mnom", reče čudni čovjek. "Trenutak se bliži. Zrcalo se mora donijeti njoj. Neće spriječiti Drevnu Noć i uništenje svega, ali možda pridobije malo vremena."

"Što to znači? O čemu to govorite? Mora se odnijeti njoj? Tko je, u ime Zemljinih starješina, 'ona'?"

"Zove se Yasammez", reče mu neznanac. "Ona je jedna od najstarijih. Ona je smrt, i napokon je puštena na vaš rod."

Poslijepodnevno je sunce počinjalo zalaziti za bregove. S mjesta gdje su sjedili na stjenovitoj izbočini na vrhu brda, gledajući jugoistočno prema dvorcu, premda je još bio predaleko da ga se može vidjeti, trava je bila vlažna, bogato zelena, a nebo prošarano sunčevim svjetlom i oblacima. U svakom pogledu bio bi to svjež, prohladan dan na početku zime, da nije bilo guste magle koja se valjala zemljom iza njih, zaklanjajući sve osim najviših obronaka dolina dok se pružala prema Južnoj Međi.

"To su sigurno oni", reče Tyne Aldritch i pljune. "Rekli ste da dopire iz Sjenovite brane, Vansen, takva magla. Rekli ste da putuju pod njom kao pod plaštem."

Kapetan straže se promeškolji. Lice mu bijaše upalo, zabrinuto. "Tako nam je rekao trgovčev nećak, onaj čiju su karavanu napali. Kad smo moji ljudi i ja zalutali preko granice, magle nije bilo. Ali da, mislim da se u onoj tami vjerojatno kriju naši neprijatelji."

Barricku je postajalo teško da u tom trenutkučini išta drugo osim da uspravno sjedi na sedlu. Danas su već dognali vojsku daleko i brzo, i premda je jahao, bio je zapanjujuće umoran, a bolesna ga je ruka boljela kao daje netko zabio bodež među kosti njegova zgloba. Ne prvi put tog dana poželio je da je držao jezik za zubima i ostao kod kuće.

Ali ako ih ne zaustavimo, to će značiti samo drukčiju smrt za one koji su ostali u Južnoj Međi. Tijekom cijelog dana mučila ga je uspomena na blijeda lica sjenovitih bića, mrtve, ali svejedno užasne oči. Ništa nije jeo. Nije mogao zamisliti da u želudac stavi išta osim vode.

"Jesu li naši izvidnici dovoljno brzi da ih prestignu do grada?" upita lord Fiddicks. "Uspijemo li izvući van Broneov garnizon, moći ćemo ih uhvatiti između čekića i nakovnja."

"Naši bi izvidnici mogli, ali smatram da ih ne bismo smjeli pustiti same", reče markgrof Tyne. "Ah, ali imamo golubove listonoše, zar ne? Poslat ćemo poruke tim putem. Ptica se kreće brže i od kojeg čovjeka, pogotovo čovjeka koji jaše na umornom konju."

Ferras Vansen pročisti grlo. Začudo, pogledom je od Barricka zatražio dopuštenje da govori. Unatoč umoru i jadu, Barricka je zabavljalo što je svijet titula i povlastica i dalje postojao nakon jutrošnjeg debakla, ali je kimnuo.

"Samo što..." započne Vansen. "Moja gospodo, čini mi se da ne možemočekati."

Tyne razdraženo zastenje. "Vi biste i bogove natjerali u plač, čovječe, koliko vam treba da se izjasnite. Kako to mislite?"

"Nastavimo li ovom brzinom, nećemo ih sustići. Oni većinom pješače, kao i mi, ali čini se da im se trupe brže kreću. Uspiju li marširati noću, stići će do kopnenoga grada prije jutra."

"Dobro", reče Rorick. Zaradio je samo nekoliko malih posjeklina u borbi - Barrick je zamijetio da nije bio jedan od prvih ondje gdje je bilo najgušće - ali nosio je ponosno svoje zavoje. "Ondaćemo ih prikliještiti uz zaljev. Vilenjaci ne vole vodu, to svi znaju. Kad ih Brone napadne, mi ćemo ih raskomadati."

Vansen odmahne glavom. "Oprostite, moj gospodaru, ali bojim se te ideje. Mislim da ih moramo pokušati zaustaviti u dolinama, na njivama izvan grada."

Ostali plemići ispuste podrugljive zvukove - neki sučak potiho nazivali Vansena budalom, iako se on nije osvrtao na njihove riječi. Čak je i Tyne Aldritch djelovao razdraženo te se okrenuo da pošalje svojeg štitonošu po vino. Barrick opazi da su pješaci iskoristili priliku da sjednu, neki i legnu, dok su plemići raspravljali na vrhu brda - hodali su cijeli dan s oklopima i oružjem te bili barem jednako sjetni i malodušni kao on, a vjerojatno dvostruko umorniji.

"Da, recite nam što mislite, kapetane Vansen", glasnoće Barrick. "Zašto ne bismo smjeličekati i ukliještiti ih između naših dviju vojski?"

Vansen kimne prema njemu poput učitelja zadovoljna svojim učenikom, zbog čega je Barrick požalio što je stao na njegovu stranu. "Zato što ima previše nepoznanica", reče kapetan straže. "Što ako ne uspijemo dostaviti poruku vrhovnom zapovjedniku?"

"Onda će on izaći kad nas vidi kako se borimo", reče Rorick. "Zaista, to je glup strah. Ovo je gubitak vremena. Što ovaj čovjek radi ovdje?"

"Ovdje je jer je do danas bio jedini među nama koji se susreo s neprijateljem", izusti Tyne; njegova razdraženost očigledno nije bila ograničena samo na Vansena. "I dok neki od nas to ne mogu tvrditi, on se i jutros hrabro ponio."

Rorick porumeni, prikrivši to slanjem svojeg štitonoše po vino.

"Samo recite što vam je na umu, kapetane." Barrick se pitao kako je odjednom postao Vansenov zaštitnik.

"Najprije, kao što smo vidjeli, čudne se stvari događaju oko Sumračnog naroda. Može li golub naći put kroz tu tamu ili je zaobići? Možda. Hoće li Brone moći vidjeti što se događa kad se magla spusti i prekrije obalu i grad - hoće li znati da se borimo za goli život samo pola milje daleko? Čini se očitim, ali vjerujte mi, stvari u onim sjenama nisu uvijek onakve kako izgledaju, kao što sam na svoju žalost spoznao. Vidjeli ste sada djelić toga, svi vi.

Još važnije, što će se dogoditi kad naš neprijatelj stigne do grada na obali? Hoće li stati i boriti se na otvorenom? Ili će se izgubiti u ulicama i prolazima, u kanalizaciji, podrumima i napuštenim zgradama? Kako ćemo onda protiv njih? Bit ćemo smušeni, zbunjeni - svi se sjećate one šume na brdu gdje smo se borili protiv desetine ukupnog broja te vojske. Biste li im pružili još tisuću mjesta gdje se mogu skriti? To bi bilo kao da im se vojska opet udeseterostručila."

"Ali grad je uglavnom prazan", reče jedan od plemića zbunjeno. "Narod se ili skrio unutar zidina dvorca ili je pobjegao na jug."

"Pa što?"

"Ako uđu u grad," prezrivo će Rorick, "onda ćemo ga jednostavno spaliti. Istjerat ćemo ih vatrom. Ima li boljeg načina da se obračunamo s nadnaravnim bićima?"

"Oprostite mi, moj gospodaru," reče Vansen, iako nije izgledao kao da želi ili očekuje oprost, "ali tako govori samo čovjek koji posjeduje nekoliko dvoraca. Tisuće ljudi ondje je podiglo sebi domove! A grad i njegove farme drže dvorac Južne Međe na životu."

"Čuo sam dovoljno uvreda od ovog seljaka", reče Rorick grabeći balčak svojega mača. "Mora biti kažnjen."

"Imaš ga pravo izazvati, Longarren," istakne Tyne, "ali neću kazniti čovjeka koji zbori kao što je Vansen upravo zborio."

Rorick prebaci pogled s Tynea Aldritcha na Vansena. Primjetno se skanjivao isukati mač iz korica. Napokon je potegnuo uzde, okrenuo se i odjahao niz brijeg. Njegov štitonoša, koji se upravo vratio sa sedlenim kaležom, pohita za njim.

"Nastavite, kapetane", reče Tyne.

"Hvala, gospodo." Vansen se okrene prema Barricku, smrknuta lica. "Na stranu ono što moj lenski gospodar markgrof Rorick misli, Visosti, nemojte zaboraviti da ih ima barem jednako toliko koliko i nas. Čak i ako žrtvujemo mnogo ljudi u izravnoj borbi, a potom spalimo najveći grad u Pograničnim kraljevinama, kako ćemo znati da možemo uspjeti spaliti ga bez zapreke? Nakon što sam dvaput susreo ovog neprijatelja, mislim da je ludost smatrati ih takvom djecom. Oni planiraju! Oni su strpljivi! A mi ne znamo ni polovicu onoga na što su sposobni."

"Što onda predlažete?" Barrick odjednom to nije htio čuti. Činilo se očitim da neće biti riječi ni o čemu ugodnom što bi naposljetku rezultiralo toplim ognjištem i obrokom te snom da mu pomogne olakšati bolnu ruku. "Samo naprijed, Vansen, izrecite. I neka nas bogovi sve kazne što smo bili tolike budale da smo se uopće i uvalili u ovu situaciju!"

Nekoliko je plemića to toliko zapanjilo da su načinili znak pro-tukobi.

"Ne govorite tako, Visosti", reče markgrof od Modre obale mršteći se. "Nemojte navući na nas gnjev bogova. Reći ću to čak i vama. Odrubite mi glavu ako želite."

"Ne, Tyne, pogriješio sam. Ispričavam se." "Nisam ja taj koji treba ispriku, moj prinče."

"Ne brinite se, niste ni taj koga će bogovi kazniti." Barrick okrene leđa Tvneovu iznenađenom pogledu. "Govorite, kapetane. Recite nam svoj plan."

Vansen isprekidano udahne; bilo je jasno daje bio jednako iscrpljen kao i ostali. Posjeklina na licu ponovno se otvorila; kapljica krvi miljela mu je niz vrat poput tanke crvene zmije. "Moramo jahati, svi mi. Moramo ostaviti pješake da dođu što brže uzmognu. U protivnom, nikad nećemo sustići Sjenoviti narod. Tko zna hoće li ih čak i voda zaustaviti? Ja ne znam, a svakako ni markgrof Rorick, ako mi gospoda oproste. Tko zna hoće li ih zidine uopće spriječiti? Moramo uhvatiti Sjenoviti narod i prisiliti ga da se okrene i bori s nama, nastojati ga zadržati dok nas ostatak vojske ne sustigne - neće biti sramote u povlačenju nakon što ga jednom ošinemo i kaznimo, pogotovo kad je potpuni mrak samo nekoliko sati pred nama. Ali budemo li čekali do sutra, Sjenoviti će narod već stići do Južne Međe. Mi konjanici moramo ih gristi poput čopora pasa, onda izmicati, a potom ih opet napadati tako da nas ne uzmognu ignorirati. Moramo ih zaustaviti i okrenuti dok pješadija ne stigne."

"Ali što je s Broneom i njegovim trupama?" upita Tyne. "Ovo mi sečini poput ludosti kad imamo garnizon koji može izaći van da nam pomogne."

"Neka samo izađu!" reče Vansen. "Pošaljite naše glasnike, one s krilima i one bez njih. Ali ne mogu ovo jače istaknuti, gospodo - dopustimo li im da stignu do grada prije nas, bojim se daćemo zažaliti."

Tyne upitno pogleda u Barricka, koji je osjećao poprilčnu mučninu. Znao je da mu se neće svidjeti što je Vansen imao reći, ali sad je bilo prekasno: čuo je, i u tome prepoznao strašnu istinu. Mogao je samo kimnuti.

Kotlić je zapeo o zečju rupu, a Barrick umalo izletio iz sedla u punom galopu, ali je omotao ruku o konjčevu grivu i držao se za nju dok se nije opet uspio uspraviti. Na trenutak je bio zahvalan što nije nosio koplje poput mnogih ostalih jahača, što mu to nije dopuštala njegova sakata ruka, jer bi ga sigurno izgubio ili, još gore, spustio vršKom prema dolje dok bi se konj borio da povrati ravnotežu te tako vjerojatno zbacio sebe sa sedla. Tada se sjetio dačovjek bez koplja nije mogao zadržati neprijatelja dalje od vrška svog kratkog zakrivljenog mača.

Željeli su me ostaviti za sobom. Svi su mi rekli da ne idem.Činilo se da mu riječi skakuću po glavi poput kamenčića u vjedru. Konji su tutnjili niz brijeg, a jahači u toj brzini nisu mogli ništa drugo nego nagnuti se naprijed i držati da ne padnu. Magla koja je prije samo nekoliko trenutaka jedrila pokraj njih u vriježama, nalik na pojedinačne zastave, sada se zgušnjavala; njezini veliki bijeli skuti nadimali su pred Barrickom, kao da su sluškinje istresale dvorsku posteljinu.Činilo mu se kao da se kreće svijetom koji se napola sastojao od zelene trave i umirućeg zimskog sunca, a napola od sive praznine gdje je bio sam, izuzev udaljenog zvuka konja i oklopa i povremenog povika njegovih suboraca. Sunce i magla činili su svijet naizmjenično svijetlim i mračnim poput klatećih vrata.

Ponovno je nakratko ušao u svijet svjetla, a onda opet uronio u uskovitlane magle. Ljudi su jahali s obiju njegovih strana, ali nije mogao vidjeti njihove štitove i perjanice dovoljno dobro da ih prepozna. Onaj s lijeva iznenada se uspravio u stremenima. Nešto je izniklo između jahačevih grudi i desnog ramena, poput crnog cvijeta na dugačkoj peteljci, a onda je čovjek pao nauznak, prevrnuvši se naglavce, a njegov konj skrene u maglu - maglu koja se nije razišstila već se činilo da postaje sve gušća.

Vansen se prevario, bilo je sve što je Barrick stigao pomisliti, noć je već pala.

Okrenuo se da upozori čovjeka s druge strane, ali dok ga je tražio, nešto mu švigne pokraj lica, tako blizu da je mogao osjetiti kako mu je okrznulo nos. Blijedi čovjek koji mu je jahao zdesna podignuo je vizir; njegove su crne oči bile velike

i nisu imale bjeloočnica. Dok je Barrick zurio, čovjek... stvor... što god daje bio, zatakne novu strijelu. Barrick je znao da joj ne može pobjeći, niti se dovoljno brzo sagnuti, pa je zdravom rukom potegnuo uzde i potjerao Kotlića bočno prema napadačevu konju. Začuo se mukli udarac sraza kad je držak luka pljusnuo Barricka po licu. Strijela je neškodljivo nestala u zraku. Barrick još nije imao prilike isukati svoj zakrivljeni, ali je uspio odvući Kotlića u stranu upravo kad je njegov neprijatelj nasrnuo na njega, ostavivši čovjekoliko biće da visi, ruku omotanih oko svojega sedlenog remena, a nogu i dalje zaglavljenih u vlastite stremene dok mu je konj galopirao pokraj Kotlića. Unatoč povlačenju i sudaranju konja, Barrickov se neprijatelj pljeskao po nozi kao da traži nož koji je ondje stajao u koricama.

Vičući od gnušanja i straha, Barrick je bez prestanka mlatio nogom po nezaštićenom licu. Kaciga odleti te otkrije lepršavu srebrnu kosu. No stvor se nastavio privlačiti bliže sve dok dva konja međusobno nije dijelio samo metar. Barrick napokon isuče svoj mač iz korica i nespretno ga zarije u čovjekovo lice, a onda stane zamahivati na bijele ruke omotane oko remena svojega sedla sve dok im se stisak nije raspao u krvi, a lice sa svojim iskolačenim crnim očima propalo dolje - bljesak njegova oklopa dok se strmoglavljivao na travu, a potom - ništa. Konj bez jahača nastavio je dalje nekoliko desetaka metara, a onda se okrenuo i nestao u magli.

Barrick povuče uzde i ostane dugo sjediti hvatajući dah, bojeći se da će njegovo uzburkano srce prepući poput novorođenog pileta koje, izliježući se, probija ljusku. Ljudi su muklo kričali odnekud iz magle s njegove desne strane, i premda je bio prestravljen, Barrick je shvatio da je bolje kretati se, negočekati da se nešto sruči na njega iz slojeva magle.

Htjeli su me ostaviti za sobom. Mogao sam ostati. Podbo je konja prema povicima.

Tyne od Modre obale i desetak drugih vitezova i plemića međusobno su se pronašli, a Barrick je našao njih. Neprijatelj je bio gusto zbijen oko njih, ali ne posvuda. Bilo je trenutaka između prethodnog i idućeg vala borbe, ponekad dovoljno dugih da Barrick povrati dah, čak i da se napije iz svoje mješine. Uspješno se branio unatoč tome što je bio primoran boriti se samo jednom rukom, i osjetio se posramljeno zahvalnim svojem starom neprijatelju Shasu, koji ga je godinama tako nemilosrdno uvježbavao.

Jednom ili dvaput magla se raščistila tako da je mogao vidjeti sukobljene strane kako se žestoko bore po cijeloj dolini. Ti trenuci kad bi se magla povukla a oni doista mogli vidjeti nešto poput zdrava prirodnog sumraka, izmamili bi usklikečak i iz najumornijih boraca oko Barricka, čiji je glas bio jednako bučan kao svačiji drugi. Uspješno su se obranili od prvog napada Sumračnog naroda. Barrick je osjetio nešto gotovo nalik na nadu. Uspiju li dostići neke svoje suborce, moći će započeti organiziranu obranu, pružiti pravi otpor ili, kako je Vansen predlagao prije samo nekoliko sati, učinilo se kao prije mnogo godina, povući se i pokušati namamiti Sjenoviti narod za njima.

Vilenjaci naizgled nisu bili tako brojni kao što su se bojali, ali bili su strahoviti protivnici. Takvima ih je višečinila njihova neobičnost negoli surovost. Većina je bila ljudske veličine i ljudskog oblika, oklopljena i noseći oružje neobičnih oblika i boja, ali nekoliko ih je bilo dvostruko većih i od kojeg smrtnika, masivni stvorovi s busenima šugava krzna i debelom, obješenom kožom kornjače, moćni, ali spori. Barrick je već vidio kako su jedno od tih čudovišta srušila trojica jahača s kopljima i povikao je od radosti kad je orijaš pao i ležao drhteći u vlastitoj sporotekućoj crnoj krvi. Vilenjačka se vojska sastojala i od rojeva malenih bića crvenkaste kose i lica uskih gotovo poput lisičjih gubica te drugih ne mnogo većih od čovjekolikih majmuna, koji bijahu pokriveni po cijelom tijelu nekim tamnim, zamršenim krznom, te su izgledali bezlični, izuzev zurećeg sjaja njihovih očiju. Neki kao da su nosili vlastite gunjeve magle, tako da sučak i u trenucima jasnog svjetla bili mračni i teško vidljivi, poput odraza u muljevitom jezercu, a udarci kopljima i mačevima naizgled ih nikad nisu izravno pogađali. Pratili su ih i vukovi, nijemo brzi i zastrašujuće inteligentni. Već su oborili nekoliko konja razdirući noge i nezaštićene trbuhe sve dok životinje ne bi posrnule i pale.

"Ovuda!" viknuo je Tyne. Kaciga ratnog vođe bila je ulubljena, mač krvav i nazubljen, ali glas mu je još bio snažan. Ljudi su pohrlili k njemu bez oklijevanja dok je tjerao konja prema jednom od žarišta bitke, maglom ogrnutoj masi tijela i blještava metala - Mayne Calough i družina srebrnstranskih plemića, njih možda tridesetak jahača, teško pritiješnjenih barem istim brojem dušmana. Tyne je očito namjeravao spojiti te dvije skupine kako bi uspostavio koordiniranu obranu, a Barrick gaje drage volje slijedio. Proveo je veći dio minulog sata ploveći u nekoj vrsti raspjevane tišine, slušajući, ali ne prepoznajući zvuke sukoba, užasa i boli svuda oko sebe, izgubljen u crveno prošaranoj izmaglici. No sada se izmaglica

počinjala raščišćivati - barem ona u njegovoj glavi, premda magle koje je vjetar nosio obronkom nisu pokazivale nikakva znaka da će učiniti isto.

Dok mu se vraćalo nešto poput običnih misli, shvatio je da jedino želi izaći iz tog jezivog mraka - bilo kako. Nije više htio ubijati, čak ni takva čudovišta. Nije želio da se itko njime ponosi. Nije mario što itko misli.

Rat je laž. Nepovezane riječi nisu se potpuno oblikovale u njegovoj glavi, ali svejedno su bile ondje, poput slomljenih komada predmeta čiji se izvorni oblik još nije mogao prepoznati. Jer nitko nikad ne bi. Strašno. Da znaju, nitko nikad. Nikad.

Tyne je bio na čelu njihove male družine te je stigao do jata ljudi na obronku upravo na vrijeme da iznenađeno povuče uzde kad se nešto golemo probilo kroz red vitezova, odbacujući u stranu teško oklopljene ljude i konje poput pijanca koji rastjeruje oblak pčela. Tyne je imao samo trenutak vremena da podigne mač pokretom nemoćnog prkosa prije nego što je žilavi orijaš spustio na nj svoju golemu batinu od kamena i drva, tolikom snagom da je Tvneova konja smrskao o tlo, polomivši mu leđa - konj je ostao ležati skrhanih, raskrečenih nogu. Ništa nije preostalo od Tynea Aldritcha, markgrofa od Modre obale, osim bezglave hladetine u olupinama zdrobljena oklopa.

Bilo je to tako iznenadno, tako stravično, da je Barrick mogao samo zinuti dok se Kotlić propeo i zateturao u stranu. Srebrnstrančani su se razbježali od gorostasa, konjanici su gazili one koji su izgubili konje; svi su srljali pokraj princa, neki mu dovikujući da se okrene, da spašava živu glavu. Divovski stvor teško je klipsao prema njemu, mašući masivnom toljagom naprijed-natrag, likvidirajući one koji se nisu uspjeli probiti pokraj svojih suboraca da pobjegnu, razbijajući ih na komade. Jedan od vitezova izgubio je kontrolu nad svojim konjem te se ovaj zabio u Kotlića i odgurnuo ga u stranu. Ovaj se put Barrick nije uhvatio za njegovu grivu prije pada. Vlažno tlo izbilo mu je zrak iz pluća takvom silinom da je na trenutak pomislio kako ga je gorostasova toljaga udarila, ali usijani ubod boli u ruci govorio mu je suprotno: još je bio živ, a gore se tek spremalo. Prevrnuo se na suprotnu stranu i otpuzao po tlu kako bi se maknuo s puta dok se njegov crni konj pokušavao uspraviti, ali to mu je dalo samo trenutak.

Bolje da mije Kotlić razbio mozak... Bolje nego ovo...

Čudovišni stvor sada stajaše nad njim, škiljeći podbuhlim očima, lica čekinjavog i naboranog poput stražnjice divljeg vepra. Bio je tako golem da se činilo kao da je zaklonio svjetlo, ali sada kao da više nije preostalo gotovo nikakva svjetla - nigdje na svijetu. Bocnuvši ga toljagom, gurao ga je metar dalje po tlu, i izgledao iznenađeno i zadovoljno što

otkrio da je još živ. Barrick je osjećao kako mu je rebro napuklo kad »a je gorostas ponovno bocnuo, a onda visoko podigao toljagu. Veliko jružje visjelo je nad njim poput drhtava izdanka planine koji se sprema odlomiti i strovaliti na zemlju.

Barrick sklopi oči.

Briony.

Oče.

Želio bih...

37.

GRAD TAME

Prebrojte koplja i naložite vatre

Za one koji koplja nemaju Pjevajte skupa stare, stare riječi

(iz Kostopadnih proročanstava)

Cak i bez sjenovitog ogrtača, na tom je bojištu bilo mračno satima prije prave noći koja je upravo padala - Djeca magle pobrinula su se za to. Dok je Yasammez jahala, vidjela je tamu koju su stvarali samo kao sjenu, nijansu koja je tek nejasno mutila njezin vid, ali je pretpostavljala da se stanovnicima sunčanih zemalja djelo Djece maglečinilo poput nečeg posve drukčijeg. Poput sljepila. Poput očaja.

Svuda oko nje boj se nastavljao, kaos krvi i magle i sudara kovine o kovinu, ali ništa nije bilo skriveno od Gospe Dikobraz. Malo je nedostajalo - odluka smrtnika da je napadnu na otvorenom bila je mudra te je pretpostavila da se medu njima nalazi barem nekoliko pravih vojskovođa - ali stanovnici sunčanih zemalja trpjeli su što su morali ostaviti za sobom svoje pješaštvo, i premda su se borili hrabro i iznenađujuće dobro, sreća se sada okrenula protiv njih.

Prvi korak, pomislila je - ali jedva. A Dan Obrata godine gotovo je pred nama. Kralj je izgubio. Neupitno je da se odsad mora nastaviti mojim načinom.

Danas je zakrvarila Bijelu vatru, ali Yasammez niječeznula za borbom zbog borbe same - njezina je srdžba bila odveć istančana, odveć čista da bi je trebala tako izražavati. Prepustila je ostalo Gyru i svojim drugim pratiteljima te potjerala svojeg crnog konja na uzvisinu odakle je mogla bolje vidjeti grad stanovnika sunčanih zemalja, a posebno dvorac koji je stajao na svom kamenom humku preko vode - starom brijegu, svetom, strašnom mjestu, kojeće uskoro opet pripadati Narodu. Pomislila je kakoće njezini pustinjaci učiniti da Most od trnja iznikne nad vodom, kakoće njezine čete prijeći kroz zaklon njegovih grana i stići do dvorskih zidina. Izgubit će mnoge u napadu, ali dosad je štedjela svoju vojsku, a to će biti posljednja velika žrtva u ovom dijelu svijeta. Najprijeće, međutim, zaposjesti prednji vrt dvorca, napušteni grad stanovnika sunčanih zemalja na kopnu. Njezine čete i sljedbenici otpočinut će i previti svoje ranjene, a onda će plesati i opjevati svoju pobjedu, prvu nad neprijateljem nakon mnogih stoljeća. Oni dijelovi grada koji im ne budu trebali, gorjet će, a prizor tih vatri otet će san pučanima dvorca posljednjih noći njihova života, kao da je sama Yasammez ispružila ruku i izobličila im snove u noćne more.

Njezin je konj vješto kročio preko trupala smrtnika i Qara. Ratnici obiju vojski još su se borili u malim skupinama po vlažnim dolinama. Krici su ispunjavali zrak, zajedno s urlanjem mnogih iz Promjenjivog plemena i zujećom pjesmom Praiskonskih, koja je smrtnicima nedvojbeno zvučala strasnije od svih ostalih zvukova. Usred te zbrke njezinu je pozornost privukao jedan od divovskih slugu Prvodubokih. Bće je ubilo nekoliko smrtnika unatoč vlastitim krvavim ranama, te se upravo spremalo likvidirati jednog koji ležaše na tlu pred njegovim nogama, mladića kojeg je gorostas bockao svojom toljagom poput mačke koja se igra s omamljenim mišem. Upravo se spremala okrenuti kad je nešto na mladićevu licu i odjeći zaustavi. Div podigne svoju krvavu toljagu.

"Stani."

Sluga nikad nije čuo njezin glas, ali prepoznao je svoju gospodaricu. Zastao je, dok je starodrevno oružje jedva drhtalo - a sigurno je težilo koliko i deblo ovećeg drveta. Mladić podigne pogled dok je jahala prema njemu, mutnih očiju, beskrvno blijeda lica. Yasammez je nosila svoju bezličnu kacigu i znala daje u njegovim očima izgledala jednako groteskno kao

sam gorostas, u crnom oklopu načičkanom šiljcima, s Bijelom vatrom koja joj je blistala u ruci poput mjesečeve zrake pretvorene u kamen.

Podigla je kacigu, zagledala se u zarobljenika čija je smrtna kazna na trenutak bila odgođena. Mladićeve oči, u kojima isprva nije bilo ničeg osim užasa i neke vrste rezignacije, rastvore se još više.

Yasammez ga je promatrala. On je promatrao nju. Čeljust mu se pomicala, ali nije mogao govoriti.

Ispružila je ruku, raširila prste. Njegove iznenađene, preplašene oči sklopiše se, te on padne nauznak na mokru travu, mlitav i onesviješten.

Svetkovina Zimske večeri i njezini popratni hramski obredi počeli su rano tog jutra. Premda još nije bilo podne, Brionv je već počela duboko žaliti što je dopustila Nvnoru da ju nagovori na održavanje tog nimalo praznoćnog slavlja. Umjesto da su tako poznata događanja sve ohrabrila, kako je kaštelan tvrdio, okupljanje dvora samo je omogućilo glasinama da putuju brže i dalje nego inače. Rose i Moina rekle su joj - premda se to nitko javno nije usudio priznati - da sečini kako su mnogi plemići napola skloni vjerovati Tollvjevskoj tvrdnji da su Brionv i Barrick zapovjedili Gailonovo ubojstvo. Činjenica da su se Hendon i ostali Tollvjevi pristaše držali podalje od skupa samo je pogoršala stvari, zbogčega je izgledalo kao da Brionv okrutno svetkuje tijekom njihova razdoblja žalovanja.

Gdje su svi oni kojima smo davali potporu -gdje su oničiju smo odanost opetovano zasluživali? Zar zaboravljaju stoje moj otac učinio za njih, stoje Kendrick učinio, što smo Barrick i ja pokušali učiniti čak i za naše kratke vladavine? Zureći u narod stiješnjen u velikom vrtu, koji je sa svojom granicom šatora podignutih za slavlje pomalo podsjećao na vojni logor, nije mogla ne povjerovati kako su oni koje je vidjela šaptati govorili protiv nje. Znala je da se sama ništa nije usuđivala reći - poricanje takvih govorkanja samo bi ih još više osililo - a to ju je razgnjevilo.

"Voljela bih ih sve dati bičevati, do posljednjeg nevjernika", promrm-ljala je.

"Molim, Visosti?" upita Nynor.

"Ništa. Čak i po ovako prohladnom danu, gušim se u ovoj opravi." Kvrcnula je prstom po haljini Zimske kraljice koju je Anissa nosila godinu ranije, golemoj bijeloj krinolini i poput kamena tvrdu prsluku, koji bijahu prekriveni bisernim zrnima nalik na zaleđene kapljice rose. U tako kratkom rokučak ni šest švelja nije ju uspjelo dostatno prekrojiti da ugodno pristaje Brionvjinu višem stasu. "Nije li vrijeme da stavim točku na ovo glupo slavlje? Želim jesti."

"Obred je skoro gotov, Visosti." Vješt dvorjanin kakav je bio, Nynor je nastojao zvučati kao da se ispričava, ali je vidljivo negodovao zbog njezinih pritužbi. "Za koji trenutak vićete... ah! Eto, sad pođite i uzmite što vam dječak ponudi. Znate li svoj govor?"

Ona preokrene očima. "Ako ga se može tako nazvati." Odjedrila je preko dvorišta i stajala dok joj je mali Idrin, najmlađi sin Govvana od Rudomora, pružao grančicu imele i kiticu suhih končara mucajući svoje obredne stihove o povratku sunca i budućim cvjetnim danima. Bio je ljupko dijete, ali nos mu je pretjerano curio; nakon što je već bila prihvatila imelu, Brionv je na svoju žalost shvatila da je bila ljepljiva.

"Da, dobro, Siroče", rekla je dječaku, nastojeći držati darove dok je kradomice brisala prste rupčićem. "Zbog tvoje žrtve dopustit ću Kraljici ljeta da se vrati i zauzme svoje prijestolje na kraju godine. Sad idi bogovima i budi nagrađen."

Mali Idrin legne i umre uz mnogo trzanja i stenjanja, ali ove godine gomila - možda praznovjerna u ovim danima crnih vijesti - nije bila zabavljena takvim lakrdijama. Uljudno su zapljeskali, ali su nastavili zamoriti nakon stoje pljesak zamro, a najmanji potomak Rudomora ustao iz smrti i vratio se svojoj majci u pastirskom kostimu sada obloženom vlažnom travom.

Brionv je netom raspustila dvorjane kako bi se imali prilike odmoriti i presvući prije nego što gozba počne kadli spazi Havemorea, zastupnika Avina Bronea, koji je stajao i nenametljivo čekao, istodobno se trudeći biti primijećen. Uzdahnula je. Upravo su dužnosnici zaposlenih ljudi obično bili nepodnošljivo samouvjereni.

"Što tvoj gospodar želi?" upitala ga je pokazujući malo više gnjeva nego što je namjeravala. "Trebao je biti ovdje. Ako;'« mogu probaviti ovakve stvari, i on bi se mogao pokazati."

"Oprostite, Visosti," izusti Havemore, izbjegavajući je pogledati, "ali lord Brone želi govoriti s vama. Hitno, rekao je. Pokorno moli da dođete u Zimsku kulu što vam brže vaši kraljevski poslovi dopuštaju."

Odmah je bila sumnjičava. Nije tako dobro poznavala Havemorea. Potjecao je iz Broneova bogatog lena u Zemljinkraju i bio poznat po svojoj ambiciji. Je li to mogla biti nekakva smicalica daje uhvati nasamo

- nekakva spletka Tolh/jevih zbog koje su unovačili slugu vrhovnog zapovjednika? Ali čak se ni oni ni na što ne bi usudili na danjem svjetlu. Brionv zaključi kako dopušta svojem nepovjerenju da ju nadvlada

- naposljetku, imat će sa sobom svoje stražare. To nije bio prvi put da je Brone pozvao nju, umjesto obrnuto. Ipak, ljutilo ju je i pitala se nije li vrhovni zapovjednik trebao podsjetnik o tome tko je tu bio regent.

"Doći ću", reče ona. "Ali reci mu da mora pričekati dok ne svučem ovaj egzotični kostim i odjenem nešto udobnije i razumnije."

Kako se zoveš?" upitala je mladog str^žara koji je ustrajao da je otprati u Zimsku kulu. Palo joj je na um da je o tim ljudima koji su joj branili život znala manje nego o svojem konju ili psima, usprkosčinjenici što je neke od njih viđala već godinama.

"Heryn, princezo Brionv, Heryn Milhvard." "A odakle dolaziš?"

"Iz Suttlerova zida, Visosti. Malo sjevernije od Modre obale, na Pješčari."

"A tko ti je gospodar?"

Porumenio je. "Vi, Visosti. Mi narod sa Zida izravno smo se obvezali Južnoj Međi i Eddonima." Izgledao je nesiguran, možda se bojeći daje previše izrekao. Ostala tri stražara koja su stupila u predsoblje svakako su ga promatrala kao daće ga poslije u stražarskoj prostoriji natjerati da zažali zbog svoje brbljavosti. "Većina kraljevskih stražara potječe iz Suttlerova zida ili Crvenstabla ili s kojeg drugog Eddonskoga posjeda."

To je imalo smisla. "Ali vaš kapetan, Vansen, on nije Eddonski vazal po rođenju."

"Ne, Visosti. On je Dolinac, naš kapetan Vansen... al' je nepokolebljivo odan, gospodarice."

Narednik stupi naprijed. "Gnjavi li vas, Visosti?"

"Ne, uopće. Postavila sam mu pitanje, on je odgovorio." Odmjerila je koštunjavog narednika, koji je izgledao nervozno i razdražljivo. Ne sviđa mu se što djevojka mojih godina sjedi na prijestolju, shvatila je. Volio bi mi reći da ušutim i požurim se - da zadržavam mudrog starca Bronea, a da ne spominjemo kako ovom stražaru stavljam u glavu misli koje nadilaze njegov položaj. Prvi je put bila umorno zabavljena nečim takvim više nego razgnjevljena. Naposljetku, sad su je mučili veći neprijatelji i strahovi. "Hajdemo, onda."

Poziv nije bio Tollvjevska smicalica. Avin Bronečekao ju je u širokoj sobi na trećem katu, društvenoj prostoriji u vrijeme kad je Zimska kula bila rezidencija, iako je sada uglavnom služila kao smočnica. "Visosti," rekao je, "hvala vam. Molim, dođite sa mnom."

Prikrivši svoju razdraženost, naložila je stražarima da pričekaju i dopustila mu da je izvede na prohladni zrak balkona. Spustila je pogled i spazila rupčić s okrajkom kruha i nekoliko mrvica sira na njemu kako leži na daskama pred njezinim nogama. Isprva je pomislila da je to sam Brone nemarno ispustio, ali kruh bijaše pljesniv i siv, kao da je ondje ležao dan ili dva.

"Jeste li me ovamo doveli da vidim mjesto gdje se neki uhoda ušuljao u Zimsku kulu i ispustio svoj podnevni obrok?"

Brone ju na trenutak pogleda, ne shvaćajući, a onda spusti pogled na kruh na rupčiću i namršti se. "To? Ne marim za to - neki je radnik ili stražar zabušavao, ništa više. Ne, Visosti, doveo sam vas ovamo da vidite nešto strasnije." Pokazao je preko krovova dvorca prema usku rukavcu Brennova zaljeva i grada za njim. Grad bijaše prekriven maglom te su samo kule hramova i krovovi najviših zgrada bili vidljivi u tami - plašt magle i niskih oblaka koji se prostirao preko polja i dolina iza grada tako da je gotovo cijelo kopno s ove strane bregova bilo nevidljivo. Ali dok je zurila u taj tmurni ali nimalo iznenađujući prizor, Brionv spazi nekoliko svijetlih točaka duboko u magli, kao da su ondje gorjele baklje iličak poneki kresovi.

"Što je ono, lorde Brone? Priznajem da ne razabirem mnogo."

"Vidite li vatre, Visosti?"

"Da, mislim da vidim. Kakve to ima veze?"

"Grad je prazan, Visosti, narod je otišao."

"Ne posve, čini se. Nekoliko je hrabrih ili budalastih duša ipak ostalo." Trebala se bojati za njih, ali je stigla gotovo do kraja svoje sposobnosti da suosjeća s drugima, patnja prognanog i preplašenog naroda sada je postala tako univerzalna.

"I ja bih isto pretpostavio," reče Brone, "da mi jutros nije stigla ova poruka." Izvukao je sćušni svitak pergamenta iz svoje torbe i pružio joj ga.

Brionv zaškilji u nj na trenutak. "Piše da je od Tynea, iako nisam mislila da on piše tako sitnim, pažljivim rukopisom."

"Napisao ju je netko od njegovih slugu, nedvojbeno, ali je doista od Tynea, Visosti. Molim, prčitajte je."

Prije nego što je progutala više od nekoliko redaka, osjetila je kako joj se diže kosa navratu. "Milosrdna Zorijo!" Bijaše to jedva šapat, iako bi radije bila vrisnula. "Što to piše? Da su prevareni? Da se Sumračni narod prošuljao pokraj njih i u ovom trenutku ide prema dvorcu?"Čitala je dalje, osjetivši se malko smirenijom. "Ali on tvrdi daće ih sustići - da moramo biti spremni izjahati im u pomoć." Potisnula je rastuću bujicu užasa. "Oh, jadni moj Barrick. Ništa ne piše o njemu!"

"Na kraju piše da vam poručim kako je dobro - ili je bio kad je ovo pisano." Brone je izgledao vrlo zastrašujuće, nakostriješene brade i namrgođen poput jednog od sijedih starih bogova koje je zbacio Perin, glavar Munja.

"Kako to mislite - 'kad je ovo pisano'?"

"Poslano je jučer ujutro, Visosti. Tek sam ga sad primio, iako prema onome što on kaže, mjesto gdje su prevareni nije više od dvadesetak milja udaljeno od grada."

"Onda kako je moguće da ih dosad nisu sustigli...?" Ali počela je naslućivati strahotnu istinu.

"Stražari su čuli zvukove prošlu večer i duboko u noć, zvukove za koje su mislili da dopiru od luđaka što su ostali u gradu - zveket oružja, stenjanje, krici,čudno pjevanje i vika - ali tiho, kao da dopiru iza zatvorenih gradskih dveri... izdaleka, s polja na suprotnoj strani grada."

"Što to znači? Mislite li da su Barrick i ostali već sustigli Sumračni narod?"

"Mislim da je vrlo vjerojatno da jesu, Visosti. Brionv. I mislim da su zatajili."

"Zatajili...?" Nije mogla naći smisao te riječi. Bila je uobičajena, ali je odjednom postala zagonetna, besmislena.

"Tyne piše o magli bezumlja koja okružuje vilenjački narod. Što je ono što prekriva grad ondje dolje? Jeste li već vidjeli takvu maglu, čak i zimi, koja se i u podne još stvara? I tko to ondje pali vatre?"

Brionv mu se htjela suprotstaviti, pronaći razloge koji bi pokazali da starac nije u pravu, odgovore koji bi objasnili sve što je rekao, i više, ali iz nekog razloga nije mogla. Hladan užas ušuljao se u nju te je mogla samo zuriti u većinom nevidljiv grad - odijeljen od mjesta gdje je stajala tek s manje od pola milje vode - i vatre koje su gorjele u onoj sivoj magli poput očiju životinja koje motre šumski logor.

Barrick... ? pomislila je. Ali mora da je... ne može biti...

"Visosti?" reče Brone. "Trebali bismo se sada spustiti. Ako će opsada uskoro doista započeti, moramo..." Zastao je opazivši suze na njezinu obrazu. "Visosti?"

Obrisala je lice krajičkom svojega rukava. Brokat je bio grub poput gušterove kože. "On će biti dobro", rekla je kao da ju je Brone upitao.

"Poslat ćemo naše ljude. Posjeći ćemo vilenjake poput štakora. Ubit ćemo ih sve i vratiti naše hrabre vojnike."

"Visosti...?"

"Dosta, Brone." Pokušala je navući kamenu masku - kraljičino lice, kako ga je u mislima nazivala, iako je još bila samo princeza. Možda ga zato još ne mogu dobro izvesti, pomislila je odsutno. Možda zato toliko boli. Boreći se, obratila se lordu Broneu hladnije nego što je namjeravala. "Dostaje priče. Učinite što morate kako bi zidine i dveri bile osigurane, i pripremite trupe na juriš za slučaj da niste u pravu i da uistinu ugledamo Tynea kako stiže i sukobljava se s neprijateljem. Vi i ja ćemo razgovarati nakon gozbe."

"Gozbe?"

"Nakon pusta Nvnorova truda, ljudi moraju jesti i veseliti se." Suze su se sada sušile. Nastojala se osmjehnuti, a iako je to izgledalo više poput rezanja, nije se previše trudila to promijeniti. "Kao što je rekao, ovo bi nam na duže vrijeme moglo biti posljednje veselje, pa bi bilo šteta da sav onaj puding propadne."

Prvi bljesak zore trebao je doći kao olakšanje, ali nije bilo tako. Uspjeli su se oduprijeti i još su bili živi, ali na vidiku i dosluhu nije bilo nikoga s kime su mogli udružiti snage. Bili su izgubljeni poput brodolomaca.

Ferras Vansen i nekoliko vojnika - Gar Doinev i druga dva izvidnika, zajedno s vitezom Mavneom Caloughom od Kertewalla i njegovim štitonošom - branili su tu uzvisinu od ponoći, kameni izdanak u središtu polja, ne mnogo veći od male seljačke kuće. Vansen je pretpostavljao da su je i obranili zato što se nalazila na rubu bitke i strateški bila malo važna - premda to sada nije mnogo značilo. Vansen je već satima znao, sa sigurnošću izravnom poput smrtonosne rane, da je bitka završila i da su izgubili.

Bio je ljutit na sebe, premda je i dalje vjerovao da je s pravom ustrajao da uhvate vilenjački narod ispred grada. Pokazalo se gotovo nemogućim nadvladati Sumračni narod bez vojne nadmoći - ili barem prividne nadmoći, s obzirom na to da je sve u vezi s vilenjačkim narodom bilo nepouzdano i teško procjenjivo. Vansen je u zatišju borbe već bio isplanirao što će učiniti idući put, kako će iskoristiti prednost iznenađenja i skrivanja od Sjenovitog naroda i njegovih čudnih čarolija, ali sve vrijeme dok je to radio, znao je da možda neće biti idućeg puta, da je možda izgubljeno više od te bitke. Smrću Tynea Aldritcha sve je bilo u kaosu, a Tvneov zamjenik, flegmatični, nemaštoviti Droy od Istočnog jezera ne bi uspio spasiti stvari čak ni da je preživio. Zapravo, upravo je Droveva tvrdoglavost učinila gubitak tako očajnim. U trenutku kad je pristigao s umornim pješacima, a njihove baklje stvarale vatrenu zmiju po dolinama dok su hitali pomoći vitezovima na konjima, Vansen je poslao jednog izvidnika k njemu da ga obavijesti kako je sada to beskorisno, kako je Tyne pao i da je najbolje što Drovevi pješaci mogu učiniti zapravo pokušati zaobići s boka Sumračni narod i preteći ih do napuštenoga grada ili, ako u tome ne uspiju, povući se u brda tako da njegova vojska u konačnici uzmogne osigurati drugu polovicu kliješta s Broneovim obrambenim snagama. Umjesto toga, grof od Istočnog jezera odbacio je Vansenovu poruku kao kukavički savjet pučanina, nezasluženo promaknutog stražara, prema svojoj procjeni, te je uvalio svoje umorne vojnike u bitku. Za nekoliko trenutaka polovica njih posve se pogubila u magli ičudnim zvucima i sjenama - lord Nikomede i

ostali, čini se, nisu naučili ništa iz prvog sukoba - te su ih pokosili strijelci koje uopće nisu ni vidjeli. Njihove strijele naštetile su gotovo jednako preživjelim Tvneovim vitezovima koliko i neprijatelju.

Katastrofa. Još gore, farsa. Ovako mi branimo Južnu Među - s ratnim planovima iz nekakve kazališne komedije, gdje se hrabrost žrtvuje zbog glupe časti generala.

Doinev povuče rub Vansenove surke, prenuvši ga iz razmišljanja. "Sjene, kapetane. Onamo. Približavaju se, mislim."

Vansen zaškilji. Bilo je malo lakše vidjeti sada kad se sunce vraćalo. Magle su se istanjile, malo više nego što se očekivalo na tim livadama u to doba dana, ali su svejednočinile svijet sablasnim i nepouzdanim mjestom. Nešto se doista micalo malom kosinom prema hrpi kamenja koju su branili, pokretna skupina sjenovitih prilika.

Strijela švigne mimo Vansena; on skoči s izbočine na kojoj je čučao. Konji, okupljeni u procjepu u podnožju izbočine, jer su trenutno bili beskorisni, zaržu od straha. Nove strijele nisu stizale. To je bila mala utjeha.

"Gore!" Vansen vikne dok je šestčudnih spodoba izjurilo iz magle, sjajnih očiju i lica blijedih kao maske. Jedna je trčala na sve četiri poput zvijeri, iako je izgledala kao da je zaustavljena usred neke preobrazbe, s prugamačupavog krzna, nepravilno izniklima po njegovim leđima i bokovima, i izobličenog lica, kao da je netko protisnuo ljudsko lice iznutra, načinivši polugubicu od nosa i usta. Prije samo sedam sati od takva bi stvora Ferrasu Vansenu pozlilo, osjećao bi se izgubljenim, kao da je svijet koji je poznavao odjednom propao pod njegovim nogama. Sada je to bio samo još jedan razlog da ih želi ubiti, ubiti ih sve, ta odvratna, neprirodna bića koja su uništila toliko njegovih suboraca.

"K meni!" viknuo je i pomogao Mavneu Caloughu da ustane, a vitezov je oklop strugao o kamen dok je uspravljao svoje bolno tijelo. "K meni! Čuvajte si leđa!"

Sjajnooka bića već su bila pred njima, iskešenih zuba kao da neće tratiti tako sladak posao na svoje mačeve. Kao što je učinio već toliko puta dosad, Vansen je otjerao svoje najdublje misli kako bi se mogao usredotočiti na preživljavanje.

Lord Calough i njegov štitonoša bijahu mrtvi, ili je barem vitez bio mrtav, a štitonoša očigledno umirao, s velikom krvavom posjeklinom ispod čeljusti. Ruke kojima je mladić nastojao zaustaviti krv bile su posve crvene, ali lice mu je pod prljavštinom postalo bijelo poput pergamenta - krv je sada sporije brizgala. Štitonoša se zagledao u maglovito jutarnje nebo, a njegove uzavrele molitve pretapale su se u tišinu iako su mu se usne još micale. Vansen poželi da je mogao nešto učiniti da pomogne momku. Možda je ipak to bio najmilosrdniji način. Tko zna što će se dogoditi njima ostalima kad Sjenoviti narod opet dođe? Samo je Vansen znao nešto malo o načinu na koji su čovjeka znale izdati vlastite misli pod mračnim čarolijama vilenjačke zemlje.

Calough ležaše na ratniku mliječne kože kojeg je ubio - žene, iako je Vansen znao da to nije bilo ništa manječasno, jer su se i vilenjačke žene borile poput demona - ali vitezov prsni oklop bio je razderan poput odgrizene jabuke, a utroba mu ispala van. Tri vilenjačka trupla otkotrljala su se niz stijenu i ležala na hrpi na livadi u njezinu podnožju. Ostali napadači povukli su se u tamu, ali samo da dovedu pojačanje, bio je uvjeren Vansen. Prošli su sati otkad je vidio nekog drugog smrtnika. Nešto se događalo istočno od njihove istake, gdje je magla još gusto ležala po tlu, ali nesklad glazbe i krikova nije zvučao poput nijednog njemu poznatog sukoba.

Zvučalo je kao da su demonski vilenjaci pjevali slatko-opora hramska višeglasja dok su ubijali ranjene, eto kako je zvučalo.

"Sagnite se, kapetane", šapnuo mu je Doinev odande gdje ječučao, iza nekakvih stijena na kruništu uzvisine. "Još im je preostalo strijela, a vjerojatno skupljaju one koje su već ispalili. Doletjet će vam strijela u oko."

Ferras Vansen se upravo spremao poslušati taj dobar savjet kadli ugleda nešto kako se može brežuljkastom livadom, ne krećući se prema njima, nego prolazeći slijeva nadesno ispred njih. Bio je to čovjek koji je jahao, ili barem biće neke vrste, tamna prilika na crnom konju. Vansenčučne, ali unatoč praznovjernom strahu koji gaje toliko iznenadio daje zadrhtao - mislio je da u njemu više nije preostalo ništa dovoljno živo da bi se bojalo - nije mogao odvratiti pogled s

prikaze koja je klizila pokraj njih kroz uskovitlanu nisku maglu. Strah se pretvorio u zaprepaštenje kad je prilika zašla pod zraku slabog sunca te ju je jasno mogao vidjeti.

"Tako mi Perinova nebeskog malja, zar je to princ glavom? Barrick! Prince Barrick, stanite!" Prekasno je Vansen shvatio da je upravo privukao pozornost svakog otimača na najveću nagradu na bojištu, ali Sjenoviti narod nije se činio odveć zainteresirano da održi ikojeg neprijateljskog smrtnika na životu, bez obzira na njegov položaj.

"Sagnite se!" Doinev ga je povlačio za nogu, ali Vansen se nije na to obazirao. Tajanstvena figura koja je toliko nalikovala na princa odjedrila je dalje na crnom konju, prošavši jedva desetak metara od mjesta odakle je Vansen skamenjeno promatrao. Opet je viknuo, ali Barrick Eddon, ili njegov nadnaravni dvojnik, nije se čak ni osvrnuo prema njemu. Poznato je lice bilo daleko, odsutno, očiju čvrsto uprtih u sjeverozapadna brda unatoč magli koja ih je skrivala.

"Tako mi svih bogova i njihovih majki," reče Vansen, "on jaše u pogrešnom smjeru - ravno prema Sjenovitoj brani." Sjetio se Brionv i svojeg obećanja, ali Doinev ga je opet povlačio, podsjećajući ga da ima i druge dužnosti. "Ono je princ", rekao je vođi izvidnika. "Jaše prema zapadu. Sigurno je zbunjen - ide ravno prema Sjenovitim zemljama. Dođi sa mnom, moramo ga uhvatiti."

"To je samo utvara", reče Doinev, usta nategnutih u paničnu grimasu. "Vilenjačka smicalica. Tu negdje su ljudi koji trebaju vašu pomoć, a ako ih i nema, moramo ići na istok, pokušati se vratiti u utvrdu."

"Ne mogu. Obećao sam." Vansen se spusti niz hrid prema mjestu gdje je njegov konj bio skriven. "Pođi sa mnom, Gar. Ne želim te ostaviti ovdje."

Doinev i još jedan izvidnik, koji je sada izvirio da pogleda što se događa, zatresu glavama, razrogačenih očiju. Doinev načini znak protukobi. "Ne. Ubit će vas, il' još gore. Trebamo vaš mač, kapetane. Ostanite s nama."

Jedva je mogao nakratko pogledati njihova umorna, uplašena lica. "Ne mogu." Ali koja je prisega bila važnija: ona koju je dao princezi ili ona koju je dao starom Donalu Murrovju da će mu kraljevska straža biti obitelj, a on odani otac tim stražarima? Nije gajio veliku nadu da će izvidnici naći ostale preživjele, ali su barem imali priliku pobjeći na istok, iako je znao da su im šanse bile znatno manje bez njega: bio je najbolji mačevalac među njima, i jedini u punom oklopu.

Još je jednom oklijevao, ali lice Brionv Eddon lebdjelo mu je u mislima, proganjajući ga poput sablasti. "Ne mogu", napokon je izustio, te izveo svojeg konja na maglovitu travu. Uspeo se u sedlo, a onda udario u galop. Barrick, ili stvor koji mu je nalikovao, nestao je, ali tragovi konjskih kopita još su bili svježi.

"Ne ostavljajte nas, kapetane!" vikne jedan od izvidnika, ali Vansen je išao na sjeverozapad i nije se mogao okrenuti. Poželio je da može rukama začepiti uši.

Ali zašto?" Opal je jedva mogla zadržati suze, ali gnjev joj je to mačice olakšavao. "Zar si izgubio razum? Najprije odeš s tom djevojkom, a sad ovo? Zašto bi napustio dvorac s nekim koga ne znaš? I to baš sadi "Pokazala je prema Flintu. Dijete je tiho ležalo na krevetu, a samo je neznatno pomicanje njegovih uskih grudi pokazivalo da je živ. "Tako je bolestan!"

"Mislim da nije bolestan, draga moja, mislim da je iscrpljen. Opet će mu biti dobro, obećavam." Ali Chert nije znao vjeruje li doista u to. I sam je bio umoran, vrlo umoran - uspio je ukrasti samo nekoliko sati sna nakon povratka iz utvrde na površini. "Dječak je razlog zašto moram ići - dječak i ti. Želio bih da možeš vidjeti tog momka Gila. Ne želim mu vjerovati, draga Opal, ali vjerujem mu." Podigao je zrcalo i opet ga proučio. Teško je bilo povjerovati da je toliko ludila moglo okruživati tako malen, ni počemu poseban predmet. "Strašne stvari vise o koncu, kaže on. Želio bih da ga možeš vidjeti, onda bi shvatila zašto mu vjerujem."

"Ali zašto ga ne mogu vidjeti? Zar ne može doći ovamo?"

"Nisam siguran", morao je priznati. "Rekao je da ne može preblizu Blistavomčovjeku. Zato je dječak išao umjesto njega."

"Ali to je posve ludo!" Činilo se da je Opalin gnjev pobijedio. "Tko je ta osoba? Odakle poznaje Flinta? Zašto bi poslao našeg sina na tako opasan zadatak, i kojim pravom? I što jedan od Velikog naroda uopće zna o Tajnama?"

Chert se malko lecne pred salvom pitanja. "Ne znam, ali on je više od pripadnika Velikog naroda." Gilov miran, prazan pogled zadržao se u njegovim mislima. "Nešto s njim nije u redu, mislim, ali teško je objasniti. Jednostavno je..." Chert odmahne glavom. To je bio njegov problem. Proveo je većinu posljednjih dana na mjestima gdje su riječi značile malo ili ništa, ali Opal nije. To ga je ražalostilo, činilo se poput jaza među njima. Nadao se da će preživjeti ova čudna vremena kako bi opet mogao izgladiti stvari. Nedostajala mu je njegova dobra žena, premda je stajala ravno ispred njega. "Moram to učiniti, Opal."

"Tako ti kažeš. Što onda uopće radiš ovdje, ti okrutna, tvrdoglava, stara krtice? Misliš da mi praviš uslugu vraćajući se da mi kažeš kako ponovno odlaziš riskirati život nakon što si se vratio? Tjeraš me da umirem od brige zbog tih ludih priča?"

"Da", reče on. "Nije usluga, ali nisam mogao opet otići a da ti ne pokušam objasniti." Prešao je sobu i podigao svoj zavežljaj. "A treba mi i poneka alatka. Za svaki slučaj." Nije joj rekao da je zapravo želio svoj nož za rezbarenje, nabrušen i nešto najbliže oružju što su imali u kući osim Opalina kuhinjskog pribora. Nije se baš usudio zamoliti je za njezin najbolji rezaći nož - činilo se da bi to mogao biti posljednji udarac po raspukloj stijeni.

Opal je izjurila u prednju prostoriju, opet se boreći sa suzama. Chert klekne pokraj dječaka. Opipao je njegovo hladno čelo i opet provjerio pomiču li se Flintova prsa. Poljubio ga je u obraz i tiho izustio: "Volim te, momče." Bilo je to prvi put da je to rekao naglas, ili čak priznao.

Dao je poljubac i Opal, iako se ona jedva uspjela prisiliti da ga mirno primi, i brzo odvratila lice, ali ne prije nego što je okusio njezine suze na svojim usnama.

"Vratit ću se, stara curo."

"Da", rekla je gorko. "Vjerojatno hoćeš."

Ali dok je izlazio kroz vrata, čuo je kako je tiho dodala: "I bolje ti je."

Chert je na povratku nekoliko puta pogrešno skrenuo, jer sada nije imao djevojku Willow da ga vodi. Pripadnici Velikog naroda koji su se ovdje-ondje žurili dvorcem činili su se odsutniji nego što se činilo opravdanim dok su pripreme za opsadu još bile u tijeku, te je isprva smatrao pomalo čudnim što se nitko nije trudio ispitati usamljenog Funderlinga koji je lutao posjedom. Tada se sjetio daje danas bila Zimska večer, dan prije Dana Siročeta, jedan od najvažnijih praznika u kalendaru Velikog naroda. Unatoč strahu od rata, činilo se da se pripremaju za gozbu i druge zabave: Chert je opazio više od nekoliko skupina dvorjana u kostimima, kićenijima nego obično, i tri mlade djevojke koje bijahu odjevene poput guski ili patki.

Čovjek zvan Gil još je sjedio poput kipa na djeliću slaba jutarnjeg sunca u vrtu kad je Chert napokon našao to mjesto. Chert se zapitao je li stranac čekao na toj klupi cijelu noć, ne obazirući se na zimsku studen i vlažnu rosu.

Gil ga je pogledao kao da sati nisu minuli, kao da su netom prekinuli razgovor. "Sad idemo", rekao je i ustao, ne odajući znakove ukočenosti. Zaista, bio je neobično graciozan, pokazujući takvu ekonomičnost pokreta da se ono što je na prvi pogled izgledalo sporo i nezgrapno ubrzo počelo činiti istančanijim, pokretom bez protraćena truda, tako da su čak i njegove najobičnije radnje mogle biti pažljivo razrađeni koraci složena plesa.

"Pričekajte trenutak." Chert se ogleda naokolo, ali vrt je naizgled bio jedno od rijetkih mjesta u dvorcu u kojem nije bilo ljudi koji su se pripremali bilo za opsadu ili za gozbu. "Ne možemo tek tako išetati kroz Baziliskove dveri, znate. Dvorac je u ratu. Stražari nas neće pustiti. Da ne spominjem kako je nasip srušen. Rekli ste da moramo do grada s druge strane - trebali bismo pronaći čamac, a zaljev je danas opasan. Neki kažu da dolazi oluja."

Gil ga promotri. "Što to znači?"

Chert razdraženo puhne. "To znači da niste vrlo pažljivo smislili ovaj dio, eto što znači. Morat ćemo naći neki drugi način. Ne možete letjeti, zar ne? Nisam ni mislio. Ondaćete se morati sa mnom vratiti u Funderlinški grad. Ondje postoje tuneli - stari putovi, tajni putovi - koji vode ispod zaljeva. Više ihčak ni mi često ne koristimo. Možemo tim putem, ili barem vrijedi pokušati."

Gil ga je nastavio promatrati, a onda je sjeo. "Ne mogu sći u Funderlinški grad, kako ga vi zovete. Preblizu je dubokim mjestima - onome što vi nazivate Blistavičovjek. Ja... ne mogu tamo."

"Onda smo udarili u stanac kamen bez alata." Chert opet poželi da Chaven nije nestao. Zagonetni stranci čarobna zrcala! Oživljene Tajne! Debeljuškasti bi liječnik znao reći nešto korisno - uvijek je bilo tako... "Ah", reče Chert. "Ah. Čekajte malo." Razmislio je. "Djevojka mi je rekla da živite u tamnici dvorca. To je ispod zemlje."

Gil polako kimne. "Nije tako duboko, mislim. Osjećam ga tek malo."

"Znam put koji takoder ne zalazi preduboko, barem ne isprva. Kad budemo daleko od Blistavogčovjeka, ako se toga zaista bojite, moći ćemo zaci dublje. Slijedite me."

Dok je vodio stranca kroz unutarnju utvrdu, tek sada siguran kako zna kamo ide, pokušao je isplanirati štoće reći Chavenovoj domaćici ili onom sluzi - kako se sumnjičavi starac zvao? Harry? Hoće li ih uspjeti uvjeriti da je tu po nekom važnom poslu kako bi mu dopustili da proće kroz kuću bez nadzora? Nije mislio da je itko od njih znao za tunel i vrata u podrumskom hodniku.

Još je kovao plan kad su stigli pred zdepasti toranj zvjezdarnice, ali prča koju je sklepao - o važnom primjerku kamena koji mu je Chaven ispitivao, ali koji je Chert sada hitno trebao natrag - ostala je neiskorištena. Nitko nije odgovorio na njegovo kucanje. Vrata su bila zakračunata, premda ih je Chert zatresao da provjeri. Sloj prašine na pragu smoćile su magla i kišica u blatnu opnu na kojoj nije bilo tragova stopala, kao da nitko nije ušao ni izašao nekoliko dana. Opet je protresao kvaku, ali vrata bijahu čvrsto zaključana. Činilo se da su u Chavenovoj dugoj odsutnosti sluge zatvorili kuću.

S razočaranjem u srcu počeo je objašnjavati Gilu, ali je shvatio da neobični čovjek nije vidio ništa vrijedno objašnjenja. Chert podigne pogled prema prozoru na drugom katu i njegovu drvenom balkonu. Možda su kapci ondje bili manje zaštićeni.

"Možete li se penjati?" upitao je. Gil mu uputi sada poznat, razdra-žujuće bezizražajan pogled. "Nema veze. Jaću. Starješine znaju da sam se u zadnje vrijeme dobro uvježbao."

Trebalo mu je dosta vremena da doće do daha nakon što je stigao na balkon - pola noći sna nije bilo ni približno dovoljno, a mišići su mu drhtali od napora - ali sa zadovoljstvom je otkrio daje vršak njegova noža za rezbarenje mogao kliznuti između kapaka i biti dostatno velika poluga da podigne zasun iznutra. Ušao je što je tiše mogao, uzimajući u obzir da je još uvijek soptao, te zastao na trenutak u natrpanoj sobi da oslušne. Svud oko njega nalazili su se znakovi Chavenovih interesa i opsesija: knjige i posude na svakoj površini, kutije i vreće iz kojih se prosipao sadržaj, apotekarske škrinje s otvorenim ladicama - kao da je liječnik još jednom užurbano pretražio svoju imovinu prije nego što je odjurio kroz vrata. Ništa nije bilo previše prašnjavo, međutim Chert je zaključio da je domaćica sve dobro počistila prije nego što je otišla. Ipak, stajao je tiho dugo vremena, osjećajući se poput lopova, sve dok se nije uvjerio kako se oko njega ništa ne mće. Nakratko se zapitao gdje je mogao biti onaj komad kamena koji je Flint donio - kako se to sadačinilo davnim! - ali da bi išta pronašao u tom neredu, trebali bi mu sati, ako ne i dani. Pohitao je niz zavojito stubište i pustio Gila kroz prednja vrata.

"Za mnom", rekao mu je. Nije mogao pretpostaviti daje tomćudnom, ribookom momku išta bilo jasno. Chert gaje poveo kroz nekoliko katova do najnižeg hodnika i njegova bezličnog prolaza, gdje ga je gotovo do vriska prenula krznena prilika koja je šmugnula iz sjena pred njegovim nogama, ali bila je to samo pjegava crno-siva mćka koja je zastala i uputila mu pogled jednako arogantan poput Gilova. Izgledala je zdravo i uhranjeno. Pitao se nije li našla smćnicu i udomaćila se u zvjezdarnici sada kad je kuća bila prazna.

"Sretan susret", reče Gil dok su svi stajali na stubištu. Doista se činilo sa se obraćao mački. Stvorenje nije djelovalo impresionirano; pokazala im je svoj rep dok je kaskala pokraj njih uza stube.

U bezličnom hodniku u podnožju kuće Chert je začuo zvuk iza malih i inače ni po čemu posebnih vrata, od kojeg je zastao i zgrabio svojeg suputnika za ruku da i njega zaustavi. Pod drugim okolnostima Chert bi rekao daje netko u toj sobi jaukao, iako glas nije baš zvučao ljudski, ali u napuštenoj kući čovjeka s brojnim ezoteričnim interesima bio je manje siguran. Zapravo, samo je bio siguran da ne želi s time imati nikakva posla,čak i ako se radilo samo o zvuku kakve čudne Chavenove mehaničke naprave, kakve mreže kožnih crijeva, mjehova i staklenih cijevi. Nakon trenutka strepnje povukao je Gila pokraj tog mjesta prema vratima na kraju hodnika do kojih je visjelo zvonce. Bilo je pravo olakšanje zatvoriti ta vrata za sobom te izaći iz prazne kuće u čiste, ali grube funderlinške tunele koje je tako dobro poznavao.

"Ovdje ne bismo trebali biti dublje od tamnice", šapnuo je svojem suputniku. "Možete li izdržati?"

Gil kimne.

"Dobro. Za mnom, onda. Pred nama je dug put."

Chert nije imao ni vremena ni želje posjetiti Gromadu kako bi nabavio nove svjetlee koralje, pa je s običnom i vrlo zadimljenom uljanicom, koja je bacala goleme sjene po blijedim, vlažnim zidovima vapnenačke špilje, vodio Gila kroz duboka mjesta pod Brennovim zaljevom. U drugim prilikama, pomislio je Chert, bilo bi zanimljivo hodati tim starim putem iz vremena kada su Funderlinzi manje vjerovali svojoj krupnijoj braći (iz dobra razloga) te željeli imati spreman izlaz u svako doba. Stara Izlazna cesta bila je uglavnom nekorištena ovih dana, nepopravljena na mnogim odronjenim mjestima i prohodna samo s pomoću duge pjesme koju je Cherta naučio otac. Naime, ta je pjesma obilježavala skretanja dok je cesta vijugala vanjskim predjelima Funderlinškoga grada, kroz prokisle špilje pod zaljevom te napokon do samog kopna. Sadašnje okolnosti lišile su Cherta bilo kakva zadovoljstva putovanja, da ne spominjemo njegove nedavne uspomene na odlazak ispod srebrnastog Mora dubina, progonjen na svakom koraku vizijama iz noćnih mora. Ovo putovanje nije bilo ni približno tako teško, iako je bilo mnogo dulje. Samo je ponašanje njegova suputnika iskustvo činilo gotovo jednako strašnim.

Gil je, zapravo, naizgled patio jednako kao što je Chert patio duboko u Tajnama, opsjedan stvarima koje su Funderlingu bile nevidljive - mrmljajući, čak jednom ili dvaput govoreći na nepoznatom jeziku. Tek nakon što je mršavi stranac iskusio treći ili četvrti takav napadaj, Chert napokon shvati da je već jednom vidio nešto slično.

Flint, dolje u grobnici obitelji Eddon. Tamošnja pukotina u zemlji. Nešto mu odjednom sine, nečega se već prije trebao sjetiti. Je li Flint znao -je li se zato ponašao tako nerazumno u grobu? Je li znao daćejednogdana morati poći tamo dolje? Ili se bojao jer ga je dozivalo, a tek prije nekoliko dana poziv je napokon postao prejak da bi mu odolio... ?

Dok su se približavali suprotnoj strani gdje su putovi opet zakretali prema gore, njegovčudni suputnik prođe kroz još jednu promjenu; ovaj put kao da su slojevi njegove neobičnosti bili doslovce izbrisani. Gil je počeo postavljati pitanja o tome gdje se nalaze i koliko će im trebati da izađu na površinu, pitanja koja kao da su dolazila iz usta običnog čovjeka. Chert to nije mogao pojmiti, a nije ni pokušavao: previše toga što se dogodilo ovih dana ne samo da nije razumio, nego je bio siguran da nikad i neće.

Podzemni put stigao je napokon do površine na kopnu, do pruda obalnih litica, otprilike pola milje sjeverno od mjesta gdje se pružao nasip. Dok su izlazili na danje svjetlo - zapravo je bilo tmurno, maglovito poslijepodne - Chert je ugledao kako se dvorac koji su ostavili za sobom uzdiže točno preko puta tjesnaca, poput igračke koju je dolično isklesao div i stavio u vodu da pričeka njegov povratak. S te udaljenosti Chertčak nije mogao vidjeti ni stražare na zidinama. Utvrda je izgledala napušteno, njezini prozori prazni poput rupa na litici iznad njegove glave, gdje su se u proljeće gnijezdile obalne ptice. Bilo je teško povjerovati da je u tom dvorcu ili ispod njega bilo živih duša.

Pokušao je odagnati tu sumornu misao. "Na suprotnoj smo strani vode. Kamo sad idemo?"

"U grad. Oni tuneli - jesam li već bio u njima?" "Ne znam", iznenađeno će Chert. "Ne bih rekao." "Vrlo me podsjećaju na... nešto. Neko mjesto koje sam nekoć dobro poznavao." Prvi put Chert je mogao vidjeti stvarne osjećaje ispisane na čovjekovu licu, u njegovim izmučenim očima. "Ali ne mogu ga prizvati u sjećanje."

Chert je mogao samo slegnuti ramenima i zaputiti se plažom. Uskoro su se morske zidine grada uzdizale nad njima. Samo je podnožje nasipa ostalo ondje gdje je Trgovačka cesta dopirala do obale. More je bilo pusto u daljini, ali nekoliko privezanih brodova još je plutalo duž pristaništa

- njihovi su vlasnici vjerojatno odlučili okušati sreću u utvrdi, nadajući se da će im se opet uskoro vratiti. Inače su dokovi i lučke krčme i skladišta bili napušteni. Sve je bilo zapanjujuće pusto. Chert je zaprepašteno gledao oko sebe: izgledalo je kao da je došao nekakav strašan vjetar i otpuhao sav narod. Strah gaje opet prožeo. Nije se radilo samo o njegovu životu: cijeli svijet bijaše okrenut naopako.

Gil je sada preuzeo vodstvo, a Funderling ga je slijedio, sve više se skanjujući. Magla se došuljala s bregova i prekrila grad tako da su mogli vidjeti samo nekoliko desetaka koraka ispred sebečak i na širokoj Trgovačkoj cesti; prazne zgrade sa svake strane izgledale su više poput nijemih olupina brodova koje su ležale na dnu mora. Iz vlažnih zidova i izlokanih krovova kapala je voda kao u najdubljim vapnenačkim špiljama te se činilo da im koraci višestruko odjekuju sa svih strana u tisuću sićušnih zvukova škropljenja.

Sve je bilo tako sumorno i neprirodno da se uopće ne treba čuditi što je Chert samo uvukao dah i zastao na mjestu, uzlupanog srca kad je šest tamnih prilika iskoračilo iz sjenki pred njima - to se toliko činilo poput neizbježna svršetka strašnog sna. Jedna od vitkih prilika stupi naprijed, spustivši dugačko crno koplje. Oklop mu bijaše boje olova, a ništa mu se nije vidjelo na licu osim malo koštano bijele kože i mačje žutog sjaja očiju u prorezu njegove kacige. Vršak koplja premjestio se s Cherta na Gila i ondje ostao. Prikaza izusti nešto na jeziku punom grubo melodičnog škljocanja i siktanja.

Na Chertovo tupo zaprepaštenje, trenutak poslije Gil odvrati sporijom verzijom istog nerazumljivog jezika. Sivo oklopljena prilika odgovori i razgovor se nastavi. Voda je kapala. Stražari su se primaknuli svojem vođi, a od njih se nije vidjelo mnogo osim visokih sjena i polukruga žarkih žutih očiju.

"Čini se... da će nas ubiti", napokon će Gil. Zvučao je malo žalosno

- sjetno, možda. "Rekao sam im da nosimo važnu stvar za njihovu gospodaricu, ali izgleda da oni ne mare. Pobjednici su, kažu. Više se nemaju što pogađati."

Chert se borio s panikom koja je prijetila da mu stegne grlo, uguši ga. "Što... što to znači? Rekli ste da će htjeti to što imamo! Zašto nas žele ubiti?"

"Vas?" Gil se doslovce nasmiješi, žalosnim trzajem kutova usana. "Kažu da morate umrijeti zato što ste stanovnik Sunčanih zemalja. Što se mene tiče, izgleda da sam ja dezerter te također moram biti pogubljen. Ona koja je pobijedila - nekoć je bila moja gospodarica." Polako je zatresao glavom. "Nisam to znao. S vremenom, možda bi mi pomoglo da shvatim druge stvari. Ali čini se da vremena nemamo." I doista, dok je Gil govorio, polukrug se sužavao oko njih. Vršci kopalja lebdjeli su ispred njihovih trbuha, dovoljna količina za obojicu. Jedini izbor bio je umrijeti stojeći ili bježeći.

"Zbogom, Cherte od Modrog Kvarca", reče njegov suputnik. "Žao mi je što sam vas ovamo doveo da umrete umjesto da vas ostavim u vašim tunelima da nađete vlastito vrijeme i mjesto."

38.

NIJEMI

Šapat, sad vidite treptaj

I bljesak nečeg brzog

Živo je, živo je!

(iz Kostopadnih proročanstava)

Qinnitan je stajala u hodniku ispred Luianinih odaja poput nekog tko je zgromljen demonskomčarolijom, zapanjen i poražen, čekajući da smrt dođe i odnese je.

Kad je minulo desetak otkucaja srca, njezin se beznadni užas na tren povukao. Nije htjela odustati, shvatila je. Što ako je tama bila poput sna, a ono golemo, stravično... nešto također je ondje čekalo? Samo što u smrti nije bilo buđenja, ni izlaza iz tih crnih, razjapljenih usta...

Polako je odmahnula glavom, a onda se pljusnula po obrazima, nastojeći se natjerati da ponovno osjeća. Ako je htjela živjeti, morat će pobjeći iz autarhove palače - nemoguć zadatak, pred očima svih njegovih stražara. I ne samo stražara: uskoro će i svaki sluga motriti na nju, te svi ostali u Osami, kraljevske žene i vrtlari ičešljačice i kuhinjsko roblje...

Sine joj tračak ideje.

Prisilila se pomaknuti se, teturajući niz hodnik kako bi se provukla kroz zavjesu Luianine odaje.Čak i znajući što će zateći, nije mogla potisnuti jauk užasa kad je ugledala raskreceno tijelo na sredini poda, premda je purpurno lice bilo okrenuto od nje. Uže kojim je bila zadavljena bilo je tako duboko usječeno u Miljenicin mesnati vrat da je bilo gotovo nevidljivo. Luianinom je ubojici taj tusti vrat bio težak posao: blatni otisničizama jako su se isticali na sredini leđa Luianine bijele spavaćice poput vjerskog simbola na halji pokajnika.

Oinnitan se borila sa svojim uznemirenim želucem kad ju je preplavio golem, svjež val jada. "Oh, Luian...!" Morala je odvratiti pogled. Daje duže gledala, opet bi počela plakati i ne bi se pomaknula dok ne dođu po nju.

Divlje je prekapala po Luianinim košarama i škrinjama kad ječula zvuk iza sebe. Ruke su joj poletjele uvis da zaštite vrat dok se okretala, uvjerena daće se suočiti s nacerenim licem i mrtvačkim očima Tanvsse, ali šum je načinio mutavi rob, Nijemi Miljenik koji joj je donio Luianinu poruku, dok se pokušavao dublje sakriti u nezaštićeni kut odaje. Prošla je ravno pokraj njega.

"Mali glupane! Ne možeš ostati ovdje!" Upravo se spremala istjerati ga kroz vrata, kad je shvatila da možda odbacuje jedinu stvar koja bi joj mogla spasiti život. "Čekaj! Trebam nešto tvoje odjeće. Možeš li to učiniti? Neke hlače poput ovih koje nosiš. Treba mi i košulja. Razumiješ?"

Gledao ju je razrogačenim očima životinje u zamci i ona shvati da je bio još bliže Luianinu umorstvu od nje. Ipak, nije mogla trošiti vrijeme na suosjećanje.

"Razumiješ li? Treba mi ta odjeća, smjesta! Onda možeš ići. Nemoj nikome reći da si bio tu!" Oinnitan se zamalo nasmije svojoj fatalnoj gluposti. "Naravno da nikom nećeš reći - ne možeš govoriti. Nema veze. Idi!"

Oklijevao je. Zgrabila je njegovu mršavu ruku i povukla ga na noge, a onda ga odgurnula. Pohitao je kroz vrata, sagnut tako nisko da su mu se ruke gotovo vukle po podnim pločicama, kao da je prelazio bojište na kojem su letjele strijele.

Vratila se svojoj potrazi i ubrzo našla Luianinu košaru za vezenje. Izvadila je škare s draguljima ukrašenim rukama - dar kraljice Miljenika, Cusy, te stoga rijetko rabljene - te počela rezati svoju dugu, crnu kosu.

Cak i nakon što je uzela hrpu odjeće i zahvalila mu, dječak nije odlazio. Još ga je jednom pogurnula, ali ovaj put joj se odupro. "Moraš otići! Znam da se bojiš, ali ne smiješ nikom dopustiti da te ovdje nađe."

Odmahnuo je glavom, i premda mu je užas još ispunjavao oči, u njegovom je odbijanju bilo nešto više od samog straha. Pokazao je na drugu odaju - Oinnitan je mogla vidjeti bose noge kroz vrata, kao da je Luian samo odlučila prileći na pod i odspavati - a onda na sebe, a potom na Oinnitan.

"Ne razumijem." Izbezumila se. Morala je izaći, i to brzo. Postojali su dobri izgledi daje Tanvssa već provjerila njezinu sobu i sada je tražila po cijeloj Osami, možda dižući uzbunu. "Samo idi! Pođi Cusy ili kojoj drugoj važnoj Miljenici! Trči!"

Opet je odmahnuo glavom, oštro, i opet mu je prst otputovao od trupla na sebe pa natrag na Luian. Pogledao ju je očima koje su preklinjale, a onda oponašao nešto što je trenutak kasnije shvatila da je bilo pisanje.

"Oh, svete Pčele! Misliš da će i tebe ubiti? Zbog pisama?" Zurila je u njega proklinjući Luian, iako je prelazilo zakone milosrđa okaljati mrtve prije nego što su primili Nushashevu presudu. Luian ih je sve uhvatila u klopku, nju i onog naočitog, budalasto arogantnog Jeddina. Dovoljno je loše bilo ono što su njih dvoje učinili Oinnitan, ali ovom sirotom, mutavom dječaku...! "Dobro", rekla je nakon dugo vremena. Sjetila se kroz što je Jeddin vjerojatno prolazio u ovom trenutku i gnjev joj je zamro poput ugašene svijeće. "Poći ćeš sa mnom, onda. Ali najprije mi pomozi da odjenem ovu odjeću i počistim kosu koju sam odrezala. Ne možemo je spaliti, jer bi svatko prepoznao taj miris, pa je moramo baciti u zahod. Ima još jedna važna stvar - treba nam i Luianina kutija za pisanje."

Dječak je smjesta dokazao svoju vrijednost izvevši je iz Luianinih odaja niz stražnji hodnik za koji Oinnitan nije ni znala da postoji, posve zaobišavši Vrt kraljice Sodan, koji bi bio prepun žena i slugu nakon večernjeg obroka, posebno u ovako toploj noći. Susreli su samo jednu osobu, Haketansku ženu ili sluškinju, koja je nosila svjetiljku - bilo je teško reći što je od to dvoje bila jer su sve Haketanke nosile maske s velovima i izbjegavale razmetljivu odjeću. Maskirana žena prošla je pokraj njih bez ikakve reakcije, pa i bez pozdravnog kimanja.Čak i usred očajničkog bijega Oinnitan je osjetila refleksnu srditost sve dok nije shvatila da je žena vidjela samo dva mala roba, i bez obzira na kojem je položaju sama žena bila, oni nisu bili vrijedni njezine pozornosti.

Trebala bih zahvaljivati Svetom Roju umjesto što gunđam.

Sto su se više približavali Ljiljanskim dverima Osame, to je brže udaralo njezino srce. Odrezane dlačice uvukle su joj se za vrat, zbog čega ju je gruba tkanina dječakove košulje još više svrbjela, ali to je bio najmanji od njezinih problema. Sada je na hodnicima bilo mnogo više ljudi: slugu koji su odlazili u kupovinu za njihove gospodarice, robova sa svežnjevima naslaganima na glave ili ramena, nekičak vukući mala kolica, pokućarka s kavezom na kotačima punim papiga, Miljenički liječnik s velikim, mlohavim šeširom koji se prepirao s Miljenčkim apotekarom na putu za mjesnu tržnicu, gdje su trebali pregledati biljke. I premda se sa svakom novom osobom povećavala njezina uzrujanost, posebno s dvoje-troje slugu za koje joj se učinilo da ih je prepoznala, tješila je samu sebe da je u gomili bilo malo vjerojatno daće ostali primijetiti dva mala Miljenika, a svakako još manje vjerojatno daće se zapitati nije li jedan od tih dvaju dječaka bio Nevjesta Živućeg Boga.

Ipak, Qinnitan je jedva uspijevala stajati u gužvi čekajući u udubini vrata na strani Osame kad joj je svaki instinkt govorio da se progura i pobjegne na slobodu - i neka je samo pokušaju uhvatiti! Nastojala je usporiti disanje, pokušala misliti na ono što će učiniti na suprotnoj strani. Mali prsti ovili su se oko njezine ruke i ona spusti pogled na dječaka. Unatoč svojim širokim, preplašenim očima, kimnuo je i nastojao se nasmiješiti, kao da joj želi reći kako će sve biti u redu.

"Ne znam kako se zoveš", šapnula je. "Kako ti je ime?"

Usta mu se iskrive i ona se osjeti okrutnom - kako joj je mogao reći? Tada se opet nasmiješio i podigao ruke. Isprepleo je palce s ostalim prstima te ih ispružio na obje strane, a onda zamahnuo njima poput... krila.

"Ptica?"

On veselo kimne."

"Zoveš se Ptica?"

Namrštio se i odmahnuo glavom, a onda pokazao prema rebrastom svodu. Ondje, tako blizu dveri, ostaci gnijezda još su stajali u nekim zasjenjenim kutovima. Nije mogla vidjeti ptice ni u jednom od njih. "Gnijezdo?" Opet je odmahnuo glavom. "Neka vrsta ptice? Da? Lasta? Drozd? Golub?"

Opet ju je zgrabio za ruku i stisnuo, živahno kimajući.

"Golub? Zoveš se Golub. Hvala što mi pomažeš, Golube." Podigla je pogled i otkrila da su gotovo stigli načelo kolone koja se sužavala poput grlića boce pred trojicom krupnih Miljenčkih strazara. Ljiljanove dveri nalazile su se tek nekoliko koraka dalje, blistajući na svjetlu fenjera vanjskog svijeta poput nečeg čarobnog iz bajke. Dvojica strazara bila su zaposlena pregledavanjem pokućarkinih kolica prije nego što će je propustiti natrag u grad - bačena u zasjenak pred njima, pokućarka je imala na licu izraz koji je tako očigledno i pažljivo bio bezizražajan da je gotovo sam po sebi bio drzak - ali treći je stražar bio i te kako spreman pregledati Qinnitan i njezina suputnika.

"Kamo ćete...?" počeo je, ali ga je prekinulo Golubovo graktanje. "Ah, jedan od štenaca bez jezika. Počijem poslu?"

Qinnitanin se želudac prevrne. Tako je naporno radila na svom drugom krivotvorenom pismu da je posve zaboravila kako je trebala predočiti i neku vrstu dopuštenja da može napustiti Osamu - robovi,čak i relativno probrani Nijemi Miljenici, nisu mogli jednostavno lutati unutra-van po volji.

Trenutak prije nego što bi se slomila i utekla, dječak posegne u svoj džep i izvuče mali srebrnasti predmet veličine prsta te ga pokaže stražaru. Oinnitanino se srce popne u grlo. Ako je to bio Luianin pečat, a vijest se već proširila...

"Ah, za staru Cusy, je li?" Stražar mahne rukom. "Ne želimo naljutiti kraljicu Osame, zar ne?" Povukao se u stranu, zirnuvši s lijenom, ali usredotočenom znatiželjom u Oinnitan kao daje naslutio kako tu nešto nije posve u redu. Oborila je oči i nijemo odrecitirala riječi Pčelinje himne dok ju je Golub vodio pokraj golema strazara i iza pokućarke, koju su upravo propuštali, očigledno neopravdano smatranu za krijumčarku.

"Kažu da su nekoć bili ljubavnici", reče tiho jedan od strazara koji je pretraživao kolica dok se micao pokućarki s puta. Qinnitan se prene sve dok nije shvatila da se obraćao drugom stražaru.

"On? I Večernja zvijezda?" upita njegov drug, jednako tiho. "Šališ se."

"Tako govore." Stražarev se glas još više snizi, do šapta - Oinnitan ječula tek malo od onoga što je rekao prije nego što je par strazara predaleko zaostao za njom. "Ali čak i da joj je još stalo do njega, ona mu više nije od koristi. Ništa medu morima ne može mu pomoći..."

Jeddin? Jesu li govorili o Jeddinu?

Qinnitan se osjećala šuplje, oprženo, kao da su joj svi osjećaji sagorjeli. Svijet se činio dovoljno mahnitim, ali danas je zašao u domene ludila za koje nije ni sanjala da postoje.

Bila je topla večer i ulice su bile krcate. Pred Osamom glavna je cesta bila puna skupih trgovina ičajana - blizina velebne palače bila je gotovo beskrajno privlačna, bez obzira na vrstu obrta - a OJnnitan je osjećala takvo olakšanje i radost što je bila slobodna među bučnom i razdraganom gomilom da je to gotovo nadvladalo užas koji ju je još držao.Čuvstvo nije

dugo potrajalo. Ne samo što je netko njoj blizak bio ubijen, nego je sada pokazala prezir prema jednom od autarhovih najstrožih zakona. Čak i ako joj nekim čudnim slučajem dopuste preživjeti unatoč Jeddinovim i Luianinim zločinima i njezinoj povezanosti s njima, u trenutku kad je prošla kroz one dveri sebe je okaljala. Autarh više ne bi imao nikakve koristi od okaljane nevjeste nevažnog roda.

Mogla bih biti i mrtva, pomislila je. Sablast na pustinjskom vjetru. Bio je to čudan osjećaj, istodobno prazan i poletan.

Dok su vijugali nizbrdo kroz viseće svjetiljke trgovačke četvrti i bliže mračnoj luci, gomila je postajala manje prijateljska, sjecikese i probisvjeti manje oprezni, a prijetnja sve opipljivija. Prolazeći uličicom između dviju duguljastih zgrada - jedino svjetlo curilo je iz trošne čajane na jednom kraju s napola podignutim kapcima - shvatila je da će ih zla kob vjerojatno sustići ovdje kao što bi ih sustigla i u samom srcu autarhove palače. Nikad ne bi zašla na takvo mjesto u ženskoj odjeći, ali bilo je mnogo neugodnih ljudi koji bi se podjednako zadovoljili parom ljepušnih dječaka - posebno onih koji po svoj prilici nisu mogli vikati upomoć.

Mali je Golub također nanjušio opasnost - čovjek je trebao biti ne samo nijem, nego slijep i gluh da mu to promakne - te je dopustio Qinnitan da ga požuri prema dokovima. Kad su iskoračili iz još jedne uske, slabo osvijetljene uličice u Prilaz šivača jedara, široku cestu čiji je suprotni kraj dodirivao brodogradilišta i najbliži predjel dokova, zatekli su visoku priliku kako stoji na cesti kao da ih čeka.

"Zdravo, maleni." Stranac je nosio mornarsko ruho, hlače jedva ispod koljena i pomorčevo platno omotano oko glave, ali odjeća mu je bila pohabana, a glas drhtao kao u bolesnika. "I što vas je navelo da lutate ovuda u ovo doba noći? Jeste li se izgubili?" Koraknuo je prema njima. "Dajte da vam prijateljska ruka pomogne."

OJnnitan je oklijevala samo na trenutak - stajao je između njih i njihova odredišta, ali iza njih se nalazio autarhov bijes i nisu mogli natrag - potom je zgrabila Goluba za ruku i zatrčala se prema strancu. Dječak je oklijevao dovoljno dugo da joj lagano povuče ruku, a onda je skočio naprijed i potrčao uz nju. Muškarac je stajao, raskriljenih ruku, ali tamnih, upalih očiju, raširenih od iznenađenja. Kad su se sudarili s njim, pao je na leđa. Na trenutak se ondje valjao psujući prije nego što se osovio na noge.

"Balavurdijo, paščad jedna, iščupat ću vam utrobu!" vrisnuo je. "Nabit ću vas na nož i izvadit vam crijeva!" Ustao je i potrčao za njima, i premda je bio barem desetak koraka iza njih, kad se Qinnitan osvrnula,činilo se da ubrzano smanjuje razdaljinu.

"Kamo idemo?" dahnula je, ali Golub to nije znao ništa više od nje, te je mogao samo trčati pokraj nje. Dječak je bio brži, shvatila je, ali je držao korak s njom, još je držeći za ruku. Što je pisalo u Jeddinovu pismu - hram, zar ne? Brod usidren preko puta hrama? Ali kojeg hrama?

Spustili su se iz Prilaza šivača jedara na pristanište, dok su koraci njihova progonitelja lupali po daskama nedaleko za njima. Oinnitan uspori i zamalo stane, obeshrabrena grozomornim prizorom: stotine i stotine jarbola, brodova poredanih na molovima gotovo milju u daljinu, ljuljuškalo se dok su nježni valovi otjecali niz pristanište. Koraci su postajali glasniji te je opet stala trčati.

"Mali priljepci!" dahtao je čovjek. Činilo se da im je gotovo za ramenima, te Oinnitan posegne za posljednjim zrncima snage kako bi ostala ispred njega. "Ja jedem priljepke za večeru!"

U očaju počela je vikati što je glasnije mogla: "Oj, Jutarnja zvijezdo! Jutarnja zvijezdo! Gdje si?" sve dok joj nije ponestalo daha. Nije bilo odgovora, premda joj se učinilo da vidi komešanje na jednom od zamračenih brodova.

Sada su na trenutak svi trčali u tišini, muškarac iza njih dašćući ali ne usporavajući. "Jutarnja zvijezdo!" vrisne Oinnitan. "Gdje si?"

"Samo par molova dalje", dovikne netko s jednog broda koji su mimoilazili.

Oinnitan posrne, ali ju Golub pridrži. "Jutarnja zvijezdo!" ponovno je viknula, ili barem pokušala, ali glas joj sečinio tihim i slabim, noge meke poput jastuka. Jedva je mogla doći do daha. "Jutarnja zvijezdo!"

"Ovamo!" vikne glas nedaleko pred njima. "Tko je to?"

Oinnitan povuče Goluba preko mostića za koji se nadala da je pravi. Muškarac koji ih je proganjao zaustavio se, oklijevao na trenutak, a onda se okrenuo, načinio nekoliko nesigurnih koraka prema sjenama i nestao iz vida. Oinnitan se naslonila na ogradu broda, dašćući dok joj se činilo da su zvijezde na nebu doplovile dolje i uskovitlale se oko nje poput iskri. Jarboli i snasti također su je okruživali, poput kakve šume prekrivene paučinom, ali ona u sebe nije mogla primiti ništa osim vruća zraka.

Gruba ruka zgrabila ju je za mišicu i uspravila, unijevši joj fenjer u lice. "Tko si ti? Vičeš kao da želiš probuditi mrtve."

"Je li... ovo... Jutarnja zvijezda Kirousa?" dahnula je.

"Jest. Tko ili što si ti?" Učinilo joj se da vidi škiljeće oči i tamnu bradu iza fenjera, ali bilo je teško gledati u svjetlo.

"Dolazimo... od Jeddina." Koljena joj popuste, svijet se zavrti, a jarboli zaigraju poput razuzdanih plesača dok je propadala, isprva u sivu, a potom u crnu prazninu.

Rečeno nam je da vas očekujemo - premda odjevenu kao ženu, ne kao muškog roba", rekao je Axamis Dorza, kapetan Jutarnje zvijezde. Odnio ju je u majušnu kabinu brodića. Dječak zvan Golub klečao je do Qinnitaninih nogu, nijem i razrogačenih očiju. "Čak su nam rekli da ćemo vas možda morati povesti s nama u vrlo kratkom roku." Sad je mahnuo krivotvorenim pismom koje je napisala u Luianinoj odaji i zapečatila Jeddinovim pečatom. "No nisu nam rekli da odemo bez lorda Jeddina. Što znate o tom?"

Uzdahnula je nijemu molitvu zahvalnosti Roju i svetoj zaštiti njezinih ljubljenih pčela: očigledno pomorci nisu doznali za Jeddinovo uhićenje. Sada je bilo vrijeme da upotrijebi vještine prevare koje je bila prisiljena naučiti u Osami. "Ne znam, kapetane. Samo znam kako me Jeddin naputio da se prerušim i dovedem ovog roba amo te da vam predam ovu poruku." Bilo je važno, podsjetila se, da ne zna stoje stajalo u Jeddinovu tobožnjem pismu. "Ne znam ništa drugo, bojim se. Samo sam sretna što smo vas pronašli prije nego što je onaj čovjek koji nas je proganjao uspio ostvariti ono što je već planirao." Nastojala je zvučati poput kraljice, dostojanstveno i samouvjereno.

Alija jesam kraljica, žarne, barem neke vrste? Ili sam to bila. Ali nikad se nije osjećala tako, ni na trenutak.

Kapetan odmahne rukom na nepotrebnu pojedinost o njihovu progonitelju. "Dokovi su puni protuprirodne gamadi poput njega, a ima ih i gorih, vjerujte mi. Ne, ono što ne shvaćam jest zašto bismo otišli bez lorda Jeddina. Ponovno vas pitam, znate li išta o tom?"

Ona odmahne glavom. "Samo da mi je lord Jeddin rekao da dođem k vama i idem kamo god me povedete, dačete me vi i vaša posada zaštititi od njegovih neprijatelja." Udahnula je duboko, drhteći. "Molim vas, kapetane, recite mi što moj gospodar piše."

Axamis Dorza podigne pismo svojim tustim prstima i zaškilji. Oči su mu bile toliko prošarane borama da je od nosa prema gore izgledao poput kakva pradjeda, ali pretpostavljala je daje bio znatno mlađi. "Piše samo: 'Odvedi gospu Qinnitan u Hierosol. Svi ostali planovi morat će pričekati. Odvedi je tamo nočas, a ja ću vas ondje već pronaći." Ali gdje će nas naći, gospo? Hierosol je jedva nešto manji od Velikog Xisa! Ičemu prelaziti ocean do Eiona umjesto da se jednostavno usidrimo u drugoj luci niz obalu i pričekamo ga ondje?"

"Ne znam, kapetane." Odjednom se osjećala kao da će se opet srušiti na pod od iscrpljenosti. "Morate učiniti ono što smatrate primjerenim. Stavljam sebe i svojega slugu u vaše ruke, kao što je moj gospodar Jeddin želio."

Kapetan se namršti i zapilji u prsten pečatnjak koji je držao u drugoj ruci. "Imate i njegov pečatnjak i pismo. Kako mogu sumnjati u vas? Ipak, čudno je i posada će se uznemiriti kad to čuje."

"Palača je sada nesigurno mjesto", rekla je s onoliko mirnoće koliko je uspjela skupiti. "Možda će vaša posada biti sretna što će se neko vrijeme zateći podalje od Velikog Xisa."

Dorza joj uputi prodoran pogled. "Tvrdite da u palači vladaju nemiri? Je li naš gospodar nekako upleten?"

Bacila je udicu; ne bi vrijedilo da prejako potegne povraz. "Nemam ništa više reći, kapetane. Mudrima jedna riječ vrijedi kao cijela pjesma."

Tada je izašao. Qinnitan se sručila na uski krevet, nesposobna čak naći snage da prosvjeduje kad se Golub sklupčao na tvrdom podu kao da joj je zaista bio rob. Iz zbrke u vlastitoj glavi, odjednom ječula glas proročice Mudry:

"Upamti tko si. A kad se kavez otvori, moraš poletjeti. Neće se otvoriti dvaput."

Je li starica mislila na ovo? Qinnitan više nije mogla razmišljati. Bila je preumorna. Letim, Majko Mudry. Barem pokušavam letjeti...

Nakon par uzdaha već je spavala.

Probudila se samo nakratko. Iznad njezine glave bose su noge bubnjale po daskama, a glasovi se uzdizali, izvikujući naloge i pjevajući pjesme o teškom pomorskom životu dok su se mornari Jutarnje zvijezde Kirousa pripremali za putovanje u Hierosol.

39.

ZIMSKA VEČER

PLEŠUĆI ZA ZIMU

Prašina, prašina, led, led,

Ona nosi kosti umjesto očiju

Ona čeka dok pjesma ne utihne

(iz Kostopadnih proročanstava)

Zagonetalo je bio pri iznenađujuće ugodnu glasu, a tek je neznatni drhtaj odavao tolike godine. Inače, Brionv bi pomislila daje vrijeme pobjeglo, da je opet malena djevojčica koja sjedi na očevu krilu, da vani vjetar u gnjevnu očaju peruša krovove dok oni svi sjede na sigurnom i toplom u velikoj blagovaonici.

Ali ti su dani nestali, podsjetila se. Ništa ih neće vratiti. A ako je Tyne doista izgubio bitku, možda se dogodi da uskoro ne bude nikog živog tko bi ih se sjećao.

Zagonetalo je prebirao po svojoj lutnji, nastavljajući s dugom, žalobnom pričom o Princu Cayloru i Vječno ranjenoj djevici.

"... Krvavu djevu tad je prvi put ugledao:" Starac je pjevušio, pripovijedajući o vitezovu ulasku u Sijelo Vječne zime,

"Misleć da ranjena je, il mrtva, srce mu plemenito

Zadrhta od tuge što cvijet taj propada

Prije nego poljubac okusi, il ga slikar oslika;

Al ona oči otvori, i kad ga ondje opazi,

Osmjehnu se, premda licem tužnim i upalim—

Na jastuku njezine zlatne kose biser počivaše—

A on pomisli kako nijedna carica juga ravna joj ne bijaše.

Tad se Caylorovo srce ko sokol vinu na grudi njezine,

Premda ni sam nije znao jel proklet il blagoslovljen."

lorala je priznati da je bila iznenađena, ne toliko otkrićem da je Zago-letalo još mogao pjevati, nego gracioznošću riječi Mattvja Tinwrighta.

lladi je pjesnik sjedio na kraju jednog od prednjih stolova, blizu mjesta gdje je stajao Zagonetalo - izgledao je kao da zna kako je doista učinio lešto vrijedno.

Bila je to doista promjena od njegovih očajnih, tugaljivih hvalospjeva njoj u čast, u kojima ju je uspoređivao s djevičanskim božanstvom, pre-aunim bolno neuvjerljivih rima - naposljetku, nije bilo mnogo toga što se Rimovalo sa "Zoria", "milosrdna" ili "božica". Bila je impresionirana,čak zadovoljna. Dala je Tinvvrightu posao više da razdraži Barricka i zabavi bebe, ali možda će se on na kraju ipak pokazati pravim pjesnikom.

Osim ako, pomislila je iznenada, nije ukrao cijelu stvar nekom opskurnom pjesniku.

Ne, bila je Zimska večer. Bit će dobrohotna. Čak će mu reći nešto ljubazno, iako ništa tako pretjerano što bi ga navelo da ju cijelu večer Islijedi poput psa.

"Ončas Cavlor prisegne da će joj robovati,

U njezinu slavu svjetove cijele u prah daće satrti;

Al ona glavom odmahnu i prijekorno ga pogleda,

Ruke podiže, ruke bijele iz krvavih rukava.

Tad reče: Viteže dobri, osvojit me nećeš svjetovima ni riječima;

Već samo ako rane me lišiš što život mi otima,

Ja bit ću tvoja. Ima godina što prezreh oholog Gavrana, Princa Ptica,

Ima godina što grudi mi probode sporohodna mu oštrica

Nijedan liječnik s očeva mi dvora iscijelit ranu ne može,

nit zaustavit grimiznu bujicu što opakije bodež zadade."

Jrionv se čak nasmiješila Zagonetalu, koji je to jedva primijetio. Toliko ; uživao u svom trenutku da se činilo kako je zaboravio da je kraljevskoj obitelji dugovao svoj položaj, a ne dvorjanima, koji su smatrali starca prilično zamornim lakrdijašem. Ipak, bio je meta svih pogleda, ili je barem trebao biti, te je očito uživao u tome.

Ostatak okupljenih plemića Briony je izgledao čudno. Razgovor je zapinjao, mnogi su šaptali, drugi preglasno govorili, čak i za nekog tko je cijelu noć pio. Tollvji i njihovi saveznici jasno su dali na znanje kako su gozbu smatrali uvredom Gailonovoj uspomeni i nisu se pojavili. Tako, bilo je još više pića nego što se očekivalo za Zimsku večer, a kuhano se vino slijevalo niz grla kao da su mnogi među nazočnima očekivali najgore i to uskoro - jer glasine o mogućoj sudbini vojske Južne Međe kolale su dvorcem cijelu večer, priče o užasu i porazu letjele su u svaki ugao poput malih bijelih moljaca koji izliježu iz davno zatvorena ormara. Sama Briony morala je tješiti Rose i Moinu, obje u suzama, uvjerene da će ih zlostavljati čudovišta.

Da, a bile su sigurne da će ih zlostavljati i Dawet i njegovi Hierosoljani, ogorčeno pomisli Briony. One noći. Nisu mi bile ni od kakve pomoći, ni meni ni ikome drugom...

Potisnula je daljnje misli o Kendrickovoj smrti te pustila da joj um zadrži uspomenu na Daweta dan-Faara. Okružena rumenim, pripitim licima, zatekla se kakočezne za njegovim društvom. Ne na romantičan način - ogledala se kao daje ta misao mogla biti vidljiva onima oko nje, ali plemići su bili zaposleni oblizivanjem pudinga od bubrežnog loja s prstiju i naručivanjem još vina. Ne, bilo bi to zadovoljstvo samo zbog njegove domišljatosti. Nije bilo ničeg mutnog u Dawetu, koji se uvijek činio oštrim poput noža. Dvojila je da je ikad pio, te bila uvjerena da su gačak i ako jest, rijetki vidjeli pijanog...

Oh, tako mi svih bogova, što ćemo poduzeti? Kako ćemo se spasiti? To ju je izjedalo otkako je primila Broneove vijesti i više tomu nije mogla odolijevati. Nije mogla ni pomisliti da se nešto možda dogodilo Barricku, ali morala je prihvatiti da Tyne Aldritch i njegova vojska nisu uspjeli. Sto onda? Kako su ona i njezini plemići mogli planirati obranu od opsade tako tajanstvene sile?

Dok su joj misli neprestano kružile između onih koji nisu bili došli

- nije mogla zamisliti Zimsku večer u kojoj je bila osamljenija i toliko lišena obitelji - i zlokobnih stvorenja koje je od njezina voljenog dvorca Južne Međe sada naizgled dijelio tek uski štit zaljeva, Briony se odjednom sjetila daje obećala večeras posjetiti svoju pomajku Anissu. Njezina prva pomisao bila je da pošalje slugu s isprikama, ali dok se ogledala po dvorani

- po nujnim, pretjerano veselim licima onih koji su još sjedili uspravno, po razvalinama jela rasutima po stolovima, kostima i komadićima kože i lokvicama crvenog vina poput ostataka kakve strašne bitke - zaključila je da nije mogla zamisliti ništa bolje od toga da se malo prošeće po noćnom zraku, i da bi posjet za krevet vezanoj pomajci, koju je najviše par dana dijelilo od poroda, bio vrlo prihvatljiva izlika.

Iako je zahtijevalo prilično truda, čak je uspjela u sebi pobuditi malu količinu suosjećanja za Anissu. Ako se Briony osjećala tako bespomoćno s uzdama kraljevstva u svojim rukama, kako lije tek bilo njezinoj pomajci, trudnoj i prisiljenoj prebirati po proturječnim glasinama koje su dopirale do njezine kule?

Lijen pljesak i nekoliko pijanih usklika privukli su joj pozornost: pjesma je završila. Briony se malko zastidi shvativši da je većinu propustila.

"Vrlo lijepo", rekla je naglas i pljesnula rukama. "Lijepo otpjevano, dobri Zagonetalo. Jedna od najboljih zabava koju smo skoro imali."

Starac se široko nasmiješi.

"Poslužite ga," naložila je jednom pažu, "jer od takva izvrsnog pjevanja sigurno je ožednio."

"Neću preuzeti svu zaslugu, Visosti", reče Zagonetalo dok je pružao ruku da prihvati kalež. "Pomogao mi je..."

"Meštar Tinwright, da. Rekao si nam. A i njemu kažem: vrlo dobro, gospodine. Udahnuli ste nov život u staru i omiljenu priču." Pokušala se prisjetiti kako je priča o Vječno ranjenoj djevici završavala, nadajući se da Timvright nije odabrao nekakav moderni pristup svršetku koji ona niječula, što bi na njezinu sramotu jasno pokazalo da su joj misli lutale. "Poput Caylora, pronašli ste pjesmu od koje je zacijelilo strahotno djelo princa Gavrana."

Činilo se da je pogodila. Tinwright je izgledao kao da se želi baciti pred nju i postati njezin podnožnik.

Da, ali ni za to ne bi mogao pronaći rimu, pomislila je. Teško je riješiti se starih navika.

Ustala je uz šuštanje svojih podsuknji te rekla: "Sad moram ići i prenijeti praznične vijesti svojoj pomajci, kraljici Anissi." Oni koji su to još mogli učiniti, također su ustali. "Molim vas, sjednite. Gozba nije završena. Sluge, neka vino teče do mojega povratka kako bi naši gosti mogli slaviti toplinu koju je Sirče vratilo. Upamtite, nema tako mračnog vremena u kojem se sunčev povratak ne bi nazirao."

Bogovi, zaštitite me, pomislila je dok je jedrila prema vratima u svojoj golemoj krinolini. Počinjem govoriti kao jedan od Tinwrightovih likova.

Heryn Millvvard, mladi vojnik sa Suttlerova zida, bio je jedan od dvojice stražara koji ju je nóćas pratio; drugi bijaše malko stariji momak, s tamnim čekinjama i šutljiv. Sjetila se da im obojici zaželi dobre vijesti nóćas i na sutrašnji sveti dan - ta je ljubaznost djelovala kao neka vrsta ograde protiv njihove nestrpljivosti zbog sporog hoda, uzrokovanog natovarenošću oklopima i helebardama.

Upravo je prešla vanjsko dvorište i zamalo stigla pred Anissinu rezidenciju u Proljetnoj kuli kadli neka prilika iskorači iz sjenki ispred nje. Srce joj je kliznulo u grlo, ali je uspjela prepoznati prikazu trenutak prije nego što je mladi Milhvard zario šiljasti vršak helebarde u uljezova crijeva.

"Stani, stražaru!" kriknula je. "Chaven! Milosrdna Zorijo, što to radite? Mogli ste poginuti! I gdje ste bili?"

Liječnik je djelovao iznenađeno, čak posramljeno dok je zurio u oštar šiljak koji je drhtao pred njegovim trbuhom. Kad je podigao oči k Brionv, primijetila je da je blijed i podbuhao, s modrim podočnjacima, i da se danima nije brijao. "Ispričavam se što sam vas prepao, princezo", rekao je. "Iako bi bilo gore po mene nego po vas, čini se."

Koliko god je osjećala veliko olakšanje što ga vidi, nije bila spremna zaboraviti svoju srdžbu. "Gdje ste bili? Milosrdna Zorijo, znate li koliko sam puta posljednjih dana očajnički željela s vama popričati? Uvijek ste bili naš savjetnik jednako kao liječnik. Kamo ste otišli?"

"To je duga priča, Visosti, i nije prikladna za hladno i vjetrovito dvorište, ali uskoroću vam je ispričati."

"U ratu smo, Chaven! Sumračni narod na našem je pragu, a vi ste jednostavno nestali!" Osjetila je da joj se oči pune suzama i gnjevno ih je obrisala rukavom. "I Barrick je otišao u borbu s tim stvorenjima. A ima i gorih stvari, stvari za koje ne znate. Bogovi vas prokleli, Chavene, gdje ste bili?"

Polako je zatresao glavom. "Zavređujem tu kletvu, ali uglavnom zato što sam bio glup. Teško sam radio nastojeći riješiti opasnu zagonetku - više od jedne, da budem iskren - a sve je to oduzelo više vremena nego što sam mislio. Da, znam za Sumračni narod, i za Barricka. Bio sam daleko od dvora, ali ne i od glasina, koje putuju posvuda."

Podigla je ruke u očaju. "Zagonetke - već ima previše zagonetki! U svakom slučaju, sad idem posjetiti svoju pomajku. Moram to obaviti prije nego što porazgovaramo."

"Da, i to znam. I mislim da bih trebao poći s vama."

"Termin joj se bliži."

"A to je razlog više da vam se pridružim."

Mahnula je stražarima da spuste oružje. "Hajdete, onda. Popitću s njom začinjeno mlijeko, a onda idemo."

"To možda neće biti tako brzo, Visosti", natukne Chaven.

Brionv nije imala strpljenja u toj dugoj, nesretnoj noći da pokuša dokučiti što je pod time mislio.

Činilo se da ne postoji pravi način, pomislio je Chert, da se čovjek pripremi na smrt, ali to mu je bio drugi ili treći put u posljednjih nekoliko dana što je bio prisiljen pokušati upravo to. "Ne želim", tiho je izustio. Oklopljene, žutooke prilike motrile su ga bez tračka osjećaja, a vršci njihovih kopalja bili su prsten mutna sjaja na sivkastom svjetlu; čudni se čovjek pokraj njega promeškoljio.

"Naravno da ne želite", reče Gil. "Svi koji žive drže se života. Čak, mislim, i moj narod."

Chert pogne glavu, misleći na Opal i dječaka, kako je malo sve to značilo, kako je glupo i neprirodno bilo u usporedbi s njegovim životom s njima. Čuo je sve jače tapkanje za koje je na trenutak bio siguran da dopire od njegova ubrzanog srca. Tad je prepoznao zvuk i podigao glavu, ne u nadi, nego gotovo od zlovolje što će se grozno čekanje nastaviti.

Muškarac, ako je to bio, jahao je na jednom od najvećih konja koje je Chert ikad vidio: vrh njegove glave jedva je dosezao do njegovih koljena. I jahač je bio krupan, ali ne pretjerano, odjeven u oklop koji je pomalo izgledao poput ulaštena oklopa kornjače, siv i smeđe-modar. Mač se klatio o pridošličinu boku; pod rukom je nosio kacigu u obliku neke životinjske lubanje, nekog neprepoznatljivog stvorenja s dugim očnjacima.

Ali najčudnije od svega bilo je njegovo je lice. Na trenutak je Chert pomislio da je visoki jahač nosio masku od bjelokosti, jer izuzev rubin-crvenih očiju pod blijedim čelom, stranac nije imao lica, samo neznatni okomit greben gdje mu se trebao nalaziti nos, i glatku bijelu površinu sve do brade. Tek kad je nazreo bijeli vrat koji se micao pod tom bradom dok je stranac odmjeravao Gila od glave do pete, Chert se jednom i za svagda uvjerio da stranac nije nosio masku - to je bila njegova koža.

"Ime mu je Gyir Olujni Fenjer", nenadano objavi Gil. "Kaže da ga moramo slijediti."

Chert se nasmije, napuklim zvukomčak i za njegove uši. Ako on nije poludio, onda je poludio Gil - iličitav svijet. "Kaže? Pa nema usta!"

"On govori. Možda samo ja osjećam njegove riječi u sebi. Vi ga ne čujete?"

"Ne." Chert bijaše umoran, iscrpljen kao da su mu minerali prodrli kroz kožu, natopili kosti te ih preobrazili u tvrdi kamen. Kad se bezlični jahač okrenuo natrag prema gradu a stražari podboli Cherta svojim kopljima, dao se u marš pred njima. No unatoč oštrim šiljcima za svojim leđima, nije imao ni volje ni snage brzo hodati.

Trg Triju bogova bio je posvuda prekriven tamno obojenim platnima, tako da su sečak i na svjetlu brojnih baklji zgrade skrivale iza velova sjenki. Čekala ih je sjedeći na stolcu ispred hramskih stuba, jednostavnom stolcu visokog naslona iz kuće nekog trgovca, okitivši ga zastrašujućim dostojanstvom prijestolja.

Bila je visoka poput Gyira ali oku istodobno i obična i neobična; bila je čudnovato lijepa i nekako izduljena; ravnine njezina smeđeg lica i sjajnih očiju iz većine su kutova tek malčice nadilazile ljudske, a onda - kad bi naherila glavu da oslušne neki zvuk koji Chert nije mogaočuti, ili bacila pogled po trgu, pregledajući svoje legije koje su strpljivo sjedile na podu - naglo bi se učinila previše ekstremnom da bi sečak i izdaleka izdavala za osobu, poput nečeg promatranog kroz duboku vodu ili debeli prozirni kristal.

Bila je ratnički odjevena u odijelo od crnog pločastog oklopa, prekrivenog gotovo posvuda, ali najviše na leđima i ramenima, zapanjujuće dugačkim šiljcima, tako da je izdaleka bilo teško uopće odrediti njezin oblik. Sada, dok je klečao pred njom, Chertu je bilo jasno da je imala dvije ruke i dvije noge, i vitku, ženstvenu figuru. Čak i kad je napokon skupio snage da podigne pogled prema njoj, bilo je teško dugo je gledati. Nešto je bilo u njoj, neka tupa, zastrašujuća moć, koja mu je odbijala pogled čak i nakon samo par trenutaka.

Vasammez, nazvao ju je Gil dok joj se klanjao poput mjesečara. Njegova bivša gospodarica, ranije je rekao. Nije joj se više obratio otkad je kleknuo i pozdravio je, niti ona njemu.

Visoka žena guste kovrčave crne kose sad je podigla ruku u rukavici i izustila nešto na nepoznatom jeziku, glasom dubokim kao u muškarca, ali s vlastitom sporom melodijom. Chert smjesta osjeti kako mu se dlačice na vratu kostriješe. Sve je ovo noćna mora, dio njega je vrištao, pokušavajući objasniti ono što nije bilo moguće, ali taj dio njega bio je duboko zakopan i on ga je jedva mogao čuti. Noćna mora. Uskoro ćeš se probuditi.

"Ona želi zrcalo", reče Gil osovljavajući se na noge.

Pomisao da se odupre nijednom mu nije pala na pamet. Chert izvuče krug od kosti i posrebrenog kristala te ga ispruži. Žena mu ga nije uzela; umjesto toga, Gil ga je pokupio s Chertova dlana i predao joj ga uz naklon. Podigla ga je da dohvati svjetlo baklji i na trenutak Funderling pomisli kako je spazio izraz gnjeva ili nečeg vrlo sličnog kako prelijeće njezinim mršavim, kamenim licem. Opet se oglasila, dugom litanijom šljocaja i mrmljanja.

"Rekla je da će poštovati svoj udjel u Paktu i poslati zrcalo u Qul-na-Qar, te da zasad više neće biti ubijanja smrtnika, jedino ako Narod ne bude prisiljen braniti se." Gil je slušao dok je opet govorila, a onda odgovorio, sada brže i vještije, na istom jeziku.

"Obraća mi se kao da sam kralj glavom", tiho će Gil Chertu. "Kaže da sam zbog uspjeha ovog djela postigao kratko primirje za smrtnike. Rekao sam joj da kralj govori kroz mene, ali samo iz daljine, da ja nisam on."

Kralj? Daljine? Chert nije imao ni najmanjeg pojma što je sve to značilo. Opresivna neobičnost bila je tako gusta da ga je tjerala na plač, ali u njemu je također bilo tvrdoglavosti, nalik na kamen koji se nalazio u imenima i srcima njegova naroda, ostatak duha koji nije htio pokazati strah pred tim prelijepim, divljim stvorenjima.

Žena Yasammez ispružila je ruku, sa zrcalom u svojim dugim, dugim prstima. Bezimeno biće zvano Gyir Olujni Fenjer stupi naprijed i uzme joj ga. Nisu izmijenili nijednu riječ, barem koliko je Chert mogao čuti. Gyir se nakloni dok ga je spremao u vrećicu o svom pojasu, a onda prešao prstima preko očiju obrednim pokretom prije nego što je uzjahao svog sivog konja.

"Naložila mu je da ga odnese brzo i pažljivo Slijepome u Qul-na-Qaru", objasni Gil, kao daje mogao razumjeti nijeme zapovijedi jednako kao i one izgovorene. "Rekla je, ako se išta dogodi kraljici u zrcalu, da će onda ona, Yasammez, natjerati cijelu zemlju da plače krvave suze."

Chert samo odmahne glavom. Imao je poteškoća pratiti išta što se sada događalo. Svega je bilo previše.

Gyir skoči na sedlo i podbode sapi konja svojim ostrugama. Kopita životinje zariju se u zemlju Hramskoga trga, a onda jahač i konj odjure, nestavši iz vida tako brzo kao da su marionete naglo istrgnute s pozornice.

Nakon duge šutnje žena, božica ili žensko čudovište Yasammez opet glasno prozbori, a glas joj je zujao poput kolibrićevih krila samo nekoliko palčeva od Chertova uha. Gil je napeto slušao. Žena prebaci pogled s njega na Funderlinga - njezine oči kao da su gorjele pred Chertovim nevoljkim pogledom, poput dvaju jednakih plamenova svijeća u mračnoj špilji. Morao je odvratiti pogled prije nego što bi zašao u tu praznu špilju i zauvijek se izgubio.

Tada Chertov suputnik napokon progovori: "Ja moram ostati." Gil nije zvučao ni sretno ni tužno, ali bilo je nečeg mrtvog u njegovu glasu što je prije bilo neznatno življe. "Vi morate poći, jer je na snazi primirje."

"Primirje?" Chert napokon pronađe svoj glas. "Što to znači?"

"Nije važno." Gil odmahne glavom. "Vi smrtnici niste prouzrokovali primirje i ne možete ga promijeniti. Ali mjestu zvanom Južna Meda neće se nauditi." Zastao je kad je Yasammez izustila nešto kruto i grubo na svom jeziku. "Neko vrijeme", objasni Gil.

A tada, prije nego stoje toga postao svjestan, Cherta su podigle grube ruke i posjele na osedlana konja i za nekoliko trenutaka Tržnička cesta i grad počeli su letjeti pokraj njega sa svake strane. Nije vidio oklopljenog jahača iza sebe, samo ruke ispružene pokraj sebe sa svake strane koje držahu uzde. Poput Siroćeta u najdražoj priči Velikog naroda, nije se usudio osvrnuti sve dok ga bez ceremonije nisu istovarili na plažu pokraj špilja.

Chert je znao da bi se trebao truditi što više toga upamtiti - znao da je svaka sitnica bila na neki način važna; naposljetku, njegov je sin dao gotovo sve osim svog života za to zrcalo i nepoznatu pogodbu koju je ostvarilo - ali u tom trenu jedino što je mogao zamisliti bilo je da otpuže u najbliži tunel i malo odspava kako bi imao snage oteturati kući u Funderlinški grad.

Brionv je povela Chavena kroz natkriveno šetalište te opet van na otvoreno popločano dvorište ispred Proljetne kule. Dva stražara koja su se naslanjala na velika vanjska vrata uspravila su se razrogačivši oči od iznenađenja kad su je spazila. Bila je previše ozlovoljena tim zadatkom koji ju je prisiliočekati prije nego što dozna Chavenove vijesti, da bi se sjetila tom novom paru stražara zaželjeti prazničnе vijesti. Ipak, sjetila se na stubama i obećala si da će to ispraviti na izlasku.

Popeli su se do vrata Anissine rezidencije i pokucali. Dugo je vremena prošlo prije nego što su se vrata mađice otvorila. Oko i djelić lica provire van. "Tko je?"

Brionv ispusti zvuk nestrpljenja. "Princeza regentica. Je li mi dopušteno ući?"

Anissina sluškinja Selia otvori vrata i korakne natrag. Brionv ušeta u rezidenciju; njezina dva stražara, nakon kratkog pregleda odaje, zauzeše mjesta pred vratima. Selia promotri princezu ispod trepavica, kao da se stidjela što ju je pustila čekati čak i na trenutak, ali kad je ugledala Chavena, oči joj se raširе od iznenađenja.

Mene je svakako iznenadio, pomisli Brionv. Pretpostavljam da je prošlo isto toliko vremena otkad su ga i ovdje vidjeli. "Došla sam po pozivu, da nazdravim Zimsku večer sa svojom pomajkom", rekla je mladoj ženi.

"Ona je ondje." Selijin devonisijski naglasak bio je malko jači nego što se Brionv sjećala, kao daje to što su je uhvatili nespremnu otežalo mladoj ženi da pravilno govori. Odaja bijaše mračna, izuzev slabašna plamena u kaminu i nekoliko voštanica, a nitko od uobičajene gomile sluškinja ili čak babice nije naizgled bio tu. Brionv priđe krevetu i razmakne zavjese. Njezina je pomajka spavala otvorenih usta i ruku zaštitnički prebačenih preko trbuha. Brionv joj nježno prodrma rame.

"Anissa? To sam ja, Brionv. Došla sam popiti s tobom piće i zaželjeti ti sretan Dan Siroćeta."

Anissine se oči otvore, ali na trenutak se činilo da ništa ne vide. Tada je pogledom uhvatila svoju pokćerku; oči su joj se raširile poput Selijinih kad je spazila Chavena. "Brionv? Sto radiš ovdje? Je li Barrick s tobom?"

"Ne, Anissa", rekla je blago. "Otišao je s markgrofom od Modre obale i ostalima, zar se ne sjećaš?"

Mala žena pokuša sjesti, zastenje, a onda se upre laktovima o jastuke i napokon se uspije uspraviti. "Da, naravno. Još sam pospana. Ovo dijete, tjera me da cijelo vrijeme spavam!" Odmjerila je Brionv od glave do pete i namrštila se. "Ali što je tebe dovelo ovamo, draga djevojko?"

"Ti si me pozvala. Zimska je večer. Ne sjećaš se?"

"Zaista?" Ogledala se po odaji. "Gdje su Hisolda i ostale? I zašto nisu ovdje?"

"Vi ste ih otpustili, gospodarice. Još ste puni sna, to je sve, pa zaboravljate."

Ali uto je Anissa opazila Chavena i ponovno pokazala svoje iznenađenje. "Doktore? Ah, zar ste to zbilja vi? Zašto ste tu? Nešto nije u redu s djetetom?"

On se pridruži Brionv pokraj njezina uzglavlja. "Ne, mislim da je sve u redu", rekao je, ali s malo od svoje uobičajene raspoloženosti.

Anissa je to opazila i lice joj se napelo. "Što? Što ne valja? Morate mi reći."

"I hoću", izusti Chaven. "Princeza regenticaće na trenutak ugoditi mojim hirovima. Ali najprije mislim da bi trebala pozvati stražare."

"Stražare?" Anissa se sada borila da ustane iz kreveta, blijede kože i sve kreštavijega glasa. "Čemu stražare? Što se događa? Recite mi! Ja sam kraljeva žena!"

Brionv bijaše posve zbunjena, ali je dopustila Chavenu da se primakne vratima i pozove mladog Milhvarda i njegova čekinjama obraslog druga - obojica su izgledala nervoznije što su u kraljičinoj ložnici nego da su bili suočeni s naoružanim dušmaninom. Selia se primakne mjestu gdje je njezina gospodarica sada sjedila na rubu kreveta; kraljičine blijede male noge visjele su ne dotičući posve pod. Sluškinja ovije zaštitnički ruku oko Anissinih ramena i prkosno pogleda Chavena.

"Zadajete mi strah", reče kraljica, i ona sada s jačim naglaskom. "Brionv, što radiš ovdje? Zašto se ponašaš ovako prema meni?"

Brionv nije odgovorila pomajci, ali nije mogla ne zapitati se nije li prebrzo dopustila Chavenu da provodi svoju volju. Možda je nestao zato stoje bio poremećen. Uhvatila je pogled mladog Milhvarda i nastojala ga zadržati na trenutak, pokušavajući stražaru dati do znanja da promatra nju a ne liječnika dok čeka da mu kažu što da čini.

"Ako ste nedužni, gospo, najusrdnije ću vas moliti za oprost. A ni u kom slučaju neću nauditi vama ni vašem nerođenom djetetu. Želim vam samo nešto pokazati." Chaven zavuče ruku u džep i izvadi sivkasti predmet otprilike duljine dječjeg palca. Tek je sada, kad se pomaknuo na svjetlo, Brionv primijetila da je liječnikova odjeća pohabana i prljava. Osjetila je još jedan ubod sumnje.

Chaven je ispružio kamen, a i Anissa i njezina sluškinja Selia ustuknule su kao da je to bila glava neke zmije otrovnice. "Što je to?" preklinjala je Anissa.

"To je doista pravo pitanje", reče Chaven. "Pitanje na koje sam s velikim naporom pokušavao odgovoriti. Odvelo me na neka čudna mjesta i k nekim čudnim ljudima posljednjih dana, ali mislim da znam. Na jugu

se zove kulikos. To je neka vrsta čarobnog kamena, koja se najčešće može pronaći na južnom kontinentu, ali povremeno zabludi na sjever do Eiona - na žalost mnogih."

"Ne dotičite me time!" krikne Anissa, i premda je Brionv bila zbunjena liječnikovim radnjama, činilo joj se kako je njezina pomajka pretjerano reagirala.

Chaven strogo pogleda Anissu. "Ah, dakle znate za te stvari, vidim. Ali ako ništa niste zgriješili, gospo, nemate se čega bojati."

"Pokušavate nanijeti prokletstvo mojoj bebi! Kraljevu djetetu!"

"Koja je svrha ovoga, Chaven?" upita Brionv. "Naposljetku, ona svaki tren treba roditi. Zašto je plašite?"

On kimne. "Reći ću vam, Brionv... Visosti. Jedan od radnika na grobu vašega brata donio mi je ovaj kamen jer mu se učinio čudnim. U to vrijeme nisam mnogo o tome razmišljao, sa žalošću moram priznati, ali imao sam mnogo toga na umu od Kendrickove smrti. Znam da nisam jedini."

Brionv zirne u dvije žene skutrene na rubu kreveta. Odaja je djelovala čudno, kao da se odmah nad njima nadvila oluja od koje je zrak pucketao. "Nastavite, prijeđite na stvar."

"Nešto me u vezi s ovim kamenom mučilo i počeo sam se pitati nije li možda pripadao određenoj kategoriji predmeta koja se spominje u nekim mojim starim knjigama. Otkrio sam da je mjesto na kojem je pronađen u izravnom potezu između vanjskog prozora sobe blizu Kendrickovih odaja i Proljetne kule - kule u kojoj se sada nalazimo, zgrade koju gotovo u potpunosti zauzima rezidencija kraljeve supruge i njezina domaćinstva."

"On govori ludosti", zajauče Anissa. "Neka prestane, Brionv. Toliko se počinjem bojati."

Liječnik ju pogleda, ali Brionvjino je srce sada kucalo brže i ona je željela čuti ostatak. "Prozori tih odaja smješteni su visoko iznad tla", podsjetila gaje. "Brone ih je sve pretražio. Nije našao nikakvo zaostalo uže."

"Da." Soba bijaše topla. Chaven se znojio, a lice mu se sjajilo od znoja na svjetlu voštanica. "Zbog čega je još čudnije što sam otkrio trag da je nešto sletjelo u meku zemlju na rubu vrta pod tim prozorom. Tragovi su bili duboki, i premda je prošlo mnogo dana, nisu nestali."

Brionv se zabulji u njega. "Čekajte malo, Chaven. Tvrdite da je Anissa... žena koja nosi dijete, kraljevo dijete... skočila kroz prozor na katu? Do samog ruba vrta? Da je nekako ubila Kendricka i njegove stražare, a onda iskočila i pobjegla?" Uvukla je dah, ispružila ruku dok se spremala zapovjediti stražarima da ga uhite. "To je zbilja ludost." "Da, neka ode", zajauče Anissa. "Brionv, spasi me!"

"On straši moju gospodaricu kraljicu", vikne Selia. "Zašto ga stražari ne zaustave?"

"Svakako je ludost vjerovati u takvo što, Visosti", složi se Chaven. Djelovao je vrlo mirno za ludaka. "Zbog toga mislim da biste trebali saslušati cijelu moju priču prije nego što je pokušate shvatiti. Vidite, znao sam da nikoga ne mogu uvjeriti da povjeruje u takvu priču - ni sam zapravo nisam vjerovao - ali bojao sam se i bio zaintrigiran onim što sam doznao o kulikos kamenju. Zaključio sam da moram doznati više. Pošao sam u potragu za znanjem, i na kraju ga našao, iako je cijena bila visoka." Zastao je i obrisao čelo svojim prnjavim rukavom. "Vrlo visoka. Ali ono što sam doznao jest da na jugu Eiona vjeruju kako kulikos kamenje priziva strahotnu sablast. Tako je moćna ta drevna crna magija, tako strašna, da se na mnogim mjestima čak i samo posjedovanje ovog kamenja smjesta plaća glavom."

Slušajući te riječi na treperavoj svjetlosti svijeće, Brionv se osjećala kao da sluša neku priču - ne legendu o junaštvu i nebeskoj nagradi poput one o kojoj je Zagonetalo pjevao na gozbi, nego neku kudikamo stariju i mračniju.

"Zašto govorite te gluposti mojoj gospodarici kad ona nije dobro?" zatražila je Selia reskim glasom. "Čak i ako je netko učinio neko zlodjelo a onda protrčao pokraj kule u kojoj ona živi, kakve to veze ima s nama? Zašto joj to govorite?"

Stražari koji stajahu kraj vrata sada su mrmljali između sebe, zbunjeni i pomalo prestrašeni. Brionv je znala kako ne može dopustiti da se to dalje nastavi. "Iznesite svoje činjenice, Chaven", zapovjedila je.

"Vrlo dobro", rekao je. "Doznao sam nešto zanimljivo o ubojitoj kulikos sablasti. Ženskog je roda, uvijek ženskog. Kad ju pozovu, uvijek nastani tijelo žene."

"Bezumlje!" krikne Anissa.

"A posebno je omiljeno oružje među vješticama Xanda i najjužnijih zemalja Eiona. Zemalja poput Devonisa."

Anissa se okrene prema svojoj pokćerki te ispruži ruke prema njoj. Brionv mačice ustukne. "Zašto mu dopuštaš da mi govori takve stvari, Brionv? Nisam li uvijek bila dobra prema tebi? Zato što sam iz Devonisa, to znači da sam vještica?"

"To je prilično lako otkriti", Chaven će glasno. Gurnuo je mali sivi predmet bliže kraljevoj ženi. "Evo kamena. Pogledajte ga. Odbacio gaje onaj tko ga je upotrijebio da ubije princa regenta nakon što ga je potrošio, ali nedvojbeno je malo od te crne magije još preostalo. Dotaknite ga, moja gospo, pa ako nemate što skrivati, kamenće to pokazati." Ispružio je ruku,

prinijevši kamen blizu njezine gole mišice. Anissa se pokuša izmigoljiti kao da se radi o vrućem ugljenu, ali nije se mogla osloboditi zaštitničkog zagrljaja svoje sluškinje Selie.

"Ne!" Selia zgrabi mliječno-sivi kamen iz Chavenove ruke tako brzo da ga je kad je sklopio prste oko ničega, djevojka već privila na svoje grudi. Iznenađeno je zurio. "Nema potrebe za tim", izjavi sluškinja, a onda odbrusi nešto na jeziku koji Brionv nije prepoznala - kratak, oštar krik poput jastreba koji se obrušava na svoj plijen.

Brionv je pokušala nešto reći, opsovati mladu ženu što se upleće, ali promjena u zraku u odaji odjednom joj je otežala sposobnost govora, hladno punjenje i napinjanje ušiju, kao daje uronila glavu u vodu.

"Nema potrebe za tim, niti i začim drugim." Selijin je glas odjednom kanda dopirao iz velike daljine. "Nisam odbacila kamen kao što muškarac odbacuje djevicu kad ona to više nije. Bila sam umorna pa mi je ispao, a kad sam opet dovoljno ojačala da se vratim i potražim ga, nestao je." Djevojčin se glas povisi, završavajući pobjedničkim krikom, grubim ali ipak prigušenim neobičnim sažimanjem zraka. "Nitko ne odbacuje kulikos kamen, čovječuljče! Ne svojim izborom!" Selia podigne ruku i ubaci kamen sebi u usta.

Lice joj se naglo zamuti i promijeni, a njezina se bakljama osvijetljena koža povuče dok se nešto tamnije otkrivalo iznutra. To proždiranje svjetla od strane tame proširilo se njezinim tijelom u nekoliko treptaja okom, kao da je netko bacio kamen u potok u kojem se djevojka odražavala, zamrljavši površinu. Zagušljivi zrak u odaji napokon se počeo micati, ali umjesto da donese olakšanje, hujao je sve brže i brže, povjetarac koji je postao jak, a potom olujni vjetar, kovitlajući se tako strelovito da je Brionv mogla osjetiti kako joj poput igala oštri komadiće prašine i kamene ljuskice bockaju kožu. Stražari viknuše od iznenađenja i straha, ali ona ih je jedva čula.

Svijeće su se ugasile. Sada je samo vatra davala svjetlo, a čak su se i plamenovi povijali prema tamnoj spodobi koja je rasla ispred postelje, spodobi koja je nekoć bila ljupka sluškinja Selia. Anissa vrisne, zvukom tankim poput niti. Briony je pokušala dozvati Chavena, ali nešto je oborilo malog čovjeka na pod gdje je ležao mlitavo nepomičan, možda čak mrtav. Soba se punila ispremiješanim mirisima vrućeg metala, blata i krvi - ali najviše mirisom krvi, jakim, teškim i kiselim.

Začudo, Brionv je još mogla vidjeti nešto od Anissine sluškinje u tom užasu, zgusnuti dio u svojoj jezgri koji je odražavao njezin oblik, odbljesak njezina lica u tamnoj, gruboj maski - uglavnom je to bila rastuća mrlja, nestalna, sjenovita stvar oklopljena poput raka ili pauka, ali kudikamo nepravilnija i neprirodnija. Ploče nazupčanih rubova i produljeni šiljci od smrvljenog kamena i drugog tvrdog materijala nicale su i stvrdnjavale se dok je Brionv zapanjeno zurila, kao da se izgrađivao iz same prašine koja se vrtložila odajom na hujućem zraku.

Bljesak očiju duboko u mračnoj nestalnosti lica, a onda stvor podigne nemoguće dugu ruku. Njegove su pandže poput kose škljocnule i zastrugale jedna o drugu dok je išao prema Brionv. Ona posrne unatrag, gotovo mlitava od straha, znajući sada, bez ikakve dvojbe, što je ubilo njezina brata Kendricka. Bila je nenaoružana, odjevena u smiješnu haljinu. Bila je prokleta.

Brionv zgrabi težak svijećnjak i zamahne njime, ali jedno od prikazinih kliješta izbije joj ga iz ruku uz zvonak tresak. Nešto prohuja pokraj nje; dugačak štap zarije se u trbuh stvorenja i na trenutak ga zaustavi.

"Bježte, Visosti!" krikne mladi stražar Millvvard, pokušavajući zadržati utvaru prikliještenu na kraju svoje helebarde poput vepra. "Lew, pomozi mi!"

Njegov suborac polako krene naprijed; u trenutku kad je načinio nekoliko bojažljivih koraka u zaslijepljujuću oluju prašine, stvor je već skršio Milhvardovu helebardu poput šećernog štapića te opet bio slobodan. Navalio je na drugog stražara i izmaknuo se zamahu njegova koplja. Umjesto da pobjegne, Brionv je zurila, skamenjena. Zašto stražari nisu isukali mačeve; tko bi bio tako lud da se bori dugačkim oružjem u maloj odaji? Prikaza zasiječe prema trbuhu drugog stražara mutnim bljeskom pandža, a on otetura natrag, stišćući svoj rasječeni oklop iz kojeg je kuljala krv crna poput katrana.

Stvor je sada stajao između Brionv i vrata. Njezin trenutak neodlučnosti ostavio ju je u zamci. Učinilo joj se da vidi kako se nešto miče iza čudovišnog oblika - je li to Chaven bježao? Mladi stražar Millvvard napokon je isukao mač; zamahnuo je prema stvoru ali on nije ustuknuo, samo ispustio mukli siktaj, zvuk koji je više sličio struganju kamena o kamen nego disanju žive životinje, te utonuo u sebe; njegova sjenovita prilika postala je mračnija i gušća. Na časak Brionv pomisli kako vidi lice sluškinje Selije u njemu, pobjedničko i izopačeno, usana iskrivljenih u nijemom kriku veselja.

Mladi stražar skoči naprijed vičući od užasa dok je zasijecao u bezlično biće. Na trenutak se činilo da ga čak ozljeđuje - čudovište se stisnulo do gotovo ljudskih proporcija, a pandže raširilo poput ruku koje preklinju dok mu se tamno lice cijelo pretvorilo u bezuba usta u jauku. Tada pandže polete gotovo prebrzo da bi se vidjele, a Heryn Millvvard klone i sruši se na leđa, dok mu je krv u mjehurićima izbijala iz prazne očne šupljine, a lice mu bilo krvava ruina.

Brionv je jedva disala, srca stisnuta od straha sve dok nije bilo spremno prepući. Demon kulikos krene prema njoj, nestalnih rubova, ničeg posve jasnog osim sjaja u očima i škljocanja dugih, zakrivljenih pandža dok su se otvarale i zatvarale, otvarale i zatvarale. Zateturala je i spuznula na pod, očajnički tražeći kakav stolac, bilo što da se obrani od tih strahotnih noževa. Ruka joj se sklopila oko nečeg, ali to bijaše samo držak helebarde mrtvog Milliwarda, komad raskoljena drva. Stavila gaje preda se, znajući da joj neće više koristiti od slamke protiv snage tih groznih, kukastih pandža.

Uto se plameni cvijet uzdigao u zraku iza stvora, obrubivši ga na trenutak tako da sečinilo da je poprimio nov izgled, da više nije bio mračna, mutna mora nego plameni demon iz jama Kerniosova najdubljeg carstva. Vatra se razbila o njegovu mutnu glavu i ramena u pljusku iskri i padajućim vrpcama plamena. Stvor ispusti mukli urlik iznenađenja od kojeg je Brionvjina utroba zadrhtala kao da se posve pretvorila u tekućinu. Okrenuo se da napadne Chavena, koji je skočio natrag, ispustivši željeznu košaru za vatru iz zadimljenih, pocrnjelih ruku, te nekako izbjegao da ga zamah pandža rastrga na pola. Plamenovi su skakali po tijelu stvora i okrunili njegovu bezobličnu glavu, plamteći sve više i više sve dok nisu oblizivali strop. Teturajući natrag, povukao je zavjese s kreveta, zapetljavši se poput medvjeda u mrežu. Prozračno platno zaiskrilo je i zavrtjelo se, a uto ga je zahvatio i plamen. Sjenovita prilika se koprcala, mlatarajući svojim pandžama, a Selijino se lice ponovno pojavilo, ovaj put iskrivljeno u grimasu panike. Stvor je rastrgao plamteće zavjese, koje su počele padati s njega; za nekoliko trenutaka opet će se osloboditi. Hladan bijes potjerao je Brionv naprijed; rukama je stisnula slomljeni štap helebarde koji je zarila što je jače mogla u središte strahotnog bića. No bilo je kao da se zabila u kameni stup - Brionv je odbacilo natrag, ošamućenu - ali razderana se rupa prikazinih usta rastvorila, a nešto je izletjelo van i zveknulo na kameni pod.

Čudovište kulikos opet zatuli, ovaj put od prave boli i užasa, a zrak odjednom bješe pun iskri i letećih prašine. Vjetar koji ga je uskovitlao i učinio postojanim sada gaje naizgled razdirao na komade.

Brionv pokuša ustati, ali je od škripava krika nemani, tako glasna da je zaprijetio daće uzdrmati krovne grede, zateturala i ponovno pala pa ju je osvetnički zamah pandži promašio. Biće koje je nekoć bila Selia bacilo se na tlo, jaučući dok je pokušavalo dohvatiti izgubljeni kulikos kamen. Gmižući oblik bio je ovjenčan plamenom; u njegovoj su srži ljudska i demonska esencija bile ispremiješane, treperći i lelujajući na dimu. Naglo je ustao, pobjednički sikćući, ali ono što je stiskao u svojim pandžama bio je samo naprstak - možda onaj koji je pripadao samoj sluškinji. Prikaza ispusti srebrni predmet i načini nesiguran korak natrag uz urlik boli i očaja - Selijino lice sada bješe vidljiva maska agonije. Brionvjino slomljeno koplje zadrhtalo mu je u grudima, rana u vatrenoj rupi. Oteturao je natrag prema krevetu, a cijeli se baldahin napokon odvoji i padne na nj, pokrivač razbuktane vatre. Sjenoviti je oblik urlao i koprcao se dok je vatra sukljala uvis, a onda, uz zvuk sličan mijauku koji je prvi put imao nešto ljudsko u sebi, padne naprijed i ostane ležati ispružen na podu, trzajući se u plamenu.

U iznenadnoj tišini Brionv se osjećala kao da su je odnijeli na Mjesec, u neku zemlju odakle se više nikad neće moći vratiti životu koji je poznavala. Zurila je u biće ovijeno goruć im zavjesama, a vatra je sada tinjala u sagovima. Uvjerivši se da se prestao micati, podigla je noćnu posudu i ispraznivši je po goruć em obliku, pridodala smrad kipućeg urina jezivu zadahu vatre i krvi. Dok je apatično počela gaziti ostatak plamenova, Chaven dopuže do nje, pocrnjelih ruku, lica iskrivljena u cerek boli.

"Nemojte", izustio je muklo. "Nećemo imati svjetla." Odsutno, kao da joj je netko drugi nastanjivao tijelo, Brionv pronađe voštanicu i upali je na komadiću goruće zavjese baldahina, a onda dovrši posao gašenja vatre. Upalila je još jednu svijeću. Nije plakala, ali osjećala se kao da bi trebala. "Zašto?"

Chaven zatrese glavom. "Bio sam budala. Zato što je bila bolesna prije i poslije Kendrickove smrti, mislio sam daje sluškinja doista imala groznicu koja je pogodila Barricka. Sad vidim daje samo pripremala teren za slabost kojaće je obuzeti nakon upotrebe kulikosa. Mislio sam da je Anissa vještica i pokušao sam je uhvatiti na blef. Nisam pretpostavio da će kamen opet proraditi bez velike pripreme, neke vrste kompliciranečarolije..."

"Ne, zašto je ubila Kendricka? Je li i mene kanila ubiti?" Chaven se zagledao u mokru, spaljenu masu. Nadigao je krajičak zavjese. Brionv se zaprepastila ugledavši Selijino lice, mrtvo, otvorenih očiju, razjapljenih usta. Kakva je god čarolija bila obuzela djevojku, sada je minula, ne ostavivši ništa za sobom što bi pokazalo njezino ranije stanje, osim razmazanog ostatka kamenih mrvica, prašine i pepela na njezinoj koži, zgrušanih u prljavo blato. "Da, ubila bi i vas, možda otrovom - i Barricka, da je bio s vama. Vaša vas pomajka nije ovamo pozvala, to je učinila sama Selia. Zato se Anissa doimala tako zbunjenom. Zašto je to učinila? Za koga, mislim da je bolje pitanje, a odgovora nemam." Proučio je svoje pocrnjele, mjehurima prekrivene ruke i skrušeno izustio: "Bio sam tako siguran da to može biti samo Anissa..."

Pogledao je u Brionv, a ona je uzvratila pogled, dok ih je oboje zgromila ista misao. "Anissa!" reče ona.

Brionvjina pomajka ležala je sklupčana na podu na suprotnoj strani kreveta u lokvici vode, naizgled nesvjesna čega što se dogodilo. Kraljica je gotovo bila u bunilu od boli, stišćući rukama svoj trbuh. "Dolazi", jauknula je. "Dijete. Boli! Oh, Madi Surazem, spasi me!"

"Dovedite pomoć", reče Chaven Brionv. "Ja sam gotovo beskoristan s ovim opeklinama. Pošaljite po babicu! Brzo!"

Oklijevala je na trenutak. Od Anissina užasnuta izraza na licu osjetila je mučninu u želucu. Sjetila se straha svoje pomajke dok ju je Chaven doslovce optuživao za ubojstvo njezina posinka, a groznčav se osjećaj pogoršao. Bučna Mišica, tako su ona i Barrick nazvali očevu mladu ženu, zadirkujući je, kivni. Nikad se više toj ženi ona neće rugati.

Brionv otetura van u napuštenu kulu sa svijećom u ruci, uputi se niz stube i nekako uspije ne pasti. Na dnu je odgurnula vrata i zatekla dvojicu stražara kako ondječekaju. Odmjerili su je od glave do pete, zapanjeni. Mogla je samo pretpostaviti kako je izgledala, umrljana pepelom, krvlju i nečim gorim - stražari su doista izgledali zgranuti.

Nije bilo vremena da ih tetoši ili izmišlja priče. "Tako vam svih bogova, zar ste obojica gluhi? Zar nistečuli ništa što se događalo unutra? Ljudi su mrtvi. Kraljica se sprema roditi. Jedan od vas neka ode gore i pomogne Chavenu, a drugi neka trkom potraži babicu Hisoldu. Ne znam kamo je otišla - Anissina ju je sluškinja vjerojatno otjerala."

"O-ona je s drugim ž-ž-enama otišla u kuhinju!" reče jedan od zaprepaštenih stražara.

"Onda idi, proklet bio, požuri! Dovedi je!"

Otrčao je. Drugi, i dalje je gledajući kao da je Brionv najstrašniji prizor u njegovu kratkom životu, okrene se i pohita uza stube u kulu.

Neću zadugo biti najgore što je vidio. Stajala je, drhteći pod golim zvijezdama, pokušavajući doći do daha. Zvuk pjesme doplovio je k njoj preko pustog dvorišta.

Zimska večer, sjetila se, ali sada joj se sve to činilo neizrecivo čudnovatim. Sve prije Proljetne kule kao da se dogodilo u nekom drugom stoljeću. Samo želim spavati, pomislila je. Spavati i zaboraviti. Zaboraviti onaj trenutak kad je mračni stvor počeo izrastati iz prašine, zraka i opakih čarolija, kad su njezina stara životna uvjerenja, krhka kakva su bila, zauvijek nestala. Zaboraviti na pomajku kako se trza od boli i straha. Sve smo ih iznevjerili vlastitom glupošću, pomislila je. Oca, Kendricka, Anissu, sve.

Shaso.

Osjetila je grozan ubod srama. Shaso, okovan lancima i izmučen. Oklijevala je na trenutak - bila je tako umorna, tako umorna - ali se otisnula od zida na koji se bila naslonila, od kamenja koji su se njezinim iscrpljenim mišićima činili mekima i privlačnima poput kreveta, te se šepajući zaputila prema tamnici. Barem će jedno zlo biti ispravljeno prije zore Dana Siročeta.

Zorijo, milosrdna Zorijo, preklinjala je, ako si me ikad voljela, podari mi još malo snage!

Kad je Brionv ostavila dvorište i stupila na kolonadu, učinilo joj se da čuje korake za sobom, ali kad se okrenula, ondje nije bilo nikoga - kameni je puteljak zjapio prazan na mjesečini. Odhramala je prema tamnici i okovanoj sablasti svojega neuspjeha.

40.

ZORIJIN BIJEG

KRALJIČINO SRCE

Ništa ne niče iz tišine

Hrpa odsječenog busenja, drvena kutija

Izrezbarena likovima ptica

(iz Kostopadnih proročanstava)

Vrt s labirintom iza glavne dvorane odzvanjao je od glasova. Gosti su ostavili blagdanski stol i dobro se utoplili da izađu van - barem oni koji su tražili privatnost koju nisu mogli imati u blistavo osvijetljenim dvoranama. Ali koliko je privatnosti ondje moglo biti, pogotovo na punoj mjesečini? Zvučalo je kao da desetak ljudi tumara labirintom, smijući se i razgovarajući, žene ušutkavajući muškarce, a barem jedan momak pjeva raskalašenu staru pjesmu o Začaranom Dawtreyju - nešto što nije zvučalo posve prikladno dok je Sumračni narod gotovo stajao pred njihovim vratima.

Zima je doista čučala u blizini te Zimske večeri, zrak je bio oštar a vjetar jačao. Brionv nije bilo hladno, premda je znala da bi joj trebalo biti; zapravo, jedva je osjećala svoje tijelo. Prošla je rubom vrta što je tiše mogla, držeći se blizu živice starih tisa, nošena prema tamnici poput lebdećeg duha u oblaku vlastitog daha. Nije htjela imati posla ni s kim od dvorjana. Večeras ih je jedva mogla gledati u blagovaonici. Sada, s uspomenom na neljudsko stvorenje koje je ubilo Kendricka, ukliještenom u mislima poput nazubljene krhotine leda, poput neizlječive rane djevice iz pjesme, osjećala je kao da više ne bi mogla pogledati nijedno od njihovih praznih lica a da ne zavrišti.

Pronašla je ulaz kroz stražnja vrata dvorane, ali umjesto da se uputi uobičajenim hodnicima, prešla je kroz jednu od manjih odaja iza Prije-stolne dvorane, izbjegavši gužvu slugu koji su pokušavali dovršiti svoje poslove na vrijeme za vlastitu proslavu Zimske večeri. Nijedan stražar nije čekao na vrhu stubišta koje je silazilo u tamnicu, a kad je otvorila nezaključana vrata na dnu, zatekla je samo jednog usamljenog stražara s kopljem kako sjedi. Stražar je u najmanju ruku

drijemao: podigao je pogled polako na zvuk vrata, trljajući oči. Nije mogla čak ni zamisliti kako je izgledala u svojoj poderanoj haljini, lica nedvojbeno prepunog pruga od pepela i krvi, poput njezinih ruku.

"P-princezo!" Ustao se tražeći držak svojeg oružja, koje je uspio podići okrenuta na pogrešnu stranu. Bilo bi smiješno da nije bilo tako jadno, a noć tako jeziva i puna krvi i vatre... i da njegovo glupavo usrdno lice nije toliko nalikovalo Herynu Milhvardu, mladom stražaru koji je sada ležao u lokvi vlastite krvi u Anissinoj odaji.

"Gdje su ključevi?"

"Visosti?"

"Ključevi! Ključevi Shasove ćelije! Daj mi ih."

"Ali..." Oči su mu bile raširene.

Sigurno izgledam poput sablasti. "Nemoj da moram vikati na tebe, momče. Samo mi daj ključeve, a onda idi i potraži svojeg kapetana. Tko zapovijeda u Vansenovoj odsutnosti?"

Muškarac nespretno skine s kuke na zidu težak ključ na svom prstenu. "Tallow", reče nakon trenutka paničnog razmišljanja. "Jem Tallow, Visosti."

"Onda idi po njega. Ako spava, probudi ga, iako ne mogu zamisliti zašto bi spavao na Zimsku večer." Ali je li to doista još bila ista noć? Morala je biti, premda je misao bila nezamislivo čudna. "Reci mu da okupi vojnike i dođe ovamo. Reci mu da ga princeza regentica smjesta treba." Dok ne dozna zašto je vještica-sluškinja Selia učinila to što je učinila, dok ne otkrije je li Južnjakinja imala saveznike u Kendrickovu ubojstvu, nitko nije smio spavati.

"Ali..."

"Tako ti svih bogova, smjesta!"

Čovjek u panici ispusti ključeve. Brionv opsuje na nimalo ženstven način te se sagne i zgrabi ih s poda. Stražar je oklijevao samo trenutak, a onda otvori vrata i šmugne uza stube.

Brava ćelije bila je kruta i teško se otključavala, no uspjela je objema rukama okrenuti ključ te su se vrata napokon škripeći otvorila. Prilika sklupčana na podu u stražnjem dijelu ćelije nije se pomaknula, nije niti podigla pogled.

Mrtav je! Njezino srce, ionako već umorno, opet ubrza otkucaje i na trenutak tama vlažne, hladne prostorije zaprijeti da će je progutati. "Shaso! Shaso, to sam ja, Brionv! Neka nam bogovi pomognu za to što smo ti učinili!"

Pohitala je k njemu i protresla ga, s olakšanjem začuvši hrapavo disanje, ali užasnuta koliko je starac omršavio. Počeo se buditi. "Brionv...?"

"Pogriješili smo. Oprosti nam - oprosti mi. Kendrick..." Pomogla mu je da sjedne. Užasno je zaudarao i morala je ustuknuti jedan korak. "Znam tko je ubio Kendricka."

On odmahne glavom. U ćeliji je bilo mračno, a jedan jedini žeravnik koji se nalazio vani nije dostajao da osvijetličak ni tako uzak prostor. Nije mu mogla vidjeti oči. "Ubio...?"

"Shaso, znam da ti to nisi učinio! Bila je to Selia, Anissina sluškinja. Ona je... ona je nekakva vještica, metamorf. Preobrazila se u... oh, milosrdna Zorijo, u nešto... neku stvar! Vidjela sam je!"

"Pomozite mi da ustanem." Glas mu je bio grub od neupotrebe. "U ime svih bogova, pomozite mi da ustanem."

Potrudila se što je najbolje mogla, povlačeći ga za ruku dok se borio osoviti se na noge. Izbrbljala mu je cijelu noćnu priču, nesigurna hoće li je on uopće razumjeti u svom bolesnom i umornom stanju. Lanci su zazveckali, a on opet klonuo na pod, poražen njihovom težinom. "Gdje su ključevi za njih?" upitala je.

Shaso pokaže rukom. "Na onoj dasci na zidu." Trebalo mu je dugo vremena da izgovori svaku riječ. "Ne znam koji ključ pristaje u ove okove. Rijetko su ih skidali."

Brionvjine se oči napune suzama dok je hitala prema dasci. Nije vidjela nikakve razlike između desetak ključeva pa ih je sve donijela, teret koji joj je povukao ruke uz bokove dok je tčala natrag u ćeliju. "Zašto mi nisi rekao?" Počela je petljati oko ključeva. Nagnula se blizu dok je iskušavala svaki u bravi njegovih okova. Stačev zadah podsjetio ju je na stvorenje u Anissinoj odaji, ali to je barem bio prirodniji vonj.

"Nisi to učinio, zašto mi nisi priznao? Što se dogodilo između tebe i Kendricka?"

Šutio je. Prvi, a onda drugi okov otvorili su se uz škljocaj - nije izdržala da ne opipa vlažne rane koje su ostavili na njegovim zglobovima dok mu je pomagala ustati. Bio je umrljan krvlju od glave do pete - ali, i ona je.

Shaso je zateturao, ali se uspio zadržati uspravno. Ispružio je ruke, boreći se za ravnotežu. "Rekao sam vam... da nisam ubio vašeg brata. Ne mogu kazati više od toga", izustio je napokon.

Brionv ispusti mali vrisak negodovanja. "Kako to misliš? Rekla sam ti, znam tko je ubio Kendricka. Zar ne shvaćaš? Sad mi moraš reći zašto si dopustio da te zatočimo kad nisi bio kriv!"

Umorno je odmahnuo glavom. "Prijetila me moja zakletva. Još uvijek me prijeti."

"Ne", reče ona. "Neću dopustiti da tvoja tvrdoglavost..."

Vrata se tamnice otvore uz škripu, a stražar kojeg je otposlala pojavi se na ulazu. Imao je odsutan izraz, a ruke je privijao na trbuh kao da čuva nešto malo i dragocjeno. Zakoračio je u odaju, a onda se spotaknuo i pao na lice. U svom gnjevu i zbunjenosti Brionv je trebao trenutak da opazi tamnu lokvu koja se širila pod njim.

"Vaš je glavni oružnik i dalje idealni vitez, zar ne?" Hendon Tolly stupi sa stubišta u odaju. Bio je odjeven kao za pogreb, ali se smiješio poput djeteta kojem su upravo dali slatkiš. "Xandski divljak koji bi doslovce umro da sačuva svoju čast." Još trojica ljudi ispune sobu za njim, svi odjeveni u Tollvjevu livreju, svi s isukanim mačevima. "To mi čini život lakšim, znate - sve te budale voljne umrijeti zbogčasti."

"Otkrila sam tko mi je ubio brata", reče Brionv, iznenađena i uplašena. "Nisam vjerovala da ste vi imali išta s tim. Zašto ste ubili ovog stražara?" Isprsila se do pune visine. Veste li imali nešto s tim?" Nije vjerovala daje mogla natjerati Hendona Tollvja da oklijeva nauditi vladajućoj princezi, ali je mogla barem potaknuti njegove sluge da se pokolebaju.

"Da, doista biste mogli jednom postati prava kraljica", reče Tolly. "Ali još ste nezrela djevojčica, nezrela. Došli ste ovamo bez stražara. Ostavili ste nočas za sobom trag zbrke i krvavih djela po cijelom dvorcu. Priča koju ću ispričati sve će objasniti - ali neće ići vama u prilog."

"Izdajnice", promumlja Shaso. Naslonio se uza zid, očigledno na kraju svojih snaga. "Ti... ti i tvoj brat ste sve ovo skrivili."

"Nešto od toga - da." Hendon Tolly se nasmije. "A ti, starce, poput pijanca koji je isteturao pred teška kola, nisi mi se sklonio s puta. A sad ćeš postati službeni ubojica princeze, kao i princa Kendricka."

"O čemu to baljezgate?" upita Briony nadajući se da će Tolly govoriti dovoljno dugo da se ona nečemu domisli, ili da netko dođe i spasi je. "Zar ste izgubili pamet?" Ali nitko neće doći, znala je to. Zato je probo stražara i pustio ga da umre pred njom, kao ilustraciju njezine nemoći. Najmlađi Tolly bio je mačka koja se voljela igrati s plijenom koji je natjerala u škripac, a ovo je bila vrsta igre na koju je čekao cijeli život.

"Briony, mala Briony." Zatresao je glavom poput brižnog strica. "Tako srdita na mojega brata Gailona jer se htio vama oženiti i pretvoriti u časnu ženu umjesto u tvrdoglavu malu drolju kojom vas je učinio vaš otac. Takvim ste ga čudovištem

smatrali. Ali zapravo, on je bio jedini koji je stajao između mojega brata Caradona i mene i naših planova za Južnu Među. Zato je morao umrijeti."

"Vi... vi ste ubili Gailona?"

"Naravno. Od samog se početka protivio našim kontaktima s autarhom

- čak se o tome prepirao s Kendrickom one noći kad je vaš brat umro. Caradon i ja odvojeno smo se obratili Kendricku, vidite, jer je naš brat Gailon to odbijao učiniti, i obećali smo mu da će mu autarh pomoći osloboditi vašeg oca u zamjenu za nekoliko malih ustupaka koji se tiču vladavine nad određenim južnim narodima. Vidite, Kendrick je odlučio prihvatiti velikodušnu ponudu našeg saveznika iz Xisa."

"Moj brat to nikad ne bi učinio!"

"Ah, ali jest, ili je barem pristao da će učiniti. Njegovo ubojstvo upropastilo je vrlo korisnu pogodbu, barem za Caradona i mene. I za autarha, pretpostavljam." Odmahnuo je glavom. "To mi je još uvijek prava zagonetka - ne vidim nikakva smisla u toj devonisijskoj sluškinji i njezinoj ulozi u svemu tome."

Briony mu se spremala postaviti novo pitanje, samo da bi duže govorio

- trenutno je bila previše zgrožena i prestravljena da bi pamtila ono što I je Hendon Tolly govorio - ali on podigne ruku da je utiša, a onda kimne

svojim stražarima.

"Dosta", reče. "Ubijte ih brzo. Još moramo naći onog bijednog malog liječnika."

"Nikad se nećete izvući s tim!"

Tolly se nasmije s iskrenim zadovoljstvom. "Naravno da hoćemo. Vi Eddoni govorite o svojoj svetoj vezi i ljubavi prema narodu, ali svijet se ne vrti u tom smjeru, ma koliko vi željeli vjerovati da je tako. Vaši vjerni podanici zaboravit će vas za nekoliko mjeseci, ako ne i za nekoliko dana. Vidite, netko će morati zaštititi Anissino novorođenče - posljednjeg nasljednika. Ako je dječak, naravno. Babica je sada već s njom. Jadna Anissa, sigurno je smućena noćašnjim događajima, ali ja ću joj ih uskoro objasniti." Opet se nasmiješio, podrugljivo veselo. "Dotad ćete vi već biti mrtvi od Shasove ruke, tragični odjek sudbine vašeg brata, a Shaso će biti mrtav od moje, ili će tako barem svi čuti. A kad nađemo i ubijemo debelog liječnika, neće postojati druga priča osim naše. Tollvji će nevoljko uzeti malenog monarha pod svoje okrilje. Moj će brat vladati u dvorcu Ljetopolja, a ja ovdje - iako Caradon to još ne zna." Doslovce je načinio mali naklon, kao da joj je učinio uslugu. "Vidite, to je tajna povijesti, mala Brionv - tko priča posljednju verziju priče."

Hvala bogovima, Chaven im je pobjegao, pomislila je. Barem zasad. Srce joj je tuklo tako brzo da se činilo kako joj je izbilo zrak iz pluća. Bila je to sitnica kojoj se mogla nadati - da će neko vrijeme nakon njezine smrti postojati barem netko tko zna istinu, da Tollvjeva priča neće biti jedina tih dana.

Hendon Tolly zapucketa prstima. Trojica stražara pomaknu se naprijed, ispruženih kopalja, gurajući je natrag prema Shasu. U tim posljednjim trenucima mogla je samo slijepo misliti na besmislene stvari: na Barricka kako se mršti zbog neke sitnice, na sestru Uttu kako pažljivo riše kružnicu na komadu pergamenta, na Zorijin blistav smijeh u jednoj staroj knjizi - a tada crna sjena proleti pokraj njezina ramena i zabije se u lice najbližeg stražara, koji se prevrne natrag, srušivši jednog od svojih drugova. Neka ruka povuče Brionv, a onda nešto sjajno, poput slomljena sunca, poleti odajom i odbije se o zid, razasuvši blještavo svjetlo po stražarima i Hendonu Tolh/ju, koji vrisnu od boli i iznenađenja dok su plamenovi nicali po njegovu teškom crnom ruhu.

Shaso je dahtao poput umirućeg čovjeka od napora koji je utrošio na bacanje svojeg prvog lanca, a onda i žeravnika. Dok ju je odvlačio prema pozadini tamnice, Brionv je znala da su samo odgodili smrt. Nisu imali kamo, a iznenadni napad nije

bio dovoljan: Tolly i njegova dva preostala vojnika već su rukama gasili plamenove, iako je jedan od vojnika vrištao od boli.

Dok je teturala unatrag, u očaju je odmjerila prazan stalak gdje su se obično držala koplja - svake su se druge noći, osim u ovoj čudnoj kombinaciji opsade i svetkovine, ondje nalazili - a onda ju je Shaso napokon uvukao u posljednju ćeliju i zalupio vrata za njima.

"Držite ih zatvorena", zasopće starac. "Samo na... trenutak."

Njihovi su neprijatelji već bili pred vratima, odveć oprezni da ih otvore na silu ne znajući što Shaso ima na umu. "Radoću vas unutra žive ispeći", vikne Hendon Tolly. Zvučao je bez daha i ne više tako veselo. Briony se nadala da su mu opekline bile neizdržive. "I to će se dobro uklopiti u našu malu priču."

Nešto zaškripi. "Pomozite mi!" šapne Shaso, glasom muklim od boli.

Briony načini korak, posrne i padne na koljena. Pronašla ga je po dodiru, pronašla teški drveni predmet u njegovim koštunjavim rukama.

"Dižite!"

Poslušala je, stenjući od napora. Trokut svjetla koji se sporo širio prosipajući se po slamom prekrivenom podućelije, pokazao je da su Hendon Tolly i njegovi stražari odlučili riskirati s vratima te su ih oprezno otvarali, ali Briony i Shaso uspjeli su otvoriti i podna vrata u dnu ćelije. Zapanjila se otkrivši da je takvo što postoji, ali nije bilo vremena za pitanja. Na Shasovu nijemu gestu spuznula je u otvor i pronašla ljestve, a onda zastala da pridrži vrata kako bi se Shaso mogao spustiti za njom a da ne izgubi ravnotežu, ali nije bila baš ohrabrena: jama sečinila jednako beznadnim skrovištem poput ćelije, ma kako se duboko pružala. Shaso pusti da se vrata zalupe za njim - prekrila ih je tama. Čula je neko struganje i shvatila da je povlačio skriveni zasun. Trenutak poslije Tolly i njegovi ljudi bijesno su lupali po podnim vratima, a zvuci su odjekivali poput grmljavine u uskoj jami.

"Puzite", reče Shaso kad su stigli do dna okna. "Uskoro ćete se moći uspraviti."

"Tako mi bogova - što je ovo?"

On je snažno gurne. "Idite! Ovo je utvrda dvorca, djevojko. Posljednje uporište u opsadi. Ne mislite li da bi trebao postojati neki tajni izlaz kad bi došlo do najgoreg?"

"I došlo je", reče ona, a onda odluči štedjeti dah za puzanje.

Za samo nekoliko trenutaka Shasovo se obećanje ostvarilo: uski se prostor širio sve dok Briony više nije dodirivala zidove i strop. "Kamo ovo ide?"

"Izlazi kroz morska vrata Proljetne kule."

"Moramo pronaći Avina Bronea. Moramo uzbuniti ostatak straže!"

"Ne!" On ju zgrabi za nogu. U tami, bilo je to kao da ju je ščepalo neko čudovište s korijenjem umjesto prstiju. Shasove su riječi dolazile polako kao da se borio za dah. "Ne vjerujem Broneu. U svakom slučaju, ne znamo gdje je. Ako nas Tollvjevi ljudi nađu, ubit će vas na mjestu. A oni mogu poslije objasniti da sam vas uzeo za taokinju, da je vaša smrt bila slučajna."

"Nitko u to neće povjerovati!"

"Možda ne na svjetlu sutrašnjeg dana, ali od kakve će vam to koristi biti noćas? Ili meni, dok me budu sjekli na komade pred gnjevnom gomilom? Dovraga, Brionv Eddon, nemamo vremena za ovo! Moramo izći van. Moramo..." Zastao je da

uhvati dah. Bilo je užasno slušati ga tako slabog. Što ako umre? Štoće ona tada? "Sad se možete uspraviti", napokonće on. "Uzmite me za ruku. Postoji mjesto gdje možemo ći."

"Što je ovaj tunel? Kako si znao za njega?"

"Ja sam glavni oružnik." Zastenjao je od boli kad je ustao. "Moja je zadaća znati takve stvari. I Avin Brone zna. Zato me zatočio u drugu ćeliju."

"Zašto onda meni i Barricku nitko ništa nije rekao?"

Shaso uzdahne, s mješavinom žaljenja i potisnute boli. "Trebali su vam reći. Uzmite me za ruku."

Sada ih je naizgled dobar dio puta vodio kroz vlažne kamene hodnike i nesigurne tjesnace koji su izgledali jedva nešto bolje od rupa prokopanih kroz tvrdu zemlju, prije nego što su stigli do male kamene odaje koja je vonjala na plimni mulj i ptičji izmet. Imala je visoke, uske prozore kroz koje je prodirala mjesečina, te je prvi put otkad su ušli kroz podna vrata mogla vidjeti koštunjavo, umorno lice Shasa dan-Heze.

"Nalazimo se u spremištu pokraj morskih vrata", reče on dašćući. Doslovce ga je čula kako jeca dok je puzao, zvuk tako bizaran da ju je uplašio gotovo kao i sve ostalo što je doživjela ove lude i jezive noći. Da Shaso pokazuje bol, gotovo plače! Mogla je samo zamisliti u kakvu je strašnom stanju bio. "Ljudi Ljetopolja pročešljat će dvorac. I drugi vas možda traže, ali nikome ne možemo vjerovati." "Sigurno..."

"Slušajte me, djevojko! Sada je jasno koliko su se dugo i kako pomno Tolh/ji pripremali čekajući na ovakav trenutak. Čak i ako stignemo do Bronea, čak i ako se on pokaže vjernim, tko zna hoće li njegovi stražari biti takvi? Moramo vas odvesti odavde."

"Kamo? Ako postoje tolike opasnosti, kamo možemo otći?" "Idemo po redu, Brionv." Tresao se, drhtao od studeni. "Jedini siguran način da napustite dvorac jest preko vode."

"Ali Sumračni se narod nalazi u gradu, točno na suprotnoj strani!"

On odmahne glavom. "Ondaćemo drugim putem. Preko zaljeva, a onda na jug niz obalu. Postoje mjesta u Rudomoru... Pripremio sam..."

"Ti... mislio si da bi se ovakvo što moglo dogoditi?"

Prvi put otkako je napustio ćeliju, starac se nasmije. Bilo je teško slušati taj zvuk, a ubrzo se pretvorio u grubi kašalj koji nije bio ništa ugodniji. "To mi je zadaća, Brionv", rekao je kad je opet mogao govoriti. "Zadaća na koju sam prisegao. Pretpostaviti sve što se može dogoditi - sve - a onda se na to pripremiti."

Čak i s onesposobljenim tijelom i životom koji mu je visio o koncu, učinilo joj se da čuje ponosnu tvrdoglavost u njegovu glasu. To ju je razljutilo unatoč svemu. "Shaso, zašto mi nisi rekao istinu o Kendricku?"

On odmahne glavom. "Kasnije. Ako preživimo." Polako se i nezgrapno osovio na noge i ispružio ruku. Ona ju otrese te sama ustane, tek sada svjesna koliko je i sama bila umorna, koliko ju je sve boljelo.

"Sada tiho", rekao je. "Držite se sjenki."

Prolaz ispred spremišta bio je pust, iako su mogli čuti stražare koji su razgovarali na vrhu zida i vatru koja je pucketala u stražarnici pokraj morskih dveri. Nikad nije bilo ovakve noći! Zimska se svetkovina slavila u dvorcu dok su se strahotni neprijatelji utaborili točno na suprotnoj strani vode, a sluškinja se njezine pomajke preobrazila u demona - činilo se da se svaka, apsolutno svaka grozna, jeziva, nemoguća stvar mogla noćas dogoditi, a ona se pitala je li se u potpunosti mogla uzdati u Shasov sud. Uvijek je bio tako ukočen, tako uvjeren u vlastitu pravičnost, ali tko je mogao ispravno suditi ovakve noći? Što ako je pogriješio? Je li se trebala odreći prijestolja bez borbe, pobjeći samo zbog straha od Hendona Tollvja?

Ako pozove stražare, neće li joj oni doletjeti u tren oka, svojoj princezi regentici - neće li progoniti Tollvja poput krvoločnog psa?

Ali što ako, kao što se Shaso bojao, to ne učine? Što ako su već potajno biti Tollvjevi ljudi, već potkupljeni lažima ili zlatom?

Brionv pokuša zamisliti što bi njezin otac učinio, kako bi razmišljao. Ostaniživa, rekao bi joj, znala je. Ako si živa, svešto Tollyji kažu je laž. Ali ako te netko probode strijelom, onda narod nema druge nego mu vjerovati, jer je dvorac Ljetopolja najmoćniji dio kraljevstva izvan Južne Mede, a oni imaju krvne veze s prijestoljem.

Shaso ju je vodio pokrajnjim prolazima blizu Skimmerske lagune, odjednom je shvatila. Rijetko je kad bila u tom dijelu dvorca, njegovim uskim ulčicama, punima trošnih skimmerskih kuća i pristaništa koji su vrvjeli neobično oblikovanim brodicama, u kojima je naizgled stanovao jednak broj vodenog naroda kao u običnijim građevinama koje su se uzdizale pokraj dokova. Činilo se neobično tiho za Zimsku večer, iako je shvatila da se sigurno već bližila ponoć; ulice su opustjele, neka svjetla na visokim prozorima i nekoliko odlomaka tihe glazbe bili su jedini znaci da su tu ljudi uopće živjeli. Mogla je čuti privezane čamce kako lupkaju

0 molove i povremen pospano upitan zov morske ptice.

"Kamo idemo?" šapnula je dok su čekali u sjenama da prijeđu jednu od većih ulica. Zgrade bijahu stisnute tako blizu jedna drugoj i tako su se opasno naherile nad njima da su više nalikovale na osinjak nego na ljudsko obitavalište. Shaso pogleda lijevo-desno, a onda joj mahne da ga slijedi.

"Ovdje", reče. "Ovo je kuća poglavice Turlevja."

"Turlev?" šapne ona. Trebao joj je časak da se sjeti zašto joj je ime bilo poznato. "Upoznala sam ga!"

Shaso ne odgovori, nego kucne na ovalna brata; izveo je čudan niz zvukova, previše promišljen da bi bio slučajan. Ubrzo se vrata tek malo otvore, a dva široka oka provire van. "Moram razgovarati s tvojim ocem", reče Shaso. "Odmah. Pusti nas unutra."

Djevojka je zurila kao da ga je prepoznala ali ga nije očekivala vidjeti pred vlastitim vratima. "Nije moguće, gospodaru", napokon je rekla. "Noćas je zbor Pličine."

"Nije me briga ako je kraj svijeta, dijete", zareži starac. "Zapravo,

1 jest kraj prokletog svijeta. Reci ocu da je Shaso dan-Heza ovdje po smrtno hitnom poslu."

Vrata se otvore, a djevojka im se makne s puta. Brionv shvati da ju je već vidjela - bila je to djevojka koja je, sa svojim ljubavnikom, vidjela tajanstveni čamac koji je uplovio u lagunu noć prije Kendrickove smrti. Sada je mislila kako zna što je taj čamac nosio, i kome.

Selijin prokleti vještičji kamen. Da sam samo više pazila na ono što su Skimmeri govorili...!

Skimmerica prepozna Brionv i načini pokret koji je bio neka vrsta neškolovanog naklona. "Visosti", reče, ali premda znatiželjna, nije izgledala pretjerano impresionirana. Brionv se nije mogla sjetiti djevojčina imena, te je samo uzvratila kimnuvši.

Uski hodnik škripao je poput brodskih dasaka dok su hodali njime. Vonjao je jako, gotovo neizdrživo, na ribu, sol i druge manje prepoznatljive mirise. Djevojka je išla ispred njih da otvori vrata na kraju hodnika. Soba na suprotnoj strani bila je mala i hladna, a vatra slabašna, kao da je bila više namijenjena za svjetlo nego za toplinu. U sobi je gorjelo i nekoliko voštanica, ali ona i dalje nije bila dovoljno svijetla da bi Brionv bila sigurna koliko je ljudi sjedilo zbijeno u tome malom prostoru. Izbrojila je deset sjajnih ćelavih glava prije nego što je odustala, ali još je nekoliko prilikačučalo u sjenama uza

zidove. Izgledalo je da su svi bili muškarci i svi su se okrenuli da je pogledaju okruglim, sjajnim, treptavim očima, poput žaba u jezeru lopoča.

"Poglavice Turlev", reče Shaso. "Trebam vašu pomoć. Potreban mi je lađar. Princezin život je u opasnosti."

Široki, vlažni pogledi kojih je bila puna soba postadoše još širi. Čovjek zvan Turlev na trenutak promrmlja nešto svojim drugovima prije nego stoje ustao od stola. "Počašćeni, Shaso-na," izustio je napokon svojim sporim, neobičnim naglaskom, "počašćeni smo, ali svi smo prisegli na zboru Pličine. Ne smijemo otići dok noć ne skonča, inače bi to bilo svetogrđe. Čak i ako netko od nas umre, tijelo bi mu ovdje ostalo dok sunce ne grane."

"Zar je svetogrđe gore od smrti princeze Južne Međe, Olinove kćeri? Zaboravljate što mu dugujete?"

Turlev se blago lecne, ali njegovo glatko lice brzo opet postane ravnodušno. "Ipak, i tomu usprkos, veliki Shaso-na."

Brionv shvati da je glavni oružnik susreo nekog jednako tvrdoglavog kao što je i sam bio, te je poželjela da joj je situacija dopuštala uživati u predstavi. "Ne možemo ličekati do zore?" upitala je.

"Ne bih se usudio otploviti čamcem po danu, Visosti. A Hendon Tolly neće čekati, nego će uskoro pronaći gdje izlazi prolaz koji smo upotrijebili, a onda mu neće dugo trebati da se dosjeti pretražiti Skimmersku lagunu. I Brone, bude li mislio da vas spašava, neće oklijevati da pošalje ljude od kuće do kuće."

"Ali mi želimo da nas Brone pronađe!"

"Možda. S druge strane, ako je makar jedančovjek nevjeran, mogu se dogoditi nezgode - strijela se može odapeti na mene koja bi zabunom pogodila vas, na primjer..." Stari tuanski ratnik zatrese glavom. Brionv se učini kao da mu je teško što mora stajati ovako dugo. "Poglavice, ne možete li nas poslati nekom drugom - nekom kome vjerujete? Treba nam lađar."

"Ja ću biti vaš lađar", objavi Skimmerica. Brionv nije primijetila da ječekala i slušala na vratima iza njih; glas ju je natjerao da poskoči.

Čini se da je i okupljeni nisu primijetili te su zažagorili od ojađenosti i iznenađenja.

"Ti, Ena?" reče njezin otac.

"Ja. Jednako sam vješta na brodu kao većina muškaraca. Ovo je Olinova kći, naposljetku - ne smijemo je otjerati. Tkoće joj pružiti zaklon, tko će je odvesti kamo mora ići? Calkin? Sawney Bježi-oko? Postoji razlog što nisu ovdje na zboru Pličine. Ne, ja ću je odvesti."

Njezin otac oklijevaše, slušajući nezadovoljno mrmljanje svojih drugova dok je razmišljao. Koža mu se zarumenjela, a jabučica u grlu izbočila kao da će je napuhati u neku čudovišnu mješinu i ispustiti žablji kreket gnjeva, ali samo je progutao slinu i s gađenjem zatresao glavom. Brionv je poznavala taj pokret, vidjela je svojeg oca kako ga izvodi mnogo puta.

"Da, kćeri. Vidim da nema izbora. Ti ih povedi. Ali budi oprezna, jako oprezna!"

"Hoću. Ona je Olinova kći, a Shaso-na je prijatelj Pličine."

"Da, ali budi oprezna i za sebe, zločesta mala štuko." Raskrilio je ruke, a ona mu pristupi i dade mu brz, praktičan zagrljaj. "Pristajete li na to, Shaso-««?" upita Turlev.

"Naravno", promukloće starac.

Ena je tek sada pažljivo promotrila Shasa od glave do pete. "Trebate malo njege: te posjekline i opekline valja pregledati. Ali najprije u kadu dobre morske vode, da vam se skine smrad." Svrnula je pogled zasjenjen teškim vjeđama na Brionv.

Nedostatak obrva činio je djevojčine oči tajanstvenima i dalekima, poput očiju nekog tko je dugo bio bolestan. "I vi, gospodarice. Visosti, hoću reći. Nećete moći smjestiti tu golemu poderanu haljinu učamac, pa vam moramo pronaći nešto moje da odjenete, ako dopuštate. Ali moramo se požuriti. Mjesec pliva, ali uskorovće zaroniti."

Ferras Vansen sustigao je svoj plijen u nižim predjelima bregova, ili je barem mislio da se ondje sakrio, ali nije mogao biti siguran. Prije samo nekoliko mjeseci to je bila granica Sjenovite brane, sablasno ali inače obično mjesto, ali sada su brda bila zaogrnuta maglom i gotovo nevidljiva, a cijeli je kraj do zaljeva postao stran.

"Prinče Barrick!" Jahač se nije osvrnuo već nastavio kliziti kroz tekuću maglu. Dugo vremena Vansen je mislio da se vara, da je možda dozivao nekakvu sablast koju je izbacila Sjenovita brana, ali kad se primaknuo bliže i napokon jahao usporedno s crnim konjem, mogao je vidjeti mladićevo blijedo, odsutno lice. "Barrick! Prinče Barrick, to sam ja, Vansen. Stanite!"

Mladi ga princ nije ni pogledao. Vansen podbode konja još bliže, sve dok se nije dodirivao s Barrickovim Kotlićem, a onda posegnuo i zgrabio princevu ruku, sjetivši se prekasno da je to bila ona ranjena, ona sakata.

Sakata ili ne, činilo se da to ne mijenja stvari. Barrick je istrgnuo ruku, ali se svejedno nije okrenuo da pogleda Vansena. Uto reče:

"Odlazi."

Bilo je nečeg čudnovatog u njegovu glasu, mjesečareva daljina; mladićevo odbijanje da okrene glavu počinjalo je više podsjećati na ludilo nego na prezir. Vansen ga opet uhvati, ovaj put jače, a princ ga odgurne laktom, pokušavajući se izmigoljiti. Konji su se sudarili i zahrzali. Vansen se izmakne zamahu šake, a onda ovije ruke oko princa i privuče ga prema sebi. Barrickove su se noge zaglavile u stremenima te je pao, povukavši kapetana straže za sobom. Vansen je izbjegao ritanje konja, ali tlo se uzdiglo prema njemu i odalamilo ga poput goleme pesti. Dugo vremena mogao je samo ležati na leđima, stenjući.

Konji su otkasali malo dalje i zaustavili se. Kad je Vansen napokon sjeo, još nesposoban potpuno uhvatiti zraka, na svoj je očaj opazio da je Barrick već bio na nogama i šepao prema svojem velikom crnom konju koji je brstio livadnu travu, napola skriven maglom iako je stajao samo nekoliko desetaka metara dalje. Princ se držao za bok kao da ga je boljelo, ali nije pokazivao da će dopustiti da ga to zaustavi. Vansen se s naporom osovi na noge i potrči za njim, ali bio je umoran i izubijan od današnje borbe i pada. Princ Barrick već je gotovo došao do svojeg konja kad ga je Vansen sustigao.

"Vaša Visosti, ne mogu vam dopustiti da odete tamo! Ne u tu zemlju!" Kao odgovor, Barrick isuče bodež iz svog pojasa i nespretno zamahne na Vansena a da ga nije ni pogledao. Vansen iznenađeno zatetura natrag, spotakne se, padne. Princ nije instinktivno iskoristio prednost nego se okrenuo i opet uhvatio svojeg konja, koji je nervozno otkasao dalje od njihova okršaja. Upravo kad je Barrick zavukao prste ispod trbušnog remena da pridrži konja i počeo nogom tražiti stremen, Vansen ga je opet sustigao.

Ovaj je put očekivao nož te ga je uspio izviti iz princevih prstiju. Mladić je ispustio slab jauk boli, ali je i dalje izgledao kao da malo mari za samog Ferrasa Vansena; jednostavno se opet okrenuo kako bi se uspeo na svoje sedlo. Vansen ga je ščepao oko struka i povukao natrag tako da su se obojica strovalila na tlo. Ovaj put pritisnuo je svoju glavu u kacigi o mladićev plašt na leđima i nije puštao. Barrick je dahnuo od boli, a njegovo je koprcanje postalo sve očajnije, njegove su se ruke i noge batrgale jednako divlje kao u utopljenika. Kad je postalo jasno da je Vansenjaci, da momak svojim svinutim prstima nije mogao dosegnuti ni oči ni vitalne organe starijeg čovjeka, Barrick se stao još mahnitije izvijati. Tih jauk koji je ispuštao dok su se kotrljali po tlu uzdigao se do krika, groznog surovog zvuka koji se zario u Vansenove uši poput oštra štapa, a princ je počeo mlatarati rukama i nogama, bacakajući se i koprcajući. Vansen se mogao samo čvrsto držati. Osjećao se pomalo poput oca, ali oca djeteta koje je bilo vrlo bolesno. Poput oca umobolnog djeteta.

Kako ću ga uopće vratiti u Južnu Među? pitao se. Barrickov je krik postajao sve promukliji, ali nije prestajao ni slabio. Vansen počne puzati, pokušavajući odvući mladića po tlu prema svojem konju. Moratću ga svezati. Ali čime? I kako ću ga provući pokraj Sjenovitog naroda?

Barrickovo otimanje postajalo je sve bješnje, nešto što Vansen nije smatrao mogućim. Nije mogao dalje vući princa, te se morao zaustaviti nekoliko metara od konja, držeći mladića obavijenog svojim nogama i rukama dok je Barrick nastavljao cviljeti monotono poput razbijenih vrata što lupaju na vjetru.

Napokon je postalo previše. Vansenovi su udovi bili bolno umorni, mladićevi krici tako neizdrživo grozni da je počeo vjerovati kako je nekako onesposobljavao um mladog princa. Pustio ga je, promatrao kako mladić prestaje kričati, podiže se na noge, ljulja - bilo je blaženo olakšanje što je opet nahrupila tišina - te tetura prema svojem konju koji je čekao, neprirodno miran.

Vansen ustane i otetura za njim. "Kamo ćete, Visosti? Zar ne znate da putujete u zemlju sjenki?"

Barrick se uspne na sedlo, klizeći, boreći se, očito gotovo jednako umoran kao Vansen. Uspravio se, opet se držeći za bok. "Ja... znam." Ton mu bijaše šupalj, nesretan.

"Zašto onda, Visosti?" Kad odgovora nije bilo, Vansen povisi glas. "Barrick! Slušajte me! Zašto to radite? Zašto jašete u sjenovite zemlje?"

Mladić je oklijevao, tražeći uzde. Tek je sada opazio Vansen da je crni konj imao čudne, jantarno-žute oči. Vansen posegne, ovaj put nježno, te dotakne princev ruku. Barrick ga doista promotri na trenutak, iako mu se oči nisu posve susrele s očima Ferrasa Vansena. "Ne znam. Ne znam!"

"Vratite se sa mnom. Ondje ničeg osim opasnosti." Ali Vansen je znao da je opasnosti bilo i iza njih, bezumlja i smrti. Nije li najprije pomislio da Barrick bježi od užasa bitke? "Vratite se sa mnom u Južnu Medu. Vaša će sestra strahovati za vas. Princeza Brionv će strepiti."

Na trenutak se činilo da je možda potaknuo nešto u princu regentu: Barrick uzdahne, mišice klone u sedlu. No taj trenutak mine. "Ne. Ja sam... pozvan." "Pozvan na što?"

Momak polako odmahne glavom pokretom propalog, izgubljenog čovjeka. Vansen je već jednom vidio to lice, oči tako prazne i izbezumljene. Bio je to čovjek iz doline, daleki rođak majke Ferrasa Vansena, koji se našao uhvaćen u graničnom sporu između dvaju velikih klanova, te su mu ženu i djecu poklali pred očima. Taj je čovjek imao isti izraz kad se došao pozdraviti prije nego što je krenuo naći ubojice svoje obitelji, znajući da nitko neće poći s njim niti ga osvetiti, da je njegova smrt neizbježna.

Vansen zadrhti.

Barrick naglo podbode konja na sjever. Vansen potrči k svome konju i potjera ga da ga dostigne sve dok nisu jahali jedan uz drugog.

"Molim vas, Visosti, zadnji put vas pitam. Zašto se nećete vratiti svojoj obitelji, svojem kraljevstvu? Svojoj sestri Brionv?"

Barrick samo odmahne glavom, a oči su mu ponovno zurile u prazno.

"Onda me prisiljavate da vas slijedim u to strašno mjesto iz kojeg sam zadnji put jedva utekao. To želite, Visosti, da vas slijedim u smrt? Jer moja mi prisega ne dopušta da vas pustim samog." Vansen ju je sada mogao vidjeti u mislima, njezino lijepo lice i slabo prikriven strah, kao i hrabrost koja je zbog toga bila još očitija. Sada plaćam za život vašeg brata, Briony. Sada plaćam za Kendrickovu smrt svojom smću. Ali naravno, ona to vjerojatno nikad neće doznati.

Na trenutak, samo na trenutak, malo od pravog Barricka pojavilo se u njegovim očima, kao da se netko uhvaćen u gorućoj kući dovukao do prozora da pozove upomoć. "U smrt?" promrmljao je. "Možda. Ali možda i ne." Pustio je da mu se oči sklope, a onda ih polako opet otvorio. "Ima čudnijih stvari od smrti, kapetane Vansen - čudnijih i drevnijih. Jeste li to znali?"

Nije se imalo što reći. Iscrpljena tijela i duha, Vansen je mogao samo slijediti poludjelog mladog princa u sjenovita brda.

Brionv nikad prije nije zamišljala dvorac Južne Mede kao nešto ugnjetavačko ili zastrašujuće - naposljetku, to joj je cijelog života bio dom - ali dok su tiho pješačili rubom lagune, utvrda s njezinim visokim kulama i osvijetljenim prozorima kao da se uzdizala nad njom poput okrunjene lubanje.

Cijela se noć doimala poput sanjarije, izopačene sanjarije u kojoj su se sluškinje preobražavale učudovišta, a princeze morale hodati prerušene svojim veleposjedima u skimmerskoj odjeći koja je zaudarala na ribu.

Ena ih je vodila vlažnim, uskim ulicama do dokova u Južnoj laguni gdje je golemi vanjski zid utvrde zasjenjivao Krojačku ulicu, ali se nisu ukrcali na brod. Umjesto toga, provela ih je kroz trošna vrata koja su se otvarala ravno u širokom kamenom zidu koji je štitio dvorac sa zaljeva. Grubo isklesan hodnik vodio je do stubišta koje se zavojito uspinjalo u zid litice nekih dvadeset ili trideset koraka, a onda se opet spuštalo poprilično an broj stuba, nakon kojih se Brionv sa zaprepaštenjem zatekla pokraj još jedne sićušne lagune, koja je u potpunosti bila okružena kamenom špiljom osvijetljenom fenjerima koji su tu i tamo stajali uz obalu. Ovo je sigurno skriveno unutar morskih zidina, zadivila se. Dva Skimmera sjedila su prekriženih nogu na kamenoj obaličuvajući otprilike deset malih brodica, ali ustali su prije nego što su Brionv i njezini suputnici uopće napustili stubište. Obojica su na dugim štapovima nosila kukaste oštrice opasna izgleda i nisu spustila oružje sve dok im se Ena nije obratila prigušenim grlenim glasom.

Jesu li Skimmeri, dakle, doista imali vlastiti jezik? Brionv je od mnogihčula da je to nemoguće. Shvatila je da je vrlo malo znala o tom narodu koji je živio u njezinu dvorcu. A tek skrivena laguna! "Jesi li znao za ovo mjesto?" upitala je Shasa.

"Nikad ga nisam vidio", rekao je, što nije bio potpun odgovor na pitanje. Međutim, nije ga dalje salijetala; ionako je jedva stajao na nogama.

Ena je naizgled uspješno objasnila svoju misiju skimmerskim stražarima. Uputila je Shasa i Brionv u dugačak, uzak čamac na vesla, a onda se ukrcala za njima i odveslala u sićušnu lagunu prema niskom, naizgled prirodnom otvoru u suprotnom kamenom zidu koji je za vrijeme plime sigurno bio nevidljiv pod vodom. Vesla su se lako kretala u djevojčinim snažnim, dugoprstim rukama. Ubrzo je maličamac kliznuo van na blage valove zaljeva, nošene noćnim vjetrovima; oblačno, prostrano nebo prostiralo se nad njima.

"Zašto nikad nisam čula za tu lagunu?" Brionv je bila stisnuta na sjedištu, nogu naslonjenih na vreću koja je uglavnom sadržavala suhu ribu i kožne mješine pune vode. Osvrnula se iza sebe. "Što ako bi netko napao dvorac kroz onaj otvor u morskom zidu?"

"On se tamo nalazi samo kratak dio dana." Skimmerica joj uputi neobično stidljiv, širok osmijeh. "Kad se plima počne vraćati, moramo iznijeti čamce iz vode i napustiti špilju. Tu su i drugi stražari - stražari koje niste vidjeli."

Brionv je mogla samo zatresti glavom. Bilo je očito da je još morala mnogo toga naučiti o vlastitom domu.

Nakon razdoblja šutnje, gibanje malogčamca i tiha opetovana škripa dok je Ena rukovala veslima počeli su je uspavljivati. San je bio vrlo privlačan, ali još mu se nije bila spremna predati. "Shaso? Shaso." On se javi gunđanjem.

"Rekao si mi da ćeš objasniti što se dogodilo. Zašto mi nisi rekao istinu." On zastenje, ali vrlo tiho. "Ovo mi je dakle kazna?" "Ako tako želiš gledati na to." Ispružila je ruku i stisnula njegovu, osjetivši da su se tvrdi mišći počeli izjedati tijekom njegovih mračnih, slabo uhranjenih tjedana ućeliji tamnice. "Obećajem da ću ti uskoro dopustiti da spavaš. Samo mi reci što se dogodilo... one noći."

Shaso je govorio polako, često zastajkujući da uhvati dah. "Pozvao me k sebi, vaš brat Kendrick. Upravo ga je posjetio Gailon Tolly. Onaj šakal Hendon rekao je istinu, barem što se toga tiče. Gailon je sigurno govorio protiv autarhove ponude, a ne njoj u prilog. Mislio sam da ju je on i donio, aličini se da nisam bio u pravu. U svakom slučaju, vaš mi je

brat rekao što namjerava učiniti - napustiti uvjerenje vašeg oca da mora braniti sve narode Eiona. Kendrick je smatrao kako može uvjeriti ostale monarhe da dopuste autarhu preuzeti Hierosol, te da bi zauzvrat autarh oslobodio vašeg oca.

Na stranu je li to bilo časno ili nije, smatrao sam to budalastim kockanjem. Pili smo vino i prepirali se. Dugo smo se prepirali, Kendrick i ja, i to žestoko. Rekao sam mu da je budala što pregovara s takvim stvorom, pogotovo stvorom tako rastuće moći - da ću se prije ubiti nego mu dopustiti da to učini svojem kraljevstvu. Cijeli sam svoj život gledao monarhe Xisa na djelu, Brionv. Vidio sam Tuan i tucet drugih nacija u Xandu kako ih u lancima dovlače pred Sokolovo prijestolje, a kažu da je ovaj autarh najgori od cijele njegove lude loze. Ali Kendrick je bio uvjeren kako je jedini način da se odupremo autarhu na duge staze bio taj da vaš otac Olin predvodi obrambenu koaliciju sjevernih naroda - da se odreknemo Hierosola i drugih dekadentnih južnih gradova. Demonska pogodba, tako sam je nazvao - od one vrste u kojoj samo demon pobjeđuje. Nakon nekog vremena, u pijanom gnjevu, očaju i, moram priznati, gnušanju, ja... ja sam ga ostavio. Mimoišao sam se s Anissinom sluškinjom na hodniku - pretpostavljao sam da ju je pozvao Kendrick. Bila je ljupka i imala drsko oko, pa nisam mnogo razmišljao

0 tome."

Brionv sine misao. Kendrick je rekao: "Isss... " Nije se mogao sjetiti djevojčina imena. Zvao ju je "Anissina djevojka" ili "sluškinja" dok... dok je umirao. Bilo je prestrašno dugo razmišljati o tome, a nije htjela da joj pozornost odluta. "Rekao si da si jednostavno otišao, Shaso. Ali kad smo te našli, bio si obliven krvlju!"

"Dok smo se svađali, dok sam bjesnio protiv njegove nepromišljenosti, ja... okrenuo sam nož na sebe. Rekao sam mu... Oh, Brionv, djevojko, mrzim što su to bile zadnje riječi... zadnje riječi koje sam mu uputio." Dugo vremenačinilo se da neće nastaviti. No nastavio je, a promuklost u njegovu glasu bila je grublja nego prije: "Rekao sam vašem bratu da ću si sam odsjeći ruke s tijela, ruke koje su tako dugo služile njegovu ocu, prije nego što im dopustim da služe tako izdajničkom sinu. Da ću samome sebi probosti srce. Bio sam pijan - vrlo pijan, i vrlo gnjevan. Nisam mogao podnijeti da sjedim trijezan preko puta Dawetu dan-Faaru te večeri, te sam već bio popio nekoliko kaleža prije nego što sam pošao u ložnicu vašeg brata. Proklinjao sam se zbog toga mnogo puta u tami onećelije. Kendrick mi je pokušao oteti nož. Bio je bijesan što sam se usudio prepirati se s njim, što nisam samo posumnjao u njegovu strategiju, nego sam osudio i nju i njega. Hrvali smo se za nož i opet sam se posjekao. I njega, mislim, ali samo malo. Napokon sam došao pameti. Otjerao me, prisilio da se zakunem na ono što dugujem vašem ocu: da neću govoriti o onome što se dogodilo bez obzira na to koliko se nisam slagao s njim.

Da vam kažem istinu, čak i kad ste me oslobodili, nikad ne bih spomenuo što je planirao, jadni Kendrick, sramotnu pogodbu s krvavim autarhom..." Shaso je opet morao zastati. Brionv bi ga sažalijevala, ali ta novost o izdaji bila je kap previše - o Shasovoj izdaji stoje tvrdoglavo šutio

1 o bratovoj izdaji što je umišljao da je pametniji od njihova oca, što se smatrao kraljem prije nego stoje stekao mudrost, stoje pretpostavljao da može manipulirati velikim i moćnim neprijateljem. "Ja... vratio sam se u svoje odaje", nastavio je Shaso. "Popio sam još mnogo vina, pokušavajući sve zaboraviti. Kad ste došli po mene, mislio sam da je Kendrick još ljutit na mene zbog toga što sam ga vrijeđao, možda i zbog toga što sam bio previše pijan te sam ga ozlijedio u tučnjavi, da ćete me zatvoriti jer sam ga uvrijedio - daću opet postati rob, nakon svih tih godina. Tek mi je kasnije postalo jasno što se dogodilo." "Ali, budalo, zašto nam nisi rekao?"

"Što sam mogao reći? Zakleo sam se vašem bratu prije nego što je umro da neću govoriti o onome što se dogodilo u toj odaji. Stidio sam se zbog sebe i zbog njega. A isprva, prije nego što sam shvatio istinu, moja ječast bila teško povrijeđena što ste došli po mene kao po zločinca, samo zato što se nisam složio s princem regentom. Ali kad sam doznao što se dogodilo, rekao sam vam da ga nisam ubio, i to je bila istina." Drhtao je malko pod njezinom rukom koja mu je još dodirivala mišicu. "Što čovjeku preostaje ako pogazi obvezu zadane riječi? Bolje mu je da je mrtav. Da vam Hendon Tolly nije ispričao što je vaš brat planirao, još bih šutio."

Brionv se zavali natrag, podigavši pogled prema stršećoj sjeni dvorca. Drhtala je od hladnoće i umora, još prestravljena noćašnjim događajima. Negdje u onoj zamračenoj utvrdi, znala je, naoružani su ljudi tražili nju i Shasa. "Kamoćemo sada?"

"Na jug", reče on nakon nekog vremena. Zvučao je kao da je nakratko zadrijemao.

"A nakon toga? Kad pristanemo? Imaš li na umu neke saveznike?" Jug, pomislila je. Gdje oca drže u zarobljeništvu. "Moj brat", izustila je na glas. "Ja... bojim se za njega, Shaso."

"Sto god se dogodilo, on je učinio ono što je smatrao najboljim. Njegova duša počiva u miru, Brionv."

Na trenutak joj je srce zastalo u grlu. Barrick? Zar je Shaso nešto znao o njemu što ona nije? Tada je shvatila.

"Nisam mislila na Kendricka. Da, nastojao je učiniti najbolje, bogovi ga blagoslovili i čuvali. Ne, mislim na Barricka." Bilo je teško pronaći snage čak i da govori: dug ju je dan napokon slomio. Suze sučinile tamnu geometriju utvrde još mutnijom. "Nedostaje mi. Bojim se... Bojim se da se nešto loše dogodilo."

Shaso nije imao što reći, ali je nespretno potapšao njezinu ruku. Čamac je klizio dalje, vesla se ravnomjerno kretala pod Eninim vještim rukama. Brionv se osjećala poput Zorije u legendarnoj priči, bježeći od kuće usred noći. Što je ono Tinvvright napisao o tome - prekićeno napisao, da budemo pošteni? "Bistrooka, lavljeg srca, misli je svrnula prema danu kad će njezina čast opet biti proglašena..." Ali božica Zoria bježala je od neprijatelja i vraćala se kući svojega oca. Brionv je ostavljala svoj dom, možda zauvijek. I Zoria je bila besmrtna.

Midlanov brijeg sa svojim zidinama i kulama više se nije uzdizao iznad njih poput stroga roditelja, nego se počeo gubiti. Zaljev se širio pred njihovim malimčamcem i dvorcem, a šumovita se obala približavala, crnina na južnom obzorju koja je zaklanjala zvjezdano nebo. Samo je nekoliko svjetala gorjelo - mogla ih je vidjeti u gornjim predjelima dvorca, par u Proljetnoj kuli, nekoliko fenjera u stražarnicama duž zidina i navrh lukobrana. Ispunila ju je neočekivana, bolna ljubav prema njezinu domu. Sve stvari koje je uzimala zdravo za gotovo,čak i neke koje je prezirala, prohladni, drevni hodnici zakučasti poput starih priča, portreti namrgođenih predaka, siva stabla pod njezinim prozorom u Tajnom vrtu koja su tako hrabro pupala svakog hladnog proljeća - sve joj je to bilo oduzeto. Sve je to željela natrag.

Shaso je sada spavao, a Brionv je propustila svoju priliku za ljekovitim drijemezom. Zasad je, u svakom slučaju, bila neobično budna, iscrpljena ali prepuna uzrujanih misli. Mogla je samo sjediti i promatrati kako mjesec klizi nebom, a vode zaljeva postaju sve šire između nje i cijelog njezinog života do tog trena.

Ulice Funderlinškoga grada bile su osvijetljene ali puste, pa su ostavljale dojam nedovršenih abrazija a ne prometnica. Chert, hodajući poput nekog tko je u posljednje vrijeme vidio prevelik broj najčudnijih kutaka svijeta, mogao je čuti kako mu koraci odjekuju o kamene zidove kuća njegovih susjeda dok je klipsao Klinskom ulicom i kroz svoja ulazna vrata.

Opal ga je čula u glavnoj sobi i pohrlila iz stražnjeg dijela kuće, lica puna jada i straha. Mislio je da će ga upitati gdje je bio sve te duge, duge sate, ali ga je samo zgrabila za ruku i odvukla prema ložnici. Jaukala je i iznenada je znao da se najgore dogodilo: dječak je bio mrtav.

Na njegovo zaprepaštenje, Flint nije bio mrtav, dapače, budan ga je promatrao. Chert se okrene prema Opal, ali ona je i dalje imala izraz nekog tko je otkrio da mu je ukradeno najdragocjenije blago.

"Dečko?" upita on, kleknuvši pokraj njega. "Kako se osjećaš?"

"Tko si ti?"

Chert se zapilji u poznato lice, u pramen kose tako svijetle da je bila gotovo bijela, u krupne, oprezne oči. Sve je bilo isto, pa ipak dijete se činilo neznatno drugačijim. "Kako to misliš, tko sam? Ja sam Chert, a ovo je Opal."

"Ja... ja vas ne znam."

"Ti si Flint, a mi... mi smo se brinuli o tebi. Zar se ne sjećaš?"

Polako, slabašno, dječak odmahne glavom. "Ne, ne sjećam vas se."

"Pa... ako nisi Flint, tko si onda?" Čekao je u nekoj vrsti zrakopraznog užasa na odgovor. "Kako se zoveš?"

"Rekao sam da ne znam!" zacvili dječak. U njemu je bilo nečeg što Chert nikad ranije nije vidio, preplašena životinjica uhvaćena u zamku iza uskog lišća. "Ne znam tko sam!"

Opal otetura u drugu sobu, hvatajući se za grlo kao da ne može disati. Chert ju je slijedio, ali kad ju je pokušao zagrliti, zamahnula je na njega u svom jadu te se povukao. Budući da nije znao što bi drugo učinio, vratio se do postelje i uzeo dječaka za ruku. Nakon što je trenutak pokušavao istrgnuti prste, dječak koji je izgledao poput Flinta opusti se i dopusti mu da ga drži. Nemoćan i umoran, potisnuvši, barem zasad, sve misli o onome što mu se dogodilo izvan gradskih dveri, Chert je tako sjedio sat vremena, umirujući prestravljeno dijete, dok mu je žena plakala i plakala u drugoj sobi.

DODATAK

LJUDI

Adcock - pripadnik kraljevske straže pod Vansenovim zapovjedništvom

Agnes - kći Finneth i Onsina

Ahat - funderlinška žena, Opalina prijateljica

Anazoria - Brionvjina najmlađa sluškinja

Andros - svećenik, opunomoćenik lorda Nvnora

Angelos - poslanik iz Jellona

Anglin - connordski poglavica, dobio Pograničnu zemlju kao nagradu nakon bitke kod Hladnosive vrištine

Anglin III. - kralj Južne Međe, pradjed Brionv i Barricka Anissa - kraljica Južne Međe, Olinova druga supruga Antimon - mladi funderlinški hramski brat Argal Mračni - xisijski bog, Nushashev neprijatelj

Autarh - Sulepis Bishakh am-Xis III., monarh Xisa, najmoćnijeg naroda na južnom kontinentu Xanda

Avin Brone - grof Zemljinkraja, vrhovni zapovjednik dvorca Južne Međe

Axamis Dorza - xisijski brodski kapetan Barrick Eddon - princ Južne Međe Barrow - kraljevski stražar

Baz'u Jev - xandski pjesnik

Brambinag Kamenčizma - mitski gorostas

Brat Okros - liječnik i svećenik u Akademiji Istočne Međe

Bratchard, lord - plemić

Brenhall, lord - plemić

Brigid - sluškinja u Tkalčevoj kovnici

Brionv Eddon - princeza Južne Međe

Bubodlak - Krovaš

Caddick - vojnik iz kraljevske straže Južne Međe, zvan Dugonogi

Calkin - Skimmer

Caradon Tolly - Gailonov mlađi brat

Cavlor - legendarni vitez i princ

Chaven - liječnik i astrolog obitelji Eddon

Chert (Modri Kvare) - Funderling, Opalin muž

Cheshret - Qinnitanin otac, Nushashev niži svećenik

Chrvssa - glavna novakinja Hrama Roja u Xisu

Cinnabar - funderlinški magister

Clemon - slavni svanski povjesničar, također zvan Clemon od Anverrina

Collum - Willowin mlađi brat

Collum Dyer -jedan od Vansenovih vojnika

Comfrev M'Neel - plemkinja

Conarv - vlasnik Tkalčeve kovnice

Conorska, Sivonnska i Iellska plemena - "primitivna" plemena koja su živjela u Eionu prije nego što su ga osvojili stanovnici južnog kontinenta Xanda

Crno staklo - funderlinška obitelj

Cusy - glavni Miljenik (eunuh) u Kraljevskoj Osami u Xisu

Čistioci - fanatici koji su se udružili da kazne Qare i ostale zbog Velike smrti

Daman Eddon - Merolannin suprug, brat kralja Ustina

Dannet Beck - rođak Raemona Bečka

Dawet dan-Faar - poslanik iz Hierosola

Dab Dawley - stražar u Južnoj Međi

Dawtrey - legendarni vitez, ponekad zvan Začarani

Derla - žena Raemona Bečka

Dijete Smaragdne Vatre - qarsko pleme

Dimakos Teškoruki - jedan od posljednjih voda Sivihčeta

Djedica Sumpor - funderlinški starješina Metamorfne braće

Donal Murroy - bivši kapetan kraljevske straže Južne Međe

Droy Nikomede - takozvani Droy od Istočnog jezera, plemić Južne Međe

Durstin Crowel - barun od Gravlocka

Dunyaza - Cjinnitanina prijateljica, novakinja Roja

Dvanaest obitelji - vladajuće tijelo starog Hierosola

Eilis - Merolannina sluškinja

Elan M'Cory - šurjakinja Caradona Tolh/ja

Ena - mlada Skimmerica iz klana Vraćaju-Se-S-Večernjom-Plimom

Erilo - bog žetve

Erivor - bog voda

Euan Dogsend - Chavenov prijatelj, "najučeniji čovjek na Modroj obali"

Evander - svanski grof, poslanik u Južnoj Međi

Evon Kinnay - prijatelj Gailona Tolh/ja, sin baruna od Dugodola

Ewan - Finnethin sin

Falk - stražar u Južnoj Međi

Fergil - sin Finneth i Onsina

Ferras Vansen - kapetan kraljevske straže

Finton - mlađi sin Raemona Bečka

Finn Teodoros - pisac Finneth - žena iz Svjećareva

Funderlinzi - ponekad zvani Kopači; mali narod specijaliziran za rad u kamenu

Gailon Tolly, vojvoda od Ljetopolja - rođak obitelji Eddon

Gar Doiney - izvidnik

Gil - krčmarev pomoćnik u Tkalčevoj kovnici

Gallibert Perkin - grof od Ždralova brijega, vrhovni kancelar Južne Međe

Gavran, Princ Ptica - lik iz legende

Gospodar Vrha - božanstvo Krovaša

Gospođa Jennikin - Chavenova domaćica m

Gowan M'Ardall - markgrof, njegovo se leno nalazi u Rudomoru

Gregor od Syana - slavni bard

Grenna - dvorska sluškinja

Gromada - Funderling

Gwatkin - vojnik kraljevske straže Južne Međe

Gyr - Qar, Yasammezin kapetan, zvan Gyrir Olujni Fenjer

Habbili - bog, Nushashev sakati sin

Haketani - narod plemena Haketan u Xandu

Hanede - Shasova kći

Harry - Chavenov sluga

Harsar - Ynnirov savjetnik

Hasuris - xisijski pripovjedač

Havemore - Broneov zastupnik

Hendon Tolly - najmlađi od braće Tolly

Heryn Milhvard - kraljevski stražar u Južnoj Međi

Hesper - kralj Jellona, izdajnik kralja Olina

Hiliometes - legendarni polubog i junak

Hisolda - Anissina babica

Hornblende - Funderling, predradnik ceha Klesara

Iaris - Kerniosov prorok, polusvetac

Idrin - mladi sin Govvana od Rudomora

Ivar Brenhill - vitez i plemić iz Srebrnstrane

Jeddin - vođa autarhovih Leoparda, također zvan Jin

Jede-Mjesec - Qar iz Promjenjivog plemena

Jem Tallow - časnik straže Južne Međe

Jutro-u-Oku - Qar iz Promjenjivog naroda

Kamen Nesklonih - Qar iz Straže Praiskonskih

Kamensol - funderlinški preprodavač

Karal - kralj Syana kojeg su ubili Qari na Hladnosivoj vristini

Kaspar Dyelos - Chavenov mentor, takozvani Vještac Kracea

Kellick Eddon - Anglinov prapranećak, prvi od kraljeva Marke iz obitelji Eddon

Kendrick Eddon - princ regent Južne Međe, najstariji sin kralja Olina

Kernios - bog zemlje

Kertski brđani - divlje pleme koje živi sjeverozapadno od Kertevvalla

Kralj Nikolos - syanski monarh koji je preselio Trigonarhiju iz Hierosola

Krisanthe - majka kraljice Meriel, baka blizanaca Krovaši - slabo poznati stanovnici dvorca Južne Međe Kupilas - bog liječenja

Lander III. - sin Karala, kralj Syana, zvan Lander Dobri, Lander od Vilenjačke kobi

Lapis - Chertova majka Laylin - stric Tynea Aldritcha Laybrick - stražar u Južnoj Međi

Leotrodos - perikalski znanstvenik, Chavenov prijatelj

Lepthis - jedan od autarha Xisa

Lew - stražar u Južnoj Međi

Lindon Tolly - Gailonov otac, bivši prvi ministar Pograničnih kraljevina

Lily - Anglinova praunuka, kraljica koja je predvodila Južnu Među za vrijeme Sivih četa

Lorick Eddon - Olinov stariji brat, koji je umro mlad

Ludis Drakava - lord Protektor Hierosola

Luian - važna Miljenica u Osami, ranije poznata po imenu Dudon

Madi Surazem - božica porođaja

Mali Raemon - najstariji sin Raemona Bečka

Mali Ugljen - funderlinški obrtnik

Maljostop - Qar iz Prve dubine

Matthias Tinvvright - pjesnik, također zvan Matty

Mayne Calough - plemić i vitez

Meriel - Olinova prva supruga, kći moćnog brennskog vojvode

Merolanna - pratetka blizanaca, rodom iz Faela, udovica Damana Eddona

Mesiva - božica Mjeseca

Metamorfna braća - funderlinški vjerski red

Mickael Southstead - stražar u Južnoj Međi

Mika - član obitelji Škriljevaca, Hornblendeov nećak

Mladi Pirit - Funderling

Moina Hartsbrook - mlada rudomorska plemkinja, jedna od Brionvjinih

dvorskih dama

Mokori -jedan od autarhovih davitelja Muchmore - izvidnik Južne Međe Narod Kamenog prstena - Qarsko pleme
Natornjunetopir, kraljica - vladarica Krovaša

Nebeska ruka - božanstvo koje štuju Krovaši

Nevin Hewney - dramatičar

Nodule - Chertov brat, zvan Magister Modri Kvare

Nos, Velebni i Vrli - dostojanstvenik Krovaša

Nushash - xixijski bog vatre, zaštitnik autarha

Nynor Steffans - grof Crvendrva, kaštelan dvorca Južne Međe

Oblakhod - ime za Perina, nebeskog boga

Olin - kralj Južne Međe i Pograničnih kraljevina

Onsin - kovač iz Svjećareva, zvan Hrastoruk

Opal - Funderling, Chertova žena

Panhyssir - xisijski visoki Nushashev svećenik

Parnad - otac sadašnjeg autarha Sulepisa, ponekad zvan Budni

Pedar Vansen - otac Ferrasa Vansena

Perin - bog neba, zvan Glavar Munja

Pinimmon Vash - Vrhovni ministar Xisa

Pješčenjaci - funderlinška obitelj

Plovučac - član ceha Funderlinga

Prusas - seotareh Xisa, ponekad zvan Prusas Bogalj

Qari - neljudska rasa koja je nekoć nastanjivala većinu Eiona

Qinnitan - novakinja Roja u Xisu

Raemon Beck - član rudomorske trgovačke obitelji

Rafe - Enin prijatelj, iz klana Trupom-stružu-po-pijesku

Robben Hulligan - glazbenik, Zagonetalov prijatelj

Rorick Longarren - markgrof od Dolinčeve vjere, rođak Eddona, brennskog porijekla, u rodu s Meriel

Rose Trelling -jedna od Brionvjinih dvorskih dama, nećakinja Avina Bronea

Rugan - vrhovna svećenica Roja

Rule - doušnik Avina Bronea

Rusha - češljačica u Kraljevskoj Osami

Sadra - funderlinška obitelj

Sanasu - udovica Kellicka Eddona, znana kao Uplakana Kraljica

Sawney Bježi-oko - Skimmer

Selia - Anissina sluškinja, također iz Devonisa

Shaso dan-Heza - glavni oružnik Južne Međe

Silas od Perikala - polulegendarni vitez

Sisel - hijerarh Južne Međe, glavna vjerska figura u Pograničnim kraljevinama

Sive čete - plaćenici i bezemljaši koji su postali razbojnici nakon Velike smrti

Siveda - božica noći

Sivnev Fiddicks - plemić i vitez

Skimnieri - narod koji živi na vodi i oko nje

Sni'sni'snik-soonah - krovaški naziv za Krovaše

Stari Vrhovni Feldšpat - mudri starješina Funderlinga, sada pokojni

Stari Pirit - funderlinški poznanik Cherta i Opal

Straža Praiskonskih - Qarsko pleme

Stric Flint - Chertov stric

Sumračni narod - još jedno ime za Qare

Surigali - xisijska božica

Sveros - drevni bog noćnog neba, otac Trigonskih bogova

Saptave Majke - Qari, također zvane One Koje Čuvaju Veliko Jaje

Škriljevci - funderlinška obitelj, jedan od njih je zborovođa Funderlinškoga grada

Talk - član obitelji Škriljevaca, Hornblendeov nećak Taložni - funderlinški klan sačinjen od nekoliko obitelji Tanvssa - vrtlarica i potrčkalo u Kraljevskoj Osami

Tihi narod - naziv za Qare

Timoid, otac - bogomoljac (svećenik) obitelji Eddon

Toby - Chavenov asistent

Tri Najviša - odnosi se na bogove Trigona

Trigon - udruženo svećenstvo Perina, Erivora i Kerniosa

Trigonarh - glava Trigona, glavna vjerska figura u Eionu

Trupom-stružu-po-pijesku - skimmerska proširena obitelj

Tully Joiner - čovjek iz Svjećareva

Turley Dugoprsti - skimmerski ribar iz klana Vraćaju-se-s-večernjom-plimom

Tyne Aldritch - markgrof od Modre obale, saveznik Južne Međe

Udovica Kamensol - Funderlingica

Ustin - otac kralja Olina

Utta - takozvana sestra Utta, Zorijina svećenica i Brionvjina učiteljica

Varalice - pleme Qara

Veliki Kvržica (Modri Kvare) - Chertov otac

Velika majka - božica koju štuju u Tuanu

Vječno ranjena djevica - lik iz legende

Vraćaju-se-s-večernjom-plimom - skimmerska proširena obitelj

Willow - mlada djevojka

Yasammez - Qarska plemkinja, ponekad zvana Gospa Dikobraz ili Pošast Drhtave Doline

Ynnir Slijepi kralj - gospodar Qara, "Ynnir din'at sen-Qin, gospodar Vjetra i Misli", također zvan Sin Prvog kamena

Zagonetalo - dvorski lakrdijaš obitelji Eddon Zelena Sojka - Qar iz plemena Varalica Zemljini starješine - funderlinški duhovi čuvari Zmeos - bog, Perinov suparnik Zoria - božica mudrosti

Zosim - Erilov sin, bog pjesnika i pijanaca

Živa - važna funderlinška obitelj

Žuti vitez - suparnik Silasa od Perikala

MJESTA

Akademija Istočne Međe - sveučilište, izvorno u staroj Istočnoj Međi, premješteno u Južnu Među u vrijeme posljednjeg rata s Qarima

Akaris - otok između Xanda i Eiona

Baziliskove dveri - glavne dveri dvorca Južne Međe

Bijela pustinja - golema pustinja koja prekriva većinu središnjeg Xanda

Bijela šuma - šuma na granici između Srebrnstrane i Marrinswalka

Brenland - mala zemlja južno od Pograničnih kraljevina

Brennov zaljev - nazvan po legendarnom junaku

Brijeg, tzv. Midlanov brijeg - hrid u Brennovu zaljevu na kojoj je sagrađena Južna Međa

Cesta Sjeverne Međe - stara cesta između Južne Međe i sjevera

Cesta Trojice braće - prometnica koja, među ostalim, spaja Južnu Među i Ljetopolje

Creedvjeva krčma - taverna u Velikom Stellu

Crkveni Brijeg - veliki grad južno od Settlandske ceste

Crvendrvo - Eddonski posjed

Dolinska kuća - grad u Dolinčevoj vjeri, sjedište markgrofa Roricka

Drhtava dolina - poprište velike Qarske bitke

Duboka Knjižnica - mjesto u Qul-na-Qaru

Dvorac Ljetopolja - vojvodsko sijelo Gailona i obitelji Tolly

Dvorana danaka - dvorana na izlazu iz hodnika Brionvjine ložnice

Dvorana mjesečeva kamena - u Funderlinškim Dubinama

Dvorana oblačnog kristala - u Funderlinškim Dubinama

Eion - sjeverni kontinent

Erivorova kapela - obiteljska kapela Eddona

Fael - zemlja u srcu Eiona

Funderlinški grad - podzemni grad Funderlinga u Južnoj Medi

Gavranove dveri - ulaz u unutarnju utvrdu dvorca Južne Mede

Gora Xandos - mitska divovska planina koja se prostirala tamo gdje sada leži Xand

Hierosol - nekoć vladajuće carstvo svijeta, sada znatno smanjeno; njegov je simbol zlatna puževa kućica

Hladnosiva vriština - legendarno bojište, iz Qarske riječi, "Qul Girah"

Hrastova dvorana - vijećnička odaja

Istočna vrata -jedna od vrata Svjećareva

Jama J'ezh'kral - mjesto iz funderlinške legende

Jastrebov Brijeg - grad u Dolinčevoj vjeri

Jazavčeve čizme - krčma u Južnoj Međi

Jellon - kraljevina, nekoć dio Svanskog Carstva

Jesenska kula - jedna od četiriju glavnih kula dvorca Južne Međe

Južna Međa - sijelo Kraljeva Međe, ponekad zvana Sjenovita međa

Kamenorešćeve dveri - izlaz iz Funderlinškoga grada

Kaskadne stube - u Funderlinškim Dubinama

Kertewall -jedna od Pograničnih kraljevina

Klinska ulica - ulica u kojoj žive Chert i Opal

Kornjašev put - ulica u Funderlinškom gradu

Kraće - skup gradova-država, nekoć dio Hierosolskog carstva

Krojačka ulica - ulica u Južnoj Međi

Labirint - u Funderlinškim Dubinama

Limena ulica - ulica u Južnoj Međi

Lučka četvrt - četvrt u kopnenoj Južnoj Međi

Ljetna kula - jedna od glavnih kula dvorca Južne Međe

Ljiljanove dveri - dveri koje vode iz Osame u grad Xis

Mali Stell - grad u Dolinčevoj vjeri

Marash - xandska provincija gdje se uzgajaju paprike

Marrinswalk - jedna od Pograničnih kraljevina

Miomirisni vrt - vrt u Osami Xisa

Močvarna cesta - glavna ulica u Svjećarevu

Mol Stare štavionice - skimmerski naziv za mol blizu Jesenske kule

Osama - dom autarhovih žena

Oscastle - grad u Marrinswalku

Perjaničin prolaz - ulica u Xisu

Pogranične kraljevine - izvorno Sjeverna Međa, Južna Međa, Istočna Međa i Zapadna Međa, ali nakon rata s Qarima sačinjavale su ih Južna Međa i Devet nacija (koje su uključivale Ljetopolje i Modru obalu)

Poljodjelčeva dvorana - ukrasna dvorana u Prijestolnoj dvorani Potez žar-kamena - u Funderlinškim Dubinama Potonuli vrt - vrt u dvorcu Južne Međe, ondje se nalazi Erilovo svetište Prilaz šivača jedara - ulica blizu dokova u Velikom Xisu

Proljetna kula -jedna od četiriju glavnih kula dvorca Južne Međe, Anissina rezidencija

Prve dubine - mjesto u Oarskim zemljama

Qirush-a-Ghat - špiljski gradovi u Qaru; ime znači "Prve dubine"

Qul-na-Qar - drevni dom Qara ili Sumračnog naroda

Reheq-s'lai - Planine Lutajućeg vjetra

Roj - hram u Xisu, dom svetih Nushashevih pčela

Ružičnjak - u središtu Manje dvorane, ponekad zvan Izdajičinim vrtom

Sadreni put - ulica u Funderlinškom gradu

Sania - zemlja u Xandu

Sessio - otočno kraljevstvo južno od Eiona

Settland - mala, brdovita zemlja jugozapadno od Pograničnih kraljevina, saveznik Južne Međe

Shehen - "Plač", qarsko ime za Yasammezinu kuću

Sijelo Vječne zime - legendarni dvorac

Sjenovita brana - granična linija između zemalja Qara i ljudi

Skimmerska laguna - vodena površina unutar zidina Južne Međe, povezana s Brennovim zaljevom

Skrivena dvorana - dio kraljevstva Krovaša

Slano jezerce - podzemno morsko jezerce u Funderlinškom gradu

Slobodne kraljevine - kraljevine u Eionu koje nisu potpale pod autarhovu vlast

Srebrnstranska cesta - prometnica koja, među ostalim, povezuje Južnu Među i Ljetopolje

Suttlerov zid - grad u Južnoj Međi blizu granice s Modrom obalom Sveta drvena oplata - sveto mjesto Krovaša Svjećarevo - grad u Dolinčevoj vjeri

Syan - nekoć dominantno carstvo, i dalje moćno kraljevstvo u središtu Eiona

Šiljak Vučjeg zuba - najviši toranj dvorca Južne Međe

Škripavi prilaz - ulica u Južnoj Međi

Tessis - glavni grad Syana

Tihi brijeg - mjesto iza Sjenovite brane

Toranj oblačnog duha - toranj u Qul-na-Qaru

Torvio - otočna država između Eiona i Xanda

Trg kamenoloma - sastajalište u Funderlinškom gradu

Trg sunčeve putanje - trg u Velikom Xisu

Trg Triju bogova - gradski trg u kopnenoj Južnoj Medi

Tri boga - trokutasti trg u Južnoj Medi; napučena četvrt oko tog trga

Tržnica - glavni javni trg u Južnoj Medi

Tržnica Ptičje zamke - tržnica u Xisu

Tržnička cesta - jedna od glavnih cesta u Južnoj Medi

Tuan - rodna zemlja Shasa i Daweta

Ulica Mačjeg oka - ulica u Xisu

Ulica niže rudače - glavna ulica u Funderlinškom gradu

Ulica rudače - glavna ulica u Funderlinškom gradu

Veliki Stell - grad u Dolinčevoj vjeri

Veliki Zabat - sveto mjesto Krovaša

Vješikožin vijenac - ulica blizu mola Stare štavionice

Vrata svile - mjesto iza Funderlinškoga grada

Vrt kraljice Sodan - vrt u Kraljevskoj Osami u Xisu

Xand - južni kontinent

Xis - najveće kraljevstvo Xanda; njegov gospodar je autarh

Zemljinkraj - dio Južne međe, Broneovo leno; boje crvena i zlatna

Zimska kula - jedna od glavnih kula dvorca Južne Međe

Zvjezdarnica - Chavenova rezidencija

POJMOVI I ŽIVOTINJE

Astion - funderlinški simbol autoriteta

"Balada o Kerniosu" - slavna priča i pjesma, dio pogrebne službe

Bijela vatra - Yasammezin mač

Blistavi čovjek - središte funderlinških Tajni

Bogomoljac - svećenik, obično Trigonov

Dado - pas kojeg je odgajala Brionv

Dani hlađenja - legendarno razdoblje u funderlinškoj povijesti i mitologiji

Dani u tjednu - u eionskom kalendaru, svaki se mjesec sastoji od triju desetodnevnih razdoblja zvani desetonoćnice. Stoga, dvadesetprvi dan kolovoza našeg kalendara bio bi više-manje treći Prvi dan Oktamena. (vidi objašnjenje pod "mjeseci" za više informacija)

Prvi dan Sunčevdan Mjesečev dan Nebeski dan Vjetrovdan Kamendan Ognjendan Vodendan Božji dan Zadnji dan

"Dasmet i Djevojka Bez Sjene" - xandska narodna priča

Demijine ljestve - zviježđe

Drhtava dolina - slavno qarsko ratište

Eddonski vuk - simbol obitelji Eddon (srebrni vuk i zvijezde na crnom polju)

Godine vrištanja - razdoblje u povijesti Qara

Gozba Uzlaza - xisijska svetkovina na kraju kišne sezone

Hierosolski -jezik Hierosola, prisutan u brojnim vjerskim obredima, znanstvenim knjigama, i si.

Jutarnja zvijezda Kirousa - Jeddinov brod

K'hamao - napitak, dio funderlinškog rituala

Kloe - mačka

Knjiga kajanja - polulegendarni qarski artefakt/tekst

Knjiga Trigona - kasnija adaptacija izvornih tekstova o trima bogovima

Končara - rasprostranjeni divlji cvijet

Kossope - zviježđe

Kotlić - Barrickov konj

Kulikos ili kulikos kamen - navodnočarobni predmet

Landerovi dvori - gotovo mitsko poprište priča o viteškim pustolovinama

List, Pjevači, Bijeli korijen, Medeno saće, Slap - Flintovi nazivi za zviježđa

Lymer - lovački pas

M'aarenol - mjesto, vjerojatno planina, u qarskim zemljama Mahovnjača -jako funderlinško piće Micika - mačka

Mjeseci - svaki eionski mjesec dug je trideset dana, podijeljen u tri

desetonoćniee, s pet umetnutih dana između kraja godine - Dan Siročeta - i prvog dana nove godine, također zvanog Prvi dan ili Godišnji dan. Tako se poklapanje mjeseci razlikuje u nekoliko dana: prvi dan Trimenea u Južnoj Međi nije isti dan kao 1. ožujak našeg kalendara.

Eimene - siječanj

Dimene - veljača

Trimene - ožujak

Tetramene - travanj

Pentamene - svibanj

Hexamene - lipanj

Heptamene - srpanj

Oktamene - kolovoz

Ennamene - rujan

Dekamene - listopad

Endekamene - studeni

Dodekamene - prosinac

Modri korijen - omiljena funderlinška biljka začaj

Mordiva - tuanski naziv za strica, može biti počasan ili doslovan

Nebesko staklo - funderlinški naziv za vrstu kristala

Nezaboravak - mali bijeli divlji cvijet

Noć divlje pjesme - praznična večer, u danima nakon Zimske večeri

Obitelji kamena i metala - funderlinški način klasifikacije

Oblačni iver - vrsta kristala

Pečat rata - qarski dragulj, predmet velike važnosti

Pentecount - četa od pedeset vojnika

Perindan - proljetni praznik

Perinov veliki planet - Perinos Eio, najveći planet na nebu

Pješčara - rijeka na granici Modre obale

Podensis - hierosolski brod

Povijest Eiona i njegovih naroda - knjiga povjesničara Clemona

Povorka Pokore - sveti praznik

Protukob - znak rukom koji odvraća nesreću

Rack - pas kojeg je odgojila Brionv

S'a-Qar - jezik Qara

Sedef - kamen koji Funderlinzi koriste za ukrašavanje

Snješka - Brionvjin konj

Srebrni predmet - dio krunskih dragulja Krovaša

Sunčeva krv - eliksir koji pripremaju Nushashevi svećenici

Tkalčeva kovnica - krčma

Vatreni crv - otrovna zmija

Vatreno zlato - mineral

Velika smrt - kuga koja je ubila veći dio populacije Eiona

Veliki zlatnik - jedan od kraljevskih dragulja Krovaša

"Vječno ranjena djevica" - slavna priča

Vučji stolac - prijestolje dvorca Južne Međe

Vuttski dugi brod - diverzantski brod koji su koristili vuttski otočani na sjevernom oceanu

Zadnji dan - dan odmora za Funderlinge

Zečar - vrsta lovačkog psa

Zemljin-led - vrsta kristala

Zmeosovi rogovi - zviježđe, također zvano Stara guja

Napomena: Ako vam se knjiga svidila, Kupite je. Na taj način podržavate Autore i izdavaće i time omogućujete izlazak novih knjiga. ibs@crostuff.net